

Тибетови, при чім вперше занесла „прісний“ дух білоскірого Европця до Лясси, того буддійського Ватикану.

Та безперечно важніше відбула ся невдала війна з Японією таки на внутрішніх відносинах Росії, руйнуючи вже й так спорохнавілі підвалини самодержавного режиму. Розводити ся над сею справою на сім місці годі, тим більше, що зробив се недавно наш дописувач із України. Звернемо ще згаду увагу на економічний підклад теперішнього народного невдоволення в Росії. До опозиції переходить тепер і найбільш консервативний елемент — ділчі. Се стало ся через те, що через війну тратять они робітників, на жезліницях, які в руках війська, спиною транспорт збіжа а до того видала Росія своїх аграрів в торговельних трактатах з Німеччиною в руки юнкрів, щоб собі забезпечити неутраляність „царства страху божого“. Недостача робітника, якого покликають на війну доскуює й промисловцям, з другої бою багато фабрик застановлено, полишаючи робітників без можності зарібку. І найбільше кипить між робітниками і коли займає ся пожар революції, то перші іскри посиплють ся з того осередка. Важко займає мобілізація й селянство, забирають із хат найбільш робітні одиниці — живителів родни. Отсе все разом що раз більше заворушує цілу суспільність проти війни і проти самодержавного уряду. Все домагає ся контролю над урядом і его одвічальности. Всякі тіла репрезентацийні а після того люди свободних заводів на т. зв. бенкетках, не перестають домагатись заведення народного правління, без огляду на те, що цар дописав чернігівському провідникови земців, що його поведене „без такту й зухвале“.

Як колись у Франції Лювиг XII. так і нині у Росії стоїть при державній кермі чоловік доброго серця але без енергії. Чи колеса історії мають і тут протяти кєрванні коліями?...

Також і в заприязненій із Ро-

сьєю Франції зійшов минулий рік на безперервній борбі республіканських елементів із всякого рода ретроградами й клерикалами пристроєними в популярний одяг націоналізму. Увільнюване французкої школи від монаших впливів, очищене війська від монархістів а в кінці змагане до відділення церкви від держави, се були три труднощі теперішнього французького міністерства, на якого чолі стоїть екс-святенник Комб. Найдальше пішов він у розриві з Ватиканом, до якого дало спонуку візйоване Любета і італійського короля, з поминенем папи а відтак звисні дисциплінарні виступи Ватикану проти поодиноких французьких архієреїв. Міністерство знаходило підпору в республіканським блоку, в яким згуртував пок. Вальдек Русо республіканських послів всяких фракцій а також і в тім, що націоналісти мали між своїми провідниками людей, що в житю незвичайно компромітували ся як ось пос. Сівтон, що мусів сам відобрати собі житє. В останніх днях ситуація Комба стала доволі захитана через те, що підчас вибору президента палати богато послів із республіканського блоку заабсентувало ся і міністерський кандидат Бунісон перепав а вибрано дезертира із республіканських рядів карьеровича Дюмера.

Під впливом далекосяглих реформ Комбового кабінету блідне у французькій суспільности бажане реванжу на Німеччині за поразене 1870—1871 р., яке роздували націоналісти. Се було мабуть і не без впливу на внутрішні відносини Німеччини, де автмлітарні елементи а в першій мірі соціальна демократія завдяки загальному голосованню увійшла до райхстагу у великій кількості. Тепер стала вона другою що до числа партією і під проводом Бебеля приспорує не одну прикру хвилину канцлерови Біллови. Обильні жнива мали соціальістичні бесідники передовсім по Кєнігсберським процесі о державну зраду, о яку винувачено пачкуючих нелегальну літературу до Росії. В Німеччині соц. дем. безперечно росте що раз більше, але головне

єї оруже — страйк оказав ся прм. в Крмічав поки-що за слабим, щоб поконати організацію капіталістів.

(Кошець буде).

Вістки з України.

Із Одеси.

Ось Вам декілька новин:

Тутешній лікар др. Лупенко подав до міністра внутрішніх справ супліку, в якій докладно на кількох аркушах розписав про важкий стан українського народу, про те, що сучасна війна до кореня струсила й розхитала цілий стан нашого селянина, що він, др. Лупенко, бажає прийти на поміч народови живим словом і хоче видавати на мові народній часопис для селян „Новини“. Позаяк він знає тільки добре народ український, між яким жив і працював, знає краще його мову ніж російську, сам походить з сього народу, словом чує український наріз йому рідний, через те він хоче й „Новини“ видавати на мові рідного йому народу.

По днях дістав відповідь приближно такого змісту: Міністер внутрішніх справ придав його супліку до „Главного Управління по діламъ печати“, але канцелярія просить відповісти: „на якій мові Ви думаєте видавати часопис „Новини“? Очевидячки в Петербурзі дуже уважливо читають усі наші супліки, в яких ми просимо про видавництва українських часописів! А то може їм і доси здаєть ся диким, що суть інтелігентні люди, які признають, що існує український народ і що той народ їм рідний? *

Молодий український поет Захар Ткаченко, що проживає в м. Новочеркаску (Донщина) подав супліку до „Главного Управління по Дѣламъ Печати“, прохаючи дозволу видавати часопис на українській мові під назвою: „Етнографічний Вістник — Село“.

*

Молодий український поет Захар Ткаченко, що проживає в м. Новочеркаску (Донщина) подав супліку до „Главного Управління по Дѣламъ Печати“, прохаючи дозволу видавати часопис на українській мові під назвою: „Етнографічний Вістник — Село“.

*

селяни — хіба може то була по вашому поміч, що позаторік в осени вигинули в селі майже всі свині, а торік у жнива в Хоминому житі було позакручовано закруктив, а зробив се хто? Вареник! Навіть дід Давид, і той казав: „се знахура робота, се пімста його за те, що позаторік, на запусі в шинку Мотька, де таг також чарку й Вареник, парубки, підгулявши згодили йому ауса й борода. Він казав мені, що за сей глум його буде памитати усе село“. Так воно й стало ся.

Вжеж ми на свої очі бачили, як вибіг Карпо з хати знахурової вовкулакою... Нам душу трохи не вицерло, як засингли він нещасний, — запевняли парубки, що були з Карпом.

Брешите! Брешите, шланхвости! Тут щось не те скоїло ся... Тут...

Та пийте — перебив їх староста — не гвалтуйте, бо начальство йде!

Усі стихли неначе води в рот понабирали, бо таки й справді так заціпили ся, що й не бачили, як на подвір'я вже вїздили становий та старшина. Вони вилізали з савок, поздоровили селян з святом та й пішли просто до хати знахура; за ними теж пішли соцький і десятичний.

Усі селяни закам'яли від страху, дивились, як кожне з начальства переступало поріг хати, до якої тепер здаєть ся ніхто з них не відважив ся увійти; жадне й пари не пустило з уст. Як увійшло начальство до хати — де хто навіть хрестив ся.

За кілька хвилин на порозі знову

Відомий український письменник Михайло Коцюбинський на сих днях дістав з цензури альманах „З потоку життя“. Цензура була до його немилосердна, дуже багато викинула між иньшим оповідання Івана Липи, одно оповідане Модеста Левицького та новелю Лесі Українки. З віршів викинула: Старицького, Гринченка, почеркала без путя оповідання Чайківського, Чернявського і др... От вам і свобода друку! От вам і „весна“! Ні, мабуть для України і „весна“ має бути своя, українська.

*

Коротенький мій лист закінчу ось якою важною новиною: Мійський одеський Голова Ів. Зелений виготовив доклад, в якому пропонує Думській Раді просити міністерство, аби воно скасувало закон 76 року і дозволило в Одесі і в околичних селах, що належать до міста, вчити по народних школах на мові народній, українській. М.

Історія великого штрайку

у Вашківцях н. Чер.

Буває іноді і в культурній сфері у народів високої просвіти, що чужі сторонництва — чи там нації, чи з собою борбу — та і не вважають на средства; але все заховують бодай на позір чужої борби — з огляду на власні. Але у нас стоїть мораль народів значно нижче, як де й інші вороги руського хлібороба, народа, послугують ся по с. Черемоша так мерзеним і нечесним, на яке лише можуть здатись своїм безсоромності перед історією! І сумно се особливо, що Буковина яка до тепер — будь як будь — могла гордитись простото та здоровим етикетом на полі політичній, стає послідними часами заражуватись поганою хворобою від вславлених верховодів сусіднього краю, що переходять процес морального підпаду суспільности під кожним зглядом.

Нам знані ті славні „бунти“, „стрейки“, „гуцульська революція“, „різні“ — і всі такі страховища (небували), які в своїй основі були трагікомедіями, гріхами звичними людьми-гієнами, а в наслідках

перехрестив ся — вискочив Карпо, та вже не людиною був, а вовкулакою; заскиглив він біля хати Вареника так, що аж дуна пішла навкруги, і подав ся по за селом, прямуючи до ліса...

II.

Усе село вже спало мертвечим непробудним сном і на вулиці не видно було жадної людини, тільки негмонні собаки, вірні вартові добра своїх господарів, зачуваючи щось не добре, зворушували той тихий, лагідний сон села.

Тоді село наше складало ся зсього з вісімнадцяти хаток. Біленькі стояли вони у вишневих садочках, праворуч річки Коднанки, неначе грибки під чорними шапочками своїми. Край села стояла маленька церква, збудована власними руками селян і вимальована за дешеву ціну малярем з поблизького міста. За церквою, під ліском, стояв розкішний будинок, які бувають тільки в заможних хазяїв. У сьому будинку ще світило ся — тут ще не спали. Се була хата Карпового батька. У хаті було гамірно так, що чути було аж на вулицю, а крізь вікно видно було заплакані обличчя батька й матери Карпових, біля яких стояли тіж самі парубки, що ходили з Карпом і де-то з селян, балакаючи щось поміж себе — з усього знати було, що вони на когось чекали.

Розвиділо ся. На дворі трусив сніжок і був маленький приморозок. Вулицею вже бігали від одної хати до другої малі діти з торбинками жита й пше-

ниці, з яких вони посипали в кожній хаті приказуючи: „на щастя, на здоров'я, на новий рік, роди Боже жито пшеницю, та всяку пшеницю, дай же Боже за рік діждати“. Коли се тут з поза ліска замайнула почтарка, запряжена пароконний з дзвоником і повернула просто до Карпового двору. Постерігши почтарку усі виспали ся з хати на двір, поздїмали шапки і почали кланяти ся в поястім що прийшли — то був становий з старшиною. Вони, очевидячки, знали вже що стало ся в селі, бо не розпитували нічого, а наказали всім йти до хати знахура Вареника, куди й самі поїхали.

Як той дзвін, що лине в повітрі, по всьому селу рівенью в неділю, або в яке свято, і скликає селян до дому Божого, проминула чутка, що знахур обернув Чухрійового Карпа на вовкулаку.

Зачувши таку вістку, кожне, старе й мале бігло до двору знахура і за яку годину коло хати його натовило ся майже все село. Стояв гвалт, галас як у ярмарку. Старі люди скупили ся в одному місці, молодші в другому, а між ними малі діти, тримаючись за поли свиток, пороздзявляли роти й сідхали, що кажуть тато, або мама, дід або баба.

Не вірямо ми, щоб се стало ся таке нещасте в нашому селі — кричали старі люди. — Ніколи Вареник не тільки не робив, але й не живив зла нічим селянам. Він не раз давав нам поратунки; ми мали й маємо його за лікаря, за порадишника й помічника в нашому житю.

А якуж се він поміч та поратунки давав нам — кричали знову молоді!

з'явив ся становий, а за ним і другі. Зобачивши їх, усі лєкше зітхнули і дожидали, що то будуть їм казати, але з облич їхніх знати було, що вивесили вони з хати якусь недобру вістку.

Становий позирнув на селян та й пита:

А хто з вас, хлопці, ходив з Карпом Чухрієм учора шедрувати до знахура?

Ми ходили! — відповіли сьміливо в один голос кілька парубків і виступили наперед з гурту.

Ви ходили? Добре! Ну, те розкажіть нам, як отала справа?

Один з парубків, що був сьміливіший, розказав докладно, як вони зібравши ся ходили по селу, як потому зайшли до знахура, та що й як там стало ся.

Ми чули — казали вони — що Вареник завжди на багатий вечір закурює з нечистим духом, та ще й клече до себе бабу Домку, що єй має все село за відьму, ось ми й думали позартувати на такий сходині, але єї жарти допровадили до зла.

Так, з сього діла, з сїх жартів може бути велике нещасте — сказав становий — бо знахур лежить у хаті дозі забитий.

Забитий?! Боже наш милостивий... нещасте... — жажнали ся селяни і в одного з них виступили слози.

А вжеж, забитий... Я кажу се там, що на лобі в него є великий басман, ніби хто вдарив чимсь важким, але вам бо яти ся нема що, може воно зовсім так, може Вареник і сам заповнів

стидом і ганьбою, — коли вже не чого мовити, — то бодай Європи в ХХ-ім столітті, але хто надіявся, що і в Вашківцях н. Чер. знайде ся трупа аматорів для політичної виставки в душі тої спеціальної галикої — драматургії!!

Так у нас, серед найбільшого спокою зроблено „страйк“ і „бунт Січ“, про який довідалися „винуваті“ (в часті і не присутні в той час в місті) — аж значно пізніше! Основою до сего жорстокого послужив такий дійсний факт.)*

Дня 18. липня 1904 в понеділок зібрався около філярну вашківського посесора Д. Шауера, велика товпа робітників із Вашківця та доколичних сіл — бо мали жати жито! (Іх скликав польовий через суботу і неділю). Коло год. 7. з'явився між ними окоман (жид) і спитав їх по чимнім правитанню, чи прийшли на роботу? Всі притакнули, а він заявив, що йому тільки не треба, бо жито в великій мірі зелене і казав, щоб прийшли пізніше, іменно в середу. Люде ставали вже розходити ся, коли оден — чи кілька — запитали окомана, який сніп буде платити за роботу, бо в околиці є різна плата! На те сказав окоман (звісний жарт): „Який сніп? Та ж знаєте, що житий!“ Та вже, що не барабуляний, — відповіли — але котрий?“ „Одинадцятий та дванадцятий!“

„Та ми хотілиби дев'ятий та десятій (ріжно говорили в суді, пр. 8. та 9. і т. п.)“ „Ну — коли так, то будете годитися з панями, они будуть тоді в дома, але чи ви люди нині прийшли до роботи, чи лише годяться?“ „Ми прийшли до роботи“ (при с'м показували робітники серія)! „Ну то добре. А тепер будьте здорові, бо я також слуга у панів і нічого не можу сказати, а

якщо нема вдома і жито зелене, та я усього дати жати. Огже лише кі числом десять, будуть робити, вайогато і плачені! Ід'те здорові!“

„Ола верба окомана в суді“. „Будь здорові“ відповіли люде, що стогором та слухали сего оспокійно, розійшлися без нарікання! (І лише доловик потрафить так терпіти, що

его закликали, а коли прийшов і трави дорогий час чекаючи, то сказали: „Ід'те домі, бо я вижду, — що жито зелене, прийд'те пізніше“).

І отсей факт, як отсе тут описаний на основі зізнання заприсягаих свідків, умів хитро, хоч не оригінально, використати пан Д. Шауер (і розуміється... кацапські песики в своїй газеті), в той спосіб, що запитане про ціну названо страйком, що робітники поводитися визнаючи — та грозили працюючим на полі насильним віддаленням! Про се повідомив Шауер двірника та для більшого галасу сировадив жандармерію, а всюди голосив, що „Січ“ веде „великим страйком“ і домагає ся неможливою, високою ціною! А все було обдумано на те, щоб оклеветати „Січ“ і настрашити робучий люд своєю силою і значінем,

а) Опис факту зладжений на основі судового протоколу ц. к. суду у Вашківцях!

смерть; так ось я зараз повинен їхати до міста повідомити про се діло слідчого, а поки він приїде, то старшина визначить вам чергу, щоб вартували мертве тіло; далі становий розказав ще щось старшині та й поїхав.

Другого дня на селі вже робив слідство слідчий з лікарем. Лікар посьвідчив, що так воно й є, що Вареник умер не на свою смерть, але що його вбито. Донитиував слідчий усіх парубків, що ходили з Карпом і всі йому в один голос казали те, що й становому; однак слідчий не вірив тому, що казали і обивуватив Карпа Чухрія в тому, що

сам він забив знахура Вареника. Із тани він гостро наказав усьому селу начальству ужити всіх найкращіших способів, щоб уловити і затримати йому Карпа в який би то не подобі. Довго, довго шукали Карпа, але й до нині й сліду з него нема.

Ю таке то, дітки мої, нещасте — дав дід — пережило тоді наше село. І оден дід з сивою бородою, такою як ось у мене, згадає про се з слізьми на очу, і довго буде згадувати кожний наш селянин знахура Вареника та повкулаку Карпа.

Житомир, Вол. губ.

щоб не важив ся і питати про ціну роботи!!!..

Та нещасте — чи щасте хотіло, що слідуючого дня 19-го був великий пожеж Вашківця і з сего нагоди явив ся в містці п. б. президент краю кн. Гогенлоге! Ему доніс староста, поінформований односторонньо двірником та Шауером, що „Січ“ аранжує страйк! Та кн. Гогенлоге не мав звичаю даватися односторонньо інформувати — і прикликав до себе осаулу, Г. Лисана, управляючого тоді „Січею“ та став з ним вірост говорити про „страйк!“ Розумієш осаула еповів все по правді, кн. егаснув ему руку на пращане та просив, щоб все старав ся вести в ладі товариство, щоб його тішило поведене „Січ“! Вернувши домі вговорив князя з др. Стоцим, та згадав, що „Січ“ у Вашківцях зроблено заклад неспокійного поведіння! Такий заклад занепокоїв д. др. Стоцкого і він запитав телеграфічно старшину „Січ“, як стоїть справа — і унімнув поводити ся на всякий случай гідно.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 13. січня 1905.

Збори буковинських Русинів.

Последня сесія буковинського союму і велика сила переважних его ухвал, які мають незвичайний вплив на політичні, економічні і всі культурні відносини в краю, тай нова політична ситуація в державі, що витворила ся наслідком змін, які зайшли в міністерстві, заставили наших послів запросити буковинських Русинів на довірочну раду, котра відбуде ся в п'ятницю (на с'в. Івана), 20. лат. січня с. р. о 2-ій годині пополудни в „Народнім Домі“ в Чернівцях з таким денним порядком: 1. Сировоздане про последню сесію бук. союму. 2. Сировоздане про політичну ситуацію. 3. Справи церковні. 4. Вільні внесення. Щоби на сій раді почути голос усіх тих, що дійсно працюють над добром руского народу на Буковині, а при тім не наражати надто велике число Русинів на труд і видатки, рішили наші посли, запросити на сї збори представителів усіх верств нашої суспільності, членів духовної і світської інтелігенції тай міщан і селян з кожної місцевості на Буковині, де проживають Русини. Запрошення на сї збори, підписали посли: Николай Василько, Єротеї Пігуляк, Артур Малюк, др. Ст. Смал-Стоцкий, Филимон Калитовский, Теодор Левіцкий. Не сумніваємо ся, що сї наради причинять ся не мало до ще більшого згуртованя руских робітників на народній ниві а також визначуть дальший напрям наших змагань.

Іменованя. Міністер просвіти і віросповідань іменував тимчасового учителя гімнастики при гр. прав. виспій реальній школі в Чернівцях Івана Радомського, еталим учителем гімнастики при тім заведеню.

Великі вечеринці з танцями визначені спершу на 2. лютого відбудуть ся під протекторатом шцем. др. Ст. Смал-Стоцкого дня 15. лютого в день Стрітеня Господнього, бо сей речинець оказав ся із многих зглядів відповіднішим. Для виго. ч провінціо-нальної публіки відбудуть ся тої днини пополудни збори „Народного Дому“. Вечерок ради більш дружественного заряду уладжує тов. „Буковинський Боян“. Розсилка запрошень розічне ся вже в сих днях. Нашим красавичкам скажемо вже тепер, що від них є вимаганий стрій народний або вечерковий. Для представителів „брудного пола“ а передовсім батьків буде мабути цікаво знати, що вступ від особи виносить 5 кор., а зложі, які треба як найшвидше замовляти, коштівувати муть 16 кор. Мабути не треба додавати, що вечерок відбуде ся в великій сали музичного товариства при звуках циганської музики.

Доставка кукурудзи. Через кукурудзаний недорід в краю та замкнене румунської границі стало буковинське населення прирпо відчувати недостачу сего споживного артикулу, який до того ще й підкочив ціною. Щоб лиху зарадити почала сироваджувати кукурудзу із заграниці рада культури краю. Досі

сироваджено вже 109 вагонів, з того 71 для Кімполонга, 19 для Радівців, 8 для Вижиці, 6 для Чернівців, по 5 для Серету і Сторожинця а 2 для Гурагумори. Кукурудзу сго розпродано через старостів, зглядно райфайзенські каси або повітові товариства господарскі на еселеню по доволі дешевих цінах. Рада культури краю замовила ще дальші траншпорти в ціні 15 кор. дос. за жовту рос. кукурудзу із Новоселів а 16 кор. дос. за червону рос. кукурудзу із Ілван. Кукурудзу треба згаданого дорогою як найшвидше замовляти, бо вона що раз дорожша тай що раз трудніше дістати стару кукурудзу, а сегорічна ні до чого. Хто хотів би сировадити кукурудзу на засів, нехай зголосить ся до ради культури краю найдальше до 10. лютого.

Новий уряд почтовий. Із днем 1. лютого 1905 буде активований почтовий уряд в Стрілецькім Куті (пол. і суд. пов. Чернівці). Круг доручувати нового уряду буде обнимати: громади Стрілецький Кут, Ревну (із приєдком Бурдей і хутором Вайсирка) Візу і обшар двірський тогож імені. Рівночасно вводить ся також в громаді Ревній враз із Бурдеєм та Вайсиркою розширене доручуванє посилок із нового уряду почтового, а служба листопоша із Мамайвцями а Ревною і Стрілецьким Кутом устат. Експедиторкою почтовою в Стрілецькім Куті заіменовано п. Густу Крамер.

Шкарлатина в Вашківцях н. Ч. Появилась сими диними і з великою силою лютеє між тамошньою дітворою. Десятки хорих заповняють хати, а також і пали вже жертви. Померло п'ятаро дітей, а в тім числі оден ученик тамошньої школи і сестра тамошнього учителя.

„Січ“ при роботі. Дня 3. січня 1905. о годині 5. по пол. в Кучурові Мадім зачав горіти стіжок пшениці, власність коршмара Зільбера. Члени кучурівської „Січ“, що прибули сечас на місце пожежу згасили огонь, котрий міг був грізно розширити ся між прочими р'їжками. — Дудинський кошовий.

Промислова прибічна рада виділу краюго уконтингувала ся передучера, вибираючи головою маршалка зглядно віцемаршалка краюго. В склад ради установленій соймом входить відем. др. Стефан Смал-Стоцкий, Теодор Фальондр, сов. буд. дир. Коальбенгаер, надінжнівер Тит Ончул, др. Б. Штрайхер, Осип Штайнер, Тріхтер і сов. кр. Антін Захар.

Вечеринці в Погорилівці в честь Тараса Шевченка, про які ми вже згадували відбудуть ся дня 14. січня з такою програмою: 1. Вступне слово. А. Зибачинський. 2. „Щастя нам Боже!“ (міш. хор). 3. Відчит. Іп. Омельський. 4. „Чом красна Буковина“ (Хор міш). 5. „Кавказ“ (декламация) С. Савуляк. 6. „А звідси гора“ (міш. хор). 7. „Реве та стогне“ (терцет). 8. „Каменирі“ (декламация) Ів. Городиский. 9. „Крилець!“ (хор муж.). По офіційній часті слідують танці. — Комітет уладжующий вечерок просить співачки і співаків, щоб прибули ласкаво вже з пополудни тої днини, і відбула головну пробу.

Загальні збори тов. „Руска Бесіда“ в Заліщиках відбудуть ся дня 15. січня н. ст. 1905 о год. 5-ій пополудни в комнатах товариства, а слідуючим порядком дням: 1. Відкритє зборів і вибір председателя нарад. 2. Звіт з діяльності уступающего виділу і ухваленє резолюторій. 3. Вибір нового виділу. 4. Вільні внесення. В разі браку комитету відбудуть ся збори тогож дня о год. 6-ій вечером. — За виділ: о. Туркенич, гол., Стернюк.

Загальні збори тов. „Народна Сила“ відбудуть ся на Стрітенє, в четвер дня 20. січня 1905 о 3-ій годині пополудни в „Народнім Домі“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2 з таким порядком нарад: 1. Поясненє і принятє статутів. 2. Вибір виділу. 3. Вільні внесення і запитаня. — За основателів: Др. Леа Кошт.

Збори бун. промисловців відбудуть ся дня 17. січня о 11-ій годині пер. пол. в рисунковій сали промислового музею в Чернівцях. Ходить тут о створенє сталої організації бун. промисловців, до чого дала ініціативу буков. торговельно-промислова палата на внесенє свого члена Гольдмюста.

В неділю д. 22. січня 1905 відбудуть ся в домі „Читальні Рускої Бесіди в Раранчу“, загальні збори читальні Рускої Бесіди о 3. год. по пол. з огнем денним порядком: 1. Сировозданє касе, 2. вибір нового виділу, 3. винос членів, 4. вільні внесення. — Виділ „Читальні Рускої Бесіди в Раранчу“.

Черновецький електричний трамвай приніс в місяці грудні 11.728 кор. 63 с. доходу супроти тогорічних 10.424 кор. 7 с. які випали за той сам час. Загалом виносили его доходи від 1. січня до кінця грудня 1904 р. 164.026 корон 49 с., а в р. 1903 було їх значно менше бо 149.247 кор. 91 сот.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Із нашої журналістики. З новим роком стали виходити деякі нові рускі часописи а деякі побільшили свій зміст. Місяю „часописи для родин“ хоче сповнювати ілюстрований двотижневник „Руска хата“. (Адрес редакції і адміністрації: Львів Бляхарська ч. 8. Передплата виносить в Австрії 12 кор., в Росії 6 рублів, в Америці 3 дол. Ред. Д. Сембратович). Перше число крім двох ілюстрацій п. з. „Знарок Штуки“, „Утеча перед вовком“ і портрету М. Павлика містить: Від видавництва — Молитва за вітчизну (перерізка з часопису о. Карнінського), — Як мене мої татуньо женили? опов. Метислава Руса, — Надзорість у дітній, розвідка д-ра М. Коса, — Повзів, О. Луцького — Нелюба справа, опов. К. Міксата в перекл. о. Е. Н. Число замикає погляд на: Український літературний рух в 1904 р., в якім обговорено ювілей М. Павлика і І. Левицького. З огляду що всякий початок важний — ще здержуємо ся з офіційною новою часописею, яка повинна подбати о добрий зміст. — Музичні і пластичні штукам буде посвячений „Артистичний Вістник“ орган „Союза співачних і музичних товариств“ у Львові. Предплата сего місячника виносить 10 кор. річно (Адрес адміністрації Львів, Вірменська 2). Часть музичну буде редагувати композитор С. Людкевич, а відділ штук пластичних арт-маляр Іван Труш. Перший випуск повинь ся сими диними. — На місце „Гайдамаків“, який редактор М. Петрицкий підсаджує тепер 2 місячну кару за підбурюванє проти польської народности, став виходити тижневник „Вольне слово“ видаваний „Комітетом редакційним“. (Передплата річна 8 кор. Адрес: Львів, Куркова 5). — Вислідом реорганізації радикальної партії являє ся „Новий громадський Голос“, що став виходити як тижневник при співробітництві др. Ів. Франка (Предплата річна 4 кор. Адрес: Львів, Чарнецького 24). — Значно розширив свій обєм учительський орган „Промінь“, який враз є бібліотекою буде коштівувати тепер річно 8 кор. — Коломайська „Зоря“ перестала із кінцем сего року виходити в Коломії, де сї видавав егемольогою др. К. Трильовський. Як зачуваємо від тепер стане вона виходити в Чернівцях.

Телеграми.

Токіо. Японські офіцери, що оглядають в Порті Артура російські кораблі, доносять про ще три вужівники, про які досі ніхто не знав. Се „Гільдіт“, „Разбойнік“ і „Сабаян“. Іх затопили мабути самі Росіяни в західнім порті. Крім сего найдено три затоплені і знищені торпедовці і дві снайські напонтірки.

Петербург. Російське правительство вислало обіжники до монархат із за того, що Хіни порушують у теперішній війні неутральність. У тім обіжнику говорить ся, що Хіни не можуть спевнитя своїх зобовизань, наводять ся конкретні случаи нарушеня неутральности та висловлюють ся побоюванє, що так буде йти й на дальше. Підбурюванє проти Европейців витворило неважне положенє, на що Росія звертає загальну увагу і заповідає, що супроти хінського дома неутральности поступити після власної думки.

„Ще не вмерла Україна!“

Пісні патріотичні і народні, зложив на фортеп'яні
Денис Січинський.

Часть I-а: Музика, Часть II-а: Текст 152 пісень!

70 (5—10)

Накладом книгарні і складу нот А. ШТАУДАХЕРА і СПІЛКИ в Станиславові.

Ціна 6 корон.

Набути можна у накладців, в всіх книгарнях і через друкарню „Рускої Ради“ в Чернівцях, (ул. Петровича ч. 2.).

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Товари з бронзу найновішого виробу: Столики на цигари і салони, стоячі і на стіну годинники, тигарки до притискання листів, Nipres і т. п. Альбоми із шкіри і пліну, нецесарії для панів і панів, мошонки на листи, цупки на цигари і тютюн, мошонки на гроші, найліпші фабрикати.

Товари шкіряні дамські торбички, касети на листи з замочками і без замочків, цупки на тютюн і етуї на цигари і папіроси, лубочки на манки, етуї на візитові карти, альбоми з підставками або без них, зборники і нецесарки до подорожі.

Товари обувні. Самостійна продаж обуви з Гюдлярської фабрики Ф. А. Попера і з інших славних фабрик як Антін Чадек у Відні і т. д. Найліпші фабрикати на зиму. Черевки суковні обкладані ланером, Voxealt і Chevreux а шовковим пліном і трикотиним нутром для панів дам і дітей. Чоботи фільцові для панів і хлопців, суковні і з телячої шкіри, чоботи до польовання (ручна робота), черевки домотні і різні найліпшої якості для панів і дам як також черевки до вправ гімнастичних.

Артикули до половання і до подорожі. Револьвери, рушниця найрізноманітнішої конструкції і амуниція. Кальози і черевки до снігу найліпших виробів. Ташки з замочками або без них, валізи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на білі, парасолі, кошики на начиня, нецесарія, коці і т. п. шкіряні товари.

Кофекция діточих убрань як: камісельок для панів, панів, дітей, дівчат, до того жакети і чепці.

Товари футряні. Великий вибір дамських бод, до того зручавка (музи) і шапки. — Убраня футряні для хлопців і дівчат різного рода. Від 8 К. почавши аж до найдорожчих.

Товари вовняні зимові. Правдиве біле вєра і біле із складу бавовняного гітєнці-ого білі, сестеку Д-ра Лямана, як також півовняні і повняні опаски, штани, сїгочі одяги, паньчохи для дам і дітей, паньчохи до польовання, огрівачі колїн, карку черепа і пультів, камані, вовняні шапки, рукавички для дам панів і дітей.

Краватки і білі після найновішої англійської моди. Сорочки мужєські, білі і в різних красках найліпшого рода, з шовку, пікт. асєіру і т. п. модні ковнярики, манжети і хусточки до носа.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, а льоден і плішові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надірних фабрик I. Heinz Ita у Відні Josef Pichlers Söhne в Грацу, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновіші цмандри і валия.

Кальози і черевки до снігу найліпшої сорти і найсильніших фабрикатів.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучення акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦІЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

60 7—10 н.)

Друкарня „Рускої Ради“ виконує всілякі роботи друкарські скоро і дешево.

КАНЦЕЛЯРИЯ друкарні товариства „Рускої Ради“ отворена в неділю і свята від 1/2 10 до 11 год. рано

Самовари оригінальні російські

на свята

на свята

Поручаю мій

Найбільший Магазин

найлучших товарів колоніальних і овочів полудневих

Найзнаменитші Вина

австрійські, угорські, правдиві румунські, ренські, десерові іспанські і шампанні французькі знамениті лікери голландські і краєві горівки польські, натуральні наливки.

67 (3—2)

чай китайський і російський

і всі взагалі товари найлучшої сорти по дуже дешевих цінах.

СТЕФАН ГАЙДА Чернівці Ринок 10.

Найліпші свічки церковні воскові і стеаринові.

Лиш через короткий час!

Оздоба для кожної кімнати!

При зйнянню певної фабрики, удало ся мені дешево закупити 8000 стінних диванів і 11.000 накривал, тому можу чудесні дивани на стіну з Chemil-і подвійно ткани в однакових красках 100 см широкі 200 см довгі, з красними малюнками як: львами, оленями, лебедями, павами, верблюдами цвітани і т. п. по 2 зр. 50 кр. за посилятою продавати.

Сі дивани необхідні для вогких помешкань, бо суть густі і неперепускають води.

Красні покривала на ліжка по 70 кр. штука

ПЕРШИЙ МОРАВСКИЙ ДІМ ТОВАРОВИЙ ЕКСПОРТОВИЙ ІЛЯ ГОЙДАШ, Göding (Морава) ч. 106

Сотки листів з поділками і замовленнями лежать на доказ доброти товару. — Що 68 (3—3) не подобає ся, приймаю назад і гроші вертаю.

Оздоба для кожної кімнати!

Найбільший подив в світі викликає новий винахід

Годинник кишеньковий анкер снет. Roskopf-Patent який дуже точно ходить і на хвилі дає ся регулювати в гравірованих окладниках з ар. 50 кр., в чорних оклад. з ар. 25 кр. Ланцунки никлені або позолочені в гарного повіскою Сопраз 0-45 кр. Як не подобає ся, приймаю гроші назад. — На жадане вислаю цінники годинників, золота, срібла, хінського срібла, музичних інструментів, складових частей до годинників з 1000 ілюстраціями даром і оплатно.

Ф. Шам, Ісраків ул. Зелена 3. Заложений в році 1852.

Г. ФАЙЛЕС

фризиер і усувач нагніток ул. Руска ч. 3.

В день нового року

жадає всім Вп. Панам Або-невтам і Гостям

МНОГАЯ ЛІТА,

8 (—)

Купуйте Календар „Рускої Бєсїди“

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лік на втиране** по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для остоорожности приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдиві.

46 (16—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Кожний курець, повинен жадати **„Козак“, „Кобзар“, „Гуцул“** Трубки **„Козак“, „Федькович“** всюди до руских паперців цигаретових **„Козак“, „Кобзар“, „Гуцул“** цигаретові: **„Козак“, „Федькович“** набути!

Видає товариство „Руска Радя“

в

русьва „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядм Івана Захарка.

За редакцію відстоїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
щодорожній, п'ятничній і недільній
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при вулиці Петровича 2.

Рукописи повертає ся лише на поштовій
застереженні. — Рекламні не
читані вільні від оплати постовою.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„пів року“	10	—	„
„чверть року“	5	—	„
„місяць“	1	70	„

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

Розпочинаючи XII. річник
нашої часописи проимприн-
дувати нам як найбільше
нових передплатників, при-
силати а передовсім привнати
залеглости, бо із испанем
часописі без грошей русимо
уже раз покінчити

Адміністрація Буковини“.

Політичний прегляд.

Скликане парламенту.

„Wiener Zeitung“ дня 15. с. м.
принимать відручне ділове письмо, що
оплакує раду державна день 24. січ-
ня. На порядку денного першого засід-
даня находять ся: сповоздане комісії
бюджетової про державний проект що до
уділювання запомог в сумі 15 і пів міл.
кор. а також рефундація 53 і пів міл.
кор. касових засобів, атак перше чи-
тане правительствених предложенія про
комітент рекрута в 1905. р. і перше чи-
тане бюджету на р. 1905 попри бюдже-
тову провізорию до дня червня 1905.
Австрійські часописи вважають, що з
огляду на резерву Чехії і Німців не буде
мати новий кабінет, який переноси бо-
дай в часовій пачині, а парламентар-
ний відносний і внаслідок державних ко-
нечностей. — Бар. Бач загалом не має
бути тільки першовим преміером.
Переходовим буде як нас інформую-
ть — тільки скл. теперішнього кабін-
ету, який околи 1. жовтня має зазнати
значної реконструкції, розуміє ся коли
до того часу піде добре із ріжними
конечностями.

Подія Росії.

Заповідування довгого часу ди-
мися ки. Св. Мірога поки що не звер-
нує ся. Не привні і новий рік, що
зазначив ся усеюм із московского гу-

бернаторства звісного реакціонера вел.
ки. Сергія Александровича царского
стряя. Его іменовав цар головним ко-
мандантом московского военного округа
а притім надав портрет царя Алексан-
дра III. для ношеня на грудях на ленті
ордена Андрія. При тій нагоді моско-
вске ген. губернаторство знесено, а уста-
новлено градоначальництво, яке прина-
ло дотеперішньому чорноморському губер-
наторови, Волкову. Головний начальник
кавказкой країни пішов у відставку. Мо-
сковского поліцмаистра Трепова, на яко-
го як раз вчера виконано новий невад-
лий атестат приділено до манджурской
армії — себто усеунено із дотеперішнього
уряду. Свою кар'єру кінчив і ки. Алек-
сандр, якого іменовано „почесним“
адміралом рос. флоту. Маючи такий по-
чесний уряд не може сповняти ніякого
іншого. На Новий Рік надіслав цар від-
значенням ріжних мужів стану, між ни-
ми іменовав мін. скарбу ки. Коковцева
секретарем стану а кількох менше звіс-
них мужів покликав до державної думи
мабуть для скріплення реакційних ра-
дів. Що реакція ще сильна видно
й з того, що ки. Трубецький написавши
отвертий лист до царя про потребу
конституції — сторони ся із Росії до
Константинопаля.

Доля Комба.

Вибір нового президента французской
палати Дюмера поки що не довів ще до
Комбового унаду. В дискусії над ін-
терпелляцією в справі загального полі-
тичного положення заявив Комб, що ка-
бінет перевівши ухвалу конгрегаційного
закона вже в 1905. р. задумує по ухвалі
бюджету полагати закон про прогрес-
ивний податок, війскову реформу, еме-
ритуру робітників і розділ церкви від
держави. Відтак ухвалено 289 голосами
проти 279 порядок денний запропоно-
ваний деп. Бенвені Марген, в яким
1) Палата похваляє заяву правитель-
ства 2) похваляє програму правитель-
ства і 3) всяке додаткове внесення від-
кидає. Заяву довіря Комб має, але із та-
кою незначною більшістю довго пра-
вити годі. Тож зложити свій уряд до-
бровільно мабуть вже незабаром. Комб

бажає, щоб его наслідником став Брі-
сон. Кандидатами на уряд преміера на-
зивають також мін. скарбу Рувієра, пос.
Мілерана і Клеменсо.

Огляд 1904. року.

(Конець).

В Італії із замітніших про-
яв політичного життя треба зазна-
чити повільне приготування пе-
релому у відносинах Ватикану до
Квіриналу. Абсолютний виділ пап-
ского Риму від королівського, до-
бровільна „визниця“ у ватикань-
ских мурах оказує ся непрактич-
ною враз із настанем Пія X., який
вже як венеціанський патріарх
кокетував із королівським двором;
бачимо спершу виміни актів курто-
азії між одною а другою столицею
а що важливіше: католики беруть
уділ в парламентарних виборах і
утворюють у ній щось на вид ні-
мецького католицкого центра. Пона-
тим доходили із Італії в ширший
світ вісти про страйкові рухи пе-
редовсім між комунікаційною служ-
бою. Сензаційні вісти про ампута-
ції „хорого чоловіка“ себто Турец-
чини, у яких мала брати уділ та-
кож і Італія, входячи тут в кон-
флікт із австрійскими інтересами —
притихли. Загалом треба сказати,
що на цілім Балкані а передо-
всім в Македонії минув той рік
доволі супокійно, головно через те,
що Росія маючи доволі клопоту на
далекім сході перестала ухватити ся
на близькім сході. Ціла нацифіка-
ційна акція великих держав в Ма-
кедонії обмежила ся на введення
жандармерії, яка цілими місяцями

стояла бездільно, ждучи на рішення
прм. таких важких питань, як те,
чи жанд. офіцери мають ходити
в шапках чи в фезах. Туреччина
бачучи свою вигідну позицію зовсім
не жалів колод, які кидає під ноги
своїм європейским „докторам“.

Македонська квестія, се була
одинока справа, якою занимала ся
австрійська загранична полі-
тика. Внутрішні події у нашій
державі стали під знаком „кризи“,
у якій наша держава находить ся
вже від кількох літ. Інтерес су-
спільности до парламентарних по-
дій блідне що раз більше. Ним
цікавлять ся хіба як ареною ріж-
них лайок і скандалів. Все схи-
лять у ній до того, щоб правитель-
ство виборювало ухвали на дозвіл
бранки і побору податків, емісії
рент і вибору делегації, ну а в
делегациях згоду на нові канони
і т. д. Коли годі досягнути що в
„парламентарній“ дорозі, виринає
§. 14. Для удобрювання послів впа-
де й кабінет як прм. Кербера, але
все сходить за коротенький час на
старі шляхи. В Угорщині, де §. 14.
не має своєї сили, де монарх за-
присяг конституцію, роля прави-
тельства тяжка і опозиція має
більше значіння. Послідний експери-
мент із зміною виборчого регулі-
міну не удав ся. Розписано нові
вибори. Мають прийти нові послы
„із волі народа“, які рішили-б спра-
ву, по чийм боці правда. Не без
впливу буде на вислід виборів й
квестія національна. Словаки й Ру-
муни вже зорганізували ся, щоб
належно бороти ся проти мадярь-
ских шовіністів. „Заступники на-
рода“ мають бути нові, хоч виби-

д. Бенгер.

Новокнижка.

(З німецького переклад Іван Діброва).

Був раз який осел, якого немож-
було до нічого діти, бо через довге сто-
ляння і частий осел на ноги. І по-
думав він накупити книжку для шкіль-
них дітей, з якої можна би бачити,
як то іде в світ.

От склав він своїх трох другів
крета, когута, ластівку, щоб вони,
як досвідчені люди, сказали йому все,
що знали про світ, бо хотів, щоб в
книжці була тільки правда.

Вкупі з друзями вони на по-
близьку сіли, де без перешкоди мо-
гли говорити. Осел ляг під дерево, крет
заліз у вилу дїру, з котрої показав
лише гологу, когут сів на плоті, а ла-
стівка на гілку вітку дерева, під
хотрим рагав. Осел виняв свою нотат-
ку, когут і попросив крета, щоб
зачав писати. Він прибрав відпо-
відну папірку і зачав:

— Світ темний.
— Що? — запитала ластівка
послушно.
— Темний! — відповів крет з
темним і вузким. Довгі і
перетягнуті його, а в них
свобідно ходити. Хідники
мі, мимо того, що те но-
го тяжкої праці. Поживу

дає товпа. Всі звірі носять чорний окса-
мітний кожух.

— Чорний, оксамітний кожух, — кри-
нув когут, — що за гаупіст.

— Так, чорний кожух! Є навіть
кертці, що носять білий кожух, але та-
ких на щасте мало, — ними всі погор-
джують, бо вони не такі, як другі.

Осел списував все, що говорив крет
дуже пиливо. При деяких словах робив
собі замітки, не кажучи про се нікому,
— лише дуже звичливо запитав ся кре-
та, чи має ще що докинути.

— Розумієсь, — сказав крет. — Го-
ловно те, що в світі є дуже чудно.
Один день подібний другому — і лише
дві річі розраджують тебе. Перше то
пожив, а друге, що глядиш на другого
звіря гордо, котрий не живе так само
як кертці. — І се найбільша приєм-
ність кертці.

Осел записував се все, а відтак по-
просив когута поділитись із досвідками.

— Світ, — зачав когут, — є не-
звичайно веселою річю. Досить до їди,
досить до пия, а курок тільки лише за-
хоче ся!

— Кілько лише захоче ся! — про-
стогнав заздрисно крет.

— Так є! — Але з огляду на здо-
ровля — більше як десять не повинно
ся тримати на своїм дворі. — Світ є
чотирикутний і обведений кругом дро-
тиним плотом. Він має також і світла
на небі — і тоді є тепло, деколи па-
дуть білі обривки на землю і тоді є
зимно.

— Білі обривки? — запиталась зди-
вовано ластівка.

— Так, і як вони падають на дід,
тоді біліє ся ціла земля. Жадне звірі
не кладе тоді яєць. Знаходить ся часом
хтось, що приносить поживу. Робити не
треба. — Звірі носять пера і червоний
гребінь.

— Гребінь? — скрикнули разом крет
і ластівка.

— Так, не правда? А бачите, що
я маю один, мої курки мають також по
одному — і ще неправда? Кожде слово,
що кажу, є правдивим! Жиючи в сере-
дині світа, я мав час з рання, до вече-
ра всему приглядати ся.

Осел попросив когута, щоб не сер-
див ся, бо правді його спостережень ні-
хто не сумніває ся, — лише не кождий
виходить з тої самої точки, а в таких
разі мусять бути діференції.

— Найкрасшою на світі, — почав
знову когут, — є купа гною. Се прав-
дива штука винаходу! Хробаки, хрущі,
зерна, коротко, що лише забажаєш, то
знайдеш там. Та-ж то найбільша вітха,
коли бачиш, як всі гребуть, драпають,
дзюбають і кудкудакають, і ніколи не
почуваєш ся щасливішим, як тоді, ко-
ли стоїш на купі гною і пієш, а голос
твій іде світами.

Захвачений цікавостію прнелуху-
вав ся тому осел, а коло послідного сло-
ва зробив хрестик, щоб те місце обро-
бити як найліпше, — а відтак попро-
сив ластівку, щоб і вона оповіла свої
спостереження.

— Світ, — почала ластівка — є

надзвичайно великий. Складає ся він із
земель і моря, гір і долів, а найкрасшим
на світі, се стрілою в повітря проби-
ватись з одного краю до другого, пере-
літати великі моря, та жертвуватись
страшній бурі.

— Погадав приємність, — пробур-
мотів крет, а когут і осел покивали
лише головами. Більше не питав ся він.
Все здавало ся йому фантастичним, не-
певним і дуже переборщеним, в сьакім
разі буде він при писаню книжки віри-
ти більше тим двома, ніж ластівці.

Вінці подякував всім тром за їх
цікаві спостереження і обіцяв, як лише
вийде книжка, дати кожному по одному
примірникови. І хоч ті спостереження ба-
гато де в чім і не годили ся з собою, та
все-ж в виду того, що други його суть
чесними людьми і їх висказам нема що
сумнівати ся, він все старанно обробить,
і зі всіх спостережень візьме те, що може
найбільше дітям пригодити ся.

В пару днів потім появил ся книжка
для шкільних дітей, а учитель бузбок
читав дітям про все те, що там гово-
рило ся про світ, бо звичайно се зай-
мало їх найбільше.

І так говорилося там: Світ темний,
Сонце є, але воно світить не завжди,
а як світить, не бачуть його всі.

Всі звірі носять гребінь, а деколи
чорний кожух. Світ незвичайно великий,
високий і обведений плотом; є чотири-
кутним. Найкрасше на світі, се купа
гною. Деякі летять через неї і жертву-
ють ся бурі, інші піють і шувають

рають їх після давнього виборчого права. Мають вийти заступники народу, хоч відомо, що угорські вибори переводять ся ще більше „концертово“ як в Галичині. Передмак нових угорських виборів дає вже те, що із Галичини зарезервовано військо на угорські вибори.

*

Чи не найзамітніше зазначив ся минулий рік в історії Буковини. Було се як раз в грудні тамтого року, як дідичівська більшість насильно здавила виборчу реформу, як особистими аферами не допускала до ніякої роботи. В цілм краю наспів нечуваний роздор. В нашій країні, що потребувала конче суспільно-економічних реформ закипіла міжнародна боротьба, якої авторами була волоска боярня et cons., що рівно старали ся знищити й пос. Василька і таки свого однеплемінника, др. Лупу, що сьмів бути враз із др. Авр. Ончулом еретиком у волоскнм таборі. І в хвили, коли краєви грозила небезпека дальшого дідичівського руйнования, еднає ся до борби все, що хоче населене краю спасати поважним трудом і новітними реформами. Сильну мору для „Вільнодумного Союзу“ становили як раз рускі посли, що все боронили інтересів народних мас, крім одного др. Гакмана, за що й стрівув его при виборах враз із цілою партією кацапських киринників належний народний суд.

І так зложило ся, що по однім боці стали разом волоскі і польські дідичі враз із своєю інтелігенцією і прислужники тої кліки в виді наших кацапів, маючи при тім военні кадри із цілого стану священничого враз із консисторією і мітрополитом. Се були захитники „ладу“ основаного на неправді і кривді, по безвинним мужицким визиску і позбавлюваню его політичних прав. По другім боці стають Русини, вільнодумні одиниці із волоскої інтелігенції враз із мужицтвом і переважна частина жидаївського а по части й німецького елементу. Головними борцями вільнодумного табору стали народні учителі.

Хто воює троюдним оруж'єм, еам від него погнбає. Оттак було із боярськими „лицарями“ а і Янку. Суспільність годі вести довго блуд-

хробавів. В сьвітї дуже нудно, але також і дуже весело, а найбільше тоді, коли має ся багато курок, і досить поживи.

Багато зьвірів бачуть, як з неба падають маленькі платки снігу, інші знову не бачуть їх.

Часом привносить зьвірям дехто поживу. Коли бузюк прочитав все те, мусіли діти прочитати, а відзнак і на пам'ять вчити ся.

Довго думав осел над тим, котрі єностереження суть найліпші, бо-ж всі не годили ся з собою. Він не хотів жадного із своїх друзів кривдити, щоби щось вилипати, тай то, що хотів вилипати, здавало ся йому до книжки найвідповіднішим.

Та вкінці найшов вихід. Наробивши багато карток, поналисував він на них всі єностереження крета, когута і ластівки. кинув їх у миску, помішав добре, а відтак зачав по одній тягнути. Першу картку, що витяг, впотребив для книжки, четверту ні, і так далі, поки не витяг послідню.

Бузюк відвідав осла і в імени підрастаючої молодіжї, подякував йому за інтересну появу книжки.

ними шляхами. Паде „Bukowinaer Journal“ а відтак при виборах також цілий табір дідичівський. Бодай раз виходять із виборчої урни послами правдиві заступники народу і то помимо так страшної контрагітації а навіть корупції як се було в Садагурщині проти др. Ст. Смал-Стоцького. — Що те все було можливе, треба завдячити передовсім кн. Гогенльоге, який приказав всім політичним функціонерам поводити ся безсторонно. Се були перші вибори на Буковині без жандармського багнету, без співуділу староств. І сего не забуде Буковина кн. Гогенльоге ніколи. Не забуде сего ніколи тим більше, що живемо в сусідстві із Угорщинаю й Галичиною, де еднають ся „Венгер — Поляк — два братанки“ також і в справах виборчого терору й корупції. Розумієть ся, що такий вислід виборів викликав леммент усіх „приятелів“ народу, але факту, що довершив ся правним шляхом, вже було годі відмінити. Мир — що був виписаний на прапорі „Вільнодумних“ — побідив, тож прийшов час, щоб він завітав дійсно у всі області публічного житя Буковини.

Видимим знаком сего мира була обсада найвищих автономічних урядів — маршалківських крісел. В сїм дусі працював також і сойм, переводячи далекоюглі ухвали, що саме ради удержання того мира мусіли тратити на своїй остроті. Також і краєве правительство, на чолі якого став др. Окт. Регнер-Бляйбелен старає ся йти шляхом вказаним кн. Гогенльоге. Се все спонукує до зміни фронту і найтвердіших миробурців із консисторії. Писати ширше про те все не стоїть — сеж події послідних днів, які ще всім у тямці.

Те що сказано тут про Буковину відносить ся також і до нашого народу, що в кінці діждав ся бодай частинного признання належних ему прав. Руска репрезентация соймова чиста від кукілю, роздору й ворожих послухників, скріплене наших становищ у законотатних тілах, основане кіцманської гімназії, зріст читалень, кас і консумційних товариств, а головно розширене „Січової“ організації — се наші плюси із минулого року — здобуті працею і єдностію рускої громади. Коли та праця над народною просьвітою і організацією стане ще інтензивніша, коли почуте громадянської лучби буде що раз більше зростати й ставати ме красна наша доля бодай у сїй частині Русь-України, де нам вільно працювати над своїм добром.

Що значить сплянуване народного розвитку із боку влади бачуть наші земляки в Галичині, Угорщині й Росії. В Галичині удало ся в кінці по довгих короходах зискати тогді руску гімназію в Станиславові попереджену заснованем кількох польських шкіл середних. Минулий рік був в Галичині добою оживлених складок на будову народного театру у Львові. В Угорщині поза засновуванем сільських кас майже наслідно бючки народного житя. Враз із російською суспільністю заворушила ся й Україна. Літературні й композиторські ювілеї дають товчки до всенародних зборів, де лунає проскрібане українське слово, для чого влади стають толерувати, маючи

за плечима — революційну українську партію. У заморській Русі криза церковна притихла — за те росте еміграційний фонд і основано першу руску бурсу в Америці.

Загалом же треба признати, що між широкими масами зростає просьвіта, кріпшає економічна й політична організація. Ходить тільки о те, щоб прискорювало ся єї темпо.

У культурнім житю нашого народу зазначив ся минулий рік більш оживленим рухом видавничим, хоч нових дуже визначних таланів він не приніс. Побільшили ся також ряди нашої журналістики, між якою треба конче згадати появу „Економіста“.

Не обійшло ся і без днів загального суму. Смерть і того року витрутила не одно перо із письменних рук, щоб тільки згадати непокриті ще муравою могили Михайла Старицького і нашої передчасно згаслої Євгенії Ярошинської.

Дасть Бог, що нашому народови прийде ся новий рік замкнути із красним білансом.

Історія великого штрайку

у Вашківцях н. Чер.

(Конець.)

Старшині стало се дуже неміло, що очернене товариства дало основу до бесіди князя з п. віцемаршалком і она рішила сейчас вислати депутацію, щоби пояснила князеві, як безосновна ся клевета і оновіла стал річи. В склад депутації входили 3 січовики і 1 представитель господарів і ся депутація була в середу дня 20. липня 1904. у Є. В. князя. Самого его не було дома, тож депутацію прийняв д. надкомісар Кешман, який говорив з нею верх години! Представивши поведене робітників і напасть (в виді закиду „страйку“) і просила 1. перепровадження найострішого сьвідства против „Січ“ — і взагалі всіх підозрюваних о „страйк“ — а властиво насильство, (бо страйк не є деліктом), а 2. просила передати князеві просьбу о найбільше переконане що до „Січ“ — та 3. збила закид, який зроблено „Січ“, що не гасила вогню в Вашківцях, бо в акції ратуничковій взяли „Січовики“ участь перед прибутем сторожі огневої і ратували в числі 60 (шістдесят) мужів з нараженем здоров'я. Надкомісар описав точно все з уст делегатів, та обіцяв найскоріше передати до відомости князеві. По довгім довгім часі виточено з сторони прокуратури дер. сьвідство всім присутнім у Шауера 8. липня взагалю 40 людям — о насильство, поповнене на сторонських робітниках у Шауера, яким нібито грожено, коли не переставуть роботу і не прилучать ся до „страйку“! Розумієсь саме собою, що сьвідство виказало невинність підозрюаних, дальше переслідуванє їх застановлено, а лише шістьом виточено процес о переступленє закона коаліційного, а функціонар прокуратури, Кугельсбергер, (знаний вашківський з прихильности до Русинів), розтагнув обжалованє на двадцятьох! Отже на лаві обжалованих засіло 26 обжалованих, а процес провадив ся в суді пов. у Вашківцях. Оборони підняв ся п. др. Галін і доказав дуже красно на основі цілоденної розправи цілковиту безвинність обжалованих. Судия-ж засудив з них всего навсего трох на кару по кілька днів і не за „страйк“ — а за переступленє, які лиш мало лучили ся з тою подією і були справді винною, але власною укараних, та нічого не мали з „Січю“ спільного. Решту увільнено від вини і кари. Против виroku згодошили укарані ресурс, а роззирава перед трибуналом апеляційним дня 24. грудня 1904 в Чернівцях мала той вислід, що з трох укараних у Вашківцях засуджено одного на 8 дів арешту за те, що по „страйку“ (!) і кілька днів по тім допустив ся різних дрібніших переступлень, а двох увільнено від вини і кари!!!

Отже так виглядає „страйк і бунт“!!! І крик піднесено, і князя старали ся ввести в блуд, і сироваджено жандармів

і сьвано багато донесень! А сьвідство і права показали зовсім ясно, що по бу ніякої страйку, не було навіть ані зм., ані солідарного виступу ані мисли діл, якось зло! Однак фабриканти штих витів повинні тямити про історію нємізі, яка немилосерно метить ся в них, і безвинно драбують нарід. Розумєсь в місце тут нагадувати винновим злину поповненого на вашківських робітниках, що їм забрано тільки дорожнє час та грошей на оборонців, їх веліть іх та пияти про серце, про душевство. — бо — такого у гієни шутки!! — Але прецінь варта згадати — на гумористичної сторони сего єного образця — і ролю, яку грали цїпні наймати в своїй газеті: „Нар. рад.“! Они виразили ся, що у Вашківцях який страйк (за почином „Січ“! „Росії!“ кличе факт) — і жадують розквітні, що дідичі пішли би з торба, давши єї (роз. десятий сьвіт) Сей висід іх жарт за „слабий“ отже ред. тої мажки мусить дуже добре знати сьвіт передилатників (прочі дістають арешт бо панірі, — як кажуть — їм потібно, коли виступають з такими аргументами!

А диявол впливає з цілого факту мораль тако, треба дуже обережно приймати в сьвіт „неспокої викликані народом“, бо сьвіт доброго, ба навіть надмірно шкідливого серця нашого народу, — а з тої сторони підлости его ворогів, навіть они майже все до мерзких фікцій за „страйк“ у Вашківцях н. Чер. (іс.)

Відста!

Зі всіх міст буковинської Русі найбільш нещобаний і забутий є повіт сучавський, в котрім руский нарід, ані ще становить третину населення повіту, для браку руских шкіл чим більше винародовляє ся. Тут сьвіт то гомоніло в Сучаві руське слово і кипіло руське жите, чого сьвіт є ще нині істнуючі назви міст, назви кєрниць; як „Мала Шипіт“, „Великий Шипіт“, нає церкви „Мировой“ (Miroutzkire) в котрій підписувались мирні договори і пр. Тут вславив ся сьвіт то Тимош Хмельницький з своїми козаками одруживши ся з сьвітною молдавською Розандою Мулівною; тут і упав він, убитий сьвіт арматною. Сучава і єї окресєть — се історична земля руска-молдавська. На жаль тут пропадає дер бувальщина наша. Вже й дівлі забувають свою рідну мову, і пісні, свої предківські звичаї і сьвіт і напір чужих народів стаєм раз сильніший. І кождому руському чоловіку умліває серце сьвіт дивити ся на свій заумираючий нарід.

Для того зірвала Русь сучавська до оборони своєї батьківщини, своєї рідної землі і встановила заснувати бурсу і дєрвати Народний Дім і так заложити своє огнище, яко підставу лучшє будучности. В сїй цілі засновано товариство, котре правительством буковинське рескриптом з дня 2. листопада 1904 Ч. 31.328 потвєрдило.

І тепер звертає ся до нас громада руска сучавська цілої Русі, до наших інституцій, до наших вітців, материй, братів і сестер, до всіх, у кого ще є в серці руське серце, хто дорожить ще чєтю свого народу і хто віє в єго будучність, щоб єспєрє з лєптами на ратованє єго з чєго повіту, котрий, як ємо, на окраїнах із своїм чужаком мотом і благословенною з для Русі велике значєне. ска Русь має виправдіти удержувати, але надїємо

при жертволюбиво рускій і на
сучавську бурсу граї найде ся.
Тіснійший коміт рускої бур-
си в Сучаві скл. ся в сей спо-
сіб: Голова о. дор Бобикевич,
заступник голо. чр. Папа, секре-
тар Гулка, с. к. Андрей Алісь-
кевич.

просимо прислати
Вп. Андрея Алісь-
кевича реалн. в Сучаві.
січня 1905.

Комітет.

й Японія.

війни в Манджурії лучила
в дечім нагадує очайдушні
восточної ескадри. Російська
козаки Мищенка обійшли на
японну далекий коломом ліве
ців і станули аж коло Нюч-
у японської армії та ушкодили
їх залізницю. Очевидно до-
Росіяни, що ген. Норі пере-
вої тяжкі пущили до армії мар-
шми і хотіли тому перешкодити.
ой середі доїхали були козаки
залізницю межи Аншанчан і Хай-
відтан межи Інкан і Даміцао і там
одили. Ушкоджене однак було мале
онці зараз направили залізницю.
самого дня 2000 російської кавале-
ратанувало Нючван.

До „Standard“-у доносять з Інкан
рт Нючван): Відділ російської кавал-
ерії і піхоти, котрий заатакував Нюч-
я і Нючатун, числив 2000 людей.
так розпочав ся дня 12. с. м. о 3-й год.
випусти. О год. ців до 9-ой виконали
Росіяни три атаки на японські магазини.
По напруженню залізницю ушкоджену в
кількох місцях, Японці одержали поміч і
відверли атаки. Росіяни лишили на по-
бовевищі 62 убитих і 11 ранених. Після
японських донесень відтіло 8000 японь-
ського війська відворот Росіянам. Японці
одержують заодно поміч так, що тепер
положене єсть вже зовсім безпечно.

До Токіо доносять гарнізон з Ляо-
яну, що в четвер Росіяни коло Інкан по-
бито. Вони уступили до Какаоку на по-
лудне від Нючвану, оставляючи на по-
бовевищі 60 вбитих і 6 ранених. Страти
їх — як думають — виносить 200 лю-
дей. В п'ятницю побито Росіяни під Нюч-
ваном.

Телеграми.

Відень. Поспільний потяг північної
железничної колії ся вчера вночі із
півні в дорозі із Верна до Відня коло
Гогенау. Три особи тяжко ранені а 17
легко. Причиною катастрофи цуквене
шпини.

Петербург. Міністерство скарбу
внесло до комітету міністрів проект
установлення окремої комісії, яка вира-
цьовувала закон про державне обезпечення
робітників.

Ваймар. Велика княжна саско-вай-
марска Кароліна померла о 6-й годині
рано.

НОВИНКИ.

Чернівці, 17. січня 1905.

Краєвий президент др. Окт-
Бляйбабен повернув передвчера із Відня.

Доповняючі вибори сеймові в
жовтні сучавським відбулись ся д. 9. лю-
того. Кандидатом „вільнодумних“ є над-
інженер Тит Ончул а проти него на по-
во кандидує дідич В. Прункул. Рускі
виборці, що перше із гідного признання
солідарності голосували на вільнодум-
ного хоч волоського кандидата і тепер
епочинять належно свій обов'язок.

Німецькі ліки на руске здоро-
в'яє принисувє директор т. зв. рускої
гімназії п. К. Козак для учеників того
заведення, сидуючи їх до закупи німець-
ких правил здоров'я. Все і всюди при-
знавано, що гігієнічні приписи треба ши-

рити в мові даного середовища, тож
ученики Русини в т. зв. рускій гімназії
повинні би за свої гроші хіба одержу-
вати названі приписи у своїй рідній мо-
ві, тим більше що видавництво книжок
шкільних у Відні вже давно видало Бур-
герштайнові „Правила здоров'я для учени-
ків і учениць“, про що ми згадували в
139 ч. із 5. грудня м. р.

Нема обіду най буде бодай
муштарда. Із великим гамором збирали
ся кацани збирати склади на російських
салдатів і переслали тепер редакції
„Правительственного Вестника“ всего
381 кор. Розуміється, що сю кацанську
поміч, яка російську армію ні охолодити
ні загріє, — нагадує казку про
кони й жабу. Всеж таки могли були ка-
цанські штабовці із „Галичаніна“ і „Рус-
ского Слова“ віддати Росії трохи більше
як тих 150 рублів чи там 381 корон.
Висилка сеї квоти в редакцію російського
„Правительственного Вестника“ говорить
сама за себе. Колектори були самі свід-
домі нічестости цілої складки; хотять
обід заступити муштардою в виді ко-
ментарів, що се мовляв гроші зложені із
мужичьких сотників, які доказують, що
„все наше крестянство считаєть себе
кровью й платою русским“ і т. д. „что
весь труд врагов русского народа,
желающих создать два особые русские
народа ни к чему не приведет и даст
Богъ, не приведет“. Доказом сего має
бути те що „український“ анафемський
часопис в Галичині і Буковині перемі-
нили тепер, „свое отношение къ русско-
японской войне“. І деж ті наші сердечні
руські побачили ту переміну у нас?
Се доступне хіба для них самих, бо на
ділі в тім ні слова правди.

Пенсійний фонд учительский.
Із загального доходу п. к. видавництва
книжок шкільних в Відні за 1903. р.
припало 3460 кор. на Буковину. Отса-
сума виплинула до пенсійного фонду учи-
тельського.

Угорський палятин архієпископ
Йосиф лежить від кількох днів тяжко
хворий в Риєці.

Поручник — дезертиром. Черно-
вецький суд оборони краєвої звиняє по-
ручника Арпада Фухса нечинного стану
22. п. п. оборони краєвої, що від 9. мая
1904. відтагає ся від військової служби,
щоби до 40 днів зігласи ся перед воєн-
ним судом визначеним для него, инакше
западе суд в его неявиности.

Шкарлатина в Вапківцях зма-
гає ся з кожним днем. Та пошесть бу-
квально десяткує дитвору. Інтелігентні
родичі сперли своїх дітей і не посила-
ють більше до школи. Лиш нан старо-
ста, як звичайно, припізнавсь з відно-
відним зарядженем і сего разу. Школа
еще доси не замкнена. Звертаємо на се
увагу висших властей, з просьбою, що-
би на місці сиконстатувала стан поше-
сти і відповідне зарядила.

Справоздане із загальних зборів
тов. „Рускої православної Шляхти на
Буковині“. Збори відбули ся 9. с. м. в
день св. Стефана в Народнім Домі. По
привітанню присутних снімнув голова
зборів п. Николай Влад де Вердеш про
смерть двох великих заслужених руских
жениць і то наві надучительки Стра-
тишчуківой і панни писательки Ярошнє-
ської, котрим збори віддали честь підняв-
ши ся з місць. По зверненому про-
токолі і ухваленню абсолютної уступ-
ячому Виділові, вибрано новий Виділ:
голова: Николай Влад де Вердеш, над-
поборець податковий, заступник голови:
Теофіл Бриндзан, ц. к. пров. реал. шк.,
секретар: Панько Клим, канд. філ., на-
сієр: Іван Воробкевич, управ. рент.
уряду, контролор: Николай Ісепенко,
ц. к. пров. гімназ., Виділові: Николай Си-
нууд, ц. к. інспектор шк. повіт., Барбір
Олександр, надучитель, Іли Ілюк над-
учитель, Дарій Пугуляк, надучитель, Дю-
нізіл Савескул учитель. Заступники ви-
ділових: п. надучитель Парт. Данчуд,
надуч. Левонтий Николай, п. Цента
Юрій, п. Паладій Юрій. п. учнт. Ліп-
перда, п. надучит. Падуря Дмитро. Стан-
каси був за попередній рік такий: до-
ходу 2076 кор. 80 сот., видатків 1824
кор. 2 сот., чистий остаток: 252 кор.
78 сот., даліше має тов. в щадниці кни-
жочку на 132 кор., разом 384 кор. 78
сот. не вчислюючи субвенції з сейму
2000 кор. Товариство подало до відо-
мосин на загальних зборах, що о. Ка-

радзе, котрий пожертвував на дівочий
інтернат 100 кор. став членом основа-
телем. Товариство загадує на другий
рік робити прогульки подучені з заба-
вами по шляхотських селах. По нараді
над внутрішніми справами товариства
замкнено загальні збори триразовим окли-
ком „многая літа“ на нашого найсвітлі-
шого монарха Франца Йосифа. — Нико-
лай Влад голова, Пант. Клим писар.

Річні збори брацтва св. Апо-
стола Тадея при руско кат. церкві в
Чернівцях відбулись ся, як звичайно,
так і сего року в день св. Івана Хре-
стителя т. е. в п'ятницю 20. січня н. ст.
1905. в приміщенні власного брацтвого до-
му ул. Кушнірека ч. 10. вечером о го-
дині 8-й з звичайним порядком денним.
Як звісно має се брацтво прегарні, гу-
манні цілі як: підмогання бідній моло-
дїжї шкільної, утримуване хорального
співу і проч. тож обов'язком мораль-
ним кожного щироого Русина-католика
єсть, щоби він належав до сего брац-
тва. Вписуватись можна в члени брац-
тва також в день загальних зборів в
агаданім домі від год. 6-ой вечером. Про-
сять ся о як найчисленнійше приступле-
нє і участь в загальних зборах, на ко-
трих рішати муть ся важкі справи. —
М. Коралевич голова, о. Сімович се-
кретар.

Проти кількох учасників бен-
кету в Ростові над Доном, на яким ви-
голошено свободолюбів, обжаловано за
обиду маєстату. — На станції в Тихо-
річку арештовано одного із бесідників
катеринодарського бенкету, про який ми
свого часу писали в нашій часописі.

Загальні збори „Народної Сили“
не відбулись ся дня 20. січня 1905 р.
але на жаданє членів пізнійше. —
Др. Лев Коугт.

Дисциплінарний закон учитель-
ський в тім виді, як его ухвалив того-
річний сейм не одержав монаршої санк-
ції. Виділ краєвий на своїм засіданні
із дня 13. с. м. порішив передати той
законопроект законодавній прибічний раді,
щоби его змодифікувати після санкціо-
ваного вже дисциплінарного закона учи-
тельів стирійських.

„Січ“ в Беренчанці скликає над-
звичайні загальні збори на неділю т. е.
22. січня 1905 зі слідуємим денним по-
рядком: 1. Справоздане старшини із до-
теперішньої діяльності. 2. Вибір кошо-
вого, 1. і П. четаря. 3. Вільні внесення.
4. Співні і декламації. — За старшини:
Тодор Табаковський, осавул.

Любителям алкоголічних на-
питків усьміхає ся гнила будучність,
що будуть могли їх носити прим. в ки-
шечі без того, щоби дбати ще про пляшки.
Ось студент рижської політехніки Б. Шгі-
терам найшов спосіб на те, щоби спиритні
напитки приготувати не в стані пилимим
але в виді ціпкої маси.

Проти жидівських емігрантів.
За послідних п'ять місяців причалило до
покойорських берегів поперх 75 тисяч ро-
сійських жидів. Богато з них до Америки
не впушено головню через те, що зайшли
туда за чужою помічю. Справою сею
займе ся конгрес і порішить средство на
те, щоби спинити на будуче таку масову
еміграцію.

Загальний збір „Руско народної
каси пожичкової і щадничої для громад
Гоголіна і Легучени Тестуа
стотаришена зареєстрованого з необме-
женою порукою“, відбуде ся в неділю,
дня 29. січня 1905, о годині 2. по по-
лудні в шкільнім будинку із отрим по-
рядком нарад: 1. Установлене стану паїв,
вкладок і позичок; установлене, найбіль-
шої і найменшої суми, яку дозволяє ся
одному чоловікові зложити до щадничої
каси; установлене речини виповідження
для вкладок щадничих і речини плат-
ности відсотків від вкладок щадничих;
установлене, яку найбільшу пожичку
можна одібму членови даги, установле-
не стони процентовеї для вкладок щад-
ничих і для позичок (§§ в — с, 59,
63, 65). 2. Ухвалити, що робити з ли-
шених в касі грошми і як роздобути для
каси грошей. 3. Ухвала в справі запо-
моги краєвої. 4. Вибір каснера, і наза-
чене платні для него (§§ 29, 51, 52).
5. Ухвала, кільки має бути членів в ра-
ді надзорчій і вибір ради надзорчій і
(§§ 39, 40, 51). — Тодор Докітар на-
чальник.

Дрібні вісті. В Маланчин вечір
витає рошомшений господар Мих. Канти-
мір новий рік вистрілає, причім пора-
нив собі руку та дуже, що поготівля
ратункова мусіла відвезти его до крає-
вого шпиталю.

Торговельні зносини Сполуче-
них Держав за послідних 30 літ зро-
били незвичайний крок вперед. В 1875 р.
вивезено із Сп. Держав товарів за
2.796,000,000 фр. а в 1902 за 7.021,000,000
фр. т. е. 151% більше. Вивіз досяг-
нув 1875 р. 2.665,000,000 фр., а 1902 р.
4.661,000,000 фр. себто побільши-
ся о 60%. Отсей розвиток торгівлі тре-
ба приписати протекційній листовій та-
рифі Сп. Держ. і розширенню фахового
образованя тамошньої молодіжї. В Сп.
Державах є поперх 300 міль із 100 ти-
сячами учеників, в яких уділяють агро-
номічних, промислових, купецьких і скар-
бових відомостей.

„Руска селяньська бурса“. В
спомогаючі члени бурси вступили: Вп.
п. ієнє. Николай Синууд, п. Прайс і п.
Шевчак з Довгополя з місячною даткою
2 кор. Дальші жертви наспіли від абі-
турієнта Івана Филиповича 2 кор. і від
п. надучителя Василя Продана з Ши-
рівців дошнних 2 кор. На зборах філії
„Рускої Бесіди“ в Важниці зібрали пп.
учителі Мандрик і Майковский 20 кор.
27 сот. Заряд бурси звертає ся до
до П. Т. публіки з уклінною просьбою
о зношене тепле убрання для бурсаків,
бо терплять дуже від холоду. За щирі
датки сердечний Спасибіг! П. Клим.

Посмертні вісті.

Ігнатій Яричевський рогатинь-
ський міщанин щирый патріот, батько
нашого поета пров. Сильвестра та Па-
вліни й Івонни помер по довгій а тяж-
кій недужі в суботу в 70. році життя.
В. е. п.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Товариш ілюстрований календар
товариства „Просвіта“ на рік звичай-
ний 1905. Річник IV. Коштом і заходом
товариства „Просвіта“. У Львові. З
друкарні Наукового товариства імені
Шевченка під зарядом К. Беднарського,
ст. 240 — 16-ка. Ціна 1 кор.

Україніса в чужих часописах.
В черновецькій книжкуні „Викор. Nach-
richten“ із 13. грудня м. р. подав д.
Кость Кракалія перекладом із нашої мо-
ви оповіданє „Зачарована скрипка“ а в
„Викор. Post“ із 10. с. м. „Протокол“
Іларія Карбулицького.

Малий фейлетон.

Ярослав Весоловський.

ТИ ВІРИШ...

С. П.

Ти віриш цілою душею
Так горячо й твердо як дитина,
Що в Бога знайдеш ще спасенє
Немов Марія Магдалина.

Ти віриш, що се станєть конче,
Що тєє милосердє Боже
Зійде так, мов яснєє сонце
Над чоловіка смертне ложе.

Ти віриш і хрест жита свого
Вмиваєш горем і сльозами
Ти віриш й неначе півсонна —
Бредєш в багні до безтими.

Чернівці 16. I. 1905.

Переписка Редакції.

Всім нашим прихильникам स्वा-
даємо за поворічї бажаня сердечне
спасибіг! — Вп. В. М. Із надісланої
збірки надає ся до друку тільки один
вірш, який поміщено в „Р. Р.“ Проті
вірші задля крайню лихой форми годі ви-
печатати. — Всч. о. В-ий в Канаді.
За предметові записи із „Нового праю“
будемо дуже вдячні.

„Ще не вмерла Україна!“

76 (6—10)

Накладом книгарні і складу нот А. ШТАУДАХЕРА і СПІЛНИ в Станиславові.

Ціна 6 корон.

Набути можна у накладців, в всіх книгарнях і через друкарню „Рускої Ради“ в Чернівцях, (ул. Петровича ч. 2.).

Пісні патріотичні і народні, злож на фортеп'я

Денис Січинський.

Часть I-а: Музина, Часть II-а: Тек 152 пісень!

Склад товарів Б. Бальтінестра молодш

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Важлярі наймоднійших виробів з т. зв. пераової шкаралупи з струсєвими перама, Marabout, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних красках від найдорожших до найдешевших.

Вступ на балъ посідня новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. ajoin Muskellige різної величини.

Паньчохи і зарукавни шовкові, пішшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевники балеві, лжерки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з гачтом або без него, цїжемки і півчеревники.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з батьсту полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, балеві наймоднійші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, маншети найновійшого роза.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикацій в Фельку, льодену.

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових

Футряні боа правдиві перекі, з куні, ласио, кретові різного рода футра того відновіди муш для дїчат і дїтий. Футряні і суконні панки, кучми т. Sealskin, Nutria як також барети для дїчат і дам різної наймоднійшої.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле систему Егера, др. Лямана, вов і майтки, рукавички, огрівачі колін і пульєв, паньчохи, хусточки з Хемілі, вов чепці для дїчат і дїтий — загортки на колїна до подорожи і т. д.

Конфекція дїточої одїжи, як жакети, плащики до того капюзи, ковнярики найновійшої моди.

Товари обувані. Склад америкєських черевиків фабрика обуви Анто у Відні. Найбільший вибір різнодної обуви для панів, пан, дїтий. Черевики з Boreal, з телячої сатинованої шкіри і т. н. лїпшої сорти. Чоботи фільцові, до лжерки, черевики до ховзана. В польовані, взагалі різна обув.

Кальшові і черевки до снїгу найліпшої фабрикації.

у Відні, і Осипа Піхлера і Сміів в Грлицу Borealina в Александрії. Найліпший пішшу і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Карти їзди до Америки

Ціни їзди
Гамбург—Ню-Йорк:

Поспінний паровець „Deutschland“

Їде 6 1/4 дня K 212.—

Поспінні парівні „Moltke“, „Blücher“ і „Hamburg“

Їдуть 7—9 день K 190.—

Всї інші поспінні парів. „Postdampfer“

Їдуть 10—11 день K 166.—

Antwerpen—Kanada K 130.—

Hamburg—Buenos Aires K 142.—

Ближших інформацій що до їзди в Америку, Африку, Східну Азию, як також їзди для роз ривки по середземнім морі, Орієнті і т. п.

уділяє 66 (2—6)

генеральна агенция

лінії „Гамбург-Америка“, в Чернівцях.
Герман Мітельман, уліця Почтова (Börsegebäude)

КУПУЙТЕ Календар „Рускої Бесіди“

Самовари оригінальні російські

на сьвята

на сьвята

Поручаю мій

Найбільший Магазин

найлучших товарів колоніальних і овочів полудневих

Найзнаменитші Вина

австрійські, угорські, правдиві румунські, ренські, десерові іспанські і шампань

французкі знамениті лжерки голландські і красні горівки польські, натуральні наливки.

67 (4—2)

Знавши з доброти правдивий ароматичний

чай китайський і російський

і всі взагалі товари найлучшої сорти по дуже дешевих цінах.

СТЕФАН ГАЙДА Чернівці Ринок 10.

Найліпші оьвічки церковні воскові і стеаринові.

Міндер і Шехтер

торговля товарів дамскої і мужескої конфекції
Чернівці, Ринок

(в забудовану магістрату) напротав „Буковинської Школиці“.

Найбільший вибір

зимових артикулів як черевиків, капелюхів фільцових зарукавків, боа, шапок і біл, системи Егера, ковняриків, маншетів, краваток, рукавичок, паньчїх, перфумів, куфрів до подорожи і т. д.

Найдешевші і сталі ціни.

Фабричний склад 57 (10—12) с. н.

найліпших петербурських кальшовів і черевиків до снїгу для пань, панів і дїтий.

Замовлення з провінції виконують ся сейчас точно і дешево.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю Впов. П. Т. Публику, що я

кромі існуючого вже мого skleпу ювілярского, в Чернівцях, Ринок ч. 3.

отворив ще

ФІЛІЮ

при уліци Паньській число 15

і удержую там великий склад стїнних, столових і кишенькових годинників, із золота срібла нікєлю, стали і преціозними верками. Іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“ „Longines“, „Omega“, „Roskopf-Patent“ і богато інших різнородних сорт.

Рівночасно заявляю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілерські, в золоті, срібї, так в Ринку під ч. 9, як і прв Паньській уліци ч. 15. до також різнородні замовлення як хронометри, репараційні годинники взагалі всілякі старинности лагоджу як найточнїйше і під гаранцією

Надїю ся проте, що Ви. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше — волять ласкаво мене підирати, а при закупї подарунків на різдво або на новий рік, мої skleпи не омїяє, а пересвідчивши ся о великим виборі товарів, дешевості цїн і тетельній обслузі, вийде зних вдоволені.

Поручаючи ся ласкавим зглядом, пишу си з поважанєм

Кароль Шульц, ювілер і годинникар

63 (6—15) н. с.

заприсяжний знаток п. к. суду.

Рік заснованя 1844.

Олекс. Каньчуцкого Вдова

Чернівці, уліця Ратушева ч. 2.

Робітня при ул. Альбертинській ч. 1.

Склад товарів золотих, срібних і знарядів церковних.

Великий склад знарядів церковних для кожного віроісповіданя. Приймає ся також замовлення, на комплетні урядження чернов і каплиць.

68 (3—4 с. н.)

Найдешевше жерело купна ювеаїв, біжутерї, срібла, товарів з хїньского срібла, подружних і заручинових обручок (найновїйшої моди.)

Всілякі знаряди церковні як: Патини, монетранції, чаші, ліхтарі і т. н., золоті, срібні, позолочені і н. приймає ся до репарацій і виконує ся нові.

Замовлення з провінції виконують ся точно і дешево.

Товари висїає ся до вибору на пробу.

Рік заснованя 1844.

Кождий курець, повинен жадати Козак, Кобзар, Гуцул, Трубки, Козак, Федькович. всюди до руских паперців цигаретових, цигаретові: набути!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядм Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим податком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
же застережене. — Рекламациі неопла-
чені вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	т.
„пів року	10	—	„
„чверть року	5	—	„
„місяць	1	70	„

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотинів.

Передплата і належитість за інсератами
платні в Чернівцях.

Політичний перегляд.

Аудієнція у бар. Гавча.

Дня 17 с. м. прийняв барон Гавча на аудієнції також проф. д-ра Скедла. Бар. Гавча говорив про справи буковинські й вімений. Між иншим висловлював ся із великими похвалами для діяльності буковинського союму.

Події в Росії.

Минувшого тижня відбув ся в Москві приватний з'їзд предводителів дворянства із усіх губерній. На тім з'їзді порушено питання, яке становище має зайняти російська шляхта супротив конституційного руху. Ухвалено слідує революцію: Реформи суть безсумнісно konieczні. Указ царя в справі реформи ма би в той спосіб доповнити, щоби правительство представителям російського народу дало запоруку в той спосіб, що контролю законного поступовання аспіції була би тим представителям передана. Відтак має рада державна ти переобразована на вищу правительственную інституцію, в котрій би обрані репрезентанти вселяких станів мали таке саме право як репрезентанти правительства радян над справами державними і голосувати над ними. — В публічних виступах — як доноситься з Петербурга — застрайкувало 12 тис. робітників. Передвчера покинули робітники працювати і суспільно вийшли із фабрики. Різночасно перебули віддані поліції ліхоти і козаків. Заступники робітників домагаються ся, щоби дни страйку були плачені після середньої екалі платів, щоби зложити спільну комісію, якаб рішила спірні kwestії, а вкінці щоб завести 8-годинний день праці. Підчас нарад, що відбули ся сими днями, з'явили ся також соціялісти і заявили ся проти страйку а за висла-нем петиції всіх робітників до правительства, в якій поставити ся домагання свободи зборів, преси і слова а також видане нового регуляміну фабричної праці. Однак внесення соціялістів відкинено. На зборах, що відбули ся передвчера, постановили робітники вислати до управ-ля фабрики депутацію із предложенем

своїх бажань, а колиб їх не прийнято виступлять робітники із ору-жем в руці. Однак цілий рух не має (?) характеру революційного, а підбу-рюючі промови остали без наслідку. Робітники заявили, що не стремлять до зміни державного ладу, тільки до усунення еко-номічної справедливості. Злишним мабуть, буде вказувати протівенства в самім тексті сего донесення російської агенції, якого правдивість годі впрочім тепер провірити.

Македонія в числах.

В Атинах вийшла брошура із статистициними вказаннями македонської кра-їни, що дає найліпше свідомство, як важко подоготити т. зв. македонську квестію. Прим. в сербській санджаку живе 126 тис. Турків, 163 тис. Греків і 116 тис. Болгарів. А те населене так пороз-мішане, що із селами болгарськими су-сідують сербські а біля тих там є й ту-рецькі. Буває й таке, що і в однім селі є шів села такого а шів такого, тож не важко уявити собі, що там діє ся, як стинить ся яка національна суперечка. Згадати треба, що кожний нарід удер-жує свої власні школи. У вілєгах со-дільських і монастирських мають Греки 998 шкіл, Болгари 561, Сербі 53, а Ру-муни 49. В тих вілєгах мають отже на полі шкільництва над Болгарами перевагу Греки, але є се вислідом їх народної чисельності, бо на 332 тис. Болгарів є там 650 тис. Греків. Отим то найбільше ненавидить ся тут Греки з Болгарами, а у вілєгах косівських діє ся те саме між Сербами а Болгарами.

Ще одна кабінетна криза.

Перехід із р. 1904 на 1905 був справді грабарем вселяких кабінетів. Не поминув він також і поменьших держав як Греція й Румунія а завітав також і до Данії. Міністерство Дайнцера вже здавна було там захитане, дійшло навіть до того, що комісія бюджетова ухвалила нагану мін. війни Мадзенови, за те що на власну руку починив вселатки на укріплене Штокгольму. Мадзен мусів уступати а з ним пішов „для товариства“ міністер маринарки Ське а відтак в на-слідок трох нерешалок між самими собою пішли ще прочі чотири міністри так, що

кабінет перестав існувати. Король по-ручив зложене нового міністерства Хрі-стензенови, що вже був перше міністром в кабінеті Дайнцера. Хрістензен вже й зложив за згодою короля новий кабінет, який станув вчора перед наново скли-каним „фолькетінгом“. Отся остра кабінетна криза пояснює ся тим, що в дань-ськім парламенті є дуже сильна ради-кальна партія, яка хоче Данію знестра-лізувати і знести армію. Як раз щось протівно як те, що робить ся по ви-щих „великих державах“.

Двадцятьпятилітній ювілей „Діла“

Найстарша і найбільша руска часопись, перший наш деневник — львівське „Діло“, докінчило вже 25 літ свого видавництва. Чверть століття — се сибірний пшам часу передовім для часописі та й то ще рускої, яка мусить бороти ся з ріж-ними преріжними перепонами. Ви-таючи нашу братню часопись із єї ювілеем подамо дещо із історії єї, на основі даних із ювілейного чис-ла, що не буде без інтересу і для наших читачів.

Гадка, видавати політичну на-род. часопись виринула у Львові 1879 р., коли показали ся сумні наслід-ки інертності москвофільських по-слів. В 1873 р. висилає їх „Рус-ская Рада“ при помочи централь-ного правительства аж 15 але вони цілий час свого послования так про-гайнували, що в 1879 р. виходить їх із урни виборчої лише трох. Для ратования екзистенції відчули тодішні галицькі народовці konieczність перейти із літературно-наукової по-чви — на поле політичного труду. Першим кроком до сего було осно-ване політичного органу для інте-лігенції, до чого ініціативу дав пок.

ред. „Правди“ Вол. Барвінський (конц. адв.) і адм. „Правди“ Да-мьян Гладилевич (проф. гімна.). І справ-ді по нарадах і ухвалі львівської „громади“ стало „Діло“ виходити вже 1. ст. ст. січня 1880. Першим безплатним редактором був саме Волод. Барвінський.

В 1880, 1881 і 1882 р. „Діло“ виходило двічі в тиждень що се-реди й суботи в форматі аркуша (меньшого ніж нинішній, хотия від 1882 р. аркуш побільшено в ши-рині) і коштувало в дорозі перед-плати для провінції 8 зр. річно (піврічних і кварталних цінь не по-даємо, бо они завсїгда становили половину згідно четвертину річної ціни).

Від 1883. до кінця 1887. року „Діло“ почало виходити тричі тиж-нево, що вівторка, четверга й су-боти, а передплата на провінцію була 12 зр. річно. Формат був до кінця 1886. р. такий, як в 1882 р., а в 1887 р. збільшено его на фор-мат більше - меньше краківського Czas-у без підвищення передплати.

Від 1888. р. „Діло“ почало ви-ходити щодня, в форматі незміне-нім до нині, а річна передплата на провінцію була до кінця року 18 зр. річно а від 1 по скасованю газетного 16 зр.

Від 1881—1886 рр. мал дебіт до Росії, що знач-нювало ся до удержання Україною та до материя моги часописи. Та в 188 відобрано на донос агентів в Галичині, як ку були ревелюції „Діла“ щое рольничо-кредитовое — розгарбане капальськими сїстами“.

страшну, але не питаю, чому ся щона так зробила?

Хотіла так — а я єї любив.

Щастє.

Не говорім про щастє, якого баж-емо, не говорім про нього...

Щастє се наче мала птичка... легко його наполохати.

Ждїм тихо, не говорім про нього навіть не думаймо... в тиші серця в гл-бині серця бажаймо його скриваючи на-віть перед своїми думками се бажанне.

Бо щастє се наче світло в хмарах: вигляне на хвилю, замерехтить, лиш так легко і назад скриваєсь.

Не визнаймо щастя, не стремім, не борім ся о нього, а ждїм як діти — яким снить ся Рїздво, що Христос прийде до них з гостинцями — в боязни ждуть на нього трівожно, тихо, а терпеливо.

Як має прилинути, прилине... не йдїм до нього.

Щастє се наче сонце, про яке мрі-ють цвітїти що лиш одніський день цві-туть... они не можуть йти до нього, ждуть.

Коли день ясний прийде; коли хмари закриють небо, ждуть надурно.

Повануть і не побачуть сонця. Су-мерком, в годині смерти будуть казати: і ось ми надурно розхилили до нього свої чаші... не прийшло...

Ждїм тихо щастя... оно є для сер-дець, чим сонце для цвітїв, що лиш

Казимир Тетмаєр.

ІЗ ЦИКЛЮ „МЕЛАНХОЛІЯ“.

Перевів Остап Лїнецький.

Спогад.

Конаючому потемніло дуже в очах і він чув, що смерть надходить — тож почав гадити в зад, поза себе, хотїв ще раз побачити життя.

Тихим, довгим короводом линули ріжні дїяла йому перед очі, а кожде не-сло спогад болю або розкоші. А що спо-гади болю вельми переважали, то вми-раючий думав, що не варто жалувати, що більше вже не побачить сїх облич.

Лиш нараз з товни блиснуло до нього двоє очей нових сліз — пізнав їх. Відогнав прочі мари і почав вдивлю-вати ся в них.

Були се очі старця, жебрака, яко-му він дав у студену ніч плащ, етягну-вши його із себе.

Їмив його жалі, що вже послїдний раз має спогад сїх очей, що їх не буде міг споминати по смерті.

Суд.

Душа вийшла з тіла і ангел взяв єї за руку і попровадив в якісь сїрі, сумні пустарі і посадив єї на камені. А з гори, з понад сивавої сїроти розселених мрак, озвав ся голос: Судя себе сама!...

І зараз перед очима душі почала пасти ріка, якої вода — пізнала душа — була з саміських сліз, лиш мутна.

А ангел сказав: Гляди, ось слізи, які спричинила ти, коли була там — на землі.

А душа відказала: Так, лиш туть пливуть і мої змішані слізи.

І тричі озивав ся ангел до душі і тричі она йому відповіла. Та нараз мутна вода ріки стала чистою, як хру-сталь і дуже глибокою. І ангел сказав: Се слізи твоєї матери. А душа присло-нала лице і відповіла: Ось я винувата, бо тут нема змішаних моїх сліз.

Тїнь.

Всюди посуває ся за чоловіком тїнь. Не кидає його ніколи, ні в день ні в ночі. Часто чоловік глядить на ню, а не бачить єї, так, як не бачить ся ча-сом дерев, що ростуть перед хатою, коли довго мешкаємо, або прохожих на вулиці, коли в нас иньша думка всел-ила ся.

Лиш ся тїнь є все при чоловіці. І тоді коли немовлятем довігь грудя ма-терп, коли глядить омліваючий в любов-них обіймах жєнщини в прислонені очі, глядаючи в них сорому і сильнійшого від нього бажаня, і тоді, коли дивить ся на весняну траву і думає, що може вже будуча весна на його могилі тра-вою зазелєнеє.

День і ніч, все і всюди, їде ся

тїнь за чоловіком, вірнійша ніж жажда щастя, вірна, як самотність — сею тїню є — смерть.

Любов.

Здавало ся мені, щом бачив усі го-дини, які маю ще пережити.

Они легли повири перед моїми очі-ма, наче стадо мєв при заході сонця жаркого дня.

Крила всіх годин мого життя пер-вісно білі, забіжені були кровю. Лиш одніська послїдня мала крила білі і чисті.

Тож подумав я, що хоть смерть бу-ду мати солодку, спокійну.

Нараз прийшла она, ся жєнщина, яку я люблю і побачивши години, які маю ще пережити, а тому що всі були скєрвлені, лиш ся послїдна біла і чи-ста — сказала:

— Хочу щоб і ся була як прочі.

Я не питаю єї: чому?

А потім сказала:

— Лиш звідки взяти крові?

Тоді я вказав на мое серце і вру-чаючи її штилет сказав:

— Удар.

Коли підняла руку, щоби вцїлїти, я тільки думав, чи зможу златити зойк, щоби єї не зжахнути. А вона вдарила, хоть бїль був страшенний — я не зойкнув.

Кров, що виплила з могого серця сплинула білі і чисті крила послїдної години могого життя. Тож подумав я, що навіть і смерть буду має гірку і

Від 1882 р. почало „Діло“ видаватися із бібліотекою найзнаменитіших повістей.

Від 1880—1887 р. було „Діло“ власністю оснудателів. Спершу всі справи, що відносили ся до часопису полагоджувало на щорічних зборах львівської „громади“, впрочім мали пок. В. Барвіньський як редактор а проф. Д. Гладиллович як адміністратор повне довіре громади і вільну руку. По смерті Барвіньського входить оснудателі у свої права і самі полагоджують все, що дотичало розвитку і напрямку „Діла“. В 1887 р. коли „Діло“ перемінено на дневник, для певнішої безпеки видавництва уложили оснудателі між собою „контракт спілки“ із докладним зазначенням своїх прав і обов'язків. Контракт той відновлено 17. цвітня 1895 р. Годить ся тут згадати про жертву пок. о. Ст. Качали, який зложенем 1000 зр. на кавцію уможливив видаване „Діла“ як щоденної часописі.

Першим редактором був оснудател „Діла“ Володимир Барвіньський до своєї смерті (2. лютого 1883 р.). Як видавець і редактор підписував „Діло“ в 1880 Михайло Косак, в 1881 р. якийсь час Барвіньський підписував ся як одвічальний редактор, аж від 6 числа 1882 р. підписував ся яко властитель і редактор. По смерті В. Барвіньського „громада“ установила редактором Антона Горбачевского, кандидата адвокатури. Новий редактор не був фірмантом (як М. Косак), писав до кожного числа, але що був зайнятий в адвокатській канцелярії, то фактично вів редакцію Ван Белей, котрий вже друку (від 26 числа з 1884 р.) підписувати „Діло“ яко виї редактор. Під его редакцією „Діло“ до кінця 902 р., коли задля тяжкої хвороби уклонила ему цілопустку. На місце Белей вступив редакцію „Діла“ провізорично Охримович і вів її пів

року. На его місце покликала Спілка д-ра Евгена Левицького. Спершу як провізоричний, а від марта 1903 р. як фактичний редактор веде др. Евген Левицький редакцію „Діла“ по нинішній день.

Першим співробітником „Діла“ був Іван Белей, вступивши до редакції в лютім 1880 р. Другим був Іларіон Грабович, від 1881 до 1884 р. По смерті Барвіньського були співробітниками: Ів. Франко (в 1883, 84 і 85), Вол. Масляк, Кирило Кахнікевич (від липня 1883 до 1891 р., коли відійшов на редактора „Нар. Часописи“), Вол. Коцовський, Нат. Вахнянин (від 1885 до січня 1894), Евг. Олесницький (від 1885 до 1889), Мих. Струсеви (до смерті в 1898 р.), Корніло Устиянович, Павло Кирчів (1890 р.), Ант. Березинський, Ос. Маковей, др. Щурат (в 1895 і 96). До нині є членами редакції: дир. Олександр Борковский (від 1895 р.), Вячеслав Будзиновский (від 1898 р., покликаний на місце пок. Струсеви), Лвонгін Цегельский (від 1900 р.) і Олекса Кузьма (від 1902 р.).

Коли засновувало ся „Діло“, оснудателі мали на-разі дуже малі бажання: „аби 400 передплатників в першій році, а газета, при уділах оснудателів, виплатить ся“. І справді виплатило ся, хоч при незвичайній ощадности. Число передплатників було більше як 400, хоч не досягло цифри 500. З передплати і уділів вплинуло 4733 зр., з ісе ратів 470; цілий прихід в році був 5207 зр. В розходах було: на редакцію 1396 зр. (редактор Барвіньський побирав 80 зр., Белей 25 зр. місячно) — жата, усауга, овалі сьвітло коштувало за цілий рік 50 зр.! — цілий розхід (ще на друкарню, на марки й стемпель газетний і так далі) був 5133 зр. Недобору за 1880 рік було всего 586 зр. довгу друкарню, який мав покрити в „посліплаті“ т. зв. „меллительних“ предплатників. Локаль редакційний містив ся при улиці Краківській (в домі, де нині реставрація Вікеля) на першій поверсі в мешканю Барвіньського; у фронтовій комнаті він мешкав і приймав гостей, а друга від подвіря служила для співробітників і для адміністрації та експедиції (розуміє ся одної й другої безплатної). Там містило ся „Діло“ до кінця 1882 р., аж в січні 1883 р. перенесла ся вже з тяжко хорим редактором до того локалю, яке займає й нині. Від 1881 р. ред. Барвіньський побирав 100 зр. місячної платні.

З хвилию коли за ініціативою пок. Д. Гладилловича перемінило ся „Діло“ на дневник, стали зростати его фінансові клопоти. На се склали ся: за низька передплата, за від на інсерах, малий зріст передплатників, як старим руєньським звичаєм залягали із передплатою. Зміна на ліпше настала аж тоді, як видавництво взяло ся не на жарти до „посліплатників“. Поступ зазначував ся з року на рік, аж „Діло“ стало тепер кріпко на ногах; тут згадати ще, що воно печатало ся в друкарні „Наук. тов. ім. Шевченка“, відтак Ставровітської а вкінці Манеєвських. По смерті Д. Гладилловича вів адміністрацію К. Падівський і О. Ярема а від 1893 веде її платний урядник А.

Зарицький. Експедицію „Діла“ ведуть дівчата під управою п. Йосифа Ігнатічой.

Письма з краю.

З над берегів Сучави.

(Убийство. — Як живуть наші люди? — Погребя читальні. — Відправа румунізаторам).

Недавно відіграла ся в Милишівцях гор. сумна подія, котра кидає на се село дуже яскраве сьвітло. Причиною її була як звичайно горівка. У вівторок дня 20. м. м. вечером зійшло ся кілька „добрих приятелів“ у Михайла Воящука і забавляли ся там при горівці до пізньої ночі. Домів почали аж тоді розходити ся, як вже не стало ні горівки ні гроша. Наперед вийшли із хати Николай Воячук і Дмитро Онісимюк, наколи доматор забавляв ся із рещту „гостями“ далі. Небагом почали і ті другі розходити ся а доматор Михайло Воячук випроваджуючи їх вийшов також за ними на двір. Тепер прискочив Николай Воячук, що перший опустив товариство і чекав потім під хатою, до него і вдарив его сапою по голові так сильно, що той повалив ся в тій хвилі залланий кровю до землі. Звідси вже мусіли побитого занести до хати, де він по кількогодяній тяжкій муці закінчив жите. От до чого приводить наших селян горівка! А в Милишівцях бійка, крадіж, розпуста і процеси на дневнім порядку. Нема такої днини, аби не було в суді 40—50 милишівських людей. Тай наслідки проявляють ся, бо лиш чуєш, як доджники того зафантували, тамтого на ліцитації продали, а он там тому розвалили хату і так далі. В неділю і сьвятий церква порожня хоть возом обертай, зато коршми набиті, що й ігли не пронаєш. Тут чоловікові мимохіть насуюють ся питання: що робила до тепер церква? А що школа? Справді не великі здобутки, якими можуть сі дві інституції похвалити ся із минулої діяльності... Із сего однішого випадку видно вже, як дуже потрібно тут читальні, котра би мала ширити між темними громадянами просьвіту. Як лиш найде ся тут який щирий чоловік, котрому лежить справа народна на серці, і возьме ся до діла, так зараз знайдуть ся і кириники, котрі вміють кидати колоди під ноги. А наші сьвященники? Вони ухвають ся і збирають підписи на волоску школу, бож видете від волоскої школи залежить щасте цілої милишівської рускої громади. Сотрудник Абажер спростовує у волоскій газеті „Vitoriu“ ч. 12 наші скарги подані в ч. 133. „Буковини“ і жалує ся там, що ніби-то національні права (подібні теревені були і в gemeine Lügenzeitung н. в. „Надісланім“). — Прим. Ред.) милишівських Волохів вкорочені, бо они не мають тут волоскої школи. Но і якжеж ні? Таже після найновішого шкільного шматизму урядового е в Милишівцях на 316 дітний шкільних 300 руских, а аж 16 волоских. І не кривдаж то? А що би о. Абажер сказав на то, як би ми зажадали, аби для тих 40 руских милишівських дітний, що їх Серетян забрав до бадівської школи, запроваджено руску мову в Бадівцях? То би було „насилство“ — правда? Також винув Абажер д-ра Фл. Луну, чоловіка, котрий певно може ся похвалити більшими заслугами около волоского народу як о. Абажер, що той ся... — не старає о Волохів! Ми ще повернемо до сеї справи, а о. Абажереві радимо, аби собі тим часом прочитав відповідь, яку дістав таки у волоскій газеті „Voinea porogului“. Та ще чоловіка не ущасливляє, як навчить ся его волоского отчинашу або вірую.

Той сам.

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. січня 1905.

Чи узнає наша консистория Русинів? Отсе питання мусить вирішити в кожного, хто буває сими днями в катедрі. Як звісно, відбуває ся в Чернівцях на Йордан велике сьвято, якого

хід заповідає в история оголошеннями. Сего року печаті ті оголошення лише в румунській мові, так що коли прийшов би хтось чужий до катедрі і прочитав ті румунські оголошення, які прибиті на обох половинах дверей, то мусів би подумати, що хто право-славний, той Румун, а Русинів православних нема. — Таке саме вражінє відає би чужий, як би був при гратуляціях митрополиті на Новий Рік. Коли в нашій консисторії засідають і Русини, то вжеж годило би ся, щоб о. архимандрит Калівекул, який говорив до митрополита іменем консисторії і клиру по румунськи, говорив був і по руски кілька слів. Однакж він сего не зробив, щоби зберегти румунський характер консисторії. Розуміє ся по промові рознесли ся гучні „не trăiescă“, а лиш дуже тихі два-три „многая літа“, на що змогли ся рускі боєслові. В румунській мові була і середа відоснівана семинаристами, так єщо очевидно в румунській мові відповів митрополит. І щож могли подумати собі Римці, яких було тут чи мало? Очевидно Bukovina ist ein rumänisches Land; dies ist das rumänische Konsistorium und dies ist der Rumänen Erzbischof. — Що консистория стремить до того, щоби задержати (безпідставно) румунський характер, се доказує і той факт, що мова урядова — як довідуюмо ся — в румунська, бо иначе не було би 6 руских богословів, які не знають ні слова по румунськи, дістаю декретів в мові румунській. — Русинів, Русинам нічого не треба“, думає собі консистория. О сьм а переконати ся також кожний, що сду румунські і „рускі“ проповіді в катедрі. Коли румунський проповідник о. др. несекул завдає собі труда і пориває сво проповідями вірних, то „руский“ проповідник о. Прокопович вигикує сво „проповідь“ собі під носом і то мовою конгломератом зі всіх мов. Так що і н дивно, що підчас його науки питають люди одні других: „Се по руски, чи по волоски?“ — О. Прокопович здав собі на Різду славу, бо відсеї бізував посягане митрополита — та пиняво в такий нуллий спосіб, що лед певно нічого не зрозуміли, дрімали собі і так іде крок за кроком. Чиж консистория ще не прозріла, на які безпутя вона своєю паству і що вичерпала вже й руска терпеливість?

Вечерок з танцями устроюють товари „Руска Бурса“ і „Руска Школа в Сереті“ дня 4. лют. 1905. серетським касині. Чистий зиск призначений для „Рускої бурси в Сереті“. Зі прошення висилають ся небагом.

Отворене „Січ“ в Дихтинці відбуде ся 20. січня н. ст. с. р. о 11 год. перед полуднем під голім небом на ставу п. Манеєвського з сьлудуючим дневним порядком: 1. Слово привітне. 2. Пояснене статутів. 3. Уповетоване старшини. 4. Зложене притречень і роздач лент. 5. Ухвала членських пайв. 6. Вільні внесення і наради в справі товариства. — Сьвятий Валентин, справник. Іван Полек, кошований.

З Буковинського Бояна. Правильні проби починають ся з понеділка дня 23. січня і будуть відбувати ся вперше, що понеділка і п'ятниці від 7—8 год. вечером.

Смерть пачкаря. Перед двома тижнями помер в Ржавинцях, селі по російським боці по короткій а тяжкій недугі пачкар Манолій. Він бував такою оруднем в руках російської пограничної сторожі, в якій руки видав неодав транспорту нелегальної літератури вразіз революціонером, що єї хотів перевести до Росії. Замітно що капітан пограничної сторожі захопив був Манолія до сеї зради надією на 100 рублів надгороду, якої відтак зовсім не виплатив.

Смертність в Чернівцях. В місті Чернівцях померло в грудні 1904 осіб супроти 121 із попереднього місяця. Коли порівняти сі числа до суми населення 72,686 то смертність винесе 23.1% mille.

Чернівцях

і неділі,

одатком

А. А. Д. А.

адмін. тр. і експедиція

ри улици втроєвича ч. 2.

іси зверт. ся лише на поперед-
терези — Рекламациі неопла-
ні відплати оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік 20 К. — 6.
пів року 10 „ —
чверть року 5 „ —
місяць 1 „ 70

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсератом
платні в Чернівцях.

І мухів довіря

Буковинської Русі

із дня 20. січня 1905.

Ісходячи в оцінювані політично-
лінійні вчорашніх довірчих зборів,
сали великим руским вічем, треба
тепер сказати, що вони дали доказ
чайної пружистости теперішньої на-
політичної організації.

Без великої агітації, на саме пись-
во запрошене зібрано ся вчера в са-
„Народного Дому“ на поклик руских
міс помимо кренкого морозу поверх-
ність сот селян і інтелігенції не лиш
світської але і духовної із усіх майже
русних сіл Буковини.

Ще одне треба тут піднести. Се-
не були випадкові учасники зборів. Не
обмежували ся вони також на значній-
ші гуртки селян з поодиноких сіл — ні
були що найпросвіщеніші селяни,
і майже усіх буковинських сіл. Се бу-
ли провідники й організатори селян,
що вже давно перейшли перші букви полі-
тичної азбуки. Про се свідчили чудові
рамо промови деяких селянських бесід-
ників як прим. Кизького із Караїчева
бо Ростоцького із Кіцманя. Вони на-
ляжно доказують, що довголітня праця
своєрідних руских інтелігентів не пішла
а марно, що руске селянство нашої
райни перестало бути темною чернею
пригожою для ріжких ворожих махіна-
цій — а стає поважним політичним
фактором в краю, із яким треба числи-
ти ся кождому. Мужичтво наше при від-
повідній праці стане вже незабаром та-
ким чинником в нашій краї, що ніхто
не вагав ся зробити що небудь не то
проти але навіть помимо его волі.

Вже перед другою годиною по по-
дудни заповнив народ сяду „Нар. До-
му“ так щільно, що годі було через него
пробити ся до президиального стола,
коло котрого зібрани ся всі наші соймо-
ві і парламентарні послы крім сов. А.
Малика, що задля урядових занять, як
жач. повітового суду, не міг прибути
тільки заявив свою повну згоду із усім
рішенням телеграфічною депешою. Го-
дять ся тут згадати, що крім світської

рускої інтелігенції міської і провінціо-
нальної а головніо учительства, явили ся
також і святиї а між ними оди-
найцять православних. Число, якого
вже давно на руским вічу не було. Збо-
ри отворив яко скликаючий нараду віче-
маршалок крайвий і посол пров. др.
Стефан Смаля-Стоцький, пода-
ючи програм нинішніх зборів: 1) спра-
воздане діяльности руского клубу сой-
мового, 2) справоздане послів парламен-
тарних і 3) обговорене справи церков-
ної буковинських Русинів, що дійшла
вже до стадії, яка не дозволяє на даль-
ше проволікати.

Після сего вибрано через аклямацію
до президії: головою зборів надсов. Во-
лодимира Ясеняцького, заступниками
прав. сов. директор. крайв. шпиталю др.
Володимира Филиповича і пароха із
Прилипча о. Юрія Калинюка.

Діяльність руского клубу соймового
реферувал із питомою собі популярно-
стю др. Стефан Смаля-Стоць-
кий, витаний із повсю на бездіннім
підвищено трітійми оплесками. — По-
слідні вибори завдяки центральному пра-
вительству а передовсім презид. краю
кн. Гогенльог — були першими сво-
бідними виборами. Кн. Гогенльог, як
лиш прибув до краю, побачив корінь
лиха в тім, що волю народу при вся-
ких виборах фальшують. Оттому зробив
конець кн. Гогенльог. (Приміт. оплески).

Дальше малює бесідник усе зло,
яке йшло із давних виборів, які робили
всілякі поспішки, що забирали відтак у
свої руки старостів, які мусіли їм відпо-
чуватись за вчинені прислуги коштом
прочого населення. — Послідні вибори
ще всім в тімці. Вони дали нову ре-
презентацию, вибрану справді із волі
народу, що гарячо заходила ся о волю
своєрідних своїх обов'язків. За чотирь
тижнів соймової сесії звершено те, чого
не зроблено перше за 40 років. (Оплески).

Кандидатури, проголошували вільно-
думні послы своєю програмою й обіцявали
ей своєрідне розуміє ся за шестийте,
тамчасом те все сповнено вже в пер-
шій сесії. (Славно) Що се стало ся мо-
жливым, треба як раз завдячувати тому,
що Вільнодумний Союз членили (6 рус-

ких + 4 волосских + 7 нім. і жид.) разом
17 послів утворив в соймі, в якій засі-
дає 31 послів, більшість, що могла пе-
реводити потрібні для народа закони.

Новий сойм розпочав свою діяль-
ність від поправки крайвих фі-
нальсів, які находили ся в найгіршій
стані. До сего доведе зміна права про-
вінційного після проекту дра Авр.
Онула. Концепсіі перейдуть в управле-
ня краю, що буде роздавати їм після
поважної застанови. Із сего буде мати
край 1 міль. доходу, а рівночасно усуне
ся покутні шинки, що до краю нівес-
чать наше сільське населення. Сей про-
єкт мабуть одержить цісарську санкцію,
а через те мож буде есентуальний до-
хід обернути на інші цілі або на обни-
жене крайвих податків.

Другим законом ухваленим в сій
сесії, що одержить певно цісарську
санкцію — се основане крайвого бан-
ку, що дасть населенню дешевий кредит
на 4—4½ проц. Через те використає ся
лихву, яку платять наші селяни в страш-
ній висоті 100—200 проц. а також до-
буде ся гроша для Селянської Каси, щоб
могла краще допомогати сільській Рай-
файзенки. Правда, у нас у краю є вже
одна велика „Банк поземельний“ — та
там ходить о користь ділчів, а тут о
поміч народови. Се й пояснює, чому ді-
лчії від 80 рр. аж до тепер не дали
звершити ся сему ділу. Колиб воно стало
ся борше, булоб багато селян уратованих
із економічної руйни, але й тепер край-
вий Банк принесе населенню не малі у-
слуги. (Славно)

Не без ваги є зміна закона до-
рогового. Досі були гостинці під
управом повітових комітетів дорогових,
що побирали за адміністрацію великі
гроші. Сам староста брав за провід у
тім комітеті 600 алр., на числячи коштів
подорожжя і т. д. Отей господарці, яку
піддержував д'який сойм з огляду на
потребу старостів при виборах, зробили
конець останній соймової сесії, украє-
ваючи гостинці. Через те буде їхне
удержане, як вже тепер обчислено, ко-
штувати о 48 тис. дешевше як перше.
Друге не менше важке діло се знесенє
рогаток, що в першій лінії доскулювали

селянам. При ухвалюваню закону дорого-
вого треба було зробити уступку місту
Чернівцям, щоб не дати притони до роз-
бита вільнодумної більшости. Їм рішено
із 200 тис. плачених титулом доріг від-
ступати 170 тис. на удержанє 177 км.
міських шляхів.

Відтак обговорив бесідник вже добре
відому зміну виборчого закону
і ухвалене уставу громадського,
що через зрівняне виборчих прав усіх
громадян, через зміцнене контролю над
громадською господаркою введе зміну в
дотеперішній закладі громад, якими ко-
вертує двірник згадно гурток сільських
кулаків. Отгим то й пояснює ся роші і
протести п'яток громадських, які на жалі
знаходять послух у деяких темних селах.
Догично громадського уставу ухвалено
ще, щоб двірник був письменний та зна-
сено двірські обшари, останлюючи одних
ділчам 40%, додатків на покритє своїх
потреб.

Вкінці згадав ще про підвище-
шенє учительської платні, яка
наступить після санкції фінансового за-
кону, отже зовсім не лише тягарем на
мужиках; того не бажать навіть самі
учителі. В справях шкільних порішено
ще, щоб і в школі виплачували прямо
уряди податкові. Тут згадаю лиш важ-
ніші закони ухвалені на послідній сой-
мовій сесії, бо загалом порішено їх 22.
— Як видно вже з сего, всі обіцянки
ми сповнили. Слава додержали. (Слава!
Слава! Честь Вам! Доготрєваючі сла-
ски.) Розумієть ся, що всі ті закони по-
требують ще санкції, але як будуть
правосильні то народ буде мати власть
у своїх руках. Тепер, коли народ буде
сам дбати про себе, повинен настати
красний лад. Треба тільки просвітити і
організацій, щоб нові вибори не застали
нас несприготованими, бо впадемо у во-
рожі руки, а в краю повинна — кінчя
бесідник — панувати воля народу!

Ту знялась така буря справді емо-
нетичних оплесків, що прямо приглуш-
вала оклики „Славно“, „Славно“, „Честь
Вам!“ — і тривав сей інтузізм довгу
хвилину, після якої п. Іван Стрий-
ський, нотар із Вашківців поставив ось
такі резолюції:

Франц Михайлів.

СОНЕТИ.

3...

1. Я перейшов вже свою Одиссею,
довго держала мене Цирце в себе,
але я почу, дні тужив до тебе,
моя єдина, раю мій, вирею.

Мені жаль було чогось за моєю
ріднею, полем і тоді в потребі
ти мені стала й моєю Одиссею
дала скінчати... Я вертав до тебе

так радо, скоро, як дитя вертає
з обійми няньки з чужини, з за моря,
бо його чорна туга підганяє.

Я йшов до тебе, бо то ти з висока
пришля з важкого вярвати мене гора,
яка діна, мач кароока...

Тобі дівчино будує святиню
бо яку може не мріла ти в уяві,
стелю цвітку понід ноги синю
якже сонце засвічу в темряві.

А на престолі мов яку княгиню
тебе посаджу у найвишній славі —
тобі дівчино будує святиню,
про яку може й не мріла в уяві...

А щоб гарно було в тій святині
пристрою стелю всю блакитом синим,
місяця лучем, срібними зірками...

А щоб гарно було тамка жити,
щоб було добре усім володіти,
радити буде любов до безтяти...

3. Тобі дівчино святиню збудую,
красну чим пишна князівська палата,
красну чим церков якась пребогата,
бо у ній будеш лиш ти за святую...

Тобі дівчино святиню збудую
красну чим церков, чим царська палата,
бо знаю добре, що велика плата
для мене буде за всю працю тую...

Лажу у твоїх стіп малих, пречистах,
або за руку візьму ледіову,
щоб пригорну до своєї груди

тебе дівчино і снів проречистих
від тебе вчу каскаду чудову —
щож, мала може мені плата буде?

4. Ті твої очі глибокі як море
мене нечаяно зовсім полонили
й думкою впають кажуть у простора,
де більше світла, щастя, мрій і сил.

Ті твої очі глибокі як море
мене нечаяно зовсім полонили,
кажуть покинуть і тугу і горе,
мрій молодечих забути могли.

Очий тих карих забути не могу,
які нечаяно мене полонили,
хоч в серцю чую все якусь тривогу,

що в них для мене згасне проблеск милый,
що я знов з серцем остану стугеним
й пустеля буде докода мене...

5. Ті твої очі, дівчино, бездонні
у моїм серцю засвітили зорі
і розбудили всі надії сонні
ті твої очі, дівчино, бездонні...

Недавно в мене були мрії хорі
чорна розпука й жалі невгомонні,
та твої очі — на овиді зорі
мій сум прогнали мов п'їтму на морі...

А відколи лиш розсвітили душу
ті твої очі глибокі як море
і відколи лиш розігнали горе,

тугу, розпуку і мою недолю,
люблю ті очі і любити мушу
за мого щастє, за мою неволю...

6. Як реве буря, або грім грюхоче,
як вихру стогін несе ся лісами,
я бачу вічно твої карі очі,
хоч так далека безмеж межі нами.

А коли думка лиш забути хоче
давній мрій й тугу до безтяти,
то зараз бачу твої карі очі,
хоч як далека безмеж межі нами.

А хотий може... може не для мене
ті карі очі так часто сміють ся,
я все їх люблю і любити мушу,

хочб' знав, що серце роздереть у мене,
й на життя гарбї всі струни пірнуть ся,
хочб' знав, що мушу погубити душу...

(На чужий мотив.)

7. А коли ти будеш моєю,
вберу тебе в соняшні лучі,
вберу тебе в світлий кирею
і поведу до щастя кручі...

А коли ти будеш моєю
над нами зорі засіяють
і ми полинем в даль без краю,
як линути птиці до вирею...

І разом підемо в задумі
в чужу віддал, в віддал далеку —
наш шлях цвітками встелить доля...

А все того, що в горю, сумі
живе, покинем серед поля
на жаль, тугу й розпуку снеку...

8. А коли тоска на мене наляже
і сумом серце до землі толочить,
коли зневіра умерати каже —
немов крізь п'їтму бачу твої очі...

А кождий погляд твій, дівчино, каже,
що хоч пустеля докода мене,
що колись щастє край моїх ніг ляже
і колись серце розгорить студене...

І я знов в груди чую більше сили
до життя того, яке замінили
ті твої очі глибокі як море...

А відогнавши і тугу і горе
цілую палко, кільки в мене сили
ті твої очі, моя ясна зоре...
1904.

Мужі довіря руского народу на Буковині, зібрані на зборах дня 20. с. р. в Чернівцях:

1) висказують рускому клубови буковинського сойму, головном віце-маршалкові краю, др. Стефанови Смал-Стопкому, своє повне, необмежене довіре і складають йому подяку за безкорисну, свідому цілу роботу в першій сесії ново-зібраного Сойму, роботу, що оглядно а успішно розтягала ся на всі інтереси руского народу; (оплески).

2) Зібрані констатують із особливим задоволенням, що рускі посли ішли все разом; із задоволенням підносять вибрану руским соймом клубом політичну тактику, яка довела до згуртування всіх вільнодумних партій краю в однім союзі, котрому зібрані висказують за його успішну роботу повне признание;

3) Зібрані виставляють радо перед усім ухвалені Соймом закони: краєвий банк, фінансовий закон, регуляцію учительської платні, реформу соймових і громадських виборів, украєвнене доріг та знесення рогаток, а знаючи, як велике значіння мали-б ті закони для руского народу і для цілого вільнодумного населення краю, посла, якого становлять нині значну більшість соймову, колиб вони увійшли в життя, визнають всі дотичні чинники в краю, у першій лінії знаного зі своєї безпартійності та прихильності для народу, маршалка краєвого, Юрія бр. Василька і вільнодумних буковинських послів до Ради державної, щоби поробили відповідні кроки у правительстві, щоби воно припоручило до Найвищої санкції ухвалені буковинським Соймом закони. (Резолюції ухвалені серед невгаваючих оплесків).

Відтак промовив посол. Николай Василько, згадуючи про діяльність свою і посла Пігуляка в раді державній, яка не може бути такою обильною в плоди, бо у раді державній стоять Русини без союзників... Наша політика мусить все дивити ся на долю наших братів в Галичині, які через „Польське коло“ прямо не можуть поступити наперед. Із зміни міністерства з огляду на давні зносини із бар. Гавчом нема чого бути невдоволеним, бо нашим народним змаганням він не ворожий. Що буде в раді державній, годі вгадати, але кінець тій безплідній боротьбі прийти мусить. Так само мусить прийти зміна дотеперішнього складу парламенту, де не має голосу ні мужик ні робітник. На основі загального, тайного, безпосереднього голосування увійдуть до парламенту нові люди більш печаливі о добро народу. (Грім оплесків). Свою промову, яку подамо ще в докладнішій виді як і промови слідуєчих бекідинів, закінчив пос. Николай Василько просьбою о ухвалу довіри, бо рускі послы буковинські враз із галицькими робили що могли, зближуючись впрочім у парламенті до партій народних а не дідичівських.

Після сеї гримю оплескуваної промови поставив о. Драчницький із Товтрів по короткім мотивуванню отєї резолюції під ухвалу:

Зібрані 20. січня с.р. в Чернівцях, мужі довіря руского народу на Буковині:

1) приймають із повним задоволенням до відомости справоздання руских послів до Ради державної н.п.: Пігуляка і Николая Василька і висказують їм за їх знамениту, успішну діяльність, подяку і довіре. (Грім оплесків).

2) Уступлене дотеперішнього президента міністрів, др. Кербера, із огляду на його незвичайне зрозуміння для справедливих жадань буковинських Русинів і загалом Буковини, жадань, які перед ним часто нехтовано, а які він попірав, —

приймають збори із жалем до відомости і визнають послів до Ради державної, щоби передали др. Керберови подяку за его прихильне становище до буковинсько-руських справ і у відповідній формі виявили свій жал перед Его Екс. із нагоди его уступлення.

3) Враз із заявою відячності збори висказують своє признание бувшому президентови краю кн. Конрадові Гогенльоге, що положив для краю величезні заслуги, увійшовши в життя модерну і коректну управу, вільні вибори до сойму, без впливу правительства, що без перестанку, при кожній нагоді старав ся піднести культурний і економічний добробут буковинського населення — і визнають голову зборів подати се рішене зборів у відповідній формі кн. Гогенльоге до відомости. (Оплески).

4) Рівночасно збори констатують із задоволенням, що розпочата кн. Гогенльоге робота на кождім кроці, скоро розвиває ся під его наслідником, теперішнім президентом краю, р. Бляйлебенем і визнають голову зборів, щоби се рішене зборів подав до відомости президентови краю.

Все те ухвалено.

Відтак додав проф. Антін Клим до наведених вже резолюцій ще отєї, які прийнято також серед оплесків через аклямацію:

Збори похваляють згуртоване буковинсько-руських послів із заступниками руского народу в Галичині в один клуб і похваляють рішення остатнього з'їзду всіх руских послів. Збори просять буковинсько-руських послів до Ради державної, щоби вони і на будуче, стоячи на сторожі специфічних інтересів буковинсько-руського народу, не спускали з ока справ усіх Русинів австрійської держави, і щоби, як тепер так і на будуче жили в згоді передовсім із рускими послами Галичини, заступаючи гідно інтереси виборців. (Славно).

Із становища загальних інтересів австрійських Русинів і всіх інших народів австрійської держави збори можуть доперва тоді сподівати ся санації політичних і соціальних відносин Австрії, коли наш парламент збере ся на основі загального, рівного, безпосереднього і тайного виборчого закону, — тому збори похваляють становище своїх послів, які всіма силами рішили ся так довго бороти ся із теперішнім ладом виборчим, доки его не змінять після поданої висше думки. (Грім оплесків і оклики: „Славно“).

Зі становища буковинських Русинів збори не вважають зміни управи кабінету невдоволяючою; теперішній президент міністрів, бр. Гавч, будучи ще міністром просвіти, дав докази, що розуміє національні стремління Русинів і що знає докладно церковні справи на Буковині — а се дає рускому народови на Буковині надію в теперішній хвилі, коли кипить боротьба із церковною управою, що ся справа поладить ся. Все таки зі становища жадань наших братів з Галичини мусить бути становище наше супроти нового президента вижидати.

Після сего обав провід зборів сов. др. Филипович і ухвалив слова пос. Пігуляков, який в цілогодичній промові у ярих красках змалював теперішнє положення православної церкви на Буковині і виказав що одним виходом із дотеперішнього положення в

переведенні національної автономії в зараді церкви. (Оплески).

На внесені проф. Н. Геопенка ухвалено одностайно отєї резолюції:

Збори висказують руским послам, головном послowi Пігуляков, подяку і необмежене довіре за его роботу що до поправи відносин Русинів на церковнім полі; збори приймають із жалем до відомости нинішні виводи про становище найвищого начальника Церкви православної до бажань Русинів, бажань, що містять в собі найбільш некучі життєві інтереси руского народу; поступаючи консеквентно зібрані реасумують ухвали різних народних віч, головном віча із 8. липня 1902 і з 7. липня 1903 р., після яких полеміку для Русинів на церковнім полі може принести тільки поділ буковинської православної архидієцезії на два єпископства, на руске і волоске; теперішній стан, коли є одна дієцезія, вважають зібрані тільки переходною стадією, і серед таких відносин може запанувати спокій тільки тоді, коли православному консисторію поділять на дві курії, на руску і на волоску, з яких кожда з осібна берегти ме церковних справ своєї народности, а які лиш у справах, що дотикають цілої дієцезії, мали би радити разом. Всі інші способи, яких ужила би церковна найвища власть задля узгодження нестерпних відносин, мусять збори відкинути, як компенсацію тих жадань, сповнене яких і ромуньська демократична партія признає одним способом унормоване церковних справ — і зібрані рішають організувати православне руске населення краю до боротьби за свої права на церковній ниві. (Славно!)

Відтак промовляв ще: пос. Ф. Калитовський і селяни Петро Шандро із Милева, Іван Шнитко із Іспаса, Грищук Дм. із Садагури, Князький Дм. з Карапчева, І. Ростокский із Кізмана, І. Меленка з Рогізної та Д. Юрчук із Рогізної.

Після кінцевої промови пос. др. Стеф. Смал-Стопкого, що дав начерк нашої дальшої громадянської праці, закінчено отєї пам'яті збори пізнім вечором.

Підземне військо.

(Із воєнних образків В. Немировича-Данченка).

...Колиб хто їхав тепер із Мукдену до наших передніх стійок або й здовж цілого фронту — той ледви, чи прийшов би на думку, що тут розтаборили ся тисячі війська. На перший погляд видає ся ціла околиця безлюдною. Тут та там видно повздовжні сніжні горби, а між ними поуставлювані козелці із карабінами, де вартові ступають то в гору то в діл. Впрочім всюди тихо й пусто. Але придививши ся сему пильніше добачиш легкі хмарини парити й диму, що займають ся із отворів в сніжних горбах або й почуєш придавлені звуки сумної, мелодійної української пісні: се землянки, в яких живуть тепер наші війська.

Землянки робить ся дуже швидко. Вигрібає ся подовгасту чотирокутну яму із поздовжним ровом через її середину. Яму обдашує ся накидуючи на неї патників, які окриває ся моругом і землею. В однім кінці є один отвір, се вікно, зашплене папером а в другім дру-

гий себто два това.

Ровом ходять а висні місяць се ліжка. Під стіни або таки з каменя і цегли добу салдацку хату. дить салдат увесь свій тут балакає із своїми кращими про рідний край провідню та про камратів, тут співав він свою пісню про карі оченята, тут надрапує він незугарними буквами привітки до бабця, матери, сусілів та всіх знайомих у селі.

Наші позиції є дуже близько коло японських і не рідко приходять на так званій „нейтральній полосі“ до найоригінальніших стріч. Недавно зустрінули ся над потоком Росіяни й Японці, йдучи за водою. Вони були без зброї, але настрій був по обох боках так воєнничий, що взяли ся до завзвату бійки, вививаючи ведрами, аж лягло. Та на „нейтральній полосі“ лучають ся також і мирні епохи. Між ними знаходиться там кантина із рижовою горілкою, яку люблять так само Росіяни як Японці. Через час перемінилась вона в зовсім правильне „нейтральне казино“, у яким обі воюючі сторони пробували зовсім дружно. Аж одного дня появил ся в російській таборі японський підполковник із жолобом на кількох російських салдатів, що вони забрали ему мошонку, з грішми тоді, як він лежав зашморочений під столом. Справу релігійно. Японець одержав ся гроші назад, але на „нейтральне казино“ прийшов кінець — виспий приказ його замкнено.

Загальну тишину і сунок перериває інколи вибух пересзаного граната, що або зриває вартового, або ушкодить землянку. Відтак вилазять салдати із землянок немов мурашки і біжуть на розвідки на найближший горбок, із якого — річ природна віддаленої і запованої неприязельської артилерії не можуть бачити. Та за чверть години наново запановує довкола тишина і сунок. Необзнакомленому нічого не зрадило би, що тут під землею вкривається ціла могутня армія.

(лю)

Політичний перегляд.

Події в Росії.

Із Петербурга розійшла ся по світі летом блискавична вістка, що підчас Йордану стріляно із артилерії картами в царську палату. Цар вийшов із цілої історії ціло. Чи се був випадок чи вислід військового заговору — не знати. Урядовий комунікат описує цілу подію так: Підчас торжества Йордану в присутності царя, коли почали давати салви, стала ся пригода. Пушка батареї уставленої коло бірки викинула кулю картоначеву в напрямі царя. Куля дощок, уложених на березі близько полонки Йорданської, вразила фасади зимового двірця. Шиб в вікнах розбило, один поліціянт ранений. Впрочім не було ніякої пригоди. Слідство веде ся.

По димській ген.-губернатора великн. Сергія і поліцмайстра Трепова ціла Москва відоткнула. Безпосе-

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
щодорож, п'ятницю і неділю,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застереження. — Рекламні неопла-
чені вілні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік 20 K. — „
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковина“ 16 сотників.

Передплата і належності за інсерата
платні в Чернівцях.

Збори мужів довіря

Буковинської Руси

(Дальше).

Діяльність і положення нашого пар-
ламентарного заступництва представив
пос. Николай Василько привіта-
ний грімними оплесками ось так:

Про нашу діяльність в сеймі чули
світлі збори із уст мого передбесідни-
ка, віце-маршала крайового д-ра Ст. Смал-
Огоцького, ви й одобривши єї. Тепер при-
ходять до мене обговорити діяльність
мою й тов. Пігуляка в Раді державній.
Вже тут у сеймі треба нам не на жар-
ти боротися та в парламенті наше по-
ложення ще далеко прикрийше. Ми у Ві-
дні майже візольовані. Там єдина є
лише нас 8 т. є. нас двоє і шість то-
варистів із Галичини. Тут в буковин-
ській сеймі удало ся нам роздобути со-
юзників, а в парламенті можемо покла-
сти тільки на свої власні сили. Нимі
стремлять лише до того, щоб добути
згідно удержати домінуюче становище
над усіма а перед усім над тими, хто
безпечний. Останній тепер посол славян-
ський. Але на їх поміч годі нам числити,
бо дорогу порозуміли загордили Поляки.
Поляки мають у Відні 68 послів. Се є
опла, із якого мусить числитися всі партії
і кожне правительство. Проти кож-
ного внесення, проти кожного домагання
галицьких Русинів стоїть 68 польських
послів із своїми contra. За те для буко-
винських Русинів змогли ми децю при-
дбати як основане гімназії в Кіцмані,
організація церковної гімназії із окре-
мим директором. За часів Кербера удало
ся добути також обсаду Русинами кіль-
кох визначніших урядів. Се ніби дріб-
ниці, але для нас Русинів все таки річі
не маловажні. Тут би згадати ще про
основане староства в Заставній, яке по-
винно наступити вже сего року. Пути-
лівське староство із уступленням Кербера
відійшло тепер до дальшого речення.

В парламенті на яку небудь законо-
дальну діяльність не було місця через
зв'язану борбу Чехів із Німцями, яка по-
валяла — на жалі — і през. міністрів
д-ра Кербера. Кажемо „на жалі“, бо

д-р. Кербер був привязним для буковин-
ських Русинів. Справу, що ждали кінця
через 30 літ, зістали бодай в частині по-
лагоджені за его урядованя. Для Руси-
нів галицьких — що правда — не зробив
нічого. А не зробив нічого тому, бо не міг
через Поляків. Буковинцям подавав по-
мічну руку, де лише міг, також і в пе-
кучій, церковній квестії, не допускаючи
до зросту сили волосного шовінізму. В
тамтій вівчівці буде мабуть той час як Бур-
гінсон (завба ему!) хотів нас конче згно-
бити. Але д-р. Кербер забрав его, а на его
місце поручив керму крайової управи в
руки найбагродійшого мужа, із уст
хто коли небудь управляв нашим краєм
в руки незабутного кн. Гогенлофе.
(Славно). Він завів лад в адміністрації,
запровадив вільні вибори і старав ся
заспокоїти довголітні бажання наші й
цього краю. А як кн. Гогенлофе на жалі
так швидко покинуто від нас на ви-
значний уряд, іменован нас д-р. Кер-
бер президентом д-ра Окт. Рег. Вайля-
бена. Він ще за коротко у нас, щоб ви-
дати про него рішучий осуд, всеж таки
не маємо ми ніякої причини на него жа-
літи ся. Із усього можемо тільки надіятися,
що він піде саідом свого поче-
рдинка.

Се наші здобути з часів д-ра Кер-
бера. Певно не без значія були тут
наші заходи, але все таки д-р. Кербер
помагав нам, де тільки мав силу.

Тепер маємо нового президента мі-
ністрів барона Гавча. Він знаний на-
ше з того часу як був міністром про-
світлі, а тоді показав ся він прихиль-
ником наших національних змагань. Та-
кож пізнав він добре нелад, що панує у
нашій консисторії. Якби він був удер-
жав ся даліше при теці, то митрополит
Андрієвич, що ненавидів Русинів до того
ступеня, що аж перехрестив ся на Мора-
ра, був би мабуть лівкував у монастирі.
Нашого „друга“ Бежана і его компанію
знає теперішній президент міністрів не
гірше від нас. Тепер обняв бар. Гавч
новий уряд і не знати чім виливом він
піддасть ся. Нам лишає ся — викидати.
Становище наше тим прикрийше, що му-
симо зв'язати на наших товаришів з Га-
личини, які й нам не мало помагали

(Славно!) Інакше мусимо поступати в
справах буковинських, а інакше в га-
лицьких. Але й становище наше, як Буко-
винців буде зависіти від того, чи през.
міністрів пропозити закони ухвалені
нашим сеймом до царської санкції. Як
се досягнемо, то поки що буде з нас
достіть.

Пять літ йде в парламенті безвинна
боротьба, та довго так бути не може.
Мусить прийти зміна, але аж тоді, як
змінять ся склад теперішнього парламенту,
де мужик і робітник остає без голосу.
Ми Русини думаємо, що уздоровити пар-
ламентарні відносини зможе тільки роз-
ширене виборчого права на основі за-
гального, тайного і безпосереднього права
голосованя. (Грімні оплески.) Як се уйдіє
в життя прийдуть до парламенту нові
люди правдиві представники народної
волі, емні до поважної праці для добра
широких верств народних. (Славно.)

Перважна частина нашого народу
живе за Дністром і Прутом, та ся межа
краї не може нас ділити від наших
братів. Давніше сходили ся наші й га-
лицькі послі рідко — тепер та міцніє
зв'яз, чого доказом хочби послідній з'їзд
усіх австрійсько-руських послів. Ми му-
симо наших братів у їх важкій недоли
підпомагати. (Оплески.)

Оттак обговоривши в коротенько від-
носини парламентарні, наше становище
до давнішого і теперішнього правитель-
ства як до наших одноплемеників в
Галичині. Я бачу, що наше становище
найшло одобрення. Прошу, щоб наша
суспільність те довіре, яке мало до нас
досяг, зважала й на будуче, а ми будемо
після сеї тактики й на будуче посту-
пати. Коли лише парламент стане спосіб-
ний до праці будемо старати ся як най-
енергійніше заступати інтереси наро-
ді. Вирочим ми й до сеї не зближували
ся в парламенті не до ділчих і богачів
лише до партій що мають на оці добро
народних мас. На кінці замічу лише,
що ледви чи які другі послі, будучи
обмежені на власні сили могли зробити
більше як руські послі парламентарні.
(Оплески й неможовачі оплески „Славно“).

По ухвалі резолюцій викликаних
промовою пос. Н. Василька, які ми враз

із вельми прочими резолюціями подали
вже в попереднім числі, резервував справу
церковну пос. Єротеї Пігуляк.
І сама пориваюча промова й тема, що
допекла вже кождому до живого причини-
ли ся до того, що слухачі висловлю-
вали незвичайно живо як своє обурення
на дотеперішнє безправство, що стало
провідною ідеєю теперішніх консистор-
ських потентатів так і згоду на проєкт
предложений зборам пос. Пігуляком.

Пригадуємо, що на час церковної
дискусії проводив зборами прав. сов.
дир. д-р. В. Филипович. Важне й те, що
над резолюціями в справі церковній,
які перейшли одностайно помімо заря-
ження контрпроби — голосували тільки
Русини, що належать до греко-правосла-
вної церкви.

Богато тагарів — говорив пос. Пі-
гуляк — що далили до тепер седи-
ти, вже знесено. Та перед нами стоїть тепер
в сеймовій праці ще не мало справ до
полагодки, як ось розділ видатків на бу-
дову шкіл і церков та право патронату,
яке обсаду парохій віддає не в руки
громади, але чужого часами ділчача.
(Оплески обурення.) Та в справах церков-
них не лиш те жде ще полагодження, тут
треба перевести рішучу й основну ре-
форму. Справа церковна на Буковині —
се рава на нашій організмі, яка не гоїть
ся, але що раз більше розпират ся. Старі
кравди ще з перед 80 рр. не полагоджені
й досі. Вони вливають до неба о пієсту,
але все даром! Нині обходять ся духо-
венство із руським мужикством як най-
гірше, бо почувая, що все уйдіє ему без-
карно. А митрополит третить у сьези що „раз
більше довіря, коли бачуть що сьвя-
щенство враз із теперішнім митропо-
литом з'єднало ся із ділчачами і в своїм
шовінізмі уважає руського мужика тільки
за раба, що має на них без вини ре-
бити.“

Від часів Морара, що завзяв ся ви-
пичити русько-православне священство
усіми можливими способами — не має
зміни на ліше. Митрополит Рента й
консисторія зробили з ділчачами спілку
проти народу, що удержує священство
а винки й становить православну цер-
кву. (Оплески обурення.) В справі знесення

Остан Лисенський.

ПО ГРАДІ.

Передраніша тиша сумно дзвє-
ліла над селом, що розтягало ся
по обох боках малого потоку. Ту-
мана мраки обіймали спокійно об-
чімхане денеде з листя і овочів
віте дерев, високих, росохатих ясе-
нів і яворів та груш і яблук,
що виглядали в ній наче загорнені
в сиваву кирею. І вилучі чашочки
цвітів, синих дзвіночків, диких
рож, зімнатих купчиків, які туча
зірвала, робував ся проймаючий
холод переддосвітка і вони сту-
лювали платки та тихо конали в
безсильній жалобі завмираючого па-
ру. Невидні пилінки мраки, що пе-
реповнили воздух, осідали на лист-
тя синявою поволокою і надавали
йому сонного вигляду.

Нігде не чути ще голосного га-
мору, лиш часом десь з віддалі
несеть ся уриваний брехіт собаки,
часом заскреготить пугач вертаючи
на сідало, а потім тиша, тиша без-
межна, проривана лише віддихом
воздуха...

Спокій навкруги, лиш за осло-
ною мраки і стін криють ся тихі

хлипающі ридань і зітхання жури...
Нараз на обійстю Семка Бабін,
що лежало над самим потоком, роз-
дер тишину скрипіт дверей малої
стодоли і на порозі показала ся
темна стать мужика.

Він глянув трівожно по марнім
обійстю, повів очима по білих сті-
нах хати і задержав зір на хвилю
в її вікні... Думка, що приневольила
його провести безсонну ніч, ворух-
нула ся в ній сильніше і він по-
воли, тихо замкнув двері стодоли
і подав ся до воріт...

Виглядав нужденно.

Довге волосє помервило ся, на-
їжало ся як купа подерганого ле-
пу, а між ним видно було жовті
стебла соломи, що надізли голову
через ніч. З дуже згарованого, по-
ораного сїттю перехресних морщин
лиця, гляділи великі, примерклі
очи, над якими звисали довгі брови,
а високе чоло закривало волосє,
що звисало в неладі.

Відчинив ворота, вийшов на ву-
зеньку стежку, що вела плоским
берегом поточка. Станув. Ще раз
поглядів з тоскним болом по своїй
загороді, похитав головою і чорні
з горячки уста прошепотіли:

— Тре нам си розходити, тре...

Не маєм си чо кушки тримати... —
і певною ходою пішов стежиною...

Вода в потоці тихо журчала по
білих камінях, шепотіла якось дивно
і несла той таємний шепіт в до-
лину села...

Грубі, головаті верби відбивали
ся тремтячою тінню на шелестючій
воді і простягали в гору десятки
тоненьких, голих прутиків, немов
жалобили ся ранковий, що буря об-
дерла їх листе...

Він йшов, бо гнала його гірка
розпука і нужда, що прибайвши ся
в студених кутах хати, ждала на
нього в зимі...

Йшов тихо. Робив великі, боєї
сідли по мокрій землі. Перекрадав
ся уважно біля загород, щоби не
збудити зайлих собак. Хотів виїти
в чисте поле, тому вибрав найко-
ротшу дорогу „Морозовим Кінцем“.
Голова його поникла, очи впили в
землю і здавало ся, що нічого
не думає.

Однак як минав послідну заго-
роду, станув, оглянув ся і дивив
ся в напрямі своєї хати, та її вже
не було видно, бо сховала ся за
зеленою ослоною дерев.

Але він глядів і не рухав ся

з місця, немов би його що прико-
вало до землі...

В душі його ворохнув ся жалі
і як давлена сила почав оживати
і розходити ся по ній поводи і на-
че струя теплих сліз вливав ся
в усі його жили, кружляв враз з
бігом крові і збігав ся до серця,
заливав його, тиснув і наче розпи-
рав груди з надміру...

І не міг йти даліше.

Жалі не пускав його. Жалі
своєї хати, привязане до своїх спл-
нювало його, одначе чорна згадка
дійсності перемогла і він пустив
ся даліше...

Йшов навмання. Не знав по що
йде, куда, лише чув, що мусить
„розходити ся“...

Тож йшов крізь виляглі загони
збіжа, що по вчорашній тучі лежа-
ло поклублене, прибите. Ніде не
видко ні одної нивки, на якій би
стояли високі, золотиві стебла ко-
лосистого збіжа... Усюда, як оком
сягнути, лиш мерва і пуста коло-
са, лиш вимолочені градом снопи,
бо вихор порозвертав копи.

І коли він глянув навкруги то
вчорашній день виступив ясно в
його душі...

Був тоді як-раз на полі, „під

двірних обшарів станув митрополит Репта по боці дідичів, а то бачите через ухвалення такого закону дідичі побанкрутували би. Що йшло. — Пресвященний міркував, що за двірні обшари треба дідичам дати відшкодування. Значить ся мужики мали за те, що дідичі жили десятками літ їхньою кривдою, ще й платити. Се знаменито характеризує, хто дорогий митрополитові серцю — мужики чи дідичі. (Потім!) І нарід порозумів добре, хто его приятель, а хто его ворог і пішов при виборах — за нами!

Кожний нарід потребує рішучо того, щоб его духові потреби заспокоювали у рідній мові. А „дбайливий“ о добро своїх вірних консисторії дало ся звести число руских священників до 20—30. А таких, щоб йшли шире з народом — ще менше. Їх лиш кількох зоріє на нашій овіді, їх же рішучо за мало щоб заспокоїли духові потреби 260 тисячів православних Русинів! А чиж треба ще згадувати й те, кілька переслідувань зазнають ті 8 священників, як помітує консисторія ними враз із цілим нашим народом? Двадцять чотири роки стараємо ся ми зробити кінець сему лиху і ледви тепер вдало ся придбати кількох руских питомців, ледви вдало ся добути в консисторії місця для двох Русинів (Голоси: *І вони не багато варта! Гайки, Гайки!*). Та вони хочби були й ангелами супроти ворожого напору не богато годні порадити, коли др. Репта по довгих переговорах зумівши сказати: Хто незадоволений теперішнім ладом у церкві — най шукає собі иншої. (Сумно!)

До того стремити мабути і те, що по руских селах читають ромунізатори навіть євангеліє по волоськи як ось в бджизеньких Ленківцях. Ба що йшло навіть в черновецькій церкві єв. Паракевіч не чути ніколи рускої проповіді, а тисячі руских вірних відсилає ся до єв. Николівської церкви, що містить найвище сто людей. Нестало навіть єповідників, що моглиби руским вірним уділювати тайну покути.

Найпростішим виходом із сего прикрого положення нема як то, щоб поділити двецезію на руску й волоську. (Довготривалі оплески). А що се в теперішніх обставинах за тяжке, то найбільшим ліком на тепер буде инша організація православної церкви з рівноуправлінням обох народів. Ділами церкви повинен завідувати митрополит, руский і волоський консисторії із своїми єпископами на чолі а вінця щорічний конгрес, у яким би поруч митрополити і єпископи засідали вибрані делегати із стану духовного і світського. (Грімкі оплески). Сю справу унормує окремий закон, який проект вже і складено. Як сказано побіч митрополита повинні ще бути настановлені два єпископи руский

і волоський. Також і в консисторії повинна наступити зміна, що до її складу. Тепер є там 6 советників волоських а 2 руских. Тепер же повинні бути іменовані 4 советники Русини, а чотири Волохи, що займалиби ся тільки справами своїх вірних і священників. Тепер ще заходить питанє, де чинити кроки для сповнення сих горячо вижиданих бажань. Із митрополитом, покликаною головою церкви на жаль годі про те говорити. Він же висилає Русинів, щоб шукали собі иншої церкви. Огімто рускі посли приневолені наші просьби й домагання висловити прямо правительству й монархії. (Загальні признання і оплески).

По залагодженню головних точок наради промовив посол Філемон Калитовський так: Брати селяни! Ви чули, що зробили рускі посли. Наша совість і наше серце чиста. Зроблено все, що лиш було можливе. (Оплески). Не треба забувати, що та робота не йшла так легко. Вже самі собою засідання тривали днями й ночами, не кажучи вже про духову працю. Що тільки зроблено, що Русини набрали в своїй значній, треба передовсім принести двом мужам: вицемаршалкови др. Ст. Смалю Стопному і пос. Николаєви Васильови. Тамте се добре, що вони своєю роботою і проворністю для буквинської Руси заслужили ся як найбільше. (Оплески). Я віком найстарший у руским клубі але посол наймолодший, тож не одно мені прийшло ся скористати від моїх товаришів, бо політика — се важка наука. Причиною наших успіхів була в немірній мірі єдність, яка панувала в нашій клубі. Будучи того переконання, що лиш згідним трудом зможемо добути для народу лишню долю — держали ся ми — як жезло. (Славно.) Отже згоду і єдність повинні заховати між собою й селяни, до неї повинні вони зобов'язувати своїх послів і на будучі часи. Правда — вороги народу обсили нас перед народом очерненнями і лайками. Але самі наші вчинки говорять, по чим боці правда. Вірте мені, що не ті є прихильниками народу, що обсидають других болотом — але ті, що трудять ся для народу. Свария — панове — не дасть сорочки нікому. (Славно).

(Кінець буде).

Революція в Петербурзі.

Невже справді прийшла рокова хвиля, що „русский народ“ розігнув „свою ізбігую сніну“ і береть ся до зеленої дубини, щоб завести лад у своєму краю? Невже прийшов справді час, що із костий українських мучеників, на яких збудовано наднебську царську столицю, зродив ся месник, що із хрестом в руці

веде за собою флю розбурханого робучого народу перед царські палати?

Невже та кров безборонних батьків, жінок і дітей, пролита тепер садатами так обидливо на петербуржських улицях, буде зареком, від якого запалає революцією ціла Росія і буде поживним соком, від якого зазеленіє чарівне дерево волі?

Оттакі думки насувають ся мимоволі під вражінням вістою, не раз супереченим, не раз пересадженим, а не раз нарочно сфабрикованим, що надходять в останні години із Петербурга.

Страйк путівських робітників, які в виду нечуваних засків фабрикантів із достав для війська домагали ся місто 70 коп. денної платні за 11 годин праці — одного рубля при 8 год. праці, став перекладати ся із одної фабрики до другої, аж обхопив цілий Петербург, який ізза страйку складачів остав без часописів, із за страйку електричної обслуги понер в пітми, через страйк пекарів — остав без хліба.

Зростає й екалі домагання і обнижєє що раз ширші овиди. Їм — понижєєм і поневолєним, кривдженним і обкраданним не йде вже о плату — йде о свободу рідної землі. І в той час являє ся на їх чолі невідана досі людина панотець Юрій Гапон, син полтавського мужика, що покінчивши полтавський духовний семінар без вини займав ся робітничим питанням, передовсім від часу як повдовів. Юрій Гапон се занесяв при одній депортаційній вазині. Спершу уважали его робітничий агентом провокаційним та відтак здобув собі у них таке довіре, що его вибрано головою „Товариства робітників фабричних“.

А нині він без оружя, тільки бережний своїми товаришами робітниками, непречастийнім впречім до ніякої революційної або соціалістичної організації, стає овіний любовію і казочним німбом із огниєм словом на устах на чолі сотисячних рядів повітних рабів — російських робітників. Его думкою було й те, щоб в неділю о 2. год. по пол. піти під „Зимовий дворець“, яким ще не давно стрісся „йорданська салва“, і передати цареві петицію із прозьбами робітників, петицію у якій чути зойк соток літ неволі і переслідувань російського люду, у якій чути прямо корчеве долене свободи. У сїй петиції нема шумних фраз — ні вона писана кровію народу, що все ще вірять в те, що цар — помазанник Божий хіба не знає, що творить ся, коли всьому злу потурає.

Петиція робітників до царя звучала: „Ми робітники і мешканці Петербурга приходимо до Тебе. Ми є нужденні, зневажені раби, гноблені деспотизмом самоволі. Як міра нашої терпеливості перевершилася ся, ми винули працю.“

„Просимо наших панів, аби нам дали то, без чого жити в мую — але

всі наші бажання відкинєно. Те все — після думки фабрикантів — несправдіє.“

„Ми тут в числі многих тисячів яв і цілий російський нарід. не маємо людських прав. Твої урядники перемінили нас в невольників. Кожний, хто важив ся говорити про охорону робітничої верстви — опинив ся в тюрмі. Всі робітничі й мужики — покінєні на жертву самоволі. Твої чиновники рабують і крадуть державні гроші. Чиновники — довели край до цілковитого заколоту та навели на него соромну війну. Вони ведуть Росію що раз ближше над беріг пропасти.“

Народ не має ніякої спромоги висловити свої бажання й домагання і не має уділу в ухваленню податків і правних видатків. Те все противить ся законам божим і людским. Волімо радше вмерти, чим жити під такими законами. Най серед таких обставин живуть капіталісти і чиновники. Царю, допоможи своєму народови, звільни мур, що зміває ся між Тобою а народом. Най нарід має сарому правити разом а Тобою.“

З нас говорить не захвалість але бажанє, щоб вийти з ситуації, яка для нас всіх нестерпна. Народною репрезентацією невідкинула. Є річню конечною, щоб народ мав уділ в управі. Розкажи, щоб до того покликано репрезентатів усіх верств і клас а також робітників. Се воля наша просьба. Але ми маємо ще й инші бажання, що лежать нам на серці.“

По сїм вступі вичислює петичіє много бажань, в котрих говорять ся головнє про розпущєє положєєне робітників, і кінчить ся так:

Прикажи, щоб наші бажання сповнено, а ушасливив Росію. Як ві — то волемо радше вмерти. Маємо лиш два виходи: свобода і щастє або могила. Радо жертвуємо житє за щастє Росії. О, Гапон видає ще й окрему прокламацію до царя:

„Царю! Не вір тому, що говорять тобі про положєєне твої міністри, але з повним довірем зверни ся до народу, що завтра (в неділю) з'явиться ся о год. 2. по пол. перед зимовою палатою, щоб представити тобі свою нужду. Як ти, царю спонуканий страхом не з'явиш ся завтра перед народом, то зірвєш моральну звязь, що думить тебе з народом а довіре до тебе зникне, бо між Тобою а народом потече кров несправдіє. Тому а благаю тебе, аби ся завтра перед народом із бодрим духом приймь нашу піддачу адресу. Я і мої браві товариші робітники запоручають безпеку твоєї особи“.

Петицію вкрито 50 тисячів підписів, зложених під дулами армат. Але передача її обійшла ся незвичайно проваво. В повітря чути було щось важкого. По вулицях міста, в околиці зимового двору — закипіло військо, що спинуючи відтак робітників, пораняло або й по-

Деренихою“. Косив. Вже було з полудня. В воздухі колісала ся спека, а втрома обезсилювала руки. На заході показала ся була хмара, зразу синя, а як підсудувала ся скоро з вітром, то виглядала бурочорна. Люди на полі затрівожили ся. Хутко складали порозоставлявані снопи в копн, збирали ся йти до дому і тихо шепотіли слова молитви... Ще не вєспіли зложити, упорати ся з усім, як зірвав ся екажений вихор і холїтав, ломив придорожні дерева, шарпав листє і віс його в даль враз з шумом етогонів... На полях крутив незжатиим збіжем, хилив його до долу і з лютостю виривав з корінем та забирив разом з покосами на свої розшалілі крила і летів з ними по полях та пропадав в сїрих туманах дорожнього пороку.

Наякані люди, сполохані ревом вихору товар, втікали до села, жуди попало ся, через поля найкоротшою дорогою, щоб лиш схоронити ся в затишнім місці...

Він біг також до своєї хати, у село...

А над селом уже нависли страшні хмари. В них щось клекотіло, етукотіло, немов би пустив в рух

кілька млинів. В недовзі страшенно широко блиснуло, темні хмари роздерло жовтаве світло, в очах від нього потемніло, роздав ся гримкий дуск і грим розтяв високу, струнку тополу, що росла на горбочку.

Враз із громом сипали ся камені граду. Наперед рідко, потім густійше падали в величині курячих яєць так, що в кінці закрили все перед очима білою стіною і сїкли...

І люди бігли вже майже без свідомости, мов божевільні до сеї білої стіни, за якою скрило ся село, а білі смуги зближали ся. Вихор розскаженів ся ще дужше, вив каскадою диких тонів, дер землю і метав нею в очи. Робило ся темно... А з гори тут чи там кидали темні хмари летючі в розбурханих вирах кулі граду, що котили ся по стрімких збочах. Потім то вже падали одна при одній, як білі стріли миготіли крізь воздушний простір і нищили, валяли все, що спинювало їй шлях...

І люди падали закровавлені на побите збіже...

Він йде тепер з обвислою головою по тих поторошених збіжах, нараз здригнув ся, задрожав на ці-

лім тілі, витягнув руки, накрив ними голову і почав бічи... Йому здавало, що в воздухі сатаніє сєй страшний гурган вчерашньої бурі і камені граду ранять йому череп голови... Притис сильнійше долоні до тім, щоб заслонити ся перед важкими ударами. Його опанувало тож саме почутє, коли вчєра серед бурі втікав домів; притискає долоні, а незаскоружлі від вчєра рани заболіли, тому біг, біг ще дужше... Ноги путали ся в плетах пошавиці і збіжа і він падав лицем до землі. А як підносив ся, то ще був страшнійший. Примеркли очи горіли тепер якось дико, божевільно. Лице викривляло ся від тернистих обіймів тривожного ляку.

Підносив ся скоро — і біг...

Біг без думки, щоб лиш утечи від страшної омани, що мов дійсність обхоплювала його, від місця свого болю і жури...

Біг...

Село вже пропало за ним. Скрило ся в долині і тільки над ним мрів білий туман мраки. Смугавий, східний овид роз'яснював ся грою красок і ясний свѣт десь линув ізза гір.

А він біг... Сорочка не застят-

нена розхилила ся на грудях, волосє з вітром повівало. Вже перед ним недалеко чорнів ліс. Старі, столітні велити — дуби, вже будили ся з нічного сна, колісали звільна верховієм і шепотіли свою ранішню молитву...

Нараз ставув. Віддихав важко, втомлено. Глянув довкола себе очима, з яких визирало божевільє, чи якась чика тривога і жах. Здивував ся, як навкруги розстелила ся тиша. Стояв серед „Попової левади“. Прибиті цїїти і листки трав підіймали звільна злізле тіло до перших промінних сїянь свѣту роса тихо тремтіла на їх обвислих платках і котила ся долів... Ціла змарніла левада, що вчєра ще радділа пишними цвітими у сонячному проміню, тепер розмерхтіла є сльозами роси.

Серед левади було малє озер оброслє очеретом з одної сторони. Мужик подав ся до нього, хотін охолодити палєє горічку горло.

Прийшов над беріг, з очеретів зірвало ся кілька диких качок і зі свѣтом полетіло. Прилякнув над водою, набрав в пригорщі і пив, пив, начеб хотів погасити в собі якийсь огонь.

„Ще не вмерла Україна!“

70 (8—10)

Накладом книгарні і складу нот А. ШТАУДАХЕРА і СПІЛКИ в Станиславові.

Ціна 6 коп.

Набути можна у накладців, в всіх книгарнях і через друкарню „Рускої Ради“ в Чернівцях, (ул. Петровича ч. 2.).

Пісні патріотичні і народні, зложив на фортеп'яні
Денис Січинський.

Часть I-а: Музика, Часть II-а: Текст 152 пісень!

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новости для Пань і Панів.

Вахлярі наймоднійших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з отруєвими перлами, Marabout, Pointlace, соломкові і з газу білі в різних красках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на баль послідна новість великакий вибір.

Рукавички Glasé, шовкові гладкі т. зв. аjour Muskefira різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевики балеві, локерки, білі Glasé, золоті, Chevreaux з газтом або без него, цїжени і півчеревики.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або газтовані, з батьету полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові клані, цїліндри, балеві наймоднійші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передая, ковнярки, маншети найновійшого роза.

Капелюхи. Самостійна пролаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іга фабрикатів з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куна, ласяцї, кретові різного рода — футра медвежі — до того відповідні мушї для дївчат і дїтий. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. P rslaner, Sealskin, Nutria як також барети для дївчат і дам різної наймоднійшої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле суктету Егера, др. Лемана, вовняні каштени і майтки, рукавички, огрівачі колів і пудлїсї, паньчохи, хусточки а Хемілі, вовняні шапочки чепї для дївчат і дїтий — загортки на коїна до подорожи і т. д.

Конфекция дїточої одїни, як жакети, плашки до того капоти, ковнярки, все після найновійшої моди.

Товари обувані. Склад америкнських череваків фабрики обуви Антона Чанека у Відні. Найбільший вибір різнодоної обуви Boxealf, з телячої ситинованої шкіри і т. н. дїтної сорти. Чоботи фільцові, до

Кальоші і черевики до снїгу найліпші фабрикаті.

у Відні, і Осипа Шкєра і Снїв в Грацу Вереваїна в Александрїї. Найбільший вибір пїшїу і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінцій виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне корабельно-перевозове тов. в Триєсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Триєст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

60 7—10 н.)

Карти їзди до Америки

Ціни їзди
Гамбург—Нью-Йорк:

Поспільний паропець „Deutschland“

Їде 6½ дня К 212.—

Поспільні парівці „Moltke“, „Blücher“ і „Hamburg“

Їдуть 7—9 день К 190.—

Веї инїлі поспільні парів. „Postdampfer“

Їдуть 10—11 день К 166.—

Antwerpen—Kanada К 130.—

Hamburg—Buenos Aires К 142.—

Більших інформацій що до їзди в Америку, Африку, Східну Азію, як також їзди для розривки по середземній морі, Орїєнті і т. п.

удїляє 66 (3—6)

генеральна агенция

лінії „Гамбург-Америка“, в Чернівцях.

Герман Мітельман, улица Почтова (Börsegebäude)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінцій пожадане, аби прислати а'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Магазин одягів

Вашлер і Фаербєрг

Чернівці, ул. Ратушева напротив готелю Централь.

поручає

на сезон осінний:

Одяги для дам, панів, хлопців і дїтий по цінах, які видержують всяку конкуренцію.

ФУТРЯНІ БОА ДЛЯ ПАНЬ І ПАННОЧОК,

в найбільшій виборі.

Для вигоди покупців даємо товари на сплату.

37 (23—24)

ХЛОПЕЦЬ
з укінчепою 6-тою класою виділовою, що добре уміє по руски і по німецки найде місце

в друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські

скоро і дешево.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю Вноу. П. Т. Публику, що я крім існуючого вже мого склепу ювілярського, в Чернівцях, Ринок ч. 3,

отворив ще

ФІЛІЮ

при улиці Паньській число 15

і удержую там великий склад сїтїнних, столових і кишєнкових годинників, із золота сїрїбля, вїжає, стали з преціозними верками. Іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“, „Longines“, „Omega“, „Roskopf-Pateau“ і багато инїхних різнодоноїх сорт.

Рівночасно заявляю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілярські, з золота, сїрїбля, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській улиці ч. 15, де також р'зжородні замовлення як хронометри, репїтаційні годинники взагалї всілякі старинности лагоджу як найточнїше і під гарантією

Надїю ся проте, що Вп. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше“ воляєт заскаво мене підпирати, а при закупнї подарунків на рїздво або на новий рік, мої склени не омине, а пересвідчивши ся о великій виборі товарів, дешевості цїн і тєтєльній обєдубї, вїйде зних вдоволеня.

Поручаючи ся заскавам зглядам, вїшу ся з поважанєм

Кароль Шульц, ювілер і годинникар.

63 (6—15) н. с.

записаний знаток ц. к. суду.

Кождий курець, повинен жадати **„Козак“, „Кобзар“, „Гуцул“**. Трубки **„Козак“, „Федькович“**. всюди до руских наперців цїгаретових **„Козак“, „Кобзар“, „Гуцул“**. 53 цїгаретові: **„Козак“, „Федькович“**. набути!

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захаря.

За редакцію відповїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
щодорож, п'ятницю і неділю,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Рекламаци неопе-
чатані відні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„пів року	10	—	„
„чверть року	5	—	„
„місяць	1	—	70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за ісератом
платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засідання парламенту розпочало ся у вівторок о 11 год. 5 м. при значній ухилі послів. Міністри в комітеті у Франках. До президиї наслідно писмо від 6. прем'єра д-ра Кербера, в яким повідомляє палату про своє уступлене і писмо бар. Гавча, в яким він повідомляє про те, що його іменовано президентом кабінету а також про іменування Біландт-Райдта міністром справ внутрішніх, а д-ра Кляйна управителем мін. судівництва. Після того згадав президент палати, бр. Феттер про смерть послів бл. п. Єгена Абрагамовича і Вяч. Сегналя.

Декларація Гавча.

Відтак серед загальної тишини в палаті промовив президент кабінету, бар. Гавч. Він зазначив, що правительством буде стремити до того, щоб важкі пропозиції, які не терплять проволони, полагодили обі палати ради державної. Не переконуючи свого становища в палаті і не захоплюючись оптимізмом, думає президент міністрів, що із деяких признаків може мати надію, що палата розічне тепер, коли сего бажає все населення, працювати, щоб заспокоїти надії, які приписує державі й горожанам до конституційного ладу. На роботах палати, залежить не лише державі, вона стане досвідною передовсім і для самої палати, бо лише діяльний парламент може користати із своїх прав і впливу на уладжені публичних справ. Як парламент верне до праці, тоді пропаде також побоювання, немачоб інтереси Австрії були загрожіні в її межах і немачоб точна її тяжести пересунула ся на її некористі. Як палата збирала ся, вже є усі умовини, щоб приступила до розв'язки найважливішої проблеми себто проблеми справді австрійської політики що єдинолітє може після думки президента міністрів сировадити трікве уздоровлене внутрішню політичну ситуацію а іменно зближене і порозумінє між Чехами а Німцями. Правительством яко урядничий кабінет стоїть як супроти Німців так супроти Чехів і супроти всіх інших ав-

стрійських народів на становини цілковитої безсторонності, признаючи всяку індивідуальність і законні домагання поодиноких народів. Правительством є свідоме того, що зближене тих обох народів є можливе навіть при правильній праці в парламенті лише тоді, як до сего будуть значно причинювати ся і заступники тих народів. Кождий крок зроблений в тім напрямі повитає правительством дуже радо і подасть йому сильну підмогу.

Правительством зверне пильну увагу на успішне функціонування сеймів а відтак на те, щоб ціла адміністрація була ведена після найстрогішої обставинності, щоб закони примінювано сумлінно. Правительством буде вповні користати із своїх прав, але буде рішучо хоронити авторитет і публичний лад.

Відтак вказав президент міністрів на найважливіші законодавчі праці, які має палата полагодити, заповів, що правительством буде всіма можливими способами підпомагати промисел, торгівлю і рільництво; подав до відома, що вже незабаром пропозити ся таблицю промисловців та заповідав, що правительством буде неперати всі справи працюючого населення.

Вінца виступив президент міністрів із записом, щоб палата розпочала правильну, усмішну працю. Отсей постулат висловив президент міністрів не лише в імені правительства, але також в імені вітчизни. По отсій заяві, часто перериваний оплесками поставив посол Хоц внесене, щоб отворити дискусію над промовою президента міністрів. Внесене палата значною більшістю відкинула, після чого засідання замкнено.

Слідуюче засідання відбуло ся в середу. Після прочитання „визину“ повідомив президент Ф. Феттер палату, що всі наглі внесення поставлені вже давніше внескодавці викликали з вийком чеських радикалів і пос. Брайтера.

Відтак стала палата радити над нагльним внесеном посла Хоца в справі зміни військового закону.

Нині ведуть ся в парламенті дальші наради над нагльними внесеннями чеських радикалів.

У вівторок вівторкового засідання на-ходили ся інтерпеляції пос. Люеґера в справі звісної статі в „Alldeutsches Tagblatt“, в якій обиджено католицькі установи і посла Брайтера в справі уживання галицьких і буковинських поднів до переводжування угорських виборів. Інтерпелянти протестують проти сего в найбільш рішучий спосіб.

Революція в Петербурзі.

Нарід підріс, а правнук змалів. Так і то зовсім справедливо замічує один дневник, оцінюючи послідні події в Росії. Від часу, як Миколай І. самою своєю появою утихомирив бунт, обставини зовсім змінили ся. Нинішній цар ховає ся із ляку в мурі своєї палати, а народні верстви виступають із ясно сирепизованими домаганнями. Правда, у перших виступах ще гомонять нута давнього рабства і бальохвальства супроти царської особи, але салдатські салви, звіреке знущане над людом до тда ні вчать его в серцях давних вірних підданих. „Для нас нема царя!“ кличе о. Гапон, за яким даром шукають царські послики, і проклямує „святую війну“, уніваючи військо від присяги на вірність цареві.

Вівторкова депеша російська про те, що запанував мир, показала ся ложною, як всі числа ранених і вбитих подавані російськими офіціальними комунікатами. Досі вже було до 1000 вбитих а до 5000 ранених. На петербурзьких улицах триває боротьба дальше, але робітники не йдуть вже з хрестами і іконами, тільки розлобули оружжя і вибухові матеріали, якими частують військо. На поліцію і військо стріляють такі з помешкань та з люті на них окропи. Повстав вже навіть провізоричний революційний комітет. Царська камарилка хоче здавити все силою. Роля царя обмежена до читання рапортів. Задачу палифікації Петербурга поручено католіку Тренову, заводячи виймовий стан. Побачимо, хто виграє... Усі знатоки ро-

сійських відносин, що живуть тепер на еміґрації, кажуть, що стоїмо перед революцією. Як видно із депеш за Петербургом рушили ся й інші міста в Росії, Польщі і Литві. Завернувши ся з Кавказу, а звідси приходять вісті, що революція знала ся і в Фінляндії. Провірити тих вісток очевидно — не сила, бо російська цензура прямо не пропускає вісток за границю. Тільки з України про нічо не чувати. Не вжеб там має повторити ся 48. рік австрійських Русинів?

Одно, що не йде успішно із задачею революції, се те, що не приаучує ся до неї військо. Підняті козаки знущають ся над людом мов шапелі, за що він метать ся на офіцерах, б'ючи їх чим попало. Правда — тут та там лучаються слухай несубординації, що військо не хоче стріляти, та правдивий військовий бунт обхоплює лиш севастопольський гарізон, де казали піхоті стріляти на моряків.

Голоси очевидців.

Кореспондент „Berl. Ztg.“ описує свої недавні вражіння ось так: Се рік прямо неможливо описати ті страшенні вражіння, які я пережив вчора. Підчас цілого вчорашнього дня від год. 8. рано до 7. вечером на просторі 32 км. квадратних, тротувано й рубано шаблями безборонне населення. Всюди, де я тільки переходив бачив стирти труни і ранених. Було то побєвище але багато гірше чим на війні, бо тут падали безборонні жертви — се не була боротьба уоружених ворогів. В хвили, коли йшли сю телеґрему, дивлю ся на бліді викирвлені болем труни, у ухах гомонять мені стогони товня, рубаної шаблями й тротуваної кінськими копитами. — В неділю по-полудни переходив в Васильєвськ Острєвом правим берегом Нєви. Я побачив групу робітників, що йшли спокійно, святуючи до „Зимової палати“. Нараз надлетів з бічної улицы відділ навалєрий і без ніякого остерєження, без зазвну, щоб товня розходила ся, став на діно і на право сльи шаблями. Хто не взнав від шабл, гинув під кінськими копитами. Саме тоді спав сніг і цілий загнрив ся кровню. Треба зазначити, що всі робітники йшли спокійно і свья-

Остап Лівський.

ПО ГРАДІ.

(Конець).

Смерк. На заході сяють послідні відблески сонця, що давно вже пропало за лінійку овиду. В просторах уносять ся легіські хмари, в них колибають ся фіолетні мраки недалекої пітьми, змагають ся і звільна ступають долів та несуть з собою піднебну тишину...

На полях дусто, як під осіннь... Не вертають веселі женці з сернами на раменах, не сьпівають дівчата, не грають на дудках пастухи. Довкруги тихо, лиш часом десь зашавелить зжовклим листем заблутаний з дня безсильний легіт і припавши до землі затихає. Все налягає тихий туман вечірнього спокою, бере в свої обійми зялі листки і сповиває їх до вічного сна.

Від обрію крізь поля йде вечірня смута. Вискаєть ся всюда; під межі, під листки трав, в непорушні гілле дерев і посуваєть ся в перед, лишає за собою лилейний туман померклых мрак, що закривають змаріновані збіжа, довгі межі, що розходять ся в різанях пере-

хрестях. І здаєть ся, що сотки сих меж зіляло ся з вузкими шматками нив і широкий білий лан розстелив ся від обрію по обрію...

Тимчасом останні повієма півсвітла заходу згасли на рубцях овиду. Стало зовсім темно і на небі розсіяли ся зорі.

Мужик, що спав, припавши під межу, підвів ся нараз троха на руках, підняв кучмату голову, лице його було замазане зчорнілою кровію, обсохлим болотом і очима омраченими сном, глянув довкруги... Тиша і самота розсіли ся в пеленках темно-синявих мрак, тому здивував ся дуже.

Не знав, що з ним дієть ся...

Він чув, що в його мозку, що на хвилю втихомирив ся, щось зачинає бурити ся наново, щось, що вводить його в стан безмежної тривоги. Те щось виринало, як чорна думка і як морський голова обхоплювало його сьдомість десятками струнких гнучких рамен. Щоби не попасти сильніше в його обійми пустив ся йти до ліса.

Йшов крізь обліг, потапав у темряві і перейшовши гостинець, що біг рівнобіжно з лісом, опинив ся небавом на окопі. Глянув в тавмну

глибін чорного ліса. Ліс віддихав тишиною, такою безмежною тишиною, що насуває на душу як і напружує нерви.

На темнім тлі, що падало у відтін синяву, виступали неясно високі, росохаті черти грубих дубів, що сплітали ся верховієм і тихо, ледви чути шепотіли між собою. Куці ліщини, тернини і черемхи дрімали біля їх ніг, притуливши ся їх мохом оброслих пнів.

Мужик переліз через окіп. Сухе, дрібне гилля ломотіло під його ногами, тривожний гомін розходив ся по лісі і пробивав тишину.

Сон павів на нього шум спогалів пережитих літ. В його серци ворухнув ся жаль по страті жінки. Вірив, що вона вмерла, бо була б йому в труні не приспала ся.

Почав думати про ню... Пригадував собі своє житє з нею, повне терпіння і жури про бутє. Від перших майже днів їх подружжя почала ся біда, нужда, невеселі дні... Часом лиш, коли вродило ся добре збіжжє і удало ся щасливо звести його, то він говорив урадований до жінки: „Гей стара диви ся, якого сми добра назвозили...“ — і тоді то вже було за що і дров в зимі

купити і податки заплатити і облад в хаті дати... А потім то знов пішло все як з Петрового дня. Одного року згинула конина, що коштувала сїмдесять срібних, другого була зараза на безроги, то знов мав страту на пів сотки. Він журих ся, посоловів. Обійсте марнїло... А ту податки треба платити. Ніхто знати не хоче, що ти не маєш, мусиш дати, хоч сорочку продавай! Продавав, поки було що. А як не стало, то пішов до жида тай той пожичив для него в банку чотири сотки і зайнтабулював ся на обійсте і поле...

Ліс ставав що раз густіший, хачі сплітали ся і творили таму, що годі було продерти ся, тому вернув ся троха назад, де була маленька левада і сїв під лнем мохом порослого дуба.

Гадки поплили тепер спокійніші, не і несли темні образи пережитих днів гори і гарованя. Линули як безсильні плахти хмар по бурі, сповивали його душу, розкривали перед її очима його пужденне житє...

— О том си нажив, нажив в щістю... В такім щістю, щом си аж вочи за ним виплакав, щом си

точно, певні того, що цар прийме їх і вислухає їхні бажання. На жаль — зазнали страшного заводу.

Петербурзький кореспондент „Lokal Anzeiger-a“ телеграфує: я бачив річ страшну, про яку не мав поняття, дивився на такі річі, яких — дай Боже — не бачив мені ніколи. Ми дивлячись стали тут воєнними кореспондентами для страшною і кровавою домашню війну. Я бачив кров, що лила ся струями по зле-дінні снігу, я бачив, як поліція кидала ся на безборонну товпу, рубаючи її шаблями і стріляючи в неї револьверами. Я бачив, як довгі ряди людей падали від картечевих вистрілів. То не революція, але революція і то найстрашніша революція.

Похід Гапона.

Після зізнання наочних свідків о. Гапона, що він похід робітників, не раніше. Число учасників походу обчислюють на 15 тисяч. Між учасниками було двоє єврейців; один з них мав на собі фелон, а в руках держав хрест. В товпі менше в процесі несено святі образи, хоругви і царський портрет. О. Гапон ішов у звичайній рясі, а фелон хотів приодягнути аж перед палатою думи державної. Відси надів ся перейти без перешкоди через площу Морское перед Зимову палату. Товпа йшла наперед співачки: Спаси Боже люди твої. Як впала команда: Палі, та як впали вистріли на народ із боку війська, то кулі поробили в ікони і царський портрет, а єврейці, що йшов на чолі походу потерпіли рану. Отець Гапон, що разом із другими вивав на землю, рачуючи дістав ся до найближчого дому, де перебрал ся в світський одяг. Царський образ знищено в робітничій клубі серед обидливих окликів. Портрету царя не ушкоджено.

Отже не припадок!

Команданта і заступника команданта батерії гвардії, що підчас Йордану дала салву, капітана Давидова і штабного капітана Корчева вчора арештовано. Значить ся нема що тут і говорити про припадок тільки про заздалегідь обдуманий заговор, якого подробиці не так швидко вийдуть на світло денне. — Після одної берлінської депеші, цар знає, що на него стріляли его гвардійці, що мало на него вплинути дуже пригноблюючи.

Победоносцев горий.

Чорний дух Росії, голова реакції оберпрокуратор Святийшого синода Победоносцев, який своїми радами уділюваним цареві не мало причинив ся до страшного петербургського проливу крові, небезпечно занедужав.

Петербурзька печать.

Петербурзькі часописи через страйк не виходять. „Правительственный Вестник“ вийшов на однім півлисту. Бу-

летини „Петерб. телеграф. агенції“ розсилають ся в рукописях. — В почі на понеділок прийняли збори редакторів петербургських часописів таку резолюцію: Редакції петербургських часописів подають до відомства, що екзистенція періодичної преси можлива тільки тоді, коли вона буде оповіщувати всі події суспільного життя. З огляду на се вважає преса річню неможливою приноравливати ся в сій справі до наказів цензури. Конференція порішила також прокласти складачам, щоб вони вибрали депутацію, із якою можна би увійти в переговори над поворотом до праці.

Акція інтелігенції.

До Берліна доносять з Петербурга, що в суботу вечером відбула ся там нарада значного числа письменників, якби запобігти розливу крові. Ухвалено вислати до міністра справ внутрішнього кн. Мірського депутацію з проханням, щоб спонукав царя прийняти звисну робітничу петицію, із якою йшли робітники до зимової палати. До депутації належав також Максим Горький. Однак в урядовім помешканню справ внутр. заявлено депутації, що міністра нема дома і відіслав її до помічника міністра справ внутрішніх. А він заявив прибулим, що не може нічого поради, але обіцяв прокласти їхню прохання міністрові. Відтак звернула ся депутація до президента комітету міністрів Вітгофа, який відповів, що не може цареві прокласти прохання, щоб сейчас рішив ся на якусь постанову. При тім зауважив він, що не мож мішати ся до справ, які належать виключно до міністра справ внутрішніх, але може тільки попросити його, щоб прийняв депутацію. І справді Вітгоф звернув ся з тим проханням до кн. Мірського, але він на неї не пристає. — Інтелігенція Петербурга відбула вже кільканих зборів, на яких висловлено симпатії робітників і збирано для потребуючих склади. Богато осіб із поміж інтелігенції снувало в понеділок купців із Невського проспекту замикати склади на знак солідарності. Четвертий відділ цивільний замкнув в понеділок наради, бо адвокати заявили, що супроти пануючого неладу не можуть сповняти своїх функцій.

Максим Горький.

Імя славного російського письменника М. Горького, знаходить ся що раз частіше в вістках із Петербурга. Подано, що він обняв провід над робітниками, після того як Гапон ляг ранений в шпиталі. В „Ліберальній клубі“ відчитав він лист написаний о. Гапоном після страшних недільних спев. У тім листі говорять ся між иншим: Робітники, тепер вже нема царя, між ним а російським народом потекли нині потоки невинної крові. М. Горький, що й до тепер горячо займав ся революційним рухом, взяв ся дуже поважно до своєї за-

дачі. Обходить всі гурти робітничі. Розуміє ся, що поліція робить найенергічніші старання, схопити его в свої руки, та робітники его щільно ховають. В останнє розійшла ся чутка що его справді арештовано.

Моряки бунтують ся.

Після приватних донесень вибух в севастопольських правительствених вартатах огонь, що наробив мільйонів шкід. Підчас пожежу прийшло до кровавої революції моряків. Вони самі підклали під касарні огонь із окликом: „Далой войну!“ До моряків прилучила ся тисячна товпа народу. Військо, яке відкомендеровано до усмирення збунтованих, відмовило послуху. Збунтовали ся три регіменти. Одержавши приказ стріляти до товпи, вистрілили в повітря. Коли полковник напав на них, щоб слухали команди, посипались погрози, що постріляють его враз із селітрами. Чуті було оклики: „Ми не будемо стріляти на своїх братів! Прощ з війною!“

Філя революцій розливає ся.

За Петербургом, як сего мож було надіти ся, пішла перша Москва. Вже в понеділок застановлено там роботу в багатьох фабриках. До робітників прилучили ся студенти. Сказано з оружжя найбільш части позамикано, або бодай позамикано на приказ поліції оружжя з вистав. Заступник міського голови видав остерогу перед збіговищами і походами, щоб не повторили ся петербургські події. У вівторок зросло страйкуючих до 10 тисяч, причім не обійшло ся без завітних копелітів народу із поліцією. В середу, як доносить урядова телеграма, завішено працю в цілм місті. Хто не повинував ся, того до сего присилувано. Робітники на печатках часописних працюють далше. Робітничі збори розігнала поліція. Князь Голіцин, який останніми часами висловив ся як ворог абсолютизму, вибрано демонстраційно знова міським головою. — В Ковиї роботу по всіх фабриках застановлено. Вей склади вечером позамикані. До порушення сукоюю не прийшло. — В Лодзі, величезнім робітничім середовищу такою вибуху робітничі заворушення. Товпа робітників згуртувавшись коло червоного прапору пішла містом із революційними піснями на устах, клячи собі із безсилля поліції. Тоді напали на демонстрантів козаци. Богато осіб ранено, а багато арештовано.

Петербурзьке генерал-губернаторство.

Царський указ із дня 25. січня с. р. оповіщує про установлення петербургського генерал-губернаторства, яке обнимати ме місто і губернію Петербург. Генерал-губернатор буде мід домагати ся підмоги із боку війська. Генерал-губернаторови подано отсі права, що досі належали до міністра справ внутрішніх: Потверджувати членів властей міських, земств, властей над цензурою, печатливість о удержанні

державного ладу і публичне безпеченство та право видаляюваня. — Цар на словив новоіменованому петербургському генерал-губернаторови Тренову подяку за дотеперішні знамениті услуги. Тренов був досі, як звисно московським поліцеймейстром, де пролив недавно потоки крові із демонструючих робітників і студентів! Ось що є заслугою перед царським обличчям.

Політичний перегляд.

Буковинські справи в парламенті.

Завтра буде краєвий маршалек бар. Юрій Василько враз із буковинськими послами парламентарними і соймовим послом др. Авр. Омчулом інтервенювати у президента міністрів бар. Гавча, щоб він предложив до цсарської санкції закон, ухвалений буковинським соймом. Вчора конференція пос. Н. Василько в буковинських справах із презид. мін. Гавчом, мін. фінансів Козлем мін. рільн. Букою та мін. жел. Віттеком. Із розмови із Віттеком вийшло, що будова черновецького двірця залежить від парламентарної ухвали додаткових кредитів, що певно наступить.

Зміни в намісничих становищах.

Через покликане гр. Білянда-Райда на міністра справ внутрішніх опорожнило ся горішно-австрійське намісництво. До Лінцу перенесено отже тепер барона Еразма Гандля, що був до тепер намісником Далмації і послідними своїми виступами зробив ся був на тім становищі неможливим. Управу намісництва в Задарі поручено сов. двору того намісництва Николаєви Нордельому, надаючи ему рівночасно титул і характер віцепрезидента намісництва.

Комбініцкиа без Комба.

Французка кабінетова криза вже рішена. Давний міністер скарбу, Рувіє, якому президент републики поручив зложити новий кабінет, вже й сповнив свою задачу. Склад нового кабінету такий: Рувіє — президент і фінанси; Етієн — справи внутрішні; Делькасе — справи заграничні; Берто — війна; Томзон — маринарка; Поенкаре — просвіта; Дюпо — публичні роботи;

аж сили за ним витратив — жалобив в думках. — Від досвітка до темної нічки робив, робив, що аж рук в собі не чув. І то все на бездумно!... Рік тому була поеуха. Збіже згоріло від спеки. Кукурудза завяла. Бараболі вродили ен малі по кілька під корчем тай то все було таке марне, що си навіть й половина насіння не вернуло! Жид впоминає ся за процент, за рати, а ту хоч гниль нема що нехрестови в зуби всадити... Десь жінка назбирала троха яєць і дала ему тай молила, аби підждав. Жид попустив той рік, а гроший піросло до п'ять соток. Як прийшов передновок, том взяв не дві сотки, бо треба було мукки купити і збіжа на насінне... Колим сів, том си гадав, що хоч сего року Божінька свята дасть щісливо жити (бо цуд зародило) а ту на маєш!...

Сплів пальці, що аж затріщали. — Вся моя кєрвавиця пішла з вітрами, вліпила си колосем в землю, так і град прибав.

Глянув перед себе в чорну пітьму ночі. Щось у внутрі його

стрепенуло ся, притаїло ся зрадливо і ждало, щоб виринути...

Глядів так хвилю, а в його очах сконцентрував ся весь безмір прожитих в горю днів, весь біль, і мука і безсиле проти його нужди...

Мимоволі всадив руку до кишені, а виявивши її, держав в жемени кусень чорного ячмінного хліба. Поглянув на нього. Пригадав собі, що сей шматок хліба взяв, як ішов в поле косити.

Положив його на мох і впиав очі наново в темряву ночі — в своє житє...

Тимчасом десь з віддалі скаламутив безмежну тишу трепітливий шум, що ніс ся по верховіях зелених корон. Ліс немов здригав ся з просоня легким пошумом.

Мужик звернув очі в гору. Шум збудив його з задуми.

На небі тонули в темно синім тлі алмази зір і пристрасно мерехтіли. Глядів в сю ткавину сяючих точок, відтак повів розжареними зіницями довкруги і зупинив зір на темній статі дуба.

Довго дивив ся із тоскою на

його росохаті рамена, що сповили ся млою.

Думки його заворушили ся.

— Аді; який він щісливий... Росте си в холодочку, не боїт си бурі, що гуде над ним, як млиа, не боїт си нужди, бо зимлиць все йому дасть!... Росте си високий і пишний, як пава... О то си раз спокійне житє, то бим си хотів хоть оден денюк так пожити!

Тепер літом то си цілий зелений і шумить листем і веселит ся, що зима минула. І сонце гріє його. Він зродить жолудь, то вона впаде дебуди, він си не журить, вона не змаряє!... А мої діти то си гет розлетят по світу, пропадут в наймах... бо хати не маот си чо тримати. Жидюга здекутника спровадит тай зліцитує ґрунт, хату і обійсте за бездумно возьме!...

Віддихав важко, біль давив його груди, тиснув сльози до очей:

— Ти си старий верни тепер в село, тай будеш дивити ся, як Жид ме викидати з хати образи свьяті!...

Щось шепотіло в його нутрі.

— А потім возьмеш си торбу,

бос си вже згарував, збідив, до роботи нездалий, тай гайда по сєлах за прошеним хлібом!...

Аж підняв ся на рівні ноги, так трунула його тота думка.

В його злуждїлій душі збудила ся честь, що він газда. Тож випрямив ся гордо:

— А, не дочікаєте!... — сказав і пішов живо, щоби дістати ся до окопа.

Йшов скоро. Не зважав, що терне коле його в ноги, а гдє бе по лиці, лиш продирав ся крізь хаші, щоби вийти з ліса.

Коли перескочив окіп, йшов розлогим облогом, минав сиві лиш погаслих огнищ і прямував до не далекої коршми.

Як дійшов до коршми, що гляділа чорними вікнами, приступив до цямбрин жиравельної криниці, а коли глянув в темну її глибину, де на споді лискотїла вода то його натовлений мозок здригнув з обезсилєня, а змучена, прибита постановою уява будила ся і почала снувати темні спогади, що линули скоро довгим, сумним короводом, Він придивляв ся сльм неслєним при-

Ріо — різництво; Бенвені-Мар-тен — колючий. Як видно надї націоналістів і клерикалів завели. Бо побіч кількох уміркованих увійшли до кабінету найгорячіші прихильники Комба. Головно радють соціальності, що удержався при теці їх любимець Верто. Нові міністри відбули вже нараду, на якій ухвалили текети заяви правительств, яку відчитався на першій засіданню парламенту, що відбудеся в п'ятницю. Відтак представився кабінет Любетови на елізейській площі. Програма нового кабінету обіймає всі справи недовершені ще Комбом: прогресивний податок, заохочення робітників на старість, розділ церкви від держави. Першою справою, що піде на порядок денний — буде справа доходного податку.

Збори мужів довіря

Буковинської Руси

(Конець).

Після поеза Ф. Калитовського промавав цілий ряд мужицьких бесідників.

Петро Шандро із Мілчева. Ми прийшли тут ливі із далекіх сторін у так значим часі не тому, що нині поневіть сьвіт, а тому, щоб почути наших славних послів, яких не виділи ні наші тати ні діди. Все, що ми нині чули, здобули ми для нас самі. Значне депутатів для народу велике. То так як у тій приказці про двох женців, що один дав збіже „в ручки“, другий в'язав його у своїм. Прийшла бора і одному шкоди не зробила, а другому розвіяла уся працю. От бачите вагу перевесла, а таким перевеслом є наші послі, що вилучили таті народу до гурту. (Оплески). Славим же їм, а не судім. Ще хотіли б і сказати про учителів, проти яких дехто підносить слово. То чистий гріх, бо вони одні працювали до тепер з народом і для народу. Проти них може лише говорити той, який недобрый, що він хоч старий а темний, коли его вже діти розумні. Справедлива плата учителям за їх тяжку працю така належить ся. Проти них і проти школи виступають лиш вороги народу; як кажу, тримаймо з ними, бо вони приятелі народу, а тоді певне погостимо ще послідшого. (Оплески).

Іван Шинько із Іспаса. Хоч нині мороз і суфела — ставили ся ми тут нині на голові наших дорогих заступників, як жовняри, що присягали на послух своєму праворови. Лиш вони сказали — ми вже й прийшли. (Славно). І не даром ми тут прибули, ми чули, що се правдиві заступники народу, що принесли нам з парламенту а передовидом знайомих статей і лиці і селови, і немов прашав ся з ними.

Нараз здригнув ся цілий, бо перед очима його душі пересунуло ся кілька так знайомих, так близьких лиць, що вплили ся в нього зніцями тихої жалоби. За серце стиснуло його, у грудях щось замяло ся, як глядів на їхні статі змарнілі, босі, в свитинах, крізь які місцями видніло голе тіло. Вони йшли крізь село, собаки вискакували ізза воріт і уїдали на них, а малі сільські хлопці показували на них пальцями і кричали: адїт, а во потопельники, потопельники...

Збудив ся з задуми. Ним заволодів безмежний жалі за своїми дітьми, що розвіяв його рішучу постанову:

...ам си вам поневирати, несеть ся уриваний... плотами... часом заскреготить пугач вертає на сідало, а потім тиша, тиша безмежна, проривана лише віддихом коздуха...

Спокій навкруги, лиш за ослоною мрани і стін криють ся тихі

сім із сойму дарунки, які варта не ти-сачі а міліони! Відтак порушує він у своїй промові справу акцизової оплати, яку треба конче платити, хоч людям рідко якусь штуку на емілку для себе, справу достачування для селян сировини та справу оплати податкових при коптрантах, які спадують не лиш на купуючого але й на того, що посередничив при купні, неначе він також закінчував устну умову купна продажі.

Дмитро Гринчук із Садагурин. Милі брати! Про діяльність наших послів не буду говорити, бо про їх роботу у нас всіх одна думка. Але я хотів би звернути Вашу увагу на щось іншого. Ми чули із уст пос. Василька, що наші послі мають у парламенті поміч від руских послів у Галичині, яку утискають Польки. Бо видіте, то всюди є один руский нарід, чи тут, чи там. Що одні одної віри а другі другої, се же народу не ділить. (Славно!) Найкожлий вирає в тій вірі, що уродив ся — се я сам кажу. Але віра нас не може ділити. Як у нас одна мова, то ми один нарід. Тому не слухаймо ворожих підшептів. Ми вже добре знаємо діла тих, що хотять нарід затуманити унією. Се такі вороги парола, що не варто до них говорити й слова. В дальшій промові підносить бесідник справу будови церков, на які повинні давати реальний фонд заомоги або безпроцентові позички, щоб обслушати народні тугарі.

Посол Тодор Левицький із Чарторий вказує на конечну потребу реуляції Черемошу від Вишні до Неполоківців, яку сойм порішить, як лиш добуде на се средство. Відтак говорить про підмогу, яку дають послам селянські петиції, про потребу рускої церкви в Чернівцях а вишні звертає увагу селян на те, що відтак будуть по селах збирати панотці підписи передовсім від епітроїв проти нинішніх резолюцій. Оттому то повинні селяни уважати, щоб не дали ся в сій справі нікому підійти. (Одобрення).

Дмитро Князький із Карачева. Я ніби одягнений по павськи, бо я шляхтич. Але так само махаю ко-сою як і всі селяни. Ми чули нинішні наради, ухвалили послам довіре, але сего ще не досить. Нам треба йти на села, збирати ся з народом що неділі і розповідати те все, що ми тут чули. Треба, аби весь нарід зрозумів своє положення. За сих пість дїт, використаємо значне наших послів. Просвічуємо ся і організуємо ся, щоб наш великий нарід став також дужим. Не ждїм на спонуку про-водирів, бо надходить час, де ми самі собі маємо дати провід. (Славно!)

І. Ростокний із Кіцмана в дуже гарній промові вказує, що до праці спонукує послів людських до народу. Рідною сестрою тої любови се народна просвіта. Вона потрібна нам конче тепер, коли дістаємо в руки права немов острій меч. Треба уважати, щоб самі ним не зранили ся. Тому єдинамо ся гуртом в просвітні товариства. Читальня повинна стати другою свитинею по церкві. Коли треба гуртувати ся в товариства, забудимо свої справи личні, бо тут іде о добро суспільне! Лаш посту-наючи так дійдемо до нашої високої мети. (Грімні оплески).

Іл. Меленка із Рогізноу ще раз підносить заслуги наших послів і вагу учительської праці.

Дмитро Юрчук із Рогізноу вказує на примірах погане поведене деяких панотців супроти народу, які раді би его туманити унією, як се робить і рогізнянський панотець, що сам не є нічим вишшим як унітеским перевертнем.

Ряд цівехих промов закінчив посол др. Стефан Смал-Стоцький. Подавши поясненя на справи піднесені в селянських промовах, звертаючи між иншим увагу мужиків на те, щоб користали із посередництва ради культури краю при закупі кукурудзи, говорив він дальше менше більше ось так: Ми чули тут цілий ряд селянських промов. Коли вони вже так розуміють вагу єдності і організації, то ми вже не пропадаємо. (Оплески) Ви знаєте, як мало було нас давно. Народний рух обмежував ся прямо на одиницях. Та працею і єдністю до-бережено до того, що нині самих мужиків доглядів не може помістити простора сали загороді, цього Дому, який збудовано також з жертв. — Ухвали нинішніх з горячки уст, велике значення, бо вони до-Тре пам'яті, що за рускими послами

стоїть нарід. Нас вибрав сам нарід і в нім лише шукаємо ми підпори. Тому треба, щоб нарід знав, за чим має постояти, треба аби не повторювали ся такі случаи, щоб селянські ради ухвалювали резолюції проти найхосенніших для себе законів.

А се стане ся тоді, як у наших народі будуть розповсюджувати ся книжки і часописи, як за ті часописи наш загаль стане правильно платити. Інакше їх істноване не можливе. Треба не лиш писати в долоні і кричати слави, треба також невинучої праці. Вірте нам, що ми тугар нашої праці ледви несеємо. Робіть же так і ви, будьте по селах апостолами нових думок. Хай по селах просвітні огнища не маріють. Най „Каси“, „Січа“, „Читальні“ виносять весь круг свого ділання, інакше вони не мають ніякого значіння. Сего треба конче, щоб ми „єдиним серцем і єдиними устами“ знали, до чого йдемо. Не надїяти ся на нікого і не ждати на нікого. Від нікого ніщо не прийде. Нам треба все брати самим. (Грімні оплески). Але треба навчити ся, як те бере ся. Треба навчити ся, як переводить ся в діло кождо задачу. А що не будь ми робимо — маймо все на оці добро на-роду, а тоді буде наша робота спасен-на і обильна в плоди. Нас може не ста-ти, але наша справа пропасти не може — а за се як раз повинні дбати Ви.

По сій царді до серця йдучий про-мові знов залунали невимовночі опле-ски, а напев. В. Ясенський, що по скін-ченню церковної дискусії на ново обняв провід нарід, сконстатовавши вичерпане порядку денного закінчив збори.

Пізним вечером розходили ся віче-ники, які коли як коли, а на сих зборах скористали багатом. Тут некринили вони значно свого духа, тут одержали не одну вказівку, як зламати свою громадянську працю, щоб вона вийшла на як найбіль-ший хосен для загалу, для рідного краю.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. січня 1905.

Признане для руских послів. На руки віце-маршала др. Ст. Смал-Стоцького надісла вчера від голови кадобівської читальні Мельниченка ось та-ка телеграма: „Читальня в Кадобівцях порозумівши здобутки своїх послів на політичній, економічній і церковній пол-руського народу, праздувала сьогодні в своїй властности богослуження за їх здо-ровли і спасення, яке відслужили торже-ственно місцевий парох Іванович із оо. Драчницьким і Калином. При тім під-іте з окрема многолітте парох в честь і славу руских послів.“

Іменования. Совітник судовий і соймовий посол Філімон Калитовський одержав титул і характер надсовітника судового. — Уніченого правника Фри-дриха Штурма іменовано рахунковим практикантом в скарбовій дирекції.

З Буковинського Воєна. Сего-дня в п'ятницю проба Бояна. Просимо точно приходити на проби, бо від те-пер що повед. і п'ятниця о 8-й годній наступати муть проби членів німецького товариства сьнівацького, яке нашу ком-нату на се ввійняло, значить наші проби мусять покінчити ся безумовно вже о 8-й годній. — М. Левицький го-лова.

На засіданню крайового виділу, що відбуде ся дня 21. січня переведено отей ухвали: Громаді Цурин дозволено збирати громадські додатки в висоті 65%. — В порозумінню із краєвим правительством потверджено службову умову, яку заключила громада Карачів н. Ч. із Ів. Ангєрманом, якого вибрано гро-мадським секретарем. — Крім того по-загрожено кілька рекурсив в справі ви-плати належитостей за пасовища, про-даж ґрунту, достави шутру і т. д. По-рішено розписати конкуре на обсяду двох місць секундів у встановлених со-ймом при краєвім шпиталі. — Принято до відомости надісланий краєвим прави-тельством звіт краєвого референта сані-тарного із інспекції в краєвім шпиталі, а при тім уділено кілька заміток ши-тальному зарядови. — Потверджено пре-дімінар радовецького комітету дорожнього на р. 1905 і дозволено на его покрити

установити 20% додаток. — Ад'юнкта краєвої культури Октавіяна Юхевича іменовано інженером краєвої культури а на опороженне через него місце рішено розписати конкурс. — Системізовані уряди вандрівних учителів надано кра-євим степендіатам Авреліянови Вороні (вол.), Діонізію Мецулову (руск.) і Ів. Поляковим (нім.) — Порішено, щоб ін-струкція для вандрівних учителів госпе-дарки, яку зладила рада культури кра-євої обов'язувала до десятидневної поза-годи справи. — Члена крайового виділу др. Ф. Луну уповноважено, щоби для крайового банку і для уряду продажі соли і оплат від нива наная номінене в ру-муньскім Народнім Дмі (Ринок ч. 3) із дня 1. мая 1905 за підписаним потвер-дженням контракту винайму. — Принято до відомости звіт др. Ф. Луну із подоро-жою до Качика в справі сільській, а вишні іменовано директором крайового банку др. Моріца Пашкіса.

Доповняюча іматрикуляція на тутешнім університеті відбуде ся в су-боту дня 28. с. м. о год. 12-й в полудні. В сій речині відберуть незаіматрику-льовані ще студенти свої посвідки при-няти в університетській ректораті.

Тов. урядниче касино в Кіцмані уладжує дня 1. лютого с. р. вечерок з таванням у власнім локалі. Початок о год. 8-й веч. Вступ від особи 3 корони. Родинні білети для 3 осіб 6 кор.

Виставу українських образів, п'лат і артистичної різби в дереві гу-пульських майстрів отворило в „сальоні Лятура“ при пл. св. Духа у Львові товариство прихильників української лі-тератури, науки і штуки. Вистава буде отворена до 27. лютого що дня від 10. рано до 4. попол. і від 6. вечером при електричним освітленню.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Камені відбудуть ся в неділю 29. січня 1905 в 4. годній по обіді в шкільнім будинку із звичайним дневним порядком і нарадою о отворенню „Січа“ і консумційного товариства. — Від ви-ділу читальні в Камені: Василь Цурман, начальник громадський і голова читальні.

Загальні збори „Каси позичкової і шадничої для громади Мігови“, відбудуть ся в неділю дня 29. січня 1905 з отсим дневним порядком: 1. Справоздан-ня за рік 1904. 2. Вибір ради надзорчої. 3. Установлене плати писаря. 4. Вільні внесення. — Стефан Макаревич, голова, К. Янович, каснер.

Загальні збори каси позичкової і шадничої в Оршівцях відбудуть ся в неділю 5. лютого 1905 в шкільнім бу-динку о год. 4. попол. з сьлудуючим по-рядком: 1. Прочитане протоколу з по-слідних загальних зборів. 2. Справоздане старшини про стан товариства і діяль-ність старшини. 3. Обрахунок каси за рік 1904. 4. Вибір старшини. 5. Вільні внесення. — Дамян Сімович, голова ради надзорчої, Тод. Ніколайчук, заст. голова, Стефан Тнач, каснер.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Оршівцях відбудуть в неділю дня 29. січня 1905 в шкільнім будинку о год. 2. попол. з звичайним дневним порядком. — Дамян Сімович, Іван Чобан Ніколайчук.

Нові складниці поштової. Із днем 1. лютого увійдуть в життя дві нові скла-дниць поштової в Давиденах-Зрубі (повіт Сторожинець) і Мігові (повіт Вишніця). Складниці в Зрубі, якої веде поручене місцевому управителеви школи В. Чесни-ковському, буде получена із поштовою урядом в Давиденах післанцем, що буде ходити туди що вівторка, четверга і су-боти. Складниці в Мігові, яку веде міс-цевий надуч. Михайло Данчул, буде по-лучена із поштовою урядом в Лукаш-н. С. при помочи щоденного післанця (крім неділі).

Землетрасення. Тесалію — як до-носять з Атен — навістало знова земе-трасення. В одній оселі хати порозвалю-вали ся, а багато осіб потерпіло смерть а ще більше віднесло рана. Зливи із по-слідних днів наробили в рїжних околи-цях Греції багато шкоди, головню в Спарті, де вилив Евротос. В прочих околицях краю комунікала перервана. Здає ся не так то й далеко від нас Греція, тимчасом у ній зливи й повені, а у нас відмерзають уха.

„Ще не вмерла Україна!“

Пісні патріотичні і народні, зложив на фортеп'яні

Денис Січинський.

Часть I-а: Музика, Часть II-а: Текст 152 пісень!

70 (9—10)

Накладом книгарні і складу нот А. ШТАУДАХЕРА і СПІЛКИ в Станиславові.

Ціна 6 корон.

Набути можна у накладців, в всіх книгарнях і через друкарню „Рускої Ради“ в Чернівцях, (ул. Петровича ч. 2).

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Бахляри наймодніших виробів з т. зв. перлової пікаралуні з струсьовими перама, Magabout, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних кольорах від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на бал! послідна новість великої вибір.

Рукавички Гласе, шовкові гладкі т. зв. афон Muskeline різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних кольорах.

Черевини бальові, лікерки, білі Гласе, золоті, Chevreauх з гачком або без него, цижемки і пічкерівки.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних кольорах.

Капелюхи і краватки, атласові класи, циліндри, базелі наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, маншети найновішого рока.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надірнаних фабрик капелюхів Г. Г. Іта фабрикація з фільцу, льодену, у Відні, і Осипа Піклера і Силів в Ірану Борсодіна в Александрії. Найбільший вибір пільцу і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінцій виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймають назад.

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перелі, з куни, ласиці, вретові різного роду — до того відомі музи для дівчат і дітей. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. P-gilapier, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і для різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукоту Егера, др. Ляманя, вовняні кашеми і майтки, рукавички, опрівачі козів і пудельки, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки ченці для дівчат і дітей — загортки на козів до подорожі і т. д.

Конфекція диточої одіжки, як жакети, ланьки до того валузи, ковнярики, все після найновішої моди.

Товари обувні. Склад амераканських черевиків фабрики обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різної обуви Boxcall, з телячої сатинованої шкіри і т. н. ліпшої сорти. Чоботи фільцові, до черевиків фабрики обуви Антона Чапека для панів, пань, дітей. Черевини з Chevreauх лікерки, черевини до хованя. Все з найновішого ввагалі різної обуви.

Кальози і черевини до снігу найліпшої фабрикації.

у Відні, і Осипа Піклера і Силів в Ірану Борсодіна в Александрії. Найбільший вибір пільцу і т. н. в різних фасонах.

Одиною дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро М. Г. Фрейдберга в Антверпії.

Лиш ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є найдешевша! Дорога із Черновців до Канади триває 10—12 днів!

Крім нечуваної дешевини дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотівши до лішого майтку прийти, а се є найголовніша точка кожного подорожнього! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Жадайте завчасу проспектів і поучень, і сокоутіть ся аби не попасти в злі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего агента знайдете справедливість і людське серце ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так:

54 (8—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпін, Van Leriusstraat. Belgia.

КАЛЕНДАР „Рускої Бесіди“

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть

NERVOL

аптика др. Ю. Францоу

в Тернополі.

Се є знамените умиряющее средство до натираня против всяких ревматических болей, простудения, ломания костей, плечий гистия и нервных недугов. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакуванням. — (2—2)

Найбільший подив в світі викликає новий винахід

Годинник кишеньковий

анкер сист. Roskopf-Patent який дуже точно ходить і на хвилі дає ся регулювати в гравірованих окладниках 2 зр. 50 кр., в чорних оклад. 3 зр. 25 кр. Ланцунки никелі або позолочені з гарною повіскою Сопраа 0-45 кр. Як не подобас ся, приймаю гроші назад. — На жадане висилаю цінічки годинників, золота, срібла, хіньского срібла, музичних інструментів, складових частей до годинників з 1000 ілюстраціями да-62 (4—12) ром і оплатю.

Ф. Шам, Краків ул. Зелена 3.

Заложений в році 1852.

Мінцер і Шехтер

торговля товарів дамської і мужескої конфекції

Чернівці, Ринок

(в забудовану магістрату) напроти „Буковинської Шадниці“.

Найбільший вибір

зимових артикулів як черевиків, капелюхів фільцових зарукавок, боа, шапок і біля, системи Егера, ковняників, маншетів, краваток, рукавичок, паньчох, перфумів, куфрів до подорожі і т. д.

Найдешевші і сталі ціни.

Фабричний склад 57 (11—12) с. н.

найліпших петербурських кальози і черевиків до снігу для пань, панів і дітей.

Замовлення з провінцій виконують ся сейчас точно і дешево.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Я, Анжа Чіляк

(8 10—52)

завдячую власному ви- пахови позад, через котрої уживане, зріст мого волосся дійшов до 185 см. довгої. Се є одиное средство проти випадання волосся, скріп- ляє і приспіває его зріст віддає великі прислуги павам, котрим йде о красні вуси і бороду, запобігає передчасному лісенню і сивині, взагалі чудотворна ся по- мада вертає волоссям так на голові як на бо- роді натуральну поли- екуючу бавру. Ділає она однаково так у мо- лодих як і старих. Я уживала єї 14 місяців.

Ціна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цілий світ за попередним надісла- нем грошей, або за по- сліднятою. Найліпше замовляти просто з фа- брики:

Анна Чіляк

Відень

L., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмід і Фонтін.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

РАМИ до образів і фотографій

до святих і світських образів паспарту і виробу переплетничі — найдешевше у —

Б. Зальтера

Чернівці, уліця Почтова ч. 5. в забудовану бірки побіч готелю Готайба. (2—10)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

Всяку конкуренцію видержить Штайнера і Геллера НОВО УЛАДЖЕНИЙ МАГАЗИН

ювелів, золотих, срібних, з хіньского срібла, алмази та брон- зових товарів.

Чернівці, ул. Паньська ч. 10.

64 (5—5 н.)

Скоро обслуга, добрі товари, нечувано дешеві ціни.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що сєреди, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Родакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Рєдакції непе-
чатати вілїдї від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„пів року	10	—	„
„чверть року	5	—	„
„місяць	1	70	„

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і падежитість за ієсєрат
платні в Чернівцях.

„ПРАЦЯ“.

I.

Економічна організація народу се
єго бути або не бути. Розуміє ся, що не
треба при ній спускати з ока й органі-
зації політичної, бо одна другу підпома-
гає, а одна без другої стає ся безсилою.

Не давні часи, коли робило ся перші
жотїня під політичну організацію Руси-
нів на Буковині. Роботу треба було за-
чинати не то від підвалів, але ще на-
віть від привадування ґрунту під під-
валів. Як бачимо вмілою тактикою і не-
випучою працею зуміли буковинські
Русини стати на такім становищі, яке
бодай в часті уможливає те, щоб наш
нарід здобув те становище в краю,
яке єму після числа і після культур-
ного уровня належить ся. Розуміє ся,
що здійсненє того буде залежати не
лиш від того, що робило ся досі а від
того, чи організаційну роботу буде ся
вести даліше і то із ще більшою ін-
тенсивністю як досі, бо лише більша
праця може дати значніший висід.

Мабуть не від річи буде згадати тут,
що політичні успіхи буковинських Руси-
нів не без значіння і для прочих частин
Руси-України — вони доказують, що наш
нарід вміє про се дбати, коли єму не
лише не робить ся перепон і з боку вла-
стей, коли може справді користати із
конституційних свобод на рівні із ин-
шими народами.

Економічна організація буковинської
Руси — молодша від політичної. Чеєз
те не могла се розширити своєї сіти на
весь край і має ще перед собою великий
шлях пройти, доки дійде до остаточної
своєї цілі себто до економічної еманципа-
ції цілого народу.

Але вже і в тих межах, до яких
вона зросла до тепер, зробила наша ор-
ганізація велику прислугу нашому на-
родови. До тепер — як звісно — ста-
новлять єї майже виключно товариства
кредитові. І хоч число Райфайзенів не
доросло до повної сотки, хоч не оберта-
ють вони якимись величезними сумами,
то подали нашому селянству дешевий
кредит. Се не остало без впливу і на

инші товариства кредитові, які позаспо-
вували собі різні лихварі, щоб спільними
силами висексти мужика. І нині спала
під впливом Райфайзенів процентова
стопа в цілїм краю, крім глухих хиб гір,
де не добили ся ще райфайзенські каси.

Инших галузей наша економічна
організація ще майже не має, хоч і тут
вже зроблені почини для торговельних
товариств, які вже тут та там заснову-
ють ся в наших селах.

Однак повного круга економічної ор-
ганізації народу й вони не висчерпають,
доки не витворять ся товариства про-
дукційні. А годї нам засновувати фабрик
і заводів то треба бодай взяти ся до ор-
ганізації домашнього промислу! Треба
стреміти кочє до того, щоб увели в
житє ческий привиди свій к свету.
Треба, щоб ми свої потреби могли за-
споконувати у руских промисловців. До
рога, якою-б могли дійти до того, для
нашого незасібного народу се — коопе-
рація себто лучба у відношенє до сеї
цілі товариство. Таким товариством має
стати на нашій землі продукційно-тор-
говельна спілка „Праця“, яку рішено за-
сновувати сеї сєреди на сходах чєрно-
вецької інтелїгенції, на які прибула з про-
вінції також п. К. Малицька.

Товариство се повинно зайняти ся
організацією нашого домашнього про-
мислу, який досі нашим селянам рішучо
не дає доходу, який би при звичній
вкусности і трєвалости повинен при-
носити. Відтак буде воно займатися
справою жіночої конфекції, модярства
і т. д. Чєрез се будемо могли кувувати
ті річи самі у себе, та подамо зарібок
десятиям руских робітниць, удержуючи
їх при своїм народї. В обсяг ділання но-
вого товариства увійдуть також краєвцкі
мужєські роботи.

Не сумніваємо ся, що основини сєго
нового товариства повитає радо увесь
наш загад, а в першій мірі наше жіноц-
тво, для якого тут отаврає ся так влічєне
поле діяльности. На сєредовій нарадї,
що відбувала ся під проводом віцем. д-ра
Ст. Смал-Стоцького вибрано статутарну
комісію, в якій склад увійшли: п. Кума-
новська, Маєрова, Малицька, др. Ст. Смал-

Стоцький, М. Левицький, др. Когут. Вона
покіньчєть свою задачу вже сими
днями. Пови що можемо вже тепер ска-
зати, що товариство оснований ся на 20
коропових удїлах, які можна буде спла-
чувати й ратами. Не треба мабуть тра-
тити багато слів, щоб висловити вагу
сєго товариства із так широкою скарєю
діяльности, що впрочім може опирати ся
на посєредництві існуючих вже наших
економічних товариств. Не треба вказува-
ти й на хор-ші висиди отже рентовніє,
які воно має перед собою. Отим то ми
певні, що наша інтелїгенція й наше се-
лянство буде приступати із своїми удї-
лами до „Праці“ сотками!

„Невірним Томам“ нагадуємо, що
подібне товариство, хоч із вусшим кругом
ділання є львівський „Труд“. Про єго по-
станє і розвиток скажемо другим разом.
Добрий примір повинен укрїнити і най-
більш недовірчивих.

Політичний перегляд.

Буковинські справи а центральне прави-
тельство.

Вислід вчєрашньої конференції бу-
ковинських послів, що відбула ся під
проводом краєв. маршалка бар. Юрія
Василька із президентом міністрів,
міністром фінансів і судівництва,
єдовні вдоволюючий. Посли набрали
такого переконання, що ухвалені бу-
ковинським соймом закони по до-
кладних студиях таки одержуть
санкцію. Найперше буде санкціо-
нований краєвий банк. — Депута-
ції приобічно також підвисєненє
запозомогового фонду для буко-
винської ради культури краєвої. —
Вчєра конферували наші послы Ни-
колай Василько, Єр. Пігуляк та др.
Аврєль Оичул чєрез довний час
із міністром просвіти й віроєспо-

відань др. Гартлєм в справі пола-
годженя церковного питаия на Бу-
ковині.

Іа Ради державної.

По дводєнній дискусії над па-
гличими внесеннями чєських радика-
лів — дійшло в кінци до правиль-
ної праці в парламентї, якої не
було там від листопада 1903. Про-
чі наглі внесенєня відкликали в кінци
й чєські радикали і пос. Брайтер.
Наглячє внесенє пос. Валєвського,
щоб вибрати слїдчу комісію для
провіреня роблєних єму закидів —
ухвалєно. В справі предложєня за-
позомогової комісії, промавляв бар.
Гавч, просєчи о ухвалу палати і
вказував при тім, що правительство
рєзигнує із лучєня тої ухвали з ре-
фундацією видатків за рр. 1903—4.
Супроти сєго реферєнт мєньшости
пос. Скєнє відкликає своє внесенє.
На передвчєрашнім засїданю робив
ще пос. Брайтер заходи, щоб
висловити симпатії для російського
народу, що борє ся за волю. Однак
до сєго не прийшло, бо през. пала-
ти вважав се вмішуванєм в спра-
ви чужої держави. Дальше засїда-
нє відбуло ся вчєра. По реферєнтї
комісії п. Генцлю промавляв нос.
Гібєш.

Вибори на Угорщині.

Нові вибори до угорєкого сой-
му, до яких „звєличаня“ виїхали
й наші полки, ще не дійшли до
кінца, а вже навіть „Pester Lloyd“
конєтагує, що правительство потер-
піло діїману неудачу. Дотєпер звї-
сний вислід із 343 виборчих округів.
Лібєрали себто правительствови
одержали 141 мандатів супроти

Анатоль Франс.

Дім невинности.

(Переклав Осип Безпалко).

Одного дня виїшов Фра Джіо-
ванї з монастиря сїрим ранком,
в часї, коли пташки вєтають сьпі-
ваючи. Ішов до міста і думав:

„Іду до міста, щоби випросити
себї хлїба і щоби хлїб дати тим,
котрі просят, і я дам що дістану
і дістану, що я був дав. Бо се
угоднє Богови просити і діставати
в його імени. І той, хто приймає,
є братом того, котрий дав. І не
треба уважати, чи ми належимо до
одного або до другого з сїх двох
братів, бо милостиня не є нічо, але
милосєрднє вєсьо.“

Той, хто дістає, є, коли він має
милосєрднє, рівний тому, котрий
дав. Але той, хто продає є ворогом
того, котрий купує, і продаючий
змушує купуючого, бути єму во-
рогом. І в тім є корїнь злого, яке
зачумлює міста, так як трїло га-
дини є в єї хвостї. І одна жєнщи-
на мусить покласти ногу на хвіст
гадини. Ся жєнщина то біднота.
Вона відвідувала французєского ко-
роля Людвика вже в єго тюрмі.

Але она не загостила ще до Фль-
рєнтийців, бо она непорочна і не
хоче ступити ногою в дїм лихої
слави. А вєксєлева контора є місцем
лихої слави. Банкирі і конторщики
поповняють тут найбільші грїхи.
Гєтери грїшать в своїх кімнатах,
але їх грїх є мєньший як банкирів
і вєїх тих, котрі збогачуть ся бан-
ком або купєцтвом.

На правду банкирі і контор-
щики не увїйдуть в царєтво небєс-
нє, нї пекарі, нї крамарі, нї ті, що
займають ся штукою ткацтва, якою
гордять ся се мієто цєвітїв. Тому, що
вони дають золотови цїну, а вєксє-
ви устанавляють сталий курс, чєрез
те здвигають перед лицєм людий
божища. І вони брєшуть, кажучи,
що золото має вартість. Бо золото
має мєньшу вартість, чим сухє
листе, яке в осїннім вітрі котить
ся і шєлєстить під пнем кєдрини.
А цїнна є лише праця чоловіка,
коли на нєї глядить Бог“.

Ідучи так, поглєблєний в свої
гадках, побачив Фра Джіованї, що
гора була отворєна, а в нїї люди
лупали камїнє. Одєн з камїнарїв
лежав на дорозї; грубо ткані лахи
покривали його; на його тілі видно
було пєкучі рани від морозу і снє-

ки. Кости його плєчий і грудий ви-
лазили з його знеможеного тіла.
І глєбока розпука сьвітїла ся з чор-
ної глєбини його очий.

Фра Джіованї наблизив ся до
него і сказав:

— Мир з тобою!

Але камїнар не відповів нічого.
Він не обернув толови. І Фра Джіо-
ванї, думаючи, що він його не чєє,
повторив:

— Мир з тобою!

І він промовив єї слова в трєтє.
Тодї подивив ся на него камїнар
із скажєним гнївом і сказав:

— Мир буду мати при моїй
смерти. Забирай ся, проклятий во-
ронє, якого жєлання вієстїть мєнї
обманчивє добро. Кракай дурнїйшим
як я! Знаю, що стан камїнєра є
наскрізь нещасливий, і що нема по-
лєкнї для його недолї. Від ранку
до вєчєра лупаю камїнє, а в наго-
городу своєї праці дістаю шматки
чорного хлїба. І коли мої руки ста-
нуть мєньше дужі як гора, коли
моє тіло ослабнє цїлком, умру з го-
лєду.

— Мій братє — сказав сьвя-
тий муж Джіованї — се неспра-
ведливо, що ти лупаєш богато кам-
їнє а дістаєш лише мало хлїба.

Камїнар випрєстував ся.

— Монашє, що бачиш там в го-
рі на горбі?

— Мій братє, бачу мурн мієта.

— А висєтє?

— Бачу лахи домів, які пере-
виснають вали.

— А висєтє?

— Вєрхи цїнїй, копули цєрквїн
і дзвїниць.

— А єще висєтє?

— Бачу вєжу, що перевиснає
вєї инші. На нїї башти. Сє вєжа
Подєєтє.

— Монашє, що бачиш над ба-
штами сєї вєжі?

— Братє над баштами сєї вє-
жі не бачу нічого крім неба.

— Я — сказав камїнар — ба-
чу над сєю вєжою огидну, вели-
каньєску постать, яка вимахує бу-
лавою, а на тїї булаві читаю нє-
справєдливость. І несправєдливость
поставлєна над горожа-
нами, над вєжою старшини міста
і законів.

І Фра Джіованї відповів:

— Що бачить одєн, сєго не
бачить другий і се можливо, що ся
постать, про яку говориш, стоїть
на вєжі Подєєтє в мієстї Вітєрбо.
Але чи нема сєредства против бо-

136 коштувців, 21 десидентів, 18 членів партії людської, 4 диких і 4 націоналістів. Загалом здобули ліберали 24 нових мандатів а втратили 69, коштувці на місце 9 втрачених здобули 52 нових мандатів. Тіса, який вийшов в Будапешті в зв'язі з боєм більшістю 55 голосів проти гр. Юлія Андрасо, може ще числити на поворот десидентів, але його більшість буде так незначна, що з нею годі буде управляти. Кажуть, що Тіса вже тепер подасться до димісії. — Висорили велику страшно заїло, коштували й грохи людської крові. Визначніші ліберали походили всі, із поміж коштувців перепав між іншими звисний магнат Шемере. Деякі коштувці походили в кількох округах як Барабаш. В дев'яти округах назначено стислий вибір.

Німечко-австрійський торговельний договір.

Торговельний договір між Австрією а Німеччиною після довгих нересправ остаточно вже заключено.

Революція в Петербурзі.

В Петербурзі значніших подій не має. Все немов на побоевщині. Батьки й діти шукають своїх рідних між вбитими, яких поліція хоронить потайки гуртами... Се ще не успокоєно. Робітники виберуть лише якийсь успішний спосіб борби. За сям промаває й акція революціонерів, яких багато вертає до Росії. Навіть в самім Петербурзі заявляє ся городська дума проти недільної різни, а революційний рух обнімає що раз ширші круги Росії, дарма що правительством радеби їх згнати казнами про англійську і японську інтригу. — Проти недільних звізтів підняло ся обурення в цілїм цивілізованім світі, яке Росія головню відчує в упадку своїх акцій по біржах і в труднощі зреації нові пожитки.

Студенти а революція.

Дні упадку абсолютизму стали йти від хвилі, коли студенти з'єдинили ся після звисних університетських заворушень із робітниками. І тепер стали вони на чолі робітничих радів. І не мало жертв унало з поміж них, передовсім коло Александровського саду, де козак

лів, які ти терпиш, мій брате? Добрий санкт Франціскус полишив на землі таке жерело потіхи, що з него можуть всі люди покріпляти ся.

А камінар сказав слідує:

— Люди сказали: Ся гора належить до нас і сі люди є моїми панамі і для них лунаю тут каміне і вони користають із овочів моєї праці.

Фра Джіованні зітхнув:

— Люди мусять бути без тямі, коли думають, що гора до них належить.

Камінар відповів:

— Вони зовсім не без тямі і закони міста заповнюють їм сю власність. Мешканці платять їм за каміне, яке я відлупав, а се є мармор великої вартості.

І Фра Джіованні сказав:

— Закони міста і обичаї мешканців мусять бути змінені. Санкт Франціскус, ангел Пана, дав примір і вказав дорогу. Коли він на приказ божий рішив назад відбудувати знищену церкву святаго Даміана, не звертав ся до майстрів каміньолому. І він не сказав: Привіт мені найкрасшого мармуру а я дам вам за те гроші. Бо той, котрого називаємо сином Бернадона, а котрий був правдивим сином бо-

варочно міряли в студентський гурток. В середу хоронено вбитого тим пили кулами техніка Савінкіна. В похороннім поході взяли уділ всі професори із директором політехнічного інституту кн. Гагаріном на чолі, студенти і студентки і майже двотисячна товпа народу. Домовину несли на своїх плечах студенти. У надгробній бесіді сказав один студент так: Нині хоронимо нашого товариша, якого невинна кров полила ся через насильство авторитарного правительства. Він умер, але его дух живе між нами і змагає нас безвинно бороти ся за те, щоб ми мали право свободно жити і думати. Могила вкрито численними вінками.

Засуди смерті.

Боева організація революційних соціалістів російських, що спершу заявила була, що царської особи не буде тикати, вважає себе від той постанови після петербургського кровопролиття звільненою. Рівночасно видали російські революціонери в Женеві засуди смерті на всіх найбільших реакціонерів як вел. князі Сергій, Володимир і Алексій а також на новару сатрапу Тренова, що в Москві лише чудом уратував ся перед смертною кудею.

Арештовані.

Вістка про арештоване М. Горького не справджує ся; він вийшов із Петербурга, щоб не попасти в руки поліції. За те арештувала вона Ессена прив. доцента й редактора дуже поступового тижневика "Право", проф. політехніки А. Кареева і публіциста й історика др. Семеевського та публіцистів Аненьського і Печехонова. Причиною арештованих мають бути промови, які вони вголосили в "Вільнім економічнім товаристві" про страйк вільних заводів.

Депутация журналістів.

На основі ухвали властителя і редакторів петербургських дневників, що відбула ся в редакційних льокалах "Нового Времени" ходила д. 25. до міністра Св. Мірекого депутация дневників під проводом шефа "Нового Времени" А. Суворіна, першої поваги між російськими дневниками. Суворін у своїй промові висказав, що теперішні обставини є прямо нестерпні. Побіч царя урядове ще окреме правительство бутиних чиновників. До чого вони державу довели, се найліпше видно у борбі російського веліта із маленькою Японією. Тепер і преса не може словити своєї заді, бо місто свободи печаті пакує поліцейська цензура, що не дозволяє нічо оповідувати про робітничий рух. Колиб печаті вільно було писати

жим, знав, що чоловік, який продає, є ворогом чоловіка, який купує, і що штука купецтва є, коли можливо, шкідливіша, чим штука воєнна. Також не звертав ся він до майстрів мулярства і не до тих, котрі дають за гроші мармур, олово і дерево. Але пішов на гору і взяв на себе тягар, зложений з дерева і каміня і поніс сам на се місце, посвячене блаженної пам'яті Даміанові. Він складав сам каміне при помочи прямоїси, щоби зрівняти мур. І сам робив цемент, щоби каміне злучити. Се була поєднана і проста загорода. Се було діло слабих рук. Але хто дивив ся на нього очима душі, бачив в нїм гадку ангела. Бо пісок сего муру, не змішаний з кровію нещасних і сей дім святаго Даміана не збудований за трицять сребренників, якими заплатили за кров праведного і котрі, кинені Іскаріотом ідуть від тоді світом від рук до рук, щоби заплатити кождо несправедливості і кождо жорстокості. Бо сей дім один з усіх, здвигнений на невинності, збудований на любові, поставлений на милосердію, і він є одним між усіма дітьми божими!

І я кажу тобі, робітнице, на правду, мій брате, роблячи се, дав

про все безумердженя, то не прийшло би було до страшного проливу крові, військо не булоб стріляло до безборонних робітників. Винци просив бесідник подати до царської відомості, що журналісти добувають лише один вихід із теперішнього положення а то скликає "на роліного Собору". На се відповів кн. Св. Мірекий із незвичайною чемністю, що на реформи прийде пора аж тоді, як настане мирний час. А що до свободи преси від контролю поліційної — то се залежати ме від ген. губ. Тренова.

Протест політехніки.

Рада політехнічного інституту вирішила ось таку резолюцію: "Член громади петербургської політехніки, студент Савінкін помер наглою смертю. Его застрілено в Александрівськ городі 22. січня. Савінкін се одна із жертв уоружених різунів, що виступили проти безумердної супротивної товни. Рада інституту є обурена і пригноблена із приводу подій 22. січня, які показали, що в Росії не є безпечно жити мирних горожан, висловлює своє глибоко обурення із причин масової стрілянини, якої жертвою впав і студент Савінкін. Рада має те переконане, що серед таких обставин булоб продовжуване науки неможливим і постановляє повідомити про се міністра фінансів. Похорони Савінкіна мають відбутися на кошт інституту. Науку на техніці перервано, а студентів вислано до директора своїх департаментів, щоб вони висловили повну солідарність із ухвалою професорського збору.

На провінції.

В Радомі звершили ся, страшний кровавий поділ. Вістка про революцію в Петербурзі наспіла до сего міста аж у вікторок і блискавкою облетіла ціле місто. Робітники сейчас уладили величезну демонстрацію. Поліція старала ся товпу розігнати, але без успіху. Маси переходили міста, кричучи: Проч із царатом! Проч із убийцями наших дітей!

Робітники були заосмотрені в коли і револьвери, а деякі мали вибухові матеріали. Демонстрація відбила ся голосним відомомом в касарнях, де замкнено "запасних" (резервистів). При помочи робітників розбили запасні брами касарень і вибігли на улиці. Губернатор казав виступити війську. Кілька компаній піхоти, поліція й жандармерія заступили робітникам дорогу, але они їм сильно опирали ся. Провідник робітників стріляв до капітана з револьвера і вбив его на місці. Військо кинуло ся в туман на провідника робітників, що внаслідок тяжко ранений. Хотіли его добити, розпочала ся завзята борба, бо робітники

жебрав Христа світові примір справедливості, і його глупість стане колись мудрістю. Во все на землі є божі і ми є дітьми Бога і части снх дітей мусять бути рівні. Се значить, що кождий повинен то брати, чого йому потрібно. І тому, що великі не жадають каші, а малі не пють вина, не буде частина для кождого та сама, але кождий буде мати відповідний уділ.

І праця стане веселою, як за неї не будуть платити. Во несправедливе золото само робить несправедливість розділу. Коли кождий прийде по свій камінь на гору і понесе його на своїх плечах до дому, стане камінь легкий і він буде каменем блаженности. І ми збудуємо дім втіхи. І ми будемо створити нову громаду. Тоді не буде ні бідних, ні богатих, але всі схочуть назвати ся бідними, бо они схочуть носити імя, яке привносить їм честь.

Так говорив смирний Фра Джіованні а нещасний камінар думав:

"Сей чоловік, закутаний в смертнім плащі і припоясаний пінуром, заповів нові річи. Я не буду бачити кінця моєї недолі і я умру зі змучення і голоду. Але я умру щасливий, бо їм згаснуть мої очі, побачать досвітоток справедливості".

кинули ся на его ратунок. Остаточне військо розігнало товпу а провідника робітників розігнано на кусні в буквально значінно того слова. Робітники і запасні побачивши те, кинули ся на військо із страшною злостію. Настала ручна борба. Трох офіцерів і 50 солдатів вбито. Із робітників і запасних втрачено жите около 100 людей. Незабаром наспіли із помочю для запасних і робітників нові товпи народу із вибуховими матеріями. Будинки, в якім містила ся контора державного банку, висаджено динамітом у воздух! — У місті оголошено стан облоги.

В Дорнаті уладилася 2 тисячка товпа протидержавні маніфестації. Повивано війна в поліційнім уряді. В Дорнаті, прийшло зчере між демонстраціями а війском до кровавих боїв. Богато вбитих. В Лубаві, великим російським порті повстали також розрухи, підчас яких затрілено жандармів, що хотіли провідників страйкуючих вирвати червоний прапор. На стайці поперервано наспіли телеграфічні дроти. Всюди страйк. По фабриках повивано шибів. В Москві ситуація незвичайно напружена. До страйкарів має пристати й трамвайна обслуга. В Рязі страйк генеральний і демонстрації. Між робітниками і війском прийшло до кровавого конфлікту. В Ревелі і Саратові страйк зростає. В Гельсінґфорсі заатакувала поліція демонструючу товпу. Богато ранених із товпи а також із поліції. На Україні перипа обізвала ся страйком Одеса. В Києві настрій дуже подражнений. Фабрики застанають рух; в неділю має розпочати ся генеральний страйк.

Наука не йде в ліс.

(Із воєнних образків Володимира Нимировича Данченка).

Крім сего, що нашому салдатови треба топлива, володіє ним нечувана жажда руйнування. Їв не може нічо дорізнати!

А тут ще находити руйнуючі інстинкти до половини замерзлого салдата так сказатиб духовну підмогу і то із зовсім несподіваного боку. При армії находити ся доволі темні монахи. Як гарними є священники, що являють ся "людяною на війні", так зовсім що иншого становлять монахи. Деять ся один із них, як салдати валить янгуз.

— Валіть, валіть, рабита! Так їм нехристам і належить ся.

— Так се християни!

— Християни, але не наші а католиці. Значить ся, вони ще гірші від поганів!

Тут то там подомані скрині, а всі їхні поторохи, дорогі для хазяїв а зовсім не потрібні для салдата розкинені й понівечені. Не можна ними користувати ся, то треба бодай понивчити.

Ось палять салдат по сіній аж обжтає штукатурка.

— На щож ти се дієш?

— Та, щоб не впадо в японські руки.

— Таж тут не Японія, а Хінді.

— Все одно — Азія!

Зі всієї сили рубаютъ величаві трами із вікового корейського кедря.

— Щож се ви робите?

— Треба дровець.

— Таж ти сейчас ідеши даліше.

— Так, точно.

— Якж же дров тобі треба?...

— Бодай пониматають ся, що...

Кожий винуватає за се, що в салдатській душі хоронять ся такі інстинкти?

Салдат сему не винен. Він такий, яким его викустило нинішнє село. І село не винне; воно таке, як ми его як не зробили те бодай доустили, щоб воно на те зійшло, промислування даром падесть літ. Ганьте на того самого салдата при ділі — умирає без словечка спарги, терить і голод і холод і муку і мовчки мовчить. Герой. А герой не може бути жорстоким. І він зовсім не жорсткий і не злий лиш часами буває озлоблений. То дитина, і ви его як дитину можете навчити і справити на добрий шлях і на лийвий. Все зависить від того, хто був над ним дома; тут на війні переучувати тяжко... Отгим те забуваєш, що то не его пинтоме свійство, але загальне, що він — кість із нашої

жості і кров з нашої крові. Він вярів не серед культурного осередка, якже можна догадатися, щоб він в один момент за шупачим приказом перекинувся в щось зовсім иншого. Таке буває лише в казках! Садити ту зовсім безвинну. Він робить все, що йому приказують і показують; будьте на чолі — а він стане львом! Ему треба проводира, бо его до сего привчили. Так і в мирний час кружіння оповиває така опіка, що на кождо пчухивене треба у нас було дозволу начальства. І чогож тут дивувати ся, що тут він в огні і в поведінку в супокійними мешканцями шукає він передовсім приказу і приміру...

Письма з краю.

Із Сучавщини.

Як звичке перепечатку нашу часопису „Буковину“ від початку аж до кінця, — так і сьогодні. Аж ось зустрічаю більшу донес із сучавського повіту якої від гадок наче би вичерпаний з мого дневника, лише не увесь. Але ні, донесуватель вичерпав то все з людських сердець, котрі не легко віддихають під ромунизаторською управою. Він взяв ся сейчас до праці, а на самперед оповів світові в своїй донесі, що терять наші Гатняни і Мариценя від сего загального ромунизатора о. Боднарескула.

Я загалом тої самої думки що донесуватель, з виїмком церковного богослуження, про котре він здаєть ся забув згадати, а се річ як раз дуже важна. Далі жалює ся донесуватель і нарікає, що не чув довгий час руского голосу із полудневої части нашого краю Буковини і думає, що отут Русини не дбають про рускі оази і цікавито слухати. Та оно так зле не є. Ось я сам працюю в сих занедбаних громадах вже даві два роки. Та тут не так легко досягнути якусь ціль, хоч би й з причини наших ромунизаторів, що кидають нам не аби які колади під ноги.

Вже мабуть прийшов час, щоб пригадати світові і письменним людям, щоб ті подбали і подумали хоті крахитку про сі дві занедбані громади: Марицею і Гатню. При сім нагоді подаю де що про них під загальний осуд. Села Гатня і Марицея се одна парохія, лише не знати чому коненсторія не розділять її. Таж Мариценя збудували собі минулого року прегарну церкву, а однак сотрудики не мають хіба що захоче ся Боднарескулов, гатнянському парохови десь колись відправити там богослуження ви Мариценя, коли хочете прийти що неділі до церкви то хіба до гатнянської, тож се не далеко, лише п'ять кілометрів! Сі дві громади чисто рускі сучавського повіту. Правда є ту кілька зайшлих Румунів із сусідніх сіл, що „прислали“ до руских жінок; але задан тих кількох зайшлих та задля пароху Боднарескула не втратили сі громади свого чисто руского характеру. По покойнім о. Поповичу, котрий вислав був нарід до послідного, надала коненсторія єю парохію такому як попередникова, а то о. Боднарескулов. Сей по жінці вряпачом Чунтулака, і відси йде его велика протекція. Сотрудики Василоский, не є анішній як о. Боднарескул, він удає лиш такого тихонького, бо ще не є парохом. Як зістав мавшувшого року в нашії громаді правиборцем, то тоді показало ся, що він лише фарбований лис.*)

Сі два священики відправляють в наших руских громадах богослуження чисто по ромунськи, а лише принакрово десь щось по славянськи і то хіба собі під носом і то мовою — конгломератом зі всіх мов. Тож не дивно, що люди питають ся, а се по якому — по грецьки? Але як хтось дає на службу Богу, то чути аж поза церквою чисто і виразно по руски: най Бог прийме! Тільки всего чуємо по руски у нашії церкві.

Боднарескул має окрім сотрудики Василоского, ще й єлю ревну сотрудицю-Боднарескулову, котра входячи до церкви обнимає сейчас уряд церковної письменовидателіні. Вона списує, що дають люди чи за здорове чи за померші, хотий сю службу сповняв би дуже

радо даскал, бо має дома аж нятро дрібних дітей, та ларма. А можеб булоб аніше о. Боднарескул, щоб той уряд заняла наша донечка, бо не оден з молодших дуже радо би щось пожертвував, як се мені оповідають; та боить ся добродійної руки; а до молодой, як пчолы до ули йшли би. Був би рішучо лінший гешет для вас.

Правда донесуватель попередній донесі згадав не одні разчі випадки, але ті ще нічого не помогли Бод., бо були лише почетними (?) для Боднарескулової сімї. Про ті й ще многу винних випадків не розводити, мені на сім місці хіба удати ся з оскорбленими людьми до коненсторії. Почуємо, що вона на те все скаже. О. Б. занегайте ваші ученики, до яких ви здаєть ся привчили у Видавчу, буде аніше для вас і для нас.

Гатнянський.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. січня 1905.

Грунт під бурею „Народного Дому“. На порядок денний четвертого засідання чернівецької ради мійської прийшла справа даровизни площі на т. зв. Sturmweisse, на якій би вибудовано поміщене для бурси „Народного Дому“, яка досі займає дорогий локаль в самім „Народнім Домі“. Магістрат дотичне подане був відкинув, але третя секція ради рішила грунт на сю ціль, що варта 3.430 кор., відступити за 1000. Внесене секції прийнято й на повній раді.

Курс французкої мови. Недостачу знання чужих мов відчуває наш інтелігент на кождім кроці. Щоби сему бодай в часті зарадити рішало ся наше „Історичне товариство“ уладити курс французкої мови, який розпочне вже з початком лютого проф. французкої мови у вишній школі реальній п. Т. Бриндзан. Для наради над установею годна науки зволить усі панове й панї, що хотілиб з сего курсу користати, зійти ся у вівторок о год. 6. вечером в читальні „Народного Дому“.

З Буковинського Бояна. В понеділок 30. відбуде ся по пробі ще й нарада в дуже важкій для товариства справі. З тої причини просимо, щоб **безумовно всі** члени явили ся, аби заан рішення були висловом гадки всіх членів. — *Модест Левицький* голова.

Із кругів духовних. Гр. прав. парох Хайвиз о. Тит Тиміньский одержав презенту на Двогоніле. — Краєвий президент надав презенту на гр. кат. парохію в Вишніці адміністраторови в Худисевичах о. Евгєну Дудкевичеві.

На сходинах з танцями, які уладжує дня 2. лютого в сали „Народного Дому“ „Кружок українських дівчат“ окремнх запрошень не розсилає ся. — *Видіа.*

Із нотаріальної палати. До палати нотаріальної вибрано на зборах нотарів дня 21. с. м. президентом: К. Маціланського із Серету, членами палати д. ра Петра Ісеческула, Николая Говору-Дрогомирецького, Стефана Мікулого і д. ра Павла Бераса, а їхніми заступниками Семена Барановського і Валеріяна Галіпа.

В суботу, дня 4. лютого 1905 о год. 8-й веч. відбуде ся в Неполоківцях в сали шкільного будинку аматорське представлення „Наташка Полтавка“, комедія-опера І. Котляревського в 2-ох актах а 3-ох відсценах. — *Михайло Луца, Гізеля Грейрчекіна.*

Костюмовий вечєрок з танцями уладжує в суботу дня 4. лютого с. р. в сали „Народного Дому“ товариство руских ремісників „Зора“. Стрїй візитовий або костюм. Вступ від особи 2 кор. Родинний білет для 3 осіб 5 кор., для 4 осіб 6 кор. Запрошеня вже розсилають ся. — За відділ: *Ник. Угурям*, голова, *Виктор Стрїбч*, писар.

Гудульський бунт. Перед коломийським трибуналом карним відбуває ся розправа проти о. Попєля, Ю. Соломїчука і тов. з приступом із 87 § зак. кр. і т. д.

Весняні звичайні загальні збори каси в Кичері відбудуть ся на 5. лютого

с. р. з звичайним, на підставі статуту, дневним порядком. — За старшину: *Володимир Турчан*, начальник.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Котула-Байнєский відбудуть ся в неділю 5. лютого н. ст. в 10. год. перед полуднем в читальні „Рускої Бесїди“ з слїдуючим порядком: 1. Справоздане старшини за рік 1904. 2. Обрахунок каси за діловий рік 1904. 3. Вибір касєра і назначене платїї ему. 4. Вибір двох членів до старшини. 5. Доповняючий вибір ради надзорочої. 6. Вільні внесеня. — Від старшини каси: *Дмитро Безушко*, начальник, *В. Бачинський*, касєр.

Загальні збори читальної „Рускої Бесїди“ в Котула-Байнєским відбудуть ся в 12. год. в полудне 5. лютого 1905 в тутешній читальні з слїдуючим порядком: 1. Справоздане старшини за рік 1904. 2. Справоздане касєра за рік 1904. 3. Вибір старшини. 4. Вибір льокалю на читальню. 5. Вільні внесеня. — За відділ: *Іван Бадюк*, голова, *Іван Бадюк*, касєр.

Кровна пригода між артистами. Артист-маляр Вацлав Павлішак в Варшаві почув ся обидженим артистом-різбарем і профєсором школи штурк-красних Францішком Дуїковским через те, що з его причини не прийнято на виставу одного Павлішакового образа. По вимїї листів дійшло до того, що Павлішак визвав Дуїковського на поєдинок, однак той поєдинку не прийняв. Тоді Павлішак постановив зробити собі сатисфакцію в инийшій спосіб. Зайшов оної вечером до реставрації, де Дуїковський сидів з одним паном при вечері, нагло приступив до столика і підніс руку, щоби ударити супротивника в лице. Однак Дуїковський бистрим рухом руки добув з кишені револьвер і стрїлив. Кулі прошила Павлішакови лице й череп і застрїгла в мозку. Павлішак, перевезений до шпиталю, умер по півночі, а Дуїковського арештовано. Нобїцак був спосібним малярем, від року вдівцем і осиротів малу дочку.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Трупа німєцких артистів під управою бар. Мєча лає в сали музичного товариства в Чернівцях цілий ряд вистав. По „Zapfenstreich“ у підє в неділю комедія „Im buntem Rock“, 30. „Rose Bernd“, 31. „Liebeschaukel“ а 2. і 3. „Nachtschlusl“ Горького.

Ювілей 30-літньої діяльності Михайла Павлика (1874—1904). З портретом Ювілята й его Рідні. Заколом ювілейного комітету. У Львові 1905. З друкарні народовой. Стр. 82 вєл. 8. Цїна з пересилкою 1 кор. 20 с.

В сім нижечцї крім опису ювілею, тексту усіх промов і козпозичий із ювілейного обходу, всіх привітних писем і телеграм з Буковини, Галичини, України та земляків з чужих сторін і відповідей ювілята і 3 гимнів, містять ся ще: статї ювілята: „До Василя Стефаника і до людей“, його співанка із 1877 р. н. з. „За що?“, „Про нашу рідну“ і „Споминка за нашого тата Івана Гнатого Павлика“ — *Анна Павлик*. Видане, як видно, цікаве не лиш як пам'ятка для учасників ювілею, але й для ширшого загалу. Не сумніваємо ся, що наші земляки поспішать єї набувати, тимбільше, що єї наклад покрито із ювілейного дару. Замовлення себто гроші треба посилати до Михайла Павлика, Львів ул. Любимської Уїлї 5.

Купець і Іфрит і иньші казки з тисяч одної ночі. Накладом Вицєслава Будзиновського. З друкарні Народовой у Львові. Стр. 125. 16^о. Картує зброшур. 50 сот., в полотняній справі 90 сот. (з пересилкою ціна о 5 сот. дорожєша). Набувати можна в редакції „Свободи“ (Львів, Баторія 24). В отєїй збірці, що являє ся як передрук із фейлетонів львівської Свободи, поміщені отєї світової слави казки: Купець і Іфрит. Стр. 3—25, Три жебраки стр. 26—53. Ворог жєнок стр. 54—89, Пригода моряка стр. 90—106, Сїді Роман стр. 107—115 і Три царевичі 116—125.

Руска письменність II. 1. Твори Григорія Квітки-Основ'яненка. Том перший. — Видане товариства „Про-

світа“ у Львові, 1904. І друк. Наук. тов. ім. Шевченки. Ст. 539. 16^о. Цїна враз із оправою в золотим висїєками лиш 1 К., в красїйшій оправі 1 К. 50 с. Товариство „Просвіта“ випустило отсе в світ другий том „Рускої письменности“, що містять житєніє і портрет Гр. Квітки та єї повїсти: Садатєвський портрет, Маруса, Мертвєцкий Великодєнь, Добре робя, добре і буде, Конописька відьма. От тобі і скарб, Козир дївна і Сердєня Оєсаната „Прийми“, у яких ред. Ю. Романчук подає усі дотєперїшні виданя кождого твору і повєсени менше зрозумїлих слів. — В I. томї „Р-ї П-ї“ видано твори І. Котляревського і П. Гулака Е. Гребінки. Текст творів подає ся повний із захованєм кольориту мови кождого письменника, а впротїм припоровлює ся его до вимогів нашої мови. — Мабуть не треба тут зокрема підносити, як велимє заслугоє ся супроти нашої суєспільности тов. „Просвіта“, видаючи твори наших давнїх письменників, що ставали вже бібліографічною рїдкєстю. Виданє зладжено дуже чєкурнєцько, а до того назначєно за него так казочко дешєву ціну, що про низшу й думати годї. При сім видано зовсїм не рефлектє „Просвіта“ на зиск. Ходить дїмє о те, щоб не потерпіла надто великого дєфіциту. Та годять ся надїяти, що 4-ти-сїчний наклад розїде ся в мїстї між нашою суєспільністю як інтєлїгенцією так сєлянством, бо й для него він їзза своєї низької ціни вловнї праступний.

Малий Фейлетон.

Іван Дїброва.

Васе mihi!

Скажено по морю сей вихор там вєть єя,
Скажено люте розбурханє море —
І чайка без ціли по морю несєть ся,
Ой горе нещасній, ой лихо, ой горе! —
І де ж вона спїнить ся, де ж вона стане,
Куда заженуть її хвилї скаженї?
І море коли бушувать перестанє?
Не знає! — А хвилї лютують шалєні! —

Пропадєш у хвильах, пропадєш нещасєна,
Розбурханє море, ой виниу не знає —
На помїч не прийде русалка прекрасна —
Для тебе ратунку в сім морі не має! —
Не прийдуть на помїч і ті, що любляв
Нєсїть їх по морю, як було ще тихо —
І ти їх дарємнє по морю носєла
Дарємнє, пропала! Ой горе і лихо! —

І вихор сальнїйше по морю палє
І хвилї скорїйше скажено гуляє —
А море пїяньє ся, нещасє дурїє
І чайка нещасна ратунку не має! —

Я стою, дивлю ся на хвилї скаженї,
Дивлю ся на люте, розбурханє море —
Мєнї все здаєть ся, що хвилї шалєні,
І море спїненє, то мєє все горе! —

Воно розгулялось вєруг мєє скажено
Й мєє вхонїло у вир той широкїй —
Шукаю ратунку, та все те дарємнє
Не найду його — бо я сам — одинокий —
Страшенє гуляють житя мого хвилї
Мєє молодого у вир той узали,
Хотїв би опєртись, так годї — не в свєтї —
І смертї нємає ще — вона дєє у далї! —

І грає все дальше розбурханє море,
А чайка кричить все мїгі, та мїгі! —
Сильнїйше зрєстає проклятєє горе
Здаєть ся, пропав я в тім морю! —
[Vas mihi! —]

Послїдні вїсти.

У Віднє умер екс-міністер Дїнавал. — В Буданєштї провалив ся міністер Геріонїм із 3812 гол. протї демократа Вацонього із 4034 гол — В Варшаві вибух генєральний страїк. Сєдени замкнєні. Телефони пониженї. В барбї з полїцією 2 особи вбїлї, а 7. ранєних. — Здобуваючи осєлю Саєдєну єстратїлї Росїяни пїсля офіцїальної телеграми 45 офіцїрів а 1000 мука вбїтих і ранєних. — Прєфектом Петєрбургa іменовано ген. Дєдєюліна.

Переписка Редакції.

Вн. К. Ган—о в Кад. За цєреклад з Родї дякуємо. Пїде до сїдуочєго числа. — Вн. Евг. Г—о в Г. До сєго числа не могло нїяк нїти. — Вн. В. Д—ий. Вислано.

* (На щастє Гатня о. Василоский вже забрав ся з Гатні до Бурли, а коненсторія на его мїсце не пїслала ще нікого!)

„Ще не вмерла Україна!“

70 (0—10)

Накладом книгарні і складу нот А. ШТАУДАХЕРА і СПІЛНИ в Станиславові.

Ціна 6 корон.

Набути можна у накладців, в всіх книгарнях і через друкарню „Рускої Ради“ в Чернівцях, (ул. Петровича ч. 2.).

Пісні патріотичні і народні, зложив на фортеп'яно

Денис Січинський.

Часть I-а: Музика, Часть II-а: Текст 152 пісень!

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для панів і панів.

Вахляри наймодійніших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струсеною ниркою, ластовиці, Pointlace, солодкові і в глянці в різних краках від найдованих до найдованих.

Вступ на балі послідня новість великий вибір.

Рукавички Гласе, шовкові гладкі т. зв. аїонг Muskellire різної величини.

Панчохи і зарукавки шовкові, шовшовкові, гладкі, білі і в різних модних краках.

Черевини балезі, локерки, білі Гласе, золоті, Шевгеах з гафтом або без него, цукерки і півчеревини.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гафтовані, з бачету полотна в різних модних краках.

Напелюхи і краватки, атласові класки, циліндри, балезі зйоводийні краватки.

Нумесні сорочки сльонові, з піковими і шовковими передами, ковчарки, манжети найновішого ро а

Напелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикації з візду, льоду, у Відні, і Осипа Піхлера і Сивів в Грону Вореоліна в Александруї. Найбільший вибір найну і т. п. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні БОА правдиві перекі, а куни, ласки, кретої різного рода футра медвежі — до того відновиді муш для дівчат і дитий. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. P glander, Sealskin, Natria як також барети для дівчат і дам різної наймодійної сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле систему Ггера, др. Демана, вовняні кашубони і майтки, рукавички, огрівачі колін і пуделів, панчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки ченці для дівчат і дитий — загортки на коліна до позорожи і т. д.

Кон-венція диточої одіжи, як жакети, плашки до того кашуби, ковчарки, все після найновішої моди.

Товари обувні. Склад американських черевиків фабрика обуви Антона Чанека у Відні. Найбільший вибір різнодній обуви Вохсаль, а телючої сатинованої шкіри і т. п. диточої сорти. Чоботи фільдони, до черевиків фабрика обуви Антона Чанека для панів, пан, дитий. Черевини з Шевгеах локерки, черевини до ховзани. Все з най-польованим взагалі різна обуви.

Кальози і черевини до снгу найновішої фабрика-и.

у Відні, і Осипа Піхлера і Сивів в Грону Вореоліна в Александруї. Найбільший вибір найну і т. п. в різних фасонах.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Отсим повідомляю Вноу. П. Т. Публику, що я

кромі істнуючого вже мого skleпу ювілярского, в Чернівцях, Ринок ч. 9,

отворив що

ФІЛІЮ

при уліці Паньській число 15

і удержую там великий склад стінних, столових і кишенькових годинників, із золота срібла нікелю, стали з преціозними верками, іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“, „Longines“, „Omega“, „Roskopf-Patent“ і багато інших різнодних сорт.

Рівночасно заявляю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілярські, в золоті, сріблї, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській уліці ч. 15, де також р жнородні замовлення як хронометри, репатаційні годинники взагалі всілякі старинности загоджу як найточнійше і під гарантією

Надїю ся проте, що Ви. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше — волишь ласкаво мене підирати, а при закупї подарунків на різдво або на новий рік, мої skleпи не омине, а пересвідчивши ся о великій виборі товарів, дешевості ціни і тютельній обслузі, вижде яких удоволена.

Поручаючи ся ласкавим взглядом, пишу ся з поважанем

Кароль Шульдц, ювілер і годинникар

записаний знаток ц. к. суду.

63 (7—15) н. с.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.		К. с.
*** „Индюха“ естичьска казка . . .	—24	Др. Стас. Смал-Стоцкий. „Громада“ . . .	—40
Ів. Сивюк. „Образки з природи“ . . .	—20	„Порадики“ як закладає каси . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40	„Букварик“ Русь . . .	2.40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40	Ю. О. Федькович. „Пісні жовчирокі“ . . .	—20
Корніль П. Устимович „Три цікаві загадки“ . . .	—40	Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
В. Умійський-Ф. Королевський „Як поветала земля і який буде її конець“ . . .	—30	Теодот Галін. „Довжаний павар“ . . .	1.—
Проф. О. Еремичук „Іван Сучанський“ . . .	—40	Пігулик Бретої. „Ворховинські загадки“ . . .	2.—
Ів. Ваханський. „Пропасть“ . . .	—20	О. Шпигто. „Листа з некта“ . . .	—30
Гаршин. „Малірі“ . . .	—20	Ір. Юзеф. Семінарські спомики . . .	—50
*** „Зерна“ . . .	—20		
*** „Котрої по заслугі“ . . .	—20		
*** Толстой „Два старці“ . . .	—14		
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі рочкики) . . .	2.—		

Видання тов. Руска „Школа“.

	К. с.		К. с.
Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1.20	Бит. Жуковський. „Учебник різництва“ . . .	4.—
Ом. Попович. „Методика“ I. часть . . .	—60	Іван Франко. „Що така поступ?“ . . .	1.20
Гавришук „Методика“ II часть . . .	2.—	Францук. „Озерка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Як бідні збогатили“ . . .	1.—	Г. Воробєвич „Поєзії“ опр. . .	1.—
„10 казок для дїточок“ . . .	—20	„Мирченко“ „Власна хата“ . . .	—20
„Збірка закони“ . . .	1.—	Яричевський. „Серце мовить“ . . .	—60
Ів. Сивюк. „Образки з життя“ . . .	—20	Сильв. Яричевський. „На фаллах життя“ . . .	—40

При замовленях книжок упрощає ся прислати на порто.

Купуйте Календар „Рускої Бесіди“

ЛІНІМЕНТ. САРС. СОРП.

Марка охоронна: котвиця

з антики Ріхтера в Празі,

загалтно признаний знаменитий усмирюючий лік на

втиране по ціні 80 сот. 1.40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просимо жадати сей загалтно улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдиві.

46 (18—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, уліця Єлисавети ч. 5.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатка

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях в провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

аптика др. Ю. Францога

в Тернополі

Се є знамените усмирююче средство до ватираня против всяких ревматичних боля, простудження, ломаня костий, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотон“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флашчок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. — (3—7)

Найбільший подив в світі викликає новий винахід

Годинник кишеньковий

анкер сист. Roskopf-Patent який дуже точно ходить і на хвилі дає ся регулювати в гравіраційних окладниках 2 ар. 50 кр., в чорних оклад. 3 ар. 25 кр. Ланцухи никелєві або позолочені з гарною повіскою Ситрас 0.45 кр. Як не подобає ся, приймаю гроші назад. — На жадане жакетку цїники годинників, золота, срібла, хіньского срібла, музичних інструментів, складових частий до годинників з 1000 ілюстраціями да-62 (5—12) ром і оплатно.

Ф. Шам, Краків ул. Зелена 3.

Заложений в році 1852.

Магазин одягів

Вашлер і Фаербєрг

Чернівці, ул. Ратушева на против готелю Централь.

поручає

на сезон осінній:

Одяги для дам, панів, хлопців і дитий по цінах, які видержують всяку конкуренцію.

ФУТРЯНІ БОА ДЛЯ ПАНЬ І ПАННОЧОК,

в найбільшій виборі.

Для вигоди покупців даємо товари на сплату.

37 (24—24)

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K.	—	с.
„ пів року	10	„	—
„ чверть року	5	„	—
„ місяць	1	„	70

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотяків

Передплата і належитість за інсерат
 платні в Чернівцях.

Тимчасом визичило кількох людей з Пазці, що знали про сей жарт, від графового покойового гальових уборів магнатів і прийшли яко депутация скупчини. Вони принесли грамоту вимальовану золотом та водними красками на грубім папері — виробляли різні дурниці і що було для Михайла головною річю — поклонили ся йому... — Багато людей, що про се знали і таких, що нічо не знали обієли Михайлове обієсте, дрючили через пар-

ниць. Склеп годі було ще отворити через недостачу капіталу. Не мало спиною розвинуто сего підприємства й недостача відповідних сил робітних. Причиною сего — се наше неоправдане а недорічне оцінюване ремісничої й промислової праці, яка будить е щось нішого. Сей хиткої вартости „аристократизм“ тим більше дивоглядний, що у нас багатих родин таки дуже не багато. Незабаром після робітні суконь отвірає „Труд“ і робітню шиття біля. Від того часу розвивав ся молоде товариство рік за роком що раз краше. В адміністраційнім році 1902/3 отвірає продаж матерій потрібних до робіт жіночих і т. д., в якій вчила ся панночки, що хотілиб посвятити ся купецкому званню. Крім сего відкрито відділ моднярства, а робітню біля розширено і придучено до неї відділ гаслярства. Тогож року розширено бурсу на 25 місць а для уможливлення фахової науки для дівчат укладжено 3 курси крою суконь, крою крою біля, курсу гаслярства і школу моднярства із 10 місячним триванням науки. Дівчатам уміщеним в бурі уділювано науку рахунковости купецкої і німецької мови. В адміністраційнім р. 1902/3 склепу ще також не отворювано а за те закуплено для товариства каменіцію у Львові в ринку ч. 39, яку тепер майже в цілості займають поодинокі відділи сего товариства. До заснована склепу з нототнами, матеріями готовими роботами відділу конфекцій дамської і иньшими а також приборами до жіночих робіт приступлено в минулім році адм. 1903/4 д. 26. марта 1904. Обслугову в силі ведуть учениці товариства. В сьм році відкрито також робітню конфекцій дамської, давнійші курси гаслярства перетворено в постійну робітню гаслярства. В сьм часі одержало товариство від галицького намісництва концесію на школу моднярства, а дальше робить заходи, щоб добути також концесію на школу крою і шиття суконь та дамської конфекції. Через тебудуть свідочтва виставлені „Трудом“ творити для учениць підставу до узискання карти промислової на самостійне відаріте і ведене сальону моди. А учениць було 1903/4 вже 72, із чого 24 мали приміщене в бурі. Крім сего були в товаристві заняті 42 робітниці.

Розуміє ся, що через розширюване аґенд зростала і скільність замовлених і виконаних робіт. А се знова свідчить про зріст довіри у публіки до робітень товариства, які очевидно здобували собі его через солідне виконуване замовлень.

В робітнях виготовлено: Рік адм. 1901/2 за три місяці існуюча робітні суконь загально 64 робіт. Рік

кан Михайлович пеів і кричали: „Живію! живію сербскі краль! Най живе король Сербії!“

Михайло дурів з радости. Він не переставав дякувати і перепрашати, що не має нічого більше в хаті, як мясо, хліб та вино.

„Живію!“

Баран і однорічна безрога вже печуть ся а дивничний в пивниці.

„Живію! Живію!“

Далі подали овече мясо з чесником, свинячу печеню та всілякі чудесні вина. Нарід був в горячій одушевленю.

В вечер надійшов піп Йово, напив ся кожного вина і помазав Михайла на дідичного короля.

— Алеж бо я не маю дітей — сказав Михайло.

— То нічо не шкодить — діти ще будуть. Тиж ще не маєш 100 років як Авраам.

В опівночі відбув ся великий похід з смолоскинами.

Коли-б сербська границя була трохи ближшою — про сей „пуч“ були-б певно телеграфували на всі сторони світа. Другого дня хотів Михайло конче їхати до Білгороду. Але йому віраджували. Казали, що перед усім мусять прогнати Міяна — нім він зможе засісти на

1902/3 р. суконь 500, р. біля 3000, сальон мод 370, разом 3870. Рік 1903/4 р. суконь 718, р. біля 4504, р. конф. 192, р. гаслярства 1024, сальон мод 682, разом 7120.

Доходу мало товариство із робітні суконь і продажі товарів в І. році діяльності 1.047-55 кор., в ІІ. р. д. 9.911-60 кор., а в ІІІ. р. д. досягла ся сума 22.187 кор. 18 сот.

Чистий зиск із аґенд товариства, який в р. 1901/2 виносив 4 кор. 12 сот. зріс в сьдуючім році до 606 а в останнім р. до 1002 кор., а се дало можливість виплатити членам 5% дивіденди від їх уділу.

Фінансова спроможність товариства залежала від зросту его членів, що вкладали в оборот товариства свої уділи, та від збільшувана капіталу льонована в товаристві на щадницю.

Рік адміністраційній 1901/2, число членів 158, уділів 5638-60 кор., щадниця 2217-46 кор., фонд резервовий 344 кор. — Рік адм. 1902/3, число членів 230, уділів 7829-60 кор., щадниця 30.378-98 кор., фонд резервовий 484-40 кор. — Рік адм. 1903/4, число членів 298, уділів 10.575-40 кор., щадниця 75.262-07 кор., фонд резервовий 714 кор.

Вже із наведеного зіставлення, яке впрочім не вичерпує усіх даних що до маєткових відносин „Труда“ — видно що товариство вже за перші роки своєї діяльності поробило знаменитий поступ. За три роки замість 5 робітниць має товариство їх 42 + 72 учениці. Робітні й заряд, що містили ся спершу в трьох комнатах, обьяли тепер цілу двоповерхову каменіцію. В І. р. д. дійшли замовлення до 64 штук а в ІІІ. до 7000. Розуміє ся, що рівночасно збільшає ся і маєток товариства і зиски членів, яких число дійшло одначе ледви до 298. Цифри повинні промовити до кожного з кожного переконати. Будемо ж певні, що й „Праця“ повинна розвинути ся не гірше від „Труда“. Передовсім маємо надію, що загальнші поспішність швидше із членськими уділами до „Праці“, які становити муть головну основу її розвитку.

Рада державна.

По промові пос. Гібеша, який заявив іменем соціал-демократичного клубу, що він буде голосувати за предложенем, хоть у ній не узглядено бажань робітників, промавив пос. Пешка. Він висказуючи надію доброго полагодження заповигових справ, вказав на неурожай в судетских краях, жадав помир-

престол — а то мусить потривати з 8 днів.

„Король“ дав ся переговорити і лишив ся. Але він сидів бездільно. Іменував попа Йова митрополитом, а послам скупщини надав також уряди і чини. Танасіє став — здасть ся тому, що був ще молодим — майором.

Нарешті найшло ся кілька серіознійших людей, котрі зробили збиткови кінець.

Михайло довго не хотів вірити, що його так дурили... По тім замкнув бочки і не казав нічо...

Пивничний вповідав, що Михайло випарив всі свої 24 пси, за те що ліпше не вважали.

Від тогди став він ще більше суворим і самотійшим.

По його смерті найшли в його тестаменті розпоряджене про надгробний напис, як слідує:

Тут спочиває

Михайло ІV. Михайлович помазаний король Сербії, що панував один день. Подорожний, завидуй йому щастя того одного дня.

Але й сей надгробний написи не дістав він. Піп Йово спротивив ся сему.

ня заповогової акції на всі економічні інтереси а вкінці поставив резолюцію о як найскорше предложене цілової тарифи. Пос. Кеніґ представляв велич шкід від косухи в Чехах, яку оцінено в самій ческій часті краю на 251 мільонів і тому жадав крім 15 і пів мільйонного кредиту, ухвалити еще окремих 4 і пів мільйона для тих околиць в Чехах. Також вніс резолюцію, щоби еще р. 1872 з причини повени громадам і повітам уділені позички, а не звернені ще дотепер — відписано їм цілковито. Пос. Новак жалувал ся, що его виборчий округ не обнятий листом заповог і просив узглянути его. Пос. Форманек вступав ся за своїм округом а пос. Поточек промавив за західною Галичиною і жадав скорої помочи, однак в натураліях а не в готівці. Відтак представив пос. Пацак свое нагяче внесенє, щоби в виду послідних зелізничних нещастя правительството зарядило ревизію всіх трас так державних, як і приватних зелізниць, щоби такі ревизії відбували ся періодично, та щоби спроваждале про послідні події предложити як найскорше парламенту. Міністер зелізниць Вітек відповів, що заряджено як найострійше слідство і вислано на місце катастрофи двох знатоків, уходячих за поваги в області зелізних доріг. Причиною нещастя мало бути се, що шина пукла в наслідок сильних морозів. Вкінці міністер висказує готовість предложити палаті всякі виясненя. Нагясть внесенє і само внесенє прийнято одноголосно і передано справу зелізничній комісії. В кінці передано ще комісіям два правительственні предложеня що до рефундованя сум, виданих на заповогі та програми інвестиційних будівель при зелізничних, після чого замкнуто засіданє з п'ятих о год. 5 по пол.

Слідуюче засіданє парламенту розпочало ся в понеділок о годині 2-30 мін. по полудні. Президент міністрів бар. Гавч відповів на інтерпеляцію посла Люеґера в справі обиди католицьких почувань в Alldeutsch. Tgb., що держава установ церкви все берегла і проти редактора тої часописи виточено слідство ще в грудні. — Відповідаючи на інтерпеляцію про евентуальну інтервенцію австрійських військ при усмирюваню російських розрухів — відмовив єї великих основ. Що до уділу наших полків при угорських виборах, то се діє ся після обовязуючих законів. По відповідях на інтерпеляції мін. Вітека приступила палата до дебати над заповоговим предложенем. Промавляв пос. Ганніх.

*

Руский Клуб відбув два засіданя. На першім раджено над дальшою тактикою і над заявою, яку мало ся зробити на конференції голов клубів. Признано загально, що дальше ведене обструкції, по відступленю від неї Чехів і полудневих Славян, у купі з самими тільки 6 чеськими радикалами, було би зовсім неможливе, отже треба і Рускому Клубови від неї відступити а провадити опозицію в такий спосіб, який покаже ся можливим. Клуб мав ще два нагячі внесенє непогодожені, оба поставлені пос. Романчуком в цьвітні 1904 р.; одно дотикало перепон, ставлених

галицькими властями зарібковій еміґрації, се внесенє вже передавалось і перестало бути актуальним; в другім внесеню висказувалось домаганя відповідних змін що до урядової мови в Галичині; сеєя справа не перестала бути актуальною, але она не єсть справою хвилі, котра би стратила свою вагу, як би не була сейчас полагоджена. Отже на конференції клубів пос. Романчук заявив, що і Русии беруть свої нагячі внесенє назад, щоби на них не спадав закид, що перешкаджають санації парламенту, в котрої тривалість вони впрочім не вірять, але се не змінє їх становища опозиційного а і взагалі дальшу тактику они собі застерігають. На другім засіданю клубу визначено бесідників до дебат в палаті: д-ра Коса до дебати о помочи для діткених елементарними нещастями, д-ра Короля до дебати о поборі рекрутів, а п. Романчука о предложеню бюджетовім.

Розрухи в Росії.

Генеральний страйк, що обхопив усі важнійші осередки промислової Росії, старають ся власти спинити всілякими уступками економічної натурі. Крім сего видає ся чимало прокламацій, у якій толкують народови, що розрухи йдуть лише на користь заграниці. Проти нових змагань виступив і Святійший Синод, бо осмовляв, — вороги хотять повалити самодержавіє і православіє.

В Польщі.

Огонь заворушень перекинув ся топер на Польщу; в Радомі, Лодзі, Ковні і т. д. тривають вони дальше, а у Варшаві стає ситуація що раз грізнійша. Страйкуючі робітники, які зводять бойі в військом, стріляють також з револьверів, вбиваючи солдатів і поліцаїв. Маґазини горівки зрабовано, а горівку спалено. Зрабовано багаті маґазини на ул. Маршалківській. Освітленя у місті нема. До страйку усіх фабрик прилучили ся й робітники желізничних варстатів, до яких військо в понеділок давало салви. Таке ж наступило дуже важна подія. Російські гузари — як доносить до „Daily Mail“ — падали на англійського віцеконзула і порубали его шаблями.

Йорданська салва.

Справу Йорданських вистрілів царя полагоджено вкінці, як доносить „Zeit“, в той спосіб, що на царский приказ слідство застановлено, зводячи все до випадку. Четверту батарею гвардійської артилерії, яка тоді стріляла розвизано. Касарню заминено, а рядових враз із офіцерами вислано на поле борби даленого сходу. Після урядового освітленя справи, вложив фазерверкер до наконня картач на те, щоб викликати при палбі більший ефект! Він мав бути (з тої думки, що на таке віддаленє, не стріляла артилерія, вистріл не міг бути для нікого небезпечний...

Із комітету міністрів.

Російські часописи в Петербурзі вже вийшли. Розуміє ся, що про послідні події крім офіційних комунікаторів не пишуть нічого, що виразно і в тому звучній замітці в сьдане комітету носить „Русь“: вніс предсідатель рити послідні події щоби випрацювати план, пустив до того, щоб та повторили ся. На се за членів, що ся справа не компетенції комітету, не стоїм порядку засіданя а до тої рукою потрібних матерій. Пр Віттого відкинено, а комітет став над т. зв. „Станом усілюйної“. Прийнято резолюцію, щоб законних місцевостей по впливі лиш тоді відмінювано лише серзвичайних обставин, що загрожує безпеченству держави.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Важлярі наймодійших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струсними перлами, Magabont, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних красках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на бал послідня покість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. аjour Maskellère різної величини.

Паньчохи і шаруванки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевники балеви, лякерки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з газтом або без него, цїкемки і півчеревники.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або газтовані, з батиету позотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові класки, циліндри, балеви наймодійші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з віковими і шовковими передами, ковнярики, маншети найновійшого рода.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів I. Г. Іта фабрикати з фільцу, льодену, у Відні, і Осива Піхлера і Синів в Грапу Бореолїна в Александриї. Найбільший вибір пашу і т. п. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Знижені ціни товарів футряних і артивулів зимових.

Футряні боз правдиві перекі, а купи, ласипі, кретові різного рода футра медвєдї — до того відповіди муш для дівчат і дїтїй. Футряні і суковні шапки, кучми т. зв. Persianer, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймодійшої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сїстему Егера, др. Ламана, вовняні калїсоми і майтки, рукавички, огрівачі коулї і пульєси, паньчохи, хусточки з Хемїлі, вовняні шапочки чепї для дівчат і дїтїй — загортки на колїна до подорожї і т. д.

Конфекция дїтчої одїжї, як жакети, плащики до того капуп, ковнярики, все пісїи найновійшої моди.

Товари обуванї. Склад америкєських черевиків фабрики обувї Антона Чанєка у Відні. Найбільший вибір різної обувї Voxel, з телячої сатинованої шкїри і т. п. дїтної сорти. Чоботи фільцові, до черевиків фабрики обувї Антона Чанєка для пашї, пан, дїтїй. Черевники з Chevreaux лякєри, черевники до ховзана. Все з найпольована, взагалї різна обув.

Кальоші і черевники до сїгї найліпші фабрикати.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоаришене зареєстроване в обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в „ДНІСТРІ“ від огню. Членський удїл 50 корон можна зложити в ратах; виписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затагати позички на 6 % за предложеном відповідної гіпотєки або поруки; сїлату більших позичок розкладає ся на 10 лїт.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і иньшїм купнї землї нехай купуючі звертають ся за позичками до „ДНІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивїденту від удїлів а часть зиску призначає ся на добродїїні цілі; до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. 18.385.— корон.

(—)

Стан 31. мая 1904:

Вклади	1,698.786 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цїнні папери, льон.	
		в банках і на рах.	
Фонди резервові .	23.522 К.	біжучий	506.994 К.

Купуйте Календар „Рускої Бєсїди“

А, Ажжа Чіляк

58 11—52)

завдячую власно му випадковї помади, через котрої уживанє, зріст мого волоса дійшов до 185 см. довготи. Се є одинокє средство проти випаданя волоса, скріплює і приписує его зріст віддає великі прислуги панам, котрим йде о красні зуси і бороду, запобігає передчасному лісенню і савїню, взагалї чудотворна ся помада вертає волосам так на головї як на бородї натуральну пишескую бавру. Дїлає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців. Цїна одного слоўка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсїлка в цїлий ссвіт за попередним надїсланєм грошїй, або за послїплатою. Найліпше замавити просто з фабрики:

Анна Чіляк

Відень

I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмїд і Фонтін.

Друкарня „Рускої Радї“ в Чернівцях
має на складї
Книги і друки для Кас райфайзєньських.

Карти їзди до Америки

Цїни їзди

Гамбург—Ню-Йорк:

Поспїшний паровець „Deutschland“

їде 6 1/2 дня К 212.—

Поспїшні паравіа „Moltke“, „Blücher“, „Hamburg“

їдуть 7—9 день К 190.—

Пої иньші поспїшні парів. „Postdampfer“

їдуть 10—11 день К 166.—

Antwerpen—Kanada К 130.—

Hamburg—Buenos Aires К 142.—

Більших інформацій що до їзди в Америку, Африку, Східну Азїю, як також їзди для роу ринки по середземнїм моря, Орієнтї і т. п.

удїляє 66 (4—6)

генеральна агенция

лїнії „Гамбург-Америка“, в Чернівцях.
Герман Мітельман, уліця Почтова (Börsegebäude)

РАМИ до образів і фотографій

до сьвятїх і сьвітєских образів
паспарту і виробї переплетничї
найдешевше у

Б. Вальтера

Чернівці, уліця Почтова ч. 5.
в забудованю біржи побіч готелю Готїба.

(3—10)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїток

Черківці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL

аптика др. Ю. Францога

в Тернополї.

Се є знаменїте усмиряюче средство до латїранї проти всєких ревматичних боля, простудженя, ломаня костїй, плечїй гістїя і нервових недуг. Прому уважати на написє „Nervol“ і не приїмзати иньких „Нервотонїв“.

Цїна флакова 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакованєм.

— (4—2)

Найбільший подїв в сьвітї

викликає новий винахід

Годинник кишєнковий

анкер сїст. Roskopf-Patent який дуже точно ходить і на хвїлї дає ся регулювати в гравїрованих окладїнках 2 зр. 50 кр., в чорних окладї 3 зр. 25 кр. Ланцїшки нїкєлєві або позолочєні з гарною повієкою Sontras 0.45 кр. Як не подобає ся, приймаю гроші назад. — На жадає як сїлаєм цїнники годинників, золота, сїрїбла, хїньєского сїрїбла, музичних інструментів, складових частїй до годинників з 1000 ілюстраціями да-62 (5—12) ром і оплатно.

Ф. Шам, Краків

ул. Зелена 3.

Заложений в роцї 1852.

Шерша буюковиньська

спеціальна робїтня обувї і ортопєдичне заведєнє

ІВАНА ДІКА

абсолютєнта майстерєского курсу ц. к. технологїчного ремєсєльного музея у Відні, і заприєаженого судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновїйшого крою для пань, панів і дїтїй.

Замовлення виготовляєть ся сейчас з заграничних шкїр.

При замовленях з провінції пожадає, аби прислалї ужитїй черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Фїлія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї товариства „Рускої Радї“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що сиреди, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламації не по-
чатані від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

за цілий рік	20 К.	—	с.
„пів року“	10	—	„
„чверть року“	5	—	„
„місяць“	1	70	„

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Православне питання церковне.

Голова клубу „Вільнодумних“
пос. др. Аврель Ончул із питомою
собою влучністю подає в цілім ряді
статей поміщених в „Bukow. Post“
образ запеклого, у якому знаходять ся
теперішня гр. прав. церква на Бу-
ковині. Розвідку свою розпочинає
від сконстатованого факту, що прав-
ний лад у нашій церкві й досі ще
не упорядкований.

„Основою устрою гр. прав. бу-
ковинської церкви є ще й досі „ду-
ховний план регуляційний“ вида-
ний декретом надвornoї ради во-
єнної із 29. цвітня 1786, Ч. 2484.
Він виказує усі характеристичні
цїхи поняття про державу, що на-
пували в 18. столітї таї тої енде-
моністичної політики, яка всі пуб-
личні задачі згуртовувала в одній
цїлі — загальним процвітанням і на-
услугу сїй цїлі обернано всі ула-
дження державні. Оттакий погляд
не міг терпіти самостійности цер-
ковного життя; церква була після
того державною інституцією і яко-
таку потягано єї до осущування по-
літичних цїлій. Церковні авторитети
мали стати родом „моралізуючої
власти“ успішних співробітників по-
ліції, що обнімала все, а в якій
розвитку добачувало тоді уся шту-
ку правління.

Погляд на взаємини держави і
церкви змінив ся від того часу
основно. Той самий умовний рух,
що став у другій половині до бою
із „поліційною державою“, став во-
ювати із єї консеквенціями що до
церкви.

Висуваючи на перший план до-
магане свободного розвитку для всіх

житєвих проявів беззакидних із бо-
ку морального, поставлено бажане,
щоб примінено его також і супроти
церкви.

Опіка державна увійшла і тут
в конфлікт із пануючими політич-
ними переконаннями. Визвіл церкви
із під державного впливу йшов тим
самим історичним шляхом, як по-
вітний конституційний лад держав-
ний і довів в кінці після амери-
канського взору до ідеї „вільної
церкви“, яка знаходить свій закон-
ний вираз в 15. артикулі основних
законів про загальні права горо-
жанські.

Після основних законів держав-
них має кожда законно признава
церква або релігійне товариство
право виконувати спільне, публич-
не богослуження, і самостійно по-
рядкує і заряджує свої внутрішні
справи, посідає і користує ся своїми
інституціями, основань і фондів при-
значених на цїлі віроісповідні, на-
учні і добродійні — підлягає одначе
державним законам як всяке ин-
ше товариство“. Відповідно до сих
основних законів упорядковано вже
правні відносини церкви євангели-
скої обох віроісповідань патентом
із 8. цвітня 1861 В. з. д. Ч. 41.,
церкви католицької законом із 7.
мая 1874 р. В. з. д. Ч. 50, а в
кінці й євуспільности жидівської за-
коном із 21. марта 1890 В. з. д.
Ч. 57.

Тільки греко-православна цер-
ков, який вже з давна найбільш за-
тикано уста, не має й досі відпо-
відного упорядкування своїх правних
відносин. Правда і тут були захо-
ди, щоб і для неї добути законами
запоручену автономію. Уже з по-
чатком 60 рр. внесено відповідне
подане до правительства, але всі

старання, що до змагання до тої цїлі,
остали без успіху. Спершу було
правительство ладне, та противив
ся єпископ, відтак ролі змінили ся.
Єпископ вступав ся за автономію,
а правительство робило перепони
та находило що раз нові мотиви,
аби лиш переговори продовжувати
в безконечність. Поведення его в по-
слідних двацяти літах було таке,
як би воно йшло нарочно до того,
щоб не допустити до переведення 15.
артикулу основних законів про за-
гальні права горожанські та адмі-
ністративним ладом зробити значіне
конституційні ілюзоричним. Отсе по-
ступоване довело до того, що гр.
прав. церква ще й досі стоїть
під вузкосердною, поліційною опі-
кою і спала супроти прочих за-
конно признаних товариств релі-
гійних до ряду церкви другої класи;
вона має такий самий устрій
як в часах найобскуриїшого абсо-
лютизму.

Передмартовий, абсолютистичний
дух панує не лише в устрою, але
також і в адміністрації так у влас-
ній сьвітській як і у церковних.
Треба однак з вдячністю призна-
ти, що сьвітські краєві президенти
старали ся послідними часами і в
поагаджуванню гр. прав. віроіспо-
відних справ узгляднювати модер-
ного духа. Та їхні заходи розби-
вають ся о твердий упір міністе-
риального референта бар. Ксено-
фонта Мустаці. Він є з одної сто-
рони воплощенем передмартового по-
ліційного урядника, чим він прямо
й хвалить ся, з другої-ж сторони
як мнимо єдиний знаток екзотич-
них відносин гр. прав. церкви має
вплив, який значно переходить ме-
жі нормальности. Барон Мустаца
гадає, що він своєю властью має лиш

на те уживати, щоб гр. прав. ка-
налії на Буковині показати, що по-
води є в єго руках. Коли повітря
управа стоїть на становищі, що
треба сповнювати всі бажання го-
рожан, як вони не противлять ся
законам або висшим інтересам, то
барон Мустаца держить ся того
принципу, що треба відкидати кожде
бажане, як его сповнення не можна
силою вимогти.

А сєй думки держить ся він
так твердо, що за десятки років,
які він просидів у міністерстві
просьвіти, не можна найти і одного
случаю прихильности і доброохотно-
сти. Таким є й настрій властей цер-
ковних. Панове з консисторії ріш-
ють, що вони вільні від контролю
і попускають поводи своєї сваволі
до безкраю. Після давньої буковин-
ської традиції зуживають вони свою
власть на те, щоб допомагати своїх
рідняків. Характеристичним для їх
поведення є те, як процедура із об-
саджуванем поодиноких церковних
урядів.

Помимо 100-літньої практики на
сїм полі не має ще консисторія й
досі сталої норми. Для кожного по-
одинокого случаю наводять ся ад
hoc иньшу основу, яка із матема-
тичною докладністю кінчить ся тим,
що на сцену виринає якийсь кон-
систорський свояк. — Попри спо-
ріднене йде в рахубу лише без-
умовна, безогляда, преданість су-
проти консисторських монархів, єї
виминає ся передовсім при обсаді
висших урядів церковних, щоби
удержати при кермі ту саму клі-
ку. А стає протекційна господарка
надто очевидна, надто разича, тоді
прибирають єї в національний по-
кров. Під претекстом посьобдована
румунської справи одержує перший

Антін Чехов.

На хуторі.

Перевів Володимир Карбулицький.

Павло Іліч Рашевич продовжував ся
легкою ходою по комнаті, застеленій
українськими килимками й кпав своєю
вуску та довгу тїнь по стїні та стелі.
Його гість Маєр, слїдчий судїя, сидів на
турецькій канапі, підкуривши одну ногу
під себе, курив і прислухував ся бесїді.
Годинник показував вже одинадцату і
було чути, як в сусїдній комнаті, накри-
вали до стїни, як в сусїдній комнаті, накри-
вали до стїни.

— Як хочете, панє, — говорив Ра-
шевич, — з становища братолюбїя, рів-
ности і так далі, свинопас, — даруйте,
— Микита такий самий чоловік, як і єте
або Фридрих Великий; але станьте на
науковім становищі, майте відвагу просто
заглянути фактам в лице, тоді стане і
вам ясно, що біла кість — не упере-
джене, не бабська видумка. Біла кість
має природно-історичне оправданє, і від-
казувати його, по моїй думці, так само
не-розумно, як відказувати оленових ро-
гів. Треба узгляднювати й факти. Ви —
юрист і не вчилисте ся иньших наук;
окрім гуманних, ви можете манити себе
ілюзіями рівности, братолюбства та инь-
лими; я знов не поправний дарвініст,
для мене слова як: порода, аристокра-
тизм, благородний кров — не пусті звуки.
Рашевич розіслав ся й говорив з

чутєм. Очі в його блистїли, цвікер не
тримав ся на носі; він першою рухав
ся плечима, моргав очима, а при слові
„дарвініст“ заглянув бадьор до зеркала
й розчезав обома руками свою сиву бо-
роду. Був одтий в дуже коротенькім,
зношенім сюртуку і вузках полотняних
штанах; його живі руки, бадьорість
й той купий сюртук якомсь не були відпо-
відні для него і здавало ся, що його ве-
лика, сивоволоса голова з красними ри-
сами, пригадуюча архієрея або старого
поета, — приставлена до тїла худого
манїрного молодця. — Коли він розста-
вив широко ноги, була його тїнь схожа
на ножиці.

Любив говорити і завше здавало ся
йому, що говорить щось нового й ори-
гінального. Але в присутности Маєра
відчував підняте свого духа і наплив
гадок. Слїдчий був йому симпатичний і
додавав йому своєю молодістю, здоров'єм,
прекрасними манерами, солідністю, а най-
паче своїм щирим відносинем до його й
його родини — духа. Загалом же знакоми
не любили Рашевича, уникали стрічи з
ним і говорили, як се було йому звісно,
що він загнав своїми розмовами жінку
в грїб, і називали його по за очі нена-
висним та черепнахом. Один тільки Маєр,
чоловік сьвіжий і без жадного упер-
дження, бував у його часто і говорив
часом радо, що Рашевич і його дочка в
цілім окрузі одиєсенські люди, в котрих
він почуває себе тепло, як в рідних. По-
добав ся він Рашевичеві також і тим,

що був ще молодим чоловіком, який міг
би бути доброю партією для Іванни,
старшої дочки.

І тепер тїшав-ся він своїми гадками
й звуками власного голосу, дивив ся з
вдоволенем на в міру повного, кразно
підстриженого, гоного Маєра і мріяв про
те, як він віддасть свою Іванку за до-
брого чоловіка і як перейдуть відтак всі
грижі про жите на зятя. Неприємні грижі!
Відсотки в банку не заплачені вже за
два квартали і ріжних недоплаток та
залежностей карних зібрало ся більше
двох тисяч.

— Я не сумніваю ся, — продовжував
Рашевич, розпалюючись чим раз більше,
— що, коли — припустім, Річард Львіно
Серце або Фридрих Барбаросса — від-
важний і великодушний, то й прикмети
перейдуть на його єнна разом з мозго-
вими звоями і гульками; коли-ж наслід-
ком виховання й вирази задержать ся в
синій відвага й великодушність і коли він
оженить ся з княжною, також велико-
душною й відважною, доки ті прикмети
перейдуть на внука і так далі, заки не
стануть єсною окремістю і не перей-
дуть, так сказати, в тїло і кров. Дякуючи
строгому боловому наруванню, тому, що
благородні родани охороняли себе ін-
стинктивно від невїрних подруж, і значні
молоді люди не женили ся чорт зна! з
ним, — переходом високої душевної при-
кмети з покоління в покоління в цілій своїй
чистоті, через працюване затримали ся
через цілий час і ставали чим раз єо-

вершенїйшими й висшими. Те, що в
людстві є доброго, завдячуємо передовсім
природі, правильному природно-історич-
ному, все витворюючому ходови обста-
вини. А сєй хід історії відрізняє в цілім
плані часу — старанно біду кість від
чорної. Так єсть, батечку мій! Не мужик,
не куховарки син — дав нам літературу,
науку, штуку, права, понятє чести й обо-
в'язку. Все те завдячує людськїсть ви-
ключно білій кісті. Тому отже, з стано-
вища природно-історичного, який небудь
Собакевич вже з тої причини, що він
біла кість, хосенїйший і морально впе-
ний, чим хоч би найліпший купець, хоч
би сєй послідний заклав і п'ятьнацять
музей. І коли я мужикови або синови
куховарки не подаю руки й не саджу
його з собою за стіл, то зберешу сини
найліпше, що є на землі, і сповнюю один
із найважнїйших законів матери-природи,
що веде нас до совершенности...

Рашевич стоя на місці розмісуючи
свою бороду обома руками; його тїнь,
стала на стїні похожа на ножиці.

— Візьмуть нашу матір-Росію, —
продовжував він, заложивши руки в кишені
й опираючись то на підп'ятках то на
п'єсках. — Хто єї найліпші люди? Візь-
муть наших чільних артистів, літератів,
композиторів... Хто вони? Всі сї, мій
дорогенький, були представителі білої
кісті. Пушкін, Гоголь, Лермонтов, Тур-
генев, Гончаров, Толстой — не дячів-
ські діти!

зипний консисторський *protegé* помімо його ноторичної приналежності до румунської нації місце руского проповідника або руского катехита яко руский кандидат. Яку користь мають мати румунські вірні з того, що руским мужикам або ученикам буде слово Боже голошене у мові для них незрозумілій, поперекручуваній, передпотовій, сего не можна поняти навіть і при найзипшій волі. Ясною є тут тільки пікода, яка з того вириває в виді заката-мучення церковного мира, затроєне взаємні між вірними ріжних мов та компромітація церковних властей. Таж таке поведене сє звичайне обманство. Але сего перештемплують на геройський подвиг і то з тої причини, щоб підтримувати поодиноких піклованців.

Наслідком сєї системи, сє знеохота та скорумповане усього духовенства. Красші елементи, яких число імпозантне, зрезигновані уступають і попадають в бездіяльність. Те, що апатія духовенства що раз збільшує ся, признає воно само, на те скаржить ся клерикальний орган в кождім числі. Інакше воно й бути не може. Бо хтож схоче з охотою посвятивати ся духовному стану, коли узгляднене знаходить тільки споріднене із якимось із церковних „великих риб“? Хто схоче із самовідреченем вводити в діло свої сьвященнічі і горожанські чесноти, коли заслугою вважає ся тільки льокайство, лизунство та рачковане в поросі перед могутими? Хочби який сьвященик віддав ся обовязкам свого уряду із найбільшою посвятою, то він все таки сотрудником і через 20 літ із платнею парубка в сумі 50 зр., хіба що був обережний і оженив ся із сестрінкою котрогось із консисторських совітників. Хочби він і жертвував ся за небесне і земске добро своєї настви, то мусить марнувати ся в глухих горах, хіба, що із запертем власного переконання піде вислугувати ся пануючій кліці часописними статтями або агітаціями. Серед таких обставин затрачують слабші елементи поступенно свою сьвященничу амбіцію. Одні занедбу-

ють душпастирство і шукають свого вдоволення в тім, що словом і письмом виносять сильних міра сего, а їх противників обкидають болотом. В тім напрямі виразно промавляють церковні відзначення із послідних часів. В послідних двох роках іменовано архипресвитерами та ексархами лише тих людей, що без скрупулу сновняли службу членів камарилі. Чим більш простацке їх поведене тим певніші свого відзначення. Інші кладуть хрестик на свій ідеалізм і пускають ся на заробок, стараючи ся видусити із своїх парохіян найвищі оплати за церковні треби. Хочби їх поведене в тім напрямі було найбільш скандальне, то вже той сам факт, що їх надужити обговорює ся публично із мотивів самооборони населення, охоронює їх від відвічальности а запоручує їм похвалу. Так бодай полагоджено цілий ряд конкретних, до живого обурюючих надужит, які піднесено послідними роками в соймі. На ті обжалування підкріплені фактами відповіла консисторія наданем червоного обойчика! Про якусь нагану не було ніколи й словечка.

В наслідок наведених обставин зростає у гр. прав. населення швидко рівнодушність до своєї церкви, а повага духовенства стало підпадає. Сего процесу не спинило і іменоване теперішнього митрополита. Правда, про его чесноту і добру волю годі сумнівати ся (? *Ред.*) але его сили є очевидно за слабі. Під зглядом предметовим панує той сам нелад що й давнійше, в виборі осіб робить ся ті самі надужити, що і давнійше. Се єдина річ, що саме ті особи, які митрополит уважає найгіднішими, то від них відвертає ся з осоружностию ціла диєцезія, а саме ті особи, яких митрополит не терпить, зазнають в диєцезії найбільшої пошани. На всякий случай поступає митрополит стало *optima fide* та покликуює ся на своє переконане; та переконане доказує лише, як якась подія у людським мозку відзеркалює ся, але не те, яка вона є в дійсности. А тут ходять о факти.

Хочби Его Преосвященство

— Гончаров був кушцем, — сказав Маер.

— І щож! Віймка потверджує тільки правило. А в прочім про геніяльність Гончарова мож дуже багачко змагати ся. Але лишаймо імена, а вертаймо до фактів. Щож скажете приміром на такий наглядний факт: як тільки вліз мужик туда, куда його передше не пускали, — в висній світ в науку, в літературу, в земство, в суд, то, — пізнаєте самі, передусім обстала сама природа за найвищі людські права і перша обьявила тій кліці війну. І в самій річ, коли тільки мужик вліз в не свої сани, дак став він кивати, нидіти, сходити з розуму й виродовлювати ся, так що нігде не трапляють тільки гістериків, психічних наліз, чахотників та всяких хворобників, як межі сими голубчиками. Мруть як обійні мухи. Колиб не сє спасаюче вироджування, то вже давно не остало би ся з нашої цивілізацій каменя на камені, все потер би мужик. Скажете до мене: будьте ласкаві, щож приніс нам до сього часу сєй налив? Що приліє з собою мужик? — Рашевич зробив якесь таємниче, палкане лице й говорив далі: Ще ніколи не стояла наша наука й література на таким низьким тепені, як тепер. У нинішніх, пане, ні ідей, ні ідеалів, а все їхня діяльність іросилка одним духом: як би то як найбільше зібрати й з кого би то здерти послідню сорочку. Всіх тих нинішніх, що видають себе за значних і чесних людей, можете купити за рубля; теперішній інтелегент відзначає ся іменно

тою ціхою, що коли з ним говорите, мусите міцно тримати кишеню, а то викраде вам калитку. — Рашевич поморгав очима й засміяв ся. — Ей Богу, викраде! — проговорив радісно тонким голосом. А моральність? Моральність — яка? — Рашевич поглянув на двері. — Тепер вже не дивують ся, як жінка обкрадає й покидає чоловіка, — щож сє, небелиці! Сьогодні, братчику, вже дванайцять літня дівчина шукає нагоди, щоб достати якогось любовника; і всі веселі шпектакули й „літературні вечери“ придумані тільки на те, щоб лєпше було ймити якогось богача в свої сїтні й вийти за нього — на отримани. — Матері продають своїх дочок, а мущин питають майже цілком отверто, в якій ціні продають ся їх жінки, і мож навіть поторгувати ся, мій дорогий! —

Маер, що мовчав через цілий час і сидів нерухомо, відняв ся знову з дивана й подивив ся на годинник.

— Даруйте, Павле Ілічу, — сказав він, — мені вже час домі.

Однак Павло Іліч, що ще не скінчив говорити, обняв його, і садячи його силоміцю на диван, заляв ся, що не пустить його без вечері. І Маер сіз знов і слухав, але поглядав вже на Рашевича з невенностю й тривоогою, немов би він аж тепер починав його розуміти. Червоні плями виступили на його лиці. І коли конець-кінцем вийшла горнична й сказала, що панни просять до вечері, зігнув легко й вийшов перший з кабінету.

(Конець буде).

було і не знати як переконане про те, що $2 \times 2 = 5$, то в дійсности буде воно все лише 4. Факти стоять у такій суперечности із переконанем митрополита, що сєю противорічність можна лише пояснити витичною суггестією, супроти якої митрополит являє ся безсильним. На всякий случай доказує тота обставина, що воля поодиноких осіб, хоч би вони стояли, Бог зна, як високо, є слабіша під системою, та що поправи теперішніх нестерпних обставин можна вижидати не лиш по зміні осіб але також по переміні пануючої тепер абсолютистичної системи.

(Далі буде).

По угорських виборах.

Вчера перепав президент угорського кабінету в виборчій округі Міскольч 132 голосами проти коштутівци Бізонія, а рівночасно вручив гр. Тіса по кабінетній нараді в цісарській зга. королівській ризницю цілого кабінету, пропонуючи на свого наслідника гр. Юдія Андрашого. Его й покликав вже цісар на аудиєнцію. Про покликане інших визначних політиків на монаршу аудиєнцію, зглядно про королівську подорож до Будапешту, нема поки що ніяких певних вістий.

Димісія Тіси — сє лиш коначний вислід послідних виборів, які заскочили несподівано політичний світ а найбільше таки правительствено-ліберальну партію, яка по шумнім відклику до „народного суду“ втратила кількадесят мандатів на користь своїх найзавзятіших ворогів коштутівців.

Вислід виборів представляє ся в теперішню хвилю так:

Партія незалежности	161
Ліберали	148
Дезиденти	27
Демократи	24
Партія Банфіго	11
Дні	10
Націонали	7

Пятьох послів вибрано двічі, в тринайкращі округи прийдуть ще тісніші вибори. Розуміє ся, що й тут побудуть коштутівці кілька мандатів, так що будуть мати бодай 10 мандатів більше від лібералів. Значить ся ліберали, що творили більшість угорського союму через двайцять кілька літ, перепали соромно. Тепер на Угорщині прямо годі утворити новий парламентарний кабінет. Найприроднішим був би тут кабінет Коштута. Він і сам не від того. На зборах опозиційних виборців у Міскольч говорив він недавно між иньшим так: „Як би ми жили в правдиво конституційній державі, то тепер партія незалежности мусіла би прийти до керми в правліну, а нема по правді причини, щоби так не стало ся. Партія незалежности єсть преці також конституційною партією, а неправдою єсть, мов би она була противною династії. Мимо того настало у нас і укріпило ся зовсім хибне переконане, мов би Угорщина не лиш не була головною підпорою династії, але противно єї слабою стороною. Бесідник висказав гадку, що небагато прийде час, коли той погляд змінить ся основно. — Я — казав Коштут — не гонив ніколи за власттю, бо мені ходило лиш о добро вітчизни. Коли би однак судьба покликкала мене до власти, то я не відтигав би ся з єї прийнятем, однак під ніяким услівем не вярив би ся а своїх засад.“

Та на такий експеримент мабуть нема вигляду. Коштутівці є рішучими ворогами дуалізму. Іхнім кинцем сє самостійна Угорщина, поки що злучена з Австрією тільки унією персональною. Впрочім повинна мати окреме все, навіть митовий округ. Оттому до керми прийде такі кабінет, що стояти ме на становищі Деанової угоди із 1867 р. та буде старати ся найти опору в лібералах сьонсодідованих із недавними втікачами дезидентами і Банфістами, яких програми між собою впрочім незвичайно розходять ся. Успіхів такого кабінету, годі предвидіти, та на всякий случай не будуть вони рожеві. Ті, що мають творити соймову більшість себто лібералів і їх союзників розділені ріжними програмами а до того й при послідній

виборчій кампанії вели проти себе завзяту борбу. А проти них виступав одналіжна опозиція Коштутівців із зглядною більшістю голосів, скріплена заявою довіря угорського народу, до якої зложена причинив ся й сам Тіса, насильно домлячи свободу слова у послів. Струна перетягнена — урвала ся, як сє було не так давно із гр. Баденім, що хотів був дати почути свою „железну руку“ усім австрійським народам.

Розрухи в Росії.

Вісті з Києва.

Росія зараз — як нам пишуть з Києва під датою 30. І. н. ст. — переживає дуже важкий момент. Всі міста і провінції з напруженою увагою чекають, чим скінчат ся петербургські розрухи. Ждуть од цих розрухів великих здобутків. Багато людей певних, що буде конституція. Куди не підеш, де не повернеш ся, скрізь чути великі події. Народ неначе переродив ся і став зовсім не той, що був. Тепер майже не чути колишніх дурних, так званих царистів і прихильників самодержавія. Монархічний і республіканський дух запанував над Росією. По всіх містах наказали бути на поготові військові і, коли почнуть ся розрухи бити „нещадно“, щоб і слідів не лишилось од бунтовщиків.

В Києві ждуть з дня на день розрухів, скрізь стоїть на поготові військо і їздять козаки з нагайками. Кажуть, арсенал уже застрайкував.

Святополк Мірський уступає.

Заповідане від давня уступлене ки. Святополка Мірського стало вже довершеним фактом. Із уряду увільнено его бупімо для поратования здоровля. Планом життя і смерті Петербуржан став Тренев, який не добирає в средствах, щоб лиш повернути зад. Арештована йдуть сотками, таємниця листів перестала існувати. Окремо тероризує він багатіших жидів, заважаючи їх до усмирювання своїх земляків, а то розрухи приберуть краску антисемітську. А ще власті російські уміють зааражувати різну жидів — свідчить Києва. Страйк у Росії ще далено не успокоїв ся. Він перелітає з одної фабрики до другої, з одного міста до другого. Ось доходить вісті про нові забуреня в Катеринославі, Митаві, Вільні, Тифлісі і т. д.

Польща і Литва.

Розрухи у Варшаві і загалом в країнах польських і литавських тривають далше і то прибрали дуже грізні форми. В Вільні, Гомелі, Вілостоці і т. д. У Варшаві борби робітників із військом не переводять ся. Військо допускає ся крайних надужит. Стріляє без ніякої причини. Салдати рабують прохочих і селяни. Тільки у Варшаві населене поводить ся трохи инакше чим в Петербурзі. До сє попереривано телеграфічне полученє, звичайно шлях каніської желізниці, побивано чинало салдатів і жандармів, а вчєра замордовано варшавського подільмаїстра бр. Нєзакіна. Губернатор Чертков подав ся до димісії.

Щє раз про картачі.

Петербурска агенція телеграфічна оголосила заяву окремої комісії військової, котра переводила слідство в справі звисного стріляна картачами підчас йорданського торжества дня 29. січня с. р. Комісія переконала ся, що дійсно 17. січня відбувала батарея бригади артилерії гвардійської вправив з шістьма пушками і під проводом офіцера стріляла на полі вправ острими набоями. По скінченню вправ мали напраді після припису вижити затички. В другім і третім відділі зроблено то, але при першій відділі напраді приділений до тої батареї провізорично не вижити пушок, лиш заложив затичку. Дня 19. прибули до батареї команди відділів і командант батареї, коли до пушок вже коні запрягано і були

готові до виїзду. Всі командири і під-офіцери оглядали пушки зверху. Кілька пушок, передовсім перші і другі поїхали з наложеними затичками на місце, де мали давати салви. Затички усунуто аж на місці. Позаяк пушки набувано без попереднього їх вичищення, прийшов сліпий набій на позабутій в дулі острій набій, що вважають за дуже імовірно, що в дулі першої пушки лишився від дня 17. січня картач, уживаний до вирав і в тім стані позістала пушка через два дні в ремізі. При пробі зробленій комісеною з п'ять картачів, уживаних до вирав набитих в дуло, підчас їзди винили чотири картачі на землю, а один лишився в дулі. Знайдені в снігу останки картача потверджують здогад, що то був лиш картач уживаний до вирав. Тепер веде комісія нове слідство, на кого спадає вина за невиконане приписів.

Доля Горкого.

Перше переслухання Горкого мало відбутися дня 30. м. м. Его й багато інших письменників, яких поарештовано, обжаковує правительство за те, що брали участь в конституційному провізоричного революційного правительстві. Клич „Ратуйте Горкого!“ обнямає в Німеччині що раз ширші круги. Приступають до есо що раз нові товариства літературні і артистичні. Посол Бремелъ зазначив, що для успішності справи треба би зайняти подібну акцію і між Французями. Бремелъ вже й звернувся з тою справою до одного французького ученого. Італійський депутат Боріза звернувся до всіх своїх товаришів із запитом, щоб підписали резолюцію, у якій висловити ся бажане, заощадити людяності болючого удару, який єй може досягнути через небезпеку, що грозить Горкому і его товаришам. Резолюцію підписало вже 60 депутатів. Вручать єй російському правительству, а колиб през. Тітоні не хотів прийняти резолюції, то вручать єй прямо російському амбасадорові. До сей гуманної акції прилучився і руский клуб парламентарний. Передвчєра вислали члени руского клубу у Відні із приводу зборів в справі ратованя М. Горкого на руки президента клубу журналістів цїс. сов. Зінгера та до голови соціально-політичного товариства ось таку депешу: „Ув'язнене і задумане брутальне переслідування Максим Горкого обурило цїлий світ зовсім справедливо. Підписані члени руск. клубу парламентарного, яких 25 між. земляків етого під кормигою бюрократичної влади російської, првлучують ся обурені до краю із щирим серцем до заяв викликаних сею справою.“ Романчук, Николай Василько, Барвінський, Яворський, др. Рос, Ціуляк.

Зачіпка з Англією.

Офіційна Росія, як відомо, найгірше боїть ся й ненавидить Англію — і все спинає на англійську ятругу. Добачувано єй і в японській війні, хоч відтак Англія, пускаючи свободію флоту Різдвєвського по нападі на геліських рибаків проявила Росії прямо велику прислугу. Однак російське чиновництво очивидячки пре до зачіпки з Англією. Як лиш появились ся перші об'яви російської революції, стали російської влади туманити нарід, що те все дає ся за есионуюю й за гроші Японії і Англії. До них піав також указ Святийшого Синода. Плякати із такими обидливими для Англії виводами розлілено в першій ліній на мурах Москви. На протест англійського амбасадора Гердліга оповістки позривано, а генералови Ротумови за їх оговорення уділено нагани. Гр. Лямедоръ заявив англ. амбасадорови, що щось подібного вже не повторить ся. Та не минуло багато часу, як подібні недорічні асіш появились ся на мурах Лівани. І знов запротестував англійський амбасадор, додаючи, що таке поведєне поважно загрожує приязним взаєминам обох держав. Гр. Лямедоръ заявив амбасадорови, що міністер справ внутрішніх зарядив усунути асішів і ручити за повне безпечєвство генерального конзуля і англійської колонії в Москві. Розумієть ся, що усунуто оповісток, що не усунуло устного туманєня народу. Та ось після сего наступила подія, що готова мати поважніші наслідки. Російські гузари напали на англійських відеконзулів в Варшаві і то без ніякої основи. Після „Berl. Ztg.“ була уліца підчас нападу війська на генерального конзула А. R. Murtaga і відеконзула M. Saint Claira

майже зовсім пуста і військо не може мати ніякого оправданя, бо не мало ніякої товпи до розгонюваня. Як далеко мож оком засягнути не було видно ніякої групи людей лиш, тут та там стояли цїкаві, що заховували ся зовсім супокійно. Коли появились ся оба дипломати, козацький офіцер дав виразний приказ, аби на них наїхати кінями. Козаки напали на обох дипломатів, а один козак зарубав відеконзула шаблем по голові. Відеконзул упав на землю і его з тяжкими ранами завезено до шпиталю. Генеральний конзул від удару вивинув ся. Англійський конзул в Петербурзі зголосив безпроволочно свій протест, але про яку небудь сатисфакцію із боку Росії не чувати ще й досі. Розуміє ся, що те викликало в Англії велике обурєне. „Daily Mail“ жадає, щоб безпроволочно змобілізувати флоту і поставити Росії ultimatum.

Рада державна.

Вівторкове засіданє парламенту розпочало ся наглим внесенєм всенішїя пос. Бергера в справі загадочної смертї о. Петра з Мітенбургу в горішній Австрії, який закидав своему лат. єпископові, що мірував свою власну дитину, а відтак стративши свій уряд по довгих злидних помер серед дуже загадочних обставин. Его поховано без сенції, прийнявши, що він утопив ся сам. Хоч листи писані в дні его смертї зовсім не згадують сінеохоти до житя, а на тілі видно було численні знаки насильства. Бєсїдник жадає строгого слідства в тій справі і занятує, де діли ся листи, які остали по смертї дената. Управитель міністерства справедливости др. Кляйн на підставі актів виказує, що зовсім не завважано на тілі бл. п. Петра знаків насилья і виразно ходило тут о утопленє, чи то з припадку, чи з самоубійства. Тому не було причини до секції ані до карного слідства. Бєсїдник протестує против атаків на єп. Дюпелъавєра і судейський стан. (Опески.) Пос. Шлягелъ полемізує против виводів Бергера і серед гучних опасєвк центра звертає ся против тенденції внесеня, щоби католицьке населєне горішньої Австрії відвернути від єї церковного зверхника. Сей цїль всевітні ніколи не досягнуть. Дискусію замінєно, а записаний до голосу пос. Шумаєр заступає твердженє, що не годило ся закопувати тіла без обдукації. Як послїдний промовляв пос. Бергер до остаточних виводів, після чого в голосованю відкинуєно его нагле внесенє 96 голосами против 75. Палата перейшла до дальшої дискусії над запомоговим законом. Генеральний бєсїдник про пос. Гієвом обговорював економічне і політичне значєне запомогової акції, особливо для Галичини, якої нужду представляє у вимовних числах. Крім неврожая і посухи навістила Галичину правдива пошесть пожарів, тому бєсїдник жадає примусового обезпечєня від огня і граду та зпєженя тарифу для транспорту дахівок. По промові другого генерального бєсїдника пос. Пражка, референт пос. Генцель підїє, що в наслідок сего, що від проекту закона запомогового відділено справу рефундації запомогових фондів, всі сторониництва стоять за сям проєктом. Відтак приступлено до подрїбної дискусії і по передискутованю § 1. перервано наряди.

Після сего предлєжив президент на бінету бар. Гаєч зміни й доповненя промислового закону. По дискусії, яка вивязала ся напад видачею судам пос. Герцгога, порушали ще в запятах до президента палати пос. Вольє справу угорських виборів, пос. Замер заклєченє торговельного договору з Німеччиною, пос. Пернерсторфер наміря палати панів що до зміни регуляміну палати посівів.

На вівторковім засіданю після перевєденя доповняючих виборів до різних комісій рада палата дальше над за допомогою предлєженєм, яке вініци прийнято у всіх читаннях. При § 3. промовляв пос. Штравєр, підносячи економічний запєпад населєня, а передовсім буковинського селянства, серед якого лютє голодовий тїв і нелягря. Бєсїдник звмває в першій мірі о поміч міністра різництв, а відтак звертає увагу на руйнованє селян податковою шрубкою. Стяганє залєгlostий переводить ся безмілосєрдно. А така

доля стрїнула на 212.000 убогих податників аж 153.000. Се наводить на тих нещасливців ще й нові видатки. Правительство повинно зробити сему кєнець.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. грудня 1905.

Санекціонований закон. Цісар — як оповіщує урядова „Wiener Ztg.“ — санкціонував ухвалений буковинським соймом законопроект в справі зміни 2. точки другого уступу 1. § закона із 6. лютого 1891, на основі якого змієно деякі постанови закона із 1. червня 1886 про час, в яким не вільно стрїляти дичину.

Товарискі сходи для попрацєня ш. Шойнарєвських уладжує тов. „Руска Школа“ в суботу о 8. годїні в готелю Централъ (сала на I. пов.), на які й запрошує усіх панів і панів.

Запрошеня на „Великі вечєрніці Воїна“ що відбудуть ся в сали музичного товариства в Чернівцях дня 15. н. ст. лютого вже розіслані. Хто би запрошенє через ошїбку в адресованю або ще доси не дістав, зволить звернути ся до писаря товариства В. Сімовича в Чернівцях ул. Нового Світа ч. 37. — При тім подаємо ще раз до відомості, що стрїй для панів вечєрєний або народний для панів фрек. — Бізєти а то по 5 кор. вступ для одної особи, а лєжє на 4 особи по 16 кор. можна вже тепєр набувати в „Рускій Касє“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. — *Комітет.*

Із тов. укр. студ. „Січ“. В пятницю д. 3. лютого о год. 8. веч. відбудє ся в лєкалі товариства (ул. Руска ч. 15) відчит т. Івана Галуцїнського „Про борбє о естєванє“. Вступ вільний. Гості пожадані. — За заряд научного кружка В. Домбровський.

Ієніти зрілости в лютовім рєчинци будуть відбудувати ся в І. ц. к. гімназії в часі від 8—9 год., а то першого дня о год. 8. письменні а другого о год. 3. по пол. устї.

Пригадуємо, що вечєрніці „Зорі“ відбудуть ся в суботу дня 4. лютого.

Вечєрок з танцями уладжують в Серєтї дня 4. с. м. в касиновій сали товариства „Руска Бурса“ і „Руска Школа“ в Серєтї на дохід Рускої бурси. Стрїй для панів візитовий. Цїна картя вступу 2 кор. Надатки приймають ся з подякою. — За комітет: А. Малик.

Стипендії. В справі наданя одної 100-коронової стипєндії для уч. реальної школи, приналежного до Черновець розпшєє тутєшній маїстрат конкурє із рєчинцем 18. лютого с. р.

Загальні збори читальні „Рускої Бєсїди“ в Юрїєвцях відбудуть ся в 10. год. перед полуд. 5. лютого 1904 в тутєшній читальні з сїдлєвчим порядком денним: 1. Справозданє старшини за рік 1904. 2. Справозданє касєра за рік 1904. 3. Вибір старшини. 4. Вибір лєкалю на читальню. 5. Вільні внесеня. — Д. Бурак голова, Мих. Рудик касєр.

Звієства російської поліції. „Новєє Врємє“ подає текст декларації зложєної до губернїального земєкого збору із правдоу нападє поліції на народний дїм в Нижнім Новгороді. „Дня 11. сїчня вдер ся на вечєрок уладжєний в тов. наукової помєчи в „Народнім Домі“ о 11. год. вечєром відділ поліції із 70 людє і без вїжкого упєреджєня добув шабєль і став атакувати публїку, серед якої було багато жїнок і шкільної дїтвори; рубано їх шаблями. Бито всіх без розбору, бито тих, що стєпенєні подїєвє, надали між крієлами, бито і вмїєваючі жїнки. Протєсти одиєниц звернені до помічників поліцмаїстра, що доводили борбю, остали без наслідку і остаточно були між публїкою побиті, ранєні й покалєчені. Вїйку отєсю, до якої публїка, не маючи средств оборони, не дала ніякої причєпи, уладїла поліція не для того, щоб усунути публїку із народного дому. Вопа мала характер народного, з гори обдуманого нападу. Се стєверджує й те, що публїку бито й на удлици отєже по опущєню народного дому. Ми пїзше підїєсані подаємо наведєні подїї до відомє губернїального земєкого збору і заносимо протєст протє звієского насилья, виконаного над російськими горожанами“. Отсєй цїлий розбїй уладив поліцмаїстер Ігнатєв, змєвїшєв єї своїм помічником Зіамєнським. Члєни нижногогородєкого клубу куєцєкого вичєркнєли Ігнатєва і 3 листи члєнів, а більша частїна тамєшньої інтєлїгєнції рїшила не подавати рук Ігнатєєву, що замавав свої „долєні невинною дїточєю кровїю“.

Загальні збори „Каси позичкової і шадїничєї“ для громади Вашківцї н. Сер. відбудуть ся 12. лютого 1905 р. о 12. годїні в полуднє в лєкаліх тутєшньої народної шкєли. — За старшину Митро Олар голова.

„Січ“ у Витєлївцї уряджує дня 5. лютого (т. є в недїлю) ведєнку народню за баву получєну в танцїях, на котру має чєстє запросити усі доєрєстні „Січє“ і інтєлїгєнцію. Вступ 10 сот. для інтєлїгєнції 20 сот. Просїмо о числєнну участь. — Старшина „Січє“ в Витєлївцї.

Руска Бурса в Серєтї удержєвала в першім пївроку 1904/5 отєих бїдних руских учєників. І. гімназїї в Серєтї: 1. Смерєчинського Константина із Садагурї (VI. кл.), 2. Ковчуна Николає із Гропєн (V. кл.), 3. Лєсїяка Віктора із Стапєви (IV. кл.), 4. Русіака Дмитра із Калїпївцїв над Черєм. (III. кл.), 5. Андриєка Іларїя із Нижніх Станївцїв (II. кл.), 6. Глївку Євгєніє із Рєгізної (II. кл.), 7. Кушнірюка Михайла із Нижніх Сїнівцїв (II. кл.), 8. Андриєка Стєфана із Нижніх Сїнівцїв (I. кл.), 9. Буєжака Гарасїма із Тарашан (I. кл.), 10. Фєлєшка Николає із Нижніх Сїнівцїв (I. кл.), 11. Ганєчука Георгїя із Шєрбївцїв (I. кл.), 12. Марчука Єлїфанїя, із Бєтушанїцї (I. кл.), 13. Захарїєчука Михайла із Нижніх Сїнівцїв (I. кл.). Класїфікація першого семєстра виказала, що з сїх 13 гімназїєств лїше одєм дістав двїйку, протє виступає з гімназїї і з бурси. Два учєники вступили з I. класїє перед класїфікацією, одєн з них записав ся до 5. класїє школи нар. а другий зієстав ся дома. Бурсаків з добримє успїхами вийшло 10, з чєго два а то: Захарїєчєк і Глївка були відзначєні. II. Крім наведєних 13 гімназїєств удержє бурса ще й 5 учєників з народної школи а то: Мандиєка Костя з Шєрбївцїв, Карлїчука Николає з Камєнки, Кієлюка Івана з Нєгостїєви, Кєкєлчука Васїля з Камєнки і Куєзика Євгєніє з Вєвчїнци. Від 1. лєт. сїчня 1905 провадїть недєдїгїчно дїдактичний надзїр над бурсакана молодий учїтель пан Володимир Кєначує. — Ілє Лєкуєта сєкрєтар.

Жїнки в російській службї зєдїєжїчїї. Число жїнок запятих при російських жєлїзницях на найрїзнієшїх становїщах доходить після найновїєшїх вїказїв до 22 тїєсє. Платня їх є пропорцієнально доволї низька; на рік вїноєнтє перєсїєно 130—135 рублїв. Вухгальтєрки побїрають 450 рублїв, а будїничка 40 рублїв із вільним помєшанєм і іньшїми вєзпачїними додатками.

Надучїтельєка др. медєцини. Нєдавнє промєвав фїлєзєфїчний дєкан бєрлїєвського унївєрситєту п. Гєртрудє Ваймєр на докторє медєцини. Вона родїла ся 1873 р. у сїмі євєнгєлїчного пєстора Омєлієна в Гєгєнїлїмбурґу в Вєстфалїї. 1892 року зробїла учїтельєний ієспїт і одєржала мїсце в Маїдєбурґу. Нєвиннєню працєю доведєла відтак до того, що самє підчас послїднього жїночєго конгрєсу в Бєрлїї порєбїла докторєні ієспїти.

Зїма на полуднї. В Італїї сїлає температура нєзвчачїно. В Палєрмє стєдєно, як „Зєлї“ за послїдних 20 дїт. Горї доводїла Палєрмє вїрїті сїєгами. Сїтєги впади також у Нєаполєю й Брїндїзі.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Нїмєцкїй театр, що гостить тепєр в Чернівцях і захоплєє публїку своєю знамєнитєю грою, виставляє дня 2. і 3. лютого Горного „На Дуї“. Дальше виставить по 6. „300 Tage“, „Lore“, „Abschied von Regiment“ і „Sittliche Forderung“.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В м'ясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодійніших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струссями перлами, Matagoni, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних красках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на Баль повільна новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. аjour Muskellire різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевини балеви, ланьки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з гачком або без него, цїжемки і півчеревини.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, балеви наймодійні краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з шовковими і шовковими передами, ковнярки, маншети наймодійнішого роду.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів L. G. Ita

фабрикатів з філіцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боси правдиві перекі, з куні, ласиці, кретої різного роду футра медвежі — до того відповіди муш для дівчат і дітей. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. P-gsiaper, Sealakin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймодійної сорти.

Возилки і зимові товари. Правдиве біле сукоту Егера, др. Ламана, повняні калісоми і майтки, рукавички, оґрівачі коліи і пуалів, паньчохи, хусточки з Хемілі, повняні шапочки ченці для дівчат і дітей — загортки на коліна до подорожі і т. д.

Конфекція дїточої одїжки, як жакети, плащики до того кашузи, ковнярки, все після наймодійної моди.

Товари обувані. Склад американських черевиків фабрики обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різної обуви Boxcall, з телачої сатинованої шкіри і т. п. айшної сорти. Чоботи фальцові, до

Кальоші і черевини до снїгу наймодійні фабрикатів.

у Відні, і Осипа Піхлера і Савін в Грону Бореоліна в Александрії. Найбільший вибір пайшу і т. п. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Картки їзди до Америки

Ціни їзди

Гамбург—Нью-Йорк:

Поспільний паровець „Deutschland“

Їде 6 1/2 дня К 212.—

Поспільний паровий „Moltke“, „Hilcher“ і „Hamburg“

Їдуть 7—9 день К 190.—

Бей нільні поспільні парові „Postdampfer“

Їдуть 10—11 день К 166.—

Antwerpen—Kanada К 154.—

Hamburg—Buenos Aires К 142.—

Влиаших інформацій що до їзди в Америку, Африку, Східну Азію, як також їзди для розривки по середземнім морі, Орієнті і т. п.

уділяє 66 (5—6)

генеральна агенция

лінії „Гамбург-Америка“, в Чернівцях.
Герман Мітельман, уліця Ратушева 11. (Rathausstrasse)

Одиною дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро М. Г. Фрейдберга в Антверпії.

Лиш ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є найдешевша! Дорога із Черновців до Канади триває 10—12 день!

Крім нечуваної дешевини дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотівши до дїлшого маєтку прийти, а се є найголовніша точка кожного подорожнього! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Жадайте завчасу проспектів і поучень, і сокотїть ся аби не попасти в злі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего агента найдете справедливості і чоловічество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так: 54 (9—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпія, Van Leriusstraat. Belgia.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Отсим повідомляю Впов. П. Т. Публику, що я крім існуючого вже мого склепу ювілярського, в Чернівцях, Ринок ч. 9,

отворив ще

ФІЛІЮ

при уліці Паньській число 15

і удержую там великий склад стінних, столових і кишенькових годинників, із золота срібла нікелю, стали з преціозними верками. Іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“, „Longines“, „Omega“, „Roskopf-Patent“ і багато інших різновидних сорт.

Рівночасно займаю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілерські, в золоті, сріблі, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській уліці ч. 15, де також різновидні замовлення як хронометри, репараційні годинники взагалі всілякі старинності лагоджу як найточніше і під гарантією.

Надію ся проте, що Вп. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше“ волисть заскаво мене підирати, а при закупині подарунків на різдво або на новий рік, мої склепи не омине, а пересвідчивши ся о великій виборі товарів, дешевості цін і тегельній обслузі, виїде зних задоволення.

Поручаючи ся ласкавим зглядом, пишу ся з поважанням

Кароль Шульц, ювілер і годинникар

затриманий знаток ц. к. суду.

63 (8—15) н. с.

Мінцер і Шехтер

торговля товарів дамської і мужескої конфекції

Чернівці, Ринок

(в забудовану маїстрату) напротав „Буковинської Шахніці“.

Найбільший вибір

зимових артикулів як черевинів, капелюхів фальцових зарукавів, бос, шапок і біли, системи Егера, ковнярок, маншегів, браваток, рукавичок, паньчїх, перфумів, куфрів до подорожі і т. д.

Найдешевші і сталі ціни.

Фабричний склад 57 (12—12) с. н.

найліпших пєтербургських кальошів і черевиків до снїгу для пань, панів і дїтїй.

Замовлення з провінції виконують ся сейчас точно і дешево.

РАМИ до образів і фотографій

до сьвятїх і сьвітєських образів паспарту і виробї переплетничї найдешевше у

Б. Вальтера

Чернівці, уліця Почтова ч. 5.
в забудовану бірки побіч готелю Готалба.
(4—10)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

аптика др. Ю. Францога в Тернополі.

Се є знамените умирляющее средство до патираня против всяких ревматичних болїв, простудження, ломаня костей, плечий, гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати інших „Нервотонів“.

Цїна флакона 80 сот. 10 флаконів (флашпоцок) 8 кор. з оплатою і опакованєм. — (5—7)

Учебник

рільництва

для шїл рільничих і споріднених завладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив **Евгеній Жуковский**

директор школи рільничої на Буковині практичний рільник.

До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях поштою, належить посилати 30 с. на porto.

Найбільший подїз в сьвітї

викликає новий винахід

Годинник кишеньковий

анкер септ. Roskopf-Patent який дуже точно ходить і на хвилі дає ся регулювати в гравірованих окладниках 2 зр. 50 кр., в чорних оклад 3 зр. 25 кр. Ланцетні никелєві або позолочені з гарною повіскою Сопраз 0.45 кр. Як не подобає ся, приймаю гроші назад. — На жадане вислаю кїпники годинників, золота, срібла, хїньского срібла, музичних інструментів, складових частїй до годинників з 1000 ілюстраціями да. 62 (6—12) ром і оплатю.

Ф. Шам, Краків ул. Зелена 3.

Заложений в році 1852.

Шерша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запряженого судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дїтїй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінції пожадане, аби прислати зужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереження. — Рекламіці неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік 20 К. — 6.
пів року 10 „ — „
чверть року 5 „ — „
місяць 1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і наданість за інсерат
платні в Чернівцях.

Православне питання церковне.

(Даліше).

Православна церква на Буко-
вині попала у страшний занепад,
із якого можна єї видвинути лише
основними реформами. Тепер при-
ступає др. Авр. Ончул до питання,
яких саме реформ треба в сій
справі та хто є до переведення їх-
мого управління.

Треба передовсім змінити ду-
ховний регуляційний патент із 29.
дзв'язки 1786 р. Осея „Anordnung
zur Regulierung des Geistlichen-
Kirchen- und Schulwesens in der Bu-
kowina“ як загально обов'язуюча
норма, опирає ся на цїсарскім роз-
порядку, отже після пануючої в на-
уді думки та після інтерпретації
адміністраційного трибуналу має
характер закону. В виду сего може
вона бути змінена тільки законом.
До повстання-ж закону треба у нас
після цїсарского диплому із 10.
жовтня 1860 р. В. з. д. Ч. 226
ухвали сойму або парламенту.

Тепер виринає питання, в чию
компетенцію входить поладжане
справ у православної церкви. На се
знайдемо відповідь у регуляцій-
них законодавчих тіл. В 18 §. бу-
ковинського регуляційного соймового
говорить ся, що „близші постанови
що до церковних справ в межах
загального права“ є справою кра-
євою, а 11 §. основних законів про
парламентарне заступництво засте-
рігає радї державній „віроісповідні
відносини“. Коли між тими обома
постановами не має бути противо-
річчя, то, що під „церковними спра-
вами“ треба розуміти відносини

усіх вірних якогось одного віроіспо-
відання а під „віроісповідними від-
носинами“ взаємини поодиноких
віроісповідників. Колиж так, то упо-
рядковане правних відносин церков
належати ме до сойму а полаго-
джене правних відносин поодиноких
вірних до парламенту зовсім так,
як права країн зазнають управлін-
ня в краєвих постановах, а за-
гальні права горожан в законах
державних.

За такою інтерпретацією про-
мавляє й дотеперішня довголітня
практика. То справи церковні, як
будова і удержане церков й при-
ходств, достача знарядів церковних,
пожарна асекурація церковних і
приходських будівель, конкуренція
церковна, поладжували ріжними
роками с о й м и поодиноких країв
австрійських, а міжконфесійні вза-
ємини горожан управління закон
державний із 25. мая 1861 Ч. 49.
Проти думки, що поладжене справ
церковних належить до компетен-
ції сойму, міг би хто вивести за-
кид із тої обставини, що закона,
якими поладжене правні відносини
церкви католицкої й євangelічної
євangelічної, вийшли не з соймів
а з державної ради. Однак се ді-
ла зовсім не змінє, в компетенцію
державної ради входять і ті спра-
ви, що належалиб впрочім до кра-
євих соймів, а се діє ся іменно то-
ді, коли вони є спільні для сїх
країв заступлених у державній ра-
ді. Осея критерія дотичить і като-
лицкої церкви і євangelічної євangelічної
євangelічної, тільки не гр. прав. церкви,
яка поза кількома розсипаними па-
рохїями має вірних тільки на Бу-
ковині та в Дальмації. Але в тих

обох краях є церковні відносини
основно відмінні. На Буковині є
одна дієцезія, в Дальмації дві, бу-
ковинська розпоряджує значним
фондом, а дальматинська крайно
убога і удержує ся із державних
засобів, законодавство буковинської
церкви опирає ся на праві молдав-
ським, а церкви дальматинської на
венеціанським. Обі церкви лучить
тільки зв'язь синодальна. Тож, як
би навіть хто хотів обняти правні
відносини одним законом, то мусів
би утворити в нїм два зовсім окре-
мі розділи. Із сего всего виходить,
що під зглядом формальним нале-
жить справа законодавства буко-
винської церкви до буковинського
краєвого сойму.

Тепер ще ходить о означене
меж, в яких може ділати законо-
давство соймове в справах церков-
них. Арт. XV. основних законів ка-
же, що кожда законно признана
церква має право свої внутрішні
справи поладжувати самостійно.
Предметом законодавства буковин-
ського сойму можуть бути отже
тільки вишні правні відносини гр.
прав. церкви на Буковині. Що са-
ме становить ті „вишні“ правні
відносини, того досї не спрещував
ніякий закон. Після міродатної до-
ктрини, доказує др. Авр. Ончул
в кінці другої частини своєї роз-
відки, що закон краєвий, який має
уздоровити теперішні відносини бу-
ковинської гр. прав. церкви після при-
слугуючої ему компетенції буде до-
тичати: обсягу і органів сїєї церкви,
роздавання церковних урядів, заря-
ду церковним майном, далекосяг-
лості церковної влади та держав-
ної контролі.

Цар до робітників.

Петербурська телеграфічна аген-
ція доносить: Цар прийняв вчера
по полудни депутацію робітників
петербургських фабрик і варштатів
в числі 34. Робітників супроводжав
міністер скарбу Коковцев і гене-
рал-губернатор Трепов. В Царскім
Селі чекали на них поводи, які за-
везли їх до Александрівської палати.
О 3. годині по полудни увійшов цар
в товаристві великих князїв Юрія
і Михайла Михайловича, міністра
царского дому і команданта місця.
В сали депутація поклонилась ца-
реви, який відозвався до неї: „Як
проживаєте, діти?“ Члени депута-
ції відповіли: „Здоровля бажаєм
вашій царській милості!“

Відтак цар промовив: „Я по-
кликав вас сюди, щоби ви вислу-
хали моїх слів з власних моїх уст
і повторили їх вашим товаришам.
Ви дали привести себе до пожаду-
вання достойних подій і ворохобні
та щоби нести до мене злочинну
петицію з вичисленем ваших по-
треб. Викликано бунт против мене
і против уряду, змушуючи
вас покинути працю в хвилі, коли
обов'язком кожного правдивого Ро-
сіянина є працювати ревно, щоби
побідити упертого ворога. Страйк
і бунт мусить завсїгди вести до во-
рохобні, а ворохобня веде завсїгди
до ужиття оружя, а наслідки сего
відбивають ся на невинних.“

Знаю, що життя робітників не є
легким; багато є до поагодження
та до поправи, але будьте терпе-
ливі, бо знаєте самі, що супротив
майстрів треба мати справедливість
і вам звісні наші промислові від-

Сильвестер Яричевський.

Ессе amorem.

Розмова.

Ангел-хранитель:

Ти все віршуєш неоправаний,
є музю сину марнотравний,
і як колись — верзеш ти знов
лиш про любов тай про любов.

Ме маєш кращої вже томи?
Возьмись до більшої поеми,
зв'яжай у ній про свій народ,
а станеш славний з рода в род!

Віршомаз:

Красенько дякую за славу!
Волю я нині мати каву
і з маслом хліб чи ковбасу,
бо ще до смерті гук часу!

А вірші Вам не до вподоби?
(— Ну, ну, ще дещо увійшло би!)
Давнійш писав любовні оди,
Та нині оди вийшли з моди,
У прах розбивсь любови кумир,
Тому я взяв ся до сатири.

Ангел-хранитель:

Нехай живе нам парубочтво,
Що тне сатири на жіноцтво!
Ліше, бігме! — шкода паперу —
Покинь тогу пусту хімеру —
Не шкодить їм сатири зуб —
Нехай їх вирве Безальдебуб!

1905.

До красної поетки.

Ти віршів, любко, не пиши,
головки ритмом не суши,
лиш так от перед мене стань
і просто ясним оком глянь.

На що тобі стишки писати —
красу чудесну руйнувати?
На що тобі що більш приман?
Ти вся, мов східний той роман!

Вірня.

Панна Стефця вірно любить
нареченого свого —
в думці інших теж голубить —
щож у тім такого злого?

А часом і поцілуєсь
з лаятнянтиком сухоногим,
іноді й пороманує
зі студентиком убогим —

Упсаєливить врешті листом
Сльівака ще молодого —
ну, дівчатко собі з хистом —
вирочім — вірне... Що в тім злого?
Кіцмань 8. I. 1905.

* * *

Ну, не забуду я тебе ніколи,
коли згадаю — в серці все закоде:
некольний час, як в тебе я влюбив ся
і твого серця зимном застудив ся.

А потім я тебе пізнав докладно,
ую красу чортівську ту, принаду,

студював чутя твого поміряк
як психології рідний приміряк.

* * *

Се нежит був, се нежит був,
Що серце наше огорнув
і дивно заворушив кров,
а ми казали — се любов!

А нежит можна передати
знакомим людям... Йдиж шукати
молодців других в світа путь —
я хочу вільно відітхнути!
10. I. 1905.

* * *

Як станеш ти мені невірна —
то не скажи мені отого,
бо кривда тая ненормальна
сама промовить з личка твого.

Возьми тоді ножа у руки
і вбий серце, що любила —
і вбий себе без сліз розпучки
коли вже правду в собі вбила...
8. I. 1905.

* * *

Я вчера йшов близь тої хати,
де втратив духа рівновагу
і де нераз некольким шептом
мені складала ти присягу.

А коло хати щось завидо —
гадав, що се голодна сука...
Се ти ревіла, бо гнітила
тебе до мене лють і скука.

Та скука і тяжкая мука,
що все тобі доточить совість
і повторя тобі що дини
о підлоті твоїй оповість...

11. I. 1905.

Віритель і довжниця.

— Прошу, панно Ольдзю, маю щось ска-
[зати!]
Але просто в ушко!... не втікайте з хати!

Ольдзя спаленіла, як весняна рожка.
— Може щось печемне?... крий вас Мати
[божа!]
— Я — і щось печемне! Фе, таж те
[обида!]
Щож то я у вас є — гірше щось від
[жиди?]

Прихилила ушко, личка деліові,
а він далій цмокать в уста малинові!
— Що се є, мій пане?! Що се знов за
[жарт!]
Пустіть, прошу! Щож то ваше слово
[варто?]
Пустіть, бо закличу татка, мамцю тутки!...
— Заждіть, панно Ольдзю, еще з півмі-
[нутки],

а потому кличте, кого лиш охота!...
— Ого, ладно дуже! Щож то за робота?...
— Щож то за робота? Прошу лиш усеїсти,
я вам постаралось все те розповісти.
Як ви, панно Ольдзю, мали осьмий
[рочок —
то ми дуже часто бігали в садочок.
Я тоді був „шкубент“, вже маю „плиц“
[на вуса

неси. Та злочином була гадка ваших провідників, щоби подавати мені прошене через збунтовану товпу. Однак майте довіре до моїх старань за добро робітників і скажіть вашим товаришам, що зроблю все, що можливе задля поліпшення судби робітників і забезпечення їм законотвірної дороги, на якій стануть розсуджені їх жаданя. Довіряю вашій лояльності і вірогідданчим почуттям, дарую вам ваші провини бажая вам здоровля. Повертайте до праці і сповняйте її разом з вашими товаришами".

Опісля цар візав, щоби депутація повторила его слова товаришам і заявив, що дасть їм приречене сповнення їх бажань також на п'єсмі. Після сего робітники опустили палату і пішли до церкви, де вислухали богослуження і уцілували іпони. Відтак заведено їх до давнього аїцен в Царскім Селі, де заставлено для них обід. Одна з робітників вніс здоровле царя серед окликів товаришів „урра!“ О годиної пів до п'ятої депутація поїхала повозками на дворець, а звідтам поїздом до Петербурга.

Комедію із робітничою депутацією до царя приготівлювано вже від кількох днів. І ось повезено 34 робітників, вибраних поліцією із найбільших фабрик у Петербурзі до Царського села спершу жезлізницею а відтак екіпажами. Тут уведено їх до салі капачої золотом і блеском, де явився й цар в окруженню не менш величавого почоту, щоби вирецитувати свою промову. Ось і по аудиенції; про те, щоби робітники говорили про свої бажання й домагання нема й мови. Ще поведено робітників до церкви перед ікони, де вони поставили свічки, чи не за вбитих царськими поєпками товаришів а після сего посаджено їх у другій величавій комнаті за стіл. Один робітник навіть пив тост за царя... І обслуговували при перлистім вині царські льокаї тих самих робітників, яких єотні товариші зли д. 22. І. свою пров на петербуржських улицах.

і любив страшенно маленького „джуса“ — („джусом“ — то вас, панно Ользю

прозивали, а ви мене „вуйком“ тоді величали!) і тоді то, любко, цілуноків немало ви мені давали — куди лиш пошло! А що мене гризла дуже моя совість, то ось віддаю їх — чи се така новість?

— Дякую красенько, се давні моменти! — А леж, панно Ользю, селите проценти! Я на правду більшу суму їх вам винен, а довжник я чесний — все віддаю!

Але вчуєте даліше: ви тоді перідко мам обом гарну привинали цвітку і казали: вуйку се вінець з барвінка, вуйко чоловік мій, а я твоя жінка! Будеш мені вірний до самого гробу? Чи умру — по мені носить меш жалобу?...

— І я зівстав вірний до сеї години — нині сїмнайцяті ваші уродили... Тамите ви час той — люблю ту розмову?... Пропу вас, най вчу від вас одно слово!... Чи зівав на віки вже вінець з барвінку, покинув по собі лиш споминів жмінку?...

Дівчина закрила оченька ручками, а він цілував їх теплими устами.

— Алеж успокойтесь! Ну, вуйко з вас [ладний!]

Він лиш шепче: Джусе мій ти нена- [глядний!]

Чи будеш мое ти, ясене ангелатко?...

— Я... не знаю, що там скажуть мамця, [татко!]

— О моя відрадо — ти за всю родину!... Ох, я нині з втіхи певно і загину!...

Схопив в дужі руки любі капітали... За місяців пару вже банк разом мали.

Кіцмань, 8. I. 1905.

Цар у своїй промові-розказі, говорить, що люди, які вели робітників із бажаннями свободи перед его палату, допустили ся злочину і грозить і на будуче в подібних случаях репресаліями. Сам працює енергично, щоби звичечити у робітників віру в те, що мовляв цар дав би волю, але не допускають до сего пани й чиновники, руйнує віру в те, що мов то цар не знає як живе ся бідному народови. Комедія з депутаціями повторює ся вже в друге. Так було і по полтавських розрухах, коли цар промовляв до мужиків у Курську. Правда тоді говорив він доволі тихенько — м'якше. Видно практика помагає.

Російському мужицтву і робітникам отже в третє вже руйнує ся віра в царську сьвятість. Наука обходить ся навіть дуже дорогою ціною. Вона й не повинна піти в ліс.

Рада державна.

На засіданню парламенту із середи ухвалено запомогові предложення після внесення бюджетової комісії, а відтак слідувала дискусія над цілим рядом внесення в справі посольської негласності. Між иншим ухвалено видати пос. Данеляка і Фіака. Першого за обиду чести, другого за 2-разову обиду чести і публичне насиле. Відтак предложив пос. Сляма 4 реферати о видачу пос. Брайтера за обиду чести і співвину в обманстві. По заяві пос. Брайтера, що він на видачу сам годиться та що за провокацію в сій справі треба винувати коло польське і пок. пос. Евг. Абрагамовича, та по відповіді посла Яблонського і Слями рішено видати п. Брайтера у всіх чотирох справах. Відтак рішено не видати пос. Дашинського за публичне насиле а за те саме рішено видати посла Бомбу. Відтак перейшла палата до першого читання контингенту рекрутів. По прочитанню лісти бесідників, записаних до голосу, засіданне замкнено.

Слідуюче засіданне в понеділок.

Листьма з краю.

Із Гайбокої.

Сотки сіл наших сумних не веселых же, щоби хто повів їхніх похилених мешканців дорогою організації на дільний шлях. Та мужицтву нашому не легко се приходить ся. Бувають села, де всілякі півінтелігенти і ті, що мають претенсію бути інтелігентами, являють ся звичайними ворогами просвіти, ворогами селянської організації. Вони не лиш що самі до неї не причинюють ся, але борються навіть і найнегіднішими методами тих, що почувають ся до сповнюваня обовязку супроти мужицких верств. А найгірш вражає се тоді, коли руйніть народної просвіти довгими роками, (зани не поріс в піре), вбирає машкару народолюбця.

Тереном таких подій стала послідними часами на жалі і наша Гайбока. Як довго теперішній наш гр. прав. парох о. Ілля Вербовський був сотрудником чи то в нас чи де инде, удавав прихильника народу. І нарід платив за дрібку заявленої ему прихильності — довірем і любовію, чого найліпше свідчать численні селянські дописи про него та заходи селян около того, щоби о. Вербовський став парохом в Гайбоці. Та з довершеном сего фактом все змінило ся. Надане презенти перемилює Павла в Савла. Нарід за все добро дістає таку заплату, що колишній его „привітель“ показує ся в правдивім

світлі і входить у спілку із дідичем, Швабами, Жидами і т. в.

Перші просвітні почини в Гайбоці зроблено вже давнійше. Там є між селянами чи мало й таких одиниць, якими мож справді нам гордитись. Є й така й читальня із власним домом. Читальня має те нещасте, що о. Вербовського вибрала в свій час головою. Він же вибрав собі знамениту тактику, щоби спинити рух в читальні. Читальникам годі діждатись, щоби голова зайшов до неї. Дійшло до того, що о. Вербовський навіть засідання виділу відбував у себе, в дома, щоби не показати ся між селяни. Чиж се все має родити у селян довіре до свого пароха, коли він до того веде перениску з властями в ім. рускої читальні по німецьки, а в церкві вводить поволі румуньщину?!

Читальники, не бачучи життя в своїм товаристві стають ходити до „Січ“, якою кошовий учить. Е. Гудайло ревню за них ся, устроюючи відчити, зложивши аматорську трупу, ведучи мішаний хор і курс аналфбетів. Се виводить о. Вербовського з терпцю і він бачучи, що не в силі вгасити своєю бездіяльністю просвітнього руху в Гайбоці, старає ся всімакими средствами спинити розвиток „Січ“ і знищити її кошового. І йде в курс вперед такий похил, що учить Гудайло бунтує нарід проти пароха та вчить людей приміювати до него Йосифинський патент. Не входячи в те, чи се не була би добра медичина для о. В.—ого треба сказати, що ложність сих вісток моглоб посвідчити 230 січовиків ну і самі такі читальники. Недавно приготівлював учить Г.—ло хор до виступу на вечерку, який мав відбутися в Сереті заходом „Рускої Школи“ і „Рускої Бурси“. Ну і чиж би хто міг щось подібного припустити: о. В.—ий намагався батьків, щоби вони не дозволили своїм дітям їхати на виступ до Серету! Розумієть ся, се справу розбило. І якжеж Вам не соромно було се робити о. В.—ий! Щоби звичечити довіре селян до учить Г.—а, пущено ся на таке, на що прямо годі найти слів. Сьвященник входить в зносини із наймичками і пускає в світ вістку, що учить Г.—о казав вилати сьвячену воду йорданську на двір, хоч всі парохіани є сьвідками, що ні сам учитель Гудайло ні ніхто з его дому води не брав! Се все для постороннього чоловіка виглядає може й дивовижне, але тутешня швабско-жидівська кляка після інтенцій свого інспіратора пускала ся й на такий шлях, що хотіла стероризувати гайбоцьке населення, щоби ніхто не смів виниймати учить Г.—ови помешкане. Розумієть ся, що наслідок був як раз протилітний. О. Вербовський старає ся знищити учителя, який несе его замеселу в гори й долі. Ось ще перед его приїздом їздив він до всяких властей, щоби учить Г.—а вziali з Гайбокої. Одначе ся акція о. В.—ого покінчила ся таким самим посярмленієм, як і пізнійша депутація, зложена із Швабів і місцевого писаря, що під проводом о. Вербовського виступала у краєвого президента і в краєвій раді шкільній проти учить Гудайла, а рівночасно домагала ся, щоби до гайбоцької школи ввести німецьку мову викладову. Для поясненя справи треба додати, що в тутешній рускій школі є 500 рускої шкільної дітвори, а впрочім нікого із инших народностей! Се депутація звісної кляки ділала після ухвали, яку сама собі перевела на громадській раді! На сій же раді задумувала ворожа народова кляка перевести ухвали проти послідних культурних ухвал нашого сойму. Тільки обурене цілого села вбило її ухвали в зароді.

Ось ціла китичка фактів із живи нашого села. Не запаши в ній цвітки, та они наглядно показують, що найгірший ворог той, що вдає друга, показують, яких оружій хапають ся по наших селлах й тепер сумнівної кондукції людей в борбі із народною еманципацією а вкінці показують ще раз стійність отих стрічок Г. Гайбокої:

Das Schrecklichste auf Erden
Ist der Kampf mit Ungeziefer,
Dem Gestank als Waffe dient,
Das Duell mit einer Wanze!

Оврил Бодяк.

Росія й Японія.

Перед кількома днями розпочав Куропаткін офензиву. В російських рапортах вже й гомонів гми слави

й побіди, а тимчасом все скінчило ся новою програмою Росії біля Сандепу чи Гейконтая, як пишуть другі. Страти японські в борбах від 25—29 січня вносять 7 тисяч а Росіяни 20—30. В японську неволю попало 1500 Росіїв. Про велич японської побіди говорять не мало й те, що японський мікадо, впрочім на признання скупий, переслав до армії Олми подяку військам за побіду в останній борбі над переважаючим ворогом. Головним наслідком сеї японської побіди є те, що Росіяни мусіли покинути позиції на 9 миль довкола Гейконтая. А на нових становищах положене російській армії доволі прикре, бо в замерзлій землі не легко сипати шани та копати землянки. Petit Journal довідує ся, що в посліднім бою важко ранено самого Куропаткіна. Знаючи кажуть, що тепер Куропаткін не маючи недостатком артилерії, буде мусіти уступати на північ до Мукдену або аж до Теліну. Кажуть, що причиною Куропаткінового виступу було те, що у него не доставало провіанту і папі, тож хотів дістати ся в околицю не виссану ще доої ре-квізиціями. Розумієть ся, рахунки завели.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. грудня 1905.

Головні збори товариства Руский „Народний Дім“ в Чернівцях відбудуть ся в середу, дня 15. н. ст. лютого 1906 р. о 2-гій годині по полудні в Салі „Народного Дому“ із отсим порядком нарад: 1) Справозданне Виділу з его діяльності в році 1904. 2) Справозданне касове за рік 1904. 3) Презімінар на рік 1905. 4) Будова хати для бурш. 5) Вибір 10 виділових і 5 заступників. 6) Вілні внесення членів. — Від Виділу товариства „Народний Дім“ Чернівці. Голова: Володимир Яс-ницький, секретар: о. Євгеній Семака, касир: Матася Іоанно.

„Про ідеалізуючий напрямок в старинній штупі“ вилосить виклад проф. др. Володимир Мількович в неділю д. 5. лютого 1905 о 3. год. по пол. в У. салі черновецького університету заходом „Історичного товариства“. Вступ вільний.

Із Бук. Бонна. Члени товариства сходять ся послідними часами на проби дуже неправильно. Се відносить ся переважно до п. альтистов, які несеї стали абсентують ся. Коли на понеділкову пробу п. альтисти не появлять ся в комплекті — буде виділ привезений хор мішаний розв'язати. Се розумієть ся вилно також як найгірше на задуманий концерт Шевченка. — За виділ Модест Ясницький, голова.

Сходили з танцями, уладжені в четвер „Кружком укр. дівчат“ переїхали ся в прегарний вечерець. Півсесті пар серед найліпшої забави гуляло до досвітку. Се вже дає запоруку знаменитого успіху великого вечерка, який уладжує д. 15. „Вуковинський Бонн“.

Максима Горького, над яким завис був меч царських поєпак, під напором обуреня усеї європейської цивілізованої сусільності випущено на волю. Сьвідком маніфестацій в честь Горького була вчора й салі, музичного товариства, де саме німецькі артисти пригарно грали його „На дні життя“. Не раз знимали ся підчас штуки оклики „Слава Горькому“ а „Проч із абсолютизмом“!

В неділю на 3-х сьвятих дня 12. лютого 1905 відбудуть ся загальні збори тов. „Січ“ в Шиняцях о 1-ій год. по пол. в домі п. Міхальчука. По зборах відбуде ся представлене „Давні пиничі“ і „Мужики“ Свнюка, які відіграють шиницькі

сичовики. Маємо надію, що на представлені привідуть і гості з околиці. — *Н. Снакум*, копшівий, *С. Івасюк*, писар.

Демонстраційні ніча проти російського абсолютизму, проти посидної різни відбуваються по всіх європейських містах. Збори у тій справі улаштувала також українська академічна молодь у Львові і Відні.

В неділю дня 12. лютого 1905. у 2. годині по полудні відбудуться в єврейській громаді поживкової і щадничої для громади Василів із таким порядком денним: 1) Замкнене рахунок за рік 1904. 2) Вибір старшини і ради надзорної. — *Василь Андрійович* начальник, *Юрій Князький* каспер.

Загальні збори „Каси поживкової і щадничої“ в Вашківцях н. Сер. не відбудуться 12. лютого а 5. марта с. р. — *Митро Олар* голова.

Недуга шведського короля. Із Штокгольму розійшла ся по світі вістка, що шведско-норвегський король Оскар захворів на паралич. Через те мязи монархового обличчя зовсім обезврені. Король Оскар має тепер 75 р. ж., на престол вступив 1872. р.

Учительство із Галиниці уряджує дня 14. лютого 1905. р. в саді каспів в Галиниці „Вечернійці з танцями“. Стрій візтовий. Вступ від особи 2 кор., а від родини до 4. Взглядно 5 осіб 6 корон. Поговина чистого доходу призначена на „Руску Бурсу“ в Кіцмані, а друга на білну шкільну молодь в місті. Початок точно о год. 8 й вечером. — За комітет: *М. Помич* надучитель, *П. Штокера* учителька, *О. Ілюк* учитель.

Любовна драма звершилася ся симі диями в однім із кравіських готелів. Тамтого четверга заїхали до тамошнього готелю Кляйна двоє осіб і подали, що називають ся „Др. Ян Бравн, адвокат з Черновець з жінкою“. Того самого дня виходили обоє до міста, а в патицію і сиботу сиділи в готелю і двічі посилали службу по горівку. О півночі на неділю служба занепокоєна тишиною в кімнаті Бравнів, добивала ся до них і сирова дилі поліцію. По отвореню кімнати найдено обох на ліжку під колдрою. На столику були 4 флашочки від морфії, сикавочка до затрискування морфії, набитий револьвер, 170 кор. готівки, кілька листів і картка писана олівцем: „достави родині — Густав“. Мушкетом був др. Густав Пйотровський, професор академії ветеринарії у Львові і доцент львівського університету, женатий, батько одної донечки, замешкалий при ул. Заблківчича 17. Він був мертвий, затроєний морфіною. Жениною була 29-літня Ядвіга Бжозовська зі Львова. Др. Пйотровський, син професора кравіського університету, помершого перед 20 роками, був мужчина в силі віку, гарної поверхності і мав не менше гарну жінку, з котрою однак пожити не було щасливо. Нещасний терпів на неврастеві і вже двічі передтим пробував скінчити самоубійством. В посіднім році, буваючи в родині помершого недавно поета Кароля Бжозовського, котрого лічив, пізнав ся з его 29-літньою дочкою Ядвігою, женщиною також гарною, але незвичайно ексцентричною. Була учительською французької мови. Між ними людьми, рівно першого хорими, вивязали ся близькі зносини, що скінчили ся так трагічно. Др. Пйотровський покинув доміве огнище, в котрім не міг найти щастя, а н-на Ядвіга покинула стареньку недужу матір, що перебувала недалеко тяжку операцію. Обоє опинили ся в Кракові, де заїхали до готелю Кляйна при ул. сьв. Гертруди. На готелеву службу зробили вражіння людей з висших кругів, тим більше, що говорили між собою лише по французьки. Тому тим більше здивували тоту службу, посилаючи в суботу двічі по — горівку. По отвореню кімнати і сконстатованю смерті, найдено між ними річима лист до Кароля Пйотровського, судового секретаря в Кракові. Сейчас покликано адресата і він пізнав в небицику свого брата Густава зі Львова. Женщину, що проявляла ще слабі знаки життя, відставлено до шпиталю. Синці і численні шрами на руках та ногах вказували недвозначно, що ужито тут насильства, з великою фізичною силою. Пйотровський імовірно єв звязав, щоб силоміць стрігти єв морфіною... Борба мусіла бути тяжка і довга, як

свідчать знаки на тілі жертви. Коли лікарі привели єв до свідомости, сказала між иншими уриваними словами: „Там страшно... не хочу морфії...“. Відтак понала знов в стан непритомности. Тепер стан здоров'я хорої що раз поліпшує ся та певности що до єв видужання поки що нема, бо затроєне морфіною дучить ся із ріжними компенсаціями. В-а прийшла вже о стілько до притомности, що знає де вона є. Причини своєї образжень подати не може. Мабуть було так, що спершу згодила ся добровільно на смерть і аж пізніше із жалю за життям стала боронити ся, однаке улягла фізичній силі свого любимця, який вже і освободив ся від життєвого тягару. Замітно, що і шкільні товариші, із якими приятелював пок. Пйотровський як др. Ендль, др. Ірос і др. Срочинський покінчили також самоубійствами.

Представлене „Наташка Полтавець“, що мало відбутися в Неполоківцях д. 4. с. м. із за занедужання одного із артистів відложено на 18. лютого 1905. *Михайло Лукул*, *Г. Григоричинівна*.

„Народний Дім“ в Кіцмані. На будучий „Народний Дім“ в Кіцмані звали ласкаво зложити: п. Андрій Зибачинський, надучитель із Юрківців 10 К, і п. а. Мінодора Евстафійович, учителька із Кучурова 1 К. Снасліді! Просимо всіх щирих патріотів о дальші жертви на єв гарну ціль! — За тимчасову старшину: *Ілля Семка*, голова, *Денис Евстафійович*, каспер.

Руска селянська бурса. В бурі було в першій семестрі сего шкільного року з надзирателями 49 питомців. Класифікація винала дуже добре: 8 мають відзначене, а 3 дістали двійку, а всі інші мають першу класу. Стан касовий такий: оборот у касі в першій півроку (1904/5) до 30. січня дійшов до висоти 5210.75 кор. і то видатків 2009 кор. 42 сот. а доходу 3201 кор. 33 сот., в касі остало 1192 кор. 89 сот., яка сума призначена на справлене нового інвентара. Спомагаючих членів було сего півроку 117, віднало двоє, а прибуло 11 нових. Бурса поміщена як передше при улиці стрілецькій (Jägergasse) ч. 14. Головним надзирателем є визначний ученик VI. кл. Гімн. Н. Михайлюк, який ревно сповняє свій обовязок. Поділ питомців що до походження і віроісповідання представляє ся так: 3 Галичани всі інші Буковинці, 4 гр. кат. всі інші гр. прав. Найновіші жертви наспіли від пана скар. суд. др. Сивака з Сторожинця 12 кор., котрий вступив в спомагаючі члена бурси в місячну даткою 1 кор. а пан офіціаль почтовий Жалковський пожертвував 2 кор. і вступив в спомагаючі члени з місячною даткою 2 кор. Заряд бурси подає до відомости, що в свідомстві бурсаків може загинути кождий спомагаючий член, як і до самої бурси; на жаль мало хто відвідує єв. За щирі датки і велику підпору бурси зі сторони наших жертвованих патріотів заряд складає як найщирішу подяку. — *Др. Кость Клим* лікар, *Н. Ісупенко* ц. к. проф. Гімн., куратори. *Пант. Клим* управитель.

„Руска Бурса“ в Кіцмані. У місяць січня винили жертви на кіцманську бурсу від слідуючих добродіїв: о. Олександр Білінкевич із Волківців (Галичина) 1 кор.; родина н. Поповичів із Черновець замість вінця на домовину бл. п-ї Адольфіни Стратичук 10 кор., Читальня „Р. Б.“ в Раранчу з нагоди представлення „Гостина сьв. о. Николая“ в Раранчу 10 кор., Ганя Шульман із Кіцмані подарувала на дрова 20 кор., Андрій Зибачинський надучитель із Юрківців 2 кор., на руки п. Тодора Руснака учителя з Дорошовець зложив коладу честні ученики 5. і 6. шкільного року суму 7 кор. 52 сот., а то: Михайло Гупулак, Николай Чорномуд, Іван Горівчук, Дмитро Павчук, Іван Курулак, Іван Безкорований, Іля Маркевич, Юрій Будзінський, Михайло Курулак, Антон Гайдей і Стефан Бажацький (зсі із Дорошовець), п. Ераст Бурчаківський (заклад) 2 кор., п. Іля Шевчик учитель із Конятина зібрав на загальних зборах читальні „Рускої Бесіди“ в Конятині квоту 11 кор. 33 сот., котру зложили: п. Василь Товстюк церк. півець 2 кор., п. Антін Мандрик 1 кор., н. Юрій Майковський 1 кор., і п. Іля Шевчик 1 кор., решту зібрано поміж селянами. На отво-

ренню „Січа“ в Сергіях зложили на руки п. Юрій Гордійчук на бурсу слідуючі добродії: п. Гордійчук 1 кор., п. Ельсгольц 1 кор., п. Філіпінгер 1 кор., п. Іван Маковійчук 1 кор., п. Юрій Дашкович 1 кор., п. Гайба 1 кор., п. Олександр Дашкевич 2 кор., п. судий Федорович 4 кор., п. Брага 1 кор., п. Гайцків 1 кор., п. А. Слобун 80 сот., н-ї Брагова 1 кор. і н-ї Мафтевичева 1 кор., разом 16 кор. 80 сот. У члени бурси вписались із місячною вкладкою кою 2 кор., слідуючі добродії: п. Лікперда Тріфон 4 кор., п. Маріячук Дмитро 2 кор., п. Дмитро де Падуря 2 кор., п. Омельський Денис 4 кор., і п. Перечинський Михайло господар із Кіцмана 2 кор. Членські вклади зложили слідуючі члени замісцеві і місцеві п. Павел Дмитро 2 кор., п. Томоруг Сидір 2 кор., п. Павел Евгений 2 кор., п. Пасушинський Осип 2 кор., п. Евстафійович Денис 2 кор., п. Зугаєвич Андрій 2 кор., п. Івасюк Віктор 2 кор., п. Семка Ілля 2 кор., н-ї Прокопович Параскева 4 кор., п-а Окуневська Марта 2 кор., п. Шпойпаровський Сергій 2 кор., о. Аполоній Сімович 2 кор., п. Окуневський Кирило 4 кор., п. Стратичук Іларій 2 кор., п. Жуковский Евгений 2 кор., п. Григорович Матей 3 кор., п. Бурчаківський Осип 2 кор., п. Федорович Іларій 2 кор., п. Никорак Іван 2 кор., п. Попович Остап 2 кор., п. др. Лев Воевідка 2 кор., п. Куцелка Володислав 4 кор., п. Мінтич Евгений 2 кор., н-ї Бульбук Вероніка 2 кор., а 50 сот., наддаток, п. Григорович Володимир 2 кор., п. Костянтин Стефан 4 кор., і п. Лунашко Василь 6 кор. Крім того прислали вітuali п. Тодор Руснак учитель із Дорошовець 8 коладів із колади і господар Н. Гупулак із Суховерхова корець бараболо. Їм жертвodawцям щиро дякує каспер! — За виділ бурси: *І. Х. Семка* голова, *Денис Евстафійович* каспер.

Самоубійство. Танаско Калача, двайцятидвохлітній парубок із Старої Жучки літ. д. 27. м. м. спати а незабаром після того вийшов з хати. Коли він помімо острого морозу не вертав до хати через довгий час, стали єго хатні шукати і знайшли єго мертвого, повішеного на стіні в столі. Лікарі орекли, що причиною самоубійства було помішане змислі.

Померла Марія з Смульських Шумковська в 88. р. жита дня 1. лютого с. р. в Чернівцях. Похорони відбули ся дня 3. лютого. В. е. п.

Заряд друкарні тов. „Руска Рада“ вдоволяючи належному бажанню Вп. учителів, отенім подає до відомости, що канцелярія друкарні в неділі і свята почавши від нині с. е. від 5. лютого с. р., буде отворена від пів до 11-ої до пів до 1-ої в полудне.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Альманах „Учителя“ (збірка популярно-наукових розвідок). — (Видав комітет редакційний „Учителя“; ціна знижена 70 сот. Львів 1904 з посидкою 80 сот. Дохід призначений в часті на удержанє І. прив. женської семінарії учительської. Замовляти в Тов. педагогічній Синетуєна 47). Під тим заголовком вийшла з кінцем 1904 р. книжечка, що містить збірку відчитів і розвідок, поміщених в „Учителю“ 1904. р. Зміст огей: 1. Др. В. Левицький: Етер космічний (стор. 1—7). 2. Др. В. Щурат: Герберт Спенсер і єго філософія (1—7). 3. Др. О. Макарушка: Жите слів (1—71). 4. Др. В. Левицький: Про поступ фізики в послідніх часах (1—12). 5. Др. С. Рудницький: Лієн в господарстві природи (1—10). 6. І. Верхратський: Рецензия руского перекладу про „Дарвінізм“ (1—17). 7. Др. В. Левицький: Основні одиниці в фізиці (1—7). 8. Др. О. Макарушка: Пояняте і заваданє літератури з поглядом на літературу українсько-руську (1—8). Сі

розвідки для кожного вельми інтересні і творять знаменитий субстрат для популярних викладів і відчитів.

Малий Фейлетон.

Василь Сидорацький.

Машина до самоубійства.

З рос. переклад Ірослава Веселовського.

Друкарська машина в Ортодоксній може спонияти службу машини до самоубійства.

Самоубійство при помочи друкарської машини доконуєть ся в Ортодоксній ось так:

Ви берете машину і відпечатовуєть що небудь, що відносилось до правди та справедливости, для добра вашої країни.

Вас схоплюють парські слуги і саджають в тюрму.

Коли Ви в тюрмі, де вас держуть два, три, чотири роки; не умерли ви то ведуть вас тоді на суд, який складаєть ся із старців, яких душа відійшла вже давно до некла, а які костеніють на землі без душі.

Старці ті, ненавидячи все що живе, що молоде і правдиве, засуджують вас на каторгу.

Після думки закона ви вже від нині й не чоловік, навіть не живе єство і не річ, яку все таки беруть.

Ви каторжний. Вас ташать за десять тисяч веретів від рідні.

Дорогою ви досвідчуєть самі і бачите на других єв роду мук, яких би навіть чорти в неклі не придумали.

Коли єв все таки остали ще живими, тоді вас саджають до спеціальної тюрми для каторжних, яка служить місцем погребення для всіх чесних людей Ортодоксній а рівночасно є школою зьвіртства для найвеличавіших виродів чоловічого роду.

Перед вами переходять щоденно ті душегуби, що підготовляють ся до аналізу в парській службі.

Вони показують вам усе підлоту своєї душі, щоб обурити ваше благородне почуванє. Вони у ваших очах кривдять, щоб роздратувати ваше почуванє чесноти.

Знущають ся над слабими й хорими, щоб катувати вас почуванєм вашого безсилля помочи терплячому.

Одівають ся у все низьке, на що лиш спосібний вирод, для того, щоб показати вам панованє низькості над висотою душі.

Все те ділають розоруживши вас старанно, щоб ви не могли їх зранити й загалом нановити їм яку шкоду, бо вони знають, що нема такого чесного чоловіка, щоб не забавав освободити земаю від таких негодій.

Оставляють не звязаною лиш одну вашу праву руку.

Старають ся усіми агаданими вимісними средствами одержати в лице удар від тої руки.

Як раз такий удар получают то — виродок одержує підвищенє в службі, бо тим доназує, що він спосібний вивести з терпеливості і ангела.

З другої сторони вас, коли ви мущина, розстрілюють, уявляючи Ортодоксню від приєстности в ній чесного чоловіка, що дуже важне для царя-тирана; а женщина ви, то бють вас доси кнутом, доки не умете.

Ось чому друкарська преса в Ортодоксній може зватись оружем до самоубійства.

Переписна Реданції.

В. Л-ий в Б. За переклад із Реймонта дякуємо; випечатаємо. Годиню сьв. Вислаку заряджено. — Вп. Г. Луа в Н. Через те, що лист адресовано не прямо до редакції випечатанє оповісткы змогло наступити аж в сьм числі. — Вп. Ом В-яє в Г. Дискредита змивнена. — Вп. К-а М-а в Л. Одержали. Дякувати.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодніших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струсовими перами, Matabout, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних кольорах від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на баль послідна новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. ajour Muskellure різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних кольорах.

Черевники балеви, лікерки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з гачком або без него, ційменки і підчеревники.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних кольорах.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, балеви наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальвові, з піковими і шовковими передками, ковнярики, маншети найновішого роза.

Капелюхи. Самостійна пролаж капелюхів в ц. к. надвірних фабрик капелюхів I. Г. Іта фабрикацій з фільцу, льодену, у Відні, і Осипа Піклера і Синів в Грацу Форсольва в Александрий. Найбільший вибір пайму і т. п. в різних фасонах.

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, а куни, ласиці, кретої різного роду — футра медвежі — до того відповідні муш для дівчат і дітей. Футряні і суконої шапки, кучми т. зв. P. galanor, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукно Егера, др. Лимана, вовняні калісони і майтки, рукавички, орігачі козів і пуалів, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки чепці для дівчат і дітей — вагонки на козів до подорожі і т. д.

Конфекция диточої одіжи, як жакети, плащики до того кауан, ковнярики, все після найновішої моди.

Товари обувані. Склад америкських черевиків фабрики обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різнодніо-обуви Boxcall, з телячої сатинованої шкіри і т. п. літньої сорти. Чоботи фальцові, до черевиків фабрики обуви Антона Чапека для панів, пав, дітей. Черевники з Chevreaux лікерки, черевники до ховзана. Все в най-польованія, взагалі різна обув.

Кальоші і черевники до снігу найліпші фабрикаті.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Карти їзди до Америки

Ціни їзди
Гамбург—Нью-Йорк:

Поспішний паровець „Deutschland“
Їде 6¼ дня K 212.—
Поспішний паріві „Moltke“, „Blücher“ і „Hamburg“
Їдуть 7—9 день K 190.—
Веішні поспішні парів. „Postdampfer“
Їдуть 10—11 день K 166.—
Antwerpen—Kanada K 164.—
Hamburg—Buenos Aires K 142.—

Близших інформацій що до їзди в Америку, Аерику, Східну Азию, як також у розривки по середземнім моря, Орієнті і т. п. **Фіак.**

уділяє 66 (6—6)

генеральна агенция

лінії „Гамбург-Америка“, в Чернівцях.
Герман Мітельман, улица Ратушева 11. (Rathausstrasse)

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок число 10, (дім „Просвіти“).

одиноке руске товариство асекураційне засноване в р. 1892

обезпечує будинки, движимости, збіжжя і нашу против шкідливого вогню, побирає умірковувану оплату премій, а частий зиск т. е. надвижку з оплат розділяє межі членів яко звороту; в послідних трох літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР вишачує шноди дуже скоро а оцінку шкід переводив разом з делегатом і місцевими членами. За 11 літ виплатив 7807 відшкодовань в сумі 4,161,668.— К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченнях на житє в краківському Товаристві відступає часті провізії з таких обезпечень на руско-добродійні ціли; для того на житє треба обезпечити ся! тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА Фонди з кінцем 1903 р. виносять 1,013,691 к. і всі уміщені в цінних пав. пуцілярних.

ДНІСТЕР уділяє агенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 537,815.— крон провізії.

(—)

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучення акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і ВУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

60 8—10 м.)

Найбільший подив в світі

виканкує новий винахід

Годинник кишеньковий

анкер сист. Roskopf-Patent який дуже точно ходить і на хвилі дає ся регулювати в гравірованих окладниках 2 ар. 50 кр., в чорних оклад 3 ар. 25 кр. Ланцюжки никеліні або позолочені з гарною повіскою Сопраз 0-45 кр. Як не подобає ся, приймаю товар назад. — На жадане висилаю цінники годинників, золота, срібла, хіпського срібла, музичних інструментів, складових частей до годинників з 1000 ілюстраціями да. 62 (8—12) ром і оплатно.

Ф. Шам, Есраків
ул. Зелена 3.

Заложений в році 1852.

4 (1—3)

„РУСКА ХАТА“

Ілюстрована часопись літератури, штуки і сучасного житя виходить кожного 6. і 20. в місяці, в обемі 2 до 3 аркушів, під редакцією Дениса Сембратовича. Передплата виносить 12 К. на цілий рік. Єсть се одинокі ілюстровані писемля для руских родип. „РУСКА ХАТА“ містить: поезії, оповідання, описи подорож і наукові розвідки зі всіх галузей науки. Числож по дає „РУСКА ХАТА“ в кожнім числі репродукції образів майстрів світової слави. Адреса Адміністрації:

Львів, ул. Вільжарська ч. 5.
До тепер вийшли два числа. Ждайте „Рускої Хати“ по всіх злочах.

РАМИ до образів і фотографій

до святых і світських образів
паспарту і виробу переплетничі
найдешевше у

Б. Кальтера

Чернівці, улица Почтова ч. 5.
в забудовану бірки побіч готелю Готліба.
(8—10)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

антика др. Ю. Францога
в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирани против всяких ревматичних боляв, простудження, ломаня костей, пачий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флішпонок) 8 кор. з оплатою і упакованем.
(— (—))

Марка охоронна: котвиця LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празі,
загално признаний знаменитий усмиряючий лік на втиране по ціні 80 сот., 140 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просимо жадати сей загално улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютного майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запряженого судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „Золотою Грушкою“).

7 (—)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані відліки від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„пів року 10 „ — „
„чверть року 5 „ — „
„місяць 1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.
Передплата і належність за ісерата
платні в Чернівцях.

Листи з України.

Одеса в лютім.

Події життя нашого з швидкістю блискавки прорізують задушливе повітря.

Можна собі уявити, що в ої часи переживає ціла Росія, коли наша меркантильна Одеса повна революційних елементів, і що найбільш характеризує час, що революція пройшла в такі сфери й верстви, де раніш про неї й згадувати боялись. Нема палати, нема й хати, де-б на різні лади не балакали про зміну центрального уряду.

Можна з певністю сказати, що крім безнадійних дурнів та своєкористних негідників, бюрократичний устрій уже не має в Одесі прихильників.

По вулицях, по каварнях, у театрах, на трамваях тільки й чути крилаті слова: конституція, революція...

Публика користується кожним найменшим засіданем, де-б воно не було, що-б оголосити сї крилаті слова. Найбільш швидко революціонізують ся прості люди — селяни та міщани. Не рідко бачиш, як на базарах, або й на вулиці стоїть купка селян і слухає оповідання якого небудь фірмана або й поліцає про те, як десь збирали ся й казали: „геть з самодержавієм, най живе свобода, най живе революція!“

Цілий загальний зрив революціонував ся, навіть діти. Так недавно по головних улицах поважно пройшли школярі комерчеської школи (здебільшого купецькі діти) з червоним прапором з вигуками: „геть з самодержавієм! най живе революція!“ Поки поліціянти схаменулись, вони розбіглись по різних закутках.

Вибух з гармати в Петербурзі, страйк, убійства робочих, поранення Гапонів і відлучення його від церкви, додали у нас до огню ще й полум'я. Колишні темні міщани, опір престолу й бюрократії, тепер усі в голос осуджують центральний уряд і рішили, що такі вчинки уряду підуть не на добро цареві і вже цікавлять ся, хто-ж у нас по йому буде царювати?

Говорять про се, як про річ зовсім звичайну, без жалю, без здивування, навпаки з недобрим серцем, з іронією. „Скільки за сього царя миру погинуло!...“

Починають пригадувати нещасливе царювання і доходять до війни. Тут широкий потік фактів, які хоч кого зривають революціонізують.

— Мені сив пише, що на них всіх сорочки попірили, що коли Японці беруть наших у полон, то дають свої сорочки, бо там кожен солдат має їх аж три.

— А мені пише, що їх нуджа заїла, що вони смаять на вогні свої волохаті шапки, аби тої нуджи позбавити ся, а сорочок нема ні на кому. Там наші пропадають з

голоду, їдять конину, собачину й кошачину... А отсе, каже, поведуть на „прізію“.

— А не даром цар казав: „Моя горілка, мої й діти. Пийте мою горілку діти, та їдьте Японців бити!“

— А тепер у Петербурзі і сам убиває своїх дітей...

— Бо він же наш батько, а ми його діти!

Подібні розмови почуєте пераз на базарах і все те говорить ся отверто. І диво: коли було тихо в Росії, то раз-у-раз виникали процеси в „оскорбленні Величства“, а зараз таких процесів нема, бо довели-б ся усіх людей тягти до криміналу.

Барометром петербурської погоди є у нас поліція. Коли вона звичайно з горожанами, значить нас побили Японці на Сході, значить у Петербурзі лагодять ся до реформ. Коли поліція на чолі з градоначальником Нейдгартом і поліцмайстром вахає, до всіх чіпляється — значить, що ми з б і р а є м о с я побити Японців і усунути всі реформи, а замість них випустити на горожан узброєне військо і викотити проти їхніх будинків гармати.

Ніколи у нас царське правительство не мало престижу чесного уряду: воно так забрехало ся, що ніхто й ніколи йому не вірив. Коли вступив на престол князь Мирський, суспільність забула на час усі кривди деспотії, усі її брехні і повірила... Та вже розчарувалась... „Реформи“ у Петербурзі — то такі-ж самі реформи, як і в Турції. Ніхто вже від них добра не чекає. Усім ясно, що се комедія, яку грає з суспільністю бюрократія і яку затягає самого царя. Гра небезпечна особливо для особи монарха. Усі знають, що права й свобода ніколи сливе й ніде не давались зверху, а завжди їх брали з низу. Так буде й у нас. Ми вже вступили на путь справжньої революції. Страйк і убійства в Петербурзі — се єсть перша пересторога тим, хто глухий до голосу свого народу. „Потече сто ріками кров у синє море дітей ваших“. На голос народу в Петербурзі довістає генерал-губернаторство. Трепов (у якого вже стріляли в Москві) та Коковцев (міністер скарбу) хочуть зробити лад в анархічній цілком державі тим, що пишуть до робочих відозви. Їм допомагають нові письменники, як от наш Нейдгарт (у якого теж стріляли). Нейдгарт хоче вдарити на патріотичний та економічний бік і довести, що страйки будуть на користь тільки Японцям, що се все їх діло баламутити робучих людей. З сього писання нового письменника робучі люди глузують, бо розуміють ся на політичній економії й на патріотизмі більш, ніж Нейдгарт. Та власне, що й незрозумілий зрозумів вагу писання Трепова та Коковцева, тре-

ба було пождати не більш тижня і тут сам Нейдгарт у своїй часописі „Від. Од. Градоначальства“ (ч. 18) поясняє робочим, що ст. 267 закону забороняє страйки. „Ясно, каже, що й самі спокійні страйки ведуть страйкарів до карного процесу“, а звідси до криміналу. А між тим Коковцев та Трепов писали до робочих, що сам цар хоче дозволити їм страйки. Кому ж тепер вірити? І суспільність знову нікому не вірить: знає, що се маневр бюрократії, аби виграти час, аби скінчилась війна, а там...

Та вже не вернеть ся до вас страчений спокій і сон ваш буде страшний! Можна плисти проти течії, але не довго. А ріка прибуває. Не даром же „весна“ у нас. Так пішли „нахабного й нетактовного“ вчинку маршалка Чернігівської шляхти й председателя Черн. Земства, не тільки не вгамувались у нас, а навпаки ще отвертіше почали заявляти протести. Не минає жадного дня, у якому не була-б подана петиція чи цареві, чи міністрови то від земства, то від шляхетства, від міста, університета, просто від якогось випадкового зібрання і т. д.

Окрім того пересилають ся привітання від міста до міста, від земства до земства, до університетів, надто багато до Московського і все з одними бажаннями: скинути з себе опіку бюрократії, здобути права горожанські, завоювати конституцію.

Особливо тривожно й неспокійно проминає у Росії день 25. січня н. ст. — 150 річний ювілей Московського Університету. Святкувати ювілей заборонено, але ж мовчки обійти сей славний день не випадало. З від-усіль були надіслані до першого російського університету привітання. По всіх містах люди збирали ся на приватні зібрання, але поліція скрізь те заборонювала. В Одесі інтелігентні люди ухвалили зібрати ся в салі „Уніон“, та поліція довідала ся й поставила там узброєну сторожу. Тоді розійшли ся потай. Найбільше зібрання було з'організоване в реставрації Кузнецова, де зібралось коло 300 інтелігентів.

Збори отворив редактор „Южних Записок“ Пункеев. Він коротко схарактеризував вагу сучасної доби, яку переживає Росія, великі послуги, які зробив моск. університет у ділі здобути горожанських прав і пропонував зібранню заслати університетові привітання.

По сьому промовляли О. і Б., які в гарних та красивих висловах схарактеризували колишні часи студентського життя. Тоді, казали оратори, студентство було єдиною сливе живою силою, що не мирилось з деспотією. Тоді сливе ціла суспільність дивилась на студентські рухи, на студентські петиції й цілу

боротьбу молодіжи, як на утопічні змагання, що роблять тільки шкоду студентам. Та настали часи, коли всі горожани прилучили ся до сього руху і цілий народ заговорив про свої права. Тим посилавши адресу університету, треба згадати й про студентство і йому вислати привіт.

Публика почала підписувати адресу, а тим часом один з присутніх розпочав відчит про петербурський страйк.

Його переривала поліція, що увійшла на сей час, довідавшись про збори. Поліцмайстер оголосив, що замикає збори і дає п'ять хвилин, щоб розійтись.

Підняв ся страшенний галас, гармідер, навіть почули ся лайки і „геть поліцію!“

Поліція вийшла, але туж-мить реставрація була оточена козаками, жандармами й поліцаєми. Нікого вже до реставрації не впускали.

Збори почали радити, що робити? Багато запротестувало проти такого насилля поліції й беззаконня. Позаяк збори були оточені узброєною силою, а у присутніх не було оружжя, то зробили постанову: на сей раз розійти ся, але на другий брати з собою оружжя. Проти узброєної сили можна воювати тільки зброєю.

Після кожного такого зібрання бувають арешти, але у тюрмі довго не держать, бо цілий загальний хвилюєть ся, подають до Петербурга телеграми, словом одвоюють усіми способами заарештованих.

Досі ще у місті лякають ся страйку. Між робочими був неспокій і трохи не вибухло. Та Одеса любить страйкувати, коли сонечко ясно світить, коли тепло й зелено...

Міщани.

Політичний перегляд.

Рада держави.

Отворене поведілкове засідання відтягло ся аж до 3 год. по полудні. Відтак на домагане пос. Бергера відчитано внесення і інтерпеляції дословно. Посли Дашинський, Пернерсторфер, Гібеш і тов. поставили ось таке нагальне внесення: „Палата послів зволить ухвалити: Взиває ся правительство, щоби оправдало перед посольською палатою заклади зборів, видані в останнім тижні політичними властями в Галичині, через що фактично знесено заборучене основними законами право свободного виявлювання думки і переконання. Взиває ся правительство, щоби поручило перевести слідство в справі насильств, поповнених державною поліцією у Кракові та щоби вислід слідства предположило палаті“. По прочитанню „впливу“ одержав слово пос. Дашинський для умотивування свого внесення, причім пристрасними словами обговорював різницю в Петербурзі

бігачаючи й обер-
ж. — Не добре!

Кишенівський погром, економічну нужду Росії і національний бій революції. Міністер справ внутр. Біляндт-Райдт просить, щоб наглість внесення Дашинського відкинено. Наглість внесення пос. Дашинського о год. 7 веч. відкинено. На винісним засіданню по відповідях міністрів на кілька інтерпеляцій промовляв п. Шумаєр в справі контингенту рекрутів.

Угорська криза.

Вчера відбуло ся засіданне получених сторонниць опозиційних під проводом предс. Кошута, що повитавши збори висловив радість ізза свіжої виборчої побіди. Алядор гр. Зіхі іменем всіх висловив Кошуті подяку за незрівнаних ревність, злояльність і такт у веденню виборів. Кошут вніс, щоб коаліцію опозицій удержано і на будуче. До того внесення прилучив ся Банфі і Зіхі, після чого его ухвалено одноголосно. — Гр. Юлій Андрані, який із поручення цесарского веде переговори із різними політиками мабуть не зможе сповнити своєї задачі що до зложення нового кабінету.

Агонія самодержавія.)

В неділю вечером, коли цар миротворець перемінив ся в царя убійника, соціалістично-революційна партія Росії осудила на своїх тайних засіданнях сповнений злочин. Вислід виключував всякий сумнів. „Боевая організація“ проголосила над Николаєм II. засуд смерті...

Коли розважимо, що доси навіть терористи ставили особу монарху поза справою, що навіть зобов'язали ся не тикати посьвяченої особи царя і найвищого духовника — так порозуміємо той величезний переворот, який потряс душою Росіянина в наслідок страшної недільної зради. Се вже не проти бюрократії, не проти урядничої анархії, не проти самоволі громади лотрів, що відмежили монарха від народу — се проти самого царя піднямаєсь тепер ненависть і лють народу. Се вже не реформа бюрократії стоїть на деннім по-

*) Помістимо сю статтю в перекладі із паризького тижневика „Le courrier europeen“ бо хоч іодій в Росії розвивають ся й пияким темпом, то вона все таки актуальна головню із за характеристики планів Вітто-го. (Р. е. д.)

На хуторі.*)

Перевів Володимир Карбулякський.

(Коєць).

— Оттакє то дієть ся, братчику, — зачав Рашевич знову, глядачи при столі на сльідного. Ми в своїй доброті й щирості і із страху, щоб не закинули нам, бупім то ми ливили ся позаду в культурі, братаємо ся, — даруйте за слово — з всякою драгню, проповідуюмо братолобіє і рівність між паном а волоцюгою; однак коли ми над сям подумали, то пізнали би, в якім степени злочинна та наша доброта. Ми довели до того, що цивілізація висить вже мов на волоску. Братчику, те, що наші предки здобували віками, висміють сьогодні-завтра й знищать сї найновіші людиці.

Після вечері вийшли всі до сальону. Іванна й Іраїда засьвітили на роялі євчикки й приготували ноти. Але батько

*) В першій частині сего оповідання, що була печатана в 9. ч. „Буковина“ має бути в I. стовпці (1. стр. з гори) замість: продовжував — проходжував (9. стр. з гори) зам.: оленових — оленевих рогів, в II. стовпці (3. стр. з гори) зам.: рухав ся — рухав, в III. (12. стр. з дод.) зам.: доки — то, (6. стр. з дод.) зам.: невірних — нерівних, в IV. стовпці (10. стр. з дод.) зам.: візьмуть — візьміть, VI. стовпці (2. стр. з дод.) зам.: зігнув — зіграв.

рядку — а повалене самодержавія. Навіть ліберальні конституціоналісти повинні порозуміти в отсій трагічній хвилі, що обмерзліє, яке знімає ся сьогодні проти Николая II., не дало-б перемінити ся в мирне довірє при помочи лиш неясної конституції. Проблема поглиблена ся. Обмані, які нароком потягнули на рід в найстрашнішу сїть, зладжену колив-небудь шалючими деспотами проти своїх все ще лояльних підданих, ті злочинці засуджені раз на все. Ніка реформа, ніка уступство не в силі затерти їх страшного злочину.

В суботу о 3-тій годїні казав цар відповісти робітничій делегації, що докаже свою прихильність до народа і що пізніше рішуть ся в справі сходів і розмови, яких домагає ся парід на площі перед палатою. І саме в сій хвилі, коли та брехлива обітниця зістала проголошена, коли ся препогана зрада зістала сповнена, Николай Єнієвтик (де Ломброзо зі своїми злочинцями з уроджені?) видає дозвіл на устроєне масакри — кому? індивідуум найбільш скомпромітованому в его окруженю, алкоголікови, котрого зв'язали інстинкти знав, обманцеви, котрий посьмів укрести 40 міліонів франків зібраних з голодуючого народу на здвигнене пам'яткової церкви в честь его власного батька — і котрий за сей злочин казав невинних засудити: Я маю на думці великого князя Владимира. Слово не тичить вже людей держави, а війників. Навіть Віте, великий архітект кращої будуччини мусів усунути ся до своєї палати на Камено-Островскім проспекті. А парід завірюючи словам царя, котрого не підозрівав ще о підлоту і злочинність, nobis добровільно розоружний на різню...

Данте був-би вигадав спеціальний круг в своїм некаї, щоб показати нам покаране сего злочину, якому війникі кодексе не може дати назви. Та чи показане так інтересне? Ніцше казав, що треба судити діла по їх наслідках а не інтенції. Та яке небудь буде безпосередне закінчене столічної революції, ті наслідки вже видимі.

Самодержавіє засуджене. „Світла автократія“ Вітто купує ся в крові. Ті мірієчні проекти аграрної реформи, котрої переведене мало спонукати загуканого царя до поступенних концесій, розвідали ся з димом картачевих вистрілів. Вістка про страшну зраду царя рознесе ся лисавкою по найдалших селах і містах. Сьмішна круція, яку що недавно так безлично сьмія Победоносцев організовати поручаючи самим тільки темним мужикам — громаді молитви о „скріплене ума Августійшого монарха“ щоб він „не спротивив ся своїй престольній присязі удержання самодержавія“ — і сїй шантаж обчислений на несвідомість худобичої товпи, провадить ся, як ему і слід. І навіть ті,

які доси ідею царя нерозлучно бачили з ідеєю добра і чести, і ті по страшній душевній боротьбі засудять безіогально Николая II. і его свояків, і его систему і его дорадників.

Але ся kwestія, сей моральний засуд се ще агляд найменше важний в ситуації. Що значать упокорене кількох одиниць там, де в гру входить добро і спасене одного з найчисленніших народів! Злочин царя се іно перший ключ революції. Єї генеза і розвиток спочивають на безконечно глибоких основинах. Они спочивають на нерозлучності трьох kwestій політичної, моральної економічної — котрих взаїмне відокремлене становило принцип правління, яке Вітте хотів ввести на місце тиранії Плевого. Він хотів усунути першу з сїх проблем: чисто політичні бажання російської інтелігенції і народів не великоруских. Він хотів розв'язати моральну kwestію, котра нічо друге як kwestія, котра нічо друге як kwestія самоволі бюрократії — зводючи єї хвилево на kwestію „адміністративного тагту“. Як колиби „так“ не був якраз запереченем „бюрократії“! Як колиби „точне примінене законів“, та славна „дегальність“, в котрій деякі все ще шукають спасеня народу, не була чистою іронією, бо по правді може бюрократія довільно творити і проголошувати устами недолугого царя усякі які захоче „права“, котрих точне виконане признасть їх найстрашнішім злочини „дегальними“. Вітте задумував наковець при помочи ліберальної легальності — читай самоволі — укріпити період сулокою, в котрім то часі розвиток его економічних проектів потягнув би агодом і основну переміну війниного устрою держави. Він мав намір — хоч се і противило ся мніню царя — обожаного і удержуваного незрілостю і темнотою мужицтва — дати добровільно вигнати „мірови“ себто „хлопцтву“, заперти тим чином політичні ріжнїці між різними а промисловим пролетаріатом, стигнути ріжні елементи народної маси в одну компактну групу і дійти через рівність хоч-би і гори усіх до одностайного розвитку соціальної ситуації. Се був одиникий спосіб, в який по его думці моральне і економічне питання мало-б зіляти ся в проблем політичний.

Але парід годі кормити дилектикою. Вступним услівієм до сего плану реформи мусіла бути непохитна терпелівість народу. А така терпелівість була-б тільки можлива, наколи би кожда жертва царизму змогла порозуміти і прийняти хитру методу „батьківського автократа“. Та поминувши вже сьмішність сеї методи з довгим речящем, котрій нічо не заповнювало цілковитого приміненя — методи, котра здала-б ся була придумана не так, щоби нею ціля досягнути а радше щоби удержати Вітто-

го в ласках рівночасно і на дворі царским і у народу — поминувши наковець і неможливість пояснити товні містерність сеї задачі зрівноваженя елементів і kwestій — найменше свободіє заявлене Віттого на річ сїх его проектів потягнуло би его безпоровочний упадок. І ось вишня причина его банкротства.

Внутрішні причини також не далеко треба шукати. Найменша трудність в економічній житю народу мусіла тим сильніше зазначити нерозумну ідентичність трьох проблем, які Вітте хотів „розсортувати“, мусіла їх запутати так, що розв'язка могла бути хіба рівночасна або... неможлива при помочи средств автократії. Коли зв'язати, що прбыви так чисто економічні як стрейки в якім небудь краю прибирають сєйчас значіне незвичайно важних переворотів політичних, коли зв'язати що в Росії стрейкові змагання падають рішучо під ударом єдинств безпечности держави, та порозуміємо що ціла система Віттого — а він найпроворніший адміністратор в Росії... збудована на повіздухах. Економічна kwestія в Росії більше ще чим деінде kwestія ураз і політична, а кожда kwestія економічного характеру имає безпоровочну розв'язку, найменший економічний конфлікт мусів фатально перемінити ся в конфлікт політичний. Що більше, сьвідоме викликане трудності економічного характеру могло послужити до ніпхнення народу в політичний рух, який перевернув-би від шпилью аж до основ плян поступенного нерестрою і висунув на денний порядок бажання безпоровочної розв'язки не іно самої піднесеної економічної kwestії а також і політичного проблему, котрого так боять ся. Незвичайна непопулярність війни російсько-японської приєрила зроджене такої трудності. В хвилі коли вже — я наводжу фразу одного міністра, — що найменше півтора міліона франків крадено що дини“ через бюрократію, мусіло прийти на думку думаючим робучим, що справедлива річ щоби і робітничая класа користувалась в певній мірі сего золотогосяно ріною. Бажання робітників державних — Путилівскі фабрики в трьох четвертях акцій принадлежать державі — зістали сформуловани і стрейк вибух. Подія була подвійно політична: моральна революція проти онікувального гнету держави а компікація з певного рода державною зрадою, опозицією проти воюючої вітчини. Правління Віттого вже було упало. Але робітничая товпа, котра без сумніву моральну вагу свого вчинку далеко більш відчувала чим его вагу політичну, вірила все ще вперто, в вітєнівскі реформи, в обіцїну „дегальність“, в доброжачливість коли вже не бюрократії так бодай царя, що підписав маніфест реформ. Та стрейк вічно трівати не може,

не переставав говорити й не було знати, коли він вже замовкне. З жалем і досадою дивили ся вони на егоїста-батька, для котрого очевидно великою втіхою було, побалакати та забаницати своїм розумом. І се було для нього дорожше й важніше, ніж частє своїх доньок. Маєр — однієсенький молодий чоловік, що бував в їх домі, приходив — вони се знали, — їх милого женського товариства ради; однак неутомимий старець запанував над ним і не пускав його від себе ні на крок.

— Подібно як західні лицарі відвернули напад Монголів, так повинні і ми злучити ся, заки ще час і вдарити разом на нашого ворога — продовжував Рашевич голосом проповідника, підносячи праву руку. Нехай тільки я явлюсь перед мужиком не як Павло Іліч, а як острій і сальний Річард Львине Серце. Перестаньмо обходити ся з ним ввічливо й буде досить! Зговорім ся, що коли лише зближить ся до нас мужик, дак киньмо йому просто в вічі слова повні зневаги: проч з руками, не пхай свого носа до чужого проса. Просто в пик — продовжував Рашевич радісно, тикаючи перед собою пальцем. В пик! В пик!

— Я не можу сього, — відвертаючись заговорив Маєр.

— Чому ж? — запитав скоро Рашевич, прочуваючи цікаве, довше змагання.

— Чому ж?

— Тому, що я сам міщанин! — При сїх словах Маєр почервонів, аж щия

надула ся в його, а на очах заблещали сльози.

— Мій батько був простим робітником — докінчав він грубим, врываючим голосом, — але я не бачу в тім нічого злого!

Рашевич дуже засмутив ся і збентежений, мов злодій пійманий на горячому вчинку, дивив ся не рішучо на Маєра й не знав, що сказати. Іванна й Іраїда почервоніли і похилили ся над нотами; їм було стидно за безтактичного батька. Перейшла одна хвиля в мовчаню і їм стало нестерпно соромно, коли знову залунали зневажливі болючі — протягнені слова:

— Егеж, я міщанин і горджу ся тим!

По сїм випростував ся Маєр, смираючись не зручно об мебель і вийшов скоренью в прихожу, хотів коні ще не буди запряжені.

— А сьогодні буде вам темненько їхати, — бормотав Рашевич йдучи за ним. — Місяць сходить тепер пізно.

Обидва стояли на рундуку в темнім і чекали заки запряжуть коні. Було холодно.

— Звізда виала... заговорив Маєр, вибираючи пальто.

— В серпину паде їх богацько.

Коли запряжено коний, поглянув Рашевич уважно на небо й сказав зітхаючи:

— Поля, гідна пера Флярмаріона...

Провівши гостя, проходжував ся Рашевич по саду розкидаючи в по-руками. Він не міг нати слов

як раз перед хвилею скоїдо ся таке дивно та дурне непорозумінє. Йому було стидно і він сардав ся на себе. По перші була се з його сторони крайня неосторожність і безтактовність, розпочинати ту прокляту розмову про білу кість, не довідавшись передше, з ким має до діла; щось подібного притрапилося йому вже раз; якось то сварив він в вагоні на Німцї, а потім показало ся, що всі його розмовники були — Німці. По другім він відчував, що Маєр не приїде вже більше до його. Ті інтелігенти, що вийшли з народу, хоровиті самолюбці, вперті й пам'ятають заподіане їм зло.

— Не добре, не добре — бормотів Рашевич, сльозуючи; йому було і яновсь гидко, немов би він мила з'їв. — Ах, не добре!

З саду було видно через вікно до сальону: Коло рояля сиділа з розпущеним волосом Іванна, дуже бліда налякана і говорила про щось з великим жалом. Іраїда переходила задумана з одного кутка до другого; а ось заговорила і вона, також скоренью з розгніваним лицем. Говорили обидві разом. Не було чути ні одного слова, але Рашевич догадував ся, про що йшла бесіда. Іванна мабуть гнівала ся, що батько відвернув своїми бесідами всіх порядних людей від хати, і сьогодні відобразим єдиного знаменого, може й женихата що тепер нема в цілїм окрузі для бідного чоловіка місця, де би він відіграв, — судачи по тім, озвучуючи руки до гори,

він мусить мати сечасову певність сповнення реформ. Вітте забув, що домагання економічних полекш потягнуть за собою і домагання політичних прав. Він найшовся цілковито неприготованим на се, бо в його плані розвизка припадала аж на далекий речинець. І ось з тої хвили були ми свідками незвичайно сумної а враз і постидної події, як нечайно щез зі сцени правління чоловік, котрий хвилево здавав ся опановувати політичну ситуацію. Вітте не мав вже що більш радити цареві.

Нарід домагав ся безпроводочною обітницею, яку почув-би з уст монарха, одинокої відвічальної особи в 130 мільйонній нації. Одинока розвизка — зовсім хвилюва — була можлива. Вітте скріплений відвагою розвизки повинен був опанувати дрозжачого монарха, витягнути его перед нарід, показати, підшешнути ему кілька слів ясншої обітвиці і все було-б уратоване. Чи не стало на те в него відваги? Чи не допущено ему бачити ся з Николаєм II, якраз, щоби приготувати его упадок по масакрі? Історія на се відповість. Але на всякий спосіб фатальний розвиз ситуації зробив мирне поладжене рішучо неможливим.

„Світлий деспотизм“ вбитий власними принципами. Тиранія Плевого, наколи захоче віджити під управою альфоголіа Владимира чи епілентика Николы потоне швидко в крові як ось вчора батьківська автократія. Смерть повила над головами салних деспотів. Років хвилю хто відверне? І хто зміг сказати, що зродить еволюція з хаосу, в який валить ся все те, що створило самодержавіе?

Александр Улар.

Росія й Японія.

Завязіть бою зведеного кодо Сандену пояснює ся стратегічним значінем тої місцевости. Вона лежить на хінським шляху з Сінмінтіну до Ляояну і творить разом із Ентаем т. зв. другорядну підстану операційну Японців. Лежучи в осередку між ріками Гун, Шаго і Тайце творить важну точку для оборони й атаки ліній ріки Гун і рік Шаго—Тайце. Сандену віддалене від залізничного мосту під Ляояном ледви о 26 км. — Тепер поза реконструкційними операціями і дрібними переміщеннями нема на полі борби нічого замітнішого. Росіяни сподівають ся атаки японського. — В Петербурзі послідає непероджене Куропатіна поважно захитало его становище. Офіційні круги глідять вже за его наслідником, тільки нема де его найти...

— говорила мабуть про нудне жите, про втрачену молодість.

Рашевич вернув в свою комнату, сів на ліжку й почав по малу роздгати ся. Дух його був пригнічений, а чуття, немов би він мила з'їв, втомлювало його. Йому було стидно. Розібравшись поглянув він на свої довгі, жилисті, старечі ноги й нагадав собі, що в окрузі призвали його чернахою і що після кожної довшої розмови було йому стидно. Судже-ним шляхом зачинав він мягко, ласкаво з добрими намірами, називаючи себе старим студентом, ідеалістом, Дон Кіхотом, — але незаметно для себе самого сховав він на лайку і брїхї і, що найдивніше всього — критикував вірно науку, штуку і мораль, хотий вже двадцять років минуло, як не прочитав жадної книжки, не бував нігде дальше губерньського міста і взагалі не знав, що дієть ся на білому світі. Коли сів щось написати, а хоч би й тільки якесь привітне письмо, то і в письмі виявлялась лайка. А все се головню тому, що був передусім чутливим і слезавим чоловіком.

Невжеж запанував в йому нечистий дух, котрий ненавидить і бреше в йому проти його волі?

— Не добре — зітхав він лежачи під покривалом — не добре!

Дочки також не спали. Роздг ся сміх і крик; немов би гонили за кимось: в Іванів вибухла гістерика. Не багачко потім заридала й Іраїда. По коритарі перебігла кілька разів горнична.

— Що за історія, Господи, бурмотів Рашевич глибоко зітхавши й обертаючись з боку на бік. — Не добре!

В битві під Гайконтай згинуло 24 японських офіцерів 10 було тяжко а 7 легко ранених. Між тяжко раненими знаходиться і ген. майор Таніге. — Ген. Мацумара, що командував військом при здобуттю „горбка 203 метрів“ під Портум Артура помер на удар мозгу.

НОВИНКИ.

Чернівці, 7. лютого 1905.

Засідане вечеркового комітету відбуде ся завтра в середу точно о год. 6-ій вечером в читальні „Народного Дому“. — *Омелян Попович.*

Пос. Пігуляк почесним горожанином. Кіцманська рада міська іменує п. пос. Ер. Пігуляка одноголосно почесним горожанином м. Кіцманя за заслуги, починені для сего міста.

Із виділу краєвого. На посіданім засіданні із дня 4. лютого с. м. дозволено побирати підвишені громадські податки Миткови 60%, Касилякам 60%, Іванківцям 55% і Арборі 65%. На будову шкільних будинків дозволено зтягнути громаді Гоголина пожичку 1200 кор. а Кучурів Малий 12.000 кор. П. тверджено контракт куна-продаж, зг. замінити предложені громадами Бояни, Камеральні Ленківці, Новоселиця, Будю і Каменка. Крім сего поладжено кілька рекурсів в справі найму насенищ. За згодою із правительством подтверждено контракт службовий заключений між громадою Ілішешти а вибраним на громадського писаря Іваном Гривняком. Наділено 300 кор. субвенціями Райзайзеньськї каси в Сучаві (нім.), Арборі (нім.), Виженка і Гоголин (руск.). Тамчасового вознього Івана Мігалескула стабілізовано. Принято до відомости прелімінарі сторожницьких доріг повітових на 1905 р. а на покриті недобору дозволено побирати 25% додаток. На основі дохождень починених що до управ усіх комітетів дорогових а передовсім черновецького і гурагуморського починено відновити зарядження супроти добаченнях неправильностей. Членом ц. к. повітової ради шкільної в Вижицях вибрано з рамени краєвого виділу о. Стеф. Маланчука гр. прав. пароха в Лукавцях н. С. Для студій над будовою і уладженем кайлік хірургічної і гінекологічної і очної в Німеччині і Австрії уділено 1200 кор. субвенції дир. шпиталю др. Филиповичеві і сов. будів. Кольбенгаєрові. Порішено прийняти до відомости правительственну тарфу за виконуване бактеріологічних дослідів, зладжену про-сектором краєвого шпиталю др. Люкшам. Відтак порішив краєвий виділ військовий

В сві мучила його совість. Приснило ся йому, що він голий, високий, як жирава, стоїть серед хати й говорить, тикаючи перед собою пальцем.

— В пилу, в пилу, в пилу!
Прокінувшись на лаяканій і передусім нагадав собі, що вчора своіло ся неопорозуміння й що Маєр певно вже більше не приїде. Згадав він також, що треба платити в банку відсотки, дочок віддавати заміж, треба їсти, пити, а тут і слабкість, старість, неприємности зближають ся зима, дров нема...

Була вже десята година рано. Рашевич вбрав ся поводи, напив ся чаю і з'їв два величєнні кусні хліба з маслом. Дочки не виходили до чаю; вони не хотіли сходити ся з ним і се гризало його. Він полежає в своїм кабінеті на канапі, потім сів за стіл і взяв ся писати до дочок лист. Рука його трясла ся, а очі блили ся. Він писав, що він вже старий, нікому не потрібний, що його ніхто не любить і просив дочок, щоб забули про його, а коли осмове, щоб поховали його в простій осмевій трунці, без церемоній, або щоб післали його до Харкова до анатомічного музею. — Відчував, що кожна його стрічка даєть злогою й комедиянством, але перестати вже не міг і все писав, писав...

— Черпаха! — знову роздалось з сусіднього кабінету; се був голос старшої дочки, сердитий, сичачий голос. — Черпаха!

— Черпаха! — повторила нечаче відгомін молодша: — Черпаха!

із відділком до § 11. уст. 4. організаційного статута культурно-технічного краєвого уряду перевести на краєвий фонд виплату коштів подорожж і диет, які належать ся урядникам краєвого культурно-технічного уряду за ведене роботи при зладжуванню дренаційного проекту для ґрунту п. Віктора р. Купаренка в Рончу. Вкінці порішено звернути ся до краєвого правительства о уділене опії що до задуманого уладженя протиракового інституту при тутешнім краєвм шпиталі.

Вістка про увільнене Максима Горького оказала ся лишеною основ.

Пригадуємо красавицям кіцманського повіта, що вечером „Кіцманського Бояна“ відбуде ся в суботу 11. с. м. в просторій сали уряду громадского. Комітет приготує числені несподіванки. Козаки з „Січи“ і „Союза“ обіцяли свою участь. Запасить ся проте на моцний хрїв. Запрошеня друковані вже розіслані — висилають ся тепер лиш письмени. Хто би не дістав через ошибку запрошеня, зволить зголосити ся до одного з комітетових. Пригадуємо ще раз, що стрій для панів народний або вечерковий, для панів візитовий. Вкінці кличемо до всіх молодих, що хотять весело та добре забавити ся, приїдьте до нас на 11. с. м., а не пожадуйте! — *Комітет.*

Загальні збори споживного тов. „Взаємна Вигода“ в Кучурові Великим, відбудуть ся дня 12. лютого н. ст. 1905 в 3-ій годині попол. в школі сьв. Марії а слідуєчим дивним порядком: 1. Отворене загальних зборів і обяснене статутів. 2. Вибір управи і ради надзорчої. 3. Вільні внесення. — *За тимчасову управу: Аманій Карча.*

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Черешківці стов. зар. з неомб. пор. відбудуть ся дня 12. лютого 1905 о 1-ій год. по обідї зі слідуєчим дивним порядком: 1. Біляне за рік 1904. 2. Доповняючий вибір 2 членів ради надзорчої § 94. 3. Доповняючий вибір 3 членів старшини § 94. 4. Вільні внесення. — *Сава Іванюк, голова.*

В неділю дня 19. лютого 1905 відбудуть ся загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Раранче в домі читальні о 3-ій год. пополудни з отсім дивним порядком: 1. Справоздане касове. 2. Внес нових членів. 3. Вільні внесення. — *Старшина.*

Звичайні загальні збори „Каси пожичкової і щадничої для громади Бріди“ відбудуть ся в середу на стрітене, дня 15. лютого 1905 о 2-ій год. попол. в шкільнім будинку з слідуєчим порядком дивним: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане старшини з діяльности касового. 3. Замкнене рахунків за уділовий рік 1904. 4. Вибір одного члена до ради надзорчої. 5. Вільні внесення. — Від старшини каси: *Дмитро Гудима, голова.*

У Волоскім Банилові у Полянах відбудуть ся загальні збори каси дня 11. лютого 1905 н. ст. о 2-ій год. попол. з слідуєчим дивним порядком: 1. Справоздане касове за рік 1904. 2. Доповняючий вибір ради надзорчої. 3. Вільні внесення. — *Тодер Георгійчук, начальник каси.*

Із торговельної палати. На засіданні бун. палати торговельної і промислової із дня 1. с. м. вибрано нову президію. В еї склад увійшли знова: ц. с. сов. Лянґенгає як предідатель (14 год. на 17 голосуючих); 3 картки віддано порожні, соймовий посол Відг. Тігінґер як віцепрезидент (17 год.), сов. будів. Йосеф Грегор як пров. предсід. (12 год.); по 1 год. одержали рр. Бориславський і Пікер, тра картки були порожні.

На археологічнім конгресі в Атенах, що буде відбувати ся від 7. до 13. цвітня, заступати ме черновецький університет проф. др. Ераїх.

Винаєм міського театру в Чернівцях. В суботу відбуло ся спільне засідане магістрату і театральної комісії, на яким прочитано зголошені оферти і розведено загальну дискусію. Рішеня в справі винайму западуть на слідуєчим засіданні в середу. Вони підуть під дискусію повної ради, що відбуде ся в четвер. Своєю оферту виїе між иньшими й бар. Меч, интендант гостиничного тепер у нас німецького театру.

Субвенції. Із порученя міністерства рільництва вислагінувало краєве правительство радї краєвої культури 2000 кор. на попірає хову росагої худоби в краю.

Із ради міської. На засіданні ради міської із дня 4. лютого веда ся дискусія над отсім двома важнішими справами: Іжж. Тит Ончул звертає увагу ради на те, що залізничні власті задумують вже сего року приступити до будівлі управи руху і то аж в долішній часті міста при ул. Водній. Тамчасом ся інституція, із якою зносить ся річно 80 тисяч партей, повинна стати в осередку міста і бути так побудованою, щоб стала архітектонічною прикрасою міста. Задля сего варто містови понести й деяку жертву, оттому й ставить внесення, щоб VII. (будівельна) секція до 14 днів зложила звіт із сего, чи не можна би продати або й дарувати ґрунт під сю будівлю із т. зв. військових ґрунтів, щоб лише задержати еї в середині міста. (Ухвалено). Відтак розвинула ся жива дискусія над виспільною делегатів на віче австрійських міст до Відня, на яке прийшло запрошене від д-ра Люєгера. Вкінці рішено вислати пос. і дир. Відмана і віцебурм. д-ра Райса. Відтак по поладженю кількох дрібніших справ розпочало ся тайне засідане ради.

Під колеса залізничні. Візник Теодор Царик, вертаючи із Жучки, куди віз стаціонованих там гузарських офіцерів, вїїзав своїм візком ч. 105 через отворену рампу на 1-5 км. між Жучкою а Садагурою на залізничний шлях, яким як раз надїхав потяг ч. 2556. Коні погнали на місці, віз розбитий на кусні. Тяжко раненого візника перевезено до краєвого шпиталю. Причиною нещастя було те, що рампа ізза технічних недотач не функціонує вже через кілька днів.

Подяка. Виділ тов. руских ремієвників „Зоря“ в Чернівцях, почуває ся до милого обовязку, зложити сердечну подяку хв. Виділову тов. „Нар. Дому“ за уступство у винаймї сали на вечерничі, які відбули ся дня 4. лютого с. р., Вп. панови академикови Голоті за труд, якого підняв ся, перебираючи на себе аранжоване вечернич, як також всім присутним Вп. Гостям, що своєю присутністю звеличили нашу забаву. — *За Виділ: Н. Унгурян, голова, В. Стрїч, секретар.*

На „Народний Дім“ зволіли дальше зложити Вп. ин.: Др. Мирон Кордуба 8 кор., др. Литвинович 4 кор., Юрій Гідай, Елена Івасюк, Іван Григорійчук, Тат Козак, Іван Савіцький, др. Гордишський по 10 кор., Николай Ісоченко, Юрій Кавули, Дмитро Найдя, Евєрозина Найдя, Іларій Карбуліцький, Модест Левицький, Дмитро Найдя, Евєрозина Найдя і Іван Герасимович по 5 кор., Омелян Іваніцький 25 кор., Кость Павнєль 6 кор., Данилюк Корпило 20 кор., Володислав Кукелка 4 кор., Юрій Воротиак 50 кор., Николай Григорович 40 кор., Читальня в Бергометі 40 кор., Елєсавета Тиміньска 20 кор., др. Олександр Петровський 12 кор., Пант. Клям 12 кор., Іля Семака 70 кор., Емануїл Ярошинський 60 кор., Іларій Карбуліцький 4 кор. — На бурсу зложили Вп. ин.: Віцемаршалок др. Ст. Стоцький, Ом. Попович по 4 кор., Кміцикевич 2 кор., Ер. Пігуляк 2 кор., Ів. Пігуляк 2 кор., Михальський 4 кор., др. Кость Клем 2 кор., др. Ключенко 2 кор., о. Мелетій Галін 10 кор. — *За виділ „Народний Дім“: Микась Іванюк.*

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Економіст. Число 1. Рік II. Зміст: Кредит товаровий а кредит банковий, І. Петрушевич. — Організація євської торговлі, о. Єронім Барш. — Про податок заробковий, оплачуваний заробковими і господарськими стоварищеннями, Ом. — Годівля дробу, А. Паславський. — О медіораціях, Андрій Корнєля. (Дальше). — З краєвого союзу кредитового. Новини. Економісту видає краєвий союз ревізійний у Львові. За редакцію одвічає Кость Паньковський. Річна предплата сего місячника 5 кор. (Адрес: Львів, ринок 10 І. поверх).

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодніших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струєвими перлами, Matabout, Pointlase, соломокові і з газів білі в різних краках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на бал послідня новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. аjour Muskelige різної величини.

Паньчохи і шаруавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних краках.

Черевини балеві, локерки, білі Glacé, волоті, Chevreaux з гачком або без него, цїженки і півчеревини.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних краках.

Капелюхи і краватки, атласові класки, цїлїндри, балеві наймодніші краватки.

Шужескі сорочки сальонові, з віковими і шовковими передками, ковпиряки, манжети наймоднішого роза.

Капелюхи. Самостійна пролаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів I. Г. Іта фабрикатів з фільцу, льодену.

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боси правдані перекі, з куні, ласиці, кретої різного рода футра медвежі — до того відомі для дїчат і дїтїй. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. P-rsianer, Sealskin, Nutria як також барети для дїчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдані блз систему Егера, др. Лимана, вовняні кашівони і майтки, рукавички, огрівані козї і пудзїв, паньчохи, хусточки з Хеміа, вовняні шапочки чепї для дїчат і дїтїй — ваганти на козїна до подорожї і т. д.

Конфекция дїточої одїжї, як жакети, паньчики до того кашуан, ковпиряки, все цілїс наймоднішої моди.

Товари обувані. Склад америкнських у Відні. Найбільший вибір різнодїної обуви Vohsal, з телячої сатинованої шкіри і т. н. дїтїйної сорти. Чоботи фальцові, до череванів фабрики обуви Антона Чанека для панів, пан, дїтїй. Черевини з Chevreaux локери, черевини до хоманя. Все в наймоднішому, виражаї різна обув.

Кальшї і черевини до сїгу наймодні фабрика.

у Відні, і Осипа Піхлера і Сїнів в Грацу Борголіна в Александрий. Найбільший вибір панїну і т. н. в різних фасонах.

Замовленя з провінцій виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймають назад.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю Впов. П. Т. Публику, що я

кромі існуючого вже мого склепу ювілярського, в Чернівцях, Ринок ч. 3,

отворив ще

ФІЛІЮ

при улиці Паньській число 15

і удержую там великий склад сїтїнних, столових і кишенькових годинників, із золота сїрїбля нїкїлю, стали з преціозними верками. Іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“, „Longines“, „Omega“, „Roskopf-Patent“ і багато нїшних різнородних сорт.

Рівночасно заявляю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілерські, в золотї, сїрїблї, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській улиці ч. 15, де також р`жнородні замовленя як хронометри, репараційні годинники взагалї всілякі старинности лагоджу на найточнїйше і під гаранцією.

Надїю ся проте, що Вп. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше „волиє“ ласкаво мене підшїрати, а при закупї подарунків на рїздво або на новий рік, мої склени не омине, а пересвідчивши ся о великій виборї товарів, дешевостї цїн і тетельній обслузі, вїйде з них задоволеня.

Поручаючи ся ласкавим зглядом, пишу ся з поважанєм

Кароль Шульц, ювілер і годинникар

записаний анаток н. к. суду.

63 (9—15) н. с.

Найбільший подив в сьвітї
викликає новий винахід

Годинник кишеньковий

анкер сист. Roskopf-Patent який дуже точно ходить і на хвилї дає ся регулювати в гравірованих окладинах 2 зр. 50 кр., в чорних оклад 3 зр. 25 кр. Ланцунки никлєві або позолочені з гарною цївкою Contrax 0-45 кр. Як не подобає ся, приймаю товар назад. — На жаданє вишлю цїнники годинників, золота, сїрїбля, хїмського сїрїбля, музичних інструментів, складових частїй до годинників в 1000 ілюстраціями да. 62 (9—12) ром і оплатно.

Ф. Шам, Краків
ул. Зелена 3.

Заложений в році 1852.

4 (2—3)

„РУСКА ХАТА“

ілюстрована часопись літератури, штуки і сучасного життя виходить кожного 5. і 20. в місяці, в обемі 2 до 3 аркушів, під редакцією Д-на Сембратовича. Передплата вносить 12 К. на цїлий рік. Єсть се одинокє ілюстрованє писемко для руских родїн. „РУСКА ХАТА“ містить: поезїї, оповіданя, описи подорожї і науковї розвідки зі всіх галузей науки. Рівнож подає „РУСКА ХАТА“ в кожнім числї репродукції образів малаїв сьвітлої слави. Адреса Адміністрації:

Львів, ул. Вляжарська ч. 8.
До тепер вийшли два числа. Жадайте „Рускої Хати“ по всіх льволах.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські
шкоро і дешево.

РАМИ до образів і фотографій

до сьвятїх і сьвітєких образів
паспарту і виробї переплетнічі
найдешевше у

Б. Вальтера

Чернівці, улица Почтова ч. 5.
в забудованю бірки побіч готелью Готайба.
(6—10)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і сьвята від 1/11 до 1 год. попол.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть NERVOL

аптика др. Ю. Францова
в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натраня против всяких ревматичних болїв, простудженя, ломаня костей, плечий, гїстїя і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаїти нїяких „Nervotonin“.

Цїна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшючок) 8 кор. з оплатою і опакюванєм.
(—2)

А, Ажжа Чіляк

58 12—52)

завдячую власно му ви-
находоу помади, через
котрої уживанє, арїст
мого волоса дїйшов до
185 см. довготи. Се є
одинокє средство проти
випаданя волоса, скріп-
ляє і приєспїшає его арїст
вїддає великі прислуги
панам, котрим їде о
красні вуси і бороду,
запобїгає передчасному
лисеню і сївїню, ва-
галї чудотворна ся по-
мада вертає волосам
так на головї як на бо-
родї натуральну по-
скуючу бавру. Дїлає
она однаково так у мо-
лодох як і стариків. Я
уживала єї 14 місяців.
Цїна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсїлка
в цїлій сьвіт
за попередним надїсла-
нем грошїй, або за по-
сїлатою. Найлїпше
замовляти просто з фа-
брики:

Анна Чіляк

Відень

I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмїд і Фонтін.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складї
Кас райфайзенських.
Книги і друки для Кас райфайзенських.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отєї книжки:

Виданя тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
*** „Явдох“ єзовїньска казка . . .	—24
Ів. Сїнюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопї садївники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корнїль Н. Устїянович „Три цїкаві загадки“ . . .	—40
В. Умїньскїй-Ф. Королевскїй „Як повстала земля і який буде єї кїнець“ . . .	—30
Проф. О. Ерємївчук „Іван Сучавскїй“ . . .	—40
Ів. Бажанскїй. „Пропасть“ . . .	—20
Гаршїн. „Маларї“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котїжї по заслугї“ . . .	—20
*** Толстїй „Два старцї“ . . .	—14
Омелян Попович. „Ластївка“ (старї рочїяки). 3—	

Виданя тов. „Руска Шкїла“.

Барановскїй Мечислав. „Педягогїка“ . . .	1.20
Ом. Попович. „Методїка“ I. часть . . .	—60
Гавришук „Методїка“ II часть . . .	3.—
Омелян Попович. „Як бїдї збогатїли“ . . .	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“ . . .	—20
„ „ „Збїрка законів“ . . .	1.—
Ів. Сїнюк. „Образки з життя“ . . .	—20

Ом. Попович „Пів сотї повїсток“ . . .	—40
„ „ „Букварїя руска“ . . .	—50
Шойнарковскїй Сергїй. „Руска Читанка“ для II. клася гїмн. . .	2.80

Др. Стеф. Смаль-Стоцкїй. „Громада“ . . .	—40
„ „ „Порядок“ як наклади каси . . .	—30
„ „ „Букварїя руска“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пїсні жовїрїєкї“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теофот Галїн. „Домашній писар“ . . .	1.—
Пїгуляк Єротеї. „Верковїньскїй згадка“ . . .	2.—
О. Шмїтко. „Лїста з лїска“ . . .	—30
Ір. Юлєв. Семїнарскїї сїмїцї . . .	—50

	К. с.
Сїг. Жуковскїй. „Учебнїх рїзницїв“ . . .	4.—
Іван Франко. „Що така поступ?“ . . .	1.20
Франчук. „Очерта“ . . .	—20
Г. Воробкевич „Поезїї“ опр. . .	1.—
„ „ „бросур“ . . .	—60
Марченко. „Власна хата“ . . .	—20
Ірїчевскїй. „Серце моїє“ . . .	—40
Сїль. Ірїчевскїй. „На фїлах життя“ . . .	—40
Сергїй Шойнарковскїй „Ausgewählte Schewzenkos-Gedichte“ . . .	—50
Ірїсєлаа Вєєловскїй. „Стефан Баторїй а Русїни“ . . .	—10

При замовленях книжок упрощає ся прислати на порто.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

3 друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарко.

за редакцію відповїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Рекламації неоче-
кутані віддає від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„пів року 10 „ — „
„чверть року 5 „ — „
„місяць 1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотників.
Передплата і належитість за інсератами
платні в Чернівцях.

ДО СИТУАЦІЇ.

Відень, 6. лютого 1905.

В парламенті дебата над запо-
моговим законом закінчена. Парля-
мент дозволив Гавчеви п'ятнай-
цять і пів мільонів на потерпів-
чих від тогдіної посухи так як
признав був і Керберови. Але
Гавчови запевнили попередні опо-
ти також і рефундацію тих 53
і пів мільонів, котрих Керберови
відмовили були. Ті партії — го-
ловно німецькі людювці і молодочехи
— згодять ся тепер для Гав-
ча на все. Тепер стоїть на деннім
порядку предложене про контингент
рекрутів. По переворотнім висліді
виборів в Угорщині думали спершу
Німці і Чехи відложити сю справу
на пізнійше, аж прояснить ся си-
туація в Угорщині, але відтак на-
мислили ся і не будуть Гавчови
робити жадних труднощій. До
сего предмету зголосило ся велике
число бесідників, і тут вже прийде
в нас до виясненя ситуації. Німці
і Чехи мусять зазначити своє ста-
новище супроти Гавча. Яке воно
буде, се можна вже тепер здога-
дувати ся. Дуже характеристично,
що німецька людюва партія запи-
сала себе між бесідниками за
предложенєм. Ся партія мусить
тепер стреміти до осягненя міні-
стерських портфелів; така сама по-
літика тепер і молодочехів. Гавч-
може з ними тепер робити, що хо-
че і одні і другі будуть тепер слу-
хати на знак, як на шнурочку. Во-
ни тепер остентативно згодять ся
на контингент рекрутів і на бюджет
як на державні конечности,
щоби себе таким чяном задо-

кументувати державними пар-
тиями. Але по тім розпочне ся
зараз їх погоня за своїми пар-
тийними конечностями. Лиш ті
партійні конечности в одних і
других стали сегодня цілком
іншого рода як доси. В німецькій
людювій партії тепер ніхто й не
писне про дотеперішнє „вірую“:
німецьку державну мову та про
німецькі округи язикові а в мо-
лодочехів про внутрішню чеську
урядову мову і про чеський уні-
верситет. Тепер в них на пляні по-
ставити спільно своїх людей на
міністрів і сотворити нове парля-
ментарне міністерство, тепер
наступив дух коаліції „уміро-
кованих“ партій. Се була би ко-
аліція з Німців і Чехів. В склад
входили би німецькі людювці, verfas-
sungstreue дідичі, християнські со-
ціяли (партія Люегера) таї молодочехи.
Для Австрії воно може й до-
бре було би, як би між тими обома
народами — Німцями і Чехами —
наступило якесь порозумінє і в слід
за тим якась стійкіша ситуація
в парламенті. Питавє лиш, чи те-
перішній парламент здібний ще до
такого нового житя?

Хвилево становище Гавча тепер
здасть ся вигідне і легке, але дій-
сно воно таки не вигідне.

Німецька, тепер найсильніша
людюва партія, вже давно не одно-
цільне сторонництво. Там борять
ся між собою дві партії. Проводи-
рами одної послі інсбручкі і гра-
чкі, котрі тепер Гавчови видані ціл-
ковито на волю і неволю а друге
радикальне крило хилить ся до всє-
німців. В тій хвили, як перші ста-

ли-б міністерским сторонництвом,
так радикальні перейдуть до прус-
кого сторонництва всєнімців. В ні-
мецькій паселеню наступив подібний
дух, як між Уграми, котрі видви-
нули нині на верх Кошута, значить,
негатора австрійського цїсарства.
Як там так і тут, наступить при
слідуючих виборах до ради держав-
ної цілковитий перелом в складі
ради державної. У Німців можлива
домінуюча партія або всєнімців,
або християнсько-соціяльна партія,
або поступова партія. Теперішні
людювці щезнуть з пляну а наслід-
ники їх будуть правдоподібно прус-
софіли-всєнімці.

Таке саме жде і молодочехів.
Іх спадковцями будуть радикали,
або національні соціяли.

Де справи так стоять, там не
на часі розвизувати або рішати
такий далекосяглий проблем з те-
перішнім замираючим парламен-
том. Се було би за надто непевне
і ризикове підприємство, на яке
ледви чи Гавч зважить ся. Нова
ситуація в Угорщині, що поста-
вила все дотеперішнє горі коренем,
вимагає конечно і в нас нового ав-
стрійського парламенту, бо наш те-
перішній парламент безперечно не
є вже виразом волі народів. А тут
мусять конечно народи одної
і другої половини держа-
ви між собою розрахувати ся.

Озирний.

Православне питанє церковне.

(Дальше.)

В попередній статі обговорено круг
компетенції краевого сойму, що мав би

окремим законом полагодити діла право-
славної церкви на Буковині. Щоб той
закон не виродив ся в який акт само-
волі, то в практиці повинен він узглад-
нювати стан дотеперішнього розвитку гр.
прав. церкви.

Після дотеперішнього стану можна
обем гр. прав. церкви означити не на
основі територіальних границь Буковини
лиш на основі приналежности до буков.
гр. прав. архієпископії. — Органами цер-
ковними були досі митрополит, гр. прав.
консисторія і абсолютний законодавець
в особі краевого президента яко найви-
щий патрон церкви. Переведене в діло
15. арт. основних законів вимагає одначе,
щоби закони установив краєвий прези-
дент спільно із автономним заступниц-
твом церковним. Треба одним словом
створити нове тіло репрезентативне — в
виді гр. прав. конгресу церковного. В
тім конгресі повинні після давньої тради-
ції гр. прав. церкви і після теперішнього
улаженя гр. прав. церкви румунської
і сербської на Угорщині брати участь побіч
осіб духовних і особи світські. Щоб
церковний конгрес не став орудиєм в
руках митрополита і підчиненого ему ду-
ховенства, повинен він мати $\frac{1}{3}$ часті
осіб духовних а $\frac{2}{3}$ світських.

До тепер належало настановлюване
митрополита і консисторських совітників
до цїсарських прерогатив. Се може остати
і на будуче, тільки дієцезани, згладно їх
законні заступники повинні мати право
пропозицій, яке впрочім не буде монарха
визати. Позаяк у нашій митрополії є два
народи, проте оба повинні бути рівно-
управнені і улажувати свої діла авто-
номно. Оттому повинен конгрес розпо-
дати ся при голосованю на дві курії —
руську й волоську. Руских совітників кон-
систорських повинна пропонувати руска
курія конгресу а волоських волоська. Кан-
дидатів на митрополичий престол по-
винні представляти рівнорядно обі ку-
рії, оставляючи рішенє справи цїсареві.

Поза вірилітетами як митрополит в ро-
лі председателя і доданими ему двома чле-
нами консисторії яко заступниками може
прочих членів конгресу означити тільки
вибір. Вибори повинні бути переведені

Франц Михайлів.

Картини.

В обіймах заходячого зимового сон-
ця вмівала земля. Через пустинні, сірі
облоги йшов вечірній смукот і збирав
соняшні лучі розкинені по землі.

На філі ріки падала рожева тїнь і
приборкувала їх. Із гір ніс легіт вітру
запах ялиць, з віддалі линув голос
вечірних звонів. — Весело вертала юрба
прогульковців, поперед молодіж обох ро-
дів, позаду старші.

Старші — себто професор Леськович
з жінкою, совітник судовий Грабчинський,
старий кавалер Кудівський і пані адво-
катова Чайчинська, яку звали загально
„тїткою Марусею“.

Молодіж — дві дочки Леськовичів,
Ольга і Оленка, син совітника, Мілько,
дочка Чайчинської Стефка, брат її Микола
і філозоф Остап Шапчинський.

Старі розмавляли, як звичайно о своїх
клопотах, хвалили себе одні перед дру-
гими, вичисляли кілько коштувало вихо-
ване діти, що діти вміють, а що вміти
будуть — звичайно люди, що мають то-
вар на збутю, а прочувають кушця.

Молодіж згуртувала ся так, як її
привало до вшодоби і як було лучше та
гаторила дружно.

Поперед йшов Остап з Ольгою. За
ними Мілько, Оленка, Микола і Стефка.
Зразу розмова була загальна, але з ча-
сом якось притихла і молодіж поділивши
ся на пари говорила притишено.

Лише коли між якою парою зайшло
якесь непорозумінє то мова голосній-
шала, прилучали ся до неї прочі пари
і розмова знова на часок ставала за-
гальна.

Остап і Ольга йшли зразу мовчки.
Їх очі перебігали сірі, пусті обологи,
линули далеко, а описля овидом вертали
на землю і — стрічали себе взаїмно.

Мовчанку перервав Остап.
— Пані співвають? — запитав.

— Так... троха...

— Може заспіваете що?

І почав вичисляти і співати пів-
голосом піснї. Співав глибоким барито-
новим голосом. Згодила ся на думку:

а я стою, тай думаю,
що вернеть ся весна —
лиш молодість не вернеть ся
не вернеть ся вона...

Зразу співали самі, а описля при-
лучили ся інші.

Звуки співу розходили ся по синїх
горах і відгуком вертали до співавців.
Тимчасом на дворі зачало темніти.
Ольга похилилась і зірвала дві малі
синї цвітки.

— Одна для вас, друга для мене —
промовила до Остапа.

Подякував з сумним усміхом.

— Хоч в тім оказали ви троха до-
брої волі для мене.

— То признаєте, що маю троха волі?

— Так... але, бачите, се залежить
від того, чи богато перешкод ви вже в
житю прожили.

Змішала ся...

— Во бачите, воля так, як захід

сонця. Коли стемніє, дійсність стає ви-
разнійше перед нашими очима.

Перестав на хвилину, а описля го-
ворив дальше якимсь роздраженим го-
лосом.

— Так... дійсність... А врешті кожда
річ має свій кінець — лише ви не бе-
рїть собі цього за девізу — на се вас
ще шкода...

Ольга посумніла.

— Кожда річ має кінець, але по
кождій річї остає споини — прошепо-
тіла.

— А як спомини чогось болять?

— То такої річї не варто памятати.

— Так?

— Врешті се залежить... А крім
того думку про щось мож змінити... хоч
вам, будучому педагогові і робітникові
на народній ниві цього не можна...

— Но так... певно... але, знаєте я
до тепер, Богу дякувати, найзвичайніша
людина, що приїхала сюди втишити
троха свої нерви, як се вдасть ся...

Розмовляли так, аж доки не дійшли
до міста. Станули перед домом, де меш-
кали Леськович і Чайчинські.

Оля подала Остапові руку.

— Добраніч і до побаченя.

— Добраніч... Олю — прошепотів...

— — — — —

— — — — —

Високоповажаний Пане!

Я властиво повинна була обидити
ся Вашим вчерашнім працанням (чому?
— знаєте), але маючи взгляд на „Ваші
хорі перви“, на які Ви так часто нарі-
каєте — працюю Вам в великодушности

своїй і в доказ цього запрошую Вас в
імени родичів на п'ятничний вечір до нас.
Година девята точно.

О.

Остап поглянув на годинник. Шеста.
Задумав ся.

— Йти, чи ні? — промайнуло в
його голові.

— Ні, не піду...

Сїв при століку кінчити давно за-
чатую розвідку, яку місяць тому обіцяв
вислати. Писанє якось не йшло. У мозку
клубили ся думки, пригадували ся давні
літа, давні жалї, забуті мрії.

Поглянув на годинник. Пів до ось-
мої...

— Але по що йому властиво цього.
Він і так не піде... хоч...

Чому властиво не має піти?

Чому? Ні, піде, піде конечно...

Почав швидко збирати ся.

— — — — —

В салоні панства Леськовичів за-
став Остап крім всіх знакомах з вчераш-
ньої прогулянки ще якогось високого бру-
нета — Рабським його звали. Познако-
мивсь.

Розмова була зразу загальна, на
„загальні“ теми, але з часом між гістьми
втворили ся поодинокі гуртки, що гу-
торили про найлюбійші їм справи.

В однім куті, де сидів пан Рудів-
ський, Леськович і тїтка „Маруса“ гово-
рили про невдачі нашого народа
(звичайна тема розговорів по зляшених
салонах) і аргументовано се сотками,
тисцями примірів.

з углядом на віроповідного моменту після нової виборчої ординації соймової, яка вповні урівноважує національні погляди. Привілеї патронів з огляду на задумане знесення права приватного патронату повинні відпасти; духовенству буде заповищено окреме право вибору. Вибори повинні переводити влади політичні.

В справі консисторій вимагає національна автономія, щоб національні справи рускі полагалися консисторії рускої, а волоскі волосці. Національний характер мають після дотеперішного досвіду — обсяги одномовних приходів, іменований проповідників і катехетів, управління мовних квестій по парохіях, і опіки мови книг церковних. Консисторія ділити ся ме після сего на дві національні секції, що будуть радити під проводом окремих єпископів.

Найбільш праці буде вимагати означене компетенції церковного конгресу. Тут належати ме передовсім ставлене пропозицій що до обсягу митрополичого престолу і консисторських місць, полагане скарг на заряджені митрополита і консисторських совітників і ставлене внесення що до правового становища гр. прав. вірних. Крім сего повинно належати до церковного конгресу ціле законодавство церковне обумовлене потвердженням гр. президента. Розуміє ся, що тут не можуть іти в рахунок постанови, що мали би бути обов'язуючі ще й для винуватців. До законодавчої влади треба дочислити після 15. арт. осн. зак. й контролю над майном церковним а вслід за тим над управою дїбр гр. прав. релігійного фонду. Сю контролю виконувалоб ся після думки д-ра А. Ончула через потверджуване преїмнарів і рахункових замкнень.

Рада державна.

По відчитанню інтерпеляцій, міністер внутрішніх справ гр. Біляндт-Райдт відповів на інтерпеляцію пос. Дашинського в справі закаування в Галичині зборів за до обговорення подій в Росії. Бесідник застерігає ся рішучо против загальних закидів що до поступованія правительства. Вправді закаувано в Кракові три збори і по одному у Львові, Дрогобичі, Станіславові і Горлицях, однак у всіх случаях згідно по мисли закона про збори з огляду на загрожене публичне добро. Іменно по думці галицьких властей ті збори могли дати причину до забування порядку і публичного спокою, тим більше, що петербургські події викликали і тут живе обурення. Тверджене, що за-

кази видано на жадане російських поліційних та жандармських властей, є безпідставне. Правительство не думає обмежувати горожанських свобод, а особливо свободи зборів. Однак влади не можуть усунути ся від інтервенції, де їм се наказує закон. — Відтак в звязи з тим відповів міністер на інтерпеляцію п. Шумаєра, що у Відні розв'язано одні подібні збори, на се обговорюване петербургських подій, але після того, коли учасники стали підносити підбурюючі оклики, годі вже було удержати порядок. Перед приступленем до дневного порядку президент палати гр. Фетер прикликав до порядку пос. Брайтера за обвинення, звернені против него і членів палати. З дневного порядку приступлено до дискусії над наглим внесенем пос. Дашинського в справі демонстрації в Кракові. Пос. Дашинський протестує против обмежування свободи зборів. Російські події порушили цілий світ; навіть у Франції підняли ся протести, а в Італії, кн. Боргезе і найвизначніші парламентаристи устроюють маніфестації. Чому ж маємо мовчати ми, таж ми до сих справ найближші. Що се за права і закони в Росії, як вони дозволяють мордувати тисячі людей. (Оплески). Російська самодержавна зорганізована кліка не признає жадних прав, що доказали події вже не вперше. Досить пригадати Кишенів, де авторитарне правительство зорганізувало масові морди. Плевє впає через те, що будучи репрезентантом закона, допав права у безмежній самоволі. Теперішні розрухи в Росії, се наслідок двох сил, що відіграють ролю великої історичної хвилі. Тими силами се політична експансія Росії, що сягає аж поза Тихий Океан і протест 130 мільйонів проти війни. Як-жеж можна йти підбивати світ, маючи у себе дома неволю, масові й хронічні голоди, темноту і маси людю доведені абсолютизмом до розпуки. (Оплески).

Теперішні розрухи в Росії — се рух в цілі добути прав людських, конституційних і народних. Розуміє ся, що на робітничий рух посилали ся клевети. Але факти, навіть урядові звіти варшавського ген.

губернатора показують, що робітники не мали нічо спільного із рабівниками. Підчас теперішнього руху в Росії, який є тільки історичною konieczністю, перековано ся наново, що по цареві не можна нічого надіяти ся та що послідним аргументом сучасної Росії є багнет, картач і карабінова сальва. Але вбиті там люди не погинули марно. Там лягла у звалищи царска повага. (Пернесторфер кличе: Проч з царем!)

Предсідатель просить бесідника, щоб міркував ся. Я вже заявив, що весь світ дивить ся із співчутем на події в Росії, але тих подій не можна обговорювати в палаті в той спосіб. В дальшій своїй промові атакував пос. Дашинський польську шляхту за її непричастність в послідних подіях у Варшаві. Після сего обговорював закау зборів в поодиноких містах, та порушив справу краківських демонстрацій із дня 2. с. м., де не прийшло було до розливу крові, якби поліція не понала в нервізність на вид царского портрету, який старала ся демонстрантам вирвати. Бесідник закінчив просьбою о прийняте нагlosti внесення.

Міністер Біляндт-Райдт зазначив, що коли піднесено великий портрет царя серед товпи на краківському ринку і намірено его спалити, було обов'язком поліції перешкодити сему. Приступаючи урядників почали бити палицями а кількох повалено на землю, так що поліційні воєки, бачучи се, поспішили на поміч і без розказу зробили ужиток з білого оружи. Коло 20 цивільних осіб і 16 поліційянів було легко ранених. Міністер заявляє, що в засаді готов зарядити слідство.

По промові пос. Фресля зам'янено дискусію, а як генеральні бесідники промовляли про посол Штернберг і сонга пос. Цернерторфер, почім нагlosti внесення, як ми вже згадували в попереднім числі, відкинено. За нагlostiю внесення голосували соціялісти, Русини і частина із Німців. По промові пос. Кучери над контингентом рекрутів, понеділкуве засідане замкнено.

На вівторковім засіданню промовляли в справі контингенту рекрутів крім пос. Шумаєра по-

сли Кітінгер, Вольф, Цімер і Вагнер, ставлячи різні домагання що до поліпшення дої жовірів, а також інших далекосягліших реформ теперішнього улаждження військової служби. Крім сего протестовано проти надуживання війська до політичних цілей, а також обговорювано вплив угорських виборів на розпад австро-угорської армії. На середовім засіданню промовляв пос. Бянкін проти контингенту а заявляючись при тім за політичним і економічним розділом Австрії від Угорщини при рівночаснім поладженню квестій хорватської. По нїм виводив мін. кр. об. Вельзерсгаймб, що влади углядують бажання населення передовсім рільничого, а скільки се лиш можливе. Проект скорочення служби презенційної і часу виправі військові влади вже зладили. Родене его в житє — се квестія політична, але се на всякий случай не веде за собою збільшене контингенту рекрутів, що буде получене із зростом коштів. Дальше заявляє він, що рекрутів треба конче без огляду на однопільність або подвійність армії. Управа внутрішньої організації армії належить до делегацій, тож мін. Вельзерсгаймб не може об тім нічо сказати. Народні почування старають ся військові влади шанувати о скільки се лиш можливо. Домагане, щоб жандармерія послужувала ся перед судом мовою службовою, неоправдане; вони мусять уживати мови, уживаної в суді. В справі жалоб на лихе обходжене із жовірами переведено слідство, яке виказало, що вони не зовсім вірні, та що винуватих не карано. — Поединки будуть тривати у війську доти, доки честь не знайде належної охорони. Вкінці заявляє міністер красної оборони, що при дотеперішнім виконуванню практик релігійних все шановано обов'язуючі постанови закона.

*

Дня 6. с. м. перед засіданем палати була у президента міністерів депутація руского клубу зложена із послів Романчука, Барвіньського і Короля, щоб представити ему рускі постуляти на політичним і економічним поли. По-

В другім куті забавляв Рабський Мілька, Стефку і Оленку новинами з львівських салонів, а коло фортецяну говорили Ольга, Микола і Остап про сучасну музику, поезію і штуку взагалі.

По вечері запропонував хтось прохід берегом Прута. Молодіж згодила ся радо, старші з квасними мінами, але згодили ся, бо Леськовичі сподівали ся, що Рабського зловить котрась дочка, а "тїтка Маруся" знова була певна, що він Стефку не втече.

Йшли парами.

Рабський бавив Стефку оповіданнями і жартами, Оленка нудила ся з Миколою, а Остап йшов з Ольгою мовчки.

Нараз промовив.

— Панно Олю, ви мабуть не будете гнівати ся за одно питане.

— Гнівати ся — ні, але можна не відповісти.

— А як би я вас дуже а дуже прошив о відповідь?

— Се в кождім разі залежало би від питання...

— Але...

— Но, як вже так дуже хочете, то відповім.

— Так будьте ласкаві, скажіть, чого сей пан Рабський від вас хоче?

— Від мене?

— Так... чого він взагалі прийхав?

— Чи-ж я маю се знати?

— Здаєть ся що не я.

— А рівно-ж "здаєть ся" що і не

я... Але се менше... Скажіть радше, о що вам властиво ходити?

— Мені? О те, чого він прийхав?

— Бо що?

— Бо... бо мені здаєть ся, що се має бути торг о когось...

— Торг?

— Так торг, чи по "цивілізованому" сказавши він хоче старати ся о когось.

— Так хай стараєть ся.

— А якби се о вас?

— О мене? — А впрочім, щож вам на тім залежить?

— Мені? Богато, дуже багато...

— Прошу?!

— Панно Олю, хіба ви не знаєте, як я вас люблю?

Немов весняна цвітка, як мороз її притисне, похилила голову на груди.

Остап взяв її за руку.

— Хіба ви не бачили сього в моїх очах, хіба ціле постуїоване мое вам сього не казало? Я справді мовчав, бо знав, що вам не грозить ніяка небезпека, але тепер... Тепер, коли сей пан прийхав, щоб вас мені забрати, тепер я не могу вже мовчати, не могу...

Стиснув легко її руку і поволи підняв її до уст. Не вирвала руки.

— Олю, чи нема для мене в вас ні слова, ні одного слова?

Мовчала.

— Слухайте, Олю! Я вас так кохаю, що жите давби для вас. Ви усміхаєтесь. Вам певно здаєть ся, що се

звичайні, буденні фрази, в устах першого лучшого. Ні, Олю, я знаю, що то значить жите. Нераз мав я його вже втеряти, нераз і жалкував його... Я добре тямлю. Се було тоді, як по улицах Львова вештались маси бездомних робітників і кричали "роботи і хліба". Тоді і я був з ними. І тоді я був, коли правительство частувало їх місто хлібом, одуваними кулами, місто роботою — тратованем кіними. Я йшов тоді в передніх рядах. І тоді я любив вас, що з жахом дивили ся з вікна, як сини сікли шаблями батьків, братів братів. Але я бачив лише вас на хвили. В дві-три секунди опісля мене поцілила шабля якогось жовніра і я похилив ся на землю але у мозку промайнула гадка "жаль жити"... А се було із за вас. А опісля, коли я лічив ся в шпиталі, нераз снувала ся отся гадка у моім мозку, а се було із за вас. А ви тепер смієте ся, коли я кажу, що жите віддавби за вас.

Поглянула на него своїми великими, чорними очима.

— Олю? промовив по хвилі — так нема для мене від тебе нічого.

— Нічого? Не можеж мене любити?

— Люблю...

А потім вирвала свою руку з його руки і завернула до пари, що йшла позаду.

— — — — —

— — — — —

Не знали навіть як і коли їх уста злучили ся в горічій поцілуї, але Оля

прецінь вирвалася назад з його обіймів. Відкинула голову в зад і вдвинула ся в Остапа, довгим медлякозним поглядом.

— Ти навіть не питає, чому я просила тебе тут прийти — сказала з докором.

— Чого й питатись, єдина.

Она, немовби не чула відповіді, поглянула на него знова таким самим поглядом.

— Я... я бажала висповідати ся перед тобою...

— Прощу?! Но, говори, слухаю...

На ті слова Ольга закрила лице руками.

— Чи ти тямив ще той вечір гарний, якого ніколи не забуду в моім житю? І ти тямив, що я тобі тоді сказала? Зачудований Остап поглянув на нею. Хотів щось відповісти, але Ольга унередила його.

— Я говорила тобі, що тебе люблю і вічно тебе любити буду. Але тепер... Рабський освідчав ся вчора батькови о мене і я тобі прийшла се сказати. Тому я тебе викала... Вей наші пішли на бал а я остала ніби із за болю голови, щоб ти се сказати... а ти...

Останні слова Олі розлилися ся в глибокій зітханню. Остап хватив її руки і цілував горячо. Воров ся зі собою, щоб не взяти її в обійми.

— Єдина моя, кохана! шепотім голосом дріжущим зі зворушеня.

Вирвала руки.

ели виявили основні всі головніші наші бажання і вручили бар. Гавчеви окремий меморіал. Президент міністрів прийняв його і заявив, що зміст его піддасть докладному розслідуванню.

*

На засіданню парламенту із 6. лютого внесли між іншим інтерпеляції пос. Пігуляк, Василько і тов. в справі червоноцеконсисторій. Як звичайно червоноцеконсисторії дітнені до живого статями д-ра Авр. Оячула, із якими познайомлюємо тепер наших читачів, зажадали... на стовпцях „...ge-meine Lügen Zeitung“ — слідство! Се зроблено в тій надії, що слідства не буде і „старі грішники“ вийдуть дешевим коштом очищені. З огляду на те домагають ся інтерпеляції строгого слідства проти членів консисторій на основі статей д-ра Авр. Оячула і рускої літератури про справу церковну і усунення самолюбних та ворожих народови консисторських совітників, що єдино може довести до мира в нашій церкві. Вийняті інтерпеляції, як зазначує ся мін. просвіти на план реформи православної церкви висловлені у згаданих статтях д-ра Оячула. Крім сего відчитано ще на тій засіданню інтерпеляції пос. Василька, Фльондора, Луку, Штраухера, Скедла і тов. в справі зниження жезичної тарифи для буковинських ковальських продуктів. Перед вчора відповідав управитель мін. справедливости д-р. Кляйн на інтерпеляцію пос. Василька і тов. в справі призначення громади Чортотри до вашківського судового укрота.

Розрухи в Росії.

Політичне вбійство у Фінляндії.

У Гельсінґфорсі вбито прокуратора Йогансона. Про подробиці сего атакта доносять із Гельсінґфорсу. В понеділок прийшов до помешкання Йогансона молодий чоловік у військовій уніформі, подав білет із написом: „Поручник Александр Гадд“ і просив прийняти його. Увійшовши до канцелярії вистріляв Гадд кілька разів до прокуратора і влучив его трома кулями в груди в околиці жовудка і плечі. Під гук вистрілів впав до покою поліційний агент і син прокуратора, даючи кілька вистрілів у Гадда. Хоч ему прострілено кістку правої ноги, всеж таки старав ся він утечи, але упав на землю вже в передпокою. Гадда арештовано і відставлено до шпиталю, де крім рани в носі сконстатовано рану ще й на правій руці. — Йогансон сконнав незабаром після віднесених ран. Його син, що вбіг був враз із поліцій-

ним агентом, та змагав ся із вбійником та кож відісе малу рану на носі.

Після останніх вістей убійник прокуратора Йогансона був студентом Александрівського університету і називав ся Кароль Ленард-Рогенталь. В посвіддних часах перебував він в Штокгольмі а до Фінляндії приїхав аж 30. січня. Він уперто мовчить і не хоче нічого визнати.

Новий адрес до царя.

Петербурґська шляхта вислала адресу до царя, в котрій сказано: Настали тяжкі часи. Серця наші перенесені сумом з причини виїхання і внутрішніх неспокоїв. Неправдять атакує нас; хоче змусити Росію до соромного мира, хоче єї знищити, відорвати від неї землі і повернути усьвящену віками систему правління. Така ситуація вимагає напруження всіх сил краю, духовних і фізичних; треба знайти дорогу виходу... Не перший раз видимо тяжкі хмари над Росією; виділа она вже несприятелів в Кремлі і внутрішні заворушення, але росла в силу. З получення авторитаричної монархії з підданним народом російським набирала Росія завжди сил, котрих не могли ослабити ані вороги ізовні, ані заворушення у внутрі. Петербурґська шляхта переконана, що то сподучене єсть незахищені і мусить побідити. Наміри Вашого Величества суть ясні. Цілий нарід викидає сповнення царської волі, але урядники і мужі державні, хоч би й яренні, не можуть порішити всіх справ народного життя... Просимо тепер Ваш. Вел., ариказити, щоби вибрани заступники народу підняли свободний свій голос аж до висоти трону і після указу монарха брали участь в законодавстві і нарадах над зарядженнями правительства. Петербурґська шляхта вірить, що скоро цар буде мати довіру і оголосить, що трон і нарід єсть тісно сполучені, та устануть внутрішні заворушення і ціла Росія піднесе ся на славу краю і на пострах ворога.

Доля неблагонадійожних.

Професора Кареева і писателів Гессена і Пісарова вже викинуто з виїзців. — Б. предводителя чернігівського дворянства Муханова і редактора „Правда“, гласного петербурґської думи Набакова вичеркнено із списку камерюнків.

Знов ікони!

Управителем російського міністерства справедливости став на місце усуненого Муравєва прій реакціонер Манухін. Обнямаючи свій уряд заявив, що его програма містить ся в царській указі із 12. (24.) грудня 1904. Товаришем міністра фінансів іменовано мін. внутр. справ Кутлера. Міністром справ внутрішніх іменовано на місце Св. Мірекого помічника московського губернатора Бадугіна. Він, приймаючи депутацію мос-

ковської шляхти, заявив, що буде боронити законів та, що він винний свідомий свого важкого обовязку. Однак по тіх бере із святых ікон (!) бо з них читає, що Москва є за ним. І знов ідуть в рух „ікони“. Іконами хотів побити Курчаткін Японців, іконами хотів добути Гапон волю а тут ікони входять і в програму мін. внутр. справ. Чи все те має мати однаковий успіх?

НОВИНКИ.

Чернівці, 9. лютого 1905.

Пос. Єротея Пігуляк переслав на руки бурмистра Дмитра Вакана 100 кор. на „Руску Бурсу“ в Кіцмані, з нагоди его іменовання, кіцманською радою громадською, почесним горожанським міста Кіцмань. На сім місці складаємо ви. пос. за сей щедрий дар найсердечнішу подяку. — За виділ „Рускої Бурси“ в Кіцмані: Ілля Семан, голова, Денис Евстафіїв, каснер.

Відзначене. Цісар надав правительственому совітникові і управителю староства у Вижиці, Антонові р. Таборі ордер жезичної корони III. кл. із нагоди перенесення его на власну просьбу в стан супочинку.

Конференція краєвих виділів в справі санації краєвих фінансів, про яку ми вже свого часу згадували, розпочинає ся дня 16. с. м. у віденському краєвим виділї. Про санацію краєвих фінансів реферувати буде член моравського виділу краєвого д-р. Гуго Фухс. Один із членів стрийського виділу краєвого запроєктують утворене сталого заступництва для береження інтересів країв. Наряди тривати муть кілька днів.

Товарискі сходи на попрашане п. Шойнарівських згуртували в суботу чимало червоноцеконсисторій в готелю Центральнім. В честь відїздажували промовляли Ви. о. крїя. К. Костецкий, проф. А. Клим, д-р. О. Маковей, проф. Ю. Кобилянський, д-р. Стеф. Смоль-Стоцкий, інсп. О. Попович, акад. Лев Токарік і акад. Паніко Клим. Се свідчало найліпше про пити симпатії, які лучили червоноцеконсисторію із п. Шойнарівських, яка не прорветь ся певно й тепер. По відповіді д-р. Шойнарівського відсвітвано „Ще не вмерла“ і „Не пора“. Загалом зміст усіх промов сходить на піднесене заслуг д-р. Шойнарівського для нашого загалу. Тепер коли д-р. Шойнарівський має під своєю управою першу самостійну майже чисто руску гімназію, будуть громадянські заслуги его ще й більшати, на що вназуче хочби вже дотеперішній хід науки в кіцманській гімназії.

В неділю, дня 12. лютого 1905 п. ст. відбудуть ся в шкільнім будинку в Старій-Жучці загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ о 3-ій год. попол. з отсим дневним порядком: 1. Справоздане старшини за рік 1904. 2. Справоздане каснера за рік 1904. 3. Вибір старшини. 4. Вільні внесення. — За виділ читальні „Рускої Бесіди“ в Старій-Жучці: Володислав Романовский.

З Путилова. Сям запрашаємо членів філії товариства „Руска Школа“ в Путилові на головні загальні збори, що відбудуть ся дня 19. лютого с. р. точно о 1. годині по полудні в будинку шкільнім в Сторонці, з отсим дневним порядком: 1. Справоздане виділу про діяльність філії. 2. Обговорене справи: устроєня вечери. 3. Відчит п. Юрія Гордійчука на тему „Значіня читальні на селі“. 4. Вибір нового виділу. 5. Вільні внесення. — За виділ: Ю. Гордійчук голова, Н. Гайба писар.

В Шиницях відбуде ся в неділю 12. лютого аматорське представлене тамошних Січовиків під управою учит. О. Безпалка. Аматори виставлять штучку в трох діях Синюка „Мужики“ і трильот Петрушевича „Давні яниці“. Межа поодиножними діями будуть шиницєвські Січовики декламувати стихи Шевченка, Франка і Ледкого. Вступ для селян 20 сот., для інтелігенції 40 сот. Отсим просимо доокресну інтелігенцію і селян о як найчисленнішу участь. Головно просимо кошових із Лужан, Дубівця, Маматівця, Вителівки, Лашнівки і Кіцманя, щоби прибули з своїми кошами. Вступ

для посторонних Січй лише 10 сот. Часть доходу призначена для кіцманської бурси. — Січовики аматори з Шинице.

Звичайні загальні збори „Каси пожичкової і шадничої для громади Негостина“ відбудуть ся в неділю дня 19. лютого 1905. о годині 2. по полудні в шкільнім будинку. Порядок дневний: 1. Справоздане касове за рік 1904. 2. Виділоване 3 членів старшини і вибір нових членів на їх місце. 3. Вільні внесення. — Від старшини „Каси пожичкової і шадничої в Негостині. Дмитро Танасійчук начальник, Е. Стришка каснер.

Розправи перед червоноцеконсисторією присяжних судій, яких вже й виділовано, розпочинає ся д. 27. с. м. о 9. год. пер. пол. Заступником предсідателя лави присяжної іменована президент вишого суду краєвого у Львові суд. сов. Володислав Домарського.

Військова бранка буде відбувати ся на Буковині в такім порядку: В Вижиці від 1. до 7. марта с. р.; в Сторонці-Путилові д. 9. і 10. марта; в Вашківцях п. Ч. від 13. до 18. марта; в Кіцмані від 20. до 31. марта і д. 1. і 3. цвітня; в Радівцях від 1. до 8. марта; в Стражі д. 10. і 11. марта; в Солиці від 13. до 15. марта; в Гургуторі від 17. до 21. марта; в Дорнаватрі д. 23. і 24. марта; в Кімполонгу від 27. до 30. цвітня; в Сучаві від 1. до 11. цвітня; в Сереті від 1. до 9. марта; в Сторожинці від 11. до 18. марта; в Чернівцях (новіт) від 20. до 31. марта і в днях 1., 3. і 4. цвітня; в червоноцеконсисторії міській від 5. до 13. цвітня. Число пописових виносить в цілїм краю 17.526.

Страйковий рух обхоплює що раз нові копальні вугля. Щоб поперти страйк німецьких робітників у Вестфалії, який вже триває довгий час, покидають роботу робітники й по інших вуглевих копальнях. В Шарлероа ухвалено загальний страйк ямарів бельгійських. Через те спинить ся довіз вугля до Німеччини із Бельгії. В Мангаймі застрайкувало 800 робітників, а в чеськім ревері Бріск розпочато страйкову агітацію ради поперти вестфальських робітників.

Дворічна служба військова. Французький сенат прийняв 220 голосами 29. артикул військового закона, що вводить двоїтну військову службу.

Самоубійство. Серетський купець Лейба Мілштайн повісив ся дня 3. лютого с. р. на гаку в дров'яні. Причина самоубійства невідома, тим більше що денат, будучи нежонатим, полишив 16 тис. корон майна.

Німецький маляр Менцель помер нині рано в Берліні.

Подяка. Пан Іларій Стратичук, п. к. інспектор, зложив з нагоди смерті своєї щирої подруги бл. п. Адольфіни Стратичукової, на мої руки квоту 50 кор., щоби єї розділити поміж найбіднішій вдови і сироти міста Кіцмань. В імені надіслених складаю на сім місці ви. Добродієви найсердечнішу подяку. — Дмитро Вакан, бурмистр.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Репертуар німецького театру в Чернівцях. В пятницю „Zarpenstreich“ Баєрліна (в друге), в суботу „На дні“ Горького (в третє), в неділю по пол. (по знижених цінах) „Im bunten Rock“, у вечір (по цінах звичайних) Гартлебенова, комедія „Erziehung zur Ehe“.

Велику фотографію бук. руских послів із славної робітні п. і в. придворного фотографа Вагріновича висилає франко за 2 Корони „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

— Ніколи — прошенотїна, відеувачись у противний бік бесідки.

Не бачили, як на небі збирали ся чорні, оловяні і сірі хмари, не чули вітру, що вив сказано, не запримітили, що дощ зачав падати чим раз густійше. Доперва, коли дощ перемочив їх обоє, запримітили се. Оля встала.

— Треба йти.

— Позволиш, щоб я тебе відпроваджував до твого покою.

— Ні!.. ні!..

— Алеж Олю, яка ти дивна!

— Ні!.. не могу... Знаєш, що мігби побачити хто з сусідів, або слуга а опісля сплетіть!..

— Алеж ні, Олю, ні! Піду зовсім тихенько, так, що, ніхто і не побачить, проведу тебе до твоїх дверей і підіду собі геть!..

— Ні!..

— Олю!

— Но, добре!..

Йшли. З бесідки до дому було може трицять кроків, але дощ перемочив їх таки добре. Тихенько, скрадаючись перейшли сїни і станули на порозі Оліної кімнати.

— Тут вже підеш!..

— Ні, Олю, ще лиш пять хвиль!..

Станула в дверях і вдивила ся дивним поглядом в його очи.

— Йди!..

— Ні, Олю, Олюсю, ні!..

Сидоміць обняв її: тай ввійшов з нею до кімнати.

Равок ще був, як до Остапових дверей хтось застукав.

— Прошу!

В кімнату увійшов якийсь хлопчина з листом в руці.

— Чи ту пан Шащинський?

— Тут.

— Прошу.

Остан взяв лист і нервово роздер коперту. З листу випав малий кусень паперу. Підняв його і титав: „Кваліфікацію Вашого вчашнього поступку посилаю Вам. Прошу лише не трудити ся більше до нас, бо тут для вас двері замкнені“.

Оля.

Виправив ся і поглянув здивованим, блудним очима довкола себе.

— Якто?... Боже!.. Боже!.. Він мавби й втерати на все?... Й? Олю?... Ні, се не може бути, ніяким чином, не може бути. Не чув, як хтось застукав до дверей і не бачив, як до його покою ввійшла газдиня.

— Панічу, а що сьогодні на обід?

— Що?

— Що сьогодні на обід?

— Нічо... Ага, добре, просте прийшли, бо хочу обчислити ся, сьогодні їду.

Газдиня поглянула здивовано на Остапа і вийшла муркотючи, під носом: Вдурів хлопець.

(Далі буде).

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В місяці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодніших виробів з т. зв. пераової шкаралупи з струсєвими перами, Magabout, Pointace, соломкові і з газів білі в різних красках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на бал послідна новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. a Jour Muskellire різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черезики балеви, лякерки, білі Glacé, золоті, Chevreux з гафтом або без него, цїжемки і півчерезики.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гафтовані, з батиєту полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові клики, циліндри, балеви наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з цїковими і шовковими передами, ковчарники, маншети найновішого роза.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів I. G. Ita фабрикатів з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куни, ласиці, кретої різного рода футра медвежі — до того відповіди муш для дївчат і дїтїй. Футряні і суконні панки, кучми т. зв. P-rsianer, Sealskin, Nutria як також барети для дївчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле суконне Егера, др. Лямана, вовняні кашеони і майтки, рукавички, огрівачі кодїн і пудлєв, паньчохи, хусточки з Хемїлі, вовняні шапочки чепї для дївчат і дїтїй — загортки на колїна до подорожї і т. д.

Конфєкція дїточої одїжї, як жакети, плащики до того канузи, ковчарники, все після найновішої моди.

Товари обуванї. Склад американських черевиків фабрика обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різної обуви Бохєалї, з телячої сатинованої шкіри і т. н. дїтїй сорти. Чоботи фільцові, до

Кальшоші і черезики до сїгї найліпші фабрикації.

у Відні, і Осипа Піхлера і Сивів в Грацу Борєолїна в Александрїї. Найбільший вибір пїлїшу і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінцій виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, иринймаю назад.

Одинокою дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро М. Г. Фрейдберга в Антверпї.

Лиш ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є най-дешевша! Дорога із Черновець до Канади триває 10—12 днь!

Крім нечуваної дешевїї дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотївши до ліпшого майтку прийти, а се є найголовніша точка кожного подорожного! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Жадайте завчасу проспектів і поучень, і секоїть ся аби не попасти в злі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего агента найдете справедливїсть і чєловїчество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так:

54 (0—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпїя, Van Leriussstraat. Belgia.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дїтїй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях в провінції пожадане, аби прислати в'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Найбільший подив в сьвітї
викликає новий винахід

Годинник кишєнковий

анкер сист. Roskopf-Patent який дуже точно ходить і на хвилї дає ся регулювати в гравірованих окладинках з ар. 50 кр., в чорних оклад з ар. 25 кр. Ланцунки никлєві або позолочєні з гарною повіскою Сопраз 0'45 кр. Як не подобає ся, иринймаю товар назад. — На жаданє вишлємо пївники годинників, золота, срібла, хїньєкого срібла, музичних інструментів, складових частїй до годинників з 1000 ілюстраціями да. 62 (0—12) ром і оплатно.

Ф. Шам, Краків
ул. Зелена 3.

Заложенний в році 1852.

4 (3—3)

„РУСКА ХАТА“

ілюстрована часопись літератури, штуки і сучасного життя виходить кожного 5. і 20. в місяці, в обємі 2 до 3 аркушів, під редакцією Д-ніса Семєратовича. Передплата вносьєть 12 К. на цїлий рік. Єсть се одинокє ілюстрованє письмо для руских родин. „РУСКА ХАТА“ містить: поезїї, оповідання, описи подорожї і науковї розвідки зі всіх галузїй науки. Рівнож подає „РУСКА ХАТА“ в кождїм числї репродукції образів малаїрів сьвітєвої слави. Адреса Адміністрації:

Львів, ул. Влякарська ч. 3.
До тепер вийшли два числа. Жадайте „Рускої Хати“ по всіх локалях.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всїлякі роботи друкарські

скоро і дешево.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворєна

в недїлю і сьвята від 1/11 до 1 год. попол

МИЛОШІХТА

„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвидатїйше і найдешевше мило. Вільно від всяких пісідливих домішок.

Всюди до набутия

При купнї належить зауважати, аби кождий кавалок мила мав напис „SCHICHT“ і повнєщу марку охоронну.

11 7—18 п

РАМИ до образів і фотографій

до сьвятих і сьвітєських образів паспарту і виробї переплетничї найдешевше у

Б. Кальтера

Чернівці, уліця Почтова ч. 5.
в забудованю бірки побіч готєлю Готлїба.
(7—10)

Найлучше і вже випробованє средство на ревматизм єсть NERVOL

антика др. Ю. Францога в Тернополї.

Се є знамените усмиряючє средство до нагираня против всяких ревматичних боїв, простуджєнї, ломаня костїй, плєчїй гістїя і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаїти ніяких „Нєрвотонїв“.

Цїна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшєцєв) 8 кор. в оплатю і опакованєм.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарна.

За редакцію відповїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Рекламні непе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належність за інсератах
платні в Чернівцях.

Буковинська нужда.

В дискусії над запомоговим
предпоказанем виголосив пос. др.
Штравхер дня 1. лютого довшу
промову про нашу нужду. Коли
ніхто із наших буковинсько-руських
послів не міг дістати в тій справі
слова, тож пос. Штравхер говорив
в порозумінню із нашими послами
і також в їхньому імені.

Бесідинник розпочав від того, що
подав причину, чому буде промов-
ляти, хоч в палаті ходить о те,
щоб як найшвидше замкнути дис-
кусію в запомоговій справі. До
сего спонукає его незвичайна на-
ужда буковинського населення, яка
між иншим спонукала послів і най-
різжорідніших відтінків до спільної
праці в соймі.

Буковина заслугоє на узгляде-
нене центрального правительства
хочби й тому, що у ній капіталу
нема, господарка в занепадї, про-
мисел недостаточний, торгівля в за-
стою, а ся економічна депресія,
се вислід митової борби, яку веде
Австрія із Румунією й Росією від
р. 1885, що відбивається ся передо-
всім на граничнім краю — Буко-
вині. Долю буковинського населення
погіршив незвичайно ще й послід-
ний недорід. Думка, що у нас бу-
ли тогді гарні збори, неоправдана.
„Правда, на весні і в літї заповіда-
ли ся жнива гарно, але через літо
й осінь за виїмкою жита й пше-
ниці стали ся жнива прямо лихі.
(Слухайте!) Бараболі й бураки
померзли та годі було їх зібрати.
Кукурудза по багаті місцях зовсім
не допіла, а до того ще й чимало
утерпіла від весняних морозів і осі-

ної слоти. Через се стане ясним,
чому наше мужицтво й загалом
сільське населення, якого є 600 тисяч
на 730 тисяч населення цілої Буко-
вини попало в тяжку біду, а дуже
часто і в нужду, бо не могучи
здорової але дорогої кукурудзи,
мусить їсти свою нездорову.

Я звертаю увагу на те, що
еміграція з краю зросла послідни-
ми роками до незвичайних розмі-
рів, а ще більше на те, що так
звані санітарні злидні, які показали
ся в краю слідом за економічним
лихом в краю, є лиш бюрократич-
ним описом того, що в буковинсь-
кім воеводстві панували й пану-
ють голодовий тиф і страшна пе-
лягрі. На скликаній краєвим пра-
вительством анкеті констатовано,
що вона в послідньому п'ятиліттю не-
звичайно зростає. Зарадити пелягрі
можна тільки через достарчене на-
селенню здоровійшої поживи. (При-
знання). Справою сего займає ся
буковинська рада культури крає-
вої при помочи Виділу краєвого.
Бесідинник констатує одначе, що без
значного збільшеня державної суб-
венції годі надіятися належних
успіхів із сєї акції. Через те звер-
тає ся др. Штравхер до міністра
рільництва, щоб він тямив про наш
край, який лише своїми власними
силами не встигне видобути ся із
теперішньої нужди. „Як велика на-
ужда панує між поодинокими вер-
ствами нашого населення, про те най-
говорить отся обставина: У мно-
гих дідичів годі було через ранні
морози зібрати частину бураків і
бараболі. Через те, що є багато
околиць, в яких вбогі рілні робіт-

ники копають бараболю за уділене
якоїсь частини їх в натурі, то тепер
відпан многим із поміж них заробок
а рівночасно і пожива на
зиму“.

Центральне правительство трак-
тувало Буковину по мачошиному
при кождім розділі запомог. У 1898
р., коли в краю був недорід і нуж-
да, яка силувала селян масами вті-
кати за море, признало правитель-
ство на словах, що на Буковину
треба звернути спеціальну увагу
і швидко їй йти з помочю. В дій-
сности-ж вийшла така поміч, що
на заспокоєнне шкоди, яка після
урядових обчислень виносилася 540.000
злр., виносилувало воно тільки 50
тисяч! Се було лиш троха більше
від милостині. (Признання). Інші
і то західні картини трактує ся в
Австрії инакше. В Сольногороді,
який під усіма зглядами стоїть
ліпше від Буковини, найдено тогож
року 411.980 злр. шкоди, а запо-
могу уділено в сумі 150 тисяч, т.
є. 39 проц. урядово признаної шко-
ди в прирівнянню до 9 проц. уді-
лених Буковині. (Слухайте!). „В рр.
1891—900 дозволяла держава на
відписуване ґрунтового податку із
причини елементарних нещастів. В
Шлеску приміром, який загалом а
до того ще в порівнянню з Букови-
ною є краєм багатим, за те ціле
десятилітє відписано ґрунтового по-
датку на суму 762.000 К. отже
пересічно по 76 тисяч на рік. За
те Буковині, тому вбогому краєви,
якого населення голодує в дослівнім
значінню того слова, відписано за тих
десять літ лиш 190.000 К., отже
по 19 тисяч К на рік і то по біль-
шій частині тільки тому, що їх годі

було стягнути, отже не ізза над-
мірної прихильности скарбової ди-
рекції. Фінансові влади дають ся
нам на Буковині добре в знаки,
своє жало встромили вони прямо в
наше м'ясо; такому твердому, при-
мо безмилосердному і безоглядному
поведенню, яке має місце супроти
податників у нас — не знайдете
парі хіба в жадній провінції.
(Признання. — Слухайте!). Осб
примір на се: Із 212.000 дрібних
буковинських податників егзекува-
но не менше як 153.000 за зама-
ле сплачуване податків. А офіц-
яльний заступник фінансової влади
заявив: „Сі люди не хотіли плати-
ти“. Буковинські фінансові влади й
органи зовсім не розуміють, що
є люди, які не можуть оплатити
податків. Отже задля чистої при-
емности дозволило найдужше насе-
ленню в 153.000 случаях егзекува-
вати, бо не хотіли платити своїх
дрібних залежностей податкових в
сумі від 8—20 Корон! Се-ж пове-
дення є дуже погане і воно веде
наше справді мирне населення до
зраженя і невдоволення. Люди не
можуть сего порозуміти, чому годі
їм найти у надзвичайно тяжкім по-
ложенню якоїсь спеціальної вирозу-
мілости. В послідних часах — се
хотів би я навести супроти виро-
дів міністра фінансів — завела ся
зовсім оригінальна практика в стя-
ганню податків. Ц. к. прокуратура
скарбу в Чернівцях стягає дрібні
3 коронні або й трохи більші за-
лежності податкові за посередниц-
твом суду, так що податникови
який був винен 3—9 кор., прихо-
дить ся ще доплатити тількиж егзе-
куційних контів. Невже чоловік,

Франц Михайлів.

Картини.

(Дальше.)

Швидким кроком ввійшов Шашин-
ський до одної з сал ресторана, де до-
вкола білого мармурового стола сиділи
самі молоді люди, і по більшій частині
мочаткуючі літерати, малюрі, музики.

— А здоров був! — привітали його.
— Здорові!

Присів ся і задзвонив на кельнера.

— Пять боків, папіроси, перекуска.

— Сейчас!

— Но і що? Що нового коло тебе,

мажи — питали його всі.

— Нічо... от!...

Кельнер приніс пиво, папіроси, пере-
куску. Чорне пиво пінилось у шклянках.

— Ну, товариші, пиймо!

Всі підняли ся і взяли шклянки до
рук.

— Пиймо но, хочби здоров'я мого

накладчика, що вдурівши прислав сорок
левів... дурак... але добра людина...

— Пиймо!...

Позакурували папіроси і гляділи один
на другого якось здивовано. За приходом
Шашинського всі якось притихли, немов
би очікували чогось і гляділи то на нього,
то на Рабського, що сидів під стіною
спортившись на лікті.

Остап підійшов до його.

— Що ж ти так закурав ся, коза-
ченську молодий? Дівчина кинула? Що?

Всі засміялись якось вимушено.

— Мене можеш лишити... Ти знаєш,
що з тобою не маю зовсім охоти бала-
кати...

— Ов! Аж так — говорив Остап
з книжками, стараючи ся покрити тим
своє збентежене.

— Так...

— Ну, як схочеш, оно мені зовсім
обойтне, ежеж... зовсім, але може бодай
не відмовиш мені одної, одніської при-
слуги.

Зазвонив. — Кельнер, пиво!

За хвилину появили ся на столі
шклянки з пивом. Остап хватив шклянку.

— Но товариші, нем здоров'я дуже
гарної, ба чудесної майже панночки, яку
довело ся мені чиймало разів вицїлувати.

Пиймо! — Всі гляділи збентежено то на
Остапа, то на Рабського, що стояв по-
близь і дивив ся гострим, грізним зо-
ром на него. Хвилину тривала мовчанка,
в кінці Рабський підійшов ближше і про-
мовив грізним шепотом.

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

— Ти Остапе, знай, що сього до-
сить... Більше я не стерплю... Скаданню
ту робити не хочу, зрештою ти навіть
сього не варт, щоби з тобою заходити
ся. Я терпію твої книжки, доки они не
переходили меж аллюзі, але тепер, да-
руй... Таке поведене як твоє, крайно без-
личне і підле... А тепер прощай! Вий-
шов. За ним залунав силувано веселий
сміх Остапа...

Остап йшов понуривши очі в землю.
Думав. Давні часи наїгнали роєм спо-
минів на його душу, клубили ся, одні
другі родили. Йшов. З задуми збудив
його дивний мелодійний голос.

— Перепрашаю вас, пане... куди
дорога до Європейського готеля.

— Просто, а опісля на ліво, від-
повів.

Нараз якась дивна думка зродилася
в його мозку. Підніс голову і побачив
перед собою чудову дівчину. Ясне волосся
вбирало чудово ніжне личко, а з під дов-
гих вій гляділи якимось дивно прошибаючо
сині очі. Чемно зняв капелюх: сказав.

— Як пані дозволять, проведу.

Зродилася ся. Зразу йшли мовчки.

Она гляділа лише часом скося на
него, що понуривши голову йшов тихо
обіч.

Опісля спитала:

— Даруйте, ви тутешні?

— Так!

— Так чи не булиб ви ласкаві по-
казати мені ще, де-б можна купити що
до читання.

— Прошу.

Скрутили на право.

— Ви певно двуете ся, а може і
лихі, що я вам час забираю.

— Ні, зовсім ні...

— Нехай, що ні. Так бачите, мушу.

Пови що я тут сама-саміська, родичі ще
не приїхали, так мушу.

— Алеж, прошу пані, прошу зовсім
мені повірити, я готовий до услуг.

— Но, даруйте, коли маю правду
сказати то воно по вас зовсім не видно.

Я, знаєте, привікла у нас, в Кракові,
що люди зовсім инші.

— Алеж прошу пані, я дійсно...
лише, що бачуть пані, я був зовсім лихो
успособлений, що сам не знаю, який я
був... Так, хай пані простять, я вже зо-
всім поправлю ся. Вступили до книгарні.
Закадали поезій. Не було. Вийшли.

— Коли пані ласкаві, то я готов
вам щось зі своєї бібліотеки позичити.
Могу служити всім модерністами.

— Но, воі, то булоб троха за много,
але ся ласка, то прошу, прелюдії Тет-
маєра.

— Дуже радо.

Дійшли до Європейського готеля.

На брамі пристанула і простягнула
руку.

— Дякую дуже, а ся ласка лишіть
Тетмаєра у сторожа.

— Дуже радо, а для кого маю сна-
зати?

— Скажете, для панночки з Кра-
кова.

Задзвонила і швидко зникла за бра-
мою.

— — — — —

Концерт скінчив ся. Заграли музики,
загудів бас і пари пустили ся в танець,
проняті жалібними тонами вальса. Остап
не гуляв. Волухував ся лише в гру му-
зик. І здавало ся йому, що гра скрипок,
то не гра, а плач збещеної дівчини,
а гук баса, се виклики суматня, що мо-
нотонним гудінням мучуть людину. Не
міг встояти на місці. Що хвилину пе-
реходив з місця, де сидів до буету а
опісля вертав. Танець скінчив ся. Дан-

що не може заплатити незначного податку, має ще оплачувати судові кошти? (Слухайте!) Чи-ж се є справедливе, гуманне поведіння? (Признання). Але тут має скарбову дирекцію на оці певну означену цілу. При політичній егзекуції партій, що не в силі оплатити ся, якої егзекуція не довела до нічого, не може вона довести до маніфестаційної присяги. Колиж вона веде егзекуцію судову, тоді приволокує вбогого мужика, дрібного промисловця й дрібного купця до маніфестованя свого майна. Поважані панове мабуть згодять ся на те, що навіть найбільш убогий чоловік не легко рішати ся на присягу за кількакоронну залежність податкову. Убогий довжник мусить проте дуже часто продати останнє, заставити, або паде в руки ласкавого кредитора, який ласкавим тільки при даванню грошей, а в речення сплати є не менше твердо-сердний як податкові власті. Оттим є річню зовсім ясною, чому населене жалить ся на події такого роду. Висловити ті жалоби тут на покликаним місці й просити о поратунку, се є задачею буковинських послів. (Признання). При сій нагоді хотів би я вказати ще на те, що коли податковий гнет був послідніми часами такий дійманий то теперішній режим скарбового директора і фінансової управи був прямо нестерпимий. (Живі призна-ня. — Посол Великий кличе: Скажіть те всі міністри фінансів, най чуті!).

(Конець буде).

Політичний перегляд.

Із ради державної.

У австрійській парламенті зайшла річ не бувала від давен давня. По відомості справи контингенту рекрутів до військової комісії приступлено до першого читання бюджету й бюджетової дискусії. Се, що др. Кербер уважав при теперішнім складі парламенту справою рішуче неможливою, перевів у діло бар. Гавч. На конференції представителів клубів рішено, що в дискусії над бюджетом має промовляти 32 бесідників. По бюджетовій

дебаті має прийти на денний порядок справ промислової реформи. Дискусію бюджетову розпочав н.м. посол Зомер, відтак промовляв пос. Декер і Скене, що сильно атакував мін. желізниць Віттека. По відомості Віттека промовляв ще пос. Рігер (сод. дем.). По короткій перерві ставили запити до през. палати посол Зайп в справі незміненого поведіння палати панів, а пос. Шенерер в справі переказання військової комісії тогочасного цесарського розпорядження в справі контингенту рекрутів, виданого на основі § 14.

Положене на Угорщині.

Гр. Ю. Андраші був у середу а відтак передвечера на довшій аудієнції у цесаря, складаючи монархі звіт із переговорів із проводирами партій. Годі знати, як він представив ситуацію, можна однак припустити, що переконав цесаря, що над могутню партією незалежності — яка вже уконституована ся вибираючи представителів, его заступників, письменників і т. д. — годі перейти до денного порядку. Фактом є тепер, що цесар прийме політиків із партій незалежності а між ними й самого Кошута, що до недавня уважали двірські сфери річню абсолютно неможливою. На аудієнцію поїде Кошут до Відня. В понеділок виїде цесар до Будапешту, де 20. с. м. відомості престольну бесіду. Тоді вже буде при кермі мабуть коаліційний кабінет.

Культурна боротьба у Франції.

На засіданні ради кабінетної із дня 8. с. м. переведено дискусію над цим законом про розділ церкви від держави. Проект сей, заосмотрений підписом президента міністрів, а також міністрів справедливости, справ заграничних і внутрішніх, вже й вручено палаті депутатів. Предложив его палаті міністер справедливости Бенвені Мартен. Серед протестів націоналістично-клерикальної більшости відіслано проект до комісії. Правительственный проект розділу церкви від держави рішуче ся від Комбовего тим, що закладає постанову союзів, які можуть розтатати ся на кілька департаментів і можуть взаємно допомагати ся. Кажуть що сей проект вдовольнить католиків і протестантів.

Криза в сербській кабінеті.

В Сербії вибухла була остра кабінетна криза із за ворожнечі през. міністрів Пашіча з королівським приватним секретарем Балуджічом. Пашічова преса закинула Балуджічови, що він є сльним орудієм в руках Австрії, яка хоче накинати Сербії позичку і забрати доставу армат. Балуджіч знова виступив проти Пашіча, що він лаяв короля і зра-

див інтереси Сербії в македонській справі. Конфлікт не легко було поладити, бо за обома посвареними стали сильні партії. На зазив короля, щоб Пашіч цофнув назад свою димісію, відбула ся кабінетова рада, на котрій обговорювано усе, як треба поставити короні на случай відобрания назад просьби о димісію. Становище кабінету супротив короля скріпив ще той факт, що умірковані партії в скрутіній зажадали, щоб кабінет взяв лиш тоді назад свою димісію, коли король змінить персонал двору і усуне убийників короля Александра зі свого оточення, а крім того віддасть верховну власть над жандармерією міністерству справ внутрішніх. По усуненню всіх причин, що спричинили кризу, Пашіч димісію цофнув, при чім король осудив всякі інтриги.

Відозва

до руского учительства.

Центральний відділ тов. „Руска Школа“ рішив на своїм посліднім засіданні, щоби на будуче входила нова точка в денний порядок на загальних зборах тов. „Руска Школа“ — іменню, щоби ставлено на денний порядок актуальні справи загального значіння, які дотикають інтересів учительства або руского шкільництва.

Тому звертаєсь центр. відділ до руских учителів і учительок із просьбою, щоби вони подали як най-скорше — і то до двох тижнів — цент. відділові тов. „Руска Школа“ такі справи до відомости, які мали би загальне значіння і дотикали би інтересів учительства та шкільництва, щоби вже при найближшій зборі могли бути деякі такі справи основно обговорені.

Теми таких актуальних справ тому копче скорше надсилати, бо до того мусить призначити ся особно-го референта, який мусів би відно-відно приготувитись.

Актів Клим, Іларій Карбулицкий,
голова. секретар.

Розрухи в Росії.

Реформи.

Помимо того, що російська самовладна кліка що день повторює

про неможливість зміни традиційно „усвяченого ладу“, то під напором послідних подій заходить ся комітет міністрів коло переведення а зглядно передискутованя деяких важних реформ. Найважливіша для нас поки що реформа цензури, яка досі була в Росії чи не гірша від турецької. Про сю справу видано такий комунікат: Комітет міністрів після переведення наряд над цензурою для ревізії цензуральних і прасових законів рішив установити окрему комісію зложену з досвідчених в сих справах урядників і репрезентатів і інтересованих департаментів, під проводом особи, вибраної царем. Президент сей комісії має мати право запрошувати на засідання особи, від котрих надіє ся одержати пожиточні інформації, як також представителів провінційальної преси. Він має також мати право безпосереднього предкладання державній раді предложень. Комітет міністрів ухвалив відтак, щоби ще перед ревізією згаданих законів знести право міністра внутрішніх справ заборонювання газетам інсератів і права, яке ему тепер прислугує, іменню передаваня видавництва часописи від одної редакції до другої. Так само ще перед ревізією цензуральних законів право міністра внутрішніх справ заборонювання продажі поодиноких чисел може відносити ся лиш до продажі на улицах, площах, кіосках і інших публичних місцях, але не в книгарнях і читальнях. Міністер може жадати названя імені автора деяких статей, як автор має бути обжалований і як міністер зробить се з огляду на безпеченство держави. Дальше рішив комітет просити царя, щоби книжки передавані міністром справ внутрішніх для конфіскації із причин політичних, пересилало до оцінки Академії наук і иншим науковим інституціям. Міністри справ внутрішніх і судівництва мають перевести реформу цензуральних постанов. Вкінці рішено просити міністрів просьвити і внутрішніх справ, що-

сеєр відвели пані на місце, поклонили ся і розбрили ся то сюди то туди. Остап почув на собі якийсь погляд. Підійсє по-віки і побачив на проти себе Олю. Підійшов. Звтали ся.

— Пані приймуть мої желаня, по причині заручин з паном Рабським.

— Дякую!..

Замовк на хвилину, а очі їх стрінули ся. Остап осміхнув ся, а потім говорив поводи:

— Спасибі вам, панно Олю!..

— За що?

— Думала, що схоче дякувати за те, що була така добра і прийшла знаючи, що він тут буде..

Розсміяв ся.

— За все добре і лихе, що мене від вас стрінуло — сказав, а його очі говорили: „Мабуть, о скільки собі пригадує, цілував я тебе колись, дець, чи щось подібного... І то мабуть за горячо“. Ольга чула, що кров напливає їй до лица та що червонить ся, як ніколи в життю... Якась лють обняла її.

— О скільки я чула — сказала — ви залиште ся тепер до якоїсь лашки... Цікаво, чи наша теперішня любов така, як перша, чи може більше корисна?... Воно, звісно, лашки більше грошевити..

— Так, дійсно — промовив сьміючись. Говорите мов стенографічний протокол моїх думок.

Виклонив ся і пішов. Не мали собі більше нічого сказати..

Ішов самотний улицею і думав. Думав про ту гарну незнакому, яку стрінув оноді, за якою потім шукав. Мимо великого заходу довідав ся лиш від портiera готеля, що незнакома записалась

як Олександра Майчинська, дочка судового совітника з Кракова. Вей инші заходи, щоби віднайти її, були даремні. Чому властиво шукав за нею — не знав. Нераз питав себе, що се мало значити, але відповіди не знайшов. Часом адавало ся йому, що вей його молодечі мрії, вей сні — се она. А часом знова ненавидів її шалено, що певноби і не глянув на неї, слиби стрінув. І терпів. Так в лїтню спеку терпів темні цвіт-ти без роси, так в осінній вечір терпів зівалі пожовклі листки. Ішов самотний улицею і думав. Думав про ту гарну незнакому, яку стрінув оноді, за якою шукав. Нараз перед його очима промайнула йому її постать. Підійшов і екловив ся з усміхом. Поглянула на него і через її сині очі перебігла тінь якоїсь радости, але за хвилину очі ті знова посумніли. Поглянула на него ще раз і промовила.

— Мій пане, ми — здає ся — за мало ще знаємо ся, щоби сходити ся на улици. Хиба, що се такий звичай у вас.

Змішав ся і поглянув здивованим поглядом. Як она могла се сказати? Він прецінь так за нею шукав, так тужив за нею.

— Ви дивуетесь? Сеж зовсім звичайна річ. Миж прецінь навіть не знаємо ся, а зглядно я знаю ваше імя лише з підпису на книжці пана Шащинського.

— Я думав..

— Що?..

— Що воно зовсім не потрібне..

— Во?..

— Во прецінь.. оно може для вас дивно.. але.. але ви знаєте, що я шукав за вами..

— Знаю?

— Но так... Тут прецінь, в так малім місті годі не стрінути того, за ним дійсно довгий час шукає ся, хиба, що той хтось нарочно ухиляє ся від стрічи.

— Припустім, що воно так дійсно, так що з того?

— З того? А те що я дуже, дуже рад, що вас стрінув.

— Потрібна вам може книжка?

— Ха, ха, ха! Як ви гарно вмієте кинти.

— Кинти? — повторила мов відгомін.

Не зважали, що вийшли з ринку і йшли улицею за місто.

— Так, кинти. Бо прецінь годі собі отсе інакше витолкувати, сли ви нарочно не хочете зрозуміти того, що я говорю.

— Як то?

— А так.. Я говорю, що тішу ся, що вас стрінув, а ви про книжку говорите. Так знайте, що я тішу ся виключно із за сього, що стрінув вас, бо я за вами так тужив..

— Пане Шащинський, тепер ви ма-буть на книжки сходите?

— Я?

— Певно. Скажіть же самі, чи то не сьміх та кинти. Бачить ся когось раз в житю, не знає ся його, а тужить ся за ним?

— Не знає ся його?

— Ні.

— Так знайте, що я вас знав. Ще змалку мрів я про вас у своїх молодечих лїтах і вимріяв такою як бачу. Так, Леєю..

— Ха, ха, ха! Цікаво. Но, а не вимріяли случайно того, що я у вас книжку поживу і що ви шукати будете за мною?

— Ні, сього ні, але я вимріяв вас, мою зорю і маю право до вас.

— Що? Право? До мене? — Ні, даруйте пане, але воно дійсно сьмішне.

— Так для вас то сьмішне, але для мене зовсім ні.

— Бо й дійсно, як оно не має бути сьмішне? Ха, ха, ха! До мене пра-а-во! Ха, ха, ха! До мене..

— Так до вас. І се ще від давна.. Ще як душі наші лїтали у безмежних просторах весельїтів, купали ся в сьвітлі млі, ще тоді, коли на сьвітлі не було нічого крім чистих, щирих душ, моя душа пізнала твою і стала нерозлучною твоєю товаришкою. Ще тоді, коли в тім місці, де ми тепер, шуміли грізні океани, а філя за філею біла обстрімний беріг, моя душа пізнала твою і стала твоєю нерозлучною товаришкою. Тоді ще, як вовк і вівця були рідною як сьвітло і темрява посестрами були. А ти ще сьмієш ся?..

Слухала задивлена в віддалі і дрігала на цілім тілі. Легенько взяв її руку до уст. Поглянула на него дивним поглядом, а потім вярвала руку і заридала невисланим плачем. Через хвилину дивив ся безрадний на неї. Успокоювати не смів, умів пошанувати силу болю чи розкоші.

Нараз придала своє ридання. Закинула йому руки на шию і горячим довгим поцілуєм ввісала ся в його уста..

(Конець буде).

би після нарад з генерал-губернатором київським і представителями Академії науки і університету київського і харківського піддано ревізії царський указ, що відноситься до обмежень української мови (в ориг. малорусского языка) в книжках. Всі ті рішення потвердив цар дня 3. лютого. — Певно що від сеї постанови ще далеко до остаточного знесення указу з 1876 р., якого тривав являв ся прямо скандалом XX. ст. Всеж таки й сей перший крок комітету російських міністрів знаменний. Видно численні заходи укр. патріотів о знесення того указу поперті українськими революційними рухами а до того опінією світочів цілої Європи, висловленої на сторінках Ruth. Revue. — не остали без наслідку.

Крім сего займають ся тепер офіц. круги справою робітничою. Міністер фінансів предложив цареві пропам'ятне письмо про конечну потребу виготовлення закону про робітників. Цар на его предложение згодив ся.

Страйки.

В путилівських варгатах в Петербурзі вибух страйк наново. В Керчу вибух страйк робітників корабельних, друкарських і шевців. В Польщі страйк не переводить ся. У Варшаві вбито князя Андрійковича. Найгрізнішу форму прибирають забурення в польських копальнях вугля. Із Сосновець телеграфують нині, що при шибі „Катарині“ прийшло до конфлікту між ямарами а війском. Салдати застрілили 26 осіб, 5 погинуло відтак через рани. Число легко ранених ще не відоме.

Рух в руских товариствах.

5. виділове засіданє центрального товариства „Руска Школа“ відбуло ся дня 2. лютого 1905 в „Народнім Домі“ в Чернівцях із таким ходом нарад:

I. Прочитанє і верифікованє протоколів із попередніх виділових засідань.

II. Справозданє адміністратора і касієра.

III. Вільні внесення.

I. Зверифіковано протоколи попередніх виділових засідань.

Описля приступлено до деяких точок, які були предметом попередніх нарад і ухвал виділу. Так порушено справу уділювання математики в висших класах II. гімназії по руски. Голова подає виділові до відомости, що буковинський Союз ухвалив резолюцію у змістї нашого домагання.

Дальше повідомляє голова, що руский учебник географії — в перекладі д-ра Кордуби, який вийшов свого часу накладом „Рускої Школи“ апробований вже міністерством.

Дотично ухвали виділу, із дня 11. червня 1904, щоб як найкорше видати друком Методику природописної історії ч. II. Миколи Гаврищука, повідомляє редактор видавництва товариства виділ, що не було готового гроша на ту цінь, то й не мож було приступити до видання тої книжки. Одначе вона вийде небавом.

По справозданю адміністратора і касієра, приступлено до вільних внесень.

1. Ухвалено написати до краєвої ради шкільної петицію, щоб закуплено по 5 примірників кожного видава „Рускої Школи“ і „Рускої Бесіди“ для шкільних бібліотек.

2. Голова проф. Клим повідомляє виділ, що краєвий Союз зволів уділити „Рускій Школі“ субвенцію в висоті 1000 кор.

3. Рішено приступити до заснова-

ннє фільм в Сторожинці, а 1 загальний збір мав би відбути ся дня 2. цвітня 1905 в Сторожинці.

4. Дальше рішено заснувати, фільм „Рускої Школи“ в Заставні, одначе за попереднім запитанєм відманської фільм, як вона відноситься до сеї справи.

5. Рішено, щоб виділ „Рускої Школи“ взяв ся до правительств з домаганням, щоб в промислових курсах в Чернівцях учили учеників в рускій мові викладовій а в промисловій школі вчили рускої мови яко предмет.

6. Дальше рішено вислати до міністерства просвіти петицію, в якій має жадати ся скасування утравізму в II-й гімназії. (До петиції має долучити ся брошура д-ра Кордуби, в якій автор цифрами доводить, що утравізм є для розвою шкільництва шкідливий).

7. Рішено вислати на всі збори фільм відпорушників із центрального товариства.

8. Дальше рішено вислати всім Русинам на провінції — як учителям так і неучителям запрошення, щоб вони стали членами фільм нашого товариства.

9. Позаяк від тепер вже будуть звіти про діяльність центрального виділу, справозданя адміністратора та касієра друковані і кожний член їх дістане, чим заощадить ся при загальних зборах багато часу, то ухвалено, щоб на загальних зборах відтримувались відчити. По довгий дискусії над сею справою, рішено, щоб замість відчиту ставлено на денний порядок актуальні справи, які дотикали-б інтересу учительства, або руского шкільництва. В кінці взято до відомости, що д-р. О. Маковей брав в Київській ювілею нашого писателя Івана Нечуя Левицького участь, — яко спільний делегат всіх руских товариств в Чернівцях.

Антім Клим, Іларій Карбулицкий, голова, секретар.

НОВИНКИ.

Чернівці, 11. лютого 1905.

Доповняючі вибори соймові. При доповняючих виборах соймових, що відбули ся в Сучаві дня 9. лютого, зістав вибраний послом 187 голосами надіж. Тит Ончул. Один голос уневажаєно.

Вечерок „Бук. Бояна“, що відбуде ся вже дня 15. лютого в сали музичного товариства, заповідає ся прямо знаменито. Напливають що раз нові просьби о запрошення так, що треба було випечатати їх другий наклад. В виду сего докладає комітет усіх старань, щоб задоволити гостей. Забава заповідає ся знаменито, ручать за се особи знаменитих аранжерів і безліч бравих тансерів. Панички будуть мати із забави ще й милу пам'ятку в виді оригінально обдуманих прегарних карнетів. Вкінці пригадуємо ще, що вступ від особи 5 кор. лаже для 4 осіб із вільним вступом на сали можна набувати в „Рускій Касі“ по 16 кор., розуміє ся о скільки вони ще не розпродані. Для панів стрій вечерковий, для панів фрак.

Класифікація учеників жіцманської гімназії дала в I. семестрі такий вислід. 9 початком року шк. було записаних 105 учеників з того виступило 9, отже з кінцем курсу остало 96. Із них одержало I. кл. з відзначенем 17 (9 в кл. I. A + 8 в I. B), I. класу 69 (32 в кл. I. A + 37 в I. B), двійку 6 (4 в кл. I. A + 2 в I. B), трійку 3 (2 в кл. I. A + 1 в I. B), а не класифіковано із за слабости одного уч. із I. A. Загалом виносить скільність добрих зглядно відличних поступів 89-6%, супроти чого вислід класифікації треба назвати дуже добрим.

Із кругів судових. Судових практикантів Павла Шухевича, Гайніша, Томащука, Томовича, Галіна і Штайнера іменовано авскултантами. Посліднього для окружного суду в Сучаві. — Висний суд краєвий у Львові іменував Моріца Гаснера ліквідатора буков. тов. кредитового в Чернівцях державним ревізором для товариств заробкових і господарчих черновецького округа судового а Юрія Грудера старш. урядника в. е. п. к. упр. галицького акційно-гіпотечного банку ревізором буковинських інститутів кредитових.

Дня 26. лютого 1905 відбудуть ся в Давиденях-Зрубі 4. загальні збори „Рускої каси пожичкової і шадничої для громади Давиден-Зруб, стов. зареєстр. з необм. порукою“ в денним порядком після принісін статута. — Йосиф Дремль, голова, Віктор Чесниковский, касієр.

Дня 15. лютого виголосить д-р. К. Трильовский в саль „Бояна“ в Снятині виклад: „Юсиф Ів. Нечуй-Левицького в Києві“. Початок о год. 5. по пол. — Вступ 50 сот. для селян 10 сот. — Іван Дугчак.

Перші загальні збори каси пожичкової і шадничої для громади Опшляби відбудуть ся в неділю дня 19. лютого 1905 о годині 1-ій пополудни в домі господаря Самсона Бабюка Кирявого з звичайним денним порядком. — Старшина. — По зборах відіграють місцеві січовики і січовики під ґуравою учит. Івана Стратичука театральне представленє „Идко-Сват“, на яке запрошаємо всіх прехильників тов. „Січ“. Цінь місць на представленє: 1-рядне місце 80 сот., 2-рядне місце 60 сот., 3-рядне місце 40 сот., вступ для селян 20 сот. Осібних запрошень не висилаєть ся. Частина чистого доходу на руску бурсу в Кіцмані. — Комітет: Леон Войда, Єрина Керер.

Туртури в XX. столітїю. Як доносить одна камборска часопись, арештовані були двома баярськими жандарм одного 40-літнього ремісника із Бая-Сент-Іштван, Стефана Вереша. Его обвинуватили за незначний проступок, до якого він одначе не хотів у свідстві признати ся. Тої жандарми кинули его скованого до землі і стали его бити й доплати своїми важкими чобітьми так довго, аж втратив свідомість. Півмертвого занесли его домі, де мав ще лиш тільки сна, що розповів те, що з ним діяло ся. На другий день Вереш умер. Обдукція виказала, що нещасного катовано на смерть. Проти жандарма зараджено строгое свідство. Переслухуване сего угорского жандарма нагадує в де-чім поведене галицьких жандармів в Січових справах. Не дармо Wegier Polak dwa bratanki. *Як потугується Русин?*

Рік війни. Вночі з 8. на 9. лютого минув як раз рік від хвилі, як японські торпедовці напали із звісною бравурою на Порт Артура. І минає вже рік кровавого змагання, тисячі ворогів-трунів встелили манджурскі поля у дружнім збратаню, а між живими йде бій в безконечність, показуючи цілу некеальність новітньої борби. Рік війни окриває малезьку Японію німбом непобідимости а російський колось прикриває киреєю погрому. За цілий рік бою стратили Росіяни флоту а на суші не добили ані одной побіди, так що вістка про заміну головних вождів Гріценберґа і Куропаткіна вже не далека здійсненню. Се лиш питає, де знайде ся инший російський генерал, що зміг би воювати успішніше від Куропаткіна. Думка, що великі події виводять на світ великих людей, доси на російських генералах не справджує ся, бо побід над робітниками й дітьми тут хіба годі брати в рахубу.

Новий двірський скандал. Наймолодша 33-літня дочка бельгійского короля Клімента (сестра Ст. Лїона) і кн. Люїзи Кобурскої завела роман із кн. Віктором Наполеоном. На їхнє вінчанє король не пристав, лякаючись ворожнечі Франції із Бельгією, бо кн. Віктор Наполеон вважає ся претендентом до францускої корони. Книжку ізолювано на замку в Лаекен, але вона відти втекла до Ст. Рафаель, тепер єї рідня годовно італійська пануюча родина вживає всіх ередств, щоб довести до подружжя. Годить ся тут і те додати, що 43-літній кн. В. Наполеон живе від довного часу із багатинцею у Брюсселі й має з нею 3 дітей.

Жертва горівки. В Кулівцях найдено оподі в полі тіло якоїсь мужички. У мертвій пізнав шишківський господар М. Галелей свою сестру 52-літню вдовицю Анну Курчак. Вона була на похоронах в Кулівцях і на споминках так записала ся, що по дорозі замерзла.

Нова підбігунова експедиція. Із Нового Йорку доносить, що в маю вийде на північ нова експедиція, щоб ратувати вищрапу Цігера, а за від року 1903 не дає слідів жити. Провід нової

експедиції обійме капітан Кельдзен, а поїде кораблем „Тетта-Нова“. Вона попрямує до краю Франц-Йосифа, инший знова корабель відвідає склади позаспо-нувані 1901 р. на острові Шайнов і ґренландських побережях.

Бойкот професора. На ческій техніці в Празі йшла вже від двох літ борба між студентами а професором Антоном Ваврою. Его виклади механічної термінології бойкотували студенти систематично вже від 2 літ іза того, що він змісту своїх лекцій не прикривав до модерних вимогів а до того і се мабути найгірше обурювало техніків — поводив ся при іспитах із незвичайною строгістю. Через два роки подавав ся він що семестру на урлоп — тепер діпняли студенти свого — проф. Вавра подав ся на емеритурю.

Помпеянські розкопки. У Помпеї, яке що раз більше відкривають з підтвердої поволоки Везувієвої лави, відкрито і зреконструовано свми днями при via Strabona старинну будівлю, що своєю величавістю перевищує навіть палату Ветів. У церквію находять ся чудові фрески на основі гомерових переказів. Удало ся перетворити також і город із найбільшими подробицями.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

„Ruthenische Revue“. Ч. 2. III. р. Зміст: Die Ruthenen und das neue österreichische Ministerium. Von Reichsratsabgeordneten Basil R. v. Jaworskyj. — Die galizischen k. k. Bezirksgrößen vor Gericht. Von J. Turjanskij. — Das Ausland über die ruthenische Frage. I. Die Ruthenen und deren nationaler Kampf. Von ehem. Minister J. Löwland (Christiania). — Das ruthenische Schulwesen seit seinen Anfängen bis auf die Gegenwart. Von B. Rohatynskyj. — Zwei Skizzen. Von Ossyp Fedjkowytch. — Rundschan. — Die ruthenisch ukrainische Presse.

Малий Фейлетон.

Олеся Коваленко.

Народній герой.

(Сонет.)

Він сміло йшов на зустріч небезпеці
І не ховавсь від кари, помсти й муки,
А сміло йсе братам на поміч руки,
Бадьоро бивсь на дикім, лютім герці...

І вірили йому нужденні люде,
Що правду він боронить й милу волю,
І сміло йшли бороти ся за долю
І кожен знав, що успіх певний буде.

Він завжди йшов вперед усіх до бою,
І не боявсь пожертвувати собою,
Горів огонь добра і правди в крові.

І люд назвав його коханим братом,
За те, що бивсь з бездушним хижим

І рвав тяжкі невольницькі окови!
Київ, 7. січня 1905.

Геть відчепи ся сатано.

(Сонет.)

Тогда глагола ему Ісус:
„Іди за мною, сатано!“
Матв. IV, 10.

Поезія І. Є. Рєшнєу.

„Геть відчепи ся від мене, сатано!“
Сказав колись Учитель наш великий,
Коли скупав його безстадник диял
І обіцяв, що буде все йому дано...

Йому весь світ скупствель показав,
Що видно скрізь було з гори навколо,
Й за те, що Він до ніг нахилив чоло,
Йому на він він славу дарував...

Казав йому з каміння хліб зробити.
„Не хлібом лиш людяна буде жити!“
Почув слова Христові у одвіт...

Й не міг його диявол іскусити,
Бо йшов Христос народові служити
І був йому дорожше себе світ!
Київ, 16. січня 1905.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодніших виробів в т. зв. перлової шкаралупи з струсєвими перами, Magabout, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних краєках від найдорозших до найдешевших.

Вступ на бал послідня новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. a jour Musketière різної величини.

Паньчохі і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних краєках.

Черевачки балеви, лякерки, білі Glacé, золоті, Chevreux з гачтом або без него, цїкемні і пінчеревки.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних краєках.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, цїліндри, балеви наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярки, манжети найновішого рода.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надїрних фабрик капелюхів I. G. Ita фабрикатів з фільну, льодену, у Відні, і Осеня Піхлера і Сїнів в Грау Бореодіна в Александриї. Найбільший вибір пльму і т. п. в різних фасонах.

Знижені ціни товарів футряних і артинулів зимових.

Футряні боси правдиві перекі, з куні, ласип, кретові різного рода футра медвежі — до того відповіди муєи для дївчат і дїтїй. Футряні і суконні шапки, кучки т. зв. P-tsianer, Sealskin, Nutria як також барети для дївчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукоту Егера, др. Лямана, вовняні калїеони і майтки, рукавички, огрівачі коалї і пульєів, паньчохі, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки чепї для дївчат і дїтїй — загортки на колїна до подорожі і т. д.

Конфекция дїточої одїжї, як жакети, плячїки до того капоти, ковнярки, все після найновішої моди.

Товари обуванї. Склад амеракїєських черевачків фабрики обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різнодїної обуви Boxcall, з толячої сатинованої шкїри і т. п. лїтїної сорти. Чоботи фїльдовї, до

Калїоші і черевачки до сїтї найліпші фабрикації.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Одна з більших фабрик пошукує

ЗДІБНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

Услівїя: Християнин, в віку 23—28 лїт, вільний, цїлковите знанє **нїмецької, польської і рускої** мови правописи, як також знанє купецтва, красне письмо, далї охота пильність і здібність до самостїйної праці.

Власноручно писанї оферти враз з фотографїєю і відписами свїдоцтв присилати під: „W I. 188“

до Рудольфа Моссе у Відні I. Seilerstätte 2.

5 (1—1)

AUSTRO-AMERICANA.

Австрїйське сполучене акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦІЯ для ГАЛИЧНИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спїлка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

60 (9—10 н.)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

аптека др. Ю. Францоа в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натїраня против всяких ревматичних болїв, простудженя, ломаня костїй, плечїй гїстїя і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приїмати нїяких „Первотонів“.

Цїна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і онакованем.

1 (6—7)

РАМИ до образів і фотографій

до святих і свїтських образів паспарту і вироби переплетнічі найдешевше у

Б. Вальтера

Чернівці, уліця Почтова ч. 5.

в забудованю бірки побіч готелю Готліба.

(7—10)

Я, Анжа Чіляк

68 (13—52)

завдячую власному внаходови помади, череа котрої уживанє, зріст мого волося дїйшов до 185 см. довгої. Се є одинокє средство проти випаданя волося, скріплює і прїсвїщає єго зріст віддає великі прїслуги паням, котрим їде о красї вуси і бороду, запобїгає передчасному лїсеню і сївїню, взагалї чудотворна єя помада вертає волосям так на голові як на бородї натуральну полекуючу бавру. Дїлає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців.

Цїна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цїлий свїт за попереднім надїсланєм грошей, або за посылатом. Найліпше замовляти просто в фабрики:

Анна Чіляк

Відень

I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмїд і Фонтін.

КАНЦЕЛЯРИЯ
Друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і свята від 1/11 до 1/1 год. по полуд.

Друкарня „Рускої Ради“
виконує
всїлякі роботи друкарські

Скоро і дешево.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю Впов. П. Т. Публику, що я крім існуючого вже мого склепу ювілярского, в Чернівцях, Ринок ч. 9,

отворив ще

ФІЛІЮ

при уліці Паньській число 15

і удержую там великий склад сїтїних, столових і кухонних годинників, із золота сїрїаїї, стали з преціозними верками. Іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“ „Londines“, „Omega“ „Roskopf-Patent“ і богато пильних різнородних сорт.

Рівночасно заявляю, що приймаю нові роботи як і репарації ювіларекї, в золотї, сїрїблї, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській уліцї ч. 15, де також рїзномодні замовленя як хронометри, репїтаційні годинники взагалї всїлякі старинности лагоджу як найточїйше і під гаранцією

Надїю єя проте, що Ви. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше волишь ласкаво мене підїрати, а при закупїї подарунків на рїздво або на новий рік, мої склади не омине, а пересвїдчивши єя о великїм виборї товарів, дешевостї цїн і тїтїельній обслугї, виїде зїхнїм задоволенем.

Поручаючи єя ласкавим зглядом, пишу єя з поважанєм

Кароль Шульдц, ювілер і годинникар

записаний вникот ц. к. суду.

63 (0—15) н. с.

Марка охоронна: котвиця
LININENT. CAPS. COMP.

з антики Рїхтера в Празї, загально признаний знаменитий усмиряючий лїк на втиране по цїї 80 сот., 140 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в орігінальних флашак з нашим охронним знаком „КОТВИЦА“ з антики Рїхтера і для остророжності приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдивї.

46 (18—40)

Аптека Рїхтера

„під золотим львом“ у Празї, уліця Єлисавети ч. 5.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарїдом Івана Захарєа.

За редакцію відповїдає Іван Захарєа.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопла-
чані відні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом в „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
пів року	10	— „
чверть року	5	— „
місяць	1	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсерта-
платні в Чернівцях.

Чи потрібний нам театр?

Стаття надіслана.

Від якогось часу наша суспіль-
ність дискутує навіть публічно
по часописах на темат: чи нам
потрібний театр, але треба
зазначити, що сеї дискусії може й
зовсім не було би, якби проф. Гру-
шівський не був виступив в „Л.
Н. В.“ з проєктом, щоби гроші зі-
брали на театр, ужити на якусь
користийшу ціль прим. на оснору-
ване приватних середніх шкіл.

Отже сейчас по появленню сеї
статті проф. Грушівського розвинула
ся дискусія над питанням, чи маємо
будувати театр, чи ні?

Гадаю, що питання, яке я по-
ставив на вступі, надто важке, от-
же годить ся про се і в „Буко-
вині“ заговорити.

Перше, що кидаєть ся в очи в
сеї справі, то звісна рутенська без-
критичність. Львів видав розказ,
що нам треба театру, пустив кілька
гучних фраз, а решта людей, не за-
становляючи ся ближше над річю,
почала сипати грішми. А вже як
польський сойм відмовив зубвенцію
на сю ціль, а властиво дав сеї під
неможливими умовами, то вда-
рено у великий дзвін народної
чести і постановлено за всяку ціну
поставити театр. Мовляв: „zastaw
się, a postaw się!“

Таке починане свідчить про
дуже сумний факт, що наш нарід,
ба навіть і проводирі нашого на-
рода іще не вироблені, що наш на-
рід не будує собі (не говорю про
Буковину) підвалин існування кон-
секвентно з долини, поволи і
крок за кроком, але противно: ро-

бити все під впливом хвилевих по-
ривів, не роздумуючи, чи се по-
трібне, чи ні.

Чи справді нам театр тепер
потрібний? На се питає відповім,
що ні! А то по перше тому, що у
нас нема людей, що його під-
тримували би. Ві Львові руської
публики за мало, а провінція не
буде чейже кілька раз в місяць їз-
дити в цілі піддержування театру
до Львова із Заліщик, Кутів, Тур-
ки, Нового Санча і т. д. Зрештою
ся наша інтелігенція є за бідна,
сеї звичайно не стає на конечні по-
треби, а де доперва взяти гроша
на люксуси?! Коли від інтеліген-
ції не можемо домагати ся вики-
дування гроша на театр, то гріхом
було би вимагати сього від мужиків.

По друге: на се у нас тепер
нема грошей, а властиво не по-
винно бути грошей. Ми маємо бо-
гато конечних потреб, яких за-
спокоєня ніяк не можемо відкла-
дати, а театр, се така річ, що сеї
можна відложити, бо вона нам не
втіче. Але вертаймо до річ: перед-
усім треба отже грошей до вибу-
довання театру, потім треба буде
грошей на уряджене театру, а по-
тім треба буде грошей на віднов-
люване самого урядження, а вкінці
треба буде грошей на консервацію
і адміністрацію самого будинку.
Отже як бачимо, театр, се річ до-
рога і ненаситна. Мимо сього, що
він буде вибудований, то все таки
наша суспільність буде мусіла ви-
давати на нього „schwere Tausende“
намість обертати ті гроші на яку
іншу народну потребу.

Пустім цифри, нехай трохи по-
говорять: адміністрація і консер-

вация львівського польського театру
коштує річно 22.000 корон, а сума
видавана річно на відновлюване
внутрішнього урядження 20.000 ко-
рон, за те зиск із будинку прино-
сить колисьальну суму 2400 кор.!
Се чистий інтерес. Правда, ті ви-
датки польського театру покриває
львівська рада міська і польський
сойм, але ми від тих інституцій не
можемо майже нічого сподівати ся,
так, що такі і тим подібні видатки
спадуть на суспільність.

Се називаєть ся у нас раціо-
нальною народною еко-
номією! Чи не чиста іронія?! Нам
тільки укладати народний бюджет,
то далеко заїдемо.

І дивна річ: галицькі Русини
все хотіли би будувати з гори і то
відразу. Не маючи майже ні од-
ної чистої руської народної школи
і 4 гімназії, зажадали університе-
ту і то давай зараз цілий, або ніщо
не бере! Маючи до заспокоєня
цілу масу невідкладаємих і пекучих
потреб, забажали театру і аві руш
дальше. Я тільки цікавий, що ми
незадовго не менш оригінального
виродимо, щоби тільки не так як
сеюда лиде.

І так верх 130.000 кор. зіб-
рано на будоване „оранжерії“ для
народа аналіфбетів і нуждарів.
Щож то за утіха буде, як хлоп,
що з нужди не має що їсти, що
в зимі ходить без чобіт і кожуха,
як інтелігент, що не має за що
дїти до школи посилати, як цілий
наш нарід одного красеного поранка
дістане величавий будинок, руський
театр! Щож то за утіха буде!
Кожлий хлоп певне тоді скаже:

наші проводирі чують як трава
росте, нам як раз тільки театру
треба було; тепер ми вже і про-
свічені і неголодні!

А тоті, що театр будували і на
се гроші давали, вдарять ся з ем-
фазою в груди і скажуть: топич-
mentum aere regennius posuimus.
Але, чи се буде монумент народ-
ної розваги, чи може монумент
чогось як раз противного, те ска-
жуть грядучі покоління і вони ви-
дадуть суд.

Справді, чи нема у нас иньших
потреб? Чи не ліпше було би за-
часті тих грошей збудувати ві
Львові щось в роді звичайного Нар.
Дому з більшою салию, де містив
би ся театр підчас своїх побутів
ві Львові, а решту грошей оберну-
ти на засновуване по селах хлібо-
робських спілок, райфайзенських
кас, крамниць і т. д. Чи не ліпше
було би за ті гроші вислати кількох
талановитих молодих людей до Данії,
Франції і иньших культурних країв,
щоби там приглянули ся сільській
господарстві і наших селян приучи-
вали до трохи поступовійшої і ра-
ціональнішої господарки, як ман-
друючі агенти? Чи не лучше було
би за ті гроші закласти вірдені
господарства? Чи не лучше було би
за ті гроші закидувати села кни-
жочками? Чи не ліпше було би
вкінці заснувати хоть одну при-
ватну реальну школу, або гімна-
зію?!

Але то власне біда, що ми під
тими всіма зглядами чекаємо на
поміч з г о р и. Ми гадаємо, що нам
те все дасть галицьке правитель-
ство, бо воно до того обов'язане.
Чекаймо тільки, заки правительство

Франц Михайлів.

Картини.

(Конець).

Була темна ніч. Ні одна зірка не
могла передерти ся через чорні хмари
лише в віддалі появляли ся від часу до
часу ясні дискавки. Остап йшов поволи
з проходу. Сам не знав, яким чином
зайшов в сю сторону, де мешкала Олеска.
З отворть вікон прилинули до його
звук фортепіана. Грала тихо якусь укра-
їнську думку, а сеї мелодія вливалась сум
в душу Остапа. Не знав, як перейшов
фіртку і станув близь вікна. Як лише
докінчила і лише на хвилину перестала
грати, Остап закликав в глибині покою:
— Панно Лесю!

Вдивляла ся в пітьму ночі і підій-
шла до вікна. Пізнала Остапа і осміх-
нулася.

— То ви?

Витягнув руку через вікно, Олеска
подала свою, а він цілуючи її проше-
потів:

— Спасибі, велике спасибі; велику
ви мені радість робите.

— Так... Але що то буде описли,
колись... Часто я думала об тім, я від-
ганяю від себе сю думку як могу, але
годі...

— Пощо затроювати собі гарні хви-
лини теперішности... Ви належите до
тих, що до солодкого вина домішують
полин... А пощо се?... Пощо?... Знаю,
що бачу тебе пниї, дивлю ся в твої сині,

чудові очі і на нині сього з мене до-
сить... А завтра?... Хто зна... завтра
могу не діждати ся...

В тій хвилині хтось перейшов обіч-
ним покоем і Олеска задрожала.

— Пізно вже, замикаю вікно. Добра-
ніч!... Хай вам присниться ся щось дуже
приємного...

— Широ мені сего бажаєте?

— З цілого серця...

— То хто має мені приснити ся? —
питає подуючи її обі руки.

— Я!... — прошепотіла висуваючи
руку і замкнула вікно.

Остап одержав телеграму, в якій по-
відомлював його про свій приїзд на кілька
днів його цийрий привітель ще з молоді-
чих, гімназійних часів — Володимир
Лісенко. З Володимиром виховувались
майже спільно, бо разом ходили до шкіл.
Жили зі собою в великій дружбі навіть
тоді, коли Остап поїхав на філософію,
а Володимир на село. Тепер затуживши
за другом, вибрав ся нарочно на кілька
днів до него. Був пізний вечор, коли
приїхав і оба перегуторили майже цілу
ніч. На сльдючий день був якийсь кон-
церт в касині урядничім. По концерті
мав відбутися комере з танцями. Михай-
лишин забрав зі собою Володимира. Ді-
стали місця як раз за Майчинськими. На
комереї попросив Михайлишин одного
знакомого, що знав Майчинських, щоби
їх представив. Завязала ся розмова зразу
загальна, описли Володимир говорив з ро-
дичами, Остап з Олескою. Пізно в ніч

вернули домі. Коли вже забрали ся до
спання, промовив Володимир.

— Знаєш, здаєть ся, що ти гусгуєш
в панні Олесі, але і она в тобі.

Остап поглянув на його гостро, але
в сій хвилі пригадав собі сю дружбу,
яка їх лучила і сказав:

— Знаєш, Влодку, що она робить
на мене вражінє таке, як ніхто.

— Последня перед нею певно рів-
нож зробила вражінє таке як ніхто...
Ха, ха, ха. Я тоті вражінє добре знаю!

— Ні, се ручу тобі словом чести,
що так є дійсно... Ми... я її люблю і се
я її сказав... але поза любовою, чистою
як хрусталь у мене нічогоїсїчко иншого
нема на думці... Се можеш мені вірити.

— Алеж певно що вірю, як вірив
приміром тоді знаєш, коли ти до мене
од Ользі писав... вірю... вірю...

— Ні, знаєш, там то зовсім иньша
річ. Я навіть не знаю, чи я Ольгу дійсно
любив, а зрештою, що так склало ся, она
сама винна, она не повинна була... А
врешті і се булоб нічого, але той лист,
про який я тобі писав, скінчив все... Я
не привик ніколи лізти там, де не про-
сять. Хто знає, чи я не був би рішав
ся відкокутувати за се, що я не завинив,
слаб не той лист, але він все скінчив...
весь...

— Но, певно... певно... Але вернім
до теми. Чи ти думаєш, що є на світ
хоч одна така людина, щоби могла ві-
рити тепер в таку чисту, святу любов?..

— Так!

— Ні, даруй, не так. А чому? Тому,
що всі тепер старають ся бодай думати

нормально, бо припускати таке, що не
може бути, сеж ненормальність... Але...
вже пізно, спати час, добраніч!

Однаке Остап спати не міг, не спав
зовсім і думав.

— Може Влодко має рацію... Так
се почуване, що розбудила в моїм серці
Леска не любов а пристрасть?

— Ні!.. Влодко скептик і песиміст,
так багато в житю завів ся! Його слова
пусті!.. Мое чує є певно любовою! Але
є любовою незвичайною!..

Остап спровадив ся до дому, де меш-
кали родичі Лески, але она не була
зовсім з того вдоволенна:

— Ви знаєте, говорила она йому,
що тепер поки що мусимо ховати ся з
нашою любовою... Знаєте, що родичі мої
ніяким чином не згодять ся на се, щоби
я виїшла за вас за муж тепер, коли ви
ще без ієніту. І задля того треба сте-
речи ся хотьби і найменьшої тини підо-
зріння з їх сторони, а коли ви тут спрово-
вадили ся, то годі.

— Так щож, се нічого. Я буду пра-
цювати. За кілька місяців здам ієніт, а
до того часу буду бодай тішити ся на-
шим видом.

— Ну, нехай, але щоби те все на-
але не вишло. З того часу зачав Остап
якось буденити для неї. Ненастанний
його вид придушував огонь, що горів в
її серці, його горячі слова терали вар-
тість в її очах. Минуло кілька місяців.

Остап виїхав на дільна день до (то-
личного міста здавати ієніт. Здав. Коли
по ієніті вступив на пошту, щоби довіда-

той обов'язок сповнити, а тим часом будуймо театр, з'уживаймо всю свою енергію на досягненні цієї ідеї, то далеко заїдемо. Се справді чисте безголов'я!

В кінці ще одна річ. Перша лішня гучна фраза може в нашій суспільності викликати запал, справді гідний ліпшої справи. Одна пані пропонувала навіть, щоби задля скоршого вибудування театру наші пані відмовлялись собі стріп, капелюхів і прийняли, а замість того, щоби купувати марки на будову театру. Гадка справді „ентузіастична“ і не одному тихому а ревньому патріотичному стану певне сяє в очах при читанні цього називу в „Ділі“. Справді, що за високо патріотичне наше жіноцтво, если навіть такий „пункт горю“ як стріп кладе на вітари народної справи. І можлива дуже річ, що деякі патріоти в глибині серця свого почали вже побоюватися, що наші пані піchnуть небавом ходити в подертих черевниках, в зношених сукнях і престаріх чупідрах на голові, але замість цього пообіцяли собі з усіх боків марками на будову народного театру. Але до тепер се ще не наступило, а навіть львівський „Труд“ що раз ліпше розвивається, не говорячи про червоноцук „Працю“, що іще не мала на се часу.

Є у нас запал, але при тім мож спитати дві хви: перша, то факт, що він оснований на дуже часто на стадії постанови і не доходить навіть до стадії усилування, а не то вже довершено, а по друге, що той запал з'уживається у нас звичайно на нерациональні потреби, не на те, що нам дійсно і ковечно потрібно.

Микола Левіцький.

Буковинська нужда.

(Ковель).

З огляду на те, що до сали парламентарної увійшов серед промови пос. Штраухера міністер скарбу — бесідник реасумує свої жалоби на буковинські власті податкові, як

ти ся чи не було до него яких листів, подав йому урядник телеграму. Швидко отворив її, глянув на її зміст і — мов колода провалився на землю. А рукою держав кріпко телеграму зі словами: „Гратулюю по причині успіху, але чекнаю желань від вас по причині моїх заручин.“

Лесьма.

Сидів самотний, заслуханий в тиші, що розлягла ся навкруги і думав. Думав о тім, що в останніх часах пережив і сліди мимолітних напливали йому до очей. З задуми будив його дивний мелодійний голос:

— Добрий вечір, пане Остапе!

Оглянувшись. За ним стояла Олеська. Встає — звитали ся.

— Підете може на прохід, бо наші всі збирають ся. Родичі брат... може і ви? — Згодив ся.

Сумрак вечірний налягав на землю, як они йшли разом наперед полишивши всіх далеко за собою. Она була близько него, а так далеко, чужа йому, як другий кінець просторого степу, як другий беріг синього моря. Мимоволі витягнув руку і його рука стріла ся з її рукою. Підійшли до уст. Спершу пробувала легко висунути її, а опісля вирвала таки епілодій.

— Чи ви, пане Остапе не чули на моїй руці заручинного перстена?

— Я чув лише зимний ланцюх, що мене ділить від вас, але ви його не хо-

разачий примір безпощадного руйнованя селян наводять факт, що перед кількома роками продано на ліценції одному мужикови на площі Рудольфа за податкові залежності послідню одежину — сідрак за 75 кр. Тим розуміє ся — покрито лише кошта егзекуції. За сю осоружну систему треба рішучо винувати в першій лінії теперішнього фінансового директора, який завів режим несправедливий, безоглядний ані трошечки неузгоджаний економіч не положе на населення.

Про прочі свійства сего шефа фінансової управи не хочу говорити. Він рішучо не має вимогів, потрібних на сей уряд. Ему не достає головно так потрібного знання краю і людей, а передовсім нема у него об'єктивности, розуміння, серця, співчуття із населенням. Здається, немовби під урядничим уніформом замирало всяке людське почування. На вказівки гарних розпорядків центральних властей, які нам наводять тут часами у повнім тексті — (а може є ще й тайні об'їзники?) — низні інстанції не звертають найменшої уваги. Отимто нема чого дивувати ся, що населення не має найменшого довіри до такої скарбової управи і до такого приміювання податкових законів а надто зовсім оправдано сумніває ся в об'єктивність теперішнього скарбового директора. Правда, ми не маємо ніякої інгеренції на зміну таких органів, але я-б просив сего ексц. міністра скарбу, аби він будучи певним того, що я висловлюю тут переконане більшість населення краю, (признання) звертав особливу увагу на сю справу та, щоб сему якнайшвидше зарадив і прислав нам фінансового директора, який би заслужував і мав довіру населення і по якому ми могли б надіятись, що він буде приміювати закони об'єктивно, справедливо і без ніяких упереджень, при тім був приступний до людських почувань і прихильний до загалу. (Признання. — Посол Брайттер: О се тяжко! — Посол Штайн-вендер: Чи ж се елементарні нещастя?) Прошу-ж — се елементарні нещастя, викликані податко-

че провагати, не хочете зробити себе і мене щасливими...

Хвиля мовчанки, що стане за цілі віки, а по тім:

— Ні, пане Остапе, що було, — вже ніколи не верне, хочби не знати як за тим тужити. Дарма!... А врешті... коли ви ще не забули молодечих мрій, то... знайте, що і я ще не забула, що і я ще тужу що дня за тими нашими сьвятими годинами... А більше не можна... Дійсно не можна...

— Не певно, певно... Се ж і так багато ласки, що ви зволите де-коли про мене подумати і я вам за се дуже вдячний. Лише, знаєте, все одна гадка звенить мені чогось так уперто в голові, що годі її відогнати...

— Яка?

— Все здає ся мені, що я був тою літтаркою, що мала притягнути багату на барви, по нашому гроші, металю-же-ниха... Так...

— Пане!...

— Даруйте, що я вас може вразив, але се дійсно правда... Бо лиш подумайте... Оттак, який сьогодні ви при сягли бути моєю на все, а нині — по дальше вже самі мабуть знаєте... Врешті і се так не болить, що ви не моя, але що я на вас так тяжко завів ся... — Пане!...

— Не так... так... Ви мабуть скажете мені, що ви все ще відчуваєте зі мною, що ви мене поважаєте і иньмі подібні річі і я, природна річ в те все повірю... Правда? Ха, ха, ха! Ви мабуть скажете мені, що мені чейже ніхто

ними пригнобленими — се тривале елементарне нещастя населення.

Вертаючи до властивої теми хочу лише зазначити, що уділ Буковини в слідуючих кредитах запомогових в рр. 1900, 1901, 1902 і 1903 із 5 тисяч К. на 3,900.000 Кор. і 15,000.000 К. був також скупий мачошиний і несправедливий. В минулих семи роках від р. 1898 уділено Буковині із фондів запомогових загально 150.000 К. Заступник високого правительства замітить певне, що та сума дійшла за тих сім років до висоти 432.678 К. Але я мушу се безпроблемно опрокинути й спростувати через те, що суму 282 тисяч корон дала державна управа краю ізза того, бо в тім часі погорили дві буковинські оселі майже до тла, в Вишніці і Гурі Гуморі а до того припали ще більші пожежі в чотирох иньших місцевостях. Отже на відбудоване цих місцевостей знівчених огнем, жертвувала держава краю за сім літ 282.000 К., а на залагоджене нужди вічно повторюючої ся майже безперервної дала за тих сім років елементарних нещастя всего 150 тисяч, хоч за той час ухвалено на запомогові ціли більше як 48 мільонів. Не хочу мої поважані панове владати ся в дальші виводи, бо се могло би вийти на те, що хочу проволіти швидкі наради над законопроектом, якого спасенні наслідки я вповні признаю. Не хочу теж ставити ніяких резолюцій ані внесень, бо те все — вибачте мені панове — вандрує до коша. Але позаяк економічно здорове й цвітуче сільське населення пособляє економічному розвитку цілого краю а теперішній прикрий стан сільського населення відбив ся наглядно лихом на містах, купцях і промисловцях, то ми мусимо натискати на те, щоб правительство відносило ся до Буковини із дійсною прихильністю і залило її тепер через видатне субвенціоноване краю. Передовсім просив би я н. міністрів рільництва і скарбу, щоб вони нагадали собі в кінці про Буковину і тмили про неї в рівній мірі як про иньні провінції. І на тім кінчу я. (Живі оплески).

не може боронити думати про вас. Га? Ну певно, що так... Але даруйте, мені зовсім не припадає до густу роля трубадура, та ще до того вашого?... Ви, даруйте, не графіня, він на графа зовсім не подібний, по а я чейже не ідіот, щоби бути вашим трубадуром. Еге!...

— Алеж, пане Остапе, о що вам властиво ходить? Скажіть. Чи може о те, що зовуть ся роздертем серця?... Се ж можна направити... Ви посумуйте, залюбуйте ся в иньшій!... А врешті скажіть, чим можна вам винагородити сю кривду, як ви кажете — скажіть...

З іронічним сьміхом нахилив ся до неї і промовив.

Сю кривду „як я кажу“ може направити лише один останній поцілуй, одно щире стиснене руки... Так...

— Пане!...

— ...Чи будем вертали?...

— Так...

Вертали. Тернем вистигав їм хтось сю дорогу, кидав велике каміння під ноги... Йшли скоро в мовчанці...

— Добраніч, пане Остапе — і... не гнівайте ся... Хто знає, чи сьому я винна... Но, добраніч!... Дайте мені свою руку. Остап витягнув руку і она стріла ся з її елізовою рукою. Мимо волі підніс її до своїх уст і задріжав. Почув, як її рука стискала його руку

— Добраніч!...

Бережани, жовтень 1904.

Революція в Росії.

У посліднім випуску журналу „Oesterreichische Rundschau“ помістив проф. Масарик статтю, із якої хочемо в головних зарисах познакомити наших читачів. — Революція чи страйк? питає ся кожний, що прочитає безліч суперечливих вістей з Росії; на який случай кожний бачить, що дійсність не відповідає поняттю „страйк“, хотів би знати про суть і перебіг політичної революції не цілком годить ся з тим, що діється в Росії. „Однако чий відносини в Росії не склалися ся ніяк, ніж на западі? Чи революція в Росії не може прийняти иньшого характеру ніж в Європі?“

Від часу Петра Великого Росія розділяла ся на два табори: поступавий — європейський та реакційний російський — староросійський; від часу Петра Великого нова російська література є вістуном сих обох культурних стремлень. По Петрі Великим продовжала Катарина II. Петрову революцію в управі і літературі; Ломоносов став Петром російської літератури а Радішев при кінці енциклопедистичного віку був речником реформістів. Сама Катарина була в тісних зносинах з Ділером, Вольтером і т. д.; Петербург був передмістям революційного Парижа. Шляхотні мужі мріяли в своїх масонських льожах про знесення панщини а сама царица складала програму європейського панованя на основі творів Льюко, Монтеск'є та других політиків і філософів. Однак вибух французької революції поклав передчасний кінець всім цим планам. Катарина заважала печатати Вольтера в російському перекладі, переклада цензура тріюмувала, льожі Новікова замкнено а паном поля стала, староросійська партія, на чолі якої стояв найзавзятіший ворог європейського зискування обичаїв і реформ Петра Великого князь Щербатов.

Національна боротьба проти Наполеона загострила вправді антифранцузький напрям, але ніяк не можна вже було задати європейських ідей; офіцери і мужи бачили Європу, перенилися її ідеями так, що мимомовно християнської реставраційної політики Александра I. іще за его панованя з'організовано рухавку декабристів, першу справжню політичну революцію європейської ся Росії, бо бунт Пугачева (1772—1775 р.) не стоїть в ніякій звязи з європейськими стремліннями.

Сам Александр I. крихітку прогрів ся проти старо-російщини. Росія мусіла стати європейською не прямо через висшу освіту, але через військову адміністрацію і до того доконечно потрібно їй було європейського образованя. Александр I. мав іще свої личні причини проти старо-російщини; він сам дав доказ через пасивну участь в замордованні свого батька, що царська власть є абсолютизмом, який мож злагодити лишень свиртоубійством. Тричі рішав ся він дати конституцію Росії, але заодно в послідній хвилі ставав ся старо-російським, що не хотів піддати ся публічній контролі.

По бунті декабристів наступила реакція Николая I. Але як раз під варварською кормилою того неокресаного і по образованого, але рішучого деспота засіяно перші зародки філософських і політичних ідей та напрямів, що живуть по сьогоднішній день і розвивають ся. Антагонізм до Франції справив жадних науки Росіяни у Німеччину. Гегель а особливо Шелінг були учителями поступової молодіжи і інтелігенції. Се було благословенством для Росії. Німецька наука і філософія поглибила попередню поверховне образоване французьке. Політично сказавши, дістались Росіяни з дощу під ринну. Николай I. і його до радників ніяк не могли того новати, що берлінські виклади, яких могли слухати Росіяни за царським дозволом, ділати муть о много шкідливіше, ніж познакомлене з Вольтером.

Що ворухало ся в головах і серцях тодішньої інтелігенції та молодіжи, про се можемо довідатись з Пушкіного „Онегіна“ (1823—1831), Гоголевого „Ревізора“ (1836) і Лермонтового „Герою нашого врем'є“ (1840). Сам цар позволив виставити „Ревізора“ і усміяв ся аж до сліз — а процінь же Гоголь як

також і Пушкін, кождий на свій лад, представляють страшний, невідрадіні відносини в Росії! Тодішні обставини можна пізнати найліпше з модерної російської літератури, що почала ся під Александром I. і Ніколаєм I. чи то критикою і сатирою Грибоєдова „Горе от ума“ появилася 1822—1823) чи то аналізом суспільних відносин. З початку петербургської автократи не доглянули значіння тих поетичних творів, аж коли в 1836 появилася Чадаєва „Філософічний лист“, отворили ся їм очі. Чадаєв був жовітним (полковником), він борон ся проти Наполеона I. а в своїм по французьки писанім листі бореть ся з зневірою, яка огорнула його на вид домашніх невідрадних староросійських відносин. Після його погляду одним спасенням вітчизни було б зєвропеїзоване. Чесного жовітра узнано урядово божевільним. А що правда була по його боці, се аж надто ясно виказала убийницька його і посяг на свободулюбних гадок кримська війна. (Далі буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. лютого 1905.

Личні вісти. Краєвий президент др. Окт. Регнер-Блайбелен поїхав в урядових справах до Відня, де оставе до 18. с. м. — На конференції краєвих видів вийшли до Відня віце-маршалок др. Ст. Смаль-Стоцький і член кр. вид. пос. др. Фьлорес Люпу.

Рускі дописувателі. Ми дістали ось таку замітку до поміщення: „Цікаво було прочитати посліднє письмо з Гатини. З тої дописи довідає ся світ, що дописувателі провадять про кривди гатинських Русинів навіть днівник; але дати світові знати про се, він здобув ся аж тоді, коли хто инший не втерпів мовчати про ті кривди. І мабуть се не одинокий випадок між нами. Багато з нашої інтелігенції ховає свої записки — з котрих могла би при стараннім обробленню бути користь загалу — мислам на онідане... І треба сильної принути, щоб поділяти ся із загалом своїми спостереженнями. Навіть згадані дописувателі не знаходять реальних слухачів а обмежують ся загальними; а шкода, може-б саме ті слухачі були найцікавіші зі всього. А тим способом і редакція могла би оорудити, чи є яка підстава до жалів. Тому є в інтересі загалу, щоб подібні до „Гатинського“ не ховали свої днівники, а то світ нічого не довідає ся про їх хоч би і „двохлітню патрістичну роботу“, котрої в Гатині навіть не снідає!“

До сих заміток можемо від себе додати хіба тільки, що дописи основані на провірених фактах, обговорюючи справи більшої ваги — мають велику цінну. Волиж тим зеркалом, що у них відбиває ся народне життя. Таких дописів буває доволі мало, але за них були би ми дуже вдячні. Правда може дехто скаже, живучи у якійсь глухій закутині, що у него нема теми підхожої до допису. Сему хотілиб ми зарадити, подаючи на тему до допису про переважну справу зарібків наших селян. До сего моглиб послужити такі поміжні питання: 1. Кілько родин у селі робить лише на своїм полі, а кілько мусить робити і у других, а кілько удержує ся лише із зарібків. 2. Чи люди йдуть на зарібки поза межі села зга. прав або й держави чи тільки роблять у своїм селі. 3. а) У кого роблять у селі (двір — прихोذة — богати мужики) і б) яку села роблять роботу? в) чи платно виплачує ся в грошах чи і в натурі? г) і в якій висоті? 4. Чи люди йдуть на роботу у яку фабрику і яку платню беруть там? 5. Чи фабрична платня вплинула на підвишене платні робітників рільних в околиці? 6. а) На який рід роботи йдуть за границю і куди саме? б) яку платню беруть там? в) кілько зарібку приносять до дому? 7. Чи лучають ся спори із приводу висоти зарібків і як вони кінчають ся. — Розуміє ся, що чим докладніші і подрібніші дані — тим цінніші будуть вони. Добути такі вісти в теперішню зимову добу буде мабуть легко кождому сільському інтелігентові і ми будемо за них незвичайно вдячні. Пізнане заробкових відносин повинно з часом принести користь цілому народові, а се

повинно стати найлюбійшою нагородою для кождого, що схоче зволити нашій просьбі...

Годівля коний. Міністерство рільництва визначило для буковинської ради культури краєвої 600 кор. на полішнене хову коний.

Краєва рада шкільна іменувала на засіданню з дня 10. с. м. сталими учителями: Сильвестра Альботу в Балківцях, Прокопа Романюка в Кисилеві, Петра Шаленка в Камені, Володимира Бачинського в Байцях, Володимира Корниляка в Кучурові величій, Івана Григорія в Раранчу і Федора Горюховського в Чагрі, відтак учителями: Олю Радик в Дорошівцях, Олю Жураніську в Раранчу і Матильду Валтер в Кучурові величій а підучителями: Марію Клим в Нових Мамаївцях, Марію Торосевич в Чагрі і Йосифу Мителську в Старих Мамаївцях.

В неділю приймав цісар на окремій аудієнції Франца Кошута, голову партії незалежності сина Людвіка революціонера й „детронізатора“ Габсбургів. Цісар приймав его у своїй робітні. За входом Кошута, виводженого цісарським адютантом, встав цісар із фотелю, на яким сидів перед бюрком, підійшов кілька кроків до гостя і поцітавши его по угорськи просив сісти. Розмову ведено на мові французькій. Кошут розвинув свої плани, зазначуючи змагане своєї партії до уній персональної, що одначе зовсім не стоїть на перепоні династичних почувань. Монарх слухав его уважно, виняючи про деякі подробиці. По 3/4 години відпрощав цісар Кошута до дверей і розпрощав ся з ним дуже чемно. Кошута ждало під бургом кілька сот людей, які его повитали гримом окликаючи „Eljen!“

Із кругів духовних. Краєвий президент подав гр. прав. парохію в Корчештах Дмитрови Граматовичови, що був досі гр. прав. сотрудином в Тепоріцях.

Гостиння. Два дні тому оглядав краєвий президент др. Окт. Блайбелен разом із жінкою в товаристві радника двору Фекеге збори до історії штуки на тутешнім університеті. Повесень уділював гостям проф. др. Володимир Мількович.

Збори в шкільних будинках можуть відбувати неполітичні товариства за дозволом пов. ради шкільної, про що треба доносити вчасно через заряд догальної школи.

В Кірманських школах (хлопчик і дівочий) знесено обовязкову науку польської мови, що стала надобовязковим предметом науки, а так само руска мова в тамошніх німецьких класах.

Винаєм театру. На тайнім засіданню ради міської, що відбуло ся в суботу, постановлено вступити в переговори із дир. Равенгофером, Двором Гайвінгером і Айлерсом. В першій дній постановлено увійти в переговори з дир. Равенгофером.

Із краєвого виділу. На засіданню краєвого виділу із 11. лютого 1905 дозволено: побирати громадські податки до податків громадам: Дихтинцях 85 проц., Качичі 80 проц. і 100 проц. податків до консумційних оплат від мяса і вина, Кабинови 100 проц. а Чорному Потокові 71 проц. — Громаді Ідженці дозволено зятати позичку в висоті 20.000 кор. на будівлю шкільних будинків. — Потверджено контракти купна — продажі зга. заміни закладені громадами Бадячанами, Ленківцями камеральними і Вижицею. — Крім сего полагжено кілько рекурсів що до винайму пасовищ і випрату лісів. — На основі слідства переведеного краєвим виділом над ліхого громадською господарною в Заставні порішено зарадження, щоб тому ліхому ставови зарадити. — Далше згодив ся краєвий виділ на основі уповноваження на підвишене емеритури вилученого учителя Гаврила Антоновича в Велепутні із 256 кор. 06 сот. на 450 кор. Потверджено преламінарі кімпольонського і вижицького новітнього комплету а на покриті розходів признаю 25 проц. додатків. — В заряді промислової школи в Сучаві іменовано відпоручником краєвого виділу тамошнього проф. прав. вищої гімн. Емануїла Ан-

тоновича, а в заряді такої школи в Сторожинці іменовано тамошнього директора кошинської школи Теодора Івановича. Після одобрєня проекту фонду „буків. фонду інвалідів, предложено краєвим правительством, делеговано т. зв. мужів довіри до комісії для податків особисто доходу для повітів: Чернівці, Серету, Кімполонгу, Сторожинці, Вижиці, а також іменовано членів комісії для хову худоби для поодиноких міст і містечок на Буковині.

Із черновецького університету. В зимовім семестрі 1904/5 було вписаних на тутешнім університеті 85 богословів (81 звич. а 4 надзвич.); 364 правників (339 звич., 24 надзвич. і 1 госпітант); 224 філософів (між ними 42 жінки) а то 140 слух. звич. (між ними 4 жінки), надзвич. слухачів 56 (між ними 30 жінок), 12 фармацевтів і 16 госпітантів (між ними 14 жінок). Після рідної мови було 361 Німців, 159 Румунів, 73 Русинів, 41 Польків, 16 Москалів (1), 7 Болгарів, 2 Мадярів, 2 Вірменів, 1 Англієць, 2 Чехів, 9 Сербів. Після віроісповідання було 280 мойс., 217 гр. прав., 88 рим. кат., 56 гр. кат., 26 єванг., 4 вірм. кат., 2 вірм. прав.: разом 673. — Коли відтягнути від числа Німців число студентів мойс. віроісповідання, що займають себе як Німці, то вийде, що австрійське правительство одержує в Чернівцях для 81 Німця — державний німецький університет.

Непреміювана шарада! Ц. к. повітовий суд в Заставні видавав для сторін свого рода забавку і то в рід ріжних „Ladung-in“, де крім імені і назвиска завізаного, як також дня розправи нема нічого більше лише пусті місця „gegen... wegen...“; таке дісталося і мені — чого? пощо? нащо? за яке? не знати — хочеш догадай ся; — довгі зимові вечери як раз надають ся до розважання загадок і шарад. Була вже про се згадка в „Bukowiner Post“ і вправді заставніцький любчик екзаменує на хвилику — але і знов розбикались — до чого то вже не доходить під „wzörp-pust dachem“. — В. Корниляк, учитель в Товтрах.

Шкільництво в Сербії. Після сербських статистичних обчислень було у сербській королівстві із кінцем 1903/4 р. елементарних народних шкіл 1.263 (1.093 мужеских і 170 дівочих). Сид учительських було у тих школах 2.205 (1.349 учителів і 856 учительок). З початком шкільного року було шкільної молодіжи 121.563 (94.575 хлопців і 26.988 дівчат); з кінцем року спало число школярів на 106.760 (84.799 хлопців і 21.961 дівчат).

Ікарівий лет. Молодий електротехнік Гарлет в Люпні зробив дня 7. с. м. пробу із винайденням собою приладом до літання. Одначе в висоті 30 м. випала ему з рук керма, так що нещасний упав на землю разом із своєю машинною. Липтій обставини, що пралад утворив рід спадкохорону, треба заважувати, що Гарлет не бив ся, тільки зломив ногу.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ упрощає в посліднє всіх тих Вп. Панів, що замовили і одержали „Словар“ проф. Ом. Поповича, аби зволити за него вирівнати належитість.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Репертуар німецького театру. Німецька трупа театральна гостювати ме в Чернівцях мабуть ще лиш до медіу через те, що мимо прегарної гри, була бика булає на виставах зовсім не багато. На останні дні визначено ось такий репертуар. В четвер: „Grosstadtluft“, комедія, в п'ятницю „Liebesschaukel“ комедія (ціни знижені до половини) в неділю пополуудин (ціни знижені до половини) Гюго „На дні“, а ввечір комедія Фрайтаха „Die Journalisten“.

Отто Ерх Гарлабен звисний німецький драматург і поет помер в Салло над озером Гарда саме в той час, як у Чернівцях виставлювано его комедію: „Erziehung zur Ehe“. О. Е. Г.—єй родив ся дня 3. червня 1864 р. в Клявсталь, студіював права, а відтак одержав уряд

референдаря, який нинув 1890 р. щоб зайняти ся виключно літературою. Писав вірші, оповідання, сатири й драматичні твори, висміваючи моральні основи сучасної німецької суспільности. Із его драматичних штук годять ся назвати „Die sittliche Förderung“, дяль „Die Befreiten“, овід. драму „Rosenmontag“ і „Im grünen Baum zur Nachtigall“. Від 1901 р. покинув Г.—н Берау і переселив ся до Салло задля своєї грудної недуги, яка й покінчила ся дня 11. с. м. катастрофою.

Артистичний Вістник місячник посвятий музиці і штуці. Річник I. Зомит 1. сего нового видання за місяць січень 1905. вийшов із друку аж перед кількома днями через те, що перший его наклад аладжений у Перемишлях так не відповів ітєнціям редакторів, що его треба було печатати в друге вже у Львові. Розуміє ся, що в другім виданню представляє ся Арт. Віст. дуже гарно. Зміст I. ч. Від редакції — Н. Вахнянини. Два реформатори церковного співу (із портретом Борганьського — Домет-Людкевич: Наші видання і музика за останні літа (1900—1905) — Дні роботи. — Іван Труш: Відновлене ягальонської каплиці на Вавелі (з фотографією фрагменту ягальонської каплиці на Вавелі портретом Юліана Макаровича). — Ів. Труш: Орнамент окладки і огляд музичний, театральний і штук плястичних. До сего випуску додучено світлодручну репродукцію портрету п. К. Гр. кисти Ів. Труша а в додатку музичний Б творів різних композиторів і пісень народних. Артистичний Вістник має бути органом, у яким концентрувала би ся українська „творчість музична і творчість із облогу плястичних штук“. Редакція часті музичної веде Іван Труш, а часті посвятиеної штукам плястичним Степ. Людкевич. Арт. Вістник видає „Союз співачих і музичних товариств у Львові (Вірменська ч. 2. І. поверх), куди треба посилати також передплату на рік 10 кор., на піврік 5 кор., поодинокий примірник 1 кор.

Комара, який від нового року входить під редакцією п. Бр. Гіжовського, вийшов вже 2 ч. обильне в добрі дотени й влучні сатиричні замітки. Треба признати, що нова редакція задає собі труд, щоб „Комар“ став справдішнім незалежним сатиричним органом в європейській русі. (Адрес. Львів Собіщина 8. Річна передплата 8 кор.)

Поетий Григорій Воробкевича (Наума Шрама). Видав др. Осип Маковей. (Видава Рускої Бесіди ч. 177). Чернівці 1904. Накладом Рускої Бесіди в Чернівцях. 3 друкарні „Рускої Ради“, під зарядом Івана Захарка. (З портретом автора і передмовою др. О. Маковей). Ст. 1—86 + I. + XXIII. Ціна брошурованого примірника 60 сот., в гарній оправі 1-10 кор.

Молодіж. Місячник для учачої ся молодіжи. Ч. I. за січень 1905 містить: Від редакції. — Номі novus, вірш С. Яричевського. — Студенти приїхали, поведі Л. Лотюк. — Графологія, Ю. Д. — Панчик, оповідане Л. Томи. — Воздух планний. — Пословиці і звороги. — Жарт і правда. — Гри і забави. — Загадки і питання. — Графологічний кутяк. — Замітка редакції.

Jahresbericht über das dem k. k. Stadtschulrate in Czernowitz unterstehende Volksschulwesen für das Schuljahr 1903/4 von Schulrat Josef Wotta k. k. Professor und Bezirksschulinspektor für den Stadt-Schulbezirk Czernowitz. Czernowitz 1905. Vereinsdruckerei. Ст. 50. фоліо. Нотуюча поява отсех цікавих статистичних виказів, лишає за собою проговорити про них в окремій статії.

Велику фотографію
бук. руских послів

із славної роботи п. і к. придворного фотографа Багряновича писав Франко за 2 Корони

„Руска Бесіда“
в Чернівцях.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламний неопла-
чений вілний від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотяків.

Передплата і надсжитість за інсертат
платні в Чернівцях.

Рада державна.

В бюджетовій дискусії промавив в парламенті даліше: пос. Шайхер, котрий дуже остро виступив против Угорщини. Описи промавив пос. Ліндер, котрий так само виступав остро против Угорщини і заявив ся за придрученем митовим Австрії до Німеччини. Відтак промавив пос. Пльой, котрий заявив, що союз словінських послів займає супротив нового правительства вижидаче становище, щоби перековати ся, чи обіцянки правительства здійснять ся. Відтак обговорював Пльой подрібно відносини в полудневих провінціях і борбу Хорватів і їх політичні, народні і економічні права. Даліше промавив пос. Швейгель і Тавчар. Сей посадний жалувал ся на міністерство справедливости, котре призначеє німечкі суди для чисто словінських справ. По тім промавив пос. Дідушицький, обговорюючи становище Кола до теперішнього кабінету і предложень, над якими радить парламент. Вільшу частину своєї промови посвятив гр. Дідушицький подіям у російській Польщі, стоячи розуміє ся на протавнім становищі до виводів пос. Дашинського. На п'ятничнім засіданні поставили були посли Стоян, Пастор і тов. пильне внесенне в справі управління конігрун католицкого духовенства. Пильність ухвалено, а в дискусії над мерітум внесення пос. Романчук звернув увагу положення руского духовенства і домагав ся, щоби щось зроблено для вдовий і сиріт по руских святих. На засіданні із дня 14. лютого промавив пос. Гагенгофер і докорав правительству тим, що оно не досить допильнувало інтересів різництва при заключуванню торговельної угоди з Німеччиною. Даліше домагав ся бесідник, щоби з Росією, Сербією та вишшими державами багачанськими не заключувано угоди ветеринарної, а наконєць заявив в справі відносин до Угорщини, що скоро не дасть ся заключити угоди з Угорщиною, то дїйше приступити зараз до розділу митового. Пос. Пражек іменем чеських аграріїв зазначив становище вижидаче.

Лев Ісханроф.

Вінчане.

(Переклала М. Трусевичіна).

Покій хорого робить якесь святоче вражінє цемов би мав бути свідком радісної події. Але лиш на перший погляд. Коли приглянутись докладнійше, то пізнає ся властивий настрій. Злишний мебель відсунений, щоби зробити місце на шесльонг, в глибині стовик повний фляшенок з ліками; вимушений усміх на лицах присутних, котрі не в силі укрити глибокої тривоги.

Бідний мужчина на постели, білийший чим біле покривало; в его головах жінка, котра віжно гладить его худощаву руку і двоє молодих дівчат, котрі легкими, дрожачими кроками спішать до дверей, всі они очікують тривожно, нетерпеливо.

Лікар стоячий біля вікна і чотири упрощені сусіди мовчать зворушені.

Мужчина (нетерпеливо, благаючи тоном) „Але чому мер не приходить? Луція!“

Луція (старша з молодих дівчат зближаєсь до ліжка „Отче!“

Відтак промовив през. мін. Гавч, витяючи з радостію факт, що палата приступила до бюджетової дебати. Згадуючи про нагачі внесення в справі горожанської свободи, боронить поступованя правительственных органів, які по его думці мусіли інтервенювати, як прим. в Кракові палено портрет царя. Переходячи до обговорюваня фінансової ситуації в державі, дає до обережності, бо хоч вона позішує ся, то в ще більшій мірі зростають постулати населення. Саме переказуване доходів із податку особисто доходу і вищих податків для краєвих фондів фінансового положення краєв корінних не в силі підпшити, бо серед відмінних відносин треба окремих розпорядків. Президент мін. із радостію вітає аякету краєвих виділів і бажає їй найкращих успіхів. (Оплетски). Звертаючись до справ не порушених в програмовій бесіді за являє бар. Гавч, що правительство бажає поладжувати поодинокі справи так, щоби они були задоволені обі сторони спорачі. Що до чесько-німечкої злагоди бесідник таки не тратить і даліше оптимізму, який основує ся на добрій вірі Німців і Чехів. Відносини до Угорщини годі поминати мовчанкою, але годі говорити що небудь про події в тамошній половині монархії. Австрійське правительство стоїть на становищі спільности заперушеної угодовим законом із 1867 р. Коли-б одначе події довели до того, що переведене угоди і взаїмних постанов попали-б в застєжність від нових умов, або коли-б інституції уважані за спільні-мали бути нарушені або коли-б квєстия спільности стала предметом дискусії, тоді австрійське правительство по порозумінню з парламентом і запитанню публічної опінії Австрії буде енергійно боронити австрійських інтересів із цілим супокєм і незачитаною силою. (Оплетски). Палата переконала ся, що боронячи тих інтересів не обмежить ся правительство на самих словах, але так само енергійно вступить в обороні великодержавного становища монархії, здобутого так дорогою ціною. Промову свою скінчив през. каб. словами: Я обіляв уряд яко урядник,

йаучи за приказом Най. Папа, а не ізза честилюбія. Служу справі усім, що маю, а се не багато: чесна воля і скромні сили! (Оплетски і фратуланції).

Пос. Кінк домагав ся в енергійній промові піднесення промислу, торговлі і комунікаційних средств. По їм полемізував управитель мін. справ. Кляйн із промовою пос. Тавчара. Пос. Крамарж вказував на некорисне фінансове положення і домагав ся заведеня горівчаного монополю для предбани фондів на культурні ціли. Даліше зазначив бесідник, що в торговельнім договорі побито нас на цілій дній. В економічне зрівняє з Угорщиною бесідник не вірить. Але доки із австрійських народів не вдасть ся сотворити фаліяги для оборони наших інтересів, доти не можна боронити успішно наших інтересів супроти другої половини монархії. Тепер має правительство найкращу нагоду на те, щоби дати всім народам справедливість і рівноуправленє. Пос. Менгер (їм.) підійє, що по промові Кр—жа вигляди чесько-німечкої згоди стали ще кориснітійші ніж досі. Коли суперечности між тими народами ухилить ся або бодай заагодить ся усуне ся головна перешкода розвитку Австрії.

По послі Менгера промавив пос. Брайтгер, полемізуючи головню з вигодами гр. Дідушицького.

Тут дискусію бюджетову перервано, а пос. Дашинський під конєць засіданя в запиті до презид. палати острими словами пильнував поведєне палати панів, що на своїм засіданню посвміла ухвалювати закон про зміну посольської палати і то в часі коли та палата зложена із представителів усіх верств суспільних жваво бере ся до праці. Бесідник серед демонстрацій галерії виказує, що президія парламенту не повинна була сего пупітум привинмати до відомости.

На початку четвергового засіданя на внесенє п. Сельвєстра переслано за згодою палати всі ісарські розпорядки, видані на основі § 14, без першого читаня конституційній комісії. По відповіді мін. Віліялда-Райдта на інтерпеляцію пос. Пернерсторфера в справі червонопокої кася хорих. Промав-

ляв пос. Кіярі в справі будови каналу Дунай—Одра, пос. Ріцці про кривди Італійців а передовсім про події в Інсбруці. По пос. Сільва Тарука, що обговорював угорську кризу і єї наслідки, забрав голос пос. Романчук, обговорюючи вичерпуюче становище руского клубу супроти розвязаня австрійської квестії національної і угоди з Угорщиною. Відтак сирєцазував становище руского клубу супроти нового кабінету-обговорюючи положення й постулати Русинів в Галичині і на Буковині. Відтак промавив ще пос. гр. Стажиньскі. Йосевич і Штернберґ.

На засіданню військової комісії, що відбула ся д. 14. с. м. під проводом ексц. Лупула промавив пос. Н. Василько, заявляючи, що рускі посли будуть голосувати проти предложєня рекуртвого з огляду на гнобленє Русинів в Галичині та й тому що і у війську зневажають руску мову й церкву передовсім в галицких реґіментах. Війська і жандармерія вживає ся в Галичині при всіх політичних насиллях супроти Русинів, причім необхідно ся без вбитих і ранених. Яуби ексц. Лупул був мешкав у Львові, а не в Чернівцях, то би на демонстрацію, яку роблено проти него, вирюковало було військо, якеб лишало було демонстрантам, між якими був, і бесідник, рани й кулі на споми, а так спомини остали лиш при експедиції (Загальна веселість). На Буковині поводити ся військо і жандармерія вірдево, лиш сего би бажати, щоби по містах порозміщувано більше війська. Даліше ургє бесідник справу реформи військового процесу карного, який має бути явний, устний і з правом оборони і відпалку. — Із огляду на поведєне правительства в Буковині голосував би бесідник за предложєнем, але через недолю Русинів галицких сего зробити не може. Може бути тепер для правительства обоятним, чи 8 Русинів голосує рго чи contra, але коли правительство заанєлює до четвертого з ряду між австрійськими народами — тоді може прийти година обрахунку. Про се повинно правительство тямити.

Мужчина: „Чи ти певна, що всі формальности сповнені?“

Луція: „Будь спокійний отче, все в порядку“.

Мужчина (благаючи) „Але чому він не приходить? Чому не приходить?“

Жінка: (стискаючи ему руку) „Він приїде Павле, він приїде...“

Мужчина: (із зростаючою тривогою) „Але я мушу іти... чую се добре!... Погадай собі, як він приїде за пізно, як я Вас так лишу, Луцію, Шарлоту і Тебе... (майже з криком) Я не хочу вмирати!... не хочу...“

Лікар: (зближаючи ся до хорого) Спокою любий приятелю (подає ему ложку лікарства) Що за фантазія. О смерті нема мови...“

Мужчина: (не вірячи показує на груди) але я чую тут...“

Лікар: (успокоюючи) Ви чувєтесь недобре, бо ви нервові. До лиха, если чоловік іде до пильбу, то мусить бути зворушений. Запєняю Вас, що нема небезпечєства.

Мужчина: (знаючи очима) „Ви знаєте се на певно“.

Лікар: (усміхаючись) „Коли я Вас о тім запєняю!... (віддаюєсь від постелі, тихо до Луції): Тре-

ба-б післати по мера, чи він далеко відси?“

Луція: „Чверть години...“

Лікар: „Се не має ціли. Він приїде за пізно. Нічо не лишаєсь як чекати. Може вже в дорозі...“

Тишина залягає комнату. Луція відходить до дверей. Так минає десять хвилин — десять віків.

Нараз чути голос дзвінка. Під его звуками дрожали всі серця і почали живійше бити. Наперед постуває Луція, за нею мер, секретар і возьний несучи акти.

Мер: (пізнає мигом ситуацію і чувє, що треба лишитись) Добрий день... моя пані... мої панове... Сей стіл стоїть добре. Будьте ласкаві панночко, відчинїт сеї двері; право сего вимагає...“

Мужчина: (немовби відміненний, прислухуючись до слів урядника) Ах пане мер, в яким я страху. Ви могли прийти за пізно... Що за страх, що я міг умерти, чи я зможу добре зробити... чи я зможу дати їм імя, зробити їх чесними... мої діти, мої любі дочки і (стискаючи руку жінки) відважну товаришку мого життя... Подумайте якби я умер без...“

Мер: (лагідно) Спокою, так ще

зле не є, ви виглядаєте знаменито і...

Мужчина: „Так доктор каже, що ще не умру... чи не так пане доктор? Але хочу, щоби ви нас сейчас звінчали. Подумайте... коли їх цілком самих лишу без маєтку, без чесного імени, без місця пристановища. І то все з трусливости перед свїтом, перед моєю родиною, громадою байдужних людей... Ні... ні... я хочу сейчас звінчатись. (Усміхаючись падає на подушки).“

Лікар: (неспокійно до урядника) Опініть ся пане мер!

Мер: (до свідків) Приступаємо до заключєня подружїя. (Читає скоро судові параграфи і приходить до імен): Юліє Маріє Кольомбет, чи берете тут присутного Павла Едварда Дортір за мужа?

Жінка: (голосом повним слїз) Так пане мер.

Мер: Павле Едварде Дертір, чи берете тут присутну Юлію Марію Кольомбе за жену?

Мовчанє. Страшне мовчанє, котре тяжить як сотнаровий тягар на всіх серцях. Мужчина на постели усміхнений з шкляними очима мовчить.

Секретар: (тихо до мера) Пане мер він вже мертвий.

Телеграми.

Будапешт. Урядовий дневник оповіщує, що монарх прийняв демісію цілого угорського кабінету гр. Тіси, призначаючи поодиноким міністрам, щоб вели своєї агенди до дальшого королівського рішення.

Лондон. М. Горького — як доносять до Times — перевезено під ескортою вагоном І. кл. з Петропавлівської кріпости до Риги. Суд рижський має безпроважно розпочати відповідні кроки супроти него.

Париж. „Tribune Russe“ орган рос. соц. революціонерів подає дані про вбитих і ранених в петербурзьких розрухах д. 22. січня. Число їх виносить 2.136. Часовий подає довгу лісту вбитих і ранених.

Революція в Росії.

(Дальше.)

Александр II. заінагурував ліберальний режим, що досягнув свою кульмінаційну точку в знесенні кріпачства (1861). Змагання гуманістичних мислителів осталися отже не без успіху а Гоголеві „Мертві душі“ промовили до сумління російської суспільності.

Пропорціонально мала свобода цензури дозволила письменникам п'ядесятих років виговорити ся і взаємно порозуміти ся. Під могутнім впливом Шеллінґівської і Гегелівської філософії став організувати ся в Москві, осторонь осідку царя і его уряду, філософичний і політичний напрям „Славянофілів“ і „Западників“. Славянофіли заступались за до-Петрову Росією, „западники“ за Європою. Але і перші славянофіли були за Європою (навіть їх перший основатель Кіреєвський), бо не інакше можна назвати староросійську культуру, що ґрунтувалась на Гегелівській філософії. Аж дальші події з особливо польське повстання (1863) сотворили сю староросійщину, якої основою були: самодержавіє, православіє та національність.

Жінка: (хоче обіймати мужа) Мій Боже.

Дочки: Батьку! батьку!

Мер (здержує всіх коротким виразистим рухом і легко зміненним але рішучим тоном): Прошу паньства! (По хвили звертаєсь до свідків і троха блідий перед тим, що має ділати, але сильно переконаний в моральну важність сего кроку) Хотий слово „так“ слабо було сказано, однак всі присутні его чули. Чи так мої панове?

Лікар: (трохи блідий) Напевно.

Секретар: (тихо) Пане мер...

Мер: (не звертаючи на него уваги) В ім'я права, супружество зі-стало заключене...

Жінка: (кидаєсь на тіло мужа) Павле... Павле відповідай!

Дочки: Батьку!... Батьку!

Мер: (обтираючи чоло, до свідків) Коли ласка Ваша панове, то підпишіть.

Секретар: (бере перо, з іронічним усміхом) Не хочу осуджувати Вашого поступовання, пане мер. Мущу однак Вам сказати що що до моєї особи, то я законом вимаганого слова „так“ не чув.

Мер: (остро двлячись) Ви не чули? То дивно... Деж Ви були?...

Секретар: (здивований) Де-ж я був? Тут коло Вас. Запевняю Вас, що маю добрий слух.

Мер: (окидуючи оком через смерть змінене лице небіжчика) Добрий слух мій пане? Слухом не було тут що чути. Вашим серцем повинні Ви були учути се „так“.

Речником западників, лібералів, в п'ядесятих роках був Герцен. В першій числі своєї лондонської часописи „Колокол“ (1876) випечатав він отверте письмо до царя Александра II., в якому домагає ся політичної покути за реакцію Николая II. Герцен перекинув ся відтак до соціалізму, подібно як Чернішевський, в часі коли Бакунін, проводив повстання в Празі (1848) репрезентував анархізм.

Соціалісти получили ся відтак з „народниками“, у яких політиці і економічних реформах альфою і омеґою був мужик і Ганстгаузенівська сілська спілка. Полятно, що по освободженні мужика вихідною точкою поступового, але також і назадницького думання було его економічне положення. Назадники-реакціоністи бачили в аграрній спілці Росії і Славян безпеку проти європейських економічних і культурних впливів та реформ, „народники“ заступали ся за реформами, але вони були переконані, що російська сілська спілка забезпечить Росію перед європейською пролетарізацією; такі самі погляди мали Герцен, Чернішевський а довгий час навіть Маркс і Енгельс. Все те іза того, що они вої надіяли ся, що Росія осягне без капіталу європейського пожаданний соціальний ідеал будучности.

Політично проявили ся ті напрями і ідеї в вігілізмі і его урядових репресіях.

(Далі буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 16. лютого 1905.

Товариство „Кружок укр. діячів“ устроює в неділю дня 19. с. м. товариські сходини з танцями в сали „Народного Дому“, на котрі всю руску громаду запрошує. Запрошень не писала ся. Вступ на салью 1 кор. 20 сот. Початок точно о годині пів 9. — За виділ: *Олена Шкурпанівна і Николай Костецька.*

Буковинські консерватори. Міністер просвіти іменував директора державної школи в Чернівцях сов. буд. Еріха Кольбентаера і професора того заведення архітекта дра. Йосифа Гея консерваторами центральної комісії для удержання пам'яток історичних і штуки на Буковині.

Загальні збори тов. „Кружок українських діячів“ в Чернівцях відбулись ся в неділю дня 26. лютого 1905. о 2. годині по полудни з отсим денним порядком: 1) Прочтання і зверіфіковане протоколу послідних загальних зборів. 2) Справоздане уступаючого виділу. 3) Вибір нового виділу. 4) Вільні внесення і запитання. — За виділ: *Олена Шкурпанівна і Николай Костецька.*

Ворба з пелягрюю. За інтервенцією краєв. презид. дра Окт. Регнера-Бляйлебена призначило міністерство скарбу на поборюване пелягрии на Буковині 15 тисяч корон із фондів державних.

Еміґрація до Канади. Еміґраційна горячка, підсилювана ріжними агентами вже знова обявляє ся на Буковині. Із повіту серетського еміґрує кількадесят німецьких кольтоністів; між ними еміґрує із Терешев 48 німецьких родич.

Із причини сніжної завії перервав ся вчора залізничний рух між Сучавою а Ікманями. Також полчене із Угорщинио в'їз Тимча зазнало перерви. Се потягнуло за собою також опізнєня в поштові русі.

Пригадуємо, що в суботу, дня 18. лютого 1905. о годині 8. ввечерю відбув ся в Неполоківцях в сали шкільного будинку аматорське представлення „Наташка Полтавка“ комедіо-опера Ів. Котляревського в 2 актах а 3 відслонях. Ціні місць: першорядні крісла 1 корона, другорядні 80 сот., треторядні 60 сот Вступ для селян 20 сот. Частина чистого доходу призначає ся на „Руску Бурсу“ в Кіцмань. — За комітет *Михайло Лукул.*

В неділю 26. лютого 1905 відбув ся перші загальні збори товариства „Взаїмна Вигода“ для громади Раранче, о 3. годині по полудни в домі читальні з отсим денним порядком: 1) Справоздане касове. 2) Вільні внесення. — *Старшина.*

† Евзебій Стефанелі, син архимандрита о. Ювенева Стефанелі, один із найталановитіших буковинсько-румунських журналістів, помер дня 15. с. м. в 42 році життя. Покійний працював в „Patri-“, „Gazeta Bucovinei“ і „Desteptare-i“, в часописях, що були як звісно органами консервативних Румунів. Похорон відбув ся нині пер. пол. В. е. п.!

Вечерок Sokoła відбув ся в гімнастичній сали (ул. Йосифа) в суботу д. 18 см.

Дрібні вісти. Краєвий виділ розписує конкурс на стипендію 100 К. в рік призначену бл. п. Андреем Гафенком в фондацийній грамоті із 15. марта 1897. для учеників шкіл середних, що будуть мужицкими синами. Подання мож вносити до 15. марта до краєвого виділу. — На Монастирську покусав Івана Чеха пес, що був мабуть скажений. Рану сейчас випалено в мійській фізикаті і заряджено спіймане пса.

Малий Фейлетон.

Зі споминів про о. Гапона.

Кореспондент париского „L'Europeen“ ось як пише про него: „Я познакомив ся з Юриєм Аполіоновичем Гапоном перед кількома роками. Не забуду ніколи вражіння, яке зробив на мене сей чоловік своєю вишньостію і своєю розмовою.

Середнього росту, худощавий, стрункий з буйним волоссям, що окружало его баче, виразисте обличчя, подавав він в своїй євванґелічній одежі на Христа збо строгого аскета. Те подобиє вступало ще різкіше, коли він слухав або сам говорив зі слухачами долі очима. В інтонації его голосу, в его обличчю, в цілім его естні було тільки супокое, тільки — сказати-б — навіть і покори, що мені і не могло ніколи прийти на думку, що сей чоловік спосібний до якого небудь насильства чи пристрастного вчинку. Але вражіння зміняло ся, коли Гапон на вас споглянув: дві зімкнуті зіниці як два жарючі вуглі прошибали до глибини, а субтельна усмішка грала на его лиці — Христосе переміння ся в Месіага. Коли я описав, познакомивши ся вже ліпше з Гапоном, розповів ему те подвійне вражіння, яке він на мене вчинив, кинув він мені злобий погляд, та не відповів нічого.

В розмові про соціальну квестію заявляв ся він прихильником правительств і казав, що рани, які точать російську суспільність, можна вигойти тільки при помочи средств предпринятых правительством. Він говорив навіть, що всяка зміна накинєна в дорозі революційній рішучо небезпечна для Росії.

Малюючи темними красками положення клас робучих і взагалі пролетаріату (який мабуть знав він добре), він побояв ся, щоби — наколи правительство не зробить само того, що повинно — власть не попала в руки людей негідних довіри, котрі покористують ся боротьбою в цілях політичної організації — а ніж задля удіпшення економічних умов.

Одного разу завдавши Гапонови в мой присутности питання: „Чи думаете, що правительство сьвідоме критичного положення краю і чи справді щиро бажає поправити его при помочи серіозних средств?“

Гапон сильно збентежений всміхнувшись загадочно і завернув розмову на вбійного міністра справ внутрішних, Плевого, котрого вважав великим політиком, хоч і як непопулярним був Плеве серед російської суспільности.

„Плеве — казав Гапон — знав те першійню ситуацію і я маю велику підставу вірити, що він доклав-би був усіх сил, щоб єї змінити і то не через одні насильні тиранські способи“.

В своїх розмовах натякав часто Гапон на зносини з Плеве, префектом Москви, директором департаменту поліції та другими визначними урядовими особами. Ті зносини, таємничість особи Гапона, его часті поїздки до Москви (де — як казав — їздив знакомили ся з робітничим рухом, котрий як звісно з'організована така сама поліція) або в інші місцевости, его натяки на „щось“, его промовчування і скритість, все те назвало на думку, що він є поліційним шпіоном. Сей здогад скріпав ся — так сказати-б — ще й через те, що Гапон хоч звав ся приятелем народу, хоч боров ся за его інтереси, однак прилюдно не дозволив собі ніколи критикувати вчинків правительства навіть в случаю, коли они були вейма критиковані як ось приміром підчас розрухів в Кишиневі.

Він всміхав ся лиш загадочно і любив повтарити своє російське „нічево“. — „Нічево, нічево, оно все згодом уладить ся“.

Але люди більш прозорливі говорили мені, що Гапон лиш їдає прихильника правительства, а на ділі користує ся ним як орудием в авції і працює якраз в протинийн дусі.

Оно і правда, що иноді мимо своєї здержливости він зраджував ся, приміром коли говорив про російське духовенство. Він ганив его явно, що воно не дбає за потреби народа, а служить пагубним плямам правительства, котре хоче удержати темноту і несьвідомість в народі. Передовсім накидав ся Гапон на звісне в Петербурзі стоваришене „Ширеня реаліційного і морального знання“, стояче під управою представителів євванґелістства.

„Се стоваришене — казав Гапон — поставило собі за ціль зберегти нарід від небезпечних впливів і організувати сходини, розмови і побожні читання, та оно не осягнуло нічого на сій дорозі. Народови не треба побожних читань, які впрочім нікого вже не займають, народови треба пізнати свої права і способи, якими міг-би поправити своє невідрадне положення. Місто запихати нарід побожними і моральними балаками краще буде з'організувати для него нонулярні виклади про економію політичну та другі соціальні науки“.

Межи духовенством (котрому він призначував ролю учителя народу) не находив Гапон очевидно симпатий.

Сму прийшло-б ся було вже давно повинути свою суспільну діяльність, коли-б не мав підпори в особі архієпископа митрополита Антонія, який саме тепер екскомунікував Гапона. Антоній знав Гапона з давних літ і цінив его ум і спосібности і він то ратував его з клопотів, про які згадував Гапон, не подаючи подробиць.

Гапон прикладав велику вагу до свого євванґелічного чина, не їно зза того лаш, що бачив в нім средство зближеня ся до народу, але також судячи по его словах — а они хіба щирі — був він слугою церкви з пересвідчення, хоч в щоденнім життю не придержував ся точно всіх єї принципів: не заховував постів, курив, не погорджував вином — словом не був біготом.

„Я люблю Христа цілим серцем — говорив він радо — і часто звертаю ся до него думками. Слова Христа: Віддай жите твоє за ближнього твого! повинна стати довізою кожного чоловіка, наколи він хоче послужити другим“.

Як згадати єї слова Гапона в зіставленю з его виступом в недавних подіях то годі не повірити, що він в найширшій змислі розумів єї слова Христа аж до цілковитого пожертвування своєї особи. Гапон любив ще наводити другі слова Христа, котрих бувало не тямлю, але змисл їх був: „треба жертвувати одну паршиву вівцю задля врятовання тисячі“. Хто зна, чи не шукав він в сих словах оправданя політичних мордів.

З приватного життя о. Гапона лебегато мені звісно. Знаю тільки, що він син народа, вчасно стратив жінку, яку любив горячо, а двоє его дітний проживає тепер у своїх на Україні. Не маючи змоги по приписам неярви закопати подружжя в друге, молодий Гапон покинув мрію про власне щастє і добро і віддав ся всею на службу суспільности.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
щодорож, п'ятницю і неділю.
З тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при вулиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Рекламіці неопе-
чатані віляні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„пів року	10 „ — „
„чверть року	5 „ — „
„місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і наложитість за інсерта-
ти платні в Чернівцях.

Збори „Народного Дому“ в Чернівцях.

Збори товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях, сеї найповажнішої рускої інституції здвигненої жертвами рускої суспільності і справдішним по-
жертвованем кількох одиниць відбули ся в середу дня 15. лютого с. р. у великій залі „Народного Дому“. На збори явилось доволі багато членів із поміж інтелігентів, селян, головню ин. учителів, духовенства і селян, всеж таки можна було надіятися трохи значнішої їх участі хочби ізза важких точок, що стояли на днешнім порядку зборів, як ось будова окремої бурси.

О год. 2-й отворив голова товариства надов. Вол. Ясеницький збори, почитавши присутність вимаганої законом кількості членів. Згадавши в привітні членів про конечну потребу живішого заінтересованія інституцією, зросту числа членів і точнішого сплачування вкладок посьвячує теплі слова спомину померлим членам товариства, бл. п. Евгень Ірошницький, Адольф Стратийчук і Михайлу Куличковському. Память їх пошанували зібрані повстанем із своїх місць. Із порядку денного мало слідкувати підчитане справоздання Виділу із його діяльності за рік 1904. Однак на знесені п. секр. Мих. Коралевича сего справоздання не відчитувало, бо воно знаходиться в руках усіх членів товариства. У тім справозданню подав уступаючий Виділ ось такий образ своєї діяльності за минулий рік адміністраційний:

Виділ, що стояв на чолі товариства і провадив діловодство в тім році, був зібраний на загальних зборах 14. н. ст. лютого 1904 р. і складався з отих членів: Головою товариства був надрадник суду п. Володимир Ясеницький, першим заступником голови проф. універс. м. др. Стефан Сміль-Стоцький, другим заступником директор краєвого шпиталю пан др. Володимир Филипович, секретарем проф. о. Евгень Семка, касиром авскаут. Михась Івашко, контролерами инсп. п. Омелян Попович і др. К. Клим, господарем учитель

п. Атанас Руснак, директором друкарні п. др. Миров Кордуба, п. Антін Клим член виділу. На заступників вибрано п. др. Литвиновича, п. Юрія Кавуля, п. Іларія Стратийчука, п. Григорія Никоровича і п. Олександра Варбіра. — В надзорній раді був головою проф. о. Єремійчук, его заступником п. секр. Михайло Коралевич, а секретарем пан надуч. Юрій Мартинюк, а заступниками п. Дмитро Грищук і Іля Ілюк.

Мимо сего, що наша інституція є одиноким в своїм роді на цілу Буковину і сповняє гарну і високу задачу несення матеріальної і моральної підмоги рускому народові, число членів „Народного Дому“ є все ще невеличке, а що гірше, що воно більшає дуже поволі і незначно. Зкінцем сего адміністраційного року було всіх членів-основателів 275 (262 в поперед. році) з того лише 152 (133 в поперед. році) з повною вкладкою. Спис всіх членів-основателів поміщено на кінци справоздання виділу. 84 членів вимагано з лісти членів-основателів по тій причині, що мимо кількарізового упінення не зводили сповнити членських повинностей. Через се зкінцем року 1904 остало дійсних членів 192. При тій нагоді звертає ся виділ до загалу рускої суспільності на Буковині з зазивом о гарячіше, як се досі було, підперте сего товариства, а до членів, щоби поспішили з вирівнянням членських залежностей і сим разом помогли виділові в тяжкій задачі удержання фінансової рівноваги в бюджеті. Коло сего послідного обертає ся майже виключно діяльність виділу і в посліднім році. Не легка була се задача, бо покриті біжучих видатків на дім і товариство, сплата довгів, які тяжіли ще на старій реальності а дуже зросли через перебудоване та уладжене „Народного Дому“ і приведенне его в стан, в яким нині знаходиться — все то вимагало великих средств, які не все мав виділ до розпорядимості.

Товариство „Народний Дім“ удержувало і в тім році бурсу для руских православних учеників. Заряд сеї бурси лежав в руках окремої бурсаційної комісії,

до котрої належали: директор краєвого шпиталю п. др. Володимир Филипович, проф. п. Антін Клим, проф. о. Семка, учитель п. Атанас Руснак і учитель п. Юрій Кавуля. Питомців було 65—75, пересічно 70, всі з малими військами ученики гімназійні. Они доплачували по 3—14 кор., пересічно по 10 кор. місячно. Всі разом заплатили за 10½ місяців (1904) 105×70 = 7.350 кор. — Бурса подавала своїм вихованкам: здорове помешкання в дванадцятих обширних кімнатах „Народного Дому“ разом з ілим інвентарем, здоровий харч, надзир, поміч в науці, науку співу, лікарську поміч, лікарства, купівля, одяг, світло і пране біля. Удержане кожного хлопця вносило 32 кор. місячно, то є 336 кор. річно за 10½ міс., а удержане всіх 70 (пересічне число) вносило 23.520 кор. До плати бурсаків доложено 16.170 кор. Крім сего уділювало товариство окремі запомоги кільком ученикам, одноразові або місячні по 3—12 кор., разом в протягу цілого року 319 корон 20 сот. Таким чином уділив „Народний Дім“ ученикам сего року запомоги в сумі 16.489 корон 20 сот. Товариство могло розвинути повншу діяльність головню завдяки великодушності Его ц. і к. Величества цесаря, що з Его ласки одержувало товариство запомогу на бурсу з реалійного фонду в сумі 5000 корон річно. та при помочи краєвого сойму, що уділив бурсі запомогу в сумі 2000 корон. Далше належить ся подяка ин. директору д-рови Филиповичови і д-рови Климови за рівну, а безплатну оіку лікарську, як також антикарери п. Палови за уладнене лікарств для бурсаків по зниженій ціні. Рівнож належить ся подяка п. Августовичеви за безплатне відступлене парні, а п. проф. Лебьови за уділені дарунки в користь питомців. Поступи в науці були сего року задовольні, на 70 питомців мало 8 першу класу з відзначенем, 56 першу класу, а лиш 6 не відповіло шкільним вимогам.

Товариство жите піддержував „Народний Дім“ в той спосіб, що утримував своїм коштом і заходом читальню, на

котру визначив три відповідно уладжені кімнати; тут сходили ся черновецькі і позамісцеві Русини, тут відбували різні рускі товариства свої засідання і проби, тут містив ся також і бібліотека „Народного Дому“, котра ізза браку фондів ще і досі не могла бути унорядкована і віддана до ужитку членів. Для більших забав або аматорських представлень відступив виділ велику залу „Народного Дому“ до ужитку других руских товариств по зниженій ціні, чим причинив ся до розбудження товариського життя в найширших кругах. Ту саму цілю мало унорядковане городу і удержуване круголі.

Виділових засідань було всего 12, на котрих раджено над біжучими справами товариства і над способами, як сплатувати довжні рати. Виділ рівно заходив ся о набути парцелі під будову дому для бурси, щоби Народному Домови уможливити дороге помешкання, яке віддає для ужитку бурси, з більшим хісною віднаймати чужим локаторам. Заходи сї унічадив успішом, бо тов. саме набув від міста за ціну 1000 корон дві прекрасні парцелі коло будинку П. п. т. гімназії і вже сеї весни зможе розпочати будову дому бурси, на що має запевнену запомогу сойму у висоті 20.000 корон. — Виготовлене членських грамот, який обовязок передали виділові загальні збори з минулого року, виконав виділ у Відні і небагом будуть члени в послідан артистично виконані грамот. — Виділ часто звертав ся до членів, що не укладли повної членської вкладки, о вирівняне їх залежностей, що поодинокі члени відтак і сповняли. Та велика їх часта була глуха на відозви товариства і тому счернено аж 84 таких членів на підставі § 11 статутів товариства. Нових членів прийнято в протягу року всего 10. Товариство брало також живу участь в народних торжествах, а то в святкованню ювелею нашого музика композитора Миколи Лисенка і найбільшого безастріяста Івана Мечука-Левичкова.

Передаючи отес справоздання із своєї діяльності до осуду членів, зазначає уступаючий виділ, що мав все на увазі

Г. Серебряков.)*

Що ділати-ме армія?

Всяк, що стежить за ходом подій в Росії, бачить там тепер два ворожі табори, стоячі один проти другого: по один бік весь нарід, вся суспільність — по другий бік цар, бюрократія і поліція, опираюча ся на армію.

Хто побідить? Судячи з послідних вістей, цар і его окружене задалегідь вже ликують, надіючись здавити нарід силою війська і правити краєм при помочи нагайки, багнетів і куль. Они певні, що страшна міліонна армія салдатів буде повільним оружьем в їх руках. Чи они в праві? Історія доказує як-раз противне. Я не стану вже наводити ні французкої революції ні других подій з життя народів за-

хідної Європи, де війська переходили на сторону гноблених. Сі факти знані читачеві. Я згадаю іно про російську таки історію з послідного століття.

За панованія Александра І. під впливом французької революції почали революційні ідеї ширити ся і в Росії і довели до військового заворушення 24. грудня 1825 в Петербурзі і в полудневих провінціях. Сотки офіцирів і генералів брали участь в заговорі, що мав на цілю повалити автократію. І від тогди не було ні одного заговору ні одної революційно-соціалістичної партії, в котрій би і військовий елемент не брав доволі визначної участі. Так від часу клича „в народ!“ і від заснованія товариства „Земля і Свобода“, многи офіцири покидали армію, щоби віддати ся на службу народові. Вистане навести кілька імен збіглих за границю екс-офіцирів революціонерів як: полковник Лавров, полковник Соколов, Петро Крапоткін, офіцир артилерії Кравчинський, Шішков і др. Але у час походу в народ і діяльності „Землі і Свободи“ участь в руху брали іно офіцири-соціалісти найбільш з пожертвованем і найбільш рішучі

і свідомі, позаяк безпосередна боротьба політична під ту пору не стояла ще в програмі, а беручись за революційну акцію треба було покидати службу і вступати в ряди революціонерів. Впрочім і не було в тім напрямі ніякої акції в самій армії і ніхто нею не інтересувався, так і трудно було подати число офіцирів, прихильників нового руху.

Та коли партія „Народная Воля“ поставила на днешній порядок політичну революцію, треба було доконечно звернути увагу і на військо, головну підпору існуючих властей.

І від тоді вже можемо бачити ясно, о скільки армія оставала під безпосередним впливом розвиваючих ся соціальних подій. В несповна двох роках утворено соціалістичну військову організацію з 600 офіцирів усеї армії. Як велике мусіло бути під ту пору число офіцирів, що симпатизували з політичною революцією, хоч і не мали ще ясно здефінованого розуміння сї! І се було в часі, коли революційний рух захопив лиш одну частину інтелігенції і відносно мале число робітників. Тоді не було ще

як тепер масових бунтів мужицьких, ані широких розрухів робітничих, ані публичних заворушень, захоплюючих усеї верстви суспільності, заворушень, до котрих починають приставати навіть і умірковані консерватисти.

Партії революційні самі мають тепер десять раз більше з'організованих членів, як онодї людей з хитливими революційними симпатіями — а предінь тогди військова організація з 600 офіцирів легко дала ся утворити, а тепер ось 22. січня військо стріляло в нарід. Се парадоксальне на вид противорічє дасть ся однак пояснити.

Протягом десяти чи п'ятнадцяти послідних років оставала армія майже поза безпосередним впливом революціонерів, хоч пропаганда і велася декуди. Та не було систематичної праці організаційної по одному загальному плану.

І в сїм ось причина: заговор, що має на цілю прискорити зміну, улекшити народові побіду і зменшити пролив крови через перехід військ на сторону народу або через спаралізоване їх сил. Такий заговор може іно тоді розвинути свою акцію, наколи маса робітників і му-

*) Г. Серебряков бувший офіцир російської моринарки, один із живучих ще найбільш визначних членів старої партії Народная Воля, в котрій якийсь час був представителем організації пропаганди в армії. Він отже справдішній спеціаліст в kwestії, про котру пише в L'Europeen-ї, із якого беремо сї замітки. Серебряков належить тепер до партії соціалістично-революційної. М.

ціль нашого товариства, висказану в § 1 статутів, уживав до досягнення цієї цілі всіх засобів, які подає § 2 (а—в), і то в такому розмірі, на який дозволяють обставини. Але ці обставини не дуже були відраді і на будуче вимагають великих заходів і жертволюбності нашої суспільності, бо, як видно з прелюдія на рік 1905 товариство має недобору 26031 К 20 сот., коли-б навіть всі записані там приходи дійсно вплинули. Це дасться залагодити через приєднання нових членів і збирання датів на цю гуманітарну й культурну інституцію.

(Конець буде).

Рада державна.

Конець засідання ради державної від 16. с. м. виповнила промова гр. Штернберга супроводжувана безперервним сміхом палати. Він називав молодітеску політику політикою ческих написів на узидках, закидував пресі продажність, а в кінці домагався, щоб рада державна присилувала правитель-ство до введення в життя правдивої конституції. Із його висновками по-мізував пос. Герольд, по чім засідання замкнуло.

На четверговім засіданні палати після промови по Совкупі пос. Тамбосі та заявив, що всі італійці суть глибоко переконані, що італійський університет може бути оснований лиш в Триєсті. По промові ще кількох послів замкнуло дискусію і вибрано генеральних бе-ейдників Шіпфера за, Ваксу против. До фактичного спростовання промови пос. Романчук, ви-казуючи нестійність поглядів посла Стажинського. По сій приступлено до звіту комісії о рефундації, але по промові Штайнвендера де-бату перервано. Пос. Брайтер запитував президента, чи правди-вою є чутка, що теперішнє пра-вительство єсть противне будованю водних доріг. Президент сказав ему, щоби він сю справу порушив в формі інтерпеляції до правительства. В сій хвили розійшла ся в палаті чутка, що гр. Штернберг побив в т. зв. мармуровій сали кореспон-

дента „Narodn. List-ів“ Пеніжка за статтю звернену проти него. Пос. Крамарж потвердив ту чутку і розповів як все було, що Штерн-берг напав на Пеніжку з заду і бив его ліскою по голові а відтак втік до салі, де приступ нечленам палати заборонений. Президент па-лати Феттер висказав своє сожалі-ве з причини сєї події, але сказав, що не має против такого поступо-вання ніякої влади і способу; не-хай побитий запіве напастника до суду.

На сльдючій засіданні, що від-було ся в п'ятницю, вийс управ. мін. просвіти проект справлення ґрунтових книг в Галичині і Бу-ковині. У впливі знаходять інтерпе-ляції пос. Пігуляка в справі неладу в Ставчанській приході і пос. Поповича в справі управ-ління законних відносин грек. прав, церкви на Буковині і обсади многих вишних урядів церковних. По відповідях на інтерпеляцію мін. рільництва і управ. мін. судівниц-тва ведено дальшу дискусію над справою рефундації. Промовляли пос. Форшт, Вольмаер, мін. гр. Козель, гр. Штернберг і през. мін. Гавч, після чого пред-ложено рефундаційне у всіх чита-нях прийнято. Після мін. гр. Штерн-берга, що обговорював також спра-ву вчорашнього походу, відбрав през. палати Феттер двічі сло-во, однак палата все таки дозво-ляла ему говорити. Через те през. палати Ф. Феттер подав ся до ан-місії. Конференція предсідателів клубів рішила одначе просити его, щоб своєю димісією відкликав.

„Попечителі“ Росії.

Чотири божевільники. Чотири головні особи відвічальні за петербурзькі масакри терплять кож-да з окрема на спеціальне делі-rium. Николай епілптик, Владимир алькоголік, Александер захланник на грін, Сергій делірик на таї еро-тичній з примішкою антисемітизму.

бачили в трех несповна місяцях, як всі верстви суспільності одна по другій переходили від політичної байдужности до явної опозиції про-ти самодержавія і існуючого у-строю. Те саме стане ся і в армії лиш далеко скорше.

При загальнім праві військової служби всі салдати, се самі робіт-ники, самі мужики. І без сумніву, всі свідомі елемента, які тамки на-ходять ся, вже від давна, стоять за народом — другі, котрі ніколи не думали про державну управу, небагом також освідомлять ся. Не-ма жовнірів з фаху, всі они мужи-ки і робітники. Найстарші в служ-бі доперва від чотирох літ.

Річ певна, лиш загипнотизовані військовою дисципліною стріляли они в нарід, убивали жінки і діти... Та коли повернули в касарню, коли гипнотизм розвіяв ся, про що ба-лакали ті нинішні жовніри а вче-рашні і будучі мужики і робітни-ки? Більша їх часть безперечно відчувала, що они поповнили лихе діло, злочин — они шукали оправ-дання на него, та не находили, бо довкола чули оскарження і проклони на братовійців. І вневзві по од-ній двох таких стрілах, жовнір від-кине рушницю або перейде явно на сторону народу.

Сей послідній злочинець з уродже-ня прочистив свого часу Москву з Жидів, які були надто бідні, що-би позичати гроші без жагання їх звороту. Князь зробив іно два вель-ми цікаві виїмки — один дотичить Жидів, другий молодих жидівських хлопців. Першим вільно мешкати в Москві лиш під умовою, що впа-нуть ся в лісту публичних дівчат. Всяка иньша категорія Жидів зали-ша в резиденції цїсарского стрія, тим то їх і проганяють в другі сторони.

На великі і малі розмі-ри. Алькоголік Владимир начальний вожд і головний мордівник усеї Ро-сії не занедає побіч масових мор-дів ще й на власну руку поповня-ти поодинокі убіства. Місяць тому спішив він з усеї сили до Варшави не задля інспекції мобілізованих війск, а радше денних гарних дам. Та ось склало ся нещасте. Спеці-альний потяг великого князя мусів три години здержати ся, бо дорогу заважали мобілізаційні потяги. І так одно з переважних rendez-vous не вдало ся! Владимир спішив до на-чальника стації, котрий оправдує ся конечностю обслуги мобілізації. Потім лайки є на се ему відпові-дню. Несчастливий осмілює ся по-вторити свої оправдання. Delirium tremens Его Величества прорвало ся скаженою лютию. Владимир під-носить руку, зловіщий блиск і на-чальник паде групом. Винесено его мерці, а подія з чемности зкон-статувала апоплексію, спричинену встидом ізза розгнівання царского стрія.

Найвищий протектор хабарництва. Кілька років тому ходило о повірене управи царского банку директору одної з найбільших кредитових інститу-цій в Росії. Цар призвав его до себе. Фінансїст завважав з пошаною, що его теперішні приходи у двоє перевищують плату, яку мати ме на предложеній ему посаді.

— Та я думаю, що бувають ще й бічні приходи — сказав на те цар.

Офіцери в такім-самім поло-женю: уся суспільність проти них, уся суспільність обурена. Батьки, матери, брати, сестри, други офі-цирів всі осуджують, всі прокли-нають виновників масових мордів.

Чи-ж зможе офіцер довго зно-сити погороду своїх найблизших? Певно ні. І ми ось стоїмо в наве-черю хвилі, коли за приміром усеї суспільності і армія дасть захопи-ти ся революційній бурі і я пере-свідчений, що найліпша частина офіцирів вже і розпочала органі-зацію олозиції між війском, органі-зацію сили, спосібної улекшити пе-рехід армії на сторону народу.

Бестийський Владимир за вчасно чванить ся побідою — він віддав справді медвежу прислугу авто-крації, вводичи у борбу регулярне військо місто жандармів і козаків. Він тим чином ставить жовнірови і офіцерови дилему: Бути вірним підданім і братовійцем чи чесним горожанином? Середної дороги не-ма. Тут не можна виминути роз-вязки квестії заслонюючись пре-текстом: не мішати ся в політику і скервуваний цар побачить неба-вом наслідки.

— Для тих, котрі більше хба-ють про хабарі, чим про добро дер-жави. Я на таке за старий вже.

Цар здивовав ся зразу, відтак закипів гнівом.

— І ти не хочеш робити того, що весь світ робить? Дурак! Папоз!

(Конець буде).

Письма з краю.

Із Гайбокої.

Хвальна Редакція.

На основі § 19. прасового закона прошу помістити отее спростоване статі п. а. „Письма з краю“, випечатаної в 10. ч. Валлої цїнової часописі із 23. січня (5. лютого) 1905., бо-ж донисуватель не-вірним наведенем ріжних фактів робить привду моїй честі і несправедливо за-кидує мені ворожі тенденції супроти руского народу.

1. Не є правдою, щоб я лише дан-ійше „удавав прихильника народу“, а правдою є, що я і тоді, як був сотруд-ником і тепер, будучи парохом, працю-вав і буду працювати для добра моїх парохів.

2. Не є правдою, щоб мій провід був нещастем для читальні, а правдою є, що я про читальню по можности дбаю, не жалуючи для неї й матери-яльних средств. Правда, що засідани видлу читальні відбувають ся часом з моїм немешканію, але се діє ся на бла-жане видлювань читальні.

3. Не є правдою, що я стараю ся всякими средствами спинити розвиток „Січ“. Правда, спершу я моїм парохі-янам не дораджував вислати своїх ді-тій як сльвіків до хору на концерт „Рускої Вурє“ в Сереті, але тільки тому, що до того часу не був я про концерт поінформований. Тепер не має вже ніяких черепов що до концерту і він в найблизшій будучности повинен відбутися.

4. Не є правдою, що я пустив у світ вістку, неначеб уч. Гуцайло казав вислати сьвящену йорданську воду, а правдою є, що сю брехню видумали і нольпортували вороги народу.

5. Не є правдою, що я на чолі де-путатів із Швабії виступав у краєвого президента проти уч. Гуцайла, а прав-дою є, що лише один член депутатів просив о заіменоване до Гайбокої одної учительської сили, яку звідси перед на-каціями перенесено.

6. Не є правдою, неначеб я ділав за введенням німецької мови викладової до тутешньої школи. Правдою є, що гай-бічка рада громадска спершу рішила буда протест проти ухвал сойму і ви-ести німецьку мову як викладову до ш-шої школи, але в моїй неприпустности; за те на сльдючій засіданні ради громад-ської за моєю ініціативою названі ухва-ли анульовано.

7. Що дотичить моїх особистих по-порозумін із уч. Гуцайлом то вони, як і були, остали вже полагождені. Дякуючи за поміщене отсих стрічок остаю з глу-боким поважанем.

Іаїа Вербовский, гр. прав. парох.

Революция в Росії.

(Дальше.)

Нігілізм є філософічно-індивідуалі-стичний або соціальний лібералізм в его найріжнородніших відтінках. Він є во-гациєю і критикою староросійської і зга-того європейської, в своїх позитивних змаганнях слабший як в критичній; з релі-гійного метафізичного агляду є позити-візмом, матеріалізмом а в своїм ради-кальнім сформулованю атеїзмом, якого першою девізою є: проч з церквою, православієм і релігією; з метафізичного агляду є він емпіризмом і позитивізмом, реалізмом і натуралізмом. В літературі виступає він проти l'art pour l'art, літе-ратура і штука є для нього політичним оружієм. Густо часто виступає він та-кож проти штуки взагалі, зовсім з ути-літарних аглядів: Червйшевському при-міром являєть ся Пушкин без змісту а Бетовен для него тільки варт, що до-брий куховар; для того, хто смакує ро-

свійські масоці, той так само має слухність, як той, що йому подобається Пушкін. Політичним є вігілізм за європейським конституціоналізмом і парламентаризмом, як також розумієть ся, і за устроєм республіканським; економічно вважає він освободжене мужиків першим кроком на дорожній соціальних реформ, що доходять аж до комунізму. Одним словом: вігілізм 60-тих і 70-тироків є теоретично і практично революцією.

Розв'язи того вігілізму можна дуже добре додати в творах що найзнаменитіших письменників російських. Тургенев Рудін на початку ліберальної ери Александра II. (1856) є нічим іншим, як Онегіном, що перетворив ся в ліберала; Бакуїн є молебен Рудіна. Але аж донерва в „Батьках і дітях“ (1861) Тургенев сховав влучно вігілізм того часу в особі Вазарова. В „Димі“ (1867) „Новим Світ-і“ зобразив Тургенев розв'язи вігілізму і его досвіди. Також Гончаров займав ся проблемою вігілізму („Обломов“ 1859, „Прощай“ 1869), так само Лесков („Нікуда“ 1764), Писемський „Збожеволіле море“ (1863), Салтиков („Головоєви“ 1880), а особливо Достоевський („Вина і кара“ 1866), Чорті 1871—1872, „Брати Карамазови“ 1879—1880, і Толстой („Анна Кареніна“ 1875).

В тім часі розпочав вігілізм свою пропаганду і місію діяльність поміж народом. Сей однак відніс ся до него зовсім байдужно а навіть ворожо. Народ не одобрив також тероризму і анархізму, що від 1866 став проявляти енергію і консекуентну діяльність. Від 1866 аж до 1883 доконано 15 замахів, 6 замахів на царя, 15 політичних убійств і безліч демонстрацій. Терористи вже тоді перешли ся Марксізм і економічним матеріалізмом. Війця Мезенцев (1878) заявив: „Ми боремо ся не проти держави, але проти буржуазії“.

(Далі буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. лютого 1905.

Личні вісти. Краєвий президент виїхав вчора із Відня до Чернівців.

Із черновецького університету. Є. В. історик іменував звичайним професором гр. прав. богословського факультету на тут. університеті надзвичайн. проф. практич. теології (із рускою мовою викладав) Діонісія Єремійчука і надзвич. проф. спеціальної догматики д-ра Стефана Сагіна.

Від Вноу. Івана Нечуя-Левицького одержала редакція Л. Н. Вістника ось такий лист: Прошу високоповажну Редакцію Л. Н. Вістника через свій журнал оповістити про мою щирю подяку всім поодиноким особам і всім інституціям у Галичині й на Буковині, що пошанували мене присланими телеграмами, адресами й приволами в час 35-літнього ювілею моєї письменницької діяльності. Прошу нинішні галицькі й буковинські газети надрукувати се.

Іван Нечуй-Левицький.

Вел. кн. Сергій вбитий! Російська партія революційна знов виконала один із виданих засудів смерті на ворогів свободи Росії. Вчора о год. 4-20 мин., коли царський стрий вел. кн. Сергій їздив із Кремлю до Москви, кинено під карету бомбу. Вбух бомби спровадив страшний наслідок. Тіло кн. Сергія пірвало бомба на кусні, так що сконав на місці. Із нагетні остали лиш колеса; коні втекли. Візник від ран сконав. Кусні Сергієвого тіла як відорвану голову і ноги зібрано і віднесено до палати. Вбийника, який сам потерпів рани, арештовано. Імени свого не хоче вивести, признав ся тільки, що належить до соц. рев. партії.

Бьаліфікаційні іспити для учнів шкіл народних і віділових розпочнуть ся у веснянім речинці в Чернівцях дня 8. мая 1905.

Вечерок „Буковинського Боя“, сеї єдиної великої рускої забави в біжучім карнавалі вивав прегарно. Красно прибрана в зелені, дивани й народні праски сали музичного товариства після вказівок п. ак. Ів. Стр. перешагом фірм Рубіна і Вітнера аж потапала в море річного світла. А по шквистій підлозі линуло 70 жвавих пар до

равного равку. Забава ведена зв'язним аранжером п. П. Кумановським була прямо незрівняна. Хто був царівною вечерка, сего супроти безлічи гарних і пишних вбранних панночок і панів рішити не легко. Красне скажемо, що було їх багато, а вождя мала свій круг підданих із бравих молодців.

Виділ „Нар. Дому“ на р. 1905 переведено на внесені п. М. Коралевича прийняте зборами через аклямацію. До виділу увійшли 1. надрадник Ясеніцький Володимир. 2. проф. др. Стефан Смаль-Стоцький. 3. Радник др. Володимир Філіпович. 4. Протоєрей о. Мелетій Галін. 5. Професор Омелян Полович. 6. Професор Антін Клим. 7. Професор о. Євген Семан. 8. Учитель Онуас Руснак. 9. Аскултант Михайло Іванко. 10. Аскултант др. Михайло Литвинович. Заступниками віділових вибрані: Лікар др. Кость Клим, Професор др. Марон Кордуба, Професор Николай Ісепенко, Учитель Іван Радомський, Учитель Юрій Кавуля. До надзорчої ради увійшли як члени: Професор Денис Єремійчук. Секретар суду Михайло Коралевич. Професор Володимир Кмиченкович, а як заступники: Професор Юстин Пігулак, Парох о. Юрій Калинюк.

Конкуре розписує буковинська рада шкільна краєва на обсягу двох етапів місць учительських із р. шк. 1905/6 при П. (рускій) ц. в. гімназії в Чернівцях для класичної фізкультури із німецьким як предметом побічним і історії й географії як предметів головних. Подана належно заасотрені треба внести до 10. марта.

Субвенція. Міністерство рільництва признало союзови німецьких спілок хліборобських на Буковині 4.000 кор. за помочи за р. 1904.

Із дирекції дїбр. На основі зарядження міністерства рільництва заведено в дирекції дїбр. недільний відпочинок, отже в неділі уряди дирекції дїбр. остають для публіки замкнені.

Із ради міської. Темою четвергого засідання черновецької ради міської була справа поліпшення матеріального положення міського учительства. Дебата вела ся над внесенням постановленням ради. Кристлем ім. фінансової і шкільної секції, щоб для кожної учительської сиди виплачувало, почавши від 1. січня 1905 200 кор. дорожнього додату платного в квартальних ратах. По широкій дискусії, в якій атаквано також міську раду шкільну за установлюване безлічи провізоричних посад, ухвалено внесення референта, а відкинуто інші внесення, домагаючі ся більших узагальнень для учителів.

Хор православної церкви в Галибці устроєне дня 19-го лютого 1905 о год. 4. по пол. в селі Читальні концерт з деклямаціями із отсеку програмою: 1. Воробкевича „Іже херувими“ — хор муж. 2. Матюка „Где єсть Руска вітчизна“ — хор мішаний з солом Марії Боднарюк і Настасії Зеленько. 3. Шевченка „Розрита Могила“ — деклямує Евдоія Лунулак. 4. Матюка „Козаченьку куди йдеш“ — хор мішаний. 5. Шевченка „Топола“ — деклямує Домініка Возник. 6. Колесси „Дівча в сінях стояло“ — хор мішаний. 7. Шевченка „На Вікраїну“ — деклямує Василь Руснак. 8. Колесси „Ой під гаєм гаєм“ — хор мішаний. 9. Ляманського „Козачий вістак“ — деклямує Никітор Максимюк. 10. „Ще не вмерла Україна“ — хор мішаний. Хором управляє Теодосій Букар. Місця сидічі для інтелігенції 1 кор., стоячі для селян 50 сот. Дохід призначений на докінчене читальняного дому і на заможного хору. — *Вербовський, Гумайло, Крелюк.*

Нещаслива любов. В п'ятиццю о год. 3-й рано заадрмовано ратушкове поготівле, що в галицькій готелю застрів ся якийсь мужичина. Функціонар ратушкового товариства привівши скерованого дената до притомности, видобули від него, що він називає ся Ісаак Байденфельд, має 20 літ, та що стріляв ся із пенсасної любови. При вім найдено три листи і 6-ти патронний револьвер. Байденфельда перевезено до шпиталю.

Яд. Бжозовська, яку хотів стріляти пок. др. Піотровський, про що ми свого часу згадували, від смерті таки не спасла ся. Померла сими днями у краківській шпиталю на затроєне крові.

„Руска селянська бурса“. На бурсу пожертвували: Вн. о. Мелетій Галін 5 кор., о. Войчук 4 кор., о. Оробко 2 кор., о. Маланчук 2 кор., о. Драчинський 2 кор., о. Кавиш 2 кор., о. Тиміньський 2 кор., о. Ісевич 1 кор., о. Олесницький 1 кор., п. надучитель Андрух 6 кор., п. Томоруг з Валяви 2 кор., п. начальник міста Кіцмань Дмитро Бажан 1 кор., п. учитель Шатковський 1 кор., пані Шатковська 50 сот., п. надучитель Павнел 80 сот., Н. Н. 30 сот., Н. Н. 40 сот. а пані Вишневецька з Дубіня зібрала на вечерку в Галинці 10 кор. Всечесн. о. Стефан Маланчук прислав знов великий дарунок для бурсаків околом півсотки булок, кільканадцять колачів, два великі кавалки вуджової солонини і шинку. — Всім великодушним жертводавцям щирий спасибіг: *П. Клим.*

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Літературно Науковий Вістник. Річн. VIII. Том XXIX. Книжка II. за лютий 1905 містить а) в часті белетристичній: Олекса Коваленко: Славном українськом повістві Ів. Н. Левіцькому. — Іван Франко: Батьківщина (копеч). — М. Старицький: Чарівний сон (дачі). — В. Маслак: Відроджений. — Надія Кибальнич: Концерт. — Андрій Чайківський: З ласки родини, повість (дачі буде). — Франк Норріс: Вир, повість (дачі буде). — Із славянських поетів: б) в часті науковій: Ганна Барвінок: Святі Різдва на хуторі. — І. Ф. Сухий пені. — М. Лозинський: Голоси про міжпартійні відносини галицьких Українців (копеч). — Іван Кривецький: Крифеї російської критики і українське шельменство. — Іван Франко: Львівський театр і народна честь. — І. Кр.: Вібачтека „Народного Дому“ у Львові. — Хроніка і бібліографія. — Літературно-Науковий Вістник видає наукове товариство імені Шевченка у Львові. Виходить 1. дня кожного місяця ст. ст. книжками коло 10 аркушів великої вісьмки. Редакційний комітет: Володимир Гнатюк, Михайло Грушевський, др. Іван Франко. За редакцію відповідає: Володимир Гнатюк. Редакція і адміністрація: у Львові, ул. Чарнецького ч. 26. Число телефону 624. В Австрії виносить передплата Л. Н. Вістника з перешликом на цілий рік 16 кор., на пів року 10 кор. Передплату можна сплачувати в трох ратах 31./I. н. ст. 6 кор., 31./V. н. ст. 6 кор. і 31./VIII. н. ст. 4 кор.

Антін Володиславич. Фрагменти. Коломня 1905. 3 друкарні Вальгельма Бравнера в Коломні. Ціна 1 кор. 50 сот. Автор зв'язної військовій драми „Чоловік чести“ виступає тут з двома новими одноактовими драматичними творами: „Заті“ ст. 1—40 і „Філістер“ ст. 43—75. Визначну літературну стійкість має передовсім „Філістер“ через видержане драматичного напруження.

Олекса Стороженко. Оповідання. III. У Львові 1905. Ст. 138—16. Ціна 85 сот. Отення 99—100 ч. літературно-наукової бібліотеки, що містить С—ові оповідання: Матусіне благословення ст. 1—20, Межигородський дід ст. 21—28, Кіндрат Бубенко-Швидкий ст. 29—69, Прокіп Іванович ст. 70—118, Дороги ст. 119—138 укінчила Видавничя Спілка видане українських оповідань Олекса Стороженка.

Бурлака. На бистрих хвилях. Відень 3 друкарні Крац, Гельб і Оп. 1905. Ст. 174 мал. 16. Ціна 5 кор. в оприві. В отій збірці випечатаний на дуже гарній папері чистеньким друком містять ся 71 нових і коротких віршів д. Бурлаки між ними й поема „Жертва“ про бл. н. тернопільського ученика Шведа, що застріляв проф. Іловацького. — Книжку можна замовляти лиш у автора Buraka Wien, Universitäts.

Малий фейлетон.

Михайло Савка.

Я щаслива.

Авторизований переклад з німецького К. Кракелі.

Ніч ясна. Довкола панує глибока тишина. Далеко мріють хати і огородині,

облітні світлом місяця — немов безкрає, тихе море. Спершись на вігню, дивлю ся утомлений — на двір і сідажу очима за воздушними білими хмарами, що мчуть ся стрілою. При сім агадую свій прохід із перед кількох днів, рано до снід сонця.

На тій вандрівці заняв мою увагу маленький домок, далеко на передмістті. Що ж мені так сподобалося на тім домі? Ага — то був дикий виноград, що обвив його густо; при тім було все при домі таке приємне і гарне, таке блискуче — що впадало в очі нехотичи. На сивім розі даху бігали весело голуби.

До дому припірав досить великий — огрядний огородин. Схлядає сонце кидало свої перні промінні на росністі листки і цвіти — ах — як то блищало! — і на зеленію вбрані вікна, що їх блискучі шибби гляділи на мене мов цікаві, безжурні, веселі дитячі очі. В горі обвізались солов'ї.

Яє іділжно! Тут мусять жити щасливі люди — подумав я. Потім осміхнувся і з над моїми ідеальними гадками.

Не — без цікавості приступив я ближче і глянув в огородин. Під дивним каштаном сиділа дівчина, може двадцятилітня. По рівнім, лишеним виразу погляді — що був все справлений в оден бік — пізнав я, що вона сліпа — що допекла бідної панує вічна ніч. Але як же бо вона гарна була — ся сліпа! Я ще ніколи не бачив живого людського обличчя, в якому би всі його часті так гармонізували. Було то ніжне, біде лице — окружене густим чорним волосом, котре блищало голубим сявом і спадало розлетене на ший і плечі. Від тісно прилягаючої, темної одєжі відбивала біда краса обличчя ще більше. При тім всім — жадної цвітіння в носі, жадної пестрої стяжки на вбранні — ся одностайність разила мій очі. Співаюче стиснуло мою груди. Відна не бачила сходячого сонця, не бачила дерев, що блищали блискучими молодими листками — не бачила, що наоколог неї отворяли молоді ївильні свої голубі оченята і радісно тремтіли під матерним поцілунком сонця! Безжурне небо стелить ся над прочуючою дібровою — а усміхаюче сонце пригортає тисячами проміннів улюблену землю до свого горячого серця, і людська душа чує солодку тугу — єї потрясає нова надія. Все зачинає цвітти. — І про все те пробуджуване і бутє; про всю сию весняну красу не знає біда нічого — вона сліпа! Як дуже мав я рацію, коли отже я зовсім оправдано осміхнувся ся при гадці, що тут мусять жити щасливі люди.

Незугарний молодий мужичина виїшов з хати і прилучив ся до сліпої. Яка ріжниця! Його голова була велика а білий волос був зачесаний гладко назад, ніс загнений як у вірла а борода майже чотирокутна. Але я забув про його брідність, як він зачав говорити до сліпої своїм глибоким, звучним голосом. Оповідав єї про красу сходу сонця та про цвітіння, що цвіди довкола. Урвав одну цвітку і подав їй. Осторожно обматувала вона цвіт; потім спрямувала свій безжурний погляд на говорючого і отворила уста, з котрих усміхнулось до мене два ряди найкрасніших зубів: „Бруно...“

Він перебіг єї, ведучи єї руку до своїх губ. Слабий румянець викрав ся на лице сліпої.

— Аделідо, як тебе люблю! — зачув я його тремтливий із зворушення голос. Вона кивнула головою: — Я знаю. — При тім усміхнулася ся тихим щасливим усміхом.

Із здержуванням радісним окликом зігнув ся над нею і покрив єї очі, зацїлює уста поцілунком. Не боронила — голова єї схилилася на його груди.

По хвилині хотіла свою голову відіймити — але він притиснув єї загідно назад і шептав пристрасно: — Моя найдорожша Аделідо! Отже ти знаєш, що ти мені наймиліша на сім світі?

Кивнула головою і усміхнулася ся знов так безмежно щасливо. При тім гляділа ніжною рукою його лице. По хвилині сказала: — Я така щаслива!

Я потихо відійшов геть...

Заряд друкарні „Рускої Ради“

звертає увагу інтересованих, що всякі друксорт висилає лиш за попереднім надісланем належитости або за посліплатою.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймоднійших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струсовими перама, Marabout, Pointlace, соломкові і з газу білі в різних красках від найдорожших до найдешевших.

Вступ на баль послідна новість великий вибір.

Рукавички Glasé, шовкові гладкі т. зв. аjour Masqué різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевики бальві, анкерки, білі Glasé, золоті, Chevreaux з гачком або без него, цівжени і півчеревики.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, бальві наймоднійші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з шовковими передама, ковнярики, маншети наймоднійшого роза.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів в ц. к. надірнених фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикація з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куни, ласиці, кретові різного роду. Футра медвежі — до того відповідні муш для дівчат і дитин. Футряні і сукольні шапки, кучми т. зв. P. galapet, Sealskin, Nutria як також барета для дівчат і дам різної наймоднійшої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукоту Егера, др. Лямана, вовняні калісоми і майтки, рукавички, огрівачі колів і пультів, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки ченці для дівчат і дитин — заготтея на коліна до подорожі і т. д.

Конфекция диточої одіжки, як жакети, плащі до того лапуз, ковнярики, все після наймоднійшої моди.

Товари обувні. Склад америкських черевиків фабрика обуви Антона Чаека у Відні. Найбільший вибір різнодіної обуви Boxhall, з телячої елтинованої шкіри і т. п. дитинної сорти. Чоботи фільцові, до черевиків фабрика обуви Антона Чаека для панів, пан, дитин. Черевики з Chevreaux ланкери, черевики до ховзани. Все з найпольована взагалі різна обув.

Кальоші і черевики до снігу наймодній фабрикація.

у Відні, і Осипа Піхлера і Сивів в Грону Борголіна в Александруй. Найбільший вибір ильну і т. п. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполуче акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агенти.

60 (0—10 н.)

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок число 10, (дім „Просьвіти“).

одинок руске товариство аскураційне засноване в р. 1892

обезпечує будинки, движимости, збіже і нашу против шкідливіх, побирає уміркову плату премій, а чистий зиск т. е. надвижку з оплат розділяє межі членів яко звороті; в послідних трох літах виносил зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує шноди дуже скоро з одіжку шкід переводил разом з делегатом і місцевими членами. За 11 літ виплатил 7807 відшкодовань в сумі 4,161.668.— К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпечан на жите в краківскім Товаристві відстунає часть провізії з таких обезпечень на руско-добродійні ціли; длятого на жите треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА Фонди з кінцем 1903 р. виносять 1,013.691 к. і всі уміщені в цінних пан, пуцілярних.

ДНІСТЕР уділяє агенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 537.815.— керон провізії.

(—)

Я, Анна Чіляк

58 (14—52)

завдячую власному випахови помади, через котрої уживане, ариетного волоса дішнов до 185 см. довоти. Се є одинокое средство проти випадання волоса, скріплює і причесіває шговріст віддає великі прилзуги паням, котрим йде о красні вуся і бороду, аапобігає передчасному лисеню і сивиню, взагалі чудотворна ся помада вертає волосам так на голові як на бороді натуральну полискуучу бавру. Ділає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців.

Ціна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цілий світ за попереднім наділанем гроший, або за послілатою. Найліпше замавляти просто з фабрики:

Анна Чіляк

Відень

I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмід і Фонтін.

Друкарня „Рускої Ради“ виконує всілякі роботи друкарські окремю і дешевю.

НАНЦЕЛЯРИЯ друкарні товариства „Рускої Ради“ отворена в надійно сьвята від 1/11 до 1/11 год. пополу

РАМИ до образів і фотографій

до сьвятих і сьвітеских образів паспарту і виробі переплетничі найдешевше у

Б. Вальтера

Чернівці, улица Почтова ч. 5.

в забудованю біржи побіч готелю Готліба.

(8—10)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

МИЛОШІХТА

„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвидатійше і найдешевше мило. Вільно від всяких шкідливих домішок.

Всюди до набутия

При купні належить зауважати, аби кожний кавадок мила мав напис „SCHICHT“ і повнеше марку охоронну.

41 (8—18 н.)

Марка охоронна: котвиця
LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празі,

загалтно признаний знаменитий **усмирюючий лік на втиране** по ціні 80 сот., 140 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просимо жадати сей загалтно улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для остерожности приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдиві.

46 (19—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Елисавети ч. 5.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарко.

За редакцію відповідає Іван Захарко

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереження. — Рекламації неоче-
кутани відомості від ондат почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

за цілий рік 20 К. — с.
пів року 10 „ — „
чверть року 5 „ — „
місяць 1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і наложитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Атентат на вел. кн. Сергія.

Вел. кн. Сергій, царський стрій, що враз із Победоносцевим був справдішнім духом Росії, що обдарував її Плевним, що вивів на перші місця свої креативи як Трепов, Булягін, що був головним винуватком послідних кровавих подій в Росії — погіб смертю страшною як ніхто із пануючих родин. Тіло его формально розлетіло ся на дрібні кусні. Помимо того в європейській пресі, розуміє ся військом органів, що живуть при царських жолобах, майже не видно обурення на винуватців атентату. Убийство, хоч як воно було страшно, вважаєть ся лише як неминучу відплату російської революційної партії за безсоромні масакри московських студентів і публіки із 18. і 19. грудня і петербурскі події із 22. січня.

Що здавлене брутальною силою петербурських робітників, які по більшій часті не належали до соціалістичних організацій, було зовсім не рівнозначне із здавленням свободоловного руху всієї російської суспільності, давленої і знущаної довгими роками всякими виробами — се було ясне для всіх, крім самодержавних балбалахлів. І ось заговорила боева організація рос. партії революційної. Мимо засобів остерожности, які лиш собі подумати можна, сповново в п'ятишю в мурах Кремлю, твердині православія і самодержавія кровавий атентат із переражаючим поведженням. До Кремлю утік був — як тепер показує ся — вел. кн. Сергій зі страху перед атентатом разом із своєю жінкою, яка впрочім має серед населення великі симпатії, підчас вибуху стратки у півночі із Александровської палати в нічних одягах з одним клунком, в яким посиджувало всілякі дороговці. Засуди смерті, із яких один поручив в свій час вел. кн. Сергія, поодержували й інші підпори російської реакції, як Трепов, вел. кн. Володимир і т. д. Отсе й причина перераження, яке обходило правительственні круги. Кажуть, що коли цареві дано знати про ту страшний подію, то він лиш закричав із болем: „Колиж буде конець цьому горю“, а відтак розплакав ся і мало

не зімлів. Вражінє сеї вістки мусіло царське окруженє вразити тим більше, що в царській селі гостював посол німецького цесаря кн. Фридрих Леопольд пруский, що привіз цареві лист від Вільгельма II. Саме під час, як наспіла вістка про вбитє кн. Сергія, запалювано в царській селі свьчки й гомоніли звуки фанфари, бо гості мали засідати до пиру на честь німецького гостя. Розуміє ся нир вже не відбув ся...

Вел. кн. Сергій був генерал-губернатором Москви, але зааранжовані ним масакри студентів так его скомпромітували, що навіть цар, якого вел. кн. Сергій прямо держав в своїх руках, усунув его із того уряду, зносячи рівночасно рго форма і сам уряд, а вел. кн. Сергій остав командантом московського округу відскового.

Подробиці атентату подавані заграничними кореспондентами в дечім ріжняться від урядового комунікату. Московський кореспондент одного з париских дневників так описує хвилю атентату: На великим годивнику Кремля біла як раз 3. година, коли нагло дав ся чути сильний гук. На середній широкій улиці між судовою палатою а арсеналом бухнув в гору великий стовп огню. В подумини вилетіло до гори кілька предметів, котрі відтак чорною масою розстелились по покритій снігом землі. Коли дим розійшов ся, люди побачили порозкидані по землі кусні тіла, убрання і повони. З повоники лишили ся тільки передні колеса і димель. Коні сполошили ся і погальовували з передніми колесами через місто. Кусні тіла вел. князя позбрано до припесеної сирині і прикрито військовим плащем. В судовій палаті і в арсеналі пластрікали всі шибі. Візника викинуло на 10 метрів в гору. Берлінські дневники доносять, що окрім двох людей, котрі їхали санками, а з котрих один кинув бомбу, в атентаті брало участь ще кілька людей. Коли Сергій переїздив попри Миколаївську браму, минула его в повоні галюні інша повозка. В сій повозці їхали дві монахині, котрі вишнім стоїчим на тротуарі давали знати. Нагло три особи, стоячі на тротуарі, кинули ся

до коней Сергія і на хвилю здержали повозку. В тій хвилі кинено бомбу. Хто були ті монахині, ніхто не знає. Поліція арештувала тільки три особи, підозрілі о участь в атентаті. Інші особи, котрі задержували повозку і ті монахині, котрі давали їм знати, утекли. Говорять, що також ті три особи, котрі виконали атентат, а котрі приїхали до Петербурга в хлоскєм убраню, утекли. Цілий толуб Сергія був розірваний. Голова розлетіла ся на тисячі кусників. Товпа збирала кусники мундур на пам'ятку. Кажуть, що люди мацали пальці в крові вел. князя, писали нею хрести на мурах, кличучи: „нехай ся пров очистиє Росію!“

В кишені арештованого убийника кн. Сергія найдено крім револьвера також пашпорт на ім'я міщанина Гарасимова із Вітебська. Однак припускають, що пашпорт фальшивий. Удержує ся чутка, що убийник є сином визначного одного рос. достойника. До Москви прибув спеціальним потягом із Петербурга директор поліції Лопухін і надірокуратор дисциплінарного сенату Васильєв. По улицях Москви снують ся товпи народу. Перед Кремлем, який окружено довкола військом, стоїть величезні маси народу. — Частина тіла кн. Сергія, які вдало ся позбирати, зложено в монастири Чудів. Домовину вріто до поховини покровом перетиканим золотом. На подушці перед домовиною лежать ордери. Похорони відбудуть ся в середу. Як доносять з Москви, на час похоронів видано ось такі зарядження: До монастиря, в яким відбудуть ся похорони, не пускають внішні люди, а тільки монахи, будуть внішні тільки ті особи, що вилігтимуть ся окремих запрошенням. Літургичні обряди і богослуження відправити московський митрополіт в асистенції вишнього духовенства. Підчас богослуження за унової душі бл. п. князя, будуть присутні цивільні і військові достойники, ад'ютанти і двірські урядники, що будуть сповнювати почесну сторож при катафалку. По богослуженню попрацає цесарська родина тіло, після чого ад'ютанти віднесуть домовину до престолу. Відти віднесуть домовину члени цесарської родини і генеральні ад'ютанти

тимчасом до церковної крини, де будуть спочивати до остаточного похорону.

Збори „Народного Дому“ в Чернівцях.

(Дакхше).

Касове справозданє за час від 1-го січня до 31-го грудня 1904. виказує скількість доходів на суму 40587 кор. 60 сот., на що зложила ся готівка з попереднього року 20708 кор. + 122390 кор. заповоги соймої і жертв + 1880270 кор. доходів з бурей враз із єї заповогами + 86052 кор. доходів із товариської читальні + 285287 кор. доходів із ввіймю реальності. До сего ще дочислити 1500663 кор. затриманих позичок, 200 кор. + звороту позички бурей і 270 кор. дивіденда в Рускій касі. На розходи зложила ся 32820 кор. коштів адміністрації реальності + 324795 кор. коштів адміністрації товариства + 1044891 кор. сплачених довгів + 165962 кор. заплачених податків + 2437006 кор. видатків на удержанє бурей. Видатки вносили отже разом 4005474 кор., так що в касі остає готівки 48386 кор.

Стан маєтку товариства з днем 31. січня 1904. по порівнянню активів з пасивами виказує чистий маєток в квоті 5340317 кор. Найзначнішу позицію між активами займає реальність з водопровадами, електричним освітленням, побічними забудовами і городом вартости 120000 кор., між пасивами перше місце займає довг гіпотечний буков. поземельного банку в сумі 47575 кор. При сій нагоді годить ся згадати, що минулого року сплачено із сего довгу 653701 кор.

Існ. Ом. По повнєч навізуючи до сего факту, що чистий маєток товариства вносить всего 53 тисяч корон, без розходів що раз збільшують ся, а приходи остають все від них менші, ставити таку резолюцію:

„Нинішні збори тов. „Р. Н. Д.“ в Ч. звизначають руску суспільність,

Ірина К. М. Норелевичівна.

Маскарада.

Новела з аристократичних кругів.

В клубі гучна забава. Величезні салі декоровані до самої стелі свіжою запашною зеленню, з якою мов в калейдоскопі мішала ся сотня вайгариїшних, найріжнobarвнїшних дорогих тоалет — і сотня всяких запахів ніжних перфум. Електричне світло, мов з великих огненних пугарів цвітних, обливало сей чарівний образ неначе взятий з тишечу одної ночі, неначе хвилево вхоплений з якоїсь надземської країни. Шумні, могутні тони музики розпливали ся мов філі морські, і мов єї силою уношені плыли та кружляли людські, хороші постати однинені в найдивніших фантастичних строях. Кругом кипіло життя; із світла магїчного блиску, із одурюючих запахів, з чарівних барв, з блиску розгорілих очей, із філюючих грудий — із усього дмало буйністю, жадобою розкоши, розбурханими пристрастями...

Якби так в сей мимо всего гармонійний і на диво причаровуючий хаос поглянуло крізь щільну око

і найбільш зобов'язаного, пережитого аристократа, то воно не могло-б відорвати ся з подиву, і в першій хвилі не могло-б піде знайти відпочинку; не спочало-б навіть па тих мов зірниць блискаючих струнних головках фляшок з шампаном, що гордо стоячи рядком в богатім буфеті, виглядали деколи вижидуючо, як тільки густа тьма людей, стоячих в входових дверях, проріджувала ся, або подавала ся трохи на сік, пропускаючи якого нового гостя.

Очи холоднокровного критика віднайшли би швидко центр серед тої товпи красавиць маскованих на правду (і так собі) — одну одійсеньку постать, струнку, маєстатичну, убрану в найбогатіший чудовий стрій Туркині, що тихою, повільною ходою просувала ся одиноким крізь густі філі людські, з напів студеними побіжно очима, холодно і мов з утаєною погордою поглядаючи на всіх з розкішними, цїпко зложеними устами, з рівними бровами, що висіли насуплено над класичної форми носиком, з личком тим більше відбиваючим від всіх нинішніх лиць і оригінальним, бо дуже смагливим, майже золотавої

барви бронзи, якої не в силі віддати ніякий маляр. Очи, щоби навіть мимо волі раз лиш его вгляділи, не схотіли-б дивитись на щось иншого, причаровані, осліплені тою красою. Вони-б тільки слїдили за тою Туркинею, а тоді-б для них весь чар, весь прочий свїт мов-би нагло запав ся — погас-би.

І очи всіх мужичин були звернені з зацікавленням і з неутаєним захватом на неї, так само як і очи всіх женщин-красавиць з виразною заздрістю; зі злобою а навіть з ненавистю. А коли Туркиня перепливши стиск спокійно остановилась побіч, опершись плечима о високий мармуровий стовп салі, із заложенними на грудях руками, із спущеними очима, — ніхто не нажив ся до неї наблизитись і велике колесо вільного мієдїя освітлєнє електрикою окружало єї так як зелені віти стовпа єї головуку завітну срібною тканиною...

Невідступно, хотяй все по-далше кружляла коло неї друга, мала, філігранова фігурка, мов зірниця маленька коло свого сонця: була то маска з чудовими, глибокими, як небо синїми очима, із золотим волосечком, в дуже елегантнім і бо-

гатім строю пазя, а за нею диво! товпились самі мужичини. Пазь не спускав очей з Туркині — а та немовби нічого — нічого не бачила... Усміхала ся тільки легісенько, ледви помітно, а коли підняла повіки мов серпанкові заслони і обкидала бистрим поглядом своє окруженє, тоді єї великі чорні як ніч очи сипали таємничі, жарючі блискавки.

— Послухай-но, графе, чи там правда — султани — твої жінки дуже гарні, справді, як Венера, так, що дивуюсь, чому она не одїла єї поясу — а волїла спити пазя — заговорив один кругленький, як на Меркурія досить неуключий молодєць до графа Торна, перебраного за султана, що стояв собі непорушно біля другого стовпа і скрадьки глядів за Туркинею, — але я тобі скажу: тобі до пари — так ось-та Туркиня! Вона тисяч разів краше як казочна Сніговка, хоть і чорна як смола... Мабуть нині буде коронована.

Торн не відзивав ся. Другий товариш, зачувши ті слова і собі прикасав ся:

Великий Ахмеде — Анахтеме — чи знаєш, що говорять? Що отєя

на Буковині до ревнійшого і успішнішого підтримування нашої народної інституції на Буковині Народного Дому".

Надуч. І. Ілюк додав до сєї резолюції те, аби збори завітали не лише читальні але і всі інші рускі товариства до вступлювання в члени Народного Дому.

Тут забрав голос суд. сек. М. Коралевич, який ставить від надзвичайної комісії внесення, щоб уступаючому виділові ухвалити абсолютну, бо перешконтроване книг діловодчик виказало, що все знаходиться в найліпшій порядку. (Примітка). Третю точкою зборів був примінар на р. 1905. Подрібні позиції его вказано в печатанні звіті виділу, на який покликано ся голова зборів зазначаючи лиш, що сума розходів на р. 1905 доходить до 62,841-20 кор. Примінар сєї збори прийняти.

З черги розпочала ся широка дебата над справою будови хати для бурен, яку розпочав референт виділу про. А. Клим.

(Конєць буде).

„Попечителі“ Росії.

(Конєць).

Александр великий й... концесіонар. Александр Михайлович, шурин Николая був побіч Володимира і Сергія головним ініціатором і організатором петербургських масакр. Менше чим хто небудь другий бажає він собі народної управи не задля своїх політичних пересвідчень а радше і виключно з причини свого незвичайно розвиненого зміслу... гешефтьєрського. Реформа відобрала би ему головні приходи, які становлять ріжного рода концесії. Росія ему завдаче іменоване Плевого. Ненавистний князь, предвиджуючи війну в Манджурії, задумав подвоїти свої величезні зиски, які мав з доставки дерева до Сибіру на направи дороги і огріване залізниць. В липні 1903 р. предложив він Віттому новий контракт доставки, де всі ціни були у двох підвишені. Вітте рішучо відкинув. Прийшло до прикрої сцени. Александр вдав ся до царя, обжалував Віттого за „непочтительное і революційне“ поведене, призвав ще й жінку на підмогу і справив ся так гладко, що в три дні після Вітте мусів уступати.

Туркиня з пекла до нас загостила, і доти не заберець ся, поки не зведе яку душу, а тогді зникне з нею разом так як і появилася.

Граф Торн усміхнувся іроїчно. „Може би ти був радо тою душею? Ге? Відвідав би і пекло з нею, насмішковав ся знов Меркурій. „Та ба! треба власне душу мати!“

Граф тільки здвигнув раменами і відвернувся — з другої сторони мов з землі висунув ся чорт.

— Го-го! про душі мова — а чорт вже ту! — засміявся Меркурій, — „а слухай-но, хвостанче! Чи не допоміг би ти султанови в його і так вже повний гарем дістати ще й сю Туркиню?“

— Значить ся — звести султана? — захохотав чорт. Тож дивися, чортової помочи вже й не треба, він вже сам на ту дорогу направив ся... але — стривай! Туркині і сам чорт-Люципер не зведе. Чи не так? Гей, Люципере, прошу Вашої некольної Великої на хвилику сюди, на важне питанє! — закликав чорт в сторону буфету, де саме показала ся червона, блискача корона з самих довгих язвків — і незабаром прикотилася як бочка,

50.000 франків Вел. князя Володимира. Париж тямить ще, як за послідного свого тамки побуту гостив князь в редакції одного з найбільших журналів. Ось при якій нагоді дістала ся нашому братови ся почесь.

Провівши ніч в одному кружку, найшов ся князь рано з програною 50.000, котрі не мав чим заплатити. Перше его діло було телеграфувати по гроші до Петербурга, але там не хотіли і чути про нічо.

В тім клопоті пригадав собі князь запрошене одного париского журналіста. Реклама, якої шукано в зносинах з Его Величеством вартала чейже малої прислуги... так зовсім справедливо думав князь.

Сейчас посилав до шефа журналу одного зі своїх заступників, щоб сєї дискретно розкрив ему прикре хвилево положене князя і просив вистарати на два три дні гроший, яких князь доконечно саме тепер потребує. Директор поладив справу вдоволюючо.

В кілька годин опісля задержав ся вел. князь зі своїм двором перед готелем журналіста і обзирає его з гори аж у низ, від редакції до машини, а за той час домашній фотограф знімає его подобиє в різних позах, щоб ілюструвати слідуєче число.

Не знати лиш чи, коли і в якій формі звернув князь випозичені 50.000 франків.

Революція в Росії.

(Дальше.)

За Александра II. наступила досить сильна депресія і політичний застій не лише в Росії, але також поміж революційними партіями за границею. Революціонери розчарували ся, а особливо завіз їх мужик. Багато з них спроневерило ся принципам нігілізму і переходило глибоку реакцію. В тому напрямі стали ділати Достоевський і Толстой. Молодіж звертає ся до релігійних питань і переймає ся етичним анархізмом. Марксизм скріплює переконанє, що політична революція не вилічить російської недуги. Для стрункілого лібералізму і його індиферентизму прийшов в саму пору новий неополітичний напрям, як також філософія Ніцше і его осуд

з шклянкою Мадейри в руках — постать Люципера.

— Уважай лучше на свою жінку, до чорта! — загудів він грубим басом на графа. Всі засміяли ся, бо в тій хвили пазь, наблизившись несміло до Туркині, білою як сніг ручкою погладив легонько її рамя, довгий, спадаючий рукав, і швидко відвернувшись, замішав ся межі гуртком грацій та богинь...

— Скажіть-но Ваше некольне Величество — помітив чорт жмурячи очі із зловим виразом — чи не небезпечна та Туркиня для вас самих?

Власне навинула ся жіноча маска, представляюча дуже фантастично „фаму“ й голосно засміялась: „Дійсно, Люципер сам може се з власного досвїду потвердити. Він пізнав скорше твердість бронзової ручки тої Туркині, як м'якість і аксамитність її підбородка“.

Граф Торн здригнув; не знати, чи ізза того, чи тому, що довідав ся тепер про правдивий кінець історії тої Туркині з Люципером-генералом, чи ізза попередньої короткої сцени, дивного захованя пазя супроти тої самої Туркині, котре предць не могло остати незамічене.

западної цивілізації. „Звузи образоване“, звучав приказ царя до міністра просвіти, і в тому дусі розпочато реакцію на університетах. Катков оголосив маніфест, в якому цар Александр приобіцяв скріпнути дану ему „небесну манну“ а Победоносцев виклав в імені ортодоксній і еї матеріялістичній місцизму запану освіту і еї політичні установи висказом: „Ясно думає тільки дурак!“

Від кінця 80-ти років аж до тепер заняли образовану Росію питання, які викликав марксовський економічний матеріялізм. Особливо завзятий спір вів ся поміж „народниками“ а марксистами о економічний, капіталістичний розвиток Росії. Не має найменшого сумніву, що під впливом „народників“ розвинув ся російський ревізіонізм, який найшов свого основателя в Струв'ї*) а в молодечім Бердяєві одушевленого вістуну повороту до філософського ідеалізму. Ідеалізм — гомонить в останніх часах з усіх сторін, ідеалізм проти матеріялізму!

Сей кавч виходить не лише від ревізіоністів, але також від правників (Новгородцев) а особливо від прихильників літературного ідеалізму. Ідеалізмом називано містичний рух новоромантиків (декадентів), якого представителем був Достоевський а тепер є Толстой.

Сильний вплив соціалізму а спеціально марксизму видко на Горькім й Андрееві. В мало звісних творах Чірікова величаєт ся проти давнішого нігілізму лібералів і соціальних „народників“ марксизм і его погляд на історію.

Доперва з точки погляду тої найновішої синтези давніших напрямів, на основі того не зовсім органічно переведеного синкретизму ріжнородних реформаторських і революційних естремів можна уявити собі теперішню ситуацію Росії і відповісти на поставлене питанє: Страїть чи бійкот?

Передусім приглянути-б ся ближше особам і верствам, що виступають на публичній арені. На самому переді стоїть шляхта в земствах, що заступає ся за мужицтво. Заступники земств на відбутах в Петербурзі зборах в своїй нетицї владуть найбільшу вагу на політичне дої селян. Про домагання і бажання робітників нема там і згадки. За те домагають ся вони конституційних прав а між тим особливо контролю державних фінансів і адміністрації. Розумієт ся, що і шляхта хоче поправи економічного положення. Вираваї в нетицї об тім не сказано і не потреба було говорити, скоро шляхта взяла в свої рука аграрні реформи. Загально звісна річ, що в Росії знаходиться ся в крайню скрутнім положенню і поміщик і мужик.

Поруч шляхти є войско, що бере

*) Бувший проф. унів. а теперішній редактор революційної російської часописи „Освобождение“ в Парижі.

Люципер нагороївив ся — і хоть вже заціпна Фама в буфеті зникла, він на своє оправданє заревів на всю салью:

— Я хотів тільки поспостирити на підбородок тої Туркині, чи воно часом не коле!

В тій хвили очі незнакомі звернули ся в сторону графа, перерігли бистро гурток його товаришів, під довгими віями затремтіла зловіщо блискавка. Граф Торн не могучи довше опанувати себе, кинув ся до неї, однак заки дістав ся кризь вир танцюючих до того стовпа — еї там не було. Співив ся і шукав очима еї блискучої шати, еї мавстатичної постати. Вкінці углядів еї, і мимоволі бліде, як мармор його біле лице зблідло ще більше. За Туркинею, що прямувала зі спущеною головою до салї зимового городу — поступав крадьки малий пазь.

— Що се — заздрість? — блиснуло графови і нараз тисяч предивних почувань заворушило його еством.

Він мов ошалілий побіг за Туркинею, не бачучи своєї жінки ані нікого і нічого.

(Далі буде).

діяльну участь в революційнім руху. Від часу рухавки декабристів в офіцерських корпусі вічно знаходять ся недоволені і революціонери. Офіцерський корпус представляє в Росії досить високий степен образовані а часто гуєто навіть дуже солідного образовані. До того прилучаєт ся, недоводене тих людей, що як раз найбільше терплять ізза тих крайню невідрадных відносин. Недавно була поміщена в часописі телеграма про „нігілістичні“ бесіди офіцерів Штесса. „Лішіть їх, хай говорять і критикують, вони всі ані разу не виставляли свого життя на небезпеченство за вітчизну“, мав Штессель на то сказати. Образовані люди як раз на війні мусять неохотно глядіти на надужити військової управи і найвищої військової команди, бо навіть найбільше склонний до саможертви жовієр не даєт ся радо застріляти ізза невідності Алексеева або велико княжого адмірала. Лишень тим робом можна собі пояснити пушочний вистріл в часі йорданського водосейти. Не дивяця отже, що серед таких відносин навіть військо є непевною підмогою колибаючого ся престолоа. Не треба відійти при тім згадувати, що більшість офіцерів належить до стану шляхетського.

Поруч шляхти на перший план виступають заступники так званих ліберальних верств як письменники, професори, студенти. В теперішнім революційнім руху особливо впадає в очи той факт, що професори захищають студентів проти правительства та, що ліберали взагалі виступають тепер відважніше і енергійніше ніж попередніми роками. А найбільше однако треба підчеркнути се, що ліберали ідуть рука в руку з робітниками.

(Конєць буде).

Реформа ґрунтових книг.

Потреба справлення книг ґрунтових ставала для нашого населення що раз більш неукучою, чому давали нислів і наші послы в соймових промовах. Безпідніцї домагання, поаторювані між ними і сєї сесії соймової в бюджетовій дебаті доводять до бажаної ціли. Правительство — як відомо — внесло вже в радї державній проект закону про реформу ґрунтових книг в Галичині і Буковині. Новий законопроект складає ся із IV. частий: I. обнимає (§§ 1 до 27) постанови про поділ тіл табулярних, II. (§§ 28—31) про справляванє нисев на картї власности, III. (§§ 32—36) постанови на случай поновного закладання книг ґрунтових або частин одної книги ґрунтовой а в часті IV. (§§ 37—40) кінцеві постанови.

До законопроекту долучено просторе мотивованє, у яким обговорюєт ся теперішній злий стан книг ґрунтових і его причини а відтак поодинові параграфи нового закону. Заведене книг ґрунтових, довершене на Буковині від р. 1873—1884, а в Галичині від 1874—1896 не довело до бажаного успіху і не довело до представлення в книгах ґрунтових дійсного положення правного річєвих прав існуючих на нерухомих добрах. Від того часу відносини в значній мірі ще й погіршили ся. Книги ґрунтові сїх країв знаходять ся в незвичайно попутанім стані, так що виявила ся потреба надзвичайних зааряджень ради санації справи.

При закладанню ґрунтових книг в Галичині і Буковині треба було поборовати значні перешкоди. В часі, як їх заповнено були відносини ґрунтовой власности іменно на селі не упорядковані. Сільське населенє, що в переважній часті не зміло ні читати ні писати, привило з давного давня не втягати до книг списів про набуванє нерухомих та відводило ся фактичним посяданєм. Снадакове поступованє було у великим занепадї. Катастрофальні операції, що творили основу до закладання книг, оставляли ще богато до бажаня, щоб згоджували ся із фактичним станом річєй, передовсім в околицях гірських. Широї верстви селянські поводили ся дуже часто супроти закладання книг обоятно і з недовіром; в заводжуванню ґрунтових книг добачували вони фискальне урядженє, що будїм стояло то із вміром ґрунтового податку, який переводжувано менше більше під час закладання ґрунтових книг. Незвичайно некор-

сно відбита ся ще й тоті обставина, що комісарі для книг ґрунтових не мали ніяких помічників організаторів. Ті відносини з такою ж іншою протиположною логікою за собою такий наслідок, що ґрунтові книги не згоджували ся із фактичним станом вже тоді, коли їх утворено. Старання, що змагали до спростовання ґрунтових книг, не спростовали поправки, бо дуже часто не звертали уваги на речини, визначені до згодишування закидів проти несправедливих вказів посяданя і власности. Також і пізніше не udało ся привести до ладу ґрунтові книги в Галичині і Буковині. Недостаті тих книг представляють ся в головних нарисах ось так:

I. Залишений винос права власности теперішнього посядача на цілім тілі ґіпотечним, що є приписане одному із попередніх посядачів, а дуже часто й особі непомірній, або непристатній а докоди і селіґованій.

II. Зanedбане відписання поодиноких частин ґіпотечного тіла, при цілковитім ігнорованні прав набувця або його законних наслідників, згідно теперішнього посядача частини нерухоомостий; дотичне тіло ґіпотечне буває — як в першій частині — приписане ще одному із попередніх посядачів.

III. Істотне відношення співвласности тіла ґіпотечних, що на ділі бувають поділені на частини між поодинокими особами. Таке ґіпотечне представляє ся як спільна власність багатьох осіб, а на ділі не має ніякої спільности. Пряміри такої співвласности лучають ся часто, передовсім часто в гірських околицях.

IV. Відношення співвласности тіла ґіпотечних без цвфорового вираження частей, належних кожному співвласникові, або без вичерпання цілости частей затичених сумою до книги так, що із книг не можна сконстатувати, кому припадає частина, якої не достає що до цілости. В іншому знова случаю сума частей спільної власности дає більше чим цілість і т. д.

(Далі буде).

Спостереження з театральної вистави на селі.

(Допис).

Не давно тому був я в селі Габоні як раз в той час, коли „Січовики“ виставили були комедію „Мужики артисти“. Се був перший виступ ґабонських селян і яні ті що приїжджали штунці яні ті що грали єї, мабуть не виділи ще в житю театру. Вдаючи ся в розмову з одними і другими спостерігав, що селяни-гості і селяни-виступи вистави підміняють трактують такі вистави. Підміняють висловлювались про свій виступ досить поважно; видно відчували (хоть не розуміли) вагу такої праці. Не знаю, чи то вишло в них з передумана акція, чи може, той що вчив їх, впоїв в них се, але я все таки пізнав з їх бесіди, що они хоті не ясно, признають таким виступам культурну вагу. — Селяни-гості дивились на се як на іграшку. І навіть висловлювались досить маловажно про виставу, називаючи єї комедією. Розуміє ся не мали они тут на думці драматичної комедії але от щось такого в роді кугларських шук або щось подібного. — Се було ще перед представленням.

Розпочала ся вистава. Селяни-артисти грали досить удачно (видно приготувались доволі), виконували все з достаточною свободою а навіть деякі переняті були тим, що віддавали.

Ну а що-ж селяни-гості? Зразу мовчали, дивились в артистів і не мож було собі дати справи, чи они слухали більше слів, чи придивлялись характеристичі осіб. Певно се друге. Але відтак почувлись раз сміхи, раз здивоване, раз ніби погрози („Ади на него!“) а навіть охкани. Видно заінтересувала їх сама акція. (Треба згадати що перед виставою пояснено цілу комедію селянам гостям, подаючи зміст і задачу поодиноких осіб виступаючих в штунці). — З жиди — приміром — сьміялись раз а раз знов озлобювались, як він казав собі дати Марусю для свого гешефту. З паника Панька сьміялись, але як его син відтак нарікав, що батькам лиш горівка в голові, то охкали всі, якиби на команду. А як виступив на сцену „фельд-вебель“, що то 30 літ служив в війську і

як розвідувався як то его брат Панько, поступив з ним і его донькою, то видно було по охканих а навіть затираях рук, що они тїпались з того (вже вперед), що може „фельд-вебель“ пімстити ся в якийсь спосіб на Панькові за те, що виганяв его доньку з дому і що захираючи его маєток досить огидним способом.

І хоті ціла ся комедія не дуже вдало зладжена самим автором, деякі місця в ній випрозовані не зовсім ясно, та прецінь, по переднім поясненню, селяни мусали єї зрозуміти, коли давали такі ознаки раз приїжджальності а раз неприїжджальності до виступаючих в ній осіб.

Представлене се було наукаючим для селян але ще більше для мене. Я переконав ся, що наших мужиків мож удивляти театральними штуками — випровадженням життя перед его очі. Можна мужика тим способом (і то тим найбільш) навчити одно любити, друге ненавидіти, навчити его товариського жити а що найбільш, видіти навіть ідеали, яких досі наш мужик не має. — Відчит лудить его; за монотонний для него. Візьме слово (примови) заінтересує его лиш тоді, як бесідник є мистцем в своїм фаху згідно в орудованню бесідою. Книжки мужик читати не коиче ханаєсь, перше тому, що або не вміє, або вміє дуже слабо, так що читаючи мусить думати над складом звуку а не про зміст прочитаного а друге тому дуже часто нема в него часу на такі річі. — А театральні вистави є найбільш пристатні для селянина. І як хто багне мати просвічених мужиків, то най буде певним, що через театр осигне се найкраще. — Театр і уморальняє его і просвітить і дасть ему певні житєві стремління, яких нема досі у мужика.

Наша інтеліґенція по містах заводить у себе товариства, чи то касинові чи мо інші, для плекання піби-то товариського жити. Узаджують концерти, театральні вистави, вечери з танцями, „пін-ніки“, відчити, вечери сміху, і т. д. аж в безконечність а все те лиш на те, що б піби то піддержати товариське житє а може й більш для того, що би поодинові інтеліґентні члени нашої нації не згубились між іншими націями. Се аж дивно виглядає, що наших образованих інтеліґентів треба ще піддержувати, щоб Боже борони не пропав хто між чужими, як віця в чужій череді. Та на жалі так воно справді є і навіть мусить бути. Коли-ж таке є з інтеліґентами, то що-ж доперва з тим темним мужиком?

Але як вже такий етап річий мусить бути, то по мой думці ті не цілком свідомі інтеліґенти не коиче мусять зборбувати сям всеї решти свідомих. Нехай одні свідомі інтеліґенти посвятили ся для несьвідомих а друга часть свідомих нехай посвятили ся для селян. Я не перечу, що тої другої частини нема! Ні, она є але не робить стільки, кілько-б могла робити.

Звичайно ті другі інтеліґенти вибирають ся на село або з промовами при отворюванні товариств або їдуть з відчитами. Але що-ж? Не всі се потрапляють. Звичайно ті, що їдуть на село з відчитом, садять ся коиче на ориґінальність і або справді дають щось дуже ориґінального або нічого. Другі-ж раді-б вступити в їх слід, але природа пошукнула їм талану краснорічності або ориґінальности.

Я бим гадав, що дуже добре зробили-б наші мійські інтеліґенти, особливо молоді, як би не лиш їздили з відчитами але щоб вивчили ся одну, дві театральні штуки і їздили з тим по селах. Клоуїт був би лиш з декорациями, але і се мож побаротити. Мож її справити з разу зі скаротом, які-б люди — думаю — охоче дали і мож їх так узадити, щоб мож було їх дуже легко перевозити з місця на місце. Потім мож мати і деякі малі доходи із вступів а єї покрити-б бодей кошта подорожжя. Люди охочі до сего діла знайшли би ся. Будинки на представлення також знайшли би ся. Во думаю, що кождий учитель постарав би ся вже о се, щоб мож було відограти штучку в шкільнім будинку. А з часом мож навіть постаратись і о таке, щоб шкільна рада припоручуючи будову шкільного постарала ся о се, щоб будинок був пригожий не лиш для дїтвору але і для єї батьків. Боже се чей не коїдувало би з просвітою а школа то не спеціальна святина науки

а „б“ „в“ „г“, але повинна бути святиною всякої доброї науки. Зрештою, як можуть куглари уживати шкільних будинків, то тим більше тепер.

Такі принагідні театральні трупні зробили-б більше, як всякі відчити а ще те, що познайомили би селян з театром і заохотили б їх самих до чогось подібного.

Спостереження на ґабонських мужиках привели мене на сю думку, тому й хотів бим поділитись тим з другими, бо думаю, знайдесь багато охочих людей, що і подумают над сею справою і возмуть ся за діло а другі знов підпруть їх змагання. Друге й тому пишу отсе, що може тим наведу кого на яку ще ліпшу гадку, а сего може виважесь доскупити і може що зробить ся остаточно для наших селян.

Початок сего — як і всего тяжкий, тож можна розпочинати чимось малым, щоб не було великих коштів а далі діло само себе зміцнило-б.

Неідеаліст.

НОВИНКИ.

Чернівці, 21. лютого 1905.

Личні вісти. Пос. Пігуляк вернув із Відня до Чернівців. — Краєвий маршалок бар. Юрій Василько поверне до Чернівців із початком марта.

Буковинські посли у президента міністрів. Президент міністрів бар. Гавча прийняв дні 19. лютого депутацию із Буковини зложену із віце-маршала краєвого д-ра Ст. Смал-Стоцького і послів Николая Василька, д-ра Авреля Ончула, бар. Гормузаного, през. Ланґелана, пос. д-ра Штраухера і д-ра Флора Луку. Конференція тривала поперх пів години, і обговорювано на ній дуже докладно краєвий проект фінансовий. Посли є пояснені бар. Гавча дуже вдоволені і успокоєні що до можливости зреалізації того проекту. В фінансовім проекті як в деяких інших соймових законопроектах — як довідуюме ся — потреба перевести деякі коректури формальної натурі. Для їх переведення буде складана по великодних святах кількадезая жоротенька соймова сесія.

Із судових кругів. Надсудитища Василь Мораря покинано до сповнення служби при касацийнім трибуналі у Відні.

Краєвий банк. Санціоноване законом про краєвий банк — як заповнюють з компетентних кругів — наступить вже в найближчих днях.

Із залізничних державних. Із днем 17. лютого привернено наново рух залізничний на лінії Ікшани—Сучава.

Заходом тов. „Кружок українських дїчат“ відбуде ся в четвер, т. є. д. 23. с. м., в селі „Нар. Дому“ відчит п. В. Калпновича п. з. „Депо про звичай і війскові наради запорожських козаків“. Початок точно о 6. год. вечером. Вступ вільний, гості пожадані. — За виділ: *Галія Шкурґаніона*.

25-літній ювілей міщанської читальні. Товариство „Міщанська читальня“ в Чернівцях буде урочисто святкувати 25-літній ювілей свого існування. В п'ятницю, 3. н. ст. марта 1905 о годині 9-ій рано відіравать ся в греко-католицькій церкві соборне богослуження, а по нм відбуде ся похід з прапором. З огляду на те, що члени товариства беруть участь в Богослуженню з прапором товариства, то виділ просить їх як найчисленнійше явити ся точно вже о 8-ій годині рано в Брацкім Домі, ул. Кушнірська ч. 10 в святничій одязі. Друга частина ювілейного свята відбуде ся в неділю дня 5. марта. Розпочне єї Ювілейний концерт, який відбуде ся у великій салі товариства гімнастичного (Turnhalle) ул. Йосифа ч. 14. із слїдуючою програмою: 1) Повитане го етій. 2) Відчит про 25-літню діяльність товариства. 3) Вербовка: „Помарини квіти“, хор мішаний. 4) С. Яричевский: „Солов'єва пісня“, декламація. 5) Вахнянин: „Ура у бій“, хор мужеский. 6) Привіти. 7) Ф. Колесса: „Гей ти тату наш“, хор мішаний. 8) С. Яричевский: „Пісні перелому“, декламація. 9. * * * „Битва“, хор мужеский.

10. Ф. Колесса: „Вулиця“, хор мішаний. Хором управляє п. Мирон Гундич. Ціна місць враз з податком від карт: I-рядні крісла по 3 кор. 30 сот., II-рядні по 2 кор. 20 сот., III-рядні по 1 кор. 76 сот., Вступ на салю 1 кор. 32 сот. Початок концерту о годині 8-ій вечером. По концерті слїдують танці. — За виділ: *Посиди Митцан голова, Іван Ясїнський писар*.

Переписні листки дуже гарно вишнані з вірною фотографією всіх містських наших послив, можна дістати в канцелярії друкарні „Рускої Ради“ по 10 сотиків за штуку.

Засуджене редактора. Редактора гішпанської часописи „Pais“ засуджено за обиди і клевети проти архієпископа Нозаледа на три літа в'язниці, 4 роки вигнання і 500 пезетову грошану.

Пожежа. В забудованих господарських Л. Лисановського в Давиденах (пов. Сторожинськ) вибух сини дими огонь, що заподїав шкоди на 18. тис. корон. Між вильним згоріло враз із стайнями 45 штук худоби.

Вибух перед мексиканським консулятом. В суботу вечером зачато перед мексиканським консулятом в Парижі детонація. Безприволочно по сїм арештувала подпіна одного около 35-літнього Іспанця Грациу, що був доволі тяжко поранений і мав многі рани із попечення. Его перевезено до шпиталю. При нм найдено наладований револьвер і штилет. Грація заявив, що він має підстави до скарги проти мексиканських властей. Агентатом хотів він звернути увагу на свою особу. В помещанню Грациу сконфісковано кузєр повний насиченого олова і стрільничого пороху. Грація заперечує, неначеб він був анархістом.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

✓ **Нагороджена „Михайловою премією“ новість.** Передвчєра о год. 12. в полудне — як пише „Руслан“ — зішли ся члени конкурсого суду, щоб зайняти ся оцінкою історичної повісти п. з. „Ярошенко“, яку прислано на конкурс „Михайлової премії“. Явила ся радник Олександр Барвінський, радник Анатоль Вахнянин, заст. голови „Промислів“ др. Кость Левицький, проф. др. Кирило Студинський і др. Іван Франко. Член конкурсого суду, проф. др. Олександр Колесса виправдав свою присутність і прислав прихильну оцінку на писмі. Фундатора Михайла Тишкевича заступав др. Студинський. Дебата над присланою повістю тривала годину. Всі члени, по черзі, висказували свої гадки, поім приступлено до голосованя і приєднано авторови повісти одноголосно премію 700 кор. Автором нагородженої повісти є др. Осип Маковей, наш визначний і симпатичний письменник, якому на сїм місці складаємо щорі желання і висказуємо гаряче бажанє, щоб працював далше в сїм напрямі та збагачив наше письменство не одним ще твором свого пера. О скільки дізнаємо ся, члени конкурсого суду прислали при сїй нагоді щирий привіт фундаторови, Мих. Тишкевичеві, який перебуває тепер в Римі, а з окрема повідомлено про висіддї наряд автора. З огляду, що через два роки не прислано ніякої історичної трагедії, чи драми на конкурс „Михайлової премії“, тож небавом буде оголошений новий конкурс за однорічним речинням. Премія за драматичний твір, зложена в товаристві „Промислів“ д. Мих. Тишкевичем, вносить 1100 (тисяч сто) корон. — Повість „Ярошенко“ основана на тлі Хотинської війни в р. 1621, війни, котрої ходу і кінця вичінувана зі страхом ціла тодішня Європа, бо сам султан Осман II. шов на Польщу з 300.000 війська против 30.000 Поляків і 40.000 Козаків. Козаки причинили ся найбільше до того, що Польща тоді вийшла із сїї війни цілою. У події сїї війни вилетіла пригода єврейського міщанина Ярошенка, котрому польська чата забрала родину, напачки несподівано на Серет. Читаючи інтересні пригоди его, читач пізнає заразом цілу війну.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Ренлямації неопе-
чатані відліт від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковина“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Бесіда посла Романчука,

виголошена при бюджетовій дебаті на за-
сіданні палати послів д. 15. лютого 1905 р.

Висока палато! Роздробленем нашо-
го парламенту на малі стороництва і
бознастанним висуванем дрібних пар-
тийних справ і поглядів поясняє ся, що
навіть теперішня дебата — з виїмком
вчорашнього дня — будить в сій пала-
ті лише слабе зацікавлене, хоч се від
трех літ перша дебата бюджетова і до
того ще получена з дискусією над за-
явою нового правительствва та з виїм-
ними справами. В теперішній поважній
і не тільки для австрійської держави,
але й для цілої монархії, а навіть для
цілого світа так дуже важній хвилі
належало би бодай від провідників вели-
ких стороництв надійти ся і бажати
лишніх слів. Я, член одного з наймен-
ших стороництв сєї палати, хоч і за-
ступник одного з найбільших народів
держави, не могу вимагати, щоби довш-
а моя бесіда викликала якесь сильніше
зацікавлене; dlatego буду говорити по
можности коротко і просто, хоч і як бо-
гато насуває ся мені річий до обгово-
рення, хоч і як багато предмету до гово-
рення могла би мені подати вже сама
мартирологія мого народу.

Передовсім вийму з заяви п. прези-
дента міністрів дві річі, що видають ся
мені найважливішими. П. президент мі-
ністрів сказав — по перше, що тепері-
шнє правительствво е урядниче і що зай-
має до всіх народів австрійської держа-
ви становище найбільшої безсторонно-
сти та повного признання їх індивіду-
альностей і оправданих національних
інтересів.

Ті слова мимо вчорашніх пояснень
вимагають ще докладнішого пояснення,
як то сю есц. розуміє задачу і стано-
вище урядничого правительствва. Я на-
лежу до тих, що в теперішній хвилі
урядниче правительствво уважають за
найвідповідніше для Австрії, але лише
такє урядниче правительствво, котре не
тільки до всіх народів відносить ся ціл-
ком безсторонно і предметово, але й в
цілій своїй діяльності, у всіх своїх ді-

лах тримає ся лише законів і права, а
не задля хвилових, хочби і важних для
него успіхів дає першєнство інтересам
одного або поодиноких стороництв. Прав-
диво урядниче, справді безсторонне пра-
вительствво не повинно для узискання
більшости в палаті побивати ся о при-
хильність поодиноких стороництв, во-
не мусить бути цілком незалежне від
всїх стороництв палати і в кождім ви-
падку робити лиш те, що ему велить
найглибше переконанє і справедливість.
Нехай би навіть через таке поведєне в
однім чи другім випадку побачило про-
тив себе більшість із стороництв, веде-
них самолюбством: всеж таки витрева-
дністю і рішучістю позискає ємо вкін-
ци всїх, що стоять на основі справе-
дливости; а ті дадуть ему так сильну
моральну підпору так в парламенті як і
у населєня, що оковечний успіх не мо-
же єго минути. Слабе урядниче прави-
тельствво, котре піддає ся впливам сто-
роництв, ані троха не є лишє від пра-
вительствва, опертого на стороництві,
ба навіть о стілько ще гірше, що се
задля свого виразного характеру більше
почуває себе морально спонуканим та-
кож і супротив противників заховувати
позір обєктивности.

Пересторогою для п. президента мі-
ністрів нехай буде історія єго поперед-
ника, котрий хоч був також шефом
урядничого правительствва і завжди вка-
зував на єго повну безсторонність, та-
ки не умів визволити ся від впадів
стороництв, так що опісля навіть по-
дорож до галицької Каноси не могла єго
схоронити перед оковечною неудачею.
(Цілком слушно).

Друга важна річ в заяві п. прези-
дента міністрів є те, що він сказав про
помірєне Нїмцїв з Чехами, при чім за-
стерігає собі самостійні рішенєя прави-
тельствва.

Коли п. президент міністрів так га-
дає взяти ся до чеської справи, як се
виходило би з єго заяви, значить, окре-
мо від усїх національних справ в Ав-
стрії, то мимо теперішнього на око ліп-
шого настрою лєдв чи поладять на-
віть єю справу, а тим менше загально

австрійську, та мабуть і не богато вдє,
щоби бодай зблизити ся до їх поладоди.

Спїр між Нїмцями і Чехами не є
відокремленою проєвою; він є лише зво-
ном в цілій низоті національних спорів,
котрі обіймають цілу австрійську дер-
жаву і також в виїх державях мають
велику вагу. Для того й не можна сего
спору окремо трактувати, а треба цілу
національну справу в Австрії разом до-
вести до поладоди. Коли би навіть
справді повело ся порішити спїр між
Нїмцями і Чехами зокрема, то виїні на-
ціональні спори, між Нїмцями і Словін-
цями, між Нїмцями і Італїйцями, між Іта-
лійцями і Хорватами, між Поляками і
Русинами, розгорять ся єще завзятїше
і ще більше дадуть ся в ознаки. Але й
поладода спору між Нїмцями і Чехами
лєкше дасть ся доковати, коли всї наці-
ональні спори возьме ся разом, бо тоді
противники не будуть стояти самі одні
против других, а участь безсторонних
третїх сторін може мати вплив, що
причинить ся до помірєня.

Практично можна би на мою гадку
забрати ся до поладоди національної
справи таким способом, щоби або з па-
лати послів вибрати окрему національ-
ну комісію, не западто велику, найбіль-
ше з 37 членів, або щоби правитель-
ствво поклало окрему анкету хочби на-
віть в часті зпоза палати. Розуміє ся
само собою, що чи в комісії чи в ан-
кеті мусїли би бути заступлені всї на-
родности держави, кожда відповідно до
своїї чисельности і з увагою на ріжні
ї стороництва. Я вже перед трєма ро-
ками указав було на конєчність такої
ради; і коли би було стало ся по моїй
гадці, то були би ті три роки не мину-
ли так дарємн і марно, а було би прий-
шло бодай до якогось проєєнення справи.

Я далекий від такого рожевого по-
гляду, щоби надійти ся скорого наці-
онального спокою в Австрії; всеж таки
гадаю, що без поладоди національної
справи австрійська держава може тільки
хиріти і нїдїти, а в кінци мусьєть заги-
бати. Але на разі ходить лише о те,
щоби припинити національну боротьбу
та перетворити її більше на суєрпац-

тво народів на всїх полях національно-
го житя. (Признає).

Коли би на правду взяти ся до по-
ладоди національного спору, то справ-
дило би воно передовсім тривкіїшу спо-
сїбність нашого парламенту до працї.
Бо що теперішній, по часті навіть
майже за палкий порив до працї зовсім
єще не вказує на якесь певне уздоров-
ленє парламенту, о тім мабуть перекон-
ана більша часть членів сєї палати, а
також і правительствво. Такої гадки є
мабуть і висока палата панів, коли як-
раз тепер виступає з ухвалою на зміну
нашого реуляміну. Але ані глибока уче-
ність ані високе становище і високий
рід ані велике майно не надає ще спо-
сїбности до влучного політичного по-
гляду. Хто її не має, так сказати, з
природи, той може її набути, безпосе-
редно додивлюючись до справдішнього
житя. Але ті панове стоять мабуть за
високо, щоби їх око могло так далеко
сєгати та щоби могли достаточнє знати
і відчувати житє народу. Вони не доба-
чають, що недуга нашої репрезентації
державної має далеко глибшу причину,
ніж щоби її можна видічати формалї-
стською реуляміну. Вони позабули та-
кож і ту науку, яку могли собі висну-
вати із сцен, що відіграли ся в палаті
послів перед семи роками. Вони зле ви-
брали хвилю по тім досвіді, який щоп-
ино зроблено на Угорщині, та не звер-
нули уваги на слова, сказані самим Ти-
сою, що в Австрії через тугешні наці-
ональні відносини реформу реуляміну
далєко ще тяжше перевести, ніж на
Угорщині. Я переконаний, що ухвала
високої палати панів займе собі пова-
жне місце в архівах будинку державної
ради.

Але так внутрішній стан нашої дер-
жави як і зворот, який зайшов на Угор-
щині, вимагають парламенту не тільки
спосїбного до працї, а також прїкого
і наважного. Тількиж силу і повагу мо-
же парламент мати лише тоді, коли він
виражає правдиву і повну гадку і волю
народу. Австрійський парламент в тепе-
рішнім своїм складі є мимо негїрної
хвилевої поправки все таки хорий і сла-
бий; але народи австрійські ще сильні

Ірина К. М. Коралєвичєна.

Маскарада.

Новєля з аристократичних кругів.

(Дальше).

В зимовім городі не було ніко-
го; всї забавляли ся, танцювали
в сали головній, пили в буфеті, ку-
рили, грали в карти, в білярд в біч-
них саях. Тільки мелодійні зву-
ки музики долїтали сюди, впрочім
в самій глибині, в кущах азалєй,
єїзотичних цвітїв з величезним чу-
довим листєм панувала тишина.
Тут був воздух сьвіжийший, холо-
днїйший, хоть і переповнений запа-
хами лілій і рож. Електричне сьвіт-
ло не так ярке як в прочих са-
лях надавало і так чарівному окру-
женню ще й неописаної, мької гар-
монії ньюєсів.

А на аksamітній кавалі, майже
закрита широким листєм аруму-
калїдї, на-пів лежачи сидїла Турки-
ня з похилою на грудях головою,
незрушна, мов обезсилена, в глу-
бокій задумі. Проміння електричне
гралось — відбивалось в дорогих
камінях єї диядему; чорні як гебан
кучері мїняли ся металєвими відті-
нями, на високім чої панував не-

пристунний маєстат. Здавало ся,
що не тільки люди, усї ті великі
пани - аристократи — достойники
сего сьвіта мусьєть перед єєю не-
знакомою красою клонити голови і
віддати їй королївський скиптр, але
що й цьвіти і ангели наче хили-
лись перед нею з благающею, горя-
чою просьбою: „Будь і нашою ко-
ролевою!“

А тим часом перед нею — кля-
чів малий пазь і своєю ручкою
гладив нїжно дорогу шату.

Граф Торн мов закамєїлий оста-
новив ся за кущем рож, з палаю-
чими очима, важко дїшучи, і зага-
дочний вираз чим раз більше по-
кривав його аристократичне лице.

З початку панувала тишина, аж
ось переривав єї нїжний голос па-
зя, що джожачи дзєнів як срібний,
надщєрблений дзвінок:

— Панї, хто би ви й не були,
я вас люблю, і тільки о одно вас
молю: вислухайте мене... О, сего
не можете мені відмовити... для ме-
не була-б се одинока полєкша...
так, панї, ви не знаєте, як я
терплю...

— Чи се ще маскарада? —
поспитала Туркиня тихо, по корот-

кій павзі з лєдв замїтним глумом,
не підносячи голови.

Пазь нервово засьмїяв ся.

— Так — відповів з гїркіє-
тю — то маскарада мого житя,
що мені душу затроє!... Але ви,
мабуть, не хочєте вислухати мене,
ви, мабуть, гадаєте почути такі
любєвні визнанєя, які привикли чу-
ти вже з тисячу разів... так я вам
скажу відразу, щоб не було непо-
розуміння...

— Я знаю — перебила Турки-
ня, якось дивно усьмїхаючись, тихо —
ви не мужчина, ви замужня жін-
ка — і мов на силу, з приневолє-
нем додала голоснїйше, майже з
якоюсь утаєною погрозою: Ви, гра-
фіння Торн!

— Так, се не тайна — відпо-
віла вона з тайним зворушенєм, —
прєцінь я хочу зложити вам лю-
бєвне визнанє і мущу! панї — ви-
слухайте мене!

— З відки-ж незнакома Тур-
киня приходить до такої чєсти?
І знов заграє на бронзовім лич-
ку злєбний усьмїх, засіяла злєвіща
блискавка в чорних очах.

Графіння задрожала, обома ру-
ками обняла колїна Туркині. —
Панї — простогнала — тільки ви-

слухайте, а зрозумієте мене... А ко-
ли Туркиня похиливши знов голо-
ву на грудь уперто мовчала, вона
на хвилю занурила личко в єї
дорогій шатї, а потім, не могучи
довше опануватись — підняла до
неї очі і зложила руки мов до мо-
литви; очі в тїй нїмїй, сєрдєшній
мольбі наповнились слєзами і слє-
зи поволі спливали по білим личку,
падали на блискучий шєвк одєжі
Туркині. Мовчки гляділа хвилю
на неї, а потім на-пів відверну-
вшись і важко оперши голову б по-
ручє канєпи сказала тихо:

— Говоріть...

Граф Торн нахилив ся з напру-
женєм наперед.

— Вам мусьєть видаватись се
дивним — почала графіння уривне-
то, — мов в судорогах, тож знайте
панї, що тільки вашій незвичайній
подібности маєте завдїчити сю сє-
єну... Ви зараз з першого погляду,
зробили на мене сильне вражєнє.
Я сама не могла з початку стями-
ти — чому се, а потім скоро, ду-
же скоро пригадала собі усьє до
найменшої дрібниці... і я довго бо-
рола ся з собою, чи висказати пе-
ред вами все те, що через ціле жи-
тє до тепер наповняло мое сєрце

і здорові та могли би показати ще свою благодатну силу, коли би мали спромогти вибрати собі найліпших і найгарніших заступників. Дятого не відперто кінцева є відповідна часови виборча реформа в напрямі загального і рівного виборчого права. (Признання). Тоді мала би також австрійська держава приналежну їй перевагу в монархії, а монархія відповідала вплив між державами Європи. (Цілком слушно!) Тоді — після вгамовання національних спорів і відродження палати послів через виборчу реформу — настала би також для формального розвитку австрійського парламентаризму пора парламентарного правління і поправленого регуляміну. (Признання).

Обіч наших внутрішніх австрійських справ перше місце займають тепер наші відносини до угорської держави. Теперішні труднощі є справедливою нагорою за давні похибки і занедбаня. Треба було тоді, коли була до того спроможність, забезпечити національне і політичне жите немадарських народів народів на Угорщині, котрі мають більшість населення, — як трох мільйонів Румунів, трох мільйонів Хорватів і Сербів, двох мільйонів Німців і пів мільйона Русинів, — замість полишити їх на змаришцове; а в такому разі інакше була би тепер виглядала і Австрія і ціла монархія. (Цілком слушно!) А тепер лишає ся тільки одно, дати Мадярам до вибору: або установити на справедливий підставі оперту і постійну злуку, без періодичного відновлювання угоди між обома державами монархії, або зараз, а то аж в пригіднім для Мадярів часі, перевести нерозумну унію, до котрої так чи сяк колись мусить прийти.

У всякім разі нехай історія з Угорщиною буде для австрійських керівників бодай наукою на будуче: на Угорщині лише всякої опіки немадарські народи; нехай же, поки час, не попадають в тую саму похибку в Галичині, та не позбавляють Русинів раз на все правної охорони. (Признання). Як відомо, галицькі Поляки від яких 40 літ змагаються до державноправного відокремлення Галичини. Ті заходи знов тепер кріпше проявляють ся; а побіда Кошута на Угорщині дуже приходить їм на руку, бо-ж федералістична Австрія, розуміє ся, на мадарський лад з придавленням слабших народів, є виразно его улюбленою ідеєю. Правда, що галицьких Русинів вже близько 40 літ як віддано на ласку їх сильніших противників; але вони борються ся ще з усіх своїх сил, хоч сю оборону дуже утрудняє їм правління, раз-враз стаючи по стороні їх противників — винивши однієїсь випадок виборів до державної ради в

р. 1873. Коли би сю політику проти Русинів і дальше ведено, коли би правління так і дальше заходило ся обезсилити Русинів або дозволяло на такі заходи: то готова прийти хвиля, коли австрійська держава і династія каятись будуть, що кинули на поталу так вірний і все ще такий лояльний народ. (Признання і оплески).

(Конець буде).

Рада державна.

Крізи, що вибухли були послідніми днями в парламенті полагоджено. Президентом палати вибрано наново гр. Феттера. Він одержав 216 гол., 45 карток віддано порожніх, пос. Шенерер 3, а гр. Штернберг 2. — Друга криза вибухла була в комісії військовій, якої провід призначений був зложити пос. Лупул. При поновім виборі після резигнації гр. Людвігсторфа вибрано таки наново пос. Лупула. На 36 членів комісії явилось на виборі 19 і екселенція, що так соромно провалила ся на Буковині, удержала ся на давнім уряді всего 11 голосами.

По прийняттю вибору гр. Феттера ведено дальше дискусію над контингентом рекрутів, в якій передше ще промавляли пос. Фресль, Манхет, Чех, Вайхштетер і Глекнер. Першим вчорашнім бесідником був п. Іро і то contra. Він домагав ся персональної унії з Уграми, виокремлення Дальмації, віддана Боснії і Герцеговини Угорщині, а рівночасно закінчення митової унії з Німеччиною і привертання відносин, що тривали до 1866 р. По промові пос. Гофмана Веленгофа боронив мін. оборони краї своєї військової управу від роблених їй поодинокими послами закидів а при тім заявив, що військова процедура карна вже готова. В кінці просить палату ще раз прийняти рекрутове предложение. — На засіданні прочитано внесені Шенерера, визнаючи правління до переведення тихже постулатів, що їх обговорював у своїй промові пос.

Іро. Пос. Кубік виїс інтерпеляцію із приводу подій в Росії, запитуючи міністра справ заграничних, яких засобів ужив він у російського правління проти подій в Петербурзі, та чи він загалом думає що-небудь зробити, аби спинити варварства, яких видовищем російська імперія а з окрема королівство польське.

На нинішнім засіданні перевела палата панів вибір 12 членів трибуналу стану, а після того ведено дальше дебат над військовим предложенням.

Рускі послы, як пише коресп. „Діла“, Н. — пригадали ся в минулому тижні двома промовами п. Василька в комісії військовій і двома промовами п. Романчука в парламенті. (Мимоходом кажучи, те, що деякі польські дивізиї пишуть о знаменитім вражінню бесід п. Старжинського, єсть проста бляга; ті бесіди ані не зробили вражіння ані не звернули уваги на себе). Шкода тільки, що інтерпеляцій рускі послы вносять тепер дуже мало, як коли би на Русі все владі і панував гаразд. Правда, що мало дістають матеріалу з краю, а крім того матеріал, який їм присилають або який знаходять в рускій пресі, не завжди єсть у всіх подробицях досить певний, а се виходить тільки в некористь справи, коли виступає ся з жалобами, які потім покажуть ся неоправданими. Також петицій руских впливає дуже мало, а чейже Русини мають потреб багато, а петицію уложити не така тяжка річ. — Справу тенденційних процесів політичних з останніх часів мають рускі послы підвести чи то в інтерпеляції чи в иньшій формі. В наступаючій тижні має при нараді над побором рекрутів промовляти др. Король, котрому сим разом чейже удасть ся прийти до слова.

Впрочім рускі послы мають досить поля до роботи і в комісіях, бо майже кожний з них належить до кількох комісій. І так п. Ро-

манчук належить до 4, п. Василько до 7, Кос до 5, Король до 5, Яворський до 3, Барвінський до 1, Гладішовський до 2, Пігуляк до 2 комісій. (Барвінський, Гладішовський і Пігуляк належали ще й до иньших комісій, але, виступивши з Славянського Союзу, декотрі мандати поскладали). До найважливішої зі всіх комісій і вимагаючої найбільшої праці, т. є. до бюджетової, належать два послы рускі: Романчук і Барвінський. Нехай же рускі послы і в комісіях звертають все увагу і парламенту і правління на потреби і кривди руского народу!

Революція в Росії.

(Конець).

В останніх десятиліттях стан робітничий став ся імпозуючою силою і відповідно тому виступає як могутній політичний чинник. Однак його послідній виступ показує, що і він ще не є як слід з'організований. Але тому не дивувати ся, а то задля того, що ровень образования російського робітника є стосунково дуже низький. Що робітники де активної революції не були приготавлені і з'організовані, се аж надто ясно показує перебіг страйку, в якому всі політичні жадани виявляють ся наче-б би були замірковані.

При роботі видно також російських марксистів а спеціально ревизионістів. Як раз ревизионізм був тим, що злагодило оттакий марксист і економічний матеріалізм та поставив на рівні устрій державний з економічними продукційними відносинами. Марксисту „чисту“ політику і борбу економічну проти буржуазії застановлено. Робітники, каніталісти, властители великих підприємств однодушно домагають ся політичних реформ. Таким робом соціалізм і лібералізм, хоч в віддільних радах, примують тим самим політичним шляхом до тої самої політичної цілі.

Вкінці і священник Ганон є дитиною новітнього, ідеального, релігійного напрямку. Зовсім логічно річню являє ся то, що оборонець Толстого а поборник Победоносцева став провідником робітників а Герній провідником революційного руху.

Теперішній революційний рух багато ріжнить ся від попереднього перше всього релятивною масою. Се перший раз в Росії прийшло до дійсного політичного руху мас. А по друге: В тім руху беруть активну участь всі поступові етати. На всякий отже случай той рух треба вважати першим зусиллям політичної революції мас.

Царизм відноситься ся зглядом тої політичної революції зовсім ворожо. Во не може ніякне. Вправді вже оба Александрі хотіли дати конституцію а навіть сам Николай II. з початку принципіально не був проти скликання конституцій але на жалі численна царська родина і двірська камарилля віднесла над ним побіду. Царизм є не лише політичним, але також і економічним системою. Цар, посідає зяши сто замків, а в них ведеть ся така господарка, наче-б господар був присутній, хоч цар більшу част з них через ціле своє жите не відвідує. Господарка на тих замках zatrudняє 32.000 слуг і стоїть річно 20 мільйонів рублів. Царська родина складаєть ся з 33 мужеских членів. Кожний з них побирає річну апанажу в сумі 2 1/4 мільйонів. Вони посідають 14. част земель в європейській Росії, мають 325 палат і замків з 22.000 служачими. На кожного з них припадає по 637 служачих. Зовсім понатию, що в виду того великі князі жахають ся контролю фінансів а ки. Володимир так тепер лютує в Петербурзі і проливает кров безвинних робітників. Що таке поступоване не їм добру веде, про се нема що і говорити. Вже Карамзин схарактеризував Росію сими словами: „Хочеш одним словом сказати, що дієть ся в Росії, то се слово звучати ме: крадуть.“ Се слово можна іще і сьогодні примінити і то до найближчих як і найвищих верств.

в кінці, бачите, улягаю тій дивній силі, що мене до вас притягає...

Коли вас бачу, здаєть ся мені, що бачу давне, на віки утрачене мое щастє єдине, мою марно погибшу любов, перед очима моїми воскресє мій розкішний рай... Ах! Ви так подібні до него, до мого ангела — сокола, і так, як ось тепер поглинули ви на мене, так він подивив ся тоді в останне, працяючись зі мною...

Пані, мені спаде з серця тягар, той тягар, що давить стільки літ мою грудь, що затемнював мені весь світ, так, що я не зазнала ні одної щасливої хвилики — як висповідую вам мою тяжку провину, мое горе, мій гріх, через котрий я втратила все, що мені найдорожше — його любов.

Листе аруму, що спочивало кінчиком на грудях! Туркуні, чомусь-то задрожало, однак її постать оставала непорушною, мов викована з бронзи, — а довгі її кидали широку тінь на темне личко.

— Як-же Ви „согрішили“ промовила ледви чути.

— Гордостю, пані — сказала графиня з горем і дрожахи зі зворушення із зростаючим жалем говорила дальше:

— Я ще дитиною була, як полюбила його, і сама не знала, що

люблю того бідного, малого хлопчину, сина сторожа нашого замку. Він кожного дня приносив мені то китиці незнаних, пахучих цвітів, то рибки золоті, то якісь дивні забавки власної видумки... На диво моїх гувернанток я викидала дорожцінні іграшки пераз спрваджувані навіть і з заграниці, а бавила ся ними, що він мені приносив... Як він коли в вільнім часі від науки не приходив, я нудила ся страшенно, плакала, а тоді збігали ся мої товаришки, доньки міністрів, та штабових офіцерів, сини графів, князів, старали ся забавляти мене і бавили ся самі, а я втікала до моєї комнати, а тамтуди приходила моя гувернантка, просила мене йти до забави. Я тріпалась, кидалась на землю, кричала, гнівалась... Раз, памятаю, уряджували для мене діточий бал; мені вичислювано всіх знайомих, котрих запрошено, а я поспитала тільки, чи буде і він, син сторожа. Гувернантка витріщила очи, батько нахмурился і виїшов... навіть локай стиснув крапки раменами, висуваячись за батьком... а тоді гувернантка дальше вичисляла, і я знов, вже зі знеголелливенем питала за ним. Вона страшно розсердила ся, хотіла представити мені нетактовність мого дитя і недорічність такого бажання.

(Конець буде).

Царизм і його опір проти політичних реформ можна іще собі пояснити з церковно-релігійного становища. В Європі дуже часто забувають, що в Росії є своєрідна теократія. Царизм підпираючи церкву і опираючись на церкву завсе іще є великим авторитетом для мас народних — не для інтелігенції, але вона є в великій меншості. Як довго не просвітять ся народ, так довго не буде мож дїбрати ся до коріння абсолютизму. Але в новітніх часах і до того коріння приложено вже сокиру, що є заслугою марксовського руху поміж робітниками. За того робітники суть більше активним елементом чим селяни.

Царсько-теократична звертає увагу кожного на війну з Японцями. В 1890 і 1891 р. тодішній престолонаслідник Николай II, подорожував по східній Азії. В сій подорожі, яку описав князь Ухтомський, чорне на білім межня читати, як офіційна Росія славить азіатизм та пропагує паназіатизм як національну програму. Не має сумніву, що той азіатизм багато швидко європейському впливови на Росію. Правда при тім вирінає питання з огляду на Японців, чи паназіатизм, який величав ки. Ухтомський, є азійським чи царським? На всякий случай цар в часі своєї подорожі не завважав темних сторін своєї управи в Азії, бо інакше не була би його тепер так завела російська військова управа. Слово Карамзіна очевидноки вповні можна приміняти до Азії і її управи.

Часто вирінає питання, чи народ російський дозрів вже для конституції. На кожний случай царизм є незрілий і вже так зигнаний, що його навіть не зовсім освічені маси не можуть більше стравити. О тім віддай переконали ся дотеперішні оборони царизму, бо часом ся, як "Новое Время", Комарова "Свет", Мещерського "Гражданин" наважували домагати ся європейських реформ. Тільки царизм сам, як показує пролив крові в Петербурзі, нічого не навчив ся і нічого не забув. Що найвище можна надїяти ся від нього серед сумних подій, яких справником він сам є, се певного рода сентиментальності... Сей царський сентименталізм пригадує на образ Рєніна: Страшний тиран Іван Грозний жезлом вбиває власного сина; прямо в божевільній розпущі цідує він мертву окровавлену голову сина, але холодний погляд зраджує навіть в тій болючій хвилі тільки переминаючий зовнішній острах. Так і царизм позбавлений сумління і людського чуття уступити лишень перед силою.

Пер. О. Сьвітлик.

Реформа ґрунтових книг.

(Дальше.)

Неправдивий стан ґрунтових книг відбиває ся шкідливо на відносинах правних і суспільних житю в краю ріжними шляхами. Найважливіша підстава обороту нерухомостями — віридостійність ґрунтових книг стає захитана. Невпорядкований стан ґрунтових книг виворює обильне жерело нарушування в посіданні і ґрунтових спорів а передовсім скарг о знесенє співвласності на случай єдинийної спільної власності. Через ноторичний нелад ґрунтових книг не може населене роздотути дешевого кредиту гіпотечного в кредитових інституціях. Лихий стан ґрунтових книг утруднює також дуже спадкове поступованє, передовсім опізнює його і збільшує кошти. Так само утруднює він переводжуванє єйзекуції, бо стан книг дуже часто не згоджує ся із дійсним станом посідання; під єйзекуцію попадають недвижкості ґрунтові, що або є затагнені на імя зобов'язаного або як раз противно — в книгах бувають на зобов'язаного висані недвижкості, які в дійсності до него не належать.

Найбільш некорисно проявляє ся стан теперішніх обставин від зглядом правним і економічним в тім, що дуже часто усуває ся примусово євонікційних посідачів, які про неправдивість ґрунтових книг не мають ніякого поняття, а їх власність передіває ся на других тільки через те, що в ґрунтових книгах находили ся хибні висис.

Тож нема хіба сумніву, що треба рішучо перевести далекосягду акцію санаційну, щоб завести в ґрунтових книгах лад, який нині крайню порушений, та щоб єю важну інституцію правну, яка паражує сторони на жертви, так ула-

дати, щоб вона функціонувала для хісна населення правильно та аби піднесла ся до висоти інституцій, вивинуваної публичним довірем.

Засоби тепер обов'язуючих законних приписів, які мали усувати так далеко йдучий розріз між ґрунтовими книгами, а матеріальним положенням правним, оказують ся зовсім невисітарчаючими. Для побороення тих спеціальних перепон, що не допускають до приверненя ладу, треба отже надзвичайних законодавчих розпорядків для Галичини й Буковини, які б сотворили законну основу для переведення просторих праць санаційних і відповідні до сего адміністраційні зарядження.

(Конець буде).

Росія й Японія.

Враз із вістками про дрібні перепалки в Манчжурії заповідають денеші також велику морську битву, яку безпрогночно має звести Камімура із ескадрою Рождественського. Рівночасно із війсьними подїями росте й мірова акція. Бюро Райтера довідує ся навіть, що між воюючими сторонами прийшло вже до порозуміння у всіх точках мир крім висоти воєнного відшкодовання, яке має запла-тити Росія.

Шеф санітарних відділів манчжурскої армії Трепов, генерал-поручник Трепов помістив у "Русск. Инвалід" ось такі сумовиті обчислення стапу російських хорих і ранених за дотеперішній протяг війни: Від початку війни евакуовано до 14. лютого с. м. до Харбіна, Храбровска, Владивостока загалом 130.000 ранених і хорих солдатів і офіцерів. За той час померло в шпиталях разом 4007 хорих, неспосібними стало 17.722 жовнярів. До європейської Росії евакуовано хорих і ранених 9429 мужа. В шпиталях чинної армії було дня 14. січня разом 21.564 мужа. По відчисленню померлих, інвалідів, евакуованих до внутрішньої Росії і осталих дня 14. II. в шпиталях від евакуованих із району армії можемо мати приблизне число тих, що вернули назад на фронт — 77.727 мужа. Загалом отже опустило вже ряди оперуючої армії невіддично 31.558 мужа із тих, що були поміщені в шпиталях. До того вступило дня 14. II. до шпиталів ще 21.554 нових хорих і ранених, їх значна частина вилічить ся, але багато таки помере або бодай буде неспосібною до чинної служби.

НОВИНКИ.

Чернівці, 23. лютого 1905.

Личні вісти. Віце-маршалок краєв. др. Ст. Смаль-Стоцкий і пос. Фа. Луну повернули із Відня із конференції краєвих виділів.

Санкціонований закон. Цесар санкціонував ухвалу буковинського союму про забудованє лісних потоків в доріччю Молдави.

Винайму черновецького театру довершено остаточно на довірочнім за-сіданні мійської ради для 21. лютого. По довгий дебаті, яка вела ся над сею справою, рішено одноголосно (було присутних 30 радних) винаймати мійський театр на трілітній протяг часу директорови Адольфови Ранценгоєрови, признаючи єму в поіменнім голосованні 21 голосами 8 тисяч корон річної субвенції. Нового директора зовсім не зобов'язано до удержування сталої опери, тільки полішено єго оцінку, чи скочє уряджувати одомісичний оперовий сезон. Ціни місць будуть у новім театрі такі: льожа 12 кор., місце при оркестрі 3 кор., паркетове 2-40 кор., партерове 1-60 кор., перше і другорядне місце балкона 2 кор., дальші ради 1 кор., місце сидяче на галерії 50 сот. З абонементом буде лучати ся 33 1/3% обниженє.

Із тов. укр. студ. "Січ". В суботу д. 4. марта відбуло ся в льожах товариства відчит др. Льва Когута "Про основи народної господарки". Початок о год. 8-ій. Гості пожадані. — За научний кружок В. Домбровський.

На конференції краєвих виділів у Відні, у якій промавляли та-

кож віцем. др. Ст. Смаль-Стоцкий і др. А. Ончул, прийато одноголосно отєї резолюції: І. Теперішнього стану автономічних фінансів годі довше удержати і треба єго конче основно зрегулювати. II. Через те вносить конференція, щоб держава з одного боку покривала на будуче видатки на цілі кватерунку війська і поліції із власних фондів а з другого боку, щоб вона правильно переказувала краям значні заимоги із своїх загальних доходів. III. Згадані суми мають бути переказувані після ключа — який установити ся за спільним порозумінєм — із спільних посередних і безпосередних державних податків. IV. Конференція визнає правительство, щоб воно стало підпирало змагання поодиноких королівств і країв до втворення собі нових жерел доходів. V. В інтересі поступованя свідомого своїх цілей просить конференція правительство, щоб воно для обсад получених з управлінняєм автономічних фінансів завело в міністерстві скарбу окремий департамент, а поки що нехай зарядить відповідні до сего ступії. IV. Для переведення згаданих засад установляє ся комісія із 17. членів і репрезентатів країв і одного заступника м. Відня, що має приготувати відповідні внесення для найближнього збору делегатів краєвих виділів.

Конкурс. Старство у Вижниці оголошує конкурс на посаду громадського лікаря для санітарного округу в Сторонці Путилові із платнею 1200 кор. на рік. До подання на єю посаду, яку треба вносити найдальше до 15. марта с. р., треба залучити документи управлюючі до виконування лікарської практики у Австрії та знанє мови переважної частини населення сего округу отже мови рускої і австрійської горожаньства.

"Січ" у Витливіці устроєє дня 26. лютого с. р. о год. 2-ій попол. представленє: "Вуйко Твердий", комедия в 1. дії і "Розмова тверезого п'яка Василія з горівкою". Деклямації з Руданського і Ленкого. Вправи рухові і пісні. Вступ: для інтелігенції 50 с., для селян 20 с., для євоніків в лєнтах 10 сот. Особливо просимо кошових із Шанинців, Лужан, Мамаївців, Суховерхова, Омихлів, Кічманя і Лашківців, щоб прибули з своїми кошами. — Гаразд! Митро Куєк, осавул.

Винахід. Едмунд Моан інженер в Турні винайшов новий рід льокомотиви, яка через дуже помислову конструкцію лучать незвичайну швидкість із дуже малими видатками.

Дволітня служба військова. Військова комісія французької палати депутатів прийняла єн блос закон про дволітню військову службу, ухваленний вже перед тим сенатом.

Розрухи против Вірменів. В педілю нападали уоружні магометани по ріжних місцях міста Батум на Вірменів. Є багато ранених і вбитих. Населенє дуже заворушенє. Рух спинено. Причиною нападів лична пімета.

Загальні збори каси пож. і щадн. для громади Карачів н. Чер. відбудуть ся дня 26. лютого 1905 о пів до 3-ої по полудни у читальнянім будинку. Дневний порядок: 1. Прочитанє білінеу за рік 1904. 2. Вибір двох членів до старшини. 3. Іменованє писара. 4. Продовженє речинця довжи. 5. Вільні внесення і запитаня. Просить наса одного делегата вислати, бо дуже горяча справа при сих загальних зборах буде. — Старшина.

Загальні збори читальні "Рускої Бесіди" в Карачеві н. Чер. (Вали) відбудуть ся дня 26. лютого 1905 о годині пів до 1-ої попол. у власній читальнянім будинку із звичайним дневним порядком. — Від виділу читальні "Рускої Бесіди" в Карачеві над Чер.: Лазар Ончул, голова.

Позір! В педілю дня 26. лютого с. р. о 12-ій годині в полудни відбудуть ся в Мариничах загальні збори тов. "Січ" за рік 1904 в домі господаря Танасія Чевюка з отсим дневним порядком: 1. Відирте зборів. 2. Вибір председателя і поникаканє секретарів. 3. Обрахунок за рік 1904. 4. Вибір старшини "Січ". 5. Ухваленє річної вказки на рік 1905. 7. Прийняте есентуальне виключенє деяких членів. 7. Вільні внесення. — За старшину: Ілія рич. де Тевтул, кошовий, Василь Космачук, писар.

Подяка. Вечером з танцями устроєний серетским тов. "Руска Школа" і "Руска Бурса" дня 4. лютого б. р. привіс чистого зиску 300 кор., який призначений на "Руску Бурсу в Сереті". До того зиску причинили ся слідуючі ви. добродїї своїми датками й надатками в коронах: Кароль Мацілінський ц. н. натар 20, Алєксєберг посід. дїбр 18, Емануїль-Бавман 12, Николай де Василью 10, др. Антін Невечержал 10, Алєксєдер Сал. Шрайбер 10, Калман Гехт 10, Серетске товар. кредитове й Ісєв Вєраль 10, Уніонє тов. кредитове і щадничє 10, Ісєє Байль 10, Арон Готайб 10, І. Крипіль 6, Комерц тов. кред. і щадничє 6, Франц Байль 6, Ісєє Мінь 5, Саломон Парізер 5, Парізер уряд. банк. 5, о. Василь Ісєєскул 5, Волод. Михайльський 5, Рєно надуч. 5, др. Вол. Филипович 5, о. Вєрбовський 5, о. Симініновський 5, Авраам Ахнер 5, Омєлія Попович 5, Володислав Яворський 5, др. І. Кош 5, Сухачєєв ісєп. 5, Едвард Сальтер 5, Давид Лєйб Крафт 4, Якоб Клявзнер 4, Герман Граусер 4, Нахман Крафт 4, Ізідор Брунвасер 4, Андрей Манісалі 4, Юрій Смокот 4, Н. Н. власт. дїбр 3, Йоахим Вєраль 3, др. Блявштайн 3, Авраам Крафт 2, Лєйзер Адлер 2, Меїдєль Вєраль, Мойсєй Лакнер, Самуїл Рєнапорт, Давид Вєраль, Іванович, др. Друкєр, Шандру, Маронович, І. Манєєскул, К. Урсані, В. Валінтєскул, І. Поклятар, Н. Лабій, В. Солонар, І. Тосац, С. Ахнер, М. Вєраль і В. Шмігельський, Рув. В. Косман, Ф. Горовіц, Сус. Лєст, В. Бріант, От. Лінде, Манц, др. Понєєскул і Гавришук. Разом 317 кор., за що виділі тов. "Руска Бурса в Сереті" отсим всім ви. жертвителям найєсєрдєчїйшу подяку виражає. — За виділі тов. "Руска Бурса в Сереті": А. Малик, голова, Ілія Лакуста, секретар.

Заряд друкарїї "Рускої Ради" звертає увагу інтересованих, що всякі друкарїи висилає лиш за попередним надісланєм належитости або за послїплатою.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

"Український декляматор". Як доносить "Кієвская Старина", главноє управленє по ділам почати дало дозвіл видавничтву книжок "Современник" видати збірник добірних українських поезій для деклямації. До збірника увійде багато українських орнаментів і портретів українських писателів і артистів.

Конкурсіві нагороди "Кієвської Старини" за українські повісти. Редакція місячника "Кієвская Старина" (котрий від черги літ друкує в кожнім числі бодай оден белетристичний твір в українській мові) розписала була в початку 1904 р. конкурс на премії українських творів белетристичних. До кінця визначеного речинця (до 1. ст. ст. надолєста 1904) увійшло 27 рукописів. Одна з них (під дєвізою Excelsior) була написана так нечитко, що єї треба було виключити, а з решти 26 судїї узнали три повісти гідними половинної премії (50 рублів за аркуш друку), а то: повісти "Голота" під дєвізою "На то й лих, щоб з тим лихом битиє", повісти "Vae victis" під дєвізою "Оріон" і повісти "Під мінарєтами" під дєвізою "Fiat lux". По отворєно куверт назначених тими дєвізами показало ся, що автором першої повісти є В. Винниченко, другої М. Чернявський, третьої М. Коцюбинський (всі три з російської України, знаві вже писателі). В 1-ій єсєгоричній книжці (за єйчєнь) "Кієвская Старина" подаєа вже половину першої нагородженої повісти "Голота". — Рівночасно редакція розписує новий конкурс на 1905 рік з такими услївами: 1. За найлучші оповіданя, повісти і поеми, написані по українськи, авторам дадуть ся нагороди: перша по 100 рублів, друга по 75 а третя по 50 за аркуш друку (16 сторів 8-ми). 3. Повісти, оповіданя і поеми мусять бути оригінальнї а не перекладні або перероблені. 3. Авторам лишає ся довільний вибір тем і сюжетів. 4. Речинєць най-пізнішє дєнь 1. жовтня 1905 р. 5. Рукописи мусять бути переписані не рукою автора і без єго імені, а тільки з дєвізою, при чім треба в залєчатавій куверті, надписаній тою дєвізою, подати докладно свою адресу.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В м'ясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодійших виробів з т. зв. пераової шкаралупи з струсовими перами, Magabout, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних краках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на балі послідна новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. ajour Muscelière різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, пішшовкові, гладкі, білі і в різних модних краках.

Черевини балеваї, ласкерки, білі Glacé, золоті, Chevreauх з гачком або без него, цїжемки і півчеревини.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних краках.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, балеваї наймодійші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, маншети наймодійшого рода

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відні, і Осипа Шклера і Сніва в Граду Бореоліна в Александриї. Найбільший вибір пайшу і т. н. в різних фасонах.

Знижені ціни товарів футряних і артинулів зимових.

Футряні боси правдиві перські, з куні, ласки, кретові різного рода футра медвежі — до того відповідні муш для дівчат і дїтїй. Футряні і суконні панки, кучми т. зв. P-tsianger, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймодійшої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукоту Егера, др. Лямана, вовняні калїсои і майтки, рукавички, огрівачі колїн і пультів, паньчохи, хусточки з Хеміаї, вовняні шапочки чешї для дівчат і дїтїй — загортки на колїна до подорожї і т. д.

Конфекция дїтчої одїжї, як жакети, плащики до того капюзи, ковнярики, все після наймодійшої моди.

Товари обувані. Склад американських черевин фабрика обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різнодної обуви Boxealt, з телячої сатинованої шкіри і т. н. лїтньої сорти. Чоботи Фальцові, до черевин фабрика обуви Антона Чапека для панів, лан, дїтїй. Черевини з Chevreauх ласкерки, черевини до ховзана. Все з наймодійшого, взагалї різна обувь.

Кальоші і черевини до снїгу найліпші фабрика.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймають назад.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоварищене зареєстроване в обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“)

приймає вкладки до опрощення на 4%, і оплачує за вкладчиків податок рентний від процентів; для ошадження коштів посылки можна прислати гроші чекаму Щадницї поштової; вкладати може кождий, навіть і не член; на жаданя звертає ся в глэдку кождого часу навіть без виповїдження (за есконтом).

Позички удїляє „ДНІСТЕР“ своїм членам на 6%; сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 17 лїт; при 30 ратах 1/2 річних виносить рата амортизаційна (на капїтал і відсотки 5%); до позичок вимагає ся першої гіпотекки або доброї поруки.

На парцеляцію і кунно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „ДНІСТРА“.

Членами можуть бути тільки члени обезпеченів „ДНІСТРА“

Чистий зиск розділяє межї членів яко дивіденди від удїлів і на добродїйні цїли. — Дот епер удїлів „ДНІСТЕР“ на церкви, бурен, школи і т. д. 317-38 бор.

Стан фондів Товариства кредит. „Дністер“ 31. грудня 1904

Вкладки . . .	1,783.673 кор.	Позички удїлені .	1,616.402 кор.
Удїли членські	133.117 „	Цїнні папери . .	123.627 „
Ф. резервовий		Льонації . . .	169.456 „
і інші . . .	26.576 „	На рах. біжучім	81.968 „

Перша буюковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерского курсу ц. к. технологїчного ремесельного музею у Відні, і випрашеного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

наймодїшого крою для пань, панів і дїтїй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінції пожадане, аби прислати вжитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

РАМИ до образів і фотографій

до сьвятїх і сьвітеских образів паспарту і виробї переплетничї найдешевше у

Б. Вальтера

Чернівці, улица Почтова ч. 5.
в забудованю бірки побїч готелю Готайба.
(8—10)

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL

антика др. Ю. Францоца
в Тернополі.

Се є знамените усмиряющее средство до натїраня против всяких ревматичних болях, простудженя, ломаня костей, плечий гїстїя і нервових недуг. Прошу уважати на написє „Nervol“ і не приїмати ніяких „Первотонів“.

Цїна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem.
(7—2)

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦІЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спїлка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агенти.

60 (10—6) п.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 до 1 год. попол.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всїлякі роботи друкарські

скоро і дешево.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Отсим повідомляю Виш. П. Т. Публику, що я крім істнуючого вже мого силепу ювілярского, в Чернівцях, Ринок ч. 3,

отворив ще

ФІЛІЮ

при улиці Паньській число 15

і удержую там великий склад сїтїних, столових і кишеньових годинників, із золота сїрбля нїзю, стали з преціозними верками. іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“, „Longines“, „Omega“, „Roskopf-Patent“ і багато інших різнородних сорт.

Рівночасно займаю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілярскі, в золоті, сїрбї, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській улиці ч. 15, де також різнородні замовлення як хронометри, репатаційні годинники взагалї всїлякі старинности лагоджу як найточїйше і під гаранцією

Надїю ся проте, що Виш. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше „волишь“ ласкаво мене підпирати, а при закупї подарунків на різдво або на новий рік, мої склепи не омине, а пересвідчивши ся о великій виборї товарів, дешевості цїн і тетельній обслузі, вїйде з них вдоволеня.

Поручаючи ся ласкавим зглядом, пишу ся з поважанєм

Кароль Шульдц, ювілер і годинникар

63 (12—15) п. с.

заприсяжний анаток ц. к. суду.

Будеє рєствотова „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарадом Івана Захаря.

За редакцію відповїдає Іван Захаря

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані відлі від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковина“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Заграниця про галицько-польську господарку.

В прускім соймі знов прийшла сими днями на порядок денний т. зв. „польська дискусія“, в якій польські послы жаліли ся на пруску гакату. Міністер Райнбабен відпо-відаючи на їх виводи сказав між иньшим так: „Супротив слів бе-сідника, що Поляки вважають собі те за велику заслугу, що деінде є браком культури, міністер думає що по польській стороні повинні бу-ти дуже обережні з такими твер-дженнями, бо инакше можна їм вка-зати на галицькі відносини. (Прита-кування). Читайте панове, що пишуть рускі пись-менники, а пізнаєте там ідеальну польську госпо-дарку і довідаєте ся, як Поляки гнетуть Русинів. Думаю, що Поля-ки супротив сего повинні бути тро-ха скромнішими в закидах про-гнет Поляків у нас“.

Розуміє ся, що се не мило було чути познанським Полякам, яких годі винувати за подвиги галицької мафії. Промінь світла кинений на господарку галицьких верховодів вра-зив дуже і їх самих. Те, що вони гноблять Русинів у Галичині, їм чести не уймає, але що хтось по-сміє на їх роботу натикнути, обра-зило „шляхетський гонор“. І ось зі-брала ся на раду парламентарна комісія „Koła“, але не потребувала ся вже тямити думаєм, бо виручив єї міністер справ заграничних Ав-стриї (!) гр. Голуховський, який із наведеного вислову Райнбабена зробив змішуване до внутрішніх справ австрійських, проти якого за-

стеріг ся в дипломатичній дорозі. Ся акція змагала рівночасно й опрокинути справедливі замітки су-проти галицько-польської господарки.

Тепер стають ясними „здобут-ки“ австрійської заграничної полі-тики, коли єї задачною являє ся передовсім оборона інтересів поль-ських... Розуміє ся, що сеї справи годі було промовчати в першій лі-ній рускій репрезентації парламен-тарній. Акцію руского клубу пред-ставляє его комунікат так:

Руский клуб на нинішнім (че-тверговім) засіданні нараджував ся над промовою пруского міністра скарбу Райнбабена, виголошеною в прускім соймі і всі члени руско-го клубу признали єї справедливою і опертою на фактах. Тому що міністер Райнбабен в своїй промові опер ся на жалобах, підношених рускими літератами, тож всі члени клубу вказали на се, що протест-внесений против сеї промови гр. Голуховським, буде уважати ся не тільки за зайняте становища супро-тив змішуванню міністра чужої дер-жави у внутрішні відносини сеї мо-нархії, але також за дementі твер-дження руских літератів про відно-сини в Галичині. Клуб поручив тому своему голові п. Романчукові і членам Василю Яворському і Ни-колі Василю, щоби звернули ся до президента кабінету бар. Гавча і заінтерпелювали его в справі ін-тервенції гр. Голуховського в Бер-ліні.

В виконанню сеї ухвали удали ся висше наведені послы до прези-дента кабінету бар. Гавча, до якого пос. Романчук виголосив слідуєче запитанє: Ваша Ексцеленце! Ни-

нішні (четвергові) вечірні диванки подали вість, що міністер загра-ничних справ гр. Голуховський по-робив енергічні кроки в Берліні з причини виводів міністра Райн-бабена про відносини, пануючі в Галичині. Тому, що подібні, тільки ще в більше категоричній формі ви-сказані виводи, як заява пруского міністра просвіти в вісімдесятих роках минулого віку, або міністра Подбельського в 1903 р., не скла-нили австрійського правительства до підношення яких небудь протестів, тому є близьким припущенє, а кру-жить навіть така погослока, що се Ваша Ексцеленце дав ініціативу до сего кроку міністерства загра-ничних справ. А що міністер Райн-бабен в своїй промові покликав ся виразно на голоси руских літера-тів, тому нема дійсної причини до дипломатичних кроків і належить припускати, що через се змішанє також зовсім вірне представленє руских писателів про відносини в Галичині мають бути дезавовані і в сеї спосіб має прикрити ся по-ступованє ворогів Русинів в Гали-чині. Русини почувують ся тим ду-же діткненими, тому приходять з просьбою о вясненє, в яким дусі і цілі наступило се змішанє?

Президент кабінету бар. Гавч відповів: Інтервенція міністра за-граничних справ гр. Голуховського наступила по конференціях зі мною і в цілковитім порозумінні з ав-стрійським правительством. Інтер-венція має на цілі виключно за-стеречи ся против сего, щоби міні-стер чужої держави видавав осуд про внутрішні відносини другої дер-жави, так само, як ми здержуємо

ся від всякої такої критики, навіть від критики так близько обходячих нас і в нашій сфері входячих угор-ських відносин. Інтервенція гр. Го-луховського не вдає ся в меритум справи, яка викликає єї, отже не запыла жадного становища ані су-против одної, ані другої сторони.

Збори „Народного Дому“ в Чернівцях.

(Дальше.)

До IV. точки порядку денного себто до справи будови окремого приміщеня для бурси, якого потреба від-чуває ся що раз більш діймає, забрав голос як референт виділу проф. А. Клим. Вибудувати окрему бурсу, якб розуміє ся могла містити значну кількість бідної молодіжи треба раз тому, що дівтора дуже ушкоджує тепер дорогу будівлю „Нар. Дому“ а друге тому, що по пере-внесенню бурси до иньшого локалю буде можна єї дотеперішнє приміщенє винай-мати за значнійшу суму, бо „Нар. Дім“ знаходиться в осередку міста. Уступую-чий виділ повів справу будови окремої бурси о стільки наперед, що рада міста Чернівців порішила відступити для неї площу 1300 м² біля міського городу за ціну 1800 злр., хоч би серед иньших об-ставин треба би за неї заплатити яких 10,000 злр. Такий добрий оборот справи треба завдячити заходам надсов. В. Йе-вницького, д-ра Филиповича і віцеб. Гре-гора. Після зладженого кошторису буде будова бурси, якб помістила менш більш 150 хлопців із обох дотеперішних бурс „Народного Дому“ і „Руско-селян-ської“, буде коштувати 40—45 тис. корон. На се одержити товариство від сойму 20 тис. субвенції виплачуваної ратами, а решту мусить пожертвувати руска суспільність. Будова бурси, яку рішив виділ назвати ім. нашого буковинського кобзаря О. Федьковича, повинна розпо-чати ся вже на весні, так щоби у ве-ресні нашла вже в ній молодіж при-

Ірина К. М. Коралевичівна.

Маскарада.

Новела з аристократичних кірутів.

(Конець).

Та з малої дитини вціплювана мені в кров кастовість прийняла ся, я пересякла нею від стіп до голо-ви, я стала була тоді на скрізь аристократка — в поганім значінні сего слова. І в сам день тайних моїх заручин я зуміла довести його до того, що він, цілком забувшись, в опаліню виявив мені свою лю-бов... То було на офіцерським балу, маскарадї, в такім самім зимовім городі.

Графиня хвилюк остановила ся. Очі Туркині тепер звернені на неї, жаріли в півтні як два таємни-чі огні.

— Ось так, як я тепер перед вами, так він клячів тоді перед мною, і слова, які він тоді говорив, неначе від серця йому відривались... а я тоді зі злогобно усьмішкою, вказуючи на постать нареченого а другій сали, замітила з насміш-кою і злобою: „Ви для мене — за гарні; впрочім — трохи опізни-лись; ось там мій наречений граф

Торн“, додала я з особливим на-тиском. Він встав і хитаючись вхо-пив ся за віши найближшого де-рева. „То ви мене не любили“ — промовив на силу — „і тільки ба-вили ся! Правда — граф! і бога-тий... я за гарний... Простіть, як-жеж я міг і думати... я, син сто-рожка... простіть, баронессо і проща-вайте...“ Поклонив ся і вийшов. Від тоді не бачила я вже його більше. І не знаю, що з ним стало ся, знаю тільки, що від тоді неопи-саний жал, невисказане горе огор-нуло ціле мое житє. Аж тоді по-чула я, як я его любила, коли втратила його на віки. Аж тоді відчула я ціле мое нещастє і тер-піла майже неустанно. Нераз ціли-ми ночами заливала ся горячими, кровавими слезами з безмірної ту-ги, з розпуки.

На хвилюк графиня зупинила ся, закрила личко руками.

— Ах! — кликнула нараз з вибухаючим болом — якби я його віднайшла, якби він мене ще міг любити, то якби він був і простим робітником, я покинула би все мое багатство і паньстєко і пішла з ним на край світа!...

Чи то відблиск світла, чи роса упавша з цвітків заблїсла на спу-щених, довгих віях Туркині?

А лице графа викривило ся якось дивно, насмішливо, їдко. От і добра нагода до розводу, прий-шло йому нагло до голови. Він аж задрожав і тихо, скорим рухом роз-хилив віши куща. В тій хвили по-гляд Туркині звернув ся просто на него. В єї очах заблїсло ціле пекло, — в його — безгранична пристрась.

— Чи граф Торн вам вірний? — поспитала нараз Туркиня різко. Графиня по хвили здвинула раме-нами. У входових дверях появило ся кілька постатей, одна з них кли-кнула на графиню. Туркиня нагло піднеслась і нахилившись шепнула їй кілька слів. Графиня віддалилась з маскою, а коли за хвилю вер-нула, станула непорушно так само окаменіла, на тім самім місци за кущем рож, де перед хвилею стояв граф.

Єї очі розкрили ся широко, уста ціпко затиснулись і зблїдні...

Перед Туркинею, так само як перед тим она, клячав тепер єї муж, обнімав єї коліна, цілував єї шати, і в безтамі в змагаючій

пристрасти висловлював їй свою любов.

Туркиня гляділа на него і тіль-ки усьміхала ся як змія.

— Єдина! молю, благаю тебе, вислухай мене — лебедів граф — як хочеш — все покину, на край світа піду за тобою, буду твоїм слугою, твоїм невільником, тільки прийми мене, полюби хоть крихіт-кою такої любови, якою я тебе люблю!

— Графе, опамятай ся, чи жін-ка для тебе нічим? — зашипіла якось дивно Туркиня, впившись в кущ рож.

— Ні, я єї ніколи не любив, і вона сама перед хвилею зрадила ся, що вона невірна мені, любить якогось — се сьміху варта — си-на сторожа. Не люблю єї, тебе тільки любити можу. Будь моею єдина.

— То неможливо — замітила Туркиня з переймаючим холодом.

В тій хвили вибив стійний го-динник дванадцятку; музика пере-стала грати. Графиня, блїда як смерть, станула перед Туркинею. Хвилину вагалась ще, потім набли-зилась до неї — і обняла єї.

— Графе Торн — проговорила

міщене. Рівночасно переведе ся й основну реставрацію комнати „Нар. Дому“, які займала до тепер бурса. Реферат свій закінчив проф. Клим внесенем:

Загальні збори закликають будучий виділ, щоб приступив як найшвидше до будови бурси ім. О. Федьковича на 150 хлопців, а рівночасно перевів реставрацію „Нар. Дому“.

В дискусії над сею справою забрав перший голос уч. Іля Ілюк прилучуючись до виводів референта що до самої будови бурси, однак до зужиття опорожнених кімнат „Нар. Дому“ є у нього інша думка, їх повинно ся відступити на ділову православну бурсу, бо в Чернівцях нема де примістити наших дівчат у рускій хаті тільки по чужих. — Всес. о. Ст. Маланчук думає, що скількості буре обмежувати не треба, впрочім горячо підпирає справу проєктованої будови, яка повинна мати також і членів основателів, які ставити внесення: поручає ся виділові „Нар. Дому“ щоб він звернувся до всіх урядів громадських і парохіальних, зарядів шкіл та всіх руских товариств із зазивом до складок на бурсу. — П. акад. П. Клим не годить ся на те, щоб у новій бурсі дучити бурсу Нар. Дому і Руско-селянську, яка остає під його зарядом. Рус. сел. впрочім не має своїх статутів і є приватним підприємством в протівенстві до бурси Нар. Дому, Вона ще й там ріжнить ся від неї, що тут приймає ся хлопців, які за удержане платять натуральними, а бурса дає їм приміщене й нижки. Бесідник не може згодитись на те, що рус. сел. перестала існувати, вона повинна після его думки йти у новій бурсі тільки приміщене із задержанем окремого заряду. Супроти сего посяє голова надсов. В. Ясеницький, що приватна Руско-селянська бурса й тепер мусить піддати своїм рахункам виділові „Нар. Дому“, бо сойм лиш під тим услівем уділив для неї субвенції. Отрим то являє ся річю конечною виробити для нової бурси статут, який обяв-би й бурсу, яку веде п. П. Клим, та щоб її прилучити до бурси Нар. Дому. Проф. Ісупенко протівить ся із поважних причин тому, щоб комнати „Нар. Дому“ відступити на ділову бурсу. Він також не попирає на зливане буре, зазначає однак, що виділові „Нар. Дому“ нема за що упрекать за его проєкт, треба радше бути вдячним за те, що отворив двері своєї хати і для руско-селянської бурси. Вкінці ставити внесення, щоб збори уповажнили виділ до затягнення пожички для нової бурси. П. Омельський закликає, щоб поки що не дебатовано над злукою бурси тільки над будовою бурси. Інсп. О. Попович попирає в своїй промові виводи референта, закріплюючи, що для бурси треба зладити окремі статут.

Що до виводів п. П. Кліма, то він не є за злукою бурс, тільки за тим, щоб у новій будівлі була лиш одна бурса. Удержуване разом двох бурс відділених від себе якимсь хінським муром протівить ся основам педагогії. Се однак не виключає, що з родичами дітей буде мож заключувати різні умови що до платні чи то в грошах чи в натуральних. По надуч. п. Дупуленку, що поставив внесення аби подакувати раді м. Чернівців і людям, що причинили ся до даровання площі під бурсу, промавляв ще п. П. Клим, о. С. Мандичук, п. Д. Гринчук, о. М. Бриндзан і п. М. Івашко, що поставив внесення на замкнене дискусії. Ще промавляв інсп. О. Попович, який поставив вкінці внесення, щоб у новій будівлі містила ся одна бурса, та щоб давний локаль бурси по зреставрованню винайти а не відступити на иншу ціль. В голосованню зарядженого головою зборів перейшли внесення референта враз із додатком о. С. Маланчука, проф. Ісупенка і інсп. Поповича.

(Конець буде).

Бесіда посла Романчука,

виголошена при бюджетовій дебаті на засіданні палати послів д. 15. лютого 1905 р.

(Конець).

Так в теперішній дебаті як і при попередніх нагодах більше або менше ясно і докладно висказували заступники поодиноких народів і сторонники свої потреби і бажання. І так Німці домагались ся забезпечення їх стану національного посідання, отже також німецького державного языка, Чехи на разі чеського языка у внутрішнім урядованню та чеського університету на Мораві, Італійці італійського університету в Теролі і автономії для полудневого Тиролю і т. д. і т. д. Польске коло, до которого мимоходом кажучи, не належить всім польских послів з Галичини, не висказало ся тепер ясно, а его голова заявив, що Поляки, як завжди, так і далше готові до жертв для держави. Дивне лише що ті нанове мимо безнастанних жертв все так добре виглядають і не худнуть, а протівно товстють, (Веселіст), так що, заступаючи народ що-до чисельности аж третій в черги, таки часто мають рішаву вагу в державі і в парламенті. А знане є їх бажання і жадання, щоб їм цілком віддано цілу Галичину, значить, більше ніж четверту часть Австрії.

Які-ж супротив сего мають потреби і бажання Русини? Ах цілком инші, як всі другі народи Австрії! Ті сидять при столі, обильно заставленім стравами і напінками; кождий ситає за своєю ча-

стю; одному таланить дістати більше і динше, инший мусить вдоволити ся меншим: тільки Русини не допущені до того спільного стола; вони мусять стояти позаду других і лише десь колись можуть захопити якусь окружину. (Веселіст і охляки: Так є!) Там то мусять вони передовсім побивати ся о місце при тім національнім столі. Се, мої панове, не пересада, а сумна і гірка правда. (Так є!) Всі инші народи Австрії мають більшу або меншу спроможність свободно рушати ся; нікого не спудують цуратись своєї народности; кождий може в ширших чи тійшійших межах брати участь в народнім життю, в національнім розвитку; народ може собі сам вибрати заступників до громадської, повітової ради, до сойму, до ради державної; основні закони о свободі особистості, о свободі печаті і т. д., мають правну силу, хоч часом і обмежену: лиш галицькі Русини того всего не мають або мають в так дрібній мірі, що воно не має значіння. (Так є!) Галичина є для Русинів краєм бюрократичної самоволі, подібної до той, яка — очевидно з ріжницею, випливаючою з обставини — панує пр. в Росії. Так спокійний, так смирний руский народ мусить безнастанно боронити ся перед польською бюрократією, котра, так сказати, є виконуючим органом его протівників і за свою головну задачу уважає, здає ся, не краєм порядно управляти, двигати его економічний і культурний розвиток, а всіма так рафінованими як брутальними способами гнобити руский народ, о скільки він не зносить цілком безчинно і рівнодушно свою тяжку долю або не йде польським шляхом, та переслідувати і придавляти его, щоб тільки не потерпіло чого польске пановане. (Живі признаки).

А щобому тому всіляко протизаконному броєнню надати якийсь законний вигляд, викликає ся тенденційні політичні процеси протів Русинів; а що властиво кождий чоловік, як раз виразив ся оден галицький прокуратор державний, раз-враз переступає закони, то й ті карні процеси мусять виходити оправданними. Дивно лише, що підкупства і насильства при виборах та всілякі протизаконні поступки політичних урядників, жандармів і т. п. уходять безкарно, так що подібний випадок, як недавно стало ся у Відні, де поліційного урядника засуджено за самовільне ув'язнене чоловіка, а протівно урівнено двох робітників, обжалованих о самовільне вмішане до урядової чинности, — такий випадок навіть лише в уяві є в Галичині неможливий, а судово розправа була би там наневно скінчилась ся цілком протівним вироком. (Так є!)

Для того Русини мусять передовсім, так сказати, на початок домагати ся того, що инші народи австрійські вже давно мають, що в кождій конституційній, в кождій правній державі само собою розуміє ся: усунення адміністративної самоволі (Цілком слушно!) та свободи національного, культурного і економічного розвитку. (Цілком слушно!) Треба раз перестати уважати галицьких Русинів за ворожий і небезпечний елемент; треба раз перестати уживати адміністративних урядників передовсім до здавлювання або бодай до спинювання всякої живійшої національної діяльности Русинів. (Дуже добре!) Тоді галицькі Русини будуть могли з успіхом ужити своїх сил, щоб собі і державі на користь, опираючись на своїй національній підставі, дорівняли культурно і економічно иншим народам держави; і вони незабаром дійдуть до тієї цілі, коли їх заходи хоч би тільки в приближенню стрінуть ся з такою опікою, якої инші народи вже зазнають.

Що-до буковинських Русинів, котрих заступники також належать до руского клубу, могу з вдоволенем зазначити в їх імені, що й під теперішнім президентом краю, о скільки сягає его вплив, Русини не мають приводу до жалів. (Признаки). Тільки нехай неутральне правительство швидше доведе до виконання чи то до санкції ті постанови, котрі буковинський сойм ухвалив при згоді всіх сторонників або навіть одиголосно; се забезпечить краєви тривалість пануючого там спокою, коли протівно відкладане санкції могло би его наразити на небезпеченство. (Потакують).

На церковнім полі (Слухайте!) п. президент міністрів, котрий, будучи колись довгі дні міністром просвіти, докладно знає ті справи, нехай не заведбає теперішньої догідної хвилі, щоб покласти кінець пестерпучому стану річий, та нехай не змушує Русинів давати собі самим раду способом для правительства певно немилым.

Впрочім і галицькі Русини не мають причини наперед з недовірем відносити ся до теперішнього нового правительства; але сама зміна осіб в правительстві так довго для них не може мати значіння, поки не настане основна зміна системи. (Потакують). А що се зовсім не стало ся, то мусять вони далше оставати в своїй рішучій опозиції; а також і їх буковинські брати будуть з ними вірно тримати з уваги на спільний інтерес цілого руского народу, бо-ж вони є лише дрібною его частиною. (Потакують). Нас в парламенті лише мала горстка, але ми заступаємо великий народ, котрий знає вдячність для своїх приятелів, але й не боїть ся борби з ворогами. Сим кінчу. (Живі оплески; бесідники встали).

Реформа ґрунтових книг.

(Конець).

Управа судівництва не сумнівала ся вже від кількох літ що до конечної реформи в сій справі. Однак через недостаточне обсяжене судів в Галичині і Буковині годі було розпочати далекосягду акцію санаційну.

Поступоване предвиджене проєктом теперішнього закона є унормоване після дійсних недотач ґрунтових книг і уладжене після конкретних відносин поодиноких ґрунтових книг. Позаяк воно має служити не лиш користи поодиноким земельним властителям, але також загального добра, надано ему форму зовсім урядового поступовання, яке-б було для сторін вигідне і не перетягувало їх коштів і належностями.

Годі було також уникнути конечної, щоб ухильючись від обовязуючих постанов закона цівильного і постанов про ґрунтові книги, признавати серед певних обставин фактичного стану посідання більшої сили від винців в книгах, треба було також обмежити засаду переносування позицій із теперішніх книг а також видати принци, які би улегшували добути інформацій про втігання до ґрунтових книг.

Санаційна праця розпадає ся на дві етапи: 1. приготування і 2. вписання до книг. Переведення акції буде поручене по часті спеціальним локальним комісарям судейським а по часті урядам, що ведуть ґрунтові книги. Задача комісарів буде в етапі приготуванняй перевести переслухання для ствердження фактичних відносин посідання і означення тягарів, щоб отже установити основи до точних книгових урядових чинностей. Важні причини промавляють за тим, що коли те все має довести до цілі, то дослуди і переслухання треба переводити на місці при співучасті катастральних органів. В приготуванняй чинности локальних комісарів себто властиве спростоване ґрунтових книг полішить ся — що зовсім зрозуміло — судовим урядам ґрунтових книг. Ціла акція санаційна змагає до того, щоб не лиш часово повернути лад в ґрунтових книгах, але щоб упорядкований стан тривало удержати.

Новий законопроект, щоб запобігти зростови установлювань фікційних відносин співвласности забороняє приймати грамоти про фікційну співвласність як також легалізувати їх. Крім сего надасть ся судам далекойдучий вплив на поділ спадщини, щоб досягнути ще більший лад в ґрунтових книгах що до недвижимої належності до спадщини.

В справі практичного переведення санаційної акції замічує ся у мотивуванні, що з огляду на виказану многосторонність недотач ґрунтових книг та супроти великого числа катастральних громад обох країв буде ся акція санаційна вимагати надзвичайного труду справляючих комісій і судів через довгі роки, що поглотять значні видатки. Міродатні круги задумують у кождім із 18 судових округів установити по кілька

Туркиня голосно з особливим тоном — час демаскуватись! Жінкою вашою я, вибачайте, не можу бути, вже хоті-би тільки з тої простої причини, що я — не жінчина!

Скорим рухом відкинув доміно, під ним показав ся галевий уніформ. Одною рукою обяв кріпко тонкий стан майже омліваючої графині, другою витягнув легітимацію.

— Як бачите, я власне той син сторожа, которого любить ваша жінка, що, як самі зволили замітити, сьміху варта. Тепер я, поки-що, адміралом іспанських кораблів, і ставлю вам до впадоби вибір: дувель, або розвід з жінкою, бо вже без неї віддаю ся, хіба згину!

Граф Торн стояв збентежений до неописания, ледви в силі зрозуміти, що стало ся; в кінці поволи прийшовши до себе, здвигнув раменами, і як правдивий аристократ чистої крові, тільки усьміхнувся іронічно:

— То підступ!

— Ні, тільки маскарада — відповів адмірал так само з щасливим усьміхом і обережно посадивши графиню на канапку, вклякнув перед нею.

З великої салі давно долітав глухий клекіт, що чим раз більше

наближав ся; нараз вбіг „чорт“ з голосним реготом, стрибаючи і викрикуючи окружляв кілька разів графа, прямуючого до дверей виходових. Рівночасно з протівної сторони хлинула ціла філя гамірного товариства, попереду которого поважно ступав „князь карнавал“, несучи скиптр і корону. Ціла ватага опинилась перед Туркинею.

Герольд затрубів в золоту трубку.

Настала глибока тишина.

— Мої достойні пані і панове! — заговорив князь, звертаючись до товариства — потвердіть одноголосно грімким гурра! вибір ваш: королевою нашого торжества.

Нараз межі товариством вчинив ся нечуваний заколот: пані реготались, панове викрикували, поводитишувались.

Князь здивованим оком повів по несподіваній картині, потім звернувся до Туркині, подаючи корону і таки остропів.

Адмірал усьміхаючись, глибоко поклонив ся.

В тій хвили музика в салі вдарла триумфального марша.

льональних помістей. Фактично їх устано-
влюване поступати не є успішно після
дозволу бюджетових средств.

НОВИНКИ.

Чернівці, 25. лютого 1905.

Санкціонований закон краєвий.
Цісар санкціонував ухвалений буковинським сеймом законопроект про зміну § 43 закону із 30. січня 1873, що відноситься до управління, улаштування, удержання і улаштування до публичних шкіл.

Краєва рада шкільна на засідання з дня 24. с. м. іменувала надучителем у Виженці надучителя Юрія Гордицького з Киселиць а підучителем в Старій Жучині Кальтильду Романовську; перенесла на власну прохоту уч. Івана Стенґача із Заставної до Боянчука, а учительку Єлену Кавулю із Ропиша на Манастириско; розширила школу в Каменці на 5 клас із рускою мовою викладовою а з німецькою як предметом науки; улаштувала а у к у н і м е ц ь к о м о в и в неїмецьких школах, видала приписи, як провадити шкільну літопис і рішила, що учительство у вільний час не потребує дозволу ані повідомляти управителя школи про виїзд із місця свого побуту.

Із шкіл середніх. Міністер просвіти і віросповідань переніс професора серетської гімназії д-ра Стефана Грудзінського в часовий стан суночинку.

Із кругів духовних. Краєвий президент надав опорожену гр. кат. парохію regiae collationis в Сучаві почетному консисторському совітникові й деканові дотеперішному парохію в Качиці о. Іванові Глібовицькому.

Із „Бук. Бояна“. На пробі в понеділок дня 27. с. м. буде важна нарада. Просимо всіх членів явити ся точно о годині 7-й і в комплекті. — За виділ: М. Левіцький.

Звичайні загальні збори „Каси позичкової і шкільної для громади Руска-Молдовича“ відбудуть ся в неділю дня 12. марта 1905 о 1-й годині попол. в шкільнім будинку з слідуєчим порядком: 1. Віляне за рік 1904. 2. Доповняючий вибір 2 членів ради надзорчої § 94. 3. Віляні внесення. — *Георгій Боканча*, начальник.

Загальний весняний збір каси в Слободзі-Комарівцях відбудуть ся дня 5. марта 1905 о год. 2-й пополудни в домі Георгія Проданика з слідуєчим порядком: 1. Справоздане касове. 2. Вибір двох членів до старшини. 3. Доповняючий вибір до ради надзорчої. 4. Визначене платні для касера. 5. Народи про ліпший розвиток каси. — *О. Маліцький*, голова.

Змагання російських Українців. Земство полтавської губ. ухвалив: 1) внести подане до властей правительственных, щоби знесено указ з 1876 р., закаузуючий друкувати книжки в малорускій мові; 2) видавати газету для народу під заголовком: „Лист полтавського земства“, де статті мають бути поміщені в малорускій мові побіч російської; 3) домагається, щоби до читалень і бібліотек шкільних приймано не лиш книжки в російській, але й в малорускій мові; 4) розписати конкурси на популярний підручник о різниці з тим виразним застереженням, щоби рукописи на конкурси можна було надіслати також і в малорускій мові. Але найважливіша ухвала полтавського земства то слідуєча: 5) Малорускої мови треба уживати не лиш до помочи при науці в школі, але й учати її на рівні з російською, позаяк побіч виглядів чисто педагогічної науки, отже укладення науки при помочи рідної мови, приходять в сім случаю ще й згляди морально-виховуючої науки. Губерніальне земство домагає ся для того від правительства: введена до шкіл малорускої мови і то у всіх класах шкіл народних. 6) Поставлено підперти матеріально проект повітового земства в Залотоноші — виставлена в Київі пам'ятника Тарасови Шевченкові. — Отсі рішення як доносять „Київські Отклики“ „губернекое присутствие“ опротестувало, бо вони будучим то переходять поза межі земської компетенції. Протест сей, що рідко дучає

ся, послідував аж по виконанню ухвали іменню тоді, як губернатор одержав вже від міністра справ внутрішніх повідомлення, що адрес земства предложено вже цареві.

Костюмовий вечерок з танцями уладжує в суботу дня 4. марта с. р. в сали „Народного Дому“ товариство руских ремісників „Зоря“. Стрій візитовий або костюм. Вступ від особи 2 кор. Родинний білет для 3 осіб 5 кор., для 4 осіб 6 кор. Запрошення вже розсилають ся. — За виділ: *Ник. Унгурян*, голова, *В. Стройч*, писар.

З Сторонця-Путилова. Уже туй туй мав карнавал з наших гір утечи, а ми верховинці булиб ні раз підкинули чи там постолом не тунули, аж чуюмо днес, що у нас в Сторонці уряджують великі вечерниці. Красавиці — легіні поженки насталиб бо сам Алеко прибуде зі своєю славно-звісною капелею. Петрушки не буде, бо вимерла до крихти, натомість продавати і роздавати муть хороши, пахучі китиці живих цвітів, як раз утіха панночкам. Але й для палів дасть Біг кошів, бо повні будуть ордерів. Тож спішіть старші і молоді в день 5. марта о 7. годині вечером до будинку шкільного в Сторонці, в строю візитовім, де заходом філії товариства „Руска Школа“ в Путиліві відбуде ся декламационно-вокальний вечерок, а описі гуляня нечувано. Який хто з інтелігенції околичної через похибку запрошення не отримав, нехай на се не зважає, а приїздить в час на забаву. — За виділ: *Ю. Гордійчук* голова, *Н. Глібка* писар.

Перший Рентгенівський конгрес відбудуть ся ме в Берліні в часі від 30. цвітня до 3. мая.

„Цивілізатори“. Незабаром розічне ся процес проти французских урядників, що допускали ся безкарно найосоружливіших злочинів на муриньським населенню в Конго. Ось декілька стверджень вже фактів із „культурної“ діяльності тих європейских цивілізаторів. Ось 14. липня, в річницю збурення Бастилії святкувало кількох французских урядників в Конго так: Зловили прохожого мурину, звязали его і всадивши до підкової книжки динамітовий набій, підпалили его. Набій розірвав нещасного на кусні. Іншим знов разом кажуть відтяти голову зовсім невинному мурини, з его тіла варять потраву і запрошують на єї спожити рідню вбитого. Як мурини страву з'їли, показано їм голову жертви із заявою, що ось вони з'їли свого земляка і то ще рідного. Мурини в Конго є потроха людодми і ось зробили їм європейські урядники таку малу пакість... С ще й така перлина із наміства їх подвигів. Один антикарин в Конго має манію виварювання кістаків. Коли одного разу варив в тій цілі труп, забав зробити „збітка“ 15-літньому муриньському хлопцеві, що служив у одного із его знакомих. Насильно затягає его до кухні і приволоде їсти потравку із перегнилого трупа. Хлопець через кілька днів помер на затроєне. Ще один факт. Один визначний дозорець випускає із тюрми засудженого мурину. — Ти свободний — каже ему — але тікай, мерщій. Мурин розрадуваний одержаною волею біжить, що сила, тимчасом дозорець набиває карабін і кладе его труном... І янжеж мають нещасні Мурини, Готентоти, Хінди Індійні і т. д. почувати пошану для європейської культури, коли єї вістунами являють ся чисті вироци суспільні?...

Обжалуване публіцистів. „Київські Отклики“ доносять із Петербурга, що проф. Кареева, адвокатів Кедріна і Житнікова, п'ять співробітників завішеного дневника „Наша Жінь“ і двоє співробітників також завішеного дневника „Наші Дні“ поставлять власти перед суд за належання до тайного стоваришення і розповсюдження нелегальної літератури.

На сліді роялістів. Сими днями викрив один архітект в бульварісмі дії в білі барона Дево, новодобудовані три підземельні поверхи. Запитаний про цілі цих підземних комнат бар. Дево незвичайно змішав ся і заявив, що він хотів собі уладити там купальні. Однак полція думає, що ті поверхи мали бути криївкою для політичних заговорників і для претендента до французкої корони в особі кн. Орляньского. Бар. Дево є секретарем

роялістичного товариства „Білий Гвоздик“ а в 1900 р. засідав на лаві обжалуваних о зраду стану разом із звінним Деруледом і товаришами.

Приватну чекарню заснували собі цигани в Долішній Пертештах коло Гургури. Під проводом бувалою Юрія Параскара, вислуженого фірера, що мандрував по Турції й Румунії, оснували там формальну чекарню, у якій працювали ще Іля і Тодор Параскар і Івон Маркітан. Спершу підробляли вони 20-сотиківки і то доволі вдало. Проворні цигани забули одначе, що людий дурити у великім місті тяжше і ось один такий фальсифікат оплачений в черновецьким шинку навів поліцію на сліди промишловців, яких цілу колонію арештовано в дома при праці. Разом забрано й усі прилади до чеканя і матеріали, з якими мали повставати нові монети. Поліційний і жандармський „наїзд“ захопив циганів дуже не впору. Вони робили як раз заходи, щоб зробити в своїм ремеслі значний крок наперед — саме забирали ся до підроблювання однокоронівок. Юрій Параскар купив як раз на сю ціль в Чернівцях 10 декаграмів срібла, кажучи золотникови Найманови, що ему треба срібла на те, бо хоче посріблити хрест, який має жертвувати до церкви, аби таким бодай робом найти полєкши у тяжких болях, які терпить у нозі.

Брутальний напад. В Костині (нов. Сучава) жили у спорах батько і син Розновени із Чернавценом. Сими днями мали мати термін. Заскажені Розновени, не надіючись нічого доброго по розправі постановили Чернавценом стратити із освіти. Вночі із 12. с. м. напали на него у его хаті, збили до безтями, обідали неспритомного нафтою і підпалили, а самі втекли. На шасте Чернавцен опритомнів і з послідних сил видобув ся на двір і поволів ся до хати сусіда, де знова умлів. Про все повідомлено сучавський суд, який безпробоводно видалегував до Костини комісію, яка змогла ще переслухати Костину. Однак на его видужане надії нема.

Утонив ся. Тодор Колісник Олексишов вечером дня 14. с. м. в підхохочнім стані із Витейви до Валяви. По дорозі прийшло ся ему переходити потік коло хати млинара Ом. Бачиньского і тут він унав до води і втопив ся.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Конкурс. Головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові оголошує отсим на основі „Статута фонду імені Івана Череватенка на видаванє премій за науково-популярні книжки“ — конкурс на дві премії по 250 корон за написанє двох науково-популярних розвідок в українській мові. Конкурсні твори мають відповідати отсим вимогам: 1) Мусять бути оригінальні, ніде ще не друковані, та популяризувати здобутти світової науки; 2) Не можуть захвалювати неволі, панування одного народу або громадського стану над другим, як також не можуть бути змісту конфесійного; 3) Українська мова творів мусить бути проста, зрозуміла кождому письменному Українцеві на сьому просторі, де живуть наші люди; 4) Твори не можуть бути менші обємом від двох аркушів друку, рахуючи в аркуші 40 тисяч літер. Праці належить надіслати до Головного Виділу Товариства „Просвіта“ у Львові в річницю — по конець 1906 р. Власноручний підпис автора має бути поміщений в особній, запечатаній коверті. Премійований твір остає власністю автора, але друкуючи його, автор не має права робити відмін, противних повисшим умовам. Вслід конкурсу оголошить Товариство в своїй часі. — За головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові дня 18. лютого 1905. *Др. Кость Левіцький*, заст. голова, *Іван Яримович*, писар.

Твори Леоніда Глібова. — Видавництво „Вік“ Ч. 14. Київ 1904. 2 + XX. + 365 + III. — 75 коп. — В книжці зібрано все, що Глібовим було написано по українськи з виїмком давних творів: вірша „Останова правда“ і ще трьох, що лишили ся в рукописі — річний, що не мають літературної вартости. Після віршів поміщений водевіль:

„До мірової“ — а на податку книжки коротка біографія Глібова, опис его ювілею і останніх днів его життя — пера О. Тициньского, який друкував колисє сі річи у „Давинку“ і звідси видавництво передрукувало все. Крім того в книжці є два портрети Глібова і вид его могили. Виданє дуже гарне, чепурне — а що важне дуже дешево. Рівночасно звертаємо увагу нашої публіки на видавництво „Вік“ в Київі що за короткий час зуміло справу видавництва українських книжок на російській Україні поставити так високо.

Видавництво музичне „Станіславівського Бояна“ повідомляє отсим нашу П. Т. публіку, що висплав всюди де лише Руське серце бє, всі свої до тепер появивші ся 20 випусків, котрі коштувалиб разом 13 кор. 60 сот., за знижену ціну лише 10 корон. — Нам розходиться ся о придбанє фондів на виданє всіх як церковних, так і світських музичних творів, осталих по покійних композиторах Вербіцкім, Лаврівскім і Воробкевичу. Просимо нашу Ви. Русь, щоби зволіла наші змагання підперти і наші видання у нас по зниженій ціні замовляла або вислані нами ноти ласкаво прийняти а належитість на руки підписаного п. Евгена Якубовича (ц. к. учителя заведеня карного в Станіславові) присилати. — Повідомляємо також, що даємо наші видання і на сплату місячними ратами в довільній висоті, але не менше як по 2 кор. Хотби не зволів вислані ноти прийняти, най буде ласкав звернути їх нам. — За Видавництво музичне *Евген Якубович* адміністратор, *Денис Січинський* артист редактор.

Малий Фейлетон.

А. А.

Ніч у тюрмі.

Тихо, тихо... в коридорі
ледве ходить вартовий;
в небі ясно сяють зорі;
світять місяць молодий
і сріблом своїм безшумним
сумно грає на стіні
і поснулі мрії — думи
будуть з болем у мені.
За тюрмою вал чорніє
а за валом... там усе!
там Дніпро — он, ледве мріє,
звідти радістю несе,
там життя, там люде, браття!
А по сей бік... тут тюрма!
Є тут штик, кати є, ґрати, —
а життя, людей... нема!
Тихо, тихо... Клен дрімає...
Місяць грає на стіні...
Ша!... за валом хтось сьпіває!
Притупившись на вікні,
жадно звук ті хапаю,
звук волі!... Ніч пливе,
майська ніч, жива, палка,
в яку смерть лиш не живе...
Смерть та ми, мреці живі...
Пісня стихла вже давно,
я-ж сиджу все... А палкї
думи линуть за вікно...
Тихо скрізе, як в домовині...
Плакати хочеть ся, ридати!
головою бити стіни,
щоб не чути, не бачити ґрат...
Але ніжно, як кохана,
вітер гладить волос мій
і шепоче про бажаний,
тихий, радісний спокій.
„Не до віку, любий, ґрати, —
він шепоче, — буде час,
будеш, рідний, й ти стояти,
в бівті лютий серед нас“...
І шепоче він про волю,
про могучу боротьбу,
про грядущу, нищю долю,
про свободу ту святую,
що на брамах, на в'язницях,
на скардальному штику
гордо, ясно загорить ся
й всеросійську тюрму
з буйним шумом розруйнує
і на порох рознесе...
Він шепоче і мидує
теплим подихом лице
і з любовю, як кохана,
ніжно гладить волос мій
і шепоче про бажаний,
тихий, радісний спокій...
(„Солоний“.)

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В м'ясиці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймоднійших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струсеними перлами, Marabout, Pointlace, соломкові і в гали білі в різних красках від найдорожших до найдешевших.

Вступ на бал послідна новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. а'jour Muskef're різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевики балеви, лякерки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з гафтом або без него, цїбемки і півчеревики.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гафтовані, з батисту полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, балеви наймоднійші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, манжети найновішого рода.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з п. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикацій з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куні, ласиці, кротові різного рода футра медвежі — до того відповіди м'яси для дівчат і дїтий. Футряні і сукольні шапки, кучми т. зв. Perslaner, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймоднійшої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукно Г'єра, др. Лямана, вовняні калїсони і майтки, рукавички, оґрівачі колїні і пультів, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки чепї для дівчат і дїтий — загортки на колїна до подорожжї і т. д.

Конфекция дїтчої одїжи, як жакети, плащі до того канузи, ковнярики, все після найновішої моди.

Товари обувані. Склад американських черевиків фабрики обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різнодоної обуви Boxcall, з телячої сатинованої шкіри і т. н. лїтної сорти. Чоботи фільцові, до

Кальоші і черевики до снїгу найліпші фабрикації.

у Відні, і Осипа Піхлера і Снїв в Грапу Бореолїна в Александрїї. Найбільший вибір пїлгу і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймають назад.

Карти їзди до Америки

Ціни їзди
Гамбург—Нью-Йорк:

Поспїшний паровець „Deutschland“

їде 6 1/4 дня К 212.—

Поспїшні парівці „Moltke“, „Blücher“ і „Hamburg“

їдуть 7—9 день К 190.—

Всі інші поспїшні парівці „Postdampfer“

їдуть 10—11 день К 166.—

Antwerpen—Kanada К 154.—

Hamburg—Buenos Aires К 142.—

Вісших інформацій що до їзди в Америку, Африку, Східну Азію, як також їзди для розривки по середземній морі, Орієнті і т. п.

у діля 7 (1—6)

генеральна агенція

лінії „Гамбург-Америка“, в Чернівцях.
Герман Мітельман, уліця Ратушева 11. (Rathausstrasse)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“
отворена
в недїлю і свята від 1 1/2 до 1 1/2 год. попол.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує
всілякі роботи друкарські
швидко і дешево.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Отсим повідомляю Впов. П. Т. Публику, що я
кромі існуючого вже мого склепу ювілярского,
в Чернівцях, Ринок ч. 3,

отворив ще

ФІЛІЮ

при уліці Паньській число 15

і удержую там великий склад стїнних, столових і кишенькових годинників, із золота срібла нїкелю, стали з преціозними верками. Іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“, „Longines“, „Omega“, „Roskopf-Patent“ і богато інших різновидних сорт.

Рівночасно заявляю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілерські, в золоті, срібї, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській уліці ч. 15, де також різновидні замовлення як хронометри, репатаційні годинники взагалі всілякі старинности лагоджу як найточнїше і під гаранцією.

Надію ся проте, що Вп. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше „возить“ ласкаво мене підкирати, а при закупнї подарунків на різдво або на новий рік, мої склепи не омине, а пересвідчивши ся о великій виборї товарів, дешевості цїн і тетельній обслузі, виїде звих вдоволені.

Поручаючи ся ласкавим агїдам, пишу ся з поважанем

Кароль Шульдц, ювілер і годинникар

63 (15—15) н. с.

заприсяжний зваток п. к. суду.

МИЛОШІХТА

„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвидатнїше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідливих домішок.

Всюди до набутия

При купнї належить зауважати, аби кожний кавалок мила мав нарис „SCHICHT“ і повнїше марку охоронну.

(п. 81—82)

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполуче акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спїлка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агенти.

6 (10—1) н.

Видає риствотова „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарна.

За редакцію відповідає Іван Захарно

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Рїхтера в Празї,

загално признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє по цїні 80 ест., 1.40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просимо жадати сей загално улюблений лїк все лише в ориґінальних флашах з нашим охронним знаком „КОТВИЦА“ з антики Рїхтера і для остерожности приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдиві.

46 (20—40)

Антика Рїхтера

„під золотим львом“ у Празї, уліця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складї

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Я, Анна Чіляк

58 (16—52)

завдячую власному випадові помади, через котрої уживанє, віст мого волоса дійшов до 185 см. довоти. Се є одинокє средство проти випадання волоса, експїляє і приєніпає его віст віддає великі прїслуги панам, котрим їде о красні вуся і бороду, запобїгає передчасному лієсеню і сивїню, взагалі чудотворна се помада вертає волосам так на головї як на бородї натуральну полискую бавру. Дїлає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців. Цїна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсїлка в цїлий свїт за попереднім надїсланєм грошиї, або за послїплатою. Найліпше замовляти просто в фабрики:

Анна Чіляк

Відень

L., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмїд і Фонтін.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ звертає увагу інтересованих, що всілякі друкарські висїлає лиш за попереднім надїсланєм на лієситости або за послїплатою.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ упрімає в послїднє всіх тих Вп. Панів, що замовили і одержали „Словар“ проф. Ом. Поповича, аби зволити за него вирівнати належитість.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламні неопла-
чені від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„пів року	10	—	„
„чверть року	5	—	„
„місяць	1	70	„

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і наданість за інсерації
платні в Чернівцях.

Ще раз про справу буковинської гр.-прав. церкви.

Змагання до мирного поладження
бодай найбільш неукучних питань бу-
ковинської православної церкви знова роз-
били ся поміж згідного поведіння віс-
нодумних заступників руского й румунь-
ского народа о завзятий опір митропо-
личої консисторії. Меньше більше із
підмогою для сильно здескридитованої
в горі а ще більше в долі, консисторії
виступили три боярські послы на засіданні
парламенту із 7. лютого с. р. На тім
засіданні виїс посол Попович інтерпеля-
цію в справах церковних підписав ще
пос. Гормузавим і експеленцією Лупулом.
Характерно, що на тій інтерпеляції не-
ма впрочім підпису ні одного буковинь-
ского посла, отже се вже дає хіба ви-
старчаючу відповідь, о скільки заміти
висловлені у ній мож уважати висловом
волі цілого буковинсько-православного
населення. Притім не треба спускати з
ока й сей обставини, що і ті румунь-
ські послы, які єї внесли, заступають або
нікількайцять дідичів, які через поло-
вину належать не до церкви православної
або мають таке довіре у населення
як відома експеленція Лупул, що із не-
ресерди на „невдачне“ волоске мужицтво,
кинув Буковину, щоб над синіми хви-
лями Дуная згадувати в думках про
боярське панованне, яке так соромітно по-
кінчило ся.

Господарка, яку завела у право-
славній церкві консисторія, така скан-
дална, що навіть і єї приятелі не мо-
гли виступити із явною обороною. За
те стремить інтерпеляція до тої цілі
манівцями. От і говорять ся, що Руси-
ни ладять замах на історичний, одноціл-
ний характер православної диєцезії, а
для осягнення сеї цілі розвели шкід-
ливу агітацію, яка захитує віру і релі-
гійність населення. Дивна логіка у тих
панів, отже поведене крайню осоружне
незчислимим консисторським підлизнів, які
виставляють без вишину на поруку Хри-
стовий закон, не підкопують віри, єї
підкопують після боярської інтерпретації
ті, що виступають проти такого зане-

паду церкви III. інтерпелянти, яким хо-
дить о пізнане думки міністра просві-
ти про запресектований церковний кон-
грес, виводять і таке, щоб тут себто в
парламенті не просліджувано пооди-
ноких жалоб, бо „можуть бути в пооди-
ноких случаях деякі відносини не вдо-
вольючі, що не виключене у кожній
корпораций і власті“, ну а ті скарги
треба почислити на конто агітації і т. д.

Як виглядають ті дрібні неправиль-
ности, що дучають ся всюди, під кри-
лами черновецької консисторії, могли ком-
петентні круги пізнати таки на тім за-
сіданні парламенту із рівночасно внесе-
ної інтерпеляції, внесені послы Пігу-
ляком із приводу ладу в ставчанській
парохії. Інтерпеляція того про крайню
безладу в православній церкві звучить:
Від 1880 р. віддано руских вірних на
потаду священникам або неруским або
немногим русофільским, яких консисто-
рія проти руского народу остенційно
протегує. Колишнє більше чим виSTAR-
чаюче число руского духовенства впа-
ло в наслідок пляного хрестоносного
походу проти Русинів до маленького
гуртка. Позаяк консисторії ходило о те,
щоб задати в зароді зріст національ-
ної свідомости у руских вірних і за
всюку ціну не допустити до культурного
підему руского народу, то священникам
русских вірних вільно було поповнюва-
ти які небудь проступки, не лякаючись
кари, як вони інші лиш під лад воро-
жих Русинам інтенцій консисторії. Без-
числимі скарги на обурююче поведене
священників на виї і внутрі церкви за
висловлюване рускими вірними перед
консисторією і ц. в. правительством і
русскими послы в соймі і раді дер-
жавній остали або зовсім без наслідків
або тільки степенували проступки обжа-
лованого священника або приносили для
него остенційно відзначенє, аванс або
лішину парохію. Для приміру досить бу-
де вказати на отих: парох Микитович
в Садагурі а тепер в Шипинцях, парох
Ісупескул Волчинци, парох Завадовський
в Шубранцях, парох Мунтян в Русе-
Боулі, сотрудник Дмитро Попович в
Бросківцях, парох Мунтян в Медзї, па-
рох Петрашко в Ленківцях, парох

Митрофанович в Топорівцях, кон-
сов. Бежан, архимандрит Калінеску,
митрополит Морар, парох Тосан у
Плосці, парох Дан в Лужанах тепер
в Стражі, руский проповідник кате-
дральний Прокопович, парох Рудей-
чук в Падківцях, парох Манйор в Лю-
дігоречій і т. д., колишній павох А.
Ізюк в Людігоречій, тепер настоятель
монастиря і т. д.

За теперішнього митрополита д-ра
Владимира Ренти оплакані відносини в
рускій частині диєцезії не то що не по-
лішили ся, але погіршили ся. Невдово-
ленє, напруженє, протівненствє дійшли
вже до крайности. Їно й не може бути
інакше при поведінні митрополита д-ра
Ренти, який руководить ся супроти Ру-
синів, які вносять жалоби, принципом,
якому хіба нема пари: „Кому відносини
пануючі в буковинській православній
церкві не до вподоби, най шукає собі
іншої церкви.“

В консисторії мають признає тільки
інтереси дідичів. Там панують як перше
так і тепер протівники народу загалом,
а передовсім непересекані, зневажені
вороги Русинів з окрема звісті, високо-
преподобні добродії: Бежан, Калінеску,
Войцехий і Прокопович. Руский нарід
втратив все довіре до теперішньої кон-
систерії; в своїм горю звертає ся отже
з жалобами до своїх послів в тій надії,
що може міродатні круги можуть щось
зарядити, щоби завести якусь пільгу не-
щасному народови на церковнім полі. І
послы сповняють свій обовязок, інформу-
ючи що року міродатні круги про ті
відносини й страданя народу, але все те
де ся — як доказує 25-літнє, хронічне
терпінє — безуспішно. Досі спляють
ще нарід послы; але се вже питанням
тільки короткого часу, як довго мож буде
удержати его терпеливість і надію.

В поведінні супроти сего пекучого
буковинського питання станули міродатні
чинники на дуже вигіднім становищі.
Митрополит др. Рента каже, що він не
можє нічо робити, бо він не має дисци-
плінарної власті над священниками, єї
має правительство! А шеф міністерства
справедливости і просвіти відповідає
знов: Треба шанувати автономію церкви!

До якого занедбаня довів сей систем
управи буковинської диєцезії по руских
парохіях се мож побачити хочби із сего
приміру.

Сорок сїм найповажнійших ставчань-
ских мужиків, між ними всі члени гро-
мадської ради звернули ся до посла Пігу-
ляка de dato 9. лютого с. р. із отенми
скаргами і просьбами. Письмо те звучить:

Благородний Пане, достойний заступ-
ник руского народа! Уповаючи на Ваше
добре серце, на Вашу справедливість
осмілюєсь громада Ставчан приступити
до Вас яко свого широго заступника з
проблемою заступити нас, на полі ду-
ховнім опущеного руского народа, при
найвишнім престолі і нашу опущену гро-
маду із духовної темноти, духовної неволі
на полі церковнім визволити, бо далі
ми вже не в стані ту нашу гірку долю
витримати, а будемо мусіти нашу рідну
матір церкву, нашу рідну матір землю
покидати, щоби з торбами не піти. Отже
просимо Вас милосердно нашу гірку і
вже невтрималу долю вислухати, а по-
тім ті наші гірки кривди по Вашій най-
справедливішій совісті осудити і перед
найвишнім престолом цїсаря просити о
ласку і милосерддє.

Наша громада на полі церковнім
так вже опущена, що ми вже самі не
знаємо, як би то зачати, щоби ті наші
кривди оповістити.

Наша громада має священника Тар-
новецкого. Він хотів Русин, але призна-
вав ся з давна до Румунів, а тепер до
Русинів старої партії. Сей священник
єсть вже старший чоловік, бо числить
вже поперх 70 років, а в нашій громаді
єсть вже 50 років душпастирем, а що
він через сю пів сотні літ для громади
доброго зробив, Бог ему най не памятає.

Сей отець духовний ніколи нарід не
просвічував, лиш завжди старав ся в
духовній темноті его утримати, бо через
цїлий час свого душпастирства в нашій
громаді не тримав ніколи поучаючої про-
повіді в церкві, лиш хіба як громадяни
збуджували ся до духовної праці, то гань-
бив їх, переслідував і синів їх в їх за-
чатій трудній праці, як се докаже судо-
вий процес з року 1888, з котрого наш
душпастир вийшов засуджений на 10

Владислав Ст. Раймонт.

Перед досвітком.

НОВЕЛЯ.

Перевів Остап Лисийкий.

I.

— Котра година?
— Вже вибила десята.
— В сій хвилі бе... добре чую.
— Се тільки послідній відго-
мін звенить в коридорах.
— ...Чотири, п'ять!
— І дощ стукотить в ринках.
— ...Сім... зараз вмере година...
вісім... задержіть, сестро, задержіть...
дев'ять... лякаю ся, минають немо-
лимо... десять. Вже нема її... вже
впала в вічність... вже її нічо не
поверне... нічо... Як мені жаль єї!
Сестро, вам не жаль тих годин, що
померли?
— В Бозі є всео.
— Сестро, чи вам не жаль тих
людей, тих дерев і зв'їрят, що по-
мерли?
— В мені увесь воскреснеш —
сказав Господь.
— Сказав Господь... — повто-
рив, як відгомін.
— Християнини повинен в се
вірити.

— Я вірю... лиш... лиш мені
жаль... — прошепотів трівожно і
його очі наплили повздержуваними
сльозми.

— Лиш мені жаль померлих
літ... — повторив тихо і вплив
очі в сутінь, що залагла шпиталь-
ну кімнату.

Білий корнет сестри хитав ся
в п'їтмі наче крила... а зпід його
тїни відбивали ясно єї руки, білі,
довгі, розмолені руки... Коралі ро-
жанця зсувались монотонно з див-
ним, проймаючим шелестом.

— І тих, що вмрут до кінця
свїта!

Ворохнув ся, почув її погляд
на собі — острій погляд чувая, що
чорним сялючим лучем прони-
кав п'їтму і падав йому на чоло
горячим поцїлєм. Навкруг мовчан-
ка, тишина завмираючих годин, ти-
шина сих липких, причаєних до стїн
тїний, серед яких лише жили і чу-
вали єї милосердні погляди, очі
милосердя. Крізь отворені двері
було видно шпитальну салю, білий
шлях суму, у м'явм свїтлі олив-
них лямпадок, що осїнювали нерів-
ними смугами голови хорих.

— Заснути і не пробудити ся,
заснути...

Лиш сон не приходив. Тому
знов отворив очі і водив ними по
стїнах, по корнеті сестри, по єї
розмолених руках і потопив там...
блукав між сповитим сном.

Чув кожний віддих... кожний
стогін крізь сон, стукіт серця, со-
піня притаєної трівоги, німі крики
конаючих очей, благання пропада-
ючих. Усі ті звуки болїзним, стра-
шним ритмом гомонїли в його сер-
ця і розпирали його невисказаним
болем.

Відтак здавало ся йому, що
їде посеред того лахмітя людий по
тім сьмітї душ, посеред всїляких
ридаючих нужд... посеред необнятих
пусток, де жили лиш конаючі від-
гомони жалоб.

— І завмерлі жалї...

— І погаслі надїї...

— І весь людський біль...

— Втікай, втікай — кричав
жах і ляк. І біль пїрвав його, ви-
рвав з небуття, держав над безо-
дними, всував ся в нього своїм
тернистим тїлом, нуртував в нутрі
і роздирав його розжареними кіг-
тями.

— Сестро! сестро!

Нї, нї, не міг кликати, не міг
вирвати з себе сього крику, не міг

ворохнути ся, лиш благав палючі
очима, що заплили кровю... кричав
ляком і розпукою... вмирив у му-
ках... а вона в глибокій задумі пе-
ресувала коралі рожанця і цілува-
ла очима лице Христа, що висїв
на стїні.

Він чув, що умирає, що хвиля
ще... і він хитаєсь вже над берегом
неістнованя і летить у низ... за-
падає.

Так, се вона їде через шпи-
тальну салю... Вбраннє її з погас-
лого огнища зроблене... а очі, як
завмерлі води... бездонні пропасти...
страшні доли... безодня...

Їде. Нахиляєть ся над посте-
лями... лине дальше... яснїє усьмі-
хом... ні уст ні лица не видно, а
сей страшний усьміх вилискує ся
в ній миготить над головами кона-
ючих, наповняє шпиталь, вершить
ся в темряві, як блискавка загла-
ди... як мертво свїтло... пропїбає
його серце, розливає ся по нїм мі-
ліярдами гострих, холодом пройма-
ючих блисків...

— Смерть! Нї, нї! — крикнув
божевільно і зірвав ся з постелі.

Всьо пірнуло. Прийшов до себе.
Милосердна поклала його знов і по-
дала лїк.

день арешту за те, що побив учителя, котрий відважився отворити читальню і тим то збудити нарід із сну темноти.

В нашій селі ніколи, бо вже через 50 років т. е. відколи наш отець духовний в нашій селі яко священик, вечірня не відправляв ся; а що ся тичить катихизації молодіжи, то наші люди сего ще ніколи і не чули, бо у нас ніколи катихизації ще не було. Але як в червні 1904 р. за порадою наших щирх просвітителів в нашій селі отворило ся огнєве товариство „Січ“, то наш панотець напав в церкві січових парубків і зачав їх ганьбити перед цілою громадою, що вони до „Січі“ пристали а христити ся не уміють. А відкиж, панотче, вони будуть знати перехрестити ся, коли їх а також їх родичів ніхто не учив молитв, бо наш священик з такими річми не заходить ся. Але хтось запитає ся, а школи в вашій селі нема, та в школі священик не учить релігії? То відповідь на то така: О, бідна наша школа на полі релігійнім, бо ще ніколи, відколи ми памятаєм, наш священик до школи на науку релігії не приходив і для того ніколи ще релігії не учив.

Але за то наш священик Тарновецький обдирав добре людей. В брашу він менше повдержливий як в давню. За похорони приміром каже собі платити по 40, 80, 100 і 200 кор. А як він поводить ся при тім не по християнськи, безсердечно, най свідчать отсі факти із січня сего року. Загоріло тоді в нашій селі двоє старих людей, а наш священик забрав від бідних позісталих їх дити по 40 кор. за погріб. А бідна вдова по помершій чоловіку мусіла заплатити за погріб 80 кор., а понежи она сеї суми не мала, то заложила поле на 10 років і тепер то поле пропало, а бідна вдова з дітьми мусить тепер голодом мліти.

Заграниця про галицько-польську господарку.

Звісна промова пруского міністра Райнбабена, який впрочім не грішить поступовістю і заквествіаного уступу про галицькі відносини ужив лише для здескредитовання „культурности“ Поляків супроти інших народів а в сїм случаю Русинів, до грізних наслідків не доведе, як і мож було надїятись. Австрійське правительство, якому так потрібна маса голосів Колювців вправді поробило з ініціативи гр. Голуховського дипломатичні кроки, але все полагодує ся мирно. За-

для „гонору“ польської шляхти в Австрії всеж таки хіба ніяково було-б йти до бою з Німеччиною...

Австро-угорський амбасадор при берлінськім дворі Содені - Марич удав ся був до міністерства справ заграничних і предложив запитане гр. Голуховського в справі промови мін. Райнбабена. Переговори ведено в дуже приязнім тоні і покінчили ся устною заявою німецького правительства, якою — як пише „Fremdenblatt“ — почувася віденьський кабінет вповні вдоволений. Чи в тій заяві міститься повна сатисфакція, чи лише зазначене, що мін. Райнбабен не думав мішати ся в австрійські справи, вказуючи про голоси рускої журналістики про польську господарку в Галичині, поки що не звісно, бо досі ще не опубліковано тексту німецької заяви, яка небудь вона й буде треба згадати, що сей інцидент викликав численні статі по найповажніших німецьких газетах Австрії і Німеччини, які рішучо добачують мотиви виступу гр. Голуховського не так в дбайливості про престиж Австрії як про польську справу. Розуміє ся, що годі їм при сій нагоді не сконстатувати чийм впливом улягає австрійське правительство, коли в так мацшиний спосіб трактує Русинів передовсім в Галичині. Польско-шляхетська господарка в тій австрійській провінції, яку польські політики найріжніших авторитетів старають ся чим дух перетворити в „внотрембіню“ провінцію польську, виїшла знов на денне світло європейської преси.

Певне, що реальних користей на нині із того для нас нема, але що ознайомлене Європи із нашим поневоленем не може остати без користі для нашої еманципації се хіба очевидно. Признаючи се, годі нам промовчати заслуг „Ruthenische Revue“, що головню причинює ся до інформованя європейської публіки про долю поневоленої тридцяти-мільонової нації пролетарії. R. Rev. се поруч парламенту, друга трибуна, звідки може відізвати ся слово про наш угніт з тою лише ріжницею, що доходить мабуть до да-

леко ширших і добірніших кругів. А й сего не треба забувати, що парламентарні промови наших послів репродукують великі нїм. дзєвники ад мінішм. Отсе повинно бути хіба достаточним мотивом до запоманя того видавництва.

В кінці згадуємо, що руский клуб видав в справі відповіді бар. Гавча ще і другий комунікат, в яким заявляє, що він є задоволений тільки сею частию відповіді бар. Гавча, в якій він ствердив, що інтервенція гр. Голуховського не мала зовсім на цілі запереченя правди руским писателям, на яких опією покликуюв ся міністер Райнбабен в своїй промові. Натомість рускі послі вважають інтервенцію гр. Голуховського в сїм случаю не кроком, викликаним konieczністю задля береження державних прав, але за прояву особливої вічливости для Поляків. Такого кроку гр. Голуховський був би не зробив з огляду на жадецький народ.

Збори „Народного Дому“ в Чернівцях.

(Конець).

По обговореню справи бурей, яка впрочім остаточно не рішена приступлено до вибору виділу, який як ми вже писали — переведено на внесеня сєкр. Коралевича через аклямацію. По зверіфкованю протоколу попередних зборів товариства приступлено до послідньої точки дзєвнього порядку а іменно вільних внесенє.

Уч. п. Ілля Ілюк підносить при тій точці пинявий зріст скількості членів товариства, а за те великий їх убутток спричинений смертю кількадесяти членів, що після его думки не киче із своєї вини залягають із членськими вкладками. Через се робить виділа згіршене а не злішене. Бєсєдник відступає від первісного проекту введена членів „золотих“, „сєрібних“ і „мідяних“ а вносить, щоб членів подїлити на основатєлів по 100 кор., дїєсєних по 50 кор. і спомогаючих по 25 кор. — Закиди роблені виділови відірає із всею рішучістю голова надєсов. В. Ясєніцкйй, доказуючи, що супроти довжників поводжено ся вповні толєрантно, а до вичеркуваня приступовано хіба тоді, коли дотичний довжник консєквєнтно ігнорував зазиви виділу. Вирочім виділа і тут поступав лише після вказівок ста-

тута. Виділа згоджував ся на будь якє сплати вклядок, як вони були лишє сплєчувані правильно. Контроля виділу над вклядуванєм вклядок мусить бути перєводжуваня. Вирочім той убутток членів треба радше звєсти до недостатєї патрієтизму загалу, який обмежує ся дуже часто на словах а за те не видно его в дїлах. П. Д. Грішчук прилучує ся до виводів п. Ілюка але тільки з тим обмеженєм, щоб обнизити вклядку для сєлян. П. І. Ілюк у відповідь головї замічує, що не думав обиджувати виділу словом „згіршене“ бо ужив его в значіню „погіршуванє“ вирочім осуджуванє дїяльности виділу належить до прав кожного члена. Інєсп. Попович рівнож боронить виділу, що поступає зовнім корєктно, крім сєго вказує на інєституцію членів звичайних із 1 кор. місячною вклядкою, із якої одначє ніхто не користує вольючє радше тим самим грїшмє сплєчувати удїл члена основатєля. О. проє. Д. Єрємїйчук вносить, щоб на будучє у списє членів відзначувати тих, що уплатили вже 2 вклядки, а се певнє заохотить і других до вєступлєня в їх слїди. Сєкр. Коралєвич підносить, що введена ріжних категорїй членів вимагає зміни статутів. Голова зборів навизуючи до того замикає дискусію в сїй справі, із огляду на те, що на дзєвнєм порядку нинїшних зборів тої точки зовсім немає.

При сїй ще точці запитував п. Д. Грішчук виділа, що дїє ся із грамотами, які мали дїставати члєни. На се відповідає інєсп. Попович, що у Виділі вже робить ся грамоти вималювані на народних мотивах так для членів звичайних яких 1000 стоїть 200 кор., як для основатєлів, яких 1000 коштує 500 кор.

З огляду на вичєрпанє порядку дзєвнього, та позаяк вже ніхто бїльше не забирає слова, замкнув голова зборів надєсов. В. Ясєніцкйй збирє зазивом до прєсутних, щоб старали ся всіма силами о розвиток сєї визначної народної інєституції, приєднуючи їй що раз то нових членів та підкрїплюючи єї вклядками.

Політичний перегляд.

Австрія. Кабінет Гавча може лекше відітхнути. З его плєчий спав великий тягар. Парламент ухвалив вимаганями двома третинами голосів континєнт рекрут на засіданю із дня 23. лютого. Русини голосували проти сєго предлоєжєня, не маючи потрібного довіря до тепєрішнього правительства. Становище Русинів у сїй справі виєяснив ще раз перед форум парламенту пос. Король, посвєчуючи свої виводи головно нечуваним надужитям галицької жандармерії, сповнюваним в інтерєсі польско-шляхетської бїльшости. По полагодуєню справи континєнту рекрутів приступила палата до дебати над новєлою промєсловою, до якої записало ся 58 бєсєдників (19 contra 39 pro).

Угорщина. Засіданя угорського сойму перєрвано до утворєня кабінєту, на се мїмо довготрєваючих заходів все ще нема виглядів. Гр. Андранї по новинній авдєєнції у цєсаря в пинтицію відїхав до свого майна — видно его мїєня, яка вирочім нї до чого не довела — вже скінчєна. Через якийсь час перєговори в справі сотворєня перехідного кабінєту будуть перєрвані. Відтак має цєсар згл. король перєсправляти із Сєльм і Вєкєр-лїм... Такий оборот справи погіршує наєстрїй і між опозиційною бїльшістю, яку Кошут з огляду на вагу визнає до умїєрєности, щоб відобрати вже раз недовічальному правительству влєсть із его рук.

Росія. В Росії наєує тепєр повнє бєзладє. Комїтет міністрів вправді радить бєзвильно над всякими реформами. Суєспільність однак ними лєдвичє вдовольнєт ся, ждучи на утворєнє законодатного тіла. Ним мавби бути „Зємський Собор“. Одначє що й досі не відомо, як широкій буде круг его дїлєня та чи і коли він буде скликаний. — Влєсти заридили числєнні арєштєваня для вичєрпєня заговору на смєрть вел. кн. Сєргїя, однак імені вбїйника ще й досі не відкрито. Наслїдником в урядї нєб. Сєргїя став вел. кн. Павло, що ізза свого подружя із мїщанською дочкою жєп

Біль проминув, а він лежав в найбільшій обезсилєнню. Як би на дні без тямї та лиш притєєним зором блукав по стїнах, чїпав ся дїєсности і як потопаючий виривав із глєбини і ловив з розпукою стєбла надїї. Він ще не вірив, що жєє, не знав де є, бо може вже там... Його думки божєвільні грозою смєрти клубили ся, як хаос мар, як пїрвані образи, як фїля, що з гуком зливалє ся, то знов підїмалєсь і заливалє його та наносилє що раз бїльш болючого ляку.

— Я є? Я є? — підїмалось в нїм питаннє, а відтак що раз сильнїйше образ шпитєля мїлосєрдної і посуд удержував ся на фїлі збурєних думок, лагодив розворушєннє, придавлював хаос і усталював ся.

— Сєстро!.. — крикнув трївозно, начє в порожнєчу, певний, що мовчанка будє його відповіду.

Станула при нїм.

Він глядїв на неї, як на плїд своєї уяви, як на тїнь своїх бажань і думок.

— Темно, темно... — шєпнув, розгладяючи ся трївозно.

— Засвєчу лямпу!

Цїлий задрєжав. Чув добрє: се був голос з вні, напевно був се

живий голос. Довго мовчав і пєстєв ся радостю потвєрджєннє життє.

— Чи я спав?..

— Дуже тєрдє.

Вже не сумнївав ся: се єї чув, се єї м'який, нїжний звучний голос розливав в нїм радєєне тєплє єствєваннє.

— Котра година?

— Одинаятє.

— Я спав цїлу годину. Так, тепєр вже знаю, що єствую, знаю.

Она засвєтила. Свєтло радєєно розсєялось по кїмнатї, поховзлє, по стїнах, скрило ся в мєсєжних окрасах лїжка, роз'єяснювало всє чєрти і краски китиці, що стояла при лїжку та потвєрджувала дїєсність його очам, що підозрїло слїдили.

Коли вона подавала йому лїк, вхопив єї руки і цїлував з найбільшою розкошию щастєя.

— Сєстро я не вмер! я жию! жию!

Вирвала йому руки і подалє ся в глєбину кїмнати, щоб укрити дивний, помїшаний з слїзми радєєсти рум'янець. Він почув себе красєє. Біль в нїм якби вичєрпав ся і знемїг під ударом бєзмєжного щастєя єствєваннє. Він тлїв дєсь в глєбинах пам'ятї, засїдав ся...

З невимовною розкошию пору-

пив головою, витягнув ноги, а павїть пригладив собі волосє; мїг знов бєз муки ворохнути собою: се ввелє його в стан такої любові, бєздумчєвої дитячої втїхи, що свєстав вальєса. Потїм хотїло ся йому сєпївати то говорити, то спєрєчати а хочби навїть і сварити ся.

— Чому вона мовчить? Чому не відзєивє ся до мєнє? — думав і вдивляв ся в неї так довго, гостро, прошибаючи, що хотїй не дивилє ся, то кров наплила їй до голови та заляла лицє.

— Знаєтє сєстро, я почувую себе дуже добрє, так, що за кількє днїв випишу ся від вас.

Вона на хвилю піднесла голову, так, що лиш зволєв, підхопив одиє слєзавий погляд єї очий, повний ляку і глєбокого жалю.

А його обхопив гнїв.

Лєє слєзи, а нїчого не говорить. Чому не говорить з ним? Чому не дивить ся?

Чому ви сєстро не говоритє зі мною? чому не глянєтє на мєнє?

— Молю ся...

— Ви бїльшє потрібні мєнї нїж Бєгови.

(Далє будє).

довгий час в Парижі лишений всіх почесностей. — Горького ще й досі не випущено на волю, за те арештовано ще письменників Андреева, Чірікова і Скитальця; двох останніх випущено вже на волю. — Страйковий рух, що зовсім не погас, являє ся то тут то там. Тепер захопив він залізничні передовсім в Польській королівстві, де робітники добули вже значні уступки. В королівстві польським в наслідок страйку молодіжні попертого домагання цілої суспільності о введене до шкіл польської мови замкнено всі школи до 1. вересня. У Варшаві заносить ся на страйк лахо плачених поліціянтів. Найгірші розрухи тривають тепер в околиці Тифлісу, де населене зводить формальні бої.

Італія. Із причини залізничного пропозиція внесення до парламенту заносить ся на новий страйк залізничний в Італії. Провідники спідок залізничної облоги поки що не рішили розпочинати страйку, але старають ся всяким робом спинювати залізничний рух. Обив сего дучали ся в Флоренції, Неаполі, Вероні і Медіолані.

Бельгія. В ревірі Шорлероа страйкує 33000 ямарів. Прийшло до численних забурень. Страйкарі повбивали в кількох локалях шибі. Перед хатю одного страйколома вибух динамітовий набій, не наносячи впрочім значнішої шкоди.

Пробій Сімплонського тунелю.

В п'ятницю довершено остаточного пробою Сімплонського тунелю, около чого працювано півсема літ. Сімплонський тунель найдовший із європейських тунелів. Виносить 19.730 метрів, отже від Готгардського довший він на 5 км. Найближшою ціллю перекопу є подолання північної Франції (Парижа) та східної й західної Швейцарії із Італією.

Ізда із Парижа до Медіолану пошпінним поїздом тривати ме тепер 15 годин, отже 3 години менше від часу, якого треба, аби відбутися сю подорож дорогою на Вазілею і Люцерну. Сімплонський тунель заведе полекшу в комунікації на лінії через Готгард, а се є дуже потрібне, бо передовсім в літі був оживлений рух на тому шляху дуже небезпечний. Се одначе обнижить світового значіння Готгардського тунелю, як лінії, що лучать Італію, Німеччину і північні краї. Зовсім готовий буде Сімплонський тунель аж 1. маю, бо що крок виривали нові перепони в виді гарячих жерел і великих мас води, для яких треба було прорубувати що раз нові снусти і відпливи. Через те, що Сімплонський тунель знаходиться ся глибоко а до того він ще й дуже довгий, паує у ній висока температура, бо + 42 C°, коли в Готгардському тунелю є лиш + 31 C°. Для улашнення роботи переводжувано вентиляцію, що коштувала не мало труду а крім сего впускано туди багато студеної води.

Робітників при сїм ділі працювало тисячі. Щоб між ними не вибух часами страйк — отворено їм дуже корисні умови праці. Не говорячи вже про відповідну платню треба згадати, що мали окремий віцеконсулят, добродійне товариство, щадливу касу, школи, читальні, товариства тверезості а навіть малий театр.

Кошта цілого перекопу, без ціни ґрунту, склепіння і штургована обчислено на 69.500.000 франків, але ізза непередвиджених перепон треба було їх підвишити. Із північного боку тунелю введено 570 метрів гранних каменя й землі, а із південного 500 м³. До пробою ужито із північного боку 155.000 сверлів вертних, що загалом представляють довготу 200.000 метрів, а з південного 195.000 сверлів загальною довжиною 260.000 метрів. На розсажене скал ужито в північній часті тунелю 552.000, а в південній 790.000 кілограмів динаміту.

Розуміє ся, що пробій сего тунелю не обійшов ся без людських жертв. Ос і в хвили, як інженери добили ся до місця пробиття Сімплонського тунелю, попали два італійські інженери під впливом вибухаючих газів в обморок, а інженер Грессі умер в наслідок апоплексії.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. лютого 1905.

Школи на Україні. В 27. числі "Київських Откликів" — в поміщені дописів із васильківського уїзду (повіту), у якій між иньшим говорить ся, що будинки шкільні, які-б відповідали гігієнічним і педагогічним вимогам, там прямо рідкість. „По більшій часті містять ся школи в мужицких хатинах, інколи більше похожі на курники, чим на научні заведення. В таких приміщеннях тисне ся часто по 50 або й більше дітей, так що нема чим дихати. Не менш жалке і опалаке положення народних учителів у нашій повіті“.

Божевільні в австрійській армії. Полковий лікар др. Рудольф Міхель помітив на сю тему дуже цікаву статтю в останній випуску часопису „Der Militärarzt“. На основі статистичних даних із усіх військових шпиталів за рр. 1899, 1900, 1901, 1902 і 1903 подає він таку скількість жовнірів відданих під лікарську обсервацію за той час: 589, 612, 663, 717 і 807. Між ними було дійсно хорих умово 372, 388, 418, 477, 526, з сего признано умово хорих із приводу судових розправ: 116, 129, 196, 209 і 257 жовнірів. Др. Рудольф Міхель подає також відношення божевільних до шарж. На основі матеріалу із віденського шпиталю гарнізопового виходить, що на 100 заобсервованих випадків припадало 36 офіцерів а 64 із мужви. На кінці своєї студії замічує др. Міхель, що хоч і годі прийняти теорію французьких авторів, напаче військове життя було спеціально пригодною почвою для зросту духовних недуг, то все таки видно по наведених даних, що число божевільних у війську що раз збільшується. Се сумний обив повторюється ся одначе і між цивільним населенням.

Los von Rom! Сей клич набирає між австрійськими Німцями що раз більше значіння головню між студентством і робітничими верствами. За послідні два місяці виступило із католицької церкви у самім Відні 4443 робітників.

Із винницького уїзду пишуть до „Київск. Откл.“, що селяни не маючи наші продавці худобу за безцінь; мясо спало до ціни 5 коп. за фунт, за те віра сіна коштує 5 рублів, соломн 3 рублі, житна мука по 80 коп. Тогід був також недорід, тож прямо не знати, чим живлять ся мужики.

Старинні вірші у злодіїв. „Petit Parisien“ доносить, що між річми споніскованими у парижських злодіїв і обійників найдено також старинні перекі рукописи, що мають велику стійність. Одна із рукописей обнімає писання славного першого поета Нізамі із середини XII. століття. Інші рукописи містять праці математичні й дидактичні. Всі они писані на товненькім шовковім пергаміні, заносять острым запахом верблюжого молока.

Зафантовані послн. Вже при першій виплаті діст послів угорського союму закондикували вірителі побори 164 послам за неслачувані довги. Не знати, з яким успіхом будуть сі бідолашні народні заступники направляти офіцанси краю, коли не можуть дати ради навіть своїм власним?!

Як стережуть царя, про те подає цікаві інформації одна англійська часопись. Царську палату бережуть вічно цілі полки гвардії і війська. Вибрані відділи стережуть внутрішні палати. На подвір'ях, коритарах і при всіх дверях стоять днем і ночью шільдвахи готові кожної хвили стріляти. Крім сего береже царя ще ціла армія тайних агентів із знаменитою організацією. Їх діяльність обнімає Лондон, Париж, Берлін, Новий Йорк, Чикаго, осідок анархістів Патерсон і т. д., прямо половину земської півкулі. В Росії входять в ради сїї подільні сотки осіб починаючи від князів і графів а кінчучи на каменничних сторожах і замістачах улиц. Як цар вибирає ся в дорогу залізницею, тоді переривають всяку комунікацію, а кожну частину шляху переревідовують як найдокладніше. Того не треба й додавати, що ніхто не знає, котрим саме потягом має їхати цар. Як цар іде на місто, окружає его ціла ескорта козаків. А як

він іде на око і без ескорти, то слідять за ним із усіх боків тайні агенти. До певної міри забезпечує его передатентатом і те, що ізда відбуває ся в дуже швидкім темпі. Тепер, як звісно зараджено ще таку обережність що двірські візники не будуть мати окремих відзнак, щоб не дати ся пізнати революціонерам. До театру йде цар хіба тоді, як шпійони певні, що нема в ній нікого підозрілого, в дорогу вибирає ся, як забезпечено вже кожній кілометр перед „вірними“ підданими. Батко Николай II., Александр III. ще завів був таку штучку: Зроблено з воску фігуру, яка прямо з фотографічного вірностістю представляла царя. Фігурою порушував автомат, так що вона рухалась а навіть усміхалась. Сей автомат спас Александра III. від неминучої смерті. Солонев вмісто вбити царя прострелив автомат, який помісто того у кареті далше розколював ся і усміхав ся. Се дало привід кореспондентови Бюра Райтера сповістити світ про зимну кров Александра III., якого мав атентат зовсім не змішати Нарід на вістку про невдалий атентат зляг утішений сотками під царську палату так, що аж виходив дякувати цар, але вже не автомат але таки наравду сам Александр III. Николай II. Александрович від батька відмінив ся і видно не конче довірявав прихильності народу, бо місто вийти 22. січня до петербургських робітників, заступив себе салдатами-різунами.

Оповідки і іменованя.

Із кругів судейських. Управитель міністерства справедливости переніс до Чернівців судов. секр. д-ра Г. Райнінгера із Садагурського, а Ф. Сирієте із Радівців; іменував начальниками судів судових секр. д-ра Корнелія Георгіана в Чернівцях для Сторожниці і судов. ад'юнкта Гедиміна Лисинського в Садагурі для Вашківців; судовими секретарями судов. ад'юнктів: Йосифа Бартошеза в Вашківцях для Садагурського, Емануїла Варницького в Сереті для Радівців і д-ра Агенора Френдія із округу вишого суду крайового у Львові для Чернівців.

Вечерок акад. тов. „Союз“ відбуде ся в неділю дня 5. марта. Хто через помилку ще не дістав запрошення, звольте звернутися до писаря товариства Вол. Бриндзана, ул. Піщельного ч. 7. Вступ від особи 3 кор., а родинний білет для 4 осіб 10 кор. Чистий дохід призначений на заложення інвентару, тому будуть надатки приймати ся з подякою. Союзники старають ся всіми силами, щоб руска громада закінчила місяць як сїд. Взагалі заповідає ся вечерок дуже добре, бо як чути готовити ся до него багато родни. Про петрушку нема що й згадувати, бо танцюристів буде тільки, що панночкам годі буде і відпочати, так що окрім добрих вражень принесе кожда пані ще й оригінальний карнет на пам'ятку протанцюваної ночі.

Виділ тов. „Союз“ просить своїх „старих хат“, щоб звольте прибути на вечерок в лентях.

Іспити зрілості в учительських семінаріях. Подана о принищене до сего річного іспиту зрілості учительського семінарія в Чернівцях треба вносити до дирекції сего заведення до 15. цвітня с. р. До подання треба залучити 1) метрику хресту або уродження; 2) посвідку морального поведіння; 3) посвідку фізичного здоров'я; 4) Curriculum vitae; 5) Прологи до сего зіставлення своїх студій як шкільні свідчення а передовсім укінченої нар. школи; 6) доказ ідентичності: урядово провірена фотографія і 7) 10 кор. такси.

Загальні збори Читальні „Рускої Весіди“ в Вижниці відбудуть ся дня 5. марта н. ст. (в мясопустну неділю) в 2. годині по обіді в домі читальні, з таким порядком: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане Виділу за минулий рік. 3. Справоздане касове. 4. Вибір нового Виділу. 5. Випис нових членів, ухвала висоти вкладки на сей рік і вплачене вкладок. 6. Народи для приступленя Читальні в членів головного Виділу в Чернівцях. 7. Закінчене. Просимо всіх прихильників народної справи і нашу інтенцію прибути ласкаво до нас на сї збори. — Від Виділу Читальні „Рускої Весіди“ в Вижниці, дня 25. лютого 1905. Петро Клим Олексн голова, Григорій Танасійчук секретар.

Померли.

В Чернівцях помер д. 24. лютого магістратський офіціал Сидір Заверквель в 62. р. життя. Покійний працював також на полі журналістики. — Д. 25. с. м. помер в своїм майні Мігученях Рудольф. Ферро в 73. р. ж. Покійний був у 60 рр. соймовим послом і членом виділу крайового. Послідніми роками побіч рільництва займав ся аграрною статистикою Буковини.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Відкинена просьба. „Главное управление на делам печати“ повідомлює д-ра І. М. Луценка, що його прошене о дозвіл видавати в Одесі українську часопись „Новина“ признан міністер внутрішніх справ „не подлежащим удовлетворению“. (Київск. Откл.).

Дзвінок. Ч. 4. із 20. лютого 1905. містить: Про малу Марту, опов. Катрі Гриневичевої. — Де лежить світ? — Старий Капраль, поезія із франц. — Борис Грінченко, із портретом. — Козача відплата, опов. із ілюстрацією. — Не чвань ся! (казка) — Правило Архімеда. — Образки намальовані, із Андерсена — переклада М. Сухаровска. — Веселина. — Праці і забава і оповістки. До числа долучений повістевий додаток „Джунглі“. „Дзвінок“, письменство ілюстроване для науки і забави руських дітей і молодька виходить вже XVI рік. Із сям роком подбало видавництво о вкушний вишній вигляд „Дзвінка“ а відно також більшу обачливість о его зміст. Руські родичі, яким не байдужий духовий розвиток рідних дітей, повинні що мога підперати се видавництво. Редакція „Дзвінка“ Львів ул. Сикстуска 47, (6 кор. в рік) вислає ся під адресою: Львів Кожановського 15 В.

Учитель орган руського товариства педагогічного видає комітет редакційний. Річний XVII. Ч. 4. із 20. лютого 1905. містить: Кілька слів в справі конкурсів на посади учительські в народних і віділових школах. — Найновіший напрям в науці вихованя. (Студії над дітьми). — Проф. Ернст Мах: Вплив случайних обставин на розвій відкриттів і винаходів. (Промова виголошена дня 21. жовтня 1895 р. при переняті професури філософії (історії і теорії індукційної науки) на віденському університеті). — Деякі замітки і ради в справі початкової науки руського язика в середніх школах на курсах призначених виключно для польської молодьки. — Вирави письменні до П. степеня (П. класи), примінені до підручника шкільного і до правопису, виданої накладом ц. к. Видавництва книжок шкільних у Львові 1904 р. — III. Загальний зїзд делегатів польського Товариства педагогічного. — Наука стилю практичного для доповняючих курсів рільничих і науки доповнюючої. — Звіт. — Новинки. Учитель виходить 5 і 20. кожного місяця. Предплата річна 6 кор., яку треба посилати під адресою Львів, Кожановського Ч. 15 В.

Конкурс. Головний Виділ Товариства „Пресвіта“ у Львові оголошує отсим на основі „Статута фонду імені Івана Череватенка на видаваня премій за науково-популярні книжки“ — конкурс на дві премії по 250 корон за написане двох науково-популярних розвідок в українській мові. Конкурсів творці мають відповідати отсим вимогам: 1) Мусять бути оригінальні, ніде ще не друковані, та популяризувати здобутки світової науки; 2) Не можуть захвалювати неволі, панування одного народу або громадського стану над другим, як також не можуть бути змісту конфесійного; 3) Українська мова творів мусить бути проста, зрозуміла кождому письменному Українцеві на сьому просторі, де живуть наші люди; 4) Твори не можуть бути менші обємом від двох аркушів друку, рахуючи в аркуші 40 тисяч літер. Праці належить надсилати до Головного Виділу Товариства „Пресвіта“ у Львові в річницю — по конці 1906 р. Власноручний підпис автора має бути поміщений в особній, запечатаній ковертці. Премійований твір остає власністю автора, але друкуючи його, автор не має права робити відмін, протинних новиним умовам. Вислід конкурсу оголошить Товариство в своїй часі. — За головний Виділ Товариства „Пресвіта“ у Львові дня 18. лютого 1905. Др. Кость Левицький, заст. голови, Іван Яримович, писар.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодніших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струєвими перами, Magabont, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних красках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на баль остання новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. ajoin Muskellire різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевки балеви, лякерки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з гачтом або без него, цїжемки і півчеревки.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з батиету полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові в'язки, циліндри, балеви наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, маншети найновішого роду.

Капелюхи. Самостійна пролаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів I. G. Ita

фабрикатів з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куни, ласиці, кретові різного роду футра медвежі — до того відомі муш для дівчат і дїтїй. Футряні і суковні шапки, кучми т. зв. P-rsianer, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукно Гера, др. Ламана, вовняні кашубони і майтки, рукавички, огрівачі колїн і пультів, паньчохи, хусточки з Хеміаї, вовняні шапочки чепші для дівчат і дїтїй — вагортки на колїна до подорожжї і т. д.

Конфекция дїточої одїжкї, як жакети, пиджакї до того капюзи, ковнярики, все після найновішої моди.

Товари обуванї. Склад американських черевків фабрики обуви Антона Чанека у Відні. Найбільший вибір різнодїної обуви Boxealf, з телячої сатинованої шкіри і т. н. дїтїйної сорти. Чоботи фальцові, до

Кальоші і черевки до сїгї найліпші фабрикатї.

у Відні, і Осипа Піклера і Снїв в Грацу Бореолїна в Александрії. Найбільший вибір пїзшу і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Що року горять хлопські мільйони неасекуровані!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

... у Львові, Ринок число 10, ...

одного руске товариство асекураційне

обезпечує будинки двипверховості, збіже і пашу на случай пожеж. По пожезі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку щїд переводить разом з місцевими членами; через 11 лїт виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мільйонів 340 тисяч Корон.

Фонди „Дністра“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183.874 Кор. і уміщені сїть в цїнних паперах.

В „Дністрі“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністера“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

Полїси „Дністера“ приймають ся при всїляких позичках в Банку краєвїм, касах опадности і касах сиротинських.

Чистий зиск по скінченїм році звертає ся членам в лїтах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 Кор.; (за лїта 1900 до 1902 по 8% за 1903 р. 5% премїї).

Агенти „Дністра“ знаходять ся у всїх мїстах і більших селах і треба подавати обезпечене через агентів; господарі письменні повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агенти „Дністра“ не робять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізїї 662.807 Корон.

На житє обезпечайте ся тїльки через „Дністер“ в Товаристві Брак: своєю провізїєю від сїх обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродїїні цїли.

„Дністер“ припоручили Превсьв. Епископські Ординариати.

Шерца буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютвєнта майстерского курсу ц. к. технологїчного ремесельного музею у Відні, і записаного судового аналота

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновїшого крою для пань, панів і дїтїй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінції пожаданє, аби приєлати а'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Календар „Рускої Бесїди“

коштує тепер лиш 40 сот. а з пересилькою поштовою 50 сот.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL

аптика др. Ю. Францога

в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирання протїв всяких ревматичних боля, прстуджєня, ломаня костїй, плечїй гїстїя і нервових недуг. Протїу уважати на написє „Nervol“ і не приїмати иньїх „Nervotonin“.

Цїна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакованєм.

(—2)

РАМИ до образів
і фотографій

до свїятих і свїтських образів
паспарту і виробї переплетичї
найдешевше у

Б. Вальтера

Чернівці, улица Почтова ч. 5.
в забудованю бїрки побіч готелю Готїба.

(0—10)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворєна

в недїлю і свїята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всїлякі роботи друкарські

скоро і дешево.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отєм повідомляю Виов. П. Т. Публику, що я

кромі існуючого вне мого склепу ювілярского,
в Чернівцях, Ринок ч. 9,

отворив ще

ФІЛІЮ

при улиці Паньській число 15

і удержую там великий склад стїнних, столових і кишенькових годинників, із золота сїбла іїкїю, стали з преціозними верками. іменю т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“ „Longines“, „Omega“ „Roskopf-Patent“ і богато иньїх різнородних сорт.

Рівночасно заявляю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілярскї, в золотї, сїблї, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській улиці ч. 15, де також різнородні замовленя як хронометри, репїтаційні годинники взагалї всїлякі старинности лагоджу як найточнїше і під гаранцією

Надїю ся протє, що Ви. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше °возить ласкаво мене підпирати, а при закупїї подарунків на рїздво або на новий рік, мої склепи не омине, а пересвїдчивши ся о великїм виборї товарів, дешевостї цїн і тетельнїй обслугї, виїде аних вдоволеня.

Поручаючи ся ласкавим зглядом, пишу ся з поважанєм

Кароль Шульдц, ювілер і годинникар

63 (15—15) н. с.

записаний знаток ц. к. суду.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складї

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Учебник
рільництва

для шкіл рільничих і споріднєних закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковинї

практичний рільник.

До набутї в друкарнї тов. „Рускої Ради“

Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях поштою, належить посплати

30 с. на порто.

(—)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

(—) для

шкіл народних,
урядів парохїяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевїй цїнї
в друкарнї
„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Видає рїснотова „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповїдає Іван Захарко

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані відні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належність за інсера-
ти платні в Чернівцях.

Росія й Японія.

Росія, якій не веде ся ні в Ман-
джурії та на азійських морях віднесла
досі „побіду“ тільки над безборонними
гельсими рибакми. Міжнародна комі-
сія, що радила в сій справі в Парижі,
позначила вже свідство і видала свій
присуд. Він крок за кроком виказує про-
махи Рождественського і безосновність
донесень про японські торпедовці, а кі-
нчить ся... посвідкою, що російський
адмірал вистрілюючи англійських рибаків
і не даючи потапаючим ніякого ратунку
не провинив ся нічим(?) проти військо-
вої честі і гуманності! Трофеї Росії із
сеї побіди хіба незавидні...

Після опису стрічі ескадри з рибачки-
ми кораблями, справоздане комісії ви-
ходить: зі згідних зізнань англійських
свідків виходить, що всі рибачкі кора-
блі мали приписані сигнали. Зелена ра-
кета, яка вивислася над водою на адмі-
ральському кораблі „Суворов“, була при-
писаним сигналом рибачкої флотії. „Су-
воров“ догледівши в віддаленню 20 ка-
блів корабель без світла, признав се
підозріним і думав, що се є великий
торпедовець. На підставі сих спостере-
жень адмірал Рождественський наказав
стріляти до сего корабля. Відвічальність
за сей акт і за его наслідки більшість
комісії приписує адміралови Рождествен-
ському. Майже зараз таки по отвореню
огню „Суворов“ спостеріг недалеко ма-
ле судно, яке розпізнав як рибачкий ко-
рабель. Рождественський наказав супро-
тив сего дати сигнал ескадрі, щоб не
стріляла до рибачких лодий, а рівноча-
сно отворив огонь з другої сторони на
винувий корабель, який видав ся ему пі-
дозріним. В сей спосіб стріляно на дві
сторони. Канонада тревала 10 до 15 мі-
нут і вирядила рибакам значні шкоди.
З другої сторони кружляк „Аврора“ влу-
чило кілька гарматних набойів. Більшість
членів комісії стверджує брак точни
оперти, з якої можна би пізнати, в якій
цілі стріляли воєнні кораблі; члени ко-
місії признали одностайно, що рибачкі
лоди не сповнили жадного ворожого
акту. Більшість комісії є думки, що ані

межи рибачкими лодями, ані взагалі на
місці випадку не було жадного торпе-
дівця, що отже отворене огню Роже-
дественським не було оправдане. Росій-
ський заступник в комісії висказує пере-
свідчене, що як раз підозріні кораблі,
які зближили ся до ескадри в ворожій
намірі, були причиною отворення огню.
Більшість членів комісії є погляду, що,
приймавши навіть російське, становище
стріляне тревало довше, чим заходила
потреба. В кожнім разі члени комісії
тішать ся, що Рождественський лично
від початку до кінця зробив все, щоб
перешкодити стрілянню до рибачких ло-
дій, яких пізнали як таких. Члени ко-
місії признали одностайно, що по укін-
ченню канонади оставало досить непе-
вности, яка спонукала адмірала Роже-
дественського до дальшої путі без задер-
жання. Мимо сего більшість комісії ви-
сказує жаль, що адмірал, переїзджуючи
біли Па де Кале не постарав ся о заві-
домлене властей, щоб поспішили з по-
мочю рибачній флотії. Винци зая-
вляють комісії, що сям виразом нічим не
діткнені військова честь і людські почу-
вання адмірала Рождественського і загалом
его ескадри.

На полі бою в Манджурії росій-
ским військам знов не повело ся. Поки
що приватні телеграми згідно доносять
що Куропаткін програвши до краю три-
днєву борбу з Японцями біля Цинчосан
о 25 миль на північ від Сімасі уступає
швидко по за Мукден, у яким настала
формальна паніка. В наслідок сего до-
фаяють ся також ген. Кавлібарє і Лене-
вич. Подробиці нової борби ще не зві-
сні; російські страти мають виносити
кілька тисячів. Гарт, витривалість япон-
ских жовнярів і їх ерудиція воєнна,
коли зуміли взяти перевагу і над ген.
Леневичем, що так добре знає манджу-
рський терен, викликають загальний по-
дав. Найзавзятіший бій тревав на пра-
вому крилі, де Куропаткін зумів обійти Ро-
сійян із півночі, аби сісти їм на плечі.
Отсей маневр виконано тижневим мар-
шем через Талінські гори, де нема ні
людських осель ні деревини ні корчів,
тільки сніги, ожеледа і голі скали. Япо-
нці мусіли уживати надлюдських зусиль,

щоб поконати всі перепони, при яких
не треба збувати мовчанем морозів сніж-
них завій і метелиць, які прямо уне-
можливили транспорт армат і поживи.

Кореспондент Бюра Райтера доносить
із головної квартири ген. Куропова під
датою 25. лютого: Японці побідили вче-
ра діймаво ген. Рененкампа, що є не-
звичайно важне з огляду на здобуте
корисних позицій стратегічних. Борба
відбувала ся на гористім терені около
40 миль на схід від Сятай. Піхота ген.
Куропова знов обявила гідні призна-
ня прями в борбі на гористім терені
і виказала свою висність над росій-
ською кавалерією. — Зимові позиції
японського правого крила находять ся
недалеко від ріки Ша до ро Тайці. Підчас
вчорашних воєнних операцій війська, що
вирушили з Пенсіро, виконали зворот на
північний схід і гнали перед собою Ро-
сійян. Відтак загрозили російському діво-
му крилові і заняли деякі позиції на
схід від ріки Тайці. Ген. Рененкампа
розпоряджав в борбі піхоту дивізіями
кавалерії, одною дивізією піхоти і одним
відділом стрільців. Головна борба йшла
на північному сході під Цингентей, де
Російяни боролися ся завзято.

Політичний перегляд.

Австрія. Контингент рекрутів,
що хіба годі було й сумнівати
ся, ухвалила і палата панів так,
що він як санкціонований закон
появив ся вже у Wiener Ztg.

На вітворковім засіданню палати
послів відповідали насамперед міні-
стри Вельзергаймб, Букоа і Косель
на численні інтерпеляції. Між инь-
шим відповідав міністер краєвої
оборони на інтерпеляцію поставлену
пос. Шумаером в справі скандаль-
ної операції одного драгона і в спра-
ві порядків та харчу в гарнізоно-

вім шпитали в Грацу. По відпові-
дях зажадали послы Шумаер і
Фелькль отворення дискусії над по-
висною справою, але палата відки-
нула се ввнесенє а тоді соціялісти
і Всенімці почали викрикувати. Опі-
сля приступлено до дальшої дискусії
над справою промисловою. Про-
мавляв між иньшими також мініс-
тер торгівлі бар. Каль і просив о
приняте предложення та зазначив,
що правительство приготує про-
ект закона против нечесної кон-
куренції. — Тут годить ся занотува-
ти уперту ноголоску про уступленє
мін. оборони краєвої Вельзергайм-
ба. Его теку має обняти фельдцейг-
майстер Шенайх.

Росія. Рівночасно із новим по-
громом Росії на манжурським по-
боях виринає вістка про те, що
цар ловить ся за послідню солімку
ратунку в виді обіцянки консти-
туції. Петербурська агенція теле-
графічна пустила в світ слідуючу,
оперту на добрій інформації вість:
Міністер рільництва і домен, Ермо-
лов, предложив цареві дня 24-го
лютого пропам'ятне писемо о вну-
трішнім положенню в Росії і о спо-
собах, якими можна би злому за-
радити. Міністер прийшов до пере-
конав, що можна би завести нор-
мальні відносини і успокоїти умн
лиш через заведенє конституції і
скликанє зборів вибраних предста-
вительів народу. Цар нараджував
ся довгий час з Ермоловим над
повишеними справами і остаточно
поручив ему виготовити відповідний
указ до міністра справ внутрішніх,
зглядно маніфест. Дня 25-го лю-
того відбула ся у Ермолова довн-
рочна нарада в справі виконання

Владислав Ст. Раймонт.

Перед досвітком.

НОВЕЛЯ.

Червів Остап Лисський.

I.

(Дальше).

— Красше вам?

— О, зовсім добре, зовсім, лиш
так страшно, так страшно було, що
я вже думав...

— Без Божої волі нічого не
станеть ся. Господь не хотів ще за-
бирати вас, се свята його ласка,
що ви не вмерли без сповіди... Тре-
ба подякувати йому за се.

— В який спосіб? — спитав
непевним шепотом.

— Висповідати ся. Побачите,
що недуга промине швидше. Ви
ласкою скріпите свою душу і вона
переможе слабість.

— Ні, ні... по що?... Сповідати
ся і здихати! Ні, я хочу жити.
Сестро не пригадуйте мені про
Бога. Не мучте мене... Не треба
мені прощення, ні милосердя! Я
хочу життя, а сього не дасть мені
ся ваша страшна казка, ні, бо ваш
Бог, се Бог лиха, п'їтьми, хвороби,
нещастя, а не Бог живих! Де му-

ка, де біль, там приволікаєте його,
щоби добити жертву. Чуєте сестро!
Ненавиджу його за всі муки сві-
та, проклинаю за всі сльози людські!
Так! хай здохну на віки, а про-
клинаю! — кричав так роздраже-
ний, що вже був без памяти. Не
відривав очей від слячючих мосяж-
них галок при ліжку і кляв, кри-
чав що-раз голоснійше, проклинав.
— Христе! Тихо! Тихо! — і
налякана розпаленими руками за-
крила йому уста, щоби не хулив.
Але він вхопив її зубами так силь-
но, що з криком болю вирвала ру-
ку і впала на коліна.

— О Господи безконечного ми-
лосердя!

Зглянь ся на нього!

О Господи любови, о Боже до-
броті,

Вислухай мольби моєї!

Вислухай, благаючого голосу
душі моєї і прости йому!

Помилуй його Боже, то лиш
мука обезсвідомила душу його.

О святі! О безсмертний Госпо-
ди мій! Сльозами серця, страшною
любовю, болем, покорою благаю Те-
бе, прости, помилуй!... — благала
дрожачим, глибоким голосом і пер-
ли сліз котили ся з її чудових

очей, а лице ясніло найглибшою
екстазою благання, любови, розпуки
і страху.

Дрожала розворушена гурага-
ном горя, кидала в глибокім пори-
ві чисту душу перед престол Все-
вишнього і кровю серця прохала
помилування для його.

Він займів.

Звинув ся в клубок і вплив
жовріючі очі в її лице. Жалісний
голос прошибав його огнем, втіхою,
силою а сльози її розпуки, що про-
ливалася за ним, сей пламений крик
віруючої душі, наносив на нього
дивного жару, по костях просував
ся пристрастним огнем, прискорю-
вав стукіт серця. Він не чув слів,
не розумів їх, лиш глядів на неї,
на її чудове лице — цілував її
очима.

— Не варто молити ся до ме-
не! — прошепотів з трудом і тяж-
ко віддихав хвилю охриплим сопін-
нем, бо ся яскрава, огидна при-
страсть захпала горло, давила го-
лос і так змучила його в нутрі, що
не міг захопити воздух.

Милосердна сіла на давнім міс-
ці. Монотонний, тихий шелест спа-
даючих зерен рожанця знов дро-
жав в кімнатній тиші, а її очі

чуйної тривоги і суму, очі зайняті
необсхлими слізьми падали на його
лице поцілуями, то знов трі-
вожно, а глибоко гляділи в вікно,
в сторону розсвітку, лиш там бу-
ла ще глуха ніч і дерева сповиті
в тумани дрожачі з холоду, мов
сонні марева і зловіщі, таємні ше-
потіння п'їтьми...

— Сестро ви чудово гарні! —
шепнув знов і підніс ся на подуш-
ках. — Так нечувано гарні. Під
сью страшною одежкою скривають
ся чудеса, прочуваю їх — виджу
навіть, виджу... — замовк, бо знов
не стало йому голосу.

Она зірвала ся з крісла, скру-
тила світло і сіла як могла най-
дальше від нього.

— Три року тому в Парижі...
ми устроювали бенкет, но... таку
орію троха... були кокоти... Знаєте
сестро, гарні... а одна Марієтта бу-
ла дуже подібна до вас! Зовсім як
ви... а опісля пекло, без тям... бо-
жевілле... епілепсія розкоші... океан
пристрасти... страшні вири розшлі-
лих змислів!...

Милосердна вийшла, примикаю-
чи за собою двері.

Він не бачив. Горячка обхопила

волі царя. Сю чутку потверджує також і петербургський дописувач „Варшавського Дневника“, котрий доносить, що скликане земського собору по урядовім маніфесті послідує аж по приготівляючих роботах, котрі потребують два або й три місяці. До участі будуть покликані представителі всіх станів, котрі відтак виберуть своїх представителів. — Тут однак знов заходить нова kwestія що до назви „станів“, які у Росії передовсім у низших верствах різко зовсім не відігнали. Отвертим лишає ся також питання про спосіб вибору евертуальних заступників. — Максима Горького, який запав у важку фазу сухіт і ставового запалення, випущено вже із Петропавлівської кріпости за зложенем кавці в сумі 10 тисяч рублів. Кавцію зложив звідний російський фабрикант Сава Морозов. Горького перевезено в адміністративний дорозі до Риги. — Рівночасно приходить вістка про репресалії проти звідного автора Legend A. Немоєвського, якого вислано із Варшави. — Впрочім панує в Росії дійсна анархія. В Петербурзі розпочав ся нанове страйк 45 тис. робітників із за того, що влади поарештували делегатів вибраних ними для нарад в робітничих справах. — В Москві і Петербурзі застрайкувала ще церковна прислуга. Победоносцева держать приятелі у формальнім увязненню, бо поліція впала на слід заговору проти него між низшим духовенством. — В Теодосії тривають антисемітські заворушення. В Баку нема й мови про лад. Військо не може ворохобникам дати ради. Богато публичних будинків висаджено у воздух. — Державні органи роблять горячкові приготування на 4. марта, яко річницю знесення кріпощтва. Того дня має військо берегти помешкань уєїх російських достойників. Є річню більш як певною, що тої днини вибухнуть всюди грізні розрухи, хіба що цар видасть маніфест про конституцію.

Ще раз про справу буковинської гр.-прав. церкви.

(Дальше.)

„Знова у господаря Матея Кадичука померла дитина у вівторок коло полудня. Отець дитини пішов до панотця замешдував се і просив, щоб панотець помершу дитину поховав як найшвидше, коли можливо то вже в середу а найпізнійше в четвер, бо в него самого лежить ще двоє інших дити слабих, а родина его загалом не має нішого місця до мешкання. Однак добрий панотчик просив свого парохіянина не углядив. Матея Кадичук є — бачите — читальником, належать до каси райфайзенської, то такого чоловіка треба навчити! І тіло лежало таки серед родини в одній маленькій хатчині аж до п'ятниці!

Рівно безсердечно поступає наш парох і при слобах.

Він бере за вінчавє навіть від найбіднішого 10 кор., 8 курій, 1 дитру горівки, дві пари колачів а крім того ще мусить молодий і молода робити по два дні даремної роботи. Але ще й на сїм не koniecь, бо кожний із свідків вінчавє мусить заплатити по 2 кор. готівкою, по шість дитри горівки і по парі колачів. Як лиш одной із наведених умовин нема, то і слобу нема, і молоді, що злагодили ся на весіле, відправляють всеїле без слобу і сидять так, на віру. — В нашій громаді нема проповіді, нема катихизації, ані науки релігій! Одиним релігійним покритицем народу буває богослуженє в неділі і свята. Але у нас вже більше як 6 років в неділю і свята до церкви не ходять, нема тих релігійних вирав. Парох думає, що він вже за старий до відправляювана богослуження. Правда старість має на всякий случай свої права і єї треба шанувати. Ми би й не мали нічого проти того, як би лише церковні власті подбали про те, аби ми не були примушені обходити ся через шість літ без всякої церковної відправи, гірше чим дикарі. Се викликає тим більше обуренє, що наш ослаблений віком панотець Тарновецький мав би на те силу і й має, щоб читати запланену службу кожної (!) днини, а сил не достає ему тільки до відправи в неділі за виїмкою торжественних празників, коли можна мати добрий дохід. Із сего родить ся для населена новий тягар маєтковий. Люди іменно мусять платити окремо за богослуженє, як хочуть его вже раз почути.

Просимо дарувати, що розводимо ся так широко. Але просимо про се тямити, що ми тут не маємо нікого, кому могли би розповісти про наше горе і просити о поратунок, бо консисторія глуха і без чутя супроти нашого безвихід-

ного положення. І все проче відносить ся супроти того зовсім обаятно. Прошу тільки подумати, як дуже деморалізує наше населенє така подія як та, що дитина ся послідніми часами в нашій святищенічній домі. В сїчні с. р. привела в парохіальних хатах т. є. в домі нашого душпастиря повитуха дитину. Сю мертву дитину носив відтак паламар по селу і давав 2 кор., щоб єї хто перетримав, заки єї панотець не поховав. А понеже сеї мертвої дитини не хотів ніхто прийняти, то паламар мусів єї занести до себе. Се зробило тим гірше вражінє в громаді, як люди довідались, що сю дитину породила покоївка нашого панотця.

Тепер прошу послухати, як наш панотець нам йорданську воду святий. Се також покаже его настрій супроти парохіян. На Йордан, як звисно, святий ся у нас воду дуже урочисто. В вечер перед Йорданом злагодили люди коло церкви кадки і понанюшували до них недостатком води, щоб наш душпастир лиш виїшовши із церкви, не потребуєчи нікуди іти серед студени при своїм віці, освятив таки зараз воду місто того, щоб іти до далекого дідичівського двору, який навіть не належить до нашої церкви. Але наші добрі наміри супроти панотця покінчили ся дуже лихо. Як він по богослуженню почув про наші добрі наміри і зарядженя розсердив ся так, як би в него нечистий вскопів. Зачав кричати і вхопив хрест із престода, сів на фіру і поїхав сам із своїми трома підхвостачами до двора на водосвяте, де казав двірській службі позносити панські батї, панські ванни і умивальницї і заносити до них води. Відтак освятив воду без народу, без церковної процесії і без святих образів, бо ціла громада з усею процесією і образами остала ся коло церкви, бо не хотїли єї нести на панське подвірє, що не належить до прав. церкви, і також не хотїли із панських умивальниць і панських батїв води пити, бо громадяни познали свої чисті посудини до церкви, аби мали відтак відки чистої води напийти ся.

А тепер Благородний пане осудїть самі, в чім тут наша громада змилила або що злого она зробила, щоб собі на таку скандальну роботу із боку нашого пароха заслужила?

Воно так виглядає, якби вже ми мали таке щастє до святищеніків. Во так само і перед 4 роками его зять Ракоче викликає подібне згїршенє при святиченню поля. Як нарід із процесією доходив вже до хреста так той панотець також як би нанолошив ся сего, вернув ся сам в село, а люди з процесією і образами і ціла громада пішли самі без святичення в поле. Сей факт був докладнійше описаний в рускій часописи „Руска Рада“, але свїтла консисторія на сїю донїсє

зовсім не звернула уваги. Так се оповїли ми гдещо з діяльности службової нашого святиченника у многих примірах, які можуть причинити ся до виробленя переконаня, як у нас дбають о релігійно-моральне вихованє народу і християнську діяльність церкви. На цїни хочемо оповісти де що з церковної господаря грїшми нашого пароха.

Наша матїрна церковь, був то старенький будинок; може вже і сто літ минуло, як єї збудовано. Вона згорїла 1903 року. Можна би гадати, що в уратованій касї церковній після п'ятдесятилітнього збираня був Бог-зна що за маєток. Подумайте тепер самі Високостойний пане, бо Ви є також наш православний християнин, таж наші люди, як знаєте, є милосердні і на свою рідну церковь дають дуже радо, а поминаю того не надїлено в церковній касї за 50 літ збираня й сорок корів! Порахуймо лиш щоб неділі з святами в році принесли деє по одній короні, то булоби за один рік 50 кор. а за 50 років $50 \times 50 = 2500$ кор. Далї вислає наша церковь що року своїх людей по сусїдних селах, де є храм з скринкою, щоб они зїбрали що року лиш 10 кор. а з коляда що року також лиш 10 кор., то через 50 р. по 20 кор. принесли би єї нашії люди кві знов 1000 кор. отже разом малиби тепер наша церковь 3500 кор. чистих грошей без жадних відсотків, а хотївши обчислити ще відсотки, що брали по 12% то булоби тільки грошей, що ми не потребували би ся тепер журити, відки нам гроша взяти, щоб поставити новий дїм Божий. Тут хочимо ще одно зазначити, що наша церковь в року 1898 також горїла, але зараз огонь придушила, а за то дістала була наша церковь 460 кор. аскурації, а що з тими грїшми стало ся, того ніхто не знає.

Може зачне нам хто, що грїші повинні були стояти під контролею вибраних нами єпітроїв. Таг, але Ви Високостойний пане видно не знаєте нашого панотця Тарновецького.

Про вибір єпітроїв не могло бути навіть мови, бо панотець вибирав і наставляв кожного часу таких єпітроїв, яких потребував, з котрими він господарив, як сам хоче, так що вони не можуть ніколи здати рахунку з орудування церковними грїшми. Ми вже скаржили ся перед потропою Велигорекан за наші церковні грїші і просили его, щоб нам дав право вибирати єпітроїв після нового розпорядженя консисторії. Але з того боку не одержали ніякої помочи так як і инші громади. А мало єї лиш хіба такий наслідок, що наш панотець відтак за те ще більше на нас уїдав. Також скаржилисьмо ся на єї нестерпимі відносини перед нашим Прєосвященним і також то нічо не помогло. Все остало по ставому ба що більше наш духовний отець говорить отверто, що ему ніхто нічо не може зробити. Впрочім грозить нам, що піде на пенсію і постарав ся о те, що его заступником став его зять Ракоче, який дістане відтак парохію.

Борови нас Господи від сего! Поможїть нам і поратуйте, Високостойний пане! Нас — як видно покинув Господь і наші власті! Той панотчик Ракоче був вже у нас два роки кооператором „ad personam“, тож ма вже знаєм его поведінку: добра від него ми не знали. Ми-ж розповіли, що він сидюшиє ся навіть на вид хреста серед поля. Так робив він, будучи сотрудником, щож буде, як він, стане панотцем? Змило-сердїть ся над нами. Підписи: Іван Ойстрик, Йосип Кадичук, Янів Курелюк, Василь Руснак, Николай Мачуцак, Андрій Суходотюк, Юрій Мачуцак, Порфирій Мандрук, Николай Перцак, Василь Скутар, Тодор Гуцул, Юрій Суходотюк, Іван Руснак, Николай Руснак, Тодосій Ахтимицук, Стефан Скутар, Партун Кравчук, Янів Никифоруц, Партун Гріф, Матея Кадичук, Петро Воднарик, Василь Кадичук, Александер Клевчук, Портун Курелюк, Николай Прокуняк, Тодосій Руснак, Онуфрій Філіпчук, Доротеї Філіпчук, Зозантій Кострєба, Портун Марушак, Василь Алексєвич, Петро Клевчук, Танаско Силаріє, Онуфрій Гавралюк, Олекса Курелюк, Василь Лєпка, Грїцько Курелюк, Іван Антипийчук, Онуфрій Вакарік, Михайло Гріф, Александер Порушник, Михайло Мирушак, Александер Руснак, Василь Вакарік, Петро Філіпчук.

За правдивість наведеного ручить 47 підписів. Хто знає, як руский мужик

його мозок червеною філею огня. Лежав, як би на дні самого себе, в страшній пустці, в цїтїмі, а збожеволїлий мозок викидав автоматично без його волї і свідомости що-раз страшнійші образи, що-раз більше відражаючи подробиці... всю грозу життя і уяви, всі огиди...

Нараз замовк. Повів очима, бо якесь спазматичне, страшне ридання продиралось крізь двері.

— То она плаче, але чого? чого?

І він чув, що се ридання пригнітає його незмірним тягаром, що кождіська слеза єї, як розтоплена капля металю спливає йому у серце, проникає його і канє у груди і гризе як струя огню, палючого огню.

— Боже! мій Боже!... — і глубокий жаль вплив ся тернем в його душу і ссав єї, так страшно єї ссав, що тратив свідомість та западав в півсон повний доскулюючих привидів і явищ так ляхних, що зривав ся з криком смертельного перестрашу, витягав руки о поміч і падав знов в жахливий рамена півсону, в ослизлі, мертві обійми муки.

Лік і єї руки, якими обтирала піт з його лица, освідомили його.

— Се ви сестро?...

Вона нахилила ся над ним, поправила подушки, а слези котили ся по єї лицю ясною струєю, а уста дрожали, як платки рожі.

— Котра година?

— Дванайцята!

— Північ. Пора моя надходить!

— Все в руках Божих!

— Умру, як буде свитати — крикнув нараз так гостро, що вона опустила з рук рожанець і гляділа на нього.

— Добре, добре... з досвітком... піду... — шепотїв тихо, що-раз тихше, наче-б відповідав голосови, що ливув з глубин ночі... з тамтої сторони.

— Піду — шепнув ледви чути. І перед душею розкрились йому безкраї овиди, безконечні поля вічності...

То там, де дрімає сей розпучний свїт, пурпуровий свїт конечности, там лине ся непонятна глота на загалду...

— А ось знакомі, а тепер незнані; а ось свої і чужі... а ось близькі а далекі; а ось ніколи не бачені, ніколи не прочувані, ніколи навіть не мріянні; а ось висохлі океани, дерева, цвіти, звїрята — зливались разом в хаос жалю і минали всіма дорогами свїтів, всіма

шляхами зір, всіми маяченнями думок...

Вони піднимали в сторону свитань випалені слїзми очі і линули в смертельній тиші очидання, в мовчанцї тайни...

А тихий повів його жалю уносив ся над ними як жаркий вітер... і плакали душі знідїлих цвїтів... і плакали душі зрубаних дерев... і плакали душі побитих звїрят... і плакали душі висохлих вод... і плакали душі народжених а померлих... і плакали душі погаслих зір... і плакали душі всього... і плакала сама смерть і вила дика пісня — страшна пісня проклятих, пісня бунту проти Нього...

А вони линули невпинно сим неможливим шляхом приневолєння, крізь пропасти грози, крізь страшну пустиню переляку, крізь вири чорних погаслих зір, крізь повени коняючих сонць, зелено-страшних, розпадаючих ся сонць, з яких сипали ся брили червених жужлів, мов огненний дощ і наче важкі слези умираючої вселенної падали крізь темряву в глубінь безміру, в непонятну глубінь... аж до свитань... аж на його серце...

(Конець буде).

безліч разів набутий гірким досвідом важко рідше на підписане якого не будь акту, сей пійме із тих підписів нестерпиме положення ставчанської громади церковної.

Зміст обжалування проти парох осоружний, та ще страшнішим є світі, яке він кидає на відношення у рускій частині диєцезії. Безперечно те, що тут наводиться є лише сумним случаем, але рід і можливість сего одного случаю, дальше факт, що скарги виведені перед протоієреєм Велигорським і митрополитом не лише не завели ніякого поліпшення а радше повели за собою ще й погіршене ситуації, зовсім вистарчають на те, щоб вистарчаючи ясно характеризувати ситуацію в Буковині й диєцезії. Однак образ єї в дійсності ще більш понурий, бо представлений случай не стоїть особняком, а навіть не є найгірший із свого роду. Вистарчить тут вказати хочби на підношений підчас останньої соймової сесії вчинок парохів з Паски о. Тофана, якому доказано, що він уживав навіта сповідальниці на те, щоб видушити із одної спроти 90 кор. Алеж після сего слідє й те, що характеризує цілу справу: По урядовім екскататованю стану річи оубликував той панотець — після переведених переговорів із найвищою властю церковною — „визнаючи відповіді“ такого змісту, що він вивадив поновив вимушене але що він у думках поставив собі за вимушені гроші сповнювати богугодні діла!

Але ще й се не є найсумнішє із цілої історії, що такі случаи лучають ся по руских громадах не відокремлено; найсумнішій бік цілої історії лежить в тім, що православні Русини на Буковині стоїть супроти таких панотців без оборони й захисту!

Всі скарги, представлені, просьби і напіння як одиниць так цілих громад і послів не змогли міродатних кругів збудити із дотеперішньої рівнодушності, хоч се триває вже 25 літ. Всі скарги на таких священників знаходили і знаходять остаточно полагоду у вказанню з одної сторони на те, що митрополит не має ніякої дисциплінарної власти над священниками, а з другої знов сторони на те, що церква є інституція автономна.

(Конець буде).

Із історії заставнецької Теміди.

Ц. к. державна прокуратура оскаржила була учит. В. Корниляка о переступство § 320. з. к. — а іменно за то, що він мельдуючись в уряді громадським в Галичині, поважив ся виводити мельдункову рубрику словам „angemeldet“ am 28. September 1904, і коли громадський писар перечеркнувши его німецьке письмо на „Militär-Schein“, написав по польськи „Zgłoszył sen“ — то уч. Корниляк взяв від него перо і в его присутності перечеркнув польське письмо, та написав собі сам по руски „Згласовал ся до побуту“. От і ціле переступство! — „образил нашою мовен“! — І за ту „образу“ польської мови обвинувала ц. к. прокуратура державна в § 320. — і передала п. Залуському, ц. к. адюнкти судовому в Заставні на те хита, аби „помістити зневажен оичестей мови“. — Зараз на вступі розправи привитав уч. Корниляка п. Залуский словами „in Galizien ist polnische Amtssprache — sie sollen kein Chauwinist sein und sich nicht auf die deutsche Sprache stützen“. Коли він оправдувався тим, що служив при австрійській війську, де мова урядова є Німецька — і є Русином, тож може жадати, щоб мельдункові рубрики виводили ему по німецьки або по руски — тоді п. Залуский заперечив і сказав, що ані руска ані німецька мова не має в Галичині тих прав, що польська, та додав ще таке „schauen sie, was ihnen ihr Chauwinismus gemacht hat und für Chauwinismus werden sie Strafe bekommen“. Учувши то зажадав уч. Корниляк слова і в присутності кількох людей сказав таке: „Світлий Суде! — 3 бесіди і цілого поступованя пана адюнкта, що репрезентує Світлий Суд, — дійшов я до переконання, що не можу мати довіря до Світлого Суду евентуально до его функціонара, тож жадая щоб мене переслухано в Кіцмани або в Чернівцях — де є суди-

ями люди безсторонні і безпартійні, а жадане мое прошу взяти до протоколу“. Учувши се п. Залуский стрепенувсь — довшу хвилину був наче непритомний — не знав що робити а вкінці здобувсь на енергію і розкричавшись до уч. Корниляка, що за такі жадання замкне его, бо він присягний і „до ваших руских (на язиці було йому инше слово) справ не мішаюся“. Коли уч. Корниляк доконче домагавсь свого п. Залуский, крикнув до него „то робить ся 24 годни перед розправою“ — і чим скорше взяв бірет на голову і... Im Namen... присудив ему 20 кор. карн і пошта процесу.

Засуджений вніє проти сего злоуду рекурє і на розправі апеляційній, що відбулась дня 1. марта 1905 року ц. к. вищий суд увільнив засудженого від вини і карн, мотивуючи се тим, що засуджений мав право домагатись, щоб рубрику мельдункову виводив ему в німецькій або рускій язиці — а що его жадання не сповнено, тож обжалований в роз'яреню сам собі се зробив, через що не допустив ся жадного переступства § 320. — тож тим самим поступоване его не підпадає жадній карі. Обжалованого боронив адвокат др. Дутчак, що в своїй знаменитій і річєвій бесіді виказав, що засуд. ц. к. суди Залуского опираєсь на чистім нерозуміню закону язикового. Із сего перебігу цілої справи не важко зрозуміти, чи заставнецькі „сендзьове“ дбають о примінюване обовязуючих законів, чи о ненарушаність внешнепольских ідей...

§

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. марта 1905.

„Народна Зрада“, котру видають кацани-рублехани, будить других після себе і бреше, що яїсь „Українець“, котрий кацарський богатыр-плешетник з боязми перед Івановою хатою розуміє ся не озвачує докладнійше, діставали щорічно субвенцію із диспозиційного фонду в сумі 30.000 кор., отже що найменше за 10 літ дістали 300.000 кор. і запитує, де вони їх поділи. На запитання „Народної Зради“ відповімо коротко: Засі Тобі, московська наймичка до Русинів і до всіх справ руских!

Російські дезертири на Буковині. Буковинське правительство краєве розіслало до всіх підчинених старостів і черновецького магістрату обіжників, в якім поручує їм впливати на російських дезертирів, щоби опустили границі краю добровільно до 6 тижнів, инакше будуть видалені примусово. Число російських дезертирів на Буковині зросло після урядових інформацій до 1024, із яких 704 проживає в столиці краю. Свій розпорядок мотивує краєве правительство тим, що велика часть дезертирів живе без роботи і становить лиш тягар населення; впрочим запотребоване праці на Буковині таке мале, що присутність дезертирів значно погіршує заробкові умови краєвого населення. Головною причиною видалювання російських дезертирів є одначе те, що у багатьох із них сконстатовано египетське запаленє очий (трахома), яка при гуртовім мешканю недужих може ще розширити нову пошесть у краю.

Бюджет м. Чернівців після реферату д-ра Норста представляє ся так, що 46% додатку сего року не треба буде підвищувати. Прелімінар виказує скільки звичайних видатків 1,326,338 кор. 36 сот. а надзвичайних 58,585-87 кор. Звичайні видатки на цілі просвітні вносять 324,589-11 кор. із чого на платню учителів припадає 231,450 кор., а надзвичайні видатки (на будову шкіл) 16,701-27 кор.

Краєвий виділ на засіданю із дня 25. лютого порішив між иншим привести до ладу громадські відношення в Ропчу; згодив ся на підвищенє пенсій для учительських вдовий Леонадії Галін, Олені Граматович і Анні Гаргестаймер із 500 на 600 кор., Анні Забачинській із 400 на 500 кор., Євгенії Іванович із 700 на 800 кор., а смер. учит. Іванови Архіпови із 850 на 1000 кор.; до комісії установленної делегатами австрійських виділів краєвих для береження краєвих інтересів делеговано з рамени бук. кр. виділу д-ра Авр. Ончула; на ідалній для

заражених нелягрою асигнував краєвий виділ від себе 5000 кор. Правительство дало на сю ціль 15.000 кор.

Реформа краєвої школи господарської. Теперішня середня школа господарська в Чернівцях рішучо не сповнює своєї задачі. Нашим читачам будуть мабуть ще втімці не так ще й давні соймові дебати над сего справою. Справою тою займав ся вже і виділ краєвий і обговорював єї на понеділковій нараді під проводом віце. др. Стефана Смал-Стоцького. Рішено скликати в сій сираві окрему анкету і приготувати для неї відповідні матеріали. Тепер стоїть справа єї школи перед такою дилемою, що або треба єї знести, або зреформувати илян єї наука, так щоб єї абсолюте мали доступ до висших шкіл агрономічних.

Акція одеских Українців. „Кієвські Отклики“ доносять: Для 22. н. ст. лютого українська інтелігенція м. Одеси вислала на імя председателя комісії для перегляду прасових законів, Кобєка, телеграму отчого змісту: „Виймові услівя ествования малорусского слова і цензурні пута, якими оно звязане, привезолюють нас в інтересах обезпеченя свободи слова, рівноправности і свободи українцю просити нашу вседостойність покликати до участі в нараді оборонця справ малорусского слова. Коли в нараді беруть участь звісні зі свого ворованя до всего, що малоруске, журналісти Піхно і Суворів, то справедливість вимагає, аби в нараді взяли участь також і оборонці. Се необхідне також для більшої вартости рішень комісії. Для улєкшення вибору ми готові навести вашій вседостойности назвиска декількох осіб“ (Підписи).

Здезертирував. Санітет Атанасій Севсейов вискочив передвчєра між 4. а 5. годиню рано із гарнізонного арешту, де він був інтернований і втік у невідомім напрямі.

Під колесами залізничі. Для 21. лютого переїхав тягаровий потяг ч. 372 в Кичері між км. 292-8 і 292-9 14-літню Теодору Петручан, родом зі Страки, яка служила у будинка Вробєнця.

Із Рогізної. У вівторок о 7-й год. вечєром зняла ся над нашим сєлом луна пожежі, що обхопила забудовані Зінгєра Байтєра. Огонь займав ся в стайні мабуть від лисеної там свічки при доєню коров. На голос сичовї сурми збігли ся сичовики і під проводом кошового Костя Майданського взяли ся жваво до ратунку. Замкненої стайні, у якій згоріли й корова і инь вже годі було уратувати, за те вташено мешкальні забудованя, у яких містять ся шванк і склеп, а які обняв був огонь також. Огонь потащено швидше, чим прибула громадська сторож пожежна з Садагури. — А—вий.

Із Василєва пишуть нам: Вчєра т. є. 27. лютого у 8-й годині вечєром ішли лєдом із Дорошівців до Василєва і весіля Николай Шевчук із своєю жінкою. Лід заломав ся, а они будучи п'яними були би певно утопили ся, як би не дали їм на час ратунку місцеві „Сичовики“. Із води витягнуто їх вже майже на пів замерзалих. При ратованю показав найбільше відваги Н. Літовський. — Юр. К—ий.

Оповістки:

Старшинам райфайзенських кас до відомости! Оповісток про збори каси, які для ширшого загалу зовсім не цікаві а за се забирають дороге місце в часописи не будемо більше поміщувати в часті редакційній тільки в оголошенях за оплатою 1 кор. від одноразового підвищення. — Редакція Буковини.

Загальні збори Історичного товариства в Чернівцях відбудуть ся в суботу дня 4. марта в готелю центральнім о год. 8-й веч. На зборах буде читати проф. др. Володимир Милькович „Про антропоморфізм у каєвичній штудії“. — За виділ: др. Милькович, др. Маковей.

Головні збори „Рускої Каси“ для ошадности і пожичок, стоваришеня зареєстрованого з ограниченою порукою в Чернівцях відбудуть ся дня 12. марта о 5-й год. попол. в „Народнім Домі в Чернівцях ул. Петровича ч. 2 з таким порядком нарад: 1. Прочитанє і провіренє протоколу. 2. Справозданє касове. 3. Внески старшини. 4. Вільні внески. Есл-б не явило ся о 5-й год. відповідне

число членів, тоді загальні збори відбудуть ся о 6-й год. без огляду на число явивших ся членів. — Др. Ст. Смал-Стоцький, др. Василь Дутчак.

Пригадуємо, що костьюмовий вечєрок з танцями тов. „Зорі“ відбудє ся в суботу дня 4. марта с. р.

Продаж дров у Сєлетині. Буковинська торговельно-промислова палата оновішує, що дня 8. марта о 11-й год. пер. пол. відбудє ся ліцитація на зломн і вивороти із сєлетинських лісів. Оферти треба вносити в сєлетинській управі дїбр і лісів до дня 8. марта. Близших інформацій в сій сираві може удїлити буков. торговельно-промислова палата.

Надзвичайні загальні збори товариства „Січ“ в Виженці відбудуть ся дня 5. марта н. ст. (в мясопустну неділю) в домі читальні „Рускої Бєсїди“ о 5-й годині попол. з таким порядком: 1. Отворєнє зборів. 2. Вибір сєсавуал, учителя і одного чєтєри. 3. Евєнтуалї. 4. Закінчєнє. Просимо ласкаво так сєсави як і нашу інтелігенцію прийти до нас численно: За тов. „Січ“ в Виженці дня 25. лютого 1905. Григорій Такаєйчук, кошовий, Семєн Клим, учитель, Сава Траєрюк, скарбник, Дмитро Клим сиравник.

В Рівні пов. Вижиця відбудуть ся на 5. марта 1905 о 2. год. по пол. в домі Юрія Матєйчука загальні збори читальні „Рускої Бєсїди“ з слїдуючим дневним порядком: 1. Справозданє за 1904. 2. Вибір нового виділу. 3. Вільні внесєня. 4. Товариєска забава. — Онуча Фрїй Труфєм голова, К. Альбота писар.

Загальні збори тов. читальні „Рускої Бєсїди“ в Духинцї відбудуть ся в неділю 5. марта с. р. о 1. год. по обїді в шкільнім будинку з слїдуючим дневним порядком: 1. Справозданє старшини з єї діяльности за рік 1903 і 1904. 2. Справозданє скарбника і бібліотєкаря. 3. Вибір нового виділу. 4. Вільні внесєня і наради. — За виділ: П. Маковецкий голова, Сєв. Балотєскул в заст. писаря.

Померли:

Нині рано помер у Відні предєдатель німецького Schulverein-у

Послїдні вісти:

Із Шарлероа в Бєльгїї телеграфують, що нині кинув хтось на подвірє замку в Гїль, де мешкає рада управляюча копаєнь вугля, динамітову бомбу, яка поробила значні шкоди матеріальні. Другий динамітовий атєнтат виконано в Курсєль на мешканє одного страйколом. І тут була шкода значна. — У парїськїм дневнику „Нішанїтє“ поміщує о. Юрій Гапон, — який щасливо утік до Франції — дуже острі отверті листи до царя і російского народу, звизаючи пролетарят до оружної революції проти царя, що пролив тїлько невинної крові.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Конкурс. Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові оголошує отсим на основі „Статута фонду імени Івана Череватєнка на видаванє премій за науково-популярні книжки“ — конкурс на дві премії по 250 корон за написанє двох науково-популярних розвідок в українській мові. Конкурсіві твори мають відповідати отсим вимогам: 1) Мусять бути оригінальні, нїде ще не друковані, та популяризувати здобутки євєтєвої науки; 2) Не можуть захвалювати неволі, пануваня одного народу або громадского стану над другим, як також не можуть бути змістї конфєсійного; 3) Українська мова творів мусить бути проста, зрозуміла кождому письменному Українцеві на сьому просторі, де живуть наші люди; 4) Твори не можуть бути менші обємом від двох аркушів друку, рахуючи в аркуші 40 тисяч літер. Праці належить надєслати до Головного Виділу Товариства „Просьвіта“ у Львові в рєчєнці — по кєнєць 1906 р. Власпоручний підпис автора має бути поміщений в осїбній, запечатаній ковертї. Премійований твір остає власністю автора, але друкуючи його, автор не має права робити відмін, противних повисшим умовам. Вислїд конкурсу оголосить Товариство в своєму часі. — За головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові дня 18. лютого 1905. Др. Кость Лєвицкий, заст. голови, Іван Яримович, писар

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодніших виробів з т. зв. пераової шкаралупи з струсьовими перами, Marabout, Pointlace, соломкові і в газі білі в різних кольорах від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на баль послідня новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. ajoin Muskellire різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних кольорах.

Черевини балеаї, лякери, білі Glacé, золоті, Chevreaux з газом або без него, джэмки і півчеревини.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або газтовані, з батьету полотна в різних модних кольорах.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, балеаї наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з шовковими передками, ковнярки, мавиети найновішого роду.

Капелюхи. Самостійна проажа капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикації з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куни, ласио, кретові різного роду — до того відповідні музи для дівчат і дити. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. P-rsianer, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле суконне Егера, др. Лямана, вовняні калісони і майтки, рукавички, огрівачі колін і пульсів, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки чепці для дівчат і дити — загортки на коліна до подорожі і т. д.

Конфенция дїточої одїжи, як жакети, пляшки до того капузи, ковнярки, все пісая найновішої моди.

Товари обувні. Склад америкнських черевиків фабрики обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різної обуви для панів, пан, дити. Черевини з Chevreaux, лякери, черевини до ховзани. Все з найпольована, взагалі різна обув.

Кальоші і черевини до снїгу найліпші фабрикаті.

у Відні, і Осипа Піклера і Синів в Грацу Борсольна в Александрії. Найбільший вибір пльшу і т. и. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймають назад.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * „Явдох“ словнїска кавка . . .	—24
Ів. Снїжук. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопї садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корнїл Н. Устїянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умїньскї-Ф. Королевскї „Як повстала земля і який буде її копець“ . . .	—30
Проф. О. Бремївчук „Іван Сунавскї“ . . .	—40
Ів. Ваянскї „Пропасть“ . . .	—20
Гаршїн „Маларї“ . . .	—20
* * * „Зерна“ . . .	—20
* * * Толстой „Два старї“ . . .	—14
Омелян Попович „Ластівка“ (старї рочники) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановскї Мечислав. „Педагогїка“ . . .	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I. часть . . .	—60
Гавришук „Методика“ II. часть . . .	2—
Омелян Попович „Як бїдні аборітали“ . . .	1—
„ „ „10 казок для дїточок“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Снїжук. „Образки з життя“ . . .	—20

Ом. Попович „Пів сотї повісток“ . . .	—40
„ „ „Пів сотї повісток“ . . .	—50
„ „ „Пів сотї повісток“ . . .	—60
Шпїнарскї Сергїй „Руска Читанка“ для II. класу гімназї . . .	2.80

Др. Стеф. Смал-Стоцкїй „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати класи „Букварика Русь“ . . .	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовнярскї“ . . .	2.40
Франко Іван „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галїп „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єврей „Верховнїскї загадки“ . . .	2—
О. Шнїтко „Лїста з некла“ . . .	—30
Яр. Юлев. Семїнарскї спомини . . .	—50

	К. с.
Свг. Жуковскїй „Учебник рїчництва“ . . .	4—
Іван Франко „Що таке поступ?“ . . .	1.20
Франчук „Оферма“ . . .	—20
Г. Воробкевич „Поезїї“ опр. . .	1—
„ „ „Брошур“ . . .	—60
Марченко „Власна хата“ . . .	—20
Яричевскїй „Серце мовить“ . . .	—60
Сильв. Яричевскїй „На фалїх життя“ . . .	—40
Сергїй Шпїнарскїй „Ausgewählte Schwebeszenen-Gedichte“ . . .	—50
Ярослав Весоловскїй „Стефан Баторї в Русїї“ . . .	—10

При замовленнї книжок упрашає ся прислати на порто.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях має на складї

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Одинокою дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро М. Г. Фрейдберга в Антверпї.

Лиш ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є найдешевша! Дорога із Черновців до Канади триває 10—12 днї!

Крім нечуваної дешевї дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотївши до ліпшого майтку прийти, а се є найгодівїша точка кожного подорожного! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Жадїте завчасу проспектів і поучень, і сокоїтї ся аби не попасти в зі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего агента найдете справдїливїсть і чловїчество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так:

8 (1—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпїя, Van Leriusstraat. Belgia.

В ДОМІ

Марїї Новїцкої

можуть дістати учениці або ученики від 1-ого мая уміщенє з цілим утриманєм і доброю опікою.

Адреса:

Улиця Ратушева

число 17 II-ий поверх.

Заряд друкарнї „Рускої Ра-

ди“ упрашає в послїднє вїх тих Вп. Панів, що замовили і одержали „Словар“ проф. Ом. Поповича, аби зволїли за него вирівнати належитість.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване в обмеженої порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвїти“)

приймає вкладки до опрочентованя на 4% і оплачує за вкладчиків податок рентовий від процентів; для ошадження коштів посылки можна прислати гроші чекаму Щадницької поштової; вкладати може кождий, навіть і не член; на жаданї звертає ся в кладку кождого часу навіть без виповідження (за есконтом).

Позички удїляє „ДНІСТЕР“ своїм членам на 6%; сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 17 лїт; при 30 ратах 1/3 річних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки 5%); до позичок вимагає ся першої гіпотекі або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „ДНІСТРА“.

Членами можуть бути тільки члени обезпеченї в „ДНІСТРІ“

Чистий зиск розділяє межї членів яко дивіденди від удїлів і на добродїйні ціли. — Дот епер удїлів „ДНІСТЕР“ на церкви, бурси, школи і т. д. 317.38 кор.

Стан фондів Товариства кредит. „Дністер“ 31. грудня 1904

Вкладки . . .	1,783.673 кор.	Позички удїлені .	1,616.402 кор
Удїли членські	133.117 „	Цїнні папери . .	123.627 „
Ф. резервовий	„	Льокації . . .	169.456 „
і иньші . . .	26.576 „	На рах. біжучім	81.968 „

(—)

Велику фотографію

бук. руских послів

із славної робітні ц. і к. придворного фотографа Вагріновича вислає франко за 2 Корони „Руска Бесїда“ в Чернівцях.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїтон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дїти.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шків.

При замовленнї з провінції пожадане, аби прислати вужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи зворотять ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламці неопе-
чатані віддати від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковина“ 16 сотників.

Передплата і наданість за інсерта-
платні в Чернівцях.

Два маніфести.

Невідхилима konieczність понахає Ро-
свию крок за кроком в обійми страшної,
кровоавої трагедії. Ось петербурска аген-
ція вже заперечує попереднє донесене
про те, щоб мін. Ермолов мав приказ
виробити проект конституції, а за те опо-
віщує вона новий маніфест царя Николи
II. У ній говорять ся про нещасну вій-
ну, про внутрішні розрухи, яких провід-
ники „кидають ся на сьв. церкву
православну (ого!) і у сьв. священі тра-
диційні основи російської ім-
перії, в тій думці, що зірвавши
природну зв'язь із минувши-
ною знівечуть істнуєчий лад держави,
та, що на его місце прийде устрій краю
на основах, чужих нашій Вітчизні“. Роз-
биваючи так всяку надію на надане Ро-
сній конституції, визнає цар усіх „гонимих
і несправедливих“ до внутрішньої і на-
внєшньої Японії і зазиває розрухи, сто-
ячи під самодержавним прапором. Тоді
аж візьме ся цар до „відновлення життя
духового народу, підйому добробуту і
удосконалення державного ладу“. Цар
кінчить маніфест просьбою до Бога, щоб
„дав законам сили для скріплення само-
державя“.

Отже цар — коли его наміри мож-
ли взагалі обчислити — вертає до системи
нагайки, яку ще й мають удосконалити.
Але й сльїний бачить, що вона вже не
вічна. Абсолютизм сам копає собі яму,
в яку втрутити его остаточно російська
верста робітнича.

А російські робітники — як довозять
до Берліна з Петербурга — видали до
робітників всіх „свобідних країв“ Евро-
пи ось такий маніфест: „Ми, російські ро-
бітники, рішили відповісти чинну війну
найбільшим нашим ворогам: царизмові
і капіталістам. Ми рішені повести в сій
борбі хотіли найбільші жертви. Чоло-
вік може зносити фізичний біль, але ду-
хового і морального голоду не може
знести. Тож тому ми рішили посвятити
в борбі навіть жите, щоби досягнути ті
права, які ви вже від давна маєте. В сій
цїлі ми рішили устроїти загальне без-
робітє і в самім зараз его початку звер-
нули ся до царя з мирною петицією,

просьби о сповненє наших доконечних
бажань. Тимчасом цар не хотів навіть
вислухати нас і розказав до мирно на-
строєної товпи, що числила звиш 300.000
людей, — стріляти. Взагалі правитель-
ство противить ся волі народу і рішило
за всяку ціну вести війну. Отже в сїм
причині, що російські влади не можуть
в Росії фабрикувати оружя і амуниції
в наслідок нашого безробітє, звернули
ся до заграниччя з тими замовленнями.“

Відозва кінчить ся просьбою, щоби
заграничні робітники відмовили вико-
наня замовлень, призначених для російської
армії і підперли в сєй спосіб морально
російських робітників.

Николай II, не прихвильюючись до ба-
жань народу, буде мабуть послїдним
російським самодержцем.

Що винно зеркало, як лице криве?

Промова пруского міністра Райнба-
бена і доля протесту австр. мін. справ
заграничних гр. Голуховського, що від-
бали ся у європейській пресі відомою
зовсім не лестним для шляхетско-поль-
ської господарки в Галичині, вразили поль-
ських політиків в саме серце. Спершу ста-
рали ся они всілякими аргументами оправ-
дати поведєне гр. Голуховського, а тепер
змінили тактику і атакують — нашого
посла Н. Василька, що по їх думці, в
першій мірі причинив ся до здемакування
польської політики супроти Русинів. Пер-
ший виступив до бою проти него орган
гр. Голуховського, краківський „Głos Narodu“,
який хорє на антисемітський дур, хоч зовсім
не гордиться жидівськими „серебрянками“. Скандалні „зделки“ редакторів сего ор-
гану були зпрочім пераз вже освітлю-
вані поступово польською пресою. Отже
оттакій то орган не може опам'ятати ся
з люті ізза того, що будім то пос. Н.
Василько „уважає за перший обов'язок
щупе (т. є. тровлене) на наруд польські
і обжуване очерцтвами вшестего, по
польське. Шпєз пенєць лят побиту в ізбе
посельської наробі під тим взгледом
веле шкоди, їдєж єст рухливим і нешє-

беройонцим в сьродках“. Отже сей страш-
ний для лячкої гакати Н. Василько зно-
хав ся з Прусаками (!) і видає у Відні за
гакатєтичній гроші місячник, посвяче-
ний лаяню Поляків! Кілько злоби ложі і
перекручувань накопичено в тих немо-
тих стрічках? Їх автор знає навіть ось що:
„Навіть розумні і добрі рускі патріоти
в Галичині не вдоволені з інтриг Нико-
лая „von Wassilki“, що вмовив руских
послів піти разом з Прусами против По-
ляків. Бо тоді, колиб Німцям удало ся з
часом зіймчити Поляків, взяли би ся га-
катєти до німченя Русин. Польські землі
відгравують тут ролю охоронного муру
для Русинів. На Буковині, де Поляків
мало, руский нарід, хоч-находить ся в
перевазі, підлягає легко німченю. Коли
Русини не схамєнуть ся та не відженуть
таких запроханих Німців проводирів,
як Николай von Wassilko, за 50 лїт Бу-
ковина буде німєцьким краєм“.

Ну, на такий розум ще Русини не
зійшли, аби їм можна їдєсувати такі
думки. Ради свої зволить писємака із
„Głos Narodu“ сховати для себе, а наш
загал вже дає собі раду сам і тому на-
лежно цїнити свого посла, якого наші
вороги хотїли би за всяку ціну знівеч-
ити... Вийня наведемо ще голос С. Пб.
Ведомостей про сию справу, яких при-
хильність до Поляків хїба звісна.

„Чи не лучшє було, колиб Поляки
— пишуть они — місто протєстувати
проти „вмїшуваня“, сотворили в Гали-
чині таї відносини, аби не мали при-
чини лаяти ся якого небудь вмїшуваня? Кор-
ректні відносини до Русинів, повну
національну терпимість до Русинів жи-
вучих серед Поляків можна вважати обо-
в'язком Поляків галицьких супроти ин-
ших, що живуть по других державах. Ав-
стрия се єдиний край, де По-
ляки мають ідеальну автономію, тож кож-
дий має право спитати їх: Як ви по-
користували ся даною вам автономією? І
булоб без сумніву відповіднїше, як би
галицькі Поляки замість протєстувати,
полишили Русинам можність свободного
розвитку під національним і культурним
зглядом, тодіб може перестала Галичина
бути найбільшньою і найбільш приоста-
лою європейською провінцією...“

Бажаємо щиро, щоб Поляки взяли
собі сї слова до серця і не марнували своїх
і наших сил на національну борбу, але,
поки що ланове, нема чого гнєватись за
справедливий осуд. Годїж винувати зер-
кало, коли показує поганим того, в кого
лицє криве.

Ще раз про справу буковинської гр.-прав. церкви.

(Конець).

За те як би провинив ся хто із не-
многих вірцевих руских євєнгєлиїстів, що
становлять лєди 20% духовєнства в
рускій частині краю, тодіб він зазнав
не мало лиха. Вони мусять перед кон-
систорєскими совєтниками Бежаном і Ка-
лінескулом лякати ся власної тїни. Їх
не снаєли би перед перєслєдуваням,
претєрєваням і карам ані недостачі
дисциплїнарної влади ані церковної ав-
тономїї! В сїм напрямі є найбільш ха-
рактеристичний припадїний вислїв про-
тоєрєя дїєтерєкого деканату о. Бежана,
який до одного із найліпших, найспосіб-
нїйших, ариє вірцевого і дуже діяль-
ного на полі церковнім євєнгєлиїста ска-
зав отєї пам'ятні слова: „Бути добрим
євєнгєлиїстом ще не вистарчає!“ В пере-
воді на буковинсько-православну мову
значить се: „Можеш томити ся, кілько
хочеш, але як ти Русин, то на верх пі-
коли не вїдєш ся!“ І справді сей муж
дослужив ся сивого волоса, але черво-
ного обочика ще нї.

Так і дїєсно став один Бежан кон-
систорєским совєтником, а его брат про-
тоєрєем в рускій деканатї аж тоді, як у
своєм прїзвєску славянське „ж“ заступив
євєнгєлиїстське „j“ (Bejan—Bejan). Таї колиш-
ний Калиновский став тим, чим він є
нинї в консисторїї, аж тоді, як пере-
мїнив ся в Калинескула. А навіть сам
теперїшній митрополит став учити ся
по волосі аж по другім році богосло-
вія і т. д.

За те незвїсний досї й один случай,
щоби котрого небудь із євєнгєлиїстів по-
карано в примірний спосіб в наслідок

Владислав Ст. Раймонт.

Перед досьвітком.

НОВЕЛЯ.

Перевів Остап Лисийский.

I.

(Конець).

— Йду... йду... — кричав він
і очима, в яких була лиш цїлко-
вита резигнація, йшов з ними, го-
нив сю безконечну філю, а не міг
ворохнути ся... Товпа йшла кризь
нього. Кризь його мозок протягала
страшним хорєвом. Кризь серце
справлювала ся, як вода океанів. Го-
монїла йому в душі, як крик всіх
сотворїнь, що гинуть, а він то кріп-
шав то обезсилював ся, боров ся
із собою в муках і переможений
тягарем свого трупа, що так довго
володїв ним, лишив ся, наче мор-
ський рак по відпливі філії на краю
життя. Хитав ся а не лєтїв у глу-
бїнь, конав вже, а ще не вмер, не
труп і не життя, мара радше чим
чоловік. Блїдий начерк єствованья,
фосфорєсценція порохла.

Він знав, що конав, що лежить
в шпиталях, що ще жие і так, якби
еманация дїєсноєсти: кам'яних стїн,
кімнати, ліжок, євїтла ламп, мило-

сердної — кидали тверду і болючу
тїнь на його чуття, держали його
як кігтями, розділювали і не допу-
скали вийти, злучити ся з пома-
ною та загинути враз із нею...

Пробудив себе найбільшим на-
пруженєм волї. Марєва полинула
в сїру відаль, пірнула в сутїнь, а
він тихим, проймаючим голосом за-
сїпївав:

„Хто Богу своему віддасть ся
о опіку...“

Якісь нерозєджені глибини
мозку викинули з себе автоматич-
но, зовсім несєвїдомо сю пісню, що
давню колись ще з малку запала
йому в груди; він на звук сього
голосу ожив і вернув зовсім до
пам'яті.

II.

— Котра година?

— Перша...

— Досєвїта ще далеко?

— Далєко...

— Бо з розєвїтком певно ум-
ру. Знаю, що вже мене нічо не
охоронить, знаю! — Чого дерева
так глядять у вікна?

— Вітер гойдає ними.

— Ні, ні!... вони сторожать
надїмною, глядять на мене... вони
знають, що... Що се?...

Крик довгий, болєсний, потря-
саючий крик протїв тишу і довго-
товк ся відомою в нїмх шпи-
тальних мурах...

Милосердна вийшла хутко, але
вернула по хвилі.

Показав рукою на стєлю і очі-
ма сказав:

— Знаю, сей з першого повер-
ха скінчив... Я знав про се...

— Ні, ні... — заперечила жах-
ливо, ховаючи лице в тїни корнєта.

Він усємїхнув ся добродушно.

— І я умру досєвїта... — во-
рохнув устами і вслєхував ся в
тишину, в якій тихєнько шуміли
дерева за вікнами. Вслєхував ся в
шепотїння ночі і якісь слабї, лєдво
чутні чїєсь ступання...

— Хтось ходить по подвїрїю!

— Нєма там нікого.

— А однак смерть не є вїчним
сном, нї — сказав голосно і сїв на
ліжку.

— Нє можна признавати при-
чину і брати її за пусту. Лиш
жорна можуть бути символом жит-
тя... Правда, сєстро?

— Так, так...

— Сєстро, ви жили вже коли?
Вона поглянула на нього мило-
сердно.

— Менї здаєть ся, що багато є
душ, які приходять за скоро, як
цєвіти приманєні теплою порою
марта... не розвїті пучки присиплє
сїїг... може вона видєржать і роз-
цвітуть ся в правдивій весні, в дру-
гїм життїю, але більша часть їх
мерзне на вїчну смерть, нїм дїзна-
єть ся, що жила... Правда сєстро?

— Так... так...

Дивний спокїй розходив ся по
нїм розкопїю щастя. Нічо його не
болїло: нї тїло, нї жадна думка, нї
сум. Чув в собі успокоюючий без-
влад гірського озера, безсилє мер-
твої недвижимої води, що запала
в глуху силу безмірного спокою,
не приспаной і не завмерлої, а без-
сильної в найглубшїй сутї своїй
і опадаючої незамїтно, несєвїдомо,
а невпинно і звільна в якусь
глубїнь таємну...

Його почуттє себе і євїдомість
корчила ся і мєньшала незримо, що
вже лиш деякі думки і образи сну-
вали ся в його голові, як марєва
знищеного зеркала.

В серці мав лишє розкїш жовт-
невого сонця, зморожєних лєвкої,
розкїш тихої жертви слєз.

— Я бажав би перейти ся по
кімнатї... добре?

депутатів так: Дякую Вам як найщиріше за ласкаву пам'ять. Обставина, що у вашій сьвяті, в день ювілею 25-літнього існування вашого товариства, що сповняє так важке гуманітарне просвітне ісламництво, згадали передовсім про особу С. В. пісця, раду мене дуже і я не забуду переслати вашу заяву лояльності перед престол монарха. Прийміть від мене найщиріші бажання для дальшого процвітання і розвитку Вашого гарного товариства. По відсліванню австрійського гимну рушили зібрані, сьпіваючи в похіді. Ще не вмерла Україна і „Не пора“ перед мешкавцем віцем. др. Ст. Смал-Стоцького, пос. Пігуляка, інсп. Поповича, надсв. Яселицького і довголітнього голови тов. Гаята Власюка, улажкуючи їм величній овації. — Пригадуємо, що ювілейний концерт міщанської читальні враз із вечером з танцями відбуде ся в неділю в гімнастичній салі (ул. Йосифа) о год. пів 8-їй вечером.

Домовина на бали. На недавній бал польської преси у Львові увійшла молодіж, несучи чорну домовину і сьпіваючи хорал *Z dumem rozgów*. Се мав бути протест проти балу, коли ціла роцька Польща кунає ся в крові. Поліція демонстрантів до середини салі не допустила і багато з них арештувала.

120.000 жертв. Вел. кн. Сергій за час свого урядованя вислав адміністративним способом ні менше ні більше як 120 тисяч осіб! Отим то й не диво, що его убійство приваля Росія а передовсім Москва радше із вдоволенням як жалеє. Се доказує хочби той дрібний факт, що тої самої днини по замашу відбуду ся всі концерти й заповіджені публичні забави. Видимим протестом проти режиму небіщика були й збори царського рільничого товариства, що припали в Москві на день атентату. Дої голова его був креатурою в. кн. Сергія, а на сих зборах вибрано головою Петрункевича, якого Плева свого часу усунув був із уряду председателя земства. До влади повернув его аж Св. Мірський. Се той самий Петрункевич, що перевів недавно ухвалу, аби петербургським жертвам 22. сьчня внаслідок внаслідок з земських фондів 50 тисяч рублів.

Погода а настрої чоловіка. Що погода незвичайно впливає на душевний настрій чоловіка, се досвідчав хиб кождий. Але докладніше зянав ся сею справою по раз перший професор ільнійського університету Едвін Грант Декстер; він після вичерпуючих студій поставив наукову теорію, що нема ро-

да погоди, якби не впливала на настрій чоловіка. Раз впливає вона на чоловіка дуже гарно, а там і дуже погано. Після дослідів проф. Декстера західний вітер несе з собою найбільше число проступків; чим дужше і сьильніше він віє, тим більше зростає їх сьильність. Посуха передовсім довготривала впливає на зріст самоубійств. Що до поодиноких місяців, то в сьчні злочинів мужчин майже нема, в сьлудючих місяцях зростають вони, а до колюмінаційної доходять точки в червні. Між жінками найбільше злочинів лучає ся в сьрпні. Як фатально впливає на настрій людей льондонська мракка доказує наведений проф. Декстером факт, що в льондонським банку не дають урядникам до рук деяких книг, бо тоді дуже легко о помилку. Цікаві також досліді сего професора над 12.759 шкільними дітьми. На їх основі каже він, що дівчата реагують на повітря далеко слабше чим хлопці. Загалом всі діти почувують себе найліпше і бувають найспосібніші в місяцях студених, як вони є рівночасно ясні й погідні. В днях хмарних, вогких і бурливих поступи в школі слабнуть. Сивіють їх також і сьнека.

„Число семе!“ Убийник вел. кн. Сергія, якого тожності що й досі не відкрито, мав сими днями нагоду бачити ся із визначними особами. До его нещій заходила вел. кн. Єлисавета, питаючи, за що він убив єї мужа. Убийник відповів, що він особистих причин не мав ніяких, а атентат виконав, як вильсований член боевої організації рос. рев. партії. Телеграми подають ще й таке, що на кінці розмови вел. кн. подала ему хрест і заклала ся сьлозами, а убийник мав також заплакати. Не так драматично представляла ся розмова его із мін. внутрішніх справ Булігіном. Булігін переслухуючи его, занятав, чь він знає, кого він має перед собою. А чом би ні? — сказав убийник. — Отже кого? — спитав ще раз Булігін. — „Число семе!“ — Мабуть не мило було Булігінові почути сь відповідь, що він є семим з черги, який має внасти жертвою атентату.

Обманьства на сибірських жезлізницях. На сибірських жезлізницях знов відкрито цілу низку надужит поповнюваних висшими урядниками. Найбільшу сензацію викликало відкриття, що урядники за значні хабарі вислали поїздами посидки приватні, як матеріял военний, який, як відомо, має перешество перед виспаками приватними, що ждуть цілими місяцями. За відступлене торговельникам вагонів брали урядники „від руки“ від 50 до 400 рублів. Як через таке сьпинюване воєнного матеріялу назбирало ся вже надто багато, тоді чиновники радили собі дуже просто: весь матеріял із супокійним сумлінням нівечили.

Хроніка російських атентатів. В посідних роках виконано в Росії отсі атентати: Дня 22. марта 1901 р. невдалий замах на К. Победоносцева, 30. марта 1901 вбив Українець Л. Карпович мін. Богілепова, 15. цьвітня 1902 вбив Балашов мін. В. Сіягіна, 19. мая 1902 стріляв Лекерт на вильського ген. Губ. фон Валя, 11. сьрпня 1902 стріляв робітник Качор на харк. губ. кн. Оболенського, 27. жовтня 1903 виконано атентат на начальника Кавказу кн. Голіцина, 17. листопада виконано атентат на поліцмаистра білостоцького, а 2. сьчня 1904 на ніколаєвського поліцмаистра кап. Енгельма, 16. червня вбив Шавман фінляндського генерал губернатора Н. Вобрікова, 17. липня 1904 вбито єлисаветпольського віцегубернатора Андреева, 28. липня 1904 вбив Сазонов мін. внутр. справ Вячеслава Плева. Ряд атентатів замикає покищо убійство вел. кн. Сергія.

Міністер Ермолів є чь не одиноким членом комітету міністрів, який завдячує своє становище на протекції, або спучком хребтові але роботащості і великому знанню. Він родив ся в Тьольці, а по укінченню Александрівського ліцею студював у Петербурзі хемію і вивдав кілька цінних праць наукових у мові російській, французькій і німецькій. Головним его твором, нагородженим петербурскою Академією се студія про організацію аграрних робітників. В 1892 р. видав анонімну працю „Недорід, а нужда люду“, яка має епоху стійність. Для характеристики его переконань треба навести те, що відігравав визначну роль в. т. зв. „Вільнім економічним товаристві“,

осередку найбільш либеральніших російських інтелігентів. Ермолів має тепер 58 літ. Вітте се его особистий друг.

Кн. Людвіка Кобурська, що при помочи свого любимця поручника від уланів Гези Матасіча утекла із заведення для бжевіляних в Косіві, в Саксонії, проживає тепер дуже скромно в Парижі. За посередництвом свого адвоката зажадала вона, щоби парискі психіатри прослїдили стан єї здоровля. Єї муж кн. Филип Кобурський, австрійський генерал згодив ся вкїнци на те. Для парискі психіатри, що слїдила за умовним станом кн. Людвіки, заявляють тепер, що вона не є умово хорою. Виравді ділає деколи поривисто, і розкидає грїшми, але се стрїчає ся у так богато жінок, що як би хотів їх всіх замикати до домів бжевіляних, то нестало би здорових жінок на те, щоб їх доглядали.

Із Вашківців н. Ч. З нагоди іменованя п. Лисинецького начальником суду в Вашківцях н. Ч. вислала до него інтелігенція тут. української громади числом 22. збірну телеграму такого змісту: „Українська інтелігенція Вашківської громади шле Вам з нагоди Вашої номінації щирі гратуляції“. (22 підписи). В відповідь одержали ми на рука сьєр. суду п. Анюка ось таку відповідь: „Щирий привіт українсько-руської громади мене глибоко тронув. Будте Високоповажаний товаришу з ласки своєї перед сьєю товмачем моєї сердечної подяки. Що мене тягло до Вашківців то було власне бажанє стати в ряди вашої славної громади. Що она мене виляє як громадянина, то мені найбільша радість, гордість і честь. Лисинецький“. — І. Г.

В Багні — як нам відти пишуть — засновує ся заходами місцевого учительства тов. „Січ“. Помимо черепи із боку добре звєсних елементів вже зібрано значне число членів і цілано статуту до ярвєвого правительства.

Мамовбїйство. Чорнавецький 20-літній парубок Захарій Дробот забав сего року в цьвітні пібрати ся із одною сьльською красавичкою, тож зажадав дня 26. с. м. від матері Санхїри, щоб дозволило ему женити ся і відступила частину майна. Коли вона сему рішучо спротивила ся, вибухла між сьном а матірню сварка, яка покінчилась тим, що Захарій вдарив матір по голові сапою так дуже, що сконала на місці. Захарій цїшов до Садагїри поїнячив трохи і сам зголосив ся до суду.

Оповідки:
Субвенція. Міністерство рільництва визначило „Селянській Касі“, союзови руских кас хлїборобських на Буковині запомогу в сумі 5000 кор. додатково до уділений вже засобів на кошти ілюстраційних подорожій. Крім сего зарезервувало міністерство на кошти курсу, що має бути улажжений для касєєрів, субвенцію в непереступний висоті 2700 кор.

І. Збори новозаснованого коша Січового в Станівцях гор. н. Ч. відбудуть ся виключно для вибору старшини в неділю дня 5. марта 1905 о 12-їй годїні в полудне в домі господаря п. Василя Лакусти Іванового. Сьвятотїні надзвичайні загальні збори відірочено на час весняний, більш відповідний для сего діла. Станівці гор. Ч., дня 2. марта 1905. — *Нестор Гадза* тимчасовий кошовий.

Основає „Січ“ в Плоській відбуде ся в неділю д. 12. марта о 1. год. по пол. в забудованю Марка Курижа із звичайним порядком дьєвним. За тимчасову старшину *Михайло Войчук*, кошовий.

„Руска селянська бурса“. На бурсу жертвували на вечеру в Глиниці: Др. Н. Зайдвер 1 кор., Н. Н. 20 сот., Антін Зелінський 50 сот., Н. Н. 30 сот., Н. Н. 20 сот., Н. Орза 80 сот., Н. Н. 40 сот., Н. Н. 10 сот., Н. Магас 20 сот., Борпе Бижіноф 1 кор., Н. Кісанович 1 кор., Н. Н. 80 сот., П. Клим 2 кор., Н. Грігорій 50 сот., Олена Вишньовська 1 кор. Разом 10 кор. Збірною занимала ся пані Вишньовська і п. Петро Ілюк. — Членські вкладки на бурсу заплатали до 1. цьвітня надуч. з Багні н. Іван де Брага і урядвитель школи в Плосьці п. Мільтянд де Брага у квоті по 6 кор. — Заряд бурєн складає отсим щирим жертводавцям і з

осібна пані Вишньовській і п. П. Ілюкови сердечну подяку. — *П. Клим*.

„Любов“, одинокє руске товариство обезпечєнь на житє, яке має на цілі обезпечити ренти для вдів і сиріт по своїх членах а попри те і приданє (віно) для дїтей, — пошукує заступників (агєнтів), які старали би ся придбати нових членів для сего товариства, за що оно дає їм умовлену провїзію. Заступники, що хотїли би ревно зяняти ся тим ділом, могли би в міру придбаних обезпечєнь запевнити собі з року на рік зростаючий річний дохід, який би при малих трудах міг значно причинити ся до піднесеня їх економічного бутя. До сего могли би поперед усього зяяти ся жінки народних учителїв, агєнти „Дністра“, та рахункові і янїші урядники міст і містечок. Рефлектуючі на агєнтуру зволить внести писемнені подани до дирекції товариства (ринок ч. 10), подаючи свої личні та маєткові відносини і вказати при тім, у кого можна би про них засягнути близших інформацій. Дирекція тов. „Любов“. У Львові дня 1. лютого 1905. *Проф. Волод. Шульєвич, др. Стеф. Федак*.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Переклади з української мови. П. Кость Кракалія печатає посідніми днями отсі свої переклади з нашої літератури: у „Buk. Post“ був переклад М. Коцюбинського „Посол від чорного царя“ під заг. „Der Gesandte vom schwarzen Kaiser“, у числах 1723, 1724 і 1725 з днів 9., 12. і 14. лютого. — У „Zeit“ (Sonntagsnummer-Beilage) був переклад М. Дерлаві „Пташата“ „Vögelchen“, у ч. 863 з дня 19. лютого 1905, а в „Czerpowitzer Tegelat“ у ч. 623, М. Jatzkiw „Нухим“ під заг. „Der Vater“ з дня 26. лютого 1905.

Swiat Slowianski, „місячник посьвячений славянознавству і переглядові славянських справ зі становича польського“, що виходить в Кракові (ul. Wiślna 4) під ред. др. Ф. Конєчного містить у лютовім випуску на ст. 109—119 статю Богдана Левкого про „Товариство Наукове ім. Шевченка у Львові“. Крім сего обговорює в сьім випуску із наших справ ще укр.-руську пресу п. М. а Лєвкий (?) подає в хроніці доводі обшпрну нотатку про „Ювілей Івана Нечуя Левицького“, зазначаючи, що се „великий дух й малий тіл“, який при своїй скромності в вулгій поставі сотворив багато творів у яких „роїть ся від товни ріжних веретв, часів і характерів на диво живих і не старіючих ся“.

(яє).

Малий Фейлетон.

Іван Дїброва.

В мужицькій хаті.

Тихонько лежить він на лаві вузенькій Навсе розпрощавшись з тяжкою печадю — Та вираз лица однаковий лишав ся — І смерть не змінила ні горя, ні жалю.

Чоло його вкрили глибокі скиби — Слїди безперервної туги, турботи — А руки мовальні й тепер не змінились Зчорнілі, пожовклі — від праці, роботи.

Лежить — і якомсь сумовито і тужно Глядять його очі на сироти-діти, Ненає питають: чь буде рідні І ви так у сьвітї втішатись, радіти?

Чи підуть і ваші всі сили убогі На користь чужому? Чи єкуті судьбою Замовніте бідні, і в голоді, в горю Оттак скінчите все давлєні журбою? —

Ненає зморожені цьвіти у полі Як студїні і арака красу їх закрила, Стоять так вірята — на віні згубивши І лет свій високий — і бьєстрі брила! —

Стоять — а рознука, жалє груди їм дьєвнї. А слєзи річчамь обличє їх ровають — Лїш звони в церковцї посіднюю пісню Так тужно, так сумно гей звонять та [звонять! —

7. I. 1905.

— Яснійше... що-раз яснійше...
— Світання!
— Тихо! цить!

Хай відпочинок прилїне для втомлєних. Хай сон прислонить очі тим, що доглядали. Хай забуття розвеселить сьерця повні терпїнь. Крилатий птах смерті так солодко присниляє.

Будїть вмерлих. бо ось надходить неминуча, страшна година. А живі нехай сплять, нехай кріпшають тим, що не бачать.

Ось вже світання для викидаючих.

І спасєнне від мук.
І розкїп воскресєннє!
...І весєлє житє в Бозї.

Засвітало.

Яєнє сьвітло зялягло простори і цьвітним цїлком зїр мріло над омрачною землею, над похилєними деревами, пригорнєними до себе травами, прислонєними очима цьвітїв, над сповитим сном плєсом вод і... над обезсїлено звїшеною головою хорого.

Нараз він підїє ся, глянув в яснє глєбїнь зїр і прошєпотїв:

— Світання! Досьвітєк!..
І як підтяє дерево, повалїв ся на руки милосєрдної.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахляри наймодніших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струсовими перлами, Magabont, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних кольорах від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на бал остання новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. ajour Muskellure різної величини.

Паньчохи і шаровари шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних кольорах.

Черевини бальні, лякерки, білі Glacé, золоті, Chevreux з гачком або без него, цижемки і півчеревини.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних кольорах.

Капелюхи і краватки, атласові клики, циліндри, бальні наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковчарки, манжети найновішого роду.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикацій з Фельцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, а куні, ласки, кротові різного роду футра медвежі — до того відомі музи для дівчат і дітей. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. P-rsianer, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукно Бгера, др. Лямана, вовняні кашубони і майтки, рукавички, огрівачі козів і пульси, паньчохи, хусточки з Хеміаї, вовняні шапочки чепці для дівчат і дітей — вагорки на кофта до подорожі і т. д.

Конфенція дитячої одяги, як жакети, пляшки до того капюзи, ковчарки, все цілком найновішої моди.

Товари обувні. Склад американських черевин фабрики обуви Антона Чанека у Відні. Найбільший вибір різної обуви Boxcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. н. лїтньої сорти. Чоботи фальцові, до черевин фабрики обуви Антона Чанека для панів, пані, дітей. Черевини з Chevreux лякерки, черевини до ховзаня. Все з наймоднішого роду.

Кальози і черевини до сїгу найліпшої фабрикації.

у Відні, і Осина Ніхлера і Сивів в Грацу Бореаліна в Александрії. Найбільший вибір пайшу і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

МИЛОШІХТА

„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвидатніше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідливих домішок.

Всюди до набутия

При купні належить зауважати, аби кожний кавалок мила мав напис „SCHICHT“ і повисшу марку охоронну.

Календар „Рускої Бесіди“

коштує тепер лиш 40 сот. а з пересилкою поштовою 50 сот.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучення акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦІЯ для ГАЛИЧНИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

6 (10—2) н.

Карты їзди до Америки

Ціни їзди
Гамбург—Нью-Йорк:

Поспільний паровець „Deutschland“
Їде 6 1/2 дня К 212.—
Поспільні паровці „Moltke“, „Blücher“ і „Hamburg“
Їдуть 7—9 день К 190.—
Всі інші поспільні паровці „Postdampfer“
Їдуть 10—11 день К 166.—
Antwerpen—Canada К 154.—
Hamburg—Buenos Aires К 142.—

Бажаніших інформацій що до їзди в Америку, Африку, Східну Азію, як також їзди для розвивки по середземнім моря, Орієнту і т. п.

уділяє

7 (2—6)

генеральна агенція

лінії „Гамбург-Америка“, в Чернівцях.
Герман Мітельман, уліця Ратушева 11. (Rathausstrasse)

Марка охоронна: котвиця LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лік на втиранє** по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для обережності приймати лише флашки тим охоронним знаком яко правдиві.

46 (21—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, уліця Єлисавети ч. 5.

Хочете здоровий харч, ретельну услугу і добру станцію получить?

Зголосіть ся до **Мациска** при ул. Рускій ч. 26. а все те там найдете.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

антика др. Ю. Францога

в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирани против всяких ревматичних болів, простудженя, ломаня костей, плечий гістців і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати інших „Нервотинів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флашпоцок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всіляні роботи друкарські

швидко і дешево.

Оголошення Кас райфайзенських.

Перші загальні збори новозаснованої каси позичкової і щадничої для громади Станівці гор. н. Ч. стов. зареєстрованої з необмеженою поручкою відбудуть ся дня 12. марта 1905 (в сирочустьну неділю) о 1-й год. понод. в шкільнім будинку з слїдуючим порядком: 1. має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікові зложити до щадничї каси; має ся установити речинці виновідження для вкладок щадничих і речинці платности відсотків від вкладок щадничих; має ся установити яку найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стогу проценту для вкладок щадничих і для позичок (§§ 52 а—е, 59, 63, 65); 2. має ся ухвалити, що робити з лишиними в касї грошми і як роздобути потрібних для каси грошей; 3. ухвала в справі запомоги краєвої; 4. вибір каспера, і означенє платні для него (§§ 29, 51, 52 ж); 5. ухвала кілько має бути членів в радї надзорчїй і вибір ради надзорчїй (§§ 32, 40, 51), — Станівці гор. н. Ч., дня 2. марта 1905.

Олександр Кушчанко, начальник.

Я, Анна Чіляк

58 (17—52)

завдячую власному вищодови помади, через котрої уживанє, зрієт мого волоса дійшов до 185 см. довготи. Се є одинокє средство проти випаданя волоса, скріплює і притягує его зрієт віддає великі праслуги панам, котрим йде о красні вуся і бороду, запобігає передчасному лісенню і сивінню, взагалі чудотворна ся помада вертає волосам так на голові як на борді натуральну полискую бавру. Ділає она однаково так у молодих як і старих. Я уживала єї 14 місяців. Ціна одного слоїка 1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсильна в цілий світ

за попереднім надісланням грошей, або за посиллятою. Найліпше замовити просто з фабрики:

Анна Чіляк

Відень

І., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмід і Фонтін.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ управляє в посидіє неїх тих Ви. Панів, що заволили і одержали „Словар“ проф. Ом. Поповича, аби зложити за него виплати належністі.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ звертає увагу інтересованих, що всілякі друкарські виготовляють за попереднім надісланням належності або за посиллятою.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламний неопла-
чений вілний від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік 20 К. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсертат
платні в Чернівцях.

Проти указу із 1876 р.

Із хвилею, як заворушили ся всі російські народи проти дотеперішнього режиму — оживили ся також і змагання російських Українців. Російському народови приходиться бороти тільки за здобуте політичних й соціальних реформ, а всі не-російські поневолені народи, що досі були безустанно предметом абрусення, мусять зводити ще й борбу за свої національні права. В сім напрямі найгірші покривджені народ український, над яким як змора тяжить — ганебний указ із 1876 р. Отсе й причиною, що під теперішню хвилю акція української інтелігенції стремить в першій лінії до знесення драконських обмежень, які спиняють розвиток нашого слова. До заходів Українців зареєстрованих нами давніше додамо ось ще два нові. Українські письменники й письменниці із Кієва проф. В. Б. Антонович, Н. Ф. Білишевський, Н. П. Василенко, М. Грінченко, Б. Грінченко, В. Доманицький, С. Єфремов, П. Житецький, проф. А. Кримський, І. Нечуй-Левицький, М. Левицький, М. Лисенко, Л. Старицька-Черняхівська, І. Степаненко і др. вислали, як доносить „Кієв. Откл.“, до предсідателя правової комісії Кобека ось таку телеграму: Підписані українські письменники, проживаючи в Києві уважають, що супроти тяжких обмежень, яким підлягає українське слово є річю конечною, аби в комісії, якою Ваше Виросходительство проводить, взяли участь і представителі української літератури і мають те переконане, що печатному

слову можуть дати необхідному свободі тільки рішуче усунення „предварительної цензури“ і впливу адміністративної влади на справи печати“.

Одеські Українці порушили сю-ж справу на зборах тамошних російських журналістів, що відбули ся 25. лютого і дебатували над бажаннями преси, які-б яло ся предложити Кобеку через окрему делегацію. Підчас зборів було — як доносить „Одес. Новости“ — багато мов посьвячених також справі необхідності свободи для „нарічий“ инших народів, що заселяють Росію, а передовсім для языка українського (в орг. малоруского). Представителі українського слова Шелухин, др. Луценко і Сигаревич звернули увагу, зборів на ексклюзивне положення української мови, над якою тяжать крайно строгі обмеження. Вважаючи річю конечною, щоб українська мова була рівноуправнена з російською з полишенням для неї повного права горожанства, просили вони, щоб се бажане умістити в прочих бажаннях збору. Я. Новиков (одеський гласний) підпер горячо й енергично думку про необхідність повної свободи для українського слова, бо існуючі обмеження зроджують тільки ворожнечу і озлоблене між двома спорідненими народами. Такі розпорядки можуть, після его думки, піддержувати тільки вороги російської держави, тому він вважає конечним домагати ся їх усунення ради повного з'єднання всіх народів, що живуть у Росії. По ухваленню висилання окремих делегатів зрештою комісія, в якій склад входили також Шелухин і Сигаре-

вич, постуляти збору згідні із думками висловленими у промовах речників, які збір одногласно прийав і який буде вручений Кобеку.

На справу безпримірною варварського гноблення українського слова прийшло ся наткнути й комітети міністрів ще на засіданні д. 15. н. ст. лютого, коли полагоджувало переслідування ріжних російських інновірів... Христос послав апостолів, щоб научали усі народи і годосили евангеліє у всіх мовах, одначе на глум сему офіційна російська церква — українську мову проскрібувала. Ще від 1863 р. отже ще перед 1876 увійшла в життя у Росії, одинока на земску кулю, заборона на українську мову що до переводів сьв. письма, проповідий і катехизацій...

Офіційний комунікат повідомляє, що „на тім засіданні комітет міністрів обговорював з ініціативи Августійшого президента Імператорської академії наук — справу скасування існуючих від 1863 р. обмежень для видання перекладів сьв. письма в українській мові“. Що рішив комітет в тій справі, не відомо. До річи додамо, що президентом Академії наук є вел. кн. Константин, той сам, що був на похоронах вел. кн. Сергія. Він стоїть осторонь від політики і займає ся літературою а навіть пише поезій.

За сим подаємо текст меморіалу одеских Українців, пересланого на д. 15. І. с. р. предсідателеви комітету міністрів Віттему в справі знесення указу із 1876 р.:

У вступній частині найвищого указу з дня 12. грудня 1904 р. о нарисах до поправки державного

порядку висказано певність, що до них з прихильністю віднесе ся та часть суспільности, „котра правдивий поступ рідного краю бачить в підтримуванні державного спокою і в непереривнім заспокоюванні щоденних потреб народних“. Уважаючи помічну участь за найліпший вираз прихильности, ми, підписані члени інтелігентної части малорускої суспільности, уважаємо за свій громадянський обовязок звернути увагу комітету міністрів на одно з тих порушень обовязуючого в царстві закона, котрим адміністрація відриває силу основних законів, глибоко вражає святі і найгарніші національні чувства малоруского народу, обиджає его достоїнство, шкодить поступови рідного краю, нарушує спокій краю і нищить всяку спроможність заспокоювати щоденні потреби народні. Для того то в імі авторитету названого указу, котрий в одній своїй точці велить „взяти ся за успішні способи для береження обовязуючої сили закона“, дальше таке нарушувати повинно безпробовно бути залишене. Маємо на гадці практику, яка від р. 1863 установида ся в адміністративних урядах і у таких же осіб у відношенні до малоруского языка, офіційно званого наріччєм, а науково українським языком, і до літератури в тім языкі.

До р. 1863 малоруске слово находило ся в таких самих юридичних і фактичних услівях, як єврейське, великоруске, польське, німецьке і н. Не було у винятковім положенні також і у відношенні до державного російського языка. І так в ті часи загального руху духа, ми-

Е. Семанов.

Горкий і его товариші по тюрмі.

Се вже така постійна метода російського царизму по власних промахах чіпати ся тих, що були їх жертвами і казати їм покутувати за злочини, від яких вони потерпіли і за негодоване, викликане тими злочинами. І сим разом не инакше. Арештовани, слідства, депортації такі посилали ся на людей, що їх підозрівано о ворогованні против царизму. А щоби обманити публичну оцінку, вигадують заговор, в котрий виугнують видні а на приміті у правительстві давно стоячі личности, які власне старали ся удержати лад і запобігти проливу крови.

Нам відомі імена головних підозрілих: Гессен, Печехонов, Якотін, Якубович, Кареев, Горкий, тай другі еще. Ті тут наведені — се визначні вчені або великі артисти, котрі приносять людству честь.

Гессен видає часопис „Право“, що стоїть на чолі ліберального руху, Печехонов і Якотін редагують сьміло неустрашимий журнал „Русское богатство“, при котрім є співробітником поет Якубович.

Якубович знаний і у Франції, видав під псевдонімом „Мельхін“ оден том: „В світлі засуджених“, що силою і чутем рівнає ся славним „Споминам із мертвого дому“ Достоевського. Се також заліски з тюремного життя. Зовсім не молодий Якубович, член Народної Воли

віддав на услуги партії своє посьвячене агітатора і свій поетичний талант. Его арештовано, придержано в вазниці довгий час, а наконєць по пародий процесу засуджено на каторгу. Силою волі, праці і терпеливості видержав Якубович тюремний лад. Він перебув і заслання, на яке відтак пішов і наконєць повернув назад у світ живих людей. Він остав ся вірним своїй минувшості: его перо не знало знеможеня. Его імя дороге Росії, котра читає, Росії, котра думає: тим то воно і зістало засуджене на пікету автокращії.

Історик Кареев також знаний у Франції: два роки тому сьвяткувала універзитетська молодіж его гостину в Парижі. Він ніколи не стояв в рядах борців: се лиш яко вченого ладить ся, російське правительство его заохотити, позаяк він пристав до історичних поглядів голошених Лавровом і Михайловським — а яко професор добув собі мір і любов у студентів.

І яко вчений попав ся під засуд другий також історик, старий Семановський, котрий послідніми часами на безкеті літературнім в Петербурзі поважив ся начеркнути історію російського конституціоналістичного руху.

Наконєць Горкий... Та хто повірить, що сей брав участь в заговорі? Не забуваючи на своє походжене, він віддавав трохи свого гроша тим, котрі нічого не мали. Завсідя брав в оборону робітників проти капіталістів, жертви проти катів. Правительство інформоване про все через поліцію, не находило ні-

коли нагоди до его арештованія. І ось его арештують саме тепер, коли він накликає до супокою і старає ся запобігти кровавим конфліктам.

Горкий звівний в Франції передовсім яко поет босяків. Та либонь чи всі запримітили як слід, як сильно підносять ті історії бродяг та другі оповідання інстинкт бунту проти теперішніх умовин життя. В „Томі Гордєєві“ устами Маякіна проголошує Горкий свободу, цілковиту свободу для всіх людей. В своїм першій драматичнім творі „Міщани“ дає нам тип борця Ніля, котрого его опікує зове соціалістом, котрий бере ся проти своїх опікунів, своїх звершників, проти антисемітів, котрий голосить, що, о права не просять, а брата треба їх силою, що паном життя повинен бути, той, що працює і що свині і злодій, котрі нам приказують не завсїгди будуть панам.

„Міщани“ зазначають різко моральну фігуру Горького таку, яку знали ми вже по трохі з его легенд і поем, з котрих найкраща „Буревісник“, яка є зазразом і знаменна, позаяк в алегоричній формі заповідає справдішню бурю, котра прочистить наконєць Росію.

І як раз сего „віщана бурі“ хоче *) Міщани в переводі Марусі Полтавни із портретом автора і простою переломною можна набувати по ціні 1 кор. в видавника — тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях (Руска 15.) і всіх руских книгарнях.

правительство в Горкім убави. І ми питаємо отсе всіх вілних горожан всіх цивілізованих країв, питаємо їх, чи хочуть они оставати байбужими на ті злочини, чи допустять до того, щоб російські власти тих письменників здавили в тюрмах кріпостий і в глибинах сніжних пустарів Сибєрії...

Я вже казав, що се метод царського правительства: Я наведу іно два приміри. Перший дотичить Лаврова — его арештовано, суджено і засуджено за поезій, що появили ся десять літ перед арештованєм і за ширене ідей грозних новаленєм існуючого устрою. Та на щасте удало ся Лаврову засланому на північ втечи при помочи своїх другів і людськість не втратила в нїм одного з найбільших вчених свого часу.

Вільш трагічною була доля славного Чернішевського.

Ніхто не дізнав ся ніколи, за що він в р. 1864 зістав арештований, засуджений на каторгу, а наконєць погребаний в далекій глибокій Сибєрії. З „Мемоарів Сенаторських“ друкованих в „Дзвоні“ Герцена і зі „Споминів одної високої личности“ Никитенка — дізнали ся опісля, що коли в Раді Стану кількох членів судачих в послідній інстанції Чернішевського, не найшли в его справі ніяких юридичних мотивів до засуду, тогди шеф жандармерії князь Долгорукий прийняв тайні акта III-ої секції і судді змїняли думку. Які се були тайні напери? Ніхто сего не знав.

Поет Алексій Толстой, приятель імператора Александра II-ого; хотів вета-

сли, діяльності і поривів до просвіти виходив великий місячник „Основа“, де печатали ся в малоруській мові крім белетристики також статі наукового змісту; тогді видавали ся в тім мові духовні і наукові твори, брошури для народу, учебники, переклади, закони. Та від р. 1863 положене малоруської літератури нараз фактично цілком змінило ся, хоч юридично остало таке саме, бо давні закони не змінили ся, а нових не видано. Що-ж таке стало ся?

В липні 1863 р. адміністрація з цілком незрозумілих причин і без всякої підстави видала що-до малоруського мови заборонючий об'язник, котрого зміст неоправданий ні історією ні наукою ні фактами ні потребами життя ні державними інтересами. А тимчасом, завдяки тій чисто адміністративній забороні від р. 1863—1872 могла на українським мові вийти всего лиш одна книжка, і то випадково, хоч цензура була завалена малоруськими рукописами і хоч в законі що-до малоруського слова не змінило ся ані не причинило ся ні йоти. В р. 1873 адміністрація у своїй практиці що-до малоруського слова нараз помякла; але в р. 1876 знов без всякої підстави видала новий важний об'язник, котрого частину що-до сліварів і театру в р. 1881 заступлено таким самим об'язником. І справа таким способом тягне ся доси, все зависиме лиш від уподобання адміністрації, раз більше м'якого, то знов більше суворого, а все таки однаково незаконного.

Наслідком того переслідування малоруського слова було те, що у нас в Росії переклади, наукові і духовні твори в малоруській мові не можуть появили ся в печаті, а всі прохання о дозвіл, видавати в малоруській мові газети, журнали, брошури, учебники і т. д. заважди

випадали за Чернішевським і вибрав до сего нагоду, коли оба він і цар були на довах в зимі 1863—1864 р. Александер саме приїхав з Толстим на убоху і спитав:

— Що нового чувати в російській літературі?

Толстой відповів: — Російська література надіяла жалобу з приводу несправедливого засуду Чернішевського...

Александер перебив розмову сухим тоном: — Прощу тебе, Толстой, не згадувати мені ніколи про Чернішевського. — І він раптом відійшов від смілого поета.

Нині знаємо те, чого перед 40 роками ніхто не знав.

Чернішевського обжаловано, що він написав революційне і анархістичне письмо до поета Плещеева. Коли при слідній інстації показали жандарми Чернішевському той архи-секретний документ, він признав, що почерк справді його, але листу сего він не писав. Силуваний до дізнання, він взяв знова лист, прочитав опята і повторив, що письмо се так не походить і не може походити від нього. Одначе заки віддав его президентові слідчої комісії, оглянувши листок до світла. І ось сконстатувало, що коли его листовий папір великого формату мав яко фабричну марку рік 1864, сесь підроблений і его іменем підписаний носив дату р. 1863. І се фальшество ще більш безличне і грубе як оводі в звісній авері Драйфуса — перейшло в історію російського Драйфуса незамітно.

Але нині годі було допустити, щоб те що вчинив Александер II. з Чернішевським, посмієв Николай II. і его нужденне окружене з лоркми і его товаришами. Протест літератів світа чейже е на стільки сильний, щоб сему рішучо оперти ся. *Із L'Europe.*

постигала сумна доля заборони. Адміністрація підтримує тим способом суспільну і особисту діяльність малоруської інтелігенції в справах просвіти, літератури, розвитку національних духовних сил і рідної культури, та убиває силу руського народного духа, занадто потрібну для розцвіту рідного краю; сама-ж для малоруського народу нічого позитивного не зробила, так що конець кінцем вийшло, що малоруський народ чим-раз більше тратить під собою підвалини життя, вироблені віками на ґрунті національної відваги і історії, і страшно лишив ся по заду, одичів та вражає своєю неписьменністю, деморалізацією, некультурністю, упадком моральності і застрашуючою темнотою, котра гамує рішучо всі діла і почини. Тимчасом о тім самім народі сторонні подорожники вже в 17 столітті писали похвали, одушевляючи его добротою, культурністю, грамотністю, релігійністю, обичайністю і громадянським життям (гл. пр. „Подорож антіох. патріарха Макарія“ москов. видане 1897 р., де говорить ся о малоруським народі як раз в році прилучення України до Москви). Ба, колись той народ був жерелом просвіти для Великоросів.

(Конець буде).

Дам — не дам...

Ще того самого дня, як вийшов у світ обговорюваний нами в попереднім числі маніфест Николая II. появило ся через кілька годин іще й друге „отверте письмо“ царя до російського населення в виді рескрипту до мін. внутр. справ Булігіна. Сей рескрипт, хоч і він, про всякий случай, оперує загальними — ріжнить ся одначе основно від попереднього маніфесту навіяного самодержавною завзятістю і доказує найліпше, що цар і его найближче окружене не можуть опанувати теперішньої ситуації в Росії і раз заповідають поворот до скріпленого самодержавія, а там і заповідають якийсь уділ народу в управі. Рескрипт до Булігіна звучить:

„Александр Григорієвичу! Згідно з давним звичаєм російського народу, щоби в днях радості і смутку висказувати престолови виявлення своєї почутності, зібравши шляхти, земств, торговельників і громад з цілої Росії переслали цареві з нагоди річниці уродива наслідника престолоу численні желання з заявою готовости посвятилися для корисного покінчення війни цілого маєтку, як і всіх своїх сил для удосконалення порядку в державі.

В моїм і в імені цариці поручаю висказати всім підданам подяку за висказані лояльні почуття, які в теперішніх тяжких часах тим радіснійші були для вас. Моїм бажанням є, щоби через сильну працю правительства і досвідченіх сусильности досягнути здійснене моїх замислів, звернених до добра людю, удержати неуміншеними російські границі і порядок.

Отже я рішив покликати від тепер при Божій помочі найдостойніших, поспідаючи довіре населення і населенем вибраних мужів до участі в випрацьованні і нарахуванні над законодавчими проектами.

Узглядаючи окремі відносини у вітчизні, ріжнородність народних племен і слабкий в деяких частих розвій горожан, заводили російські володарі в своїй мудрості реформи відповідно до зрілих потреб, але у відповіднім по собі наслідстві і порядку та заховували при тім злуку сильної історичної звязи з минуванням, як запорукою тривкості і сили цих реформ в будучині.

Піднімаючи тепер сю реформу і будучи пересвідченими, що знайомість місцевих потреб, розсудне і щире слово літніх вибраних мужів забезпечать плідність законодавчих праць на правдивий позиток народу, передвждуючи рівночасно ціле скомпліковане і трудне здійснене реформи при безуспішнім береженню непарушности основних законів держави.

Тому знаючи Ваш довголітній адміністративний досвід, цінячи Вашу спокійну постійність, я признав відповідним зарядити під Вашим проводом окрему конференцію задля нарад над способами здійсненя сеї моєї волі. Нехай Бог уділить благословення моєму підприємству! Най Бог підмагає Вас в успішнім виконанню сего підприємства на добро повіреного мені Богом народа!

Николай II.

18 февраля 1905. Царское Село.

Генезу сього рескрипту подають приватні вісті з Петербурга таку: По оголошенню самодержавного маніфесту зананувало в Петербурзі крайнє обурення. Здавало ся, що прийде друге 22. січня тільки із зміненним кінцем, дарма що поліція позаряджувала все, що можливе для удержання ладу, пообсаджували прим. військом усі фабрики. Та тепер населення вийшло було не голяруч; у революціонерів мають рішучо бути складені оружя. День 19. лютого ст. ст., річниця знесення кріпацтва були все доброго свободолобних заворушень в Росії. Та не лиш настрій населення заважив туг. Ще більш перекооуючо промовили до царя телеграми із поля борби, де Куропатки ратує ся із розпую пропадаючого із обіймів японського перетеня. Серед такої ситуації вийшов у світ рескрипт до Булігіна, який захочив зовсім неоподівано не лиш Трепова й поліцію, що вже зражувала банди ножишників для нападів на робітників, але також і прочих міністрів.

Рескрипт мав за цілм успокоїти і примирити населення. Ту свою цілм він до певної ціли осягнув, бо предсказувані на той день великі заворушення не наступили. Російська преса впрочім витає его із дуже уміркованою радостію, як зановіт конституційного життя...

У пресі російській появило ся у той день чимало далекосяглих статей, що згадуючи важні роковини надання волі порівнюють теперішнє положення Росії із тодішнім і домагають ся покінчення війни за всяку ціну. „Коли“ — як казав колись при кінці кримської війни гр. Булінов — „не можемо і не змієм воювати, то треба мирити ся“. Думки про цивілізоване Хін і Кореї треба кинути, коли й дома так багато гнилі. І за сими переліслюють часописи все, що гнобять російське серце. А тягару на тім серці є через край. Ось берім тільки долю російського мужика. 40 літ минуло, як знесено кріпацтво, але лише 1904. р. знесено право, що того свободного чоловіка вільно безкарно бити різкою. Лиш тогді став російський мужик чоловіком, коли стане він — питають „Кієв. Отг.“ — повноправним горожаном? Колиж справді покінчить ся формальна забава в жмурки царського правительства з народом із перекликуванем: дам не дам — свободу.

Політичний перегляд.

Австрія. Доказом недовіри суспільности до військової управи загально а до військових шпиталів з окрема була дискусія над наглядним внесенем посла Шумаєра, про яке ми згадували вже в попереднім числі. За наглядностію голосувало аж 84 послів, а проти 45. Позаяк до ухвали наглядачости треба аж двох третин голосів, то вона вправді перепала хоч лише одним голосом, однак переважаюча більшість 84 голосів проти 45 хіба ясно висловили думку послів про сю справу, як і про відповіді на інтерпеляції послів, в яких стереотипно заперечувано всі жалоби. Війскову управу уратували в сім случаю голоси католицького центру і Kol-a, яких видно доля жовнярів зовсім не болить. Слідуюче засідане в четвер.

Угорщина. Передвчера приймав цісар на довготриваючих аудієнціях угорських політиків гр. Зіхи, бр. Банфі і М. Фалька. Авдієнції гр. Аппоніого, Е. Годесси і І. Тота

відбувають ся нині, переслухування прочих політиків визначені на середу, четвер і п'ятницю. Розуміється, що ситуація політична ще не прояснилася ся. Все розбиває ся о те, що годі найти терен для коаліційного правительства. Будапештські дневники удержують, що цісар згодив ся вже в засаді на митовий розділ обох половин монархії.

Італія. Президент італійського кабінету Джіолітті а за ним і прочие члени кабінету подали ся до димісії. Король ще застеріг собі децизію в сій справі. Офіційною причиною уступлення Джіоліттіого має бути „дуже лихий стан его здоров'я“, а на ділі мусів він уступити через наслідки викликані обструкцією італійських залізничників. Джіолітті се муж, який має за собою визначну політичну кар'єру. При послідних виборах до палати послів вийшов він побідносно і то з великою більшістю. — Рівночасно із вісткою про димісію Джіоліттіого зібрав ся центральний комітет залізничників і рішив залишити обструкцію. Італійські залізничні курсують вже правильно. — Слідуючий кабінет в першій лінії займе ся переріркою закона про страйки і полюбовні суди.

Росія. Рескрипт царський увільнив із варшавського генерал-губернаторства кн. Черткова, приділяючи его до царського почоту, а наслідником его іменував атамана донських козаків, генерал-поручника Максимовича. Се має бути дуже енергійний чоловік, якого тепер треба Росії в Конгресівці, де заворушення тривають безпереривно. У Варшаві справді вибух страйк поліції. Прохожих перешукують по дорожці, чи не мають зброї. Богато польських письменників і журналістів поарештовано. Дня 2. марта було у варшавських в'язницях около 3.000 осіб. Від 20. січня до 1. марта обложено у Варшаві адміністративними карами 327 осіб.

Письма з краю.

Із Селетина.

Вже від давна мож було завважати якесь тайне заворушене, якісь допити і збори між гуцулами, що самі з себе бажали мати і у своїм місті „козаків“ по приміру доскресних сіл. За се діло взяв ся місцевий надучитель п. Огіляло Есгольц — в протягу місяця вписав в товариство 400 голов — і на день 12. лютого н. с. скликав загальні збори, щоб заснувати зглядно отворити „Січ“ на основі затверджених статутів.

Море цвітистого людю, бо число досягло 3000 голов, залягло леваду над річкою Сучавою. Сторожу почесну творила „Січ“ зі Сторонця, що в комплекті зі своїм кошовим окружила трибуну, звідки мало голосити ся слово козацке. Перший промовив сам ініціатор і покликав на батька кошового п. Юрія Веротиника, учителя з Молдави а на матку вибрано п. Ольгу Есгольцову. Удільно голосу п. Олекси Дашкевича, що пояснив статуту а потім вибрано старшину і стала роздавати січові відзнаки. Око і серце радувалось, коли з сотці молодців стало рядом і повторало приречене вірно служити товариству. Потім забрав слово о. Осип Фациєвич, священник зі Садова і пояснив ту цілм товариства, яка не є в статутах, пояснив моральне значіння товариства, що в єдності має стреміти до здійсненя народної ідеї і до поліпшеня побуту гуцульського людю. По ній говорив п. Михайло Дашкевич, учитель зі Шанота. В ярких словах представив положене гуцулів, розкрив їм усю їх нужду — вияснив причини того і наляко

загрівав їх, щоб змінили дотеперішній свій спосіб життя, щоб в байдужості не ставали жертвою визискувачів, щоб посилаючи діти до школи, освітою здобули собі назад те, що втратили. Шануючи свою честь, здержуючись від всяких екстремів спокійно а певно, не піддаючи ся ніяким намовам, залишаючи легкомудрість свою — можуть бути певні своєї перемоги над неправдою. Серед бурливих оплесків потакувань і признань, добираючи ярих слів потрясав бесіди перші слухачів, що так довго наболілі не могли довгі часи знайти слів для себе, не могли прилюдно сказати, що їх болить. Одушевлені гупули плакали, раділи, бо бачили, що ті пани в сурдутах знають їх життя і розуміють їхнє серце. Бесіди скінчили і довго думали одушевляючи оклики, аж забрав голос п. Т. Джуманюк, що порівнюючи Японію з Росією доказував, що не оруже а лише просвіта в силі побідити і найтяжчого ворога. Останній забрав слово кошовий і подаючи присутній інтелігенції за участь в громадянським святі і в останнє загрівав нове товариство побликом до солідного поведіння і до сповнення приречення „по козацькому звичаю“. З хоругвою на чолі рушила нова „Січ“ під проводом надучителя п. Есгольда (его вибрано за кошового) і „Січ“ стороною походом через місто, вказуючи здивованим мешканцям „що в громаді сила“. Із присутніх гостей годі не надміняти п. ад'юнкта Федоровича зі своїми товаришами по чину, панства Каяюків зі Садові (О. Wunder!) о. Тована з П'яскої з женою, що тим більше випадло в око, що місцевий нанотень Падівич, воріт усякого свідомості національної, мав лице не явистись на зборах.

О. Василевич.

Із Наддністрянщини.

Дня 26. м. м. обходив о. ексарх Мелетій Галін парох в Брідку свої іменни. З сеї нагоди устроїли сусідні учителі сему заслуженому священникови гарну овацію, відсвяткувавши вечером перед верандою кілька хороших пісень, по чім п. Омелєський в своїй привітній промові підніс заслуги ексарха Мелетія, спімнувши межі іншим, що він як свідомий Русин, держачи руский прапор високо, йде сміло вперед, не зважаючи ні на просьби ні грози своїх виливових противників, бо ему справді розходить ся о культурне здвигнене свого народу, а не о особисті почести. Відси походять і его згідливості з учительством. Вкінці зложив ему в щирих словах бажання, а хор заітопував гучне „многая літа“, котрого дуна відбивавось від скал, розлила ся по наддністрянських гаях.

Межі численними тостами, які підношено підчас гоїного прийняття у о. ексарха забрав слово також надуч. Омелєський, зазначаючи в своїй бесіді, що учительство чуло ся мило сполученням звеличати се торжество, аби сим показати, що воно не є ворогом церкви і клиру, як се голосить „Народна (в) Рада“, і вміє пошанувати гідних священників. Протоєрей Бежан тостував відтак на честь учительства.

Гість.

Росія й Японія.

Біля Мукдену йде вже через кілька днів бій, що рішати має вислід цілої борби. Як би й неточні та пересаджені були депеші, що наспіли із поля борби та доносили вже про цікавоте розбиття армії російської, то не мож сему заперечити, що положене Куропаткіна розпучливе. Японці, як виходить і з его рапортів, окружили его армію величезним кількісним, яке що раз більше затісняє ся. Росіяни помімо розпучливих зусиль тратять одну позицію за другою, а в деяких місцях вдало ся вже Японцям проломити їхню боеву лаву. Ось послідні дні телеграм із поля борби:

Токіо, 6. марта. (Бюро Райтера). Маршалок Ояма оружеа дальше величезним рухом російську армію з обох боків. Фронт его творить величезний кабук з основою на ріці Ша. Праве крило сягає аж до сторін на схід від Фушун, ліве аж до сторін на захід від Мукдена. Ояма стісняє що раз більше ліній окружуючі армію ген. Куропаткіна. Куропаткін старає ся всіма силами здер-

жати похід японського войска наперед, відпирючи атаки на російські крила і на центр.

Мукден, 6. марта. (Бюро Райтера). Здає ся, що настануть надзвичайно несподівані події воєнні. Вісти, які одержали Росіяни, доносять, що на фронті російським були чинні лиш 3 дивізії японські. Здогадують ся, що війска неприятельські у величезній силі машерують на Телін і що можливе а, що подучене з Хінами буде відтате. В Мукдені настав оживлений рух. Веї дороги, іменно же колові переповнені транспортами війска, стяганими з великим поспіхом, щоб ставити опір ген. Ногови. Вістє о подіях, які від трох днів відбувають ся на правім крилі, з'електризувала армію російську.

Нючван, 6. марта. (Бюро Райтера). Унадок Мукдена уважають за дуже близький. Вчора удаю ся ген. Ногі відтати відділ російський, зложений з 4 сотень козаків і 26 пушок, котрий старає дістатися до Мукдена. Японці побали его і змусили уступити ся до Теліна. Інші висушені наперед відділи Росіяни, котрі повликали до Мукдена для скріплення, побали Японці також і они одержали приказ уступити до Теліна. Після послідних звітів Росіяни лагодять ся до відвороту з Мукдена і палать нагромаджені на тамошнім двірці залізничним запаси.

Льондон, 6. марта. Кореспондент бюро Райтера доносить з годовної кватири ген. Куропаткіна: Японці побалили незвичайно на другім боці ріки Гун; они побали окремо дві прибувші недавно дивізії XVI. корпусу. Росіяни потерпіли великі страти; Японці забрали їм велику масу амуниції.

Мукден, 7. марта. Борба артилерій тривала дня 6. марта аж до заходу сонця. Обі сторони удержали ся на становищах. Нічний атак на центр і ліве крило Росіяни відперли. Перед Котулінським провалом лежать 2000 японських трупів. Навіть досвіта розпочав ся поновний завзятий атак артилерії на Мукден.

НОВИНКИ.

Чернівці, 7. марта 1905.

Обсада визначних станових в ерархії буковинської православної церкви — як довідуємо ся із вповні достовірного жерела — наступить вже в найближчих днях. Між тими буде маходити ся також і іменоване о. ексарха Мелетія Галіна на уряд консисторського совітника.

Відносини в учительським семінарі. На однім із послідних засідань парламенту виїс пос. др. Штраухер і тов. інтерпеляцію до міністра просвіти в справі невідрадных відносин, які панують в черновецьким учительським семінарі. Інтерпелянти вказують на те, що фреквенція заведена є дуже значна (в році шк. 1902/3 — 485, в році шк. 1903/4 — 348 а в році шк. 1904/5 — 347) хоч є значно спільне недовстача місця й інші мотиви, учительське тіло має більше чим 30 членів, а помімо того все містять ся в однім заведеню під управою одного директора, а не треба й на се забувати що в нашім семінарі вчуть ся і кандидати і кандидати учительського звана. Інтерпелянти добачують вихід із сего положення в поділлі семінаря на два самостійні заведеня мужеске і жіноче. — Черновецького семінаря не може спускати з ока й руска суспільність, бо у ній все ще розведьможное ся німеччина, хоч его питомці мають відтак іти на села вчити майже виключно діти рускі згл. румунські. Буковинський сойм ухвалив був ще 16. липня 1901 резолюцію, щоб правительство завело в семінарі рускі і румунські паралельні відділи, у яких би наука релігій, практичної методики, вишлогової мови, арифметики, геометрії, історії натуральної і гр. прав. церковного сьбіву відбувала ся у мові рускій згл. румунській. Над сею справою радиди й рада шкільна і відослала дотичні внесення до міністерства просвіти, як видно із єї письма до краевого відділу з дня 6. червня 1902 ч. 7863/01. — одначе й доси помімо поновлюваних ухвал у

послідній сесії соймовій — нема ніяких реформ міністерства в тій справі. Та буковинські Русіяни мають хаба повне право домагати ся руского семінаря учительського, коли прим. в Шкеску удержує австрійське правительство 3 семінарі мужескі а 2 жіночі, а всі они разом мали 1902/3 р. ледви 570 учеників.

Ювілейний концерт Міщанської читальні, на яким явив ся і краєвий президент др. Бляйлебен, випав дуже гарно. Подрібне справоздане подамо в слідуючій числі.

Буковина а справи промислові. Пос. Штраухер виїс до мін. судництва інтерпеляцію, в якій домагає ся, щоб и Чернівцях введено в жите суд промисловий предвиджений законом із 27. листопада 1896. ч. 263.639, що став правосильним д. 1. липня 1899. якого задачію є між вишнім полагоджувати спори між роботодавцями а робітниками. — В неділю відбули ся збори скликаві тут. купецким товариством, на яким пос. Штраухер критикував реакційні постанови проекту промислової новелі, внесені тепер в парламенті. Відтак обговорювали зібрані невідповідне поводжене черновецької ради міської супроти черновецьких промисловців.

Буковинські почти а рускі адреси. Дня 3. марта с. р. дістав я в уряді почтовім в Лукавці п. С. враз з мою поштою також одно число часопису адресованої до мого брата Володимира, що є в Черешенці п. Бергомет п. С. Очевидно часопис заблудила. Заходять лиш питане, чому она заблудила? Заблудила, бо адрес був... гадаєте може не читий — ні, читий, друкований — але руский!! В такий самий спосіб і з тої самої причини блудили до мене посилки тов. Мандрика, що був у Мігові, о. Маланчука з Лукавці і инші, так блудять очевидно і мої часописи, коли я мушу, що друге число майже рекламувати. Чи се Дирекція почт нічо не обходить? Чи гроші плачені Русіянами не такі, як гроші Німців? — І. Морозик в Майдані-Лукавці.

Із Кучурова великого пишуть нам: В п'ятницю дня 24. лютого с. р. у 9-й год. вечером вибух в стійні помешкання учит. п. Соневицького огонь. Члени нашої „Січ“ А. Карча, Ів. Карча, Ів. Виллюк, П. Братко, С. Демян і инші, що прибули сейчас із читальні до ратунок, злусили ворога. Шкода не дуже велика, бо поміч буда більша як воріт, котрий міг був за допомогою вітру, того дня пануючого, грізно розширити ся між сусідними етодолами і хатами. — Присутній.

Оповістки:

Із тов. укр. студ. „Січ“. В середу д. 8. III. о год. 8. веч. відбуде ся в локалі товариства відчит т. Ярослава Весоловського: „Про російські земства“. Вступ вільний. — За научний кружок В. Домбровський.

Отворене „Січ“ в Устю-Путилові відбуде ся дня 12. марта 1905 о 12. годнів в полудні на площі коло церкви. — За тов. „Січ“ Петро Форай тимч. кошовий, Федір Ісаврилячук писар.

Руска Бурса в Кіцмані. В місці дотім 1905 надіслали жертви на кіцманську бурсу слідуючі добродійки і добродії: На вечерку в Погорилівцях зібрани п-ї Геносефа де Фрундаза учителька із Горонівців і п. Н. Князький учитель із Василева 28 кор. 10 сот. На похороні теці надучителя Дмитра Падуря в Боянчуку зложили на бурсу о. Бурак із Юрківців 6 кор., о. Драчницький із Товтрів 2 кор. і місцевий парох о. Тарнавський 2 кор. разом 10 кор. Шинівські січовики-аматори із представлення 5 кор. 76 сот. Часть чистого доходу із вечерки устроеного учительським тілом із Галинці 10 кор. Часть доходу із вечерки устроеного „Кіцманським Бояном“ в Кіцмані 50 кор.; при касі на вечерку кіцманським зволени ласкаво зложити надвишки в користь бурси, а то: о. Тиміньський 3 кор., п. Н. Спанул інспектор із Вашківців 2 кор., п. Патапівич надучитель із Давидівців 1 кор., п. др. Воевідка 1 кор., п. Бендевський нотар із Кіцмані 3 кор., о. Іванович із Кіцмані 3 кор., п. Гросар канцелярист із Кіцмані 2 кор., п-ї Вероніка Бульбук учителька із Мамушина 2 кор., п. П. Андрюк надучитель із Шашківців 2 кор., п. Іларій Федорович професор із

Кіцмані 3 кор., п. Шадковський учитель із Веренчанки 2 кор., п. др. Тайбер п. н. ад'юнкт судовий із Кіцмані 6 кор., п. Е. Семака інспектор податковий із Кіцмані 2 кор., п. Краль управитель староства в Кіцмані 8 кор., і п. Сергій Шойнарівський директор кіцманської гімназії 2 кор.; п. Іван Прокопович зібрав на кіцманським вечерку суму 47 кор. 25 сот. від слідуючих добродій: п. Іллі Семака 1 кор., п. Гросар 10 кор., п. Андрюк Палик 10 кор., п. Матей Григорович 20 сот., п. Дмитро Бажан 1 кор., п. Е. Томоруг 20 сот., п. Сидір Томоруг 1 кор., п. Тодор Руснак 35 сот., п. Бабель 1 кор., п. Маликович 2 кор., о. Тиміньський 10 кор., п. Лікс 10 кор. і п. др. Високий 50 с. На вечерку у Галинці зібрала п-а Олена Вишньовська і п. Петро Ілюк суму 11 кор. 1 сот., котру зложили: п. Роман Іванюк 1 кор., п. Володимир Зелінський 10 сот., п. Іван Бикул 12 сот., Н. Н. 9 сот., п. Кароль Кріш 40 сот., Н. Н. 20 сот., п. Грицько Іванівський 20 сот., п. Накороч 1 кор., Н. Н. 50 сот., Н. Н. 20 сот., п. Кость де Павел 60 сот., п. Іван Кох 40 сот., п. Долінський 2 кор., п. Михайло Лулу 1 кор., п-а Олена Вишньовська 1 кор., п. Михайло Зота 20 сот., п. Олекс Сорочан 1 кор. і п. Онуфрій Ілюк 1 кор. Крім того зложили на бурсу п. Петро Ткачук господар із Кіцмані 6 кор., п. Євгеній Тотоєвський старший 1 кор. і п. Володимир Морозик учитель із Черешенки 1 кор. Членські вкладки заплатали: п. Віктор Іванюк 2 кор., п. Дмитро Павел 2 кор., п. Сидір Томоруг 2 кор., п. Євгеній Павел 2 кор., п. Петро Войновський 4 кор., п. Андрій Зугаєвич 2 кор., п. Дмитро Падуря 2 кор., п. Осип Пастушківський 2 кор., п. Петро Лісний 2 кор., п. Володислав Кукелка 2 кор., п. Євгеній Мінчик 2 кор., п. Іван Шадковський оплату за бурсу Дработа 4 кор., п. Іллі Семака 2 кор., п-ї Параскева Прокопович 4 кор., п. Сергій Шойнарівський 2 кор., п. Сильвестер Яричевський 2 кор., п. Кирило Окуневський 2 кор., п. Іларій Стратчук 2 кор., п. Євгеній Жуковський 2 кор., п. Осип Бурачинський 2 кор., п. Іван Накорак 2 кор., п. Остап Попович 2 кор., п. Дмитро Бажан 12 кор., п. др. Воевідка 2 кор., п. Іларій Федорович 2 кор., п. Дмитро Маринчук 2 кор., о. А. Сімович 2 кор., п. Трифон Лікшерда 2 кор., п. Денис Омелєський 2 кор., п. Степан Костинюк 2 кор. і п. Денис Евстафіївський 2 кор. У члени товариства випсалєсь із місячного вкладкою 2 кор.: п. Дамян Сімович 2 кор., п. Василь Олексюк 2 кор., п. Григорій Варварук господар із Оршівців 1 кор. і п. Тодор Гороніський 2 кор. п. Юліан Пурковський секретар судовий прислав дві парі одагів, дві парі черевиків і кількадесть краваток, котрі розділено поміж бурсаків. Добродійка Христинна Маланчук із Лукавці прислала мішок колагів. Тіло учительське із Неподолівців чистий дохід із представлення „Наталя Потава“ 10 кор. — Веїм добродіям складаємо на сім місці як найсердечнійшу подяку і просимо й на дальше про нашу бурсу пам'ятати. — За відділ кіцманської бурси: Іллі Семака, голова, Денис Евстафіївський, касир.

На „Народний Дім“ в Кіцмані жертвував п. Андрій Зибачинський 3 кор. Сердечне спасибі! — За тимчасову управу: Іллі Семака, голова, Денис Евстафіївський, касир.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Österreichische Rundschau, віддєський тижневик, помітив на чолі 18. випуску 2 го тому із 2. марта 1905 інтересну статію голови буковинського Вільнодумного Союзу, пос. др. Авреля Ончула п. з. „Das österreichische Problem“.

Нові часописи. Із новин роком став п. Ів. Данилевич по деякій перерві знов видавати свої „Добрі Раді“, у яких поміщує дуже багато справді добрих і практичних рад із усіх областей домашнього господарства із відділом поносильченим гуморастичні. „Добрі Раді“ виходять із ілюстраціями що місяця і коштують річно 3 кор. Адрес: „Добрі Раді“ — Срібляний Кут. — Меліш біля з тою самою програмою, що давнійша коломанська „Зора“ став виходити в Чернівцях популярний місячник для народа п. з. „Народна Бібліотека“. Вдають М. Грабчук і А. Веретельні. Річна передплата 2 кор.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новості для Пань і Панів.

Вахлярі наймодніших виробів з т. зв. перахової шкірачини з струсевими перами, магабонт, Pointlace, соломкові і з гали білі в різних красках від найдорозших до найдешевших.

Вступ на баль послідна новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. ajour Muskelfüre різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевики балеви, ланкерки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з гачтом або без него, цїжемки і півчеревки.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові кланки, циліндри, балеви наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, маншети найновішого рода.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикатів з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куни, ласки, кретові різного рода футра медвежі — до того відповіди мучи для дїчат і дїтий. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. P-galapag, Sealskin, Nutria як також барети для дїчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле суконне сукно, др. Лямана, вовняні калїсони і майтки, рукавички, огрівачі колїв і пульсїв, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки чепї для дїчат і дїтий — загортки на колїна до подорожи і т. д.

Конфекция дїточої одїжи, як жакети, плащики до того капуан, ковнярики, все після найновішої моди.

Товари обуванї. Склад америкнських черевиків фабрики обуви Антона Чапека у Відни. Найбільший вибір різнодїної обуви Boxcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. п. дїтийної сорти. Чоботи фільцовї, до польованї, взагалї різна обув.

Кальоші і черевки до снїгу найліпші фабрикати.

у Відни, і Осипа Ніхлера і Снїв в Грацу Бореолїна в Александрі. Найбільший вибір пїлїну і т. п. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Шерша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерского куреу ц. к. технологїчного-ремесельного музеа у Відни, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дїтий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати в'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Отрим повідомляю Впов. П. Т. Публику, що я

крім існуючого вже мого склепу ювілярского,
в Чернівцях, Ринок ч. 9.

отворив ще

ФІЛІЮ

при улиці Паньській число 15

і удержую там великий склад стїнних, столових і кишенькових годинників, із золота срібла нікаю, стали з преціозними верками. іменно т. зв. „International-Watch in Schaffhausen“ „Longines“, „Omega“ „Roskopf-Patent“ і багато інших різнородних сорт.

Рівночасно завзяваю, що приймаю нові роботи як і репарації ювілерскї, в золотї, сріблї, так в Ринку під ч. 9, як і при Паньській улиці ч. 15, де також різнородні замовлення як хронометри, репараційні годинники взагалї всілякі старинности лагоджу як найточнїйше і під гаранцією

Надїю ся проте, що Вп. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше в'озить ласкаво мене підирати, а при закупнї подарунків на різдво або на новий рік, мої склепи не омине, а пересвідчивши ся о великій виборї товарів, дешевості цїн і тетельній обслузі, виїде зних удоволена.

Поручаючи ся ласкавим оглядом, пишу ся з поважанем

Кароль Шульд, ювілер і годинникар

63 (15—15) н. с.

записаний знаток ц. к. суду.

Оголошення Кас райфайзенських

Каса позичкова і щадничка для громади Балківці відбуде свої загальні збори за рік 1904 в недїлю, 19. н. ст. марта с. р. в 2. годинї пополудню в домі Василя Коронки з слїдуючим дневним порядком: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове за рік 1904. 3. Біланс за рік 1904. 4. Зміна в радї надзорчїй. 5. Вільні внесеня і запитаня.

Георгій Коронка,
голова,

Загальні весняні збори „Каси позичкової і щадничої“ для громади Вовчинці відбудуть ся дня 19. марта 1905 1. годинї по полудню в домі Семена Копачука з слїдуючим дневним порядком: 1. Справоздане касове за рік 1904. 2. Вибір 2 членів старшини. 3. Вибір 3 членів ради надзорчої. 4. Вибір касиера. 5. Вільні внесеня.

Вовчинець, дня 5. марта 1905.
Симеон Копачук, начальник.
Юрій Виконюк, заступник голови.

Велику фотографію

бук. руских послїв

із славної робітнї ц. к. при-
дворного фотографа Вагринавича
вписале франко за 2 Корони
„Руска Бесїда“
в Чернівцях.

**Хочете здоровий харч, ре-
тельну услугу і добру
станцію получити?**

Зголосїть ся до Мацїека при ул.
Рускій ч. 26. а все те там знайдете.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми вже
при ул. Паньській ч. 16 10 (1—12) н. с.

« РОБІТНЮ І СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦІЙ. »

Маємо на складї **костюми, загортки, жакети, плащі** і убори дїточї.

Все те найновішого крою і по мірних цїнах.

Замовлення після мірї і бажаня виконують ся сейчас.

О численнї відвіднїх упрощаючи пишємось
з глибоким поважанем **Кад і Рудель.**

В ДОМІ
Марії Новіцкої

можуть дістати учениці або уче-
ники від 1-ого мая уміщене з
цїлим утриманем і доброю опікою.

Адреса:

Улиця Ратушева
число 17 II-ий поверх.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і свята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоварищенє зареєстроване в обмеженої порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“)

приймає вкладки до опроцентования на 4% і оплачує за вклад-
чиків податок рентовий від процентів; для ошадження коштів
посилки можна присилати гроші чекаму Щадничїй поточної; вкла-
дати може кождий, навіть і не член; на жаданя звертає ся
вкладку кождого часу навіть без винувідження (за есконтом).

Позички удїляє „ДНІСТЕР“ своїм членам на 6%; сплату
гіпотечних позичок розкладає ся до 17 лїт; при 30 ратах 1/2 річ-
них вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки 5%);
до позичок вимагає ся першої гіпотекі або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів
треба звертати ся за позичками до „ДНІСТРА“.

Членами можуть бути тільки члени обезпеченів
„ДНІСТРИ“

Чистий зиск розділяє межі членів яко дивіденди від удїлів
і на добродїйні цїли. — Дот епер удїлав „ДНІСТЕР“ на церкви,
бурси, школи і т. д. 31738 кор.

Стан фондів Товариства кредит. „Дністер“ 31. грудня 1904

Вкладки . . . 1,783.673 кор. Позички удїлені . 1,616.402 кор

Удїли членські 133.117 „ Цїнні папери . . 123.627 „

Ф. резервовий . . . 169.456 „

і інші . . . 26.576 „ На рах. біжучім 81.968 „

(—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складї

Книги і друки для Кас райфайзенських.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Рекламці неопе-
чатані віділі від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік 20 К. — с.
пів року 10 „ — „
чверть року 5 „ — „
місяць 1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Русини а австрійська армія.

(Із промови посла др. Короля, виголоше-
ної з рамени руского клубу в парламенті
дня 22. лютого 1905. підчас дебати над
контингентом рекрутів.)

„Коли я зголосив ся до слова, то
тільки на те, щоби пояснити наше ста-
новище в обговорюваній справі.

Отже мушу наперед заявити, що
ми, заступники руского народу, будемо
голосувати проти проекту, — не для-
того, щоби ми в засаді були противні
сильній і великій армії або хотіли осла-
блена держави і зменшення її могутности,
а dlatego, бо цілий руский народ разом
з нами не має довіри до правительства,
бо не маємо жадної підстави припус-
кати, що правительство бар. Гавча пове-
де супроти руского народу иншу полі-
тику, як попереднє.

Ми, мої панове, не є противниками
держави. Ми бажаємо могутчої і сильної
Австрії, щоби вона серед європейських
держав займала поважне місце і мала
поважний вплив, бо ми твердо переко-
нані, що лише від такої держави може-
мо надіятися відповідної охорони на-
шої народности. Руский народ рад би
свою будучність бачити в Австрії, ми
раді би в сій державі глядати умови
нашого національного, економічного і
культурного розвитку; але хочемо та-
кож найти ті умови і жадаємо з другої
сторони, щоби й Австрія нашому на-
родови подала зарівно теплий і милий
захист. Ми домагаємо ся, щоби ся держа-
ва також і нам дала спримогу зарівно
самостійного розвитку, яку дає на-
шим найблизшим сусідам. Держава, мої
панове, має без сумніву право також
від руского народу жадати, щоби він
сповняв свої обовязки та складав пода-
ток крови так, як він завжди радо се
робив. Але з другої сторони повинна і
державна сама сповняти свій обовязок і
рускому народови давати рівну охорону
і рівну заперуку его народности та рі-
вну поміч его інтересам. (Признаня).

Рудольф Гавель.

Перед райськими дверми.

Перевіз з німецького Кость Кракалія.

В безконечну й безмежну далеч
протягаєть ся полонина. Куди око гляне
скрізь студена, біла, блискуча сніжна
скатерть. А гон там далеко схиляється
сиве зимове небо з сніжистою землею.
Здаєть ся, неначе там підіймала ся земля
в гору і що звідти можна йти до неба.

Там межі рядом скрипливих гудзо-
ватих верб, яких тонкі галузки угинають
ся під тягарем снігу — пливе потік. Але
його дитинний гомін затиш. Від одного бе-
рега до другого тягнеть ся ледяна
плита.

А все таке сумне, пусте й порожне.
Не чути ніякого голосу. Здаєть ся, не-
начеб світ лежав в смертельнім сні і
спочивав тихо без руху, далеко від всякої
борби і сварки, від земельної утлі і
горя — неначе заснув на віки. Аж нараз
чути з далека з гори оклики. Високо в
горі летять ворони. Їх захрипке краканє
звучить дивно серед сонної тишини і
здаєть ся неначеб світ став тихим і са-
мотнішим ніж перед тим. — Вечеріє.
Довкола виринає сива мрак і легкий
вітрець — що надстав — гонить єй понад
снігом. Старі верби глядять так страшно
і похажують на велитів-старців, за-
витих в снірі манти.

Ось ідуть у дивнім безконечнім ряді
— без звуку — обдірані постаті в по-
дертих уніформах, шкатульгаючи на ми-
дипах, сей з завитою рукою, той з го-
ловою — всі лица смертельно бліді, сумні
свідки страшного горя. Вони ступають

Міг би я, мої панове, без жадної
трудности вказати, що держава зовсім
не сповняє своїх обовязків для руского
народу. Держава чи то кожчасне пра-
вительство уважає за засаду, що в кра-
ях з мішаним населенням слабших від-
дає сильнішим. Австрійське правитель-
ство має собі за перший обовязок попи-
рати сильніше сторонництво в краю і
не хоче навіть видіти того, як те силь-
ніше сторонництво, хочби до него на-
лежало лише небогато людей зо шляхти,
утискає сторонництво слабше або й ці-
лий народ, як той сильніший живе ко-
штом слабшого, хочби той слабший мав
навіть цілком загубити.

Отже не хочу, мої панове, кори-
стати з сеї нагоди і при сій дебаті ви-
кладати політичне положенє страшно
гнобленого руского народу; на се най-
демо ще догодну хвилию. Але уважаю за
річ конечно значачи той сумний факт,
що й військова управа причиняє ся до
того, щоби руский народ утвердити в
переконанні, що ті Русини, колись звані
Тироляцями сходу, хоч державі і дина-
стії вірно і чесно служили, є народом
менше вартим. Військова управа нічого
не зробила у своїм кружі, щоби переко-
нати руский народ, що держава хоче
поважно і як слід сповняти свій обовя-
зок, щоби всі народности однаково ша-
нувати і всі краєві мови однаково пле-
кати. Бо й із сего огляду Русини виняті
з під права. Руска мова навіть у вой-
ску не уважає ся за рівноправну.

У військовім регулярнім службовім
стойт в § 21-ім, точні 247, III. ч., ці-
лком ясно і недвозначно: „Командант
полку має особлившу увагу звертати на
народність свого полку і тим основні-
ше її розуміти, що діяльність жовніра
в часті залежить від доброго зужитко-
вани его національної окремішности“.

Теперішній міністер війни видав
навіть в тім дусі так часто згадуване
розпорядженє, в котрім поклав особли-
ву вагу на плеканє полкової мови. І Ру-
сини з повним признанєм прийняли те
розпорядженє до відомости, бо ми гада-

ли, що воно переведене буде також в
практиці і що заравом буде заряджене
те, чого до практичного переведення так
рішучо зазначеної засади доконче по-
трібно. Бо щож варт цілком ясний при-
пис закону, що офіцери мають з жовні-
рами говорити в рідній мові жовнірів
і що в тій мові має уділяти ся жовні-
рам науку, скоро заравом не уладить
ся річі так, щоби виконуванє того при-
пису було можливе?

На жаль треба з притиском зазна-
чити, що доси нічого в сій справі не
зроблено. Наука рускої мови, мови 64.000
русских жовнірів, цілком, занедбана у
всіх військових заведеннях; а наслідок
сего такий, що з малими винятками май-
же всі офіцери, що служать в руских
полках, рускої мови або зовсім не зна-
ють, або знають її так мало, що о ру-
ській розмові з жовнірами і бесіди не
може бути, бо багато офіцерів навіть
не в силі розуміти говорючого по руски
жовніра.

В жаднім рускім полку, хоч на на-
пері полкова мова є руска, в практиці
сего не заховують, бо всюди заведено
польську мову. Навіть у військовій службі
польщизняє ся наших жовнірів, бо й там
рівноправність рускої мови з польською
переводить ся окремим галицким спосо-
бом. Чи се добре, чи оно повинно бути
в інтересі держави, треба поважно сум-
нівати ся; а рускі посли мусять рішучо
жадати, щоби бодай військова управа
постунала собі з рускими жовнірами з
національного огляду згідно з законними
постановами. Нехай руский жовнір не
гадає, що й у війську польська мова має
першєнство, що навіть у війську Русинам
годі найти рівноправности своєї мови.
(Признаня).

Військова управа нехай не забуває,
що руский народ в найтяжших хвилях
завсїгди був вірний австрійській державі
і династії та що може колись надійти
хвиля, коли держава буде змушена від-
кликати ся до патріотизму сего народу.
Дlatego не належить дразнити сей на-
род в его найсвятїйших чувствах та

працювати над тим, щоби в сїм народі
ослабити любов до австрійської монар-
хії. (Признаня).

Руский народ є дуже терпеливий,
але й его терпеливість мусять раз ур-
вати ся. Той народ, що дає державі 64
тисячі жовнірів, найде кінці раз спо-
сіб, щоби добити ся своїх прав. Наше
право виборемо собі проти волі напую-
чого тепер у нас польского сторонни-
тва і проти волі правительства, що йде
під лад тим верховодам. Кінчу заявою,
що всі рускі посли будуть голосувати
проти проекту. (Живі оплески і гра-
туляції).

Проти указу із 1876 р.

(Конець).

Що до малоруских письменників,
то наслідком окремих умов, утво-
рених обіжниками адміністрації во-
ни приневолені перенести свою лі-
тературну діяльність до Галичини,
де розвинула ся, скріпла і живе
тепер поважна малоруска літерату-
ра, що звернула на себе увагу Ан-
глійців, Французів, Німців і м., де
виходить около 20 малоруских га-
зет, видає ся журвали і наукові
твори, котрі декотрим авторам дали
спримогу удостоїти ся навіть при-
няття в члени російської академії
наук. Та все те для російского
Українця заборонений овоч, і то за-
боронений навіть не за мисли, а по-
просту за український язик. І на
наш сором перед заграницею в тім
часі, коли до нас з Галичини не
сьміє дійти ні одна книжка, пече-
тана в українській мові, печатає
ся в Галичині цілком свободно книж-

землею мов духи — замерзлий сніг не
скрипить і з під усіх ніг і кулі не ли-
шаєть ся на білім покривалі ніякий слід.

Льш як нічний вітер летить над
половиною і дрібонький сніг підіймаєть
ся, тоді іде рядами вмерлих гей би шеніт.

— Ой далека, далека дорога, Гаври-
ле, — шепнув майже не чути один-
його голова завязана, ліва рука і ліва
нога відстрілені, і з великою мукою шкату-
льгає він на своїй милиці. — А я зму-
чений — на смерть утомив ся. Думаю,
що тепер зможемо тихо спати. Гавриле,
куди ми ідемо — куди нас ведуть? —
Чи ти знаєш?

— Я не знаю нічо, Миколо, — каже
Гаврило, але я думаю, що нас ведуть до
неба. Я гадаю, що ми тепер підемо до
неба, так як нам приобіцяв панотець
Іван; святий образ, який він мені був
дав, маю тут і тішу ся, що маю щось
святого як прийду до райських дверей,
бо не знати чи вони би без них нас
бідних салдатів впустили до неба.

— Гавриле, я свого образа не маю.
То був образ святого Николая. Коли
мені гранат відорвав ногу і руку, тоді
пропав і мій святий образ. Я надію ся,
що Господь мені порухає то, що я ви-
терпів, та запише мені й те, що моя жінка
дома так бідує і мене до неба впускає
і простяте те, що я святий образ загубив.
А до неба я хотів бям піти —
коли нагадаю на ті страшні дні, котрі
зробили нас нечутливими на всю біду.
— Тепер я хочу до неба — бо я вмер
за царя і в честь святих — а хочу до
неба...

Подем свистів нічний вітер, а всі
мерці, що ішли в подертих мундурах і

з подертими тулубами кричали в шумі
вітру: „До неба — до неба“...

І далше — все далше ішли вони
через мрак. Але вони не ішли вже сту-
деним снігом — лише хмарами, а далеко
під ними лежав світ.

І вони чули, як з долини долітав до
них святоточний, втихаючий гомін дзвонів
і сивів священників. Хмари розійшли ся.
На долині лежало велике місто.

— Гавриле — то певно якийсь ве-
ликий чоловік умер — що так багато
дзвонів дзвонить і так багато понів іде.
Диви ся — Гавриле — так багато бо-
гато салдатів! — І вони дивились в діл
на місто. Найдовшою і найширшою ули-
цею ішов величавий похорон. — Сотки
понів і сотки жовнярів ішло в нїм.

— Так Миколо — то певно великий
князь, — сказав Гаврило. — Такому
добре, за нього молять ся попи і цілий
святий синод. Я думаю, що самі ангели
заведуть його в небо!

І хмари зійшли ся знов і на світ
не можна вже було дивити ся.

І далі, все далі ішов похід над хма-
рами. На раз отворила ся велика блискуча
рівнина — покрита безчисленною масою
чекалочих людей — що стояли стиснені
до купи і гляділи в даль.

А там була висока блискуча брама.
По обох боках блискучі стовпи, а з самої
брами виходив чудовий блеск і чудові
лучі.

— Миколо — Миколо — таж се
небесна брама! — крикнув утішно Гав-
рило.

І всі мерці в пірваних мундурах і з
пошарпаними тулубами попадали на ко-
ліна і підіймали свої руки до просьби.

А як вони повзикали — то роз-
ділили ся усі і зробили дорогу.

— Ходи Гавриле — тепер ідемо до
неба, — сказав Миколо. І о, диво! Всі ти-
сячі уступили ся і гляділи з пошаною на
безконечний ряд вмерлих російських сал-
датів.

Вони зблизили ся до райських две-
рий. Там тиснули ся всі. Але як вони
отворили ся і святий Петро вийшов, то
всі подали ся назад.

Святий Петро мав під пахою бо-
гато аркушів паперу, з яких вичитував
імена. А кого прочитав, той ішов із ща-
сливим осликом через двері до неба.

Салдати були вже близенько коло
брами — всі уступились перед ними.
На раз підійшов високий гордий чоло-
вік. Сей ступав поважно — не зважа-
ючи на других, прямо до райських две-
рий. — Миколо, — сказав Гаврило — сеж
великий князь Сергій! — Мати Божа —
се справді він, — сказав Миколо. Всі
салдати поставали і салютували йому.

Декотрі дуже бояли ся, що мусять салю-
тувати лівою рукою, але правої не
мали, бо їх повідривали їм кулі.

Великий князь ступав просто в на-
прямі двері. Якраз отворив св. Петро
двері, щоби впустити новий гурт мерців.

— Я, великий князь Сергій, — ска-
зав гордий чоловік.

Але св. Петро вибрав свій спис з
під пахи і зачав в ньому шукати.

— Великий князь Сергій? — за-
питав він — і читав там.

— Нема — сказав нарешті коротко;
— мусяш чекати, поки Господь не при-
шле тобі вступної карти. Скорше во
зможу тебе впустити.

І він зачав читати:

ки у великорускім і державнім російським язичі. Очевидно адміністрація сама зрозуміла, що такі розпорядження шкодять повазі Росії і симпатіям до неї і що ліпше не виявляти їх перед культурним світом; для того вона не опублікувала своїх обіжників.

Без сумніву такі обіжники стоять в різкій суперечності не тільки з народними, а й з державними інтересами. Заподівати чоловікові цілий ряд терпінь і недостатків за те, що він родився Малоросом, а не Великоросом, не Євреєм, не Поляком, не Німцем; позбавляти его за те дарів своєї духовної природи і не дозволяти ему розвивати їх; убивати его рідне слово і національного духа; нищити его культуру, руйнувати его рідне житє і не давати ему нічого, чим би можна те все заступити, бо воно попросту з природи річи неможливе; давити невдоволених своїм положенням і приневолювати їх глядати в чужій державі заспокоєння висших потреб душі і розвитку народного духа: чи ж такі розпорядження не стоять в повній суперечності з державними інтересами і чи для того малоруский народ добровільно зробив великий акт 1654 р.? Вийшло, що з малоруским народом, котрий весь час бажав братного життя з Великоросами, поступає адміністрація, як з пасербом, котрий мусить у свого брата проживати в духовім рабстві.

Ту аргументацію против подібних розпоряджень проти язика, яку в цілім культурнім світі признано за максимум, о котрій нема що й спорити, лишаємо на боці, бо наша адміністрація не уважає її для себе обов'язуючою; а спийнимося лише на тих доказах, котрих переконуюча сила є для адміністрації обов'язуюча.

Пересмотрівши весь цензурний устав, ми не нашли там ні одного параграфу закона, котрий би в чімнебудь зміняв положення малорус-

— Гаврило Озерюк!

— Тут — крикнув Гаврило і щасливий пішов через двері.

— Микола Жученко, — читав св. Петро далі.

— Тут — крикнув утішно Микола, кинув свою мильцю на бік і побіг за Гаврилом.

А св. Петро читав імя за іменем. Вей бідні російські салдати ступали кричучи з утіхи, через двері до неба.

Св. Петро хотів вже заперити райські двері — коли великий князь Сергій приблизився до нього з слезами в очах.

— Коли впустиш мене? — запитав він.

— Як ти називаєшся? — я вже забув твоє імя, — казав св. Петро.

— Великий князь Сергій, — відповів гордий чоловік.

— Я не знаю — то знає хіба сам Господь. Коли згине останній слід лиха, що ти наробив на землі і зовсім щезне з людської пам'яті, тоді прочитаю я і твоє імя із списку і тоді увійдеш також і ти в сей божий рай...

Великий князь упав на коліна.

— За мене молили ся попи — у всіх церквах молили ся Богови, щоб був для мене милосердним. Св. Петре, а може ти помиляєшся?

— То все ніщо не допоможе, — сказав св. Петро. — Коли все горе, що сталося через тебе на землі, мине ся і коли про нього забудуть — тоді умістять Господь і твоє імя в моїм списку і тоді підеш до неба. Такий у нас у небі лад для всіх людей — чи вони князі — чи прості мужики. І так може ще сотки а може й тисячі літ тревати, поки ти дістанешся до тих бідних салдатів.

І він замкнув йому райські двері перед самим носом.

кого слова, яке було до 1863 р. З уваги, що закон остає в силі так довго, поки не буде заступлений новим законом (§. 72 т. I.), а нового закону порядком §. 54 і 57-го, т. I., не видано; то нинішнє безправне положення малоруского слова можна пояснити лише видачею розпоряджень адміністрації.

Річ певна, що нове юридичне положення малоруского слова після р. 1863 серед других мов в Росії могло бути утворене лише новим законом. А такого значіння не можуть мати обіжники адміністрації по силі §. 54 і 51 т. I., котрий звучить, що „жаден уряд ані правителство в державі не може само установити нового закона... без затвердження Самодержавної власті“. Таким самим порядком змінює ся і давний закон (§. 72 і 73), при чім по силі §. 57 основних законів всі закони мають бути оповіщені. Тимчасом обіжники що-до малоруского слова всупереч висше наведеним параграфам почали від р. 1863 обов'язувати мов новий закон.

Тими обіжниками попросту скасовано для Українців також силу §. 45-ого, т. I., після котрого „свобода віри признає ся не тільки Християнам чужих ісповідань, але й Жидам і Магомеданцям і поганам. Щоби всі народи, живучі в Росії, „славили всемогучого Бога ріжними язиками“. Українці завдяки обіжникам з рр. 1863, 1876 і 1881 поставлені в царстві в гірше положення, чим погани, бо їм заборонено навіть св. евангеліє мати в рідній мові! Се вже переслідуване зрозумілого народови і дорогого Християнам слова Божого!

Годі сумнівати ся, що практика обіжників підриває в корені постанову 47 держ. основних законів, в якій сказано, що „Імперія російська управляє ся на твердих основах позитивних законів, інституцій і постановою виданих самодержавною владою“, тому, що по правді показує ся, що малоруский нарід в его природно-питомім духовім й культурнім життю управляє ся рядом тайних обіжників адміністраційної власті, які видають ся тою властю після власного уподобання, а які постійно то змінюють ся, то ігнорують ся, то знов приміняють ся з безпощадною жорстокістю — кождим разом залежно від погляду і примхи одиниць. Видима річ, що адміністрація вже тим самим нарушує постанову 47 статі основних законів, що говорить про ненарушимість та позитивність законів. Практика того рода обіжників змінює діланє і підриває авторитет також тих іменно законів, в яких говорять ся і про самодержавну владу. Із усього того зовсім ясно показує ся вся незаконність і неконсеквентність згаданих циркулярних розпорядків адміністрації, а коли так є, то чому ж вони існують та приміняють ся до сеї пори? Чи можна бути певним в ненарушимості законів в Імперії взагалі, коли через співділанє обіжників нарушують ся і змінюють ся навіть основні закони, через що силою обіжників багатоміліоновий малоруский народ ставить ся в положення переслідуваного в своїй рускій державі та приневолюваного задля заспокоєння одної із елементарних потреб, а іменню потреби національного духа, звертати ся за послугами до сусідньої держави? А коли тра-

тить малоруский народ, то тратить і Росія — тому, що більша сума залежить від величини складових частин.

Та сего мало: по силі 42, 40 і 41 статі I. тому Своду законів верховна власть в Росії, в особі Імператора, покликана бути захитником і хоронителем в державі догми християнської віри, заборолом правдивості і всякого церковного благодіяння. Само собою розуміє ся, що адміністрація обов'язана дієвувати в дусі сего закона (ст. III. свод. 180, приложник 5 основ. зак.). В дієвості-ж виходить, що она обіжниками в справі малорускої мови адміністрація поставила свою діяльність в розріз із вказаними законами.

Про мови і всякі нарічя релігійна наука висловила ся зовсім ясно, але як-раз проти змісту обіжників. До якої міри сї послідні не числили ся зі святістю закона, видно з того, що закон приказує бути захитником і охоронником науки християнської віри, а обіжники своєю практикою не признають сеї науки, а відкидають єї. („Право“).

В главі II. діяний св. апостолів, де говорить ся о „сошестві св. Духа“, сказано, що „всі наповнили ся св. Духом і стали говорити на всіляких язиках“, так що кождий чув говорячого его мовою (стр. 4—6). Вей, що се чули, счудували ся і питали ся: „Якже се ми чуємо кождий той говір, в якому родив ся?“ (стр. 8). Апостол Петро виленив, що се благодать Духа Святого. І чи ж після того заборона якої-будь мови а навіть нарічя („в якому родились“) не є хулою на духа, за яку Христос назначив найбільшу кару? („Сему не простить ся“ Св. Лука гл. 12, стр. 10).

Апостол Павло, котрий сказав, що написане ним се „Заповіді Господні“ (Посл. к' Корин. гл. 14 стр. 37), домагає ся в своїм письмі від віруючих Християн, щоби вони піклували ся о „дари духовні“, приказує обертати ся до людей на їх матерній мові, аби бути зрозумілим і простолюдину (Посл. к' Коринт. гл. 14 стр. 2—17) і дякує Богови за се, що Він дав ему змогу говорити з народом на звичній для него мові (стр. 12—19). Вкінці і неприхильність до того, що дане чоловікові Богом, підпадає строгій карі (Матт. гл. 25, стр. 13—30).

Так отже, коли язики і нарічя се дари Божі, о яких релігія наказує піклувати ся; коли після статі 45 осн. зак. позваляє ся кождому народови славити Бога на его мові; коли верховна власть після стр. 40 і 42 осн. зак. являє ся захитником науки християнської віри; коли після стр. 47 осн. зак. народ має в своїм життю управляти ся „на підставі твердих основ позитивних законів“ — то якже може бути дальше терпима на нічмі, бо тільки на уподобання, основана хитка практика тайних обіжників адміністрації в справі слова малоруского народа, практика, яка існує в повній силі до сеї пори, наусупереч закона, всупереч релігії таї всупереч указу з 12. XII. 1904 р.? Хіба лише через непорозумінє! Дальше приміняване вказаних обіжників, коли навіть — як доказано висше — не міг би бути виданий закон подібного рода, бо в нїм держала-б ся противорічність одних постанов з

другими, значить самозапереченє, повинно бути застановлене. Атже наведені проти тих обіжників докази взяті із арсеналу, якого сили і дієвості адміністрація не може не признавати і тому дальше приміняване вказаних обіжників, після сказаного, виглядало б так, немов адміністрація не вважає за обов'язуючі для себе ні основні закони, ні приписи релігії.

Ми просимо о не багато: о се, щоби вей адміністраційні розпорядки, які ставлять малоруске слово в винкове положення серед других мов Імперії, були знесені, щоби намість личного уподобання дієвував гуманний, точно обзначений і твердий закон, щоби малоруске слово користувало ся в Росії тими-ж правами на істнування як розвиток, якими користують ся жидівське, польське, татарське, великоруске і всяке инше слово; щоби Малороси в своїй державі не почували себе пасербами і не були приневолені в пошукуванні живої води обертати ся по услуги Австрії, як то дієть ся тепер, помімо всяких адміністраційних заборон. Бо природи нічим не побідити а „не пустивши єї дверми, вона пробє ся через вікно“. А доказав се з неодолимою ясностю факт розвитку української мови, на якій тепер в Австрії викладаєть ся наука на двох університетах, видають ся правничі, медичні і инші наукові праці, а заразом виходять всілякі часописи, літературно-наукові журнали, брошури і т. н.

Справжнім державним ділчам треба бути далекоглядними, числити ся з фактами і пособляти розвиткові духовних сил народів, які заселяють і складають собою державу, коли зважити, що сума повсякчасно і всюди залежить від величини складових частин, а убожество народів заселяючих державу робить і єї убогою, безславною і неспосібною до тривкого самостійного істнування.

Перепиняти і нищити легко, та така негативна діяльність веде як-раз до розвалу державного супокою і ладу.

Насильства російської поліції по домах Фінляндців.

Як можна було надіяти ся, смерть прокуратора Попова, фінляндського русифікатора стягнула німсту зі сторони російських властей в Фінляндії.

Почали передовсім глядіти за спільниками. Убийник Леонард Гогентау був масарем*), консеквентно: мусів мати спільників поміж товаришами по знанню. Масарів стали отже стежити.

Маврикій Мексмонтан, масар і професор фехтовання на університеті в Гельсінґфор, находив ся як раз о шестій годині вечером на університеті, коли до его мешканця задзвонено. Его жінка, пані Ганна Мексмонтан, з роду Полька, жєнщина високо образована, саме тоді обходила хорого сина і дитину. Она відчинила. Та лєдві відхилила двері, як ось сильний якийсь мушкетєр схопив єї брутально і привер до муру. Чотири янші поспішили сейчас до помешкання. Заперши старанно входові двері, заперли чим-борше до середини, один з напасників запер на ключ двері кухні, де було двоє слуг, другий замкнув дїточу комнату. Третій наконєць, виймаючи револьвер і показуючи, що він набитий, зажадав від пані Мексмонтан, щоби вдала ему ключі від усіх шаф і шухляд. Подишавши їй хвилею свободу рухів, стежили одначе нильно за нею, грозачи їй раз по раз револьвером.

І ось почала ся подрібна ревізія.

*) (Той, що масує, а не різник).

Нахабники перебігали по квартирах і шукали у всіх шафах, розкидаючи на землю папери, книжки, біле і проче, що їм попало в руки. Але успіх був невеликий. Одно, що видавалося їм підозрілим і вартим захоплення, це книжки господарські в польській мові. Пані Максимон-тан, котрої отець, давнійший бурмістр Дорнату, був Поляком, вживала польської мови для своїх господарських записок.

За пів години роздав ся на подвір'ю свист. Се була остерога. Бандити стали ладити ся висунути тихцем. Приступили до нещасної жінки, звязали їй руки на хребті ремінем, відтак піхнули її до на пів темної купелевої кімнати і витягнули з кишені пані Максимон-тан коштовну і дві хустинки. Та се не були злодії: они завинули коштовну в одну хустку і заткнули сим кошем уста нещасній жінці, онісли паложили ще й другу хустку, перевязуючи її довкола рамен. Щоби унеможливити своїй жертві утечу, відкрутили клямку дверей зі середини покою, а двері заперли. Відтак вивели її зі снігів стілі і крісло, щоби ув'язнена не могла дістати ся до малого віконця поверх дверей. Наконіць погасили лампи і висунули ся без шороху, як прийшли.

Узуті в кавчукову обув справляли ся они так тихо, що ні хора дитина — хлопчик 14-ти літ — ні слухав нічого не почув.

Пані Максимон-тан в своїм запертію взяла ся тупати ногами і се почули в суміжній мешканю, хоч і не розуміли, ізза чого она чинить сей дускит. Надлюдським змаганням вдало ся їй видобути руки і визволити від кнєбля. Зразу не ставало їй голосу, але наконіць таки звернула она увагу одної особи в сусідній мешканю, відділеній лиш стіною. Та всі двері позамикали нахабники на два снути, і ніхто не міг дістати ся до середини. Післяно чим борше на університет по пані Максимон-тан і наконіць з ним разом вдало ся їм увійти і висвободити нещасну жінку. Она була так ослаблена, що мусли сейчас призвати лікарів.

Хто були учасники сего нападу на мешканку, цюповненого серед так обурюючих обставин? П. Максимон-тан повідомив сейчас поліцію. Ся заявила, що не знає про ніщо, і не одержувала ніякого приказу перевести у него ревізію. Шеф удав ся сам на місце злочину і приобіцяв формально зробити все для відшукання і покарання винуватців. Впродіж знає ся їх черти лица, бо пані Максимон-тан бачила їх з близька, хоч они і старали ся заховати в довгі шалі, закручені довкола підбородка. Між собою говорили вони по російськи.

Власти жандармські запитувані відпекали ся також, що нічого не знають. А прецінь нема найменшого сумніву, що нахабниками були російські жандарми і що они ділали по приказу своїх верхівників.

Коли п. Максимон-тан питала їх, чи можуть вказати ся урядовим дозволом на ревізію, відповіли, що они справді ділають по приказу даному, але при собі не мають жадного документу. В однім з нахабників пізнала п. Максимон-тан чоловіка, який тої самої днини коло третьої години з полудня явив ся у неї з запитанням, коли її муж буде дома. Сей падиюка вдер ся беззачиво і розглянув в помешканю, куди відтак увійшов вже вповні з'орєнтований.

Така ревізія мала вже раз місце в подібних умовах у одної пані в Гельзінґфор. Нахабники вдерли ся підчас її несприятельства до мешканки і перетрясли усі кімнати. Сі цікаві гості не зістали відкриті ніколи.

Так поводить ся російські жандарми, щоби ширити пострах поміж суцільними жителями. Та не все оперують они так таємничо. Сим разом дасть ся оно дуже легко пояснити ось чим: їх шеф, теперішній диктатор Фінляндії, генерал-губернатор ки. Оболенський не хоче явно виконувати своєї лїтатури. Він побоює ся, щоби не стрінула і его судьба Вобрікова і Йонзона і під пору, коли фінляндський сойм домагає ся прогнаня его жандармів і привернення легального правительств в краю, він закриває свої брутальні безправства. Індивідуа вдирають ся насильно до мешкань і зневажають людей, котрі навіть ніколи і не займали ся політикою. І ні Оболенський, ні шеф поліції ні ше-

ф-и жандармерії буцім нічого про все те не знають.

А прецінь кождому звісно, що се діла російської жандармерії, накиненої Фінляндцям. Кждому звісно також, що такі річі можуть діяти ся лишень за приказом найвишого шефа, генерал-губернатора і диктатора Фінляндії, Оболенського, мордівника харківських мужиків.

Чи ж і дивниця, що в виду такої тварії, зникає ся між Фінляндцями партия чинного опору?

В. Гельштам.

Ювілей Міщанської Читальні.

Двадцятилітній ювілей істновання — се великий день в історії кождого товариства, отчмто й не диво, що в неділю вечером зновинила ся простора зала гімнастична по берегах нашим міщанством і інтелігенцією, яка вважала за відповідне задокументувати свою лучбу з міщанством. М. п. явили ся відем. др. Степан Смаль-Стоцький і посол Єротеї Пігуляк і м. п. Салю прибрано святочною зеленню і вінгами. Над подіум, обкруженим лїсом цвітів, красувала ся синьо жовта напиль уложена із електричних лампок: „25“. По привітї гостий виголошенім головою товариства п. П. Митчаком, відчитав дотеперішню історію товариства — що увійшло в жите 1. IV. 1880 р. — п. Ів. Захарко. Із неї наглядно вишла на яву імена тих, що трудили ся коло сего товариства і его змагання до організації міщанства, до роздування в его серцях національної свідомости. А з окрема треба тут піднести дбайливість Міщанської Читальні про шкільну молодіж, яку вона без вини запомігала обильними жертвами. Після відчиту повитав Міщанську Читальню з нинішнім святком надсов. В. Ясеницький від „Народного Дому“, бажаючи черновецьким міщанам, щоб вони обняли провід всего руського населення Буковини. Від тов. „Руска Бесіда“ промовив інсп. О. Попович, вїтаючи Міщанську Читальню, як дочку „Руської Бесіди“, яка ніколи не спускала з она пошту руського міщанства. Проф. А. Камм виголосив привіт ім. „Руської Школи“, вїтаючи спільність ціли, до якої ідуть оба товариства, а се визвіл нашого народу через просвіту. Промову свою закінчив бажанням, щоб всі черновецькі міщани стали членами Міщанської Читальні.

Саме підчас промови послідного речника завітав на салю краєвий президент др. Окт. Бляйлебен в товаристві през. секр. п. Кешмана. Ціла зала загреміла оплесками й окликами „слава“, вїтаючи визначного гостя, який найкраще означив тим вагу руського міщанства і его культурної організації. В слід за тим розпочав ся концерт, на який зложили ся гарні декламації п. Красіцької і п. А. Робачека і цілий ряд продукцій міщанського хору під управою п. М. Гундича. Черновецька Русь може бути справді горда на сей міщанський хор, який своїми продукціями а передовсім Колесен: „Гей — ти тату наш“ і „Вулиця“ викликавав бурі оплесків і мусів їх на загальне бажання повторювати. З окрема треба піднести сольовий спів п. Крас., яка має всі вимоги, щоб стати гарною співачкою. Булоб грихом, не перетопити сього голосу доброю школою на справдішній дорогий метал.

Гімном „Ще не вмерла“ покінчив ся концерт, після якого відійшов кр. президент, знов величаво працюючий. На відходнім не жалувал він сів похвали для виконавців концерту, а передовсім для хору. В перервах між поодинокими точками виписували ся присутні із кр. президентом на чолі до памятки книжки товариства. — Після сего розпочала ся жвава забава з танцями, що тривала аж до ранньої зорі.

Кінчаючи отих кілька стрічок про гарно відсвяткований ювілей Міщанської Читальні, бажаємо їй від щирого серця найкращої будучности.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9. марта 1905.

Новий „статус“ учителів на Буковині видала власне краєва рада

шкільна в П. випуску „Вістника Розпорядків“ краєвої ради шкільної з дня 26. лютого с. р. З него видно, що з 1. вересня 1904. року було на Буковині 648 сталих сил учительських П. а 51 сил III. категорії платні. Отже 217 найстарших побирає платню 1400 кор. + 350 кор. дорожнього додатку, 217 дальших має 1200 кор. + 300 кор., а прочі 1000 кор. + 250 кор. — 3 підучителів побирає 28 платню 900 кор. + 225 кор. а прочі 800 кор. + 200 кор. річно. — Цікаве й те, що на 217 сил першої ранги припадає 164 надучителів і 4 надучительці, 30 учителів і 20 учительок. З Русинів при руських школах є 70 надучителів, 1 Русинка надучителька, 4 є управителями шкіл а тільки 3 учителями при більшекласових школах. На 217 учительських сил другої ранги є 97 надучителів і 2 надучительці, між ними 44 надучителів-Русинів при руських школах. А на 118 учителів є 20 Русинів управителями шкіл а тільки 13 учителями при більшекласових школах. В третій ранзі становить надучителів лише виняток, бо всіх є лише 9 а з того 4 Русини, що стали ними ізза кваліфікації з кількох мов викладових, яких вимагав конкурс. Ще в сій ранзі 9 Русинів-управителів в гірських місцевостях. Із сего виходить відрядний факт, що начальство над руськими школами узгаляння головно вік служби, бо нечисленні винятки стверджують якраз навпаки, тай ті винятки зводять ся на більшій часті на § 48 державного закону, що управитель школи мусить бути віроісповідання більшости дітий, надто є й кілька таких учителів, що ізза личних обставин не хотять опустити місця, де пробувають, і тому не старають ся о місця управителів і надучителів. Зваживши те все, виходить і другий відрядний факт, що руське учительство загалом сновняє свої обовязки як салі, бо тільки рівня кваліфікації дозволяє зверхности узгаляння вік служби. На остаток записати-б і те, що на 648 + 51 = 699 сталих учительських сил при буковинських народних школах було 1. вересня 1904 загалом 230 Русинів і 20 Русинок, з того 223 Русинів і 20 Русинок при руських школах, в яких вчило ще й 35 учителів та учительок неруської народности, а іменно 20 польської, 5 жидівської, 5 німецької а 3 волоської народности; наколи учительських сил руської народности при неруських школах нема й десяти. З провізоричними силами разом було 1. вересня 1904 на Буковині 1321 учительських сил, з того було 793 учителів а 528 учительок, між ними 289 або майже 22% некваліфікованих.

Із судової салі. В понеділок закінчила ся перед черновецьким трибуналом судий присяжних кількадедна розправа проти Николая Відзінського, селянина із Багні, обжалованого за рабункове убійство Стефана Лазорева, багнянського двірника сповнене ним 23. вересня 1904. із політичної ненависти. Сконстатувати вину обжалованого прийшло ся дуже важко. До сего причинив ся головно обжалований, який мимоходом кажучи вже був кілька разів караний за побите Лазорева. Він сидици у визинці признав ся до вини своему співторемникови Д. Козарюкови. Судий присяжні вправді рабунковий морд 6 головами опроринули, одначе питане, що до морду потвердили, а трибунал засудив винного на смерть черк повішене. Оборонець Відзінського зголосив зажалене неважкости. — У вівторок і середу розбирало жалобу сторожницького інспектора шк. Поповича проти уч. Кісановича, що в своїй часопасі „Фг. Л. Зіг.“ із 18. марта 1904. закинув ему партийність і ненавистність супроти его особи і надужите свого урядового довіреного становища. Обжалований старав ся перевести доказ правди, підчас якого складали зізнання інсп. др. Тумліж, староста Річаль і проф. Сімонович. Підчас сего вийшло на світло денне денце із неконче гарних вчинків жалібника. По части доказовий розправи признав обжалований, що він уквив супроти інспектора Поповича „за острих слів“. Супроти сего заяв приватний жалібник відступив від скарги, а уч. Кісанович, якого заступає др. Фокшанер, вийшов вільним від засуду.

Молитва а політика. Німецький Reichstag мав сими днями нагоду почути вельми поучаючу лектуру з приводу ін-терпеляції демократично-ліберального посла Мілера. Ходило о малу книжку,

дуже розповсюджену під сю пору в Німеччині, видаву в Кевелар через напського книгарника з гербом столиці апостольської і з апобатою усіх католицьких духовних властей. Се — ніби — молитвенник для мірян. Але політичні ради дуже щедро помішані з молитвами. Знать і не думано забувати, що грішники є й виборцями і що належить їх голоси з'ужиткувати ad majorem Dei gloriam. Осє кілька заголовків з розділів сего популярного служебника: „Лібералізм — порогом“. — „Які часописи належать читати?“ (саліде очевидно енергична реклама в користь католицьких цисел). — „Як треба голосувати?“ Сей уступ починає ся афоризмом: „Розуміє ся, кождий добрий католик належить до партії центра.“ А дальше читаємо: „Не голосуйте ніколи на чоловіка без віри!“ Се загалом — як бачимо — виборчий католицизм католицького центра німецького парламенту. Але в нїм находимо також кілька приписів, немов би з цілю піддержання товариського і суспільного мира. Пряміром: „Той, що не має віри, що не служить Господу Богу, не віддає ему почеси в неділю, що читає іно ліберальні часописи — той є зрадником.“ Або на другім місці: „Оно незвичайно небезпечна річ для життя католицької родини сходити ся часто з людьми другої конфесії.“

Оповідки і іменованя:

Із краєвого правительств. Міністер внутрішніх справ іменовував будівельних адюнктів Гута Резори і Конрада Горенського інженерами державного будівництва на Буковині.

В заснованю райфайзенської каси, в Станівцях дол., що відбуде ся в неділю дня 12. с. м. візьме уділ пос. Є. Пігуляк.

Загальні збори черновецької філії тов. „Руска Школа“ відбудуть ся в неділю дня 12. марта с. р. о 11-й годині перед полуднем в салі „Народного Дому“ в Чернівцях з отсим дневним порядком: 1. Справоздане відіду за минулий рік. 2. Справоздане касове. 3. Справоздане редактора „Крейцарової бібліотеки“. 4. Передане редакції бібліотеки иншому товаришеви. 5. Вільні внесеня. 6. Вибір нового відіду. Позаяк важкі справи поставлені на дневнім порядку, тож віділ просить всіх своїх членів, щоби зволіли громадно прийти на збори, аби можна все упорядкувати як найліпше. — Дарій Пігуляк, голова, Володислав Романовський, за секретаря.

Загальні збори тов. буковинських учителів і учительок в Чернівцях відбудуть ся в неділю дня 12. марта с. р. в жид. школі народній о 3-ій год. понод. На порядку дневнім находить ся також відчит учит. п. С. Лерхенфельд „Про ріжницю між хемією а фізикою із спеціальним узгалянням часових і тривалих змін матерії“.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Польський переклад „Слова о полку Ігоревім“. На засіданю краєвого клубу слованського д. 11. лютого прочитав звисний наш поет, Богдан Ленский уступи із свого перекладу „Слова о полку Ігоревім“ на польську мову. До перекладу додав вступне слово про дотеперішню долю „Слова“ в польській літературі, яким займали ся Раковецькі, Лядо, Лукашевич, Вішневські, Вуйціцькі, Спрокомля, а яке перевели Голубовські (1821), Бельовські (1838) і ке. Красіньські (1856). Подав також історію сего памятника нашого письменства, що „похожий на мозаїковий образ, відгребаний із прастарих руїн забутої свідані, в якім поодинокі пам'ятники звичені, але цілість заховала давню знаменитість рисунку і живість красок, так що без подиву дивити ся на него годі“. Переклад прелеганта, як замічує „Slow. Swiat“, знайшов загальне признає, а в дискусії, в якій брали уділ проф. Мар. Соколовські і др. Осип Третьак, висловлено бажання, щоб винечатати його в цілости із просторою науковою судією в однім із варшавських місячників, аби був приступний для читачів із цілої Польщі. (ав).

Оголошення Кас райфайзенських.

Перші загальні збори новозаснованої „Каси позичкової і щадничої для громади Дубівці“ стов. зареєстрованого з необмеженою поручкою“ відбудуться дня 19. марта 1905 о 1-ій год. попол. в домі Сильвестра Руснака з наступним порядком: 1. має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікові зложити до щадниці каси; має ся установити речинці виповідження для вкладок щадничих і речинці платності відсотків від вкладок щадничих; має ся установити яку найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стону процентову для вкладок щадничих і для позичок (§§ 52 в—е, 59, 63, 65); 2. має ся ухвалити, що робити з лишиними в касі грошіми і як роздобути потрібних для каси грошей; 3. ухвала в справі запомоги краєвої; 4. вибір каспера, і означене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж); 5. ухвала кілько має бути членів в радї надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51). — *Василь Мосюк Николіве, начальник. Сильвестер Руснак, каспер.*

Заряд друкарні „Рускої Ради“ упрощає в останнє всіх тих Вп. Панів, що замовили і одержали „Словар“ проф. Ом. Поповича, аби зволили за него вирівнати належитість.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVO!

аптека др. Ю. Францога в Тернополі.

Се є знамените усмиряющее средство до натирания против всяких ревматичних болів, простудженя, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Просту уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакуванням. — (—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведення

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дїтй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленні в провінції пожадане, аби прислати вжитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські скоро і дешево.

Хочете здоровий харч, ретельну услугу і добру станцію получити?

Зголосіть ся до Маїка при ул. Рускій ч. 26. а все те там найдете.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В мясницї поручає новости для Пань і Панів.

Вахлярі наймоднійших виробів з т. зв. пераової шкаралупи з струсовими перами, Marabout, Pointlace, соломкові і в газі білі в різних красках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на бал послідня новість великий вибір.

Рукавички Glasé, шовкові гладкі т. зв. ajour Muskellire різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевинки балеви, лякерки, білі Glasé, золоті, Chevreaux з гачтом або без него, цїжемки і півчеревинки.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з батиету полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, балеви наймоднійші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, маншети найновішого рола.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикатів з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куни, ласки, кретої ріжної рола футра медвежі — до того відповідні мушкети для дївчат і дїтй. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. Pussianer, Sealskin, Nutria як також барети для дївчат і дам різної наймоднійшої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукоту Егера, др. Лямана, вовняні калїсони і майтки, рукавички, огрівачі колїні і пальців, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки чепї для дївчат і дїтй — загортки на колїна до подорожжї і т. д.

Конфекция дїточої одїжжї, як жакети, плащики до того капюзи, ковнярики, все цілї найновішої моди.

Товари обувані. Склад американських черевиків фабрика обуви Антона Чанека у Відні. Найбільший вибір різної обуви Boxcall, з телячої сатинованої шкіри і т. н. дїтйної сорти. Чоботи фалькові, до черевиків фабрика обуви Антона Чанека для панів, пан, дїтй. Черевинки з Chevreaux лякери, черевинки до хованя. Все з найпольованя, взагалї різної обуви.

Кальоші і черевинки до сїгнї найліпші фабрикатів.

у Відні, і Осипа Ніхлера і Снїв в Граду Борголіна в Александрії. Найбільший вибір пайну і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, приймаю назад.

Календар „Рускої Бесїди“

коштує тепер лиш 40 сот. а з пересилкою поштовою 50 сот.

Що року горять хлопські мілїони неасекуровані!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

... у Львові, Ринок число 10, ...

одинокє руске товариство асекураційне

обезпечує будинки подвижності, збіже і пашу на случай пожеж. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 11 лїт виплатив „Дністер“ відшкодованя в сумі 5 міліонів 340 тисяч Корон.

Фонди „Дністра“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183.874 Кор. і уміщені суть в цїнних паперах.

В „Дністрі“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністера“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

Полїси „Дністера“ приймають ся при всіляких по-зичках в Банку краєвїм, касах ощадности і касах сиротинських.

Чистий зиск по скінченїм році звертає ся членам в лїтах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 Кор.; (за лїта 1900 до 1902 по 8% за 1903 р. 5% премії).

Агенції „Дністра“ знаходять ся у всіх містах і більших селах і треба подавати обезпеченє через агентів; господарі письменні повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агенти „Дністра“ не робять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізїю 662.807 Корон.

На жите обезпечайте ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак: свою провізїю від сих обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродїїні ціли.

„Дністер“ припоручили Превсьє. Епископські Ординарії.

Стережіть ся огнї і асекуруйте ся в „ДНІСТРІ“!

Покривайте свої хати черепом (дахівками)!

Одинокю дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро М. Г. Фрейдберга в Антверпї.

Лиш ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є найдешевша! Дорога із Черновць до Канади триває 10—12 день!

Крім нечуваної дешевї дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотївши до лішого майтку прийти, а се є найголовнійша точка кожного подорожного! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Ждайте завчасу проспектів і поучень, і сокоутїть ся аби не попасти в злі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего агента найдете справедливості і людськєство ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так:

8 (2—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпїя, Van Leriusstraat. Belgia.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Учебник

рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закладів а також

до ужитку для практичних рільників

уложив **Евгеній Жуковский** директор школи рільничої на Буковині практичний рільник.

До набути в друкарні тов. „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Ціна 4 корон.

При замовленні поштою, належить посылати 30 с. на порто. (—)

Великий склад ДРУКСОРТІВ

(—) для

шкіл народних, урядів парохїяльних так для гр.-ор. як і гр.-кат. дістати можна

по дуже дешевій цїні в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застережене. — Рекламациі неопла-
чтані відплати від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

за цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерації
платні в Чернівцях.

Хто може стати дійсним творцем загального мира?

Під Мукленом кінчить ся знов один кровавий акт трагедії — російсько-японської війни. Бажане всіх цивілізованих людей світа є безперечно таке, щоб сей акт був разом і послідним, щоб між обома воюючими сторонами настав мир.

Російсько-японська війна показала ще раз у цілій світовій величчї усе пекельне варварство сучасної війни, супроти чого протестує кожне людське серце усього світу. Колиж нема ніякої запоруки, щоб обі воючі сторони були схильні до мира, а навпаки обі сторони а передовсім Росія, досї рішучо заперечували вістку, неначе котра небудь із них старала ся о закінчене мира, то у європейській пресі стали виринати думки, якби можна присилувати обі держави до мира, а далше якби мож загально не допустити до того, щоб на світі вибухнула люта пожежа війни.

Нашим читачам буде ще певно в тямці подана також і нашою часописею стаття Б. Беризона п. з. „Психологічний момент“. На сю статтю відозвав ся у Courrier і Europeen і голос D. Nienwehnhuis, що признаючи певну основу виводам Беризона, докинув до них від себе ось що:

„Беризон сказав, що по упадку Порту Артура надійшов „психологічний момент“ до інтервенції, позаяк війна дотичить нас всіх. Ми маємо найбільше права мішати ся до неї“. А коли хто говорить: Але-ж воюючі не хочуть інтервенції, вони з нею не числять ся, то Беризон питає: Чи справді воно так? Як они сего і не хочуть, так у нас є средство здержати війну без огляду, чи воюючим се до вподоби чи ні — а іменно заховати як найстрогійшу нейтральність, яку сего дня на жаль, так безлично і облуд-

но варують великі і малі нації. Наколи воюючі не дістануть грошевої позички, наколи не дістануть ні вугля, ні средств поживи, ні кораблів, коротко сказавши: наколи війна не буде піддержувана із внї, то вона мусить завмерти.

Ось погляд вельми справедливий, з котрим хіба ніхто не стане спорити. Та як-раз тут починають ся в мене сумніви.

Чи справді спосібний Беризон допустити хоч-би на одну хвилину, що все те можливе? Чи не є богачі як-раз тими, що мають найбільший інтерес піддержувати війну, бо вона збільшає їх скарби? Чи не тягнуть великі доставники, фабриканти, капіталісти найбільше зисків у час війни? І ви думаєте, що сї панове спустили би з виду свої інтереси задля гуманітарної причини?

Чи гадаєте, що такий приміром Карнеджіє, звівши філантроп, що подарував Палату Мира в Газі — усунє ся від доставки оружя війскам, наколи-б сего зажадала від нього мирового лїга?

Карнеджіє придбав свої мільони на промислі залізничній, а тепер мав-би сам заганувати одно з тих жерел, якими добув своє великанське майно?

Поспитайте Чемберлена, чи він відтягнув ся від доставки рушниць підчас війни полуднево-африканської... Та я помиляю ся, се не він а его брат, він лиш як акціонер брав участь в дивідендах. Ті добродії грають радо ролю філантропів; я і не сумніваю ся, що вони дадуть один, два ба й три мільони на „Червоний Хрест“ але під услів'єм, що не втратять нагоди заробити, десять, двадцять, тридцять мільонів у війні. Не забуваймо ніколи, що інтереси суть тільки... інтересами.

Ось дійсність суха, прозаїчна! Ні богачі, ні капіталісти, ні фабри-

канти-доставники не будуть тими, що не позичать грошей на війну, не доставляти муть вугля, поживи, кораблів.

Перейдїм до парламентів.

Чи вони зроблять що проти сильної волі богачів, доставників і капіталістів? Ні, бо по правді, чи правительство не є іно заставом в руках сих добродіїв, котрі дають ему кредит на адміністрацію краю?

Такий поклик як Беризона, се клич кинений на вітер. А одначе в ідеї Беризона я таки бачу кінець війни.

Є одна класа суспільности, котра може положити кінець теперішній війні і кожній иншій; се класа робітників, які завжди поносили і поносять тягарі і кошта воєнні, не беручи участі в зисках, котрі иноді війна може доставити.

Ще зовсім не так давно підчас війни між Англією а полуднево-африканськими республіками робітники корабельних верстатів в Амстердамі зробили пропозицію бойкотувати Англію очевидно на спосіб інтернаціональний. Отсе практична ідея. Єї кинено у світ і вона сповнить свою задачу. Не можна надїятися, щоби вона мала безпосередній успіх, та й ніхто не посміє ще щось подібного і допускати. А про те в сїй ідеї ми знаходимо зарід клича проголошеного Беризоном. Тут ось інтимна зв'язь поміж мілітаризмом а синдикалізмом, котрої одначе ще досї робітники як слід не порозуміли. Але почин вже є, а раз введена в практику ідея розвивати ся ме далше, зростаючи невпинно в силу. Не вантажити, ні виладовувати кораблів ні для Росії ні для Японії, не перевозити товарів чи то прямо чи посередно; відтяти оба воюючі краї від усякої торговельної комунікації, а тоді далше ведене війни стане зовсім просто немислимим. Я кажу,

що робітники заняті при транспор-ті морем і на суші, себ-то корабельні і залізничні робітники мають у своїх руках оружє, яке може кож-ду війну в зароді убити.

На міжнароднім робітничім конгресі з р. 1898 прийнято слїдуючу резолюцію:

„Передовсім взиває конгрес всіх робітників залишити всяку працю на случай, якби вибухла війна в їх краю.

„Конгрес вірить в духа солідарности, який оживлює робітників усіх країв, тим то і надїє ся, що не даром числити ме на їхню підмогу в сїй війні народів проти війни“.

Певна річ, не з гори а з долини прийде мир.

Люди мира се не королі, не міністри, не фінансісти ні дипломати а робітники продуктивні, бо війна і продукція се непримиримі два вороги. Війна непродуктивна а навіть деструктивна, тим то вона і стоїть в абсолютній опозиції до праці. Військові не тільки, що ніякої продуктивної праці не витворюють, а що більше живуть коштом праці продуктивної. Коли число військових зростає, рівномірно збільшають ся і тягарі продуктивних робітників. Представляю собі громаду з 5000 люда — з того 1000 дорослих, котрі своєю працею удержують всіх прочих. З них 200 беруть до війска — які же з сего наслідки для остального населення? Передне кож-дий продуктивний робітник кормив пятеро люда (пропорція 1000 : 5000), опісля втрачено 200 продуктивних сил, остало 800 і сї мусять тепер живити 4000 непродуктивних і себе самих, та й ще крім того і тих 200 екс-робітників, загально 5000 люда. Кождий робочий має отже про-кормити 5000 людей, по розділі сего між 800, котрі виконують всяку працю, буде 6.25. Місто живити як передне 5 люда, приходить ся те-

С. Леонїд.

AMOR SATYRUS.

Ти, любко, бачу, двох кохаєш —
се штучно і економічно,
відай любишь не поймаєш
одного хлопця, та ще й вічно.

А я і не противлюсь, мила,
чудному принципови тому —
волів би тільки, щоб любила
лиш по одному, по одному.

Як ти цілуєш — то не доцілуєш,
себе стиснути кріше ти бороним,
мене холодно „паном“ титулуєш,
у діл стидливо голов часто клониш —

нераз і рум'янець на білі личка
ти викличеш — хоть досить млаво —
так слїдно, що хоч невеличка —
в удаваню велику маєш в праву.

10. I. 1905.

Збідніла...

Збідніла в тебе вся родина, любко,
остав давної слави блеск — ті герби

і спомини, яких держить ся цупко —
а решта все — лишє саміські щербі.

Оттак минає сего світа слава...
Коб лиш в душі ясніли виспї ціли —
та в тебе, дівко красна і лукава
душа і серденько також збідніли...

Межи нами...

Межи нами не було нічого —
лиш лучила нас пуста цікавість
і життя нудота, смуток, млявість,
томні устиски руки до того —
межи нами не було нічого...

Так між нами не могло нич бути:
лиш сердечних тих обіймів жарі,
лиш палких цілувків твоїх змари,
лиш... ах, все те можна так забути —
межи нами не могло нич бути!...

Лютий, 1905.

Казала ти...

Казала ти: любити вічно
буду тебе єдино — ревню!
і вимовляла те так певно.
А нині?... Сумно і комічно!

І ось в смутній — хм'яній годині
тебе питаю — як лиш знаєш —

скажи: котру переживаєш
з тих „вічностей“, дівчино, нині?

Як я, бувало...

Як я, бувало, гей в яснім раю
зі сонцем в серці й душі ступаю —
тоді ти, гарна, у чорну воду
нуряла пишну свою уроду.

І мала, бачу, тверду охоту
мене стягнути в того болото —
рука сховнулася, що там тягнула
й сама без мене ти в нїм втонула...

Сон.

Я мав сон: появили ся постаті тихі,
в медянохлю ревну олії,
мали тварі невинні, без грїшної пихи
і сумні, як могильні цвїти.

А на тілах легоньких як леготу крила
мали шати мов з білого цвїту.
І казали: З нас кожда була тобі мила,
що їх мав ти багато по світу!

Тай узялись за руки й снівали так сумно,
що у мене аж серце болїло...
Аж нараз застогнали, розбігли ся тлумо,
на тім місці щось в мить зачорніло.

В невимовної чорноти шату убрана
появила ся постать дівоча —
в мене серце застигло мов кряга ледяна...
Хто се був?... Ти дівчино уроча!

Цікавлось...

Цікавлось, красна, я тобою —
хоть красних знав я так багато,
та не твоєю чуд-красою
вірвалась ти в дум моїх хату —

І не цікавлять твої мрії
і не історія дивна любови —
я знати рад, що в тобі таїє —
який там біс у твоїй крові?

Хотїла здоптати...

Хотїла здоптати мої ти чути,
вірватись до серця могого глибоко,
я, в тебе встромивши і думку і око,
спішив у твій світ без любови без пута.

І вже зупинити ся бувби не міг —
аж гордість мою ти вергла собі
[в ноги
і я стрепенув ся посеред дороги...
Впинилась ти в поросї у моїх ніг...]

пер кождому робучому удержувати 6'25.

Коли славний економіст Адам Сміс називав жовніра непродуктивним робітником, він помилявся; се радше деструктивний робітник. Він не тільки, що не збогачує суспільності ніяким власним вивором, не тільки що спотребовує продукти потрібні до его удержання, але ще й дуже часто іде нищити — без найменшого хісна для себе — овочі праці других.

Але скоро лишень продуктивні робітники порозуміють се, они не дадуть ся даліше використовувати. Судпроти облуди сильних, котрі хоч можуть та не хочуть покінчити війни, бо вона для них корисна повинні робітники з'єдинити всі свої змагання. Можливо, що ся ідея подасть у починах нагоду до глуму і насмішок, та раз примінена як слід і поважно трактована вкаже вона дорогу, по котрій можна буде дійти до мети.

Ми вже маємо трьох людей мира, котрі взаємно роблять собі конкуренцію. Перший се президент Рузвельт, який впровадив американську республіку на небезпечний і коштовний шлях імперіалізму. Тільки, що сей хранитель мира, варт і другий, німецький цісар Вільгельм II., який із любови мира весь час свого правління нічого не робить лиш скріплює армію і флоту. А наконєць третій, слабосилий Нікола II., що каже себе величати монархом мира, а рівночасно веде війну, яка що до варварства і кількості жертв не має собі рівної.

Усі ті три архангели мира несуть світові олівну галузку, а в той сам час огнистий їх меч вдирася всюди, щоб гнати народи на різню. Они всі три гукають на голос: мир! мир! а нишком зітхають: війна! війна!

Як довго ще воно тривати ме?

Що сильні сего світа люблять мілітаризм, се і природне і я не дивую ся тому, бо вони й могуті тільки ізза мілітаризму, але що робітники доси ще на стільки дурні і невірні, щоб як собаки стерегли чужого добра в скринях — бо самі нічого не мають — се вже осьме чудесо світа.

Злочинцями є народи воюючі. Спільниками всі другі ті, що творять гей-би публіку як в борбах когутів. Весь час, поки когути царапають ся і кров їх спливає довкола, аж до хвилі коли один з двох або часто і оба падуть неживі, публіка приплескує з одушевленням.

Але тут не про когутів іде, а про людей, про братів, як се говорить ся у всіх християнських церквах. Що найменш сто тисяч люда впало при обсаді Порт-Артура. Сто тисяч народа! Чи можете собі уявити, що оно представляє? Навіть уява російського Верещагіна на те за слаба. А кому відоме точне число погибших в борбах поміж генералами Куропаткіном і Озюмо? Докиньте сих до тамтих, число буде постійно зростати.

А ще ніхто не каже: Доволі!

Але основи вже тепер положені. Ми маємо наш антимилярний робітничий союз з кличем: „Ні одного чоловіка ні одного сотика на мілітаризм“. На сих основах ялоб ся будувати цілому світові.

Та не забуваймо, що одні тільки продуктивні робітники можуть покласти кінєць війні; всі другі

щирі і доброї волі люди можуть іно скріпляти їх легіони.

Сі робітники мусять раз на все відучити ся говорити: наше значіне за мале, ми не можемо нічого зділати; навпаки, они повинні зрозуміти і голосити во всеуслуханіє: „Ми і тільки ми, ми маємо в руках середство унеможливити кождо війну; ми і тільки ми, ми є віступниками красної будучности, коли то свобода і мир завитають на рівні для усіх“.

Дуже вірно сказав Новіков в своїй книжці: „Марнотраства модерних суспільностей“, говорячи про різні народи Європи:

„Вона прийде (т. зв. федерація) не тоді, коли ми станемо лагідні як голуби і станемо любити ся як брати, але у той час, коли побачимо, що вона підходить під наші інтереси. На се вистарчило-б, коли-б упрівляючі класи сего захотіли. І тоді кожен з нас, відкинувши змору взаємної ошуки і здирства, вживати ме на кінєць у перше відсотворіня сьвіта в цілій повні овочів своєї праці“.

Так, воно-б вистарчило... але верховодячі класи сего не хогать, так сей день надійде лиш тоді, наколи робітники порозуміють свої інтереси.

Політичний перегляд.

Австрія. На четверговім засіданні парламенту відповів бар. Гавч на інтерпеляцію Шенерера в справі інтервенції гр. Голуховського по причині промови мін. Райнбабена. Бар. Гавч представив хід цілої дипломатичної акції, однак змісту нот як австро-угорської, так німецької не подав, вважаючи се за противне міжнародним звичаєм. Відтак промовляв в дебаті над пром. новелею пп. Фоглер, Ельдерш, Плячек і Хоц. — Комісія неікальності посольської ршила видати пос. гр. Штернберга за напад на кореси. „Nag. List-iv“ Пеніжка.

Росія. Події біля Мукдену вплинули незвичайно пригноблюючо на рос. круги правительственні, які завзали ся були за всяку ціну згнобити народне невдоволене. Пішли в рух такі осоружні средства як пр. в Курену, де збирало ножівників, щоб би були революційних студентів і загалом шкільну молодіж. Однак розрухи тривають даліше. Петербургські фабрики знова обхопив страйк. Страйкарі викликають по фабриках експлозії, стріляють старшину. Вчора виконано в Петербурзі атентат на полковника Прохульбінського. Нині вибух динамітовий набій в готелю Брістоль на Ісаївській площі. Близьких подробиць про се поки що нема. — В Фінляндії вбивають терористи поліцаїв і їх конфідентів. Револьта обхопила теж Гурию. В Баку ще нема ладу. Показує ся, що там само правительство побудило магометан до різани Вірмен. Террор триває даліше і в Польщі. На Україні вибух острій страйк в Катеринославщині в копальнях в Щербіново. Страйкарі кинули ся руйнувати фабрику, причім прийшло до бою з військом.

Німеччина. На передвчерашнім засіданні німецького парламенту мотивував пос. Шефліг своє внесенє в справі загального введення 8-ми годинного робучого дня.

Франція. Палата депутатів прийняла всі артикули закону фінансового. — Пос. Бодрі Ассон по відчитаню заяви осуджуючої антиклерикальну політику правительства зімлів.

Балкан. На Балкані знов заносить ся на бурю. Галімі-баша повідомив Порту, що 8 тисяч болгарських повстанців має сими днями вдертись до Македонії.

Греція. Нововибрана палата послів буде складати ся 160 послів міністеріальних а 76 опозиційних.

Росія й Японія.

Вчора насіла із поля борби Йонові вістка для Росії, що Японці заняли о 11-й год. рано Мукден, старинне місто гробниці хінських володарів. Се ще не все лихо. Ось і залізничний шлях між Мукденом а Теліном знищений. Росіянам прийде ся ратуватись втечею бічною лінією на Фушан, але й тут нема вигляду, бо відворот мабуть перетяли вже японські війська, до чого стремлять форсованими маршами. Оттак звершила ся катастрофа Куропаткінової армії. Тепер ходять лише о степені тої катастрофи. Питанє лиш кілько війська власть ся йому виратувати із сего страшного погрому. І тепер вже насіла чутка що двіста тисяч Росіян себто центр армії відтятий від прочої армії і з усіх усюдів оточений Японцями. Те, що діяло ся через послідні дні під Мукденом переважало своєю страшливістю все, що мож собі подумати. До бою став майже мільон людей, при чім Росіяни мали чисельну перевагу і улягли лиш завдяки стратегічній перевазі Японців та завдяки таланови їх вождів. На полі борби лягло поверх сто тисяч люда. Були хвилі, що гори трупів з легка присяпані землею, ставали для воюючих сторін — оборонним валом.

І ось російські донесення із послідних днів, які етеоретично повторювали про поліпшенє ситуації на їх користь, про витриванє на становищах, здескридували знов неможлимі факти. І знов являє ся японський жовнір увінчаний побідою, окупленою потоками крові. Дали ему єї культурна перевага і сьвяте почуте пожертвованя для рідного краю та змієсть вождів, хоч їм а головню Ояма, європейські критики закидували спершу кунігаторство. Тепер після мукденського бою признають вже і вони, що весь план Ояма був сконструований геніально. Маршалок Ояма оперував чотирма арміями. Східну армію вів ген. Курокі, західну побідник Порту Артура ген. Нодау, східну половину центра ген. Ногі а західну ген. Оку. Крило східне позірними атаками заангажувало армію Куропаткіна так, що тимчасом ген. Ногі иоробив значні поступи на захід і північ від Мукдену, передовсім після заняти Мад'яну над Гунго, коли зміг злучити ся в перетінк із армією Оку. Росіяни тратили одну позицію за другою, а вкінці стратили навіть на центрі армії Гуаншан, де була головна квартира Куропаткіна. Північні горби від Мукдену вже в руках західного крила японського. Одинокий шлях для Росії на Фушун, де сходять ся Курокі із Оку.

Можна надіяти ся що Японці не повторюють вже сям разом ошибки із під Ляояну і використають побіду, належно переслідуючи втікаючих... На морі російська могутість знищена, коли не числяти дотеперішної опереткової ролі ескадри Рождественського. А на суші прийшов упадок Порт Артура, а наконєць погром під Мукденом, не кажучи про прочі побіди японські. Отсе все значить, що воєнна слава Росії лежить в поросі, єї престиж у Азії зломаний. Єдиним одвітним виходом був би для неї мир а в слід за тим переведенє внутрішнього ладу в державі, се заповідав маніфест Александра II. по париском мирі після зачі Севастополя. Тоді прийшло знесенє кріпацтва, теперже може відродитись російська держава тільки під теплом промінів свободи — конституції.

Із дебати над народним шкільництвом в Австрії.

Ми вже згадували про дебат у руским шкільництвом, яку розвели в бюджетовій комісії при титулі „народні школи“ послі Барвінський і Романчук. Пос. Барвінський не поминав також постулатів буковинських Русинів, але домагав ся переміни черновецького семінара учительського на утравістичний руский і румунський і основаня таких же шкіл взірцевих, з огляду на те, що ті семінари мають пригнобляти учителів і учительки для руских і румунських шкіл. Позаяк в краю живе 41 проц. Русинів, 31 проц. Румунів а лиш 22 проц. Німців (з Жидами разом), отже руске і румунське населенє займає $\frac{3}{4}$ а німецьке лиш $\frac{1}{4}$ краю, а тим-

сасом учительський семінар є німецький. Така реформа є конечно потрібна з чистого педагогічних причин. Крім того домагав ся такого узладженя в черновецькій греко-православній школі для хлонців для рускої молодіжи що до викладової мови, як се заведено в міських школах тамошних і поставив резолюцію по мисли давніших внесенєй нн. Василяка і Пігуляка...

У відповіді на жалоби передбесідників промовив описля міністер др. Гартель, який зазначив, що він все старає ся бути безсторонним, сираведливим і лагідним. Він готов причинити ся до того, щоб поступованє дисциплінарне що до народних учителів було змінене відносно духови часу, але буде наставати на се, щоб не виходило поза межі можливости законної. Так уже в порозуміню з міністерством ухвалено такі закони в стварісчій і моравській соймі і міністер думає, що учительство повинно бути вдоволене сими законами, котрі одержали санкцію і можуть иншим соймам послужити ако готові взірці. Тимчасом буковинського закона дисциплінарного, недавно ухваленого, не мін міністер предложити до санкції, позаяк на основі сего закона самі учителі мали би творити дисциплінарний сенат. Міністерство не супротивляє ся тому, щоб і заступники учительства засідали в дисциплінарнім сенаті, але не може на се згодити ся, щоб і сего сенату були включені представники шкільних властей. Міністерство просьвіти занимало ся основно з підмогою заводових людей сиравою реформою наставників і наукового плану і думало ввести для проб в семінар в Бері V-тий рік. Однак реформа така вимагала би зміни державного закона шкільного, що в нинішних часах не було би легко перевести, а позаяк і многі помилкані круги завзали ся проти такого продовжуваня наук в семінарах, то міністерство залишило ту думку, а гадає частину матеріалу наукового з I. і II. року передложити до приготівної класи і так удекшити науку на вищих степенях. Недостача учительських сил в Галичині поясняє ся не так числом учительських семінарів, як радше сего обставиною, що понад 60 проц. учителів, котрі вже осягнули кваліфікацію і посади, перенесло ся до інших заводів, наслідком низьких плат учительських в Галичині. Міністер готов однак призводити на отворенє рівнорядних клас в семінарах учительських, щоб зарадити перешкоди і дати спромозу більшому числу пригнобляти ся до учительства. Міністер признає, що семінари у Львові і Сокалі невідповідно уміщені і готов приступити до будови, але пляни будови мусяли бути перероблені в міністерстві внутр. справ, а крім того викидає міністерство від Ради шк. кр., щоб подала ему підприємця такої будови. Крім того справа сокальського семінара єшншла ся задля недовкінчених ще пересправ що до правних відносин між громадою а правительством. Що до рускої школи вправ при семінари в Перемишлі не надійшла ще доси відповідь Ради шк. кр., якої міністерство зажадало (по ухваленю резолюції ще в 1902) в тій справі. Що до рускої школи вправ в Заліццях не насіла з Ради шк. кр., ніяка пролога. Міністерство просьвіти готово поліпшити становище і матеріальний бит учителів і учительок шкіль вправ дорогою адміністративною, бо законодавчою дорогою нішла би справа в проволочку (в тій справі ухвалила комісія бюджетова зменшити літа служби на 35 літ, додати шесту квінканцію і уможливити посушенє по 15 роках до IX. рангу). На останку заявив міністер просьвіти, що регуляція шкільний є ще предметом нарад в міністерстві, де ще мають бути уагледжені різні потреби і домагання поодиноких країв і замітки пороблені деякими радами шкільними. Осрім того обіцяв міністер дати деякі поясненя особисто пп. Барвінському і Романчукові.

НОВИНКИ.

Чернівці, 11. марта 1905.

Державна заплата для Буковини. Міністерство внутрішніх справ в порозуміню із міністерствами скарбу і різництва призначило до розпоряди-

Оголошення Кас райфайзенських

Каса позичкова і щаднича для громади Чернівців відбуде свої загальні збори за рік 1904 в неділю, 26. н. ст. марта с. р. в 3. годині пополудню в домі ул. Кушнірека ч. 10. з наступним денним порядком: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздаче касове за рік 1904. 3. Білани за рік 1904. 4. Зміна в раді надзорній. 5. Вільні внесення і запитання.

Микола Григорович Микайло Коралевич
касієр, голова.

КАНЦЕЛЯРИЯ
друкарні товариства „Рускої Ради“
отворена
в неділю і свята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол.

Марка охоронна: котвиця
LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий **усмирюючий лік на втиране** по ціні 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просьмо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для остерожности приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Лінія Гамбург—Америка

Проста переправа без пересідання.

Знаєм із своєї шкортости почтовим і поспішним кораблем т. зв. Doppelschrauben-Schnelldampfer.

З Гамбургу до Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ ліній відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаменитий харч, часті каюти, і пасажери їдуть ними скоро і безпечно.

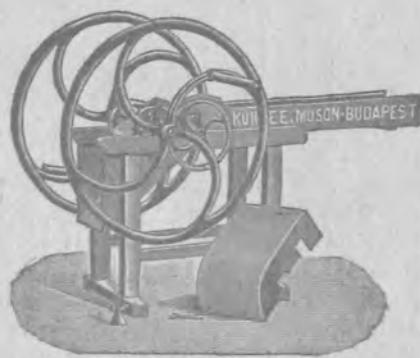
Видача карт до всіх стаций Сполучених держав і до Канади

Генеральна агенция для Буковини:

заступник: **Герман Мітельман,**

7 (2—12)

Чернівці, ул. Ратусева 11.

Найбільший склад машин на Буковині
ДАВІД ФЕЛЬДМАН,
Чернівці, ул. Почтова
(забудоване біржи)

13 (1—4) н.

поручаю на весну Вп. П. Т. Публиці свій богатий склад різнородних машин для менших і великих господарств, різнородні рільнічі знаряди у великій виборі і всякої конструкції по присутних цінах.

Великий склад машин до шиття, дешево і на рати.

Ретельна услуга.

Ціниики даром і оплатно.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

В мясниці поручає новости для Панів і Панів.

Вахлярі наймоднійших виробів з т. зв. пердової шкаралупи з струсовими перами, Magabout, Pointlace, соломкові і з газів білі в різних красках від найдорожших до найдешевших.

Вступ на баль посідна новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. аjour Muskellire різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, півшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевики балеви, лаякерки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з газтом або без него, цїземки і півчеревики.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або газтовані, з батыету полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові клики, циліндри, балеви наймоднійші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, маншети найновішого роза.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів в л. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта фабрикатів з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боси правдиві перекі, з куни, лаясин, кретові різного рода футра медвєні — до того відповідні муш для дівчат і дїтїй. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. Persianer, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймоднійшої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле сукоту Бґера, др. Ламана, вовняні кааїсони і майтки, рукавички, огрівачі колїн і пульєів, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки чешї для дівчат і дїтїй — загортки на колїна до подорожи і т. д.

Конфекция дїточої одїжи, як жакети, плащики до того капузи, ковнярики, все після найновішої моди.

Товари обувані. Склад америкнських черевиків фабрика обуви Антона Чанека у Відні. Найбільший вибір різнодоної обуви Boxcali, з телячої сатинованої шкіри і т. н. дїтїйної сорти. Чоботи фальцові, до

Кальоші і черевики до снїгу найліпші фабриката.

у Відні, і Осипа Піхлера і Синів в Грацу Бореодїна в Александрії. Найбільший вибір пайшу і т. н. в різних фасонах.

Замовлення з провінцій виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, нринимаю назад.

МИЛОШІХТА

„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвидатнїше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідливих домішок.

Всюди до набутия

При купнї належить зауважати, аби кожний кавадок мила мав напие „SCHICHT“ і повису марку охоронну.

41 (11—18) н.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

6 (3—10) н.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопи-
сатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

за цілий рік	20 К.	—	с.
„пів року	10	—	„
„чверть року	5	—	„
„місяць	1	70	„

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсератами платні в Чернівцях.

Із приводу справи Австр. Льоїда.

Що „наша конституція нічого не варта“, се пісенька, яку чує ся дуже часто передовсім із уст людей, які зітхають за царською нагайкою. Богато знов повторює ту гадку тому, що не може уявити собі всего лиха, якеб настало із знівеченням конституційних свобод або й тому, що дехто означає ціну конституції після таких взірців як галицький, де обов'язує не австрійська конституція але сила польського п'ястука що правда найженого багнетами австрійських жандармів і воєнків (vide вибори, страйки ітд.)

Правду кажучи, й австрійська конституція неідеальна і поза її плечима сидить захований абсолютизм в виді ославленого §. 14, яким ратує ся правительством при полагодуванню всіляких „конечно-стий державних“, коли не знаходить в парламенті відповідного числа голосів, які би поруч польських Колонців переперли правительственні проекти. Коловці-ж — як звісно — sind für jede Regierung zu haben за ціну carte blanche виданої їм центральним правительством для господарювання в Галичині, якого їм лише забажає ся. Оттак стає в Австрії польська шляхта, що колись розпинаючись за „злотон вольносць“ завалила Польщу, нічим иньшим як заборолом абсолютизму як в Галичині так і в прочій Австрії. Проявляє ся се головню тоді, коли парламент потверджує постанови видані на основі §. 14. Тут польське

коло звичайно ставить всі свої „голоси до розпорядимости якого небудь кабінету. І дїє ся звичайно так, що парламент уділює своєї санкції тим розпорядкам виданим на основі §. 14 без огляду на те, чи вони справді дотичили „конечностей“ чи „неконечностей“ державних.

Та такий стан панованя §. 14. триває тільки під добу занепаду парламентарного життя рівночасно із тим, як на лавах міністерських засідає не кабінет парламентарний, але урядничий, для якого як і для §. 14. нема зовсім місця вже навіть і в другій половині австро-угорської монархії т. е. Угорщині.

Як лише парламентарні відносини поправляють ся, як парламент стає справді сповняти функції законодавчого тіла, тоді — як се дїє ся і під теперішню пору — вирінає потреба парламентарної обнови кабінету а рівночасно стає палата послів зовсім строго й об'єктивно осуджувати вживане і надуживане §. 14-го, якого допускали ся найвисші круги бюрократії. Парламент починає тоді ухилювати тоті поступки, що незгідні із добром населення держави. Таким об'явом спасенної діяльності нашого парламенту було недавнє полагодуєне справи „Льоїду“ в бюджетовій комісії. „Льоїд“ се австрійське пароплавне товариство. В інтересі австрійської торгівлі заграничної давало сему товариству австрійське правитель-ство кожного року 9 міль. кор. субвенції, зобов'язуючи его до того, щоб удержувало правильне па-роходове получене Австрії з Але-

ксандрією, Константинополем, Індіями і Східною Азією. Хоч кораблі сего товариства анї не курсували правильно, анї не звершували своїх шляхів швидко, то австрійське правительство не спинило ему субвенції, але навіть побільшило єї. Стало ся се тоді, як покінчила ся англо-бурска війна. Австрійське правительство надїючись, що Полуднева Африка буде ринком збу-ту для австрійських продуктів, за-ключило з „Льоїдом“ умову, після якої він мав посилати до східно-і полуднево-африканських берегів 6 рази в рік кораблі, за що діставав нової державної запомоги 720.000 К. т. е. 120.000 × 6.

Минулого року заключив одна-че кабінет Кербера нову умову із управою „Льоїда“, зобов'язуючи его до пересилання кораблів у відомім напрямі що місяця, та підвишуючи рівночасно субвенцію о нових 720 тисяч кор. Се зроблено на основі §. 14., отже справою сею займала ся недавнє комісія бюджетова. А по-заяк вийшло на яву, що таке над-мірне субвенціоноване „Льоїду“ ви-кликликали радше ріжні позакулі-сові махінації і „зв'язи“, а не інте-рес австро-угорської торгівлі, то ко-місія станула на становищі, що правительство не мало взагалі права заключувати таку умову на основі §. 14. і відповідно до сего нову умову з „Льоїдом“ уневажнила, за-грожуючи рівночасно відобранем ці-лої субвенції, як він не заведе ре-форм у пароплаванні що до швид-кости і точности в комунікації.

Розрухи в Росії.

До розкладових чинників, що ще побільшують анархію в російській цар-стві прийшли несподівано ще й мужицькі бунти. Про них доносить петербурска агенція телеграфічна ось що: Мянущного тижня наспіли вістки про вибухи мужицьких розрухів в губерніях курській і орловській та про подібний рух в глухів-ським уезді чернігівської губернії. Мужики допускали ся грабежів. Одну рафінерію спалено. Військо завело лад. Тепер вирінає такий самий рух в Сівеку. Із Брян-ської вислано компанію війська. Розширені за границею вістки про розрухи в гу-бернії саратовській пересаджені. В Бала-хові полизували ся мужики на документи, яких достовірности не мож було прові-рити і рубали дерева в ділі поміщика Львова, не слухаючи приказів влади, щоб покиннули сю роботу. Вислано військо. Богато солдатів одержало контузи від ударів камінем. З трудом удало ся гу-бернаторови успокоїти товпу. Пізніше вказали мужики на бунтівників, яких арештовано. Жовніри не робили ужитку із оружжя. Із мужиків не рахували ніхто. Тепер сунопливо. — Розуміє ся донесенню рос. агенції, неначеб настав суноплий можна вірити але не конче. Відомо при-міром, що ті розрухи прибирають дуже острый характер. Мужицькі товни руйну-ють маєтки поміщиків, але не щадять і царських. Прим. в губернії курській зруй-нували економію Деругіна, що належить до царя а також маєтки одного вел. кн. і кн. Ольденбургської. — В Чернігівщині зруйнувала 3-тисячна товпа оселю Михай-ловської і цукроварню, що належала до Терещенків. Шкода внісисто кілька міль-йонів рублів. В Нижнім Новгороді, Тулі і иньших містах не хотять селяни пла-тити податків і руйнують податкові уряди. Мужицькі розрухи захопили також губернію саратовську, самарську, симбірську і пензенську. Мужики нападують на двори і при безсилі поліції та при малочисельности війська одно рабують, а що не мож забрати, те палють. Аграрні розрухи захопили також і землі польські передовсім в губернії варшавській і люб-

Антон Чехов.

Лебедина пісня.

(Кальхас).

Драматичний нарис в однім акті.

З російського переклав Ярослав Веселовський.

ОСОБИ:

ВАСИЛЬ ВАСИЛІЄВИЧ СВЕТЛОВИ-
ДОВ, комік, старець 68-літний.
МИКИТА ІВАНІЧ, суфлер, також ста-
рий чоловік.

Дія відграєть ся на дошках провін-
ціального театру, в ночі по представ-
ленню. Сцена середніх розмірів опустіла.
По правій руці ряд нелякерованих, з
грубша збитих дверей, що ведуть до
убиральні; лівий бік і глибока сцена
завалені різнорідним театральним зна-
дібем. По серед сцени лежить перевер-
нений табурет.

Ніч. Темно.

I.

СВЕТЛОВИДОВ (в костюмі Каль-
хаса із свічкою в руці, виходить з гар-
дероби і сьмієть ся). А то жертв неабия-
кий! Ось вам штука! Заснув у гарде-
рбі! Представлене свйчене вже давно,
всі театр опустіли, а я найспокійніше
в сьвітлі поїхав до Храповищеня! Ох ти
старий хрену, старий хрену! Ти ста-
рий псе! Здаєть ся, що ти так ін-
кував ся, що заснув, сидячи! Буди со-
ня! Мушу те похвалити... (Іграти)
Єгорка! Єгорка! До чорта! зіграти на!
Заснував, чорті. Застраглоб арній дудці,
а ти? Бери ме-

сто чортів із відьмою й дивлем! Єгорка!
(Підносить табурет, сідає на нїм, побіч
на землі кладе свічку). — Не чути ні
чо... Лише відгомін мені відповідає...
Єгорка і Петрушка одержали нині три-
рублівку в нагороду за ревність, тепер
розумієть ся і псами би їх не відшукав...
Розбредісь та ще може й театр замкну-
ли, мерзенники (крутить головою). Паний!
Уф! Не хочеть ся вірити, скільки пива
і вина влив я нині в себе на інтенцію
того бенефісу! Боже ласкавий! В ціло-
му тілі чую лиш один „спірит“, а в губі
ночуге стодеватьдесятьдевать язиків...
Огида... (Перерва). Глуно... Старий ду-
рак зачинаєть ся і сам не знає із якої
речі... Уф! Мій ти Боже! Крижі немовби
поломані, в голові шумить, цілого моро-
зить а в душі студено і темно неначе
у гробі. Коли не розходять ся тобі вже
о здоров'я, ти старий дурню, то пови-
нен би бодай свою старість пошанува-
ти. (Хвиля мовчання). Старість... як би
ти і не силував себе держати ся прямо,
якби ти не хотів удавати зуха, все на
нічо, вже жите пережите шістьдесятьві-
сім літ то не жарти! Їх не завернеш.
Бутелька вже випита майже до самого
піднижка. Остала вже лише решта,
осад... Так, так... Така то справа Ва-
сильку. Хочеш, чи не хочеш а пора вже
повторювати ролю мерця... Матінва
смерть вже не за горами блудить... (Ди-
вить ся перед себе задуманий). — Дивно,
вже сорокять літ прослужив я на сцені,
а театр в ночі бачу нині мабуть
перший раз. Так є, по раз перший.
І як то дивачно виглядає, вонні-б його
з'їли. (Зближаєть ся до рами). Не видно

нічо... Ну, будку суфлера ще можна роз-
пізнати і льожу рецензентів, місце кри-
тика... все проче одна темрява. Чорна,
бездонна яма, неначе могила, в якій кри-
єть ся одна смерть... Брр! Як студено!
Із саді дуге немов з негтів комина... Се
місце як раз одвітне до того, щоб ви-
кликати духів! Моторошно, чорти-б
се побрали... По спані гонять мурашки...
(Кричить). Єгорка! Петрушка! До-ж ви
попропадали дїтяти? Господи, що-ж се я
зачав нечистого згадувати. Ах Боже! І
не кинути-б мені снх слів, не кинути-б
мені пия, та-ж я вже старий, приходить
пора вмирати. На 68. році життя ходять
люди на утренью, на смерть задять ся а
я... О Господи! Нечисті слова на язичі,
пика запита і кльовнівський одяг... Прямо
гідко дивити ся. Піду швидше пере-
брати ся... Погано! Справді, якби тут
прийшло ся пересидіти цілу ніч, то можна
би вмерти зі страху. (Встає і йде до
своїї убиральні; рівночасно в дверех край-
ньої убиральні показуєть ся в глибокій сцени
Микита Іваніч в білому халаті).

II.

СВЕТЛОВИДОВ: (Побачивши Микиту
Іваніча, кричить агерражесений і постукає
о крок назад). Хто ти? Чого хочеш?
Рого пукаєш? (Дубає ногами). Хто ти
такий?

МИКИТА ІВАНІЧ: То я!

СВЕТЛОВИДОВ: Хло ти?

МИКИТА ІВАНІЧ: (Наближаючись
швидко). То я, я... суфлер, Микита Ів-
аніч... Васильку Васильовичу, то я!

СВЕТЛОВИДОВ: (Знесилений опу-
скаєть ся на табурет, важко динє і дро-

жить на цілому тілі). Мій Боже! Хто
такий? Ти, Нікитушка? Ти чого тут?

МИКИТА ІВАНІЧ: Я звичайно по-
чую тут з убиральних. Тільки прошу вас
горячо, не скажіть сего Алексєєви Тома-
чови... В мене нема иньшого місця, щоб
переночувати... вірте мені. Пробірі!

СВЕТЛОВИДОВ: Ти, Нікитушка...
Мій Боже, мій Боже! Викликали мене
шнейайцять разів, подали мені три вітки
і ріжні дарунки... всі були захоплені і
анї живій душі не прийшло на гадку
збудити п'яного старця, щоби відвести
його домів... Я старий чоловік Нікитушко.
Маю 68 літ... Я хорий. Мій ум мотаєть
ся... (Припадає до руки суфлера і
вибухає плачем). Не відходи, Нікитушко...
Я такий старий, такий немінний, я мушу
умерти... Ах то страшно, страшно!...

МИКИТА ІВАНІЧ: (Сердечно із по-
шаною). Вам би Васильку Васильовичу піти
до дому.

СВЕТЛОВИДОВ: Не піду! Не має
в мене дома, ні, ні, ні!

МИКИТА ІВАНІЧ: Господи! Якто
невже ви забули й те, де мешаєте?

СВЕТЛОВИДОВ: Не хочу до дому!
Там я сам один... Там нема в мене ні-
кого! Не ждуть на мене, Нікитушко анї
своєнки ні жінка, анї діти... Сам я, як
вітер на воляному полю... Умру і ніхто
мене й не споняме... Лишно мені самому...
У мене дома нема нікого, хтоб мене огрів,
попестив і положив до ліжка... До кого
я належу?... Кому я потрібний?... Хто
мене любить? Ніхто мене, Нікитушко
не любить!

МИКИТА ІВАНІЧ: (Крізь слюзи).
Публика вас любить Васильку Васильовичу!

линьській. Щоби привернути в державі лад, назначило рос. правительство за підбурюване селян до протизаконних рухів гривню в квоті 500 рублів а евентуально вазнацю до 8 місяців. Се ще велике питання, чи ті средства допоможуть що, передовсім тоді, як розпочнуть ся роботи в полі. Пошана до царського правительства і его органів пропаде вже і між мужицтвом. Ось до Волковиць (полтавська губ.) — як пишуть до 27. ч. „Селянина“ — прийшли відозви Р. У. П. про петербурську різню. „Сільський робочий люд був дуже обурений на царя і у веділю 2./II. ст. ст. зібрав ся з цілого села, навіть з сусідніх сіл прийшов дехто, неначе на сход. Прочитали голосно відозву Р. У. П. і постановили, як сказано у відозві, „що кров пролила ся між царем і народом і що не має більше у нас царя“. Тому ні царя, ні ніякого царського начальства люди більше не повинні слухати, ні признавати, бо вони є вороги робочого людю, і не платити їм ніяких податків. Ті, що були на зібранні з сусідніх сіл, взяли з собою до дому тих відозв Р. У. П., щоб у себе дома теж зібрати такі самі зібрання і так само постановити. Коли про се довідала ся поліція, то страшенно перелякала ся. Приїхав становий з десятилькими бігали по цілому селу і допитували ся, що і як було, та люди їм навіть і відповідати не хотіли, бож було ухвалено — „не признавати царського начальства“.

Політичний перегляд.

Австрія. Найважливішою подією австр. політики се димісія „вічного“ міністра оборони країної, бр. Вельзерстаймба, що перетривав вже з тузин ріжних кабінетів. Монарх відпускає его в „ласці“ але доволі холодним письмом відручним. Его димісія мала впасти жертвою мадярських затій на армію. Наслідком димісіонованого міністра іменував цесар ген. Шенайха, ком. корп. в Йозефштаді. Рівночасно перекладають ся поголоски про реконструкцію кабінету Гавча. Дершата мав би увійти до него як представник Німців, др. Пацак як представник Чехів. Др. Форшт мав би стати крім сего міністром торгівлі, а відомий др. Бобжинський міністром просвіти. — На початку нинішнього засідання парламенту представив президент міністрів Гавч новоіменованого міністра краєв. оборони Шенайха. Відтак розпочала палата де-

бату над внесенем Дершати, щоби установити окрему комісію, яка би вяснила наші відносини супроти Угорщини.

Угорщина. Ситуація на Угорщині все ще така сама, як була зараз по нових виборах. Авдиченці всіляких визначних угорських політиків у цесаря не довели доси до ніякої зміни. Велику сенсацію викликала стаття Кошута, поміщена в одній з мадярських газет, в котрій він доказує, що справа мови в команді у войску належить до угорського законодавства і що Мадяри мають право призволити контингент рекрутів і ухвалити бюджет, або й відмовити того, скоро жадання і права народу не будуть узгоджені. Кошут сердить ся на Хорватів і їх посла Томасіча, котрий на авдиченці у цесаря сказав, що скоро би в команді у войску була заведена мадярска мова, то Хорвати зажадають хорватської команди. Кошут каже, що Хорвати забувають на те, що Мадяри виборили свободи і для них, а їх посол тепер представив цесареві команду у войску як вавилонську вежу.

Італія. Король прийняв вже димісію Джіолітто і поручив Фортісові зложити новий кабінет. Після інформацій часописних склад нового кабінету вже готовий. Фортіс із текою президента і обіме ще внутрішні справи, Тітоні, Педоті, Мірабелло, Люцаті, Мажорано і Конкеті задержать свої портфелі.

Кошти русифікації фінляндії.

Ось тут кілька цифр, показуючих, якою ціною приходить ся Фінляндцям платити за свою русифікацію.

З рахунків фондів фінляндської управи виходить, що підчас фінансових періодів 1898—1900 і 1901 до 1904 видатки на адміністрацію в Фінляндії постійно зростали. Сей приріст, котрий з р. 1898 до 1900 виносив 1,455.000 марок, підніс ся в роках 1901 до 1904 до суми 3,235.000 марок. Адміністративні бюра пожерли за перший період 250.000 марок більше чим в попе-

редних роках, а за другий ще о 728.000 марок більше. Управителі департаментів і секретаріати префектур в р. 1898 до 1900 брали лишень 81.000 марок, а від р. 1901 до 1904 запотребували надвишку 644.000 марок.

Кошти удержання поліції відразу зросли до 313.000 марок, а відтак дійшли до суми, яка перевиснула 423.000 марок, що в щасливих роках перед 1899 р. вповні вистарчали на удержане ладу. З надзвичайної каси, відданої до диспозиції російського неправого губернатора Nyland-у побирає поліція в Гельсінгфорсе місячно 400 марок і більше титулом „на біжучі видатки“. Наколи визначена квота не вистарчає, що часто трапляє ся, можуть они легко дістати додатки зі сенату, який добре поінформований про всі справи заходячі поміж губернатором а шефом поліції.

Жандармерія, чужа власть в краю, спотребувала 660.000 марок. Кошта цензури зросли в згаданих періодах о 15.000 і 56.000 марок.

Коли фінляндську міліцію знесено, можна було сподівати ся, що і видатки на військо через те зменшать ся. Так ні... Фінляндія мусіла протягом сих років причинити ся сумою 1,423.000 марок до видатків на військо державного скарбу. Сі гроші то так як би украдені з каси фінляндської управи.

Наконець, щоби усунути свої креатури від усякої контролі, постановив Бобріков зовсім неправдо, що адміністративні функціонари можуть бути суджені тільки за дозволом їх зверхників. Завдяки такій ненарушимості, усякі урядники а іменно губернатори могли безкарно вести найріжнородніші експлоатації.

Коли безличність губернаторів стала зростати, а часті неправильності в бюрах префектур грозили місцевій адміністрації цілковитою руїною, апеляційний трибунал в Або зажадав від сенату повномочия на обжаловане шефів бюр префектур в Гельсінгфорсе і Віборг, губернаторів Кайгородова і Мяседова обох за над'ужите власті.

Венцель Галельштам.

Росія й Японія.

Постійні події викликали загальну радість в Японії а передовсім у Токіо. Та поза величавими походами із патріотичними піснями і окликами „банзай!“ на устах не забувають Японці на те, що перед ними стоїть ще велика задача, як Росія не забачає мира. Після інформацій берлінського „Local Anzeiger-a“ формують Японці із великим поспіхом нову армію. Не знати даше, чи вона призначена до Манджурії, чи до області Владивостока.

Віденський амбасадор японський в розмові із одним диванікарем заявив, що думки, неначе Японці виснажені послідними борбами вже не будуть могли даліше воювати, є зовсім без основи. Зараз по перших трох місяцях війни та по перших японських побідах розширювано думки, що Японія вже не зможе довго держати ся, а при тім вказувано на недостачу гроша. Тимчасом Японія держала ся, і буде даліше держати ся, а ось недавно ухвалив японський парламент на цілі воєнні містора міліярда ен, а се вистає до цвітіння 1906 року.

Не можна також говорити про недостачу жертволюбності японського народу або вичерпане заграничного кредиту. Що до евентуальної недостачі жовнів, то амбасадор звернув увагу на те, що Японія має тільки мешканців, як Австро-Угорщина. Також і організація її війська є зовсім подібна до австро-угорської, отже на случай війни може все поставити 1,300.000 людей. Те число зовсім опрокидає ложні припущення що до недостачі жовнів.

Вкінці вказав амбасадор на те, що відмінно в як в Росії, уважає ся теперішня війна в Японії за народну і не має таких жертв, аби їх нарід японський не зробив, щоб лише добути побіду.

Бій під Мукденом, найбільша і найстрашніша борба за послідних сто літ покінчила ся нечужим погромом Росії. Винув за него приписують головню Куропаткінови навіть такі прихильні Росії, як б. полк. Гедерс военний справознавець „Berl. Tagblatt-y“. Розуміє ся, що проти Куропаткіна звернула ся й російська публична опінія, як лише дозволено російській пресі писати про мукденський погром, бо довгий час треба було мовчати, щоб не неувати масиць! Куропаткін телеграфує, що его „армія уступає на позиції з гори визначені“. Се значить хіба, що після его воєнного плану має бути его армія вічно побивана, бо загалом відомо, що тепер рештки російської армії гірше чим здесятковані, потерпівши необчислимі страти в людях і війську, втративши вже і Фушун добивають ся із усіх сил до Теліну, а там прийде до нового бою, якого вислід хіба не підлягає ніякому сумнівови...

СВЕТЛОВИДОВ: Публіка відійшла, спить, забула про свого надворного весельчака!... Ні, ні, мене ніхто не потребує, ніхто мене не любить... Нема в мене ні жінки, ні діти...

МИКИТА ІВАНИЧ: Ах, за сим нічого жалувати!

СВЕТЛОВИДОВ: Але-ж подумай, що я чоловік, що живу, що в моїх жилах плавне кров не вода... Я Нікитушко, дворянин і то з гарного роду... Заким же я не впадо до тої ями, був у війську при артилерії... Коли-б ти знав, який з мене був стрункий та гарний молодець. Якій я був чесний, хоробрий і палкий. Мій Боже, деж-то все подло ся?... Де подів ся той час? Нікитушко, а що з мене за актор був після сего? Га, га! (Встає і огираєть ся на рамки сфлєра). Деж те все зникло, де ті часи? Як я поглянув нині на ту відхлань, то згадав все!... Та відхлань проковтнула 45 літ мойого життя, а яке то було життя! Дивлю ся у відхлань і стає мені перед очима все аж до найдрібнішої чертви. Жар віку молодечого, віра, запал і любов жіноча. Ах, ті жінки Нікитушко!

МИКИТА ІВАНИЧ: Вам Василю Васильовичу ціти-б спати!

СВЕТЛОВИДОВ: Тоді, як я був ще молодим актором, як тільки зачав впадати в запал, полюбила мене за мою гру одна дівчина. Була гарна, струнка як тополя, молода, невинна, чиста і палка як літна зоря. Погляд її голубих оченят, її чудовий усміх розяснив би найтемнішу ніч. Фалі морські розбивають ся о скали але об фалі її волосся розбивали ся на-

віть скали, ледівці, сніжні лавіни. Пам'ятаю, як раз стояв я перед нею, як нині стою перед тобою... Була тої днини гарна, як ніколи перед тим, а погляду, який тоді на мене гляділа, не забуду навіть в могилі... Любов, оксаміт, глибокий блеск молодості! Отуманений, ошоломлений, паду перед нею на коліна і прошу о мое щасте... (Далше говорить придавлено голосом). А вона... вона сказала! „Покиньте сцену! Покінь—те сцену—ну!“ Чи розумієш? Вона могла любити актора, але його жінкою не могла стати — ніколи! Пам'ятаю, тої днини грав я якусь гаду, смішну роллю... Я грав і чув, як отвиряють ся мої очі... Я зрозумів тоді, що нема ніякої святаї іпстуні, що все є обманом і ошукою, що я — невільником, забавкою чужої прихли, блажен, нічо! Тоді зрозумів я публіку! Від того дня вже не вірив я ні оплескам ні лавровим вінкам ні западкові... Так Нікитушко, публіка бе мені брала, платить по рублевці за мої фотографії, але я сам для неї чужий, я для публіки лиш грязню майже те саме, що коката!... Вона хоче познакомити ся із акторами лиш ради, пустої слави. Але ніхто з неї не зникнуть ся так дуже, щоби віддати мені за жінку свою сестру, чи дочку... Я більше їй не вірю... (Опадає на табурет). Не вірю їй більше!...

МИКИТА ІВАНИЧ: Як ви виглядаєте, Василю Васильовичу! І мені також нагнало страху... Підем до дому!... Прошу, ходіть, будьте ласкаві!...

СВЕТЛОВИДОВ: Тоді спала мені позада з очей... я провидів... І дорого

коштувало мене те провиджене, Нікитушко! По тій історії з дівчиною блукав я довгий час без толку, жив довлячись, а не бачучи нічо перед собою... Грав ролі весельчаків, ідних насмішників, строїв дурня, розледашував ума, а я був артист, в мене був талант. Я талант законав, я став ординарний свій зиск зловив, втратив образ і подоби Боже... Ох, та чорна яма пожерла і проковтнула мое я! Давнійше не відчував я сего, аж нині, нині коли проснув ся, оглянув ся і побачив, що за мною лежить 68 літ. Лиш перед хвилиною побачив я, що я старий. Пісня скінчена! (Риде). Пісня скінчена!...

МИКИТА ІВАНИЧ: Василю Васильовичу! Батьку мій, голубячку... Заспокойте ся лиш... Пробіг! (Кричить.) Петрушка! Сторка!

СВЕТЛОВИДОВ: А якби ти знав, що за талант, що за сила в мені дримала! Не можеш собі того уявити, яка дивчина, скільки чуття і грації, скільки струн... (Біжить в груди) лежить похованих в тій груді! Можна задунити ся!... Ти старий слухай!... Зачекай най захопай духа. Ось хочби із „Годунова“:

Минне Грізного тінь усинювала
Димитрієм з гробу назвала,
Кругом мене народи розбудила
Та Бориса в жертву ми дава
Царевич я. Досить! Вже й стид мені
Тій Липці гордій до стін хилитись!...
А що зле? (Живо). Зажди а се із „Короля Ліра...“ Чи пам'ятаєш — небо чорне, дощ лить ся, боють громи ррр, бли-

скавці ши-ши-ши... Небо ціле огнистими пасмугами палає, а король каже: Вий вітре так, аж губа хай ти трісне [вий, дуй!]

Урвіть ся хмари землю залийте
І неж високі потоком вкрийте
Ураз з хоругвами! І вміло влучайте
В старизні дуби! Удар же перуне, —
Що все ти на світі стрясаєш, —
В посивіду голову мою.
Удар і пробий всевітнью криву
Знівеч форми усієї природи
Знищ разом усяке насінє,
Що творить людину невдячну!

(Нетерпеливо): Скоро, скоро, слова весельчака! (Дубає ногами) Слова весельчака, скоро, скоро! Не маю часу на траченє, скоро!

М. ІВАНИЧ (впадаючи з роллю весельчака): „О кузине, сиди під дахом є ліпше, чим продирати ся корчами у зливу. Добрий кузине, увійди до середини, будь покірний, погоди ся з твоїми доньками; бо то є ніч, а вона не має милосердя ні для мудрців ні для весельчаків“.

СВЕТЛОВИДОВ: Вий, ційой, гуди й шуми дощем! Доньки мої ні вітер, ні буря. Вам зворосте не закидаю. Горю за жити ще — я вам не дав Своїм дочками я вас не звяв.

То є сеча, правда? То зоветь ся талант! Сеча щось, ще щось подібного мушу найти, щоб розтопити ледя в старих грудях! Візьмемо щось (сміється) щасливого! із „Гамлета“... Ну, а за-

Ген. Куропаткін не хоче вже мабуть проводити тим останнім боєм, бо — як доносить до парижських деньників із Петербурга — переслав до царя телеграфічну прохоту, щоб увільнив його із становища начальника воєводи в Манджурії, бо почуває ся морально і фізично утомленим! А треба признати що ген. Куропаткін поводив ся особисто дуже хоробро. — Ген. Сухомінов заявив готовість обійняти провід над воєнними операціями в Манджурії під услівем, що вел. кн. Николай Николаевич стане головним командантом. В суботу відбула ся в Петербурзі воєнна рада, що мала порішити відлік Куропаткіна. На тій раді порішено замовити мільон шаринелів для зазначення, що війна буде ведена даліше!... Перел воєнним судом стане незабаром і ген. Штесель за здачу Порту Артура і ген. Гріппенберга за непослух супроти Куропаткіна і опущене поля битви. Тепер виявляє ся, що до японської побіди причинив ся не мало саме ген. Гріппенберг, вляпавши, кільки е у Куропаткіна війська. Він у своїй жадобі замітив, що Куропаткін маючи ще 60 батальонів резерви не дав поміч його 62 батал. битим недавно Японцями. Ся енуціяція дійшла вів до Ояма і він з'орієнтувавши ся про сили російські розпочав свої геніальні операції.

І так стане перед суд ген. Штесель, Гріппенберг, Куропаткін, а хто мати ме право судити їх, зглядаю хто переведе суд над тими, що навели на Росию єю страшну війну, яка пожегла тільки жертв, від яких стигне прямо кров у жилах?!

Докладного числа обопільних естрат ще не знати. Та вже сам Куропаткін телеграфує, що від 26./II. до 11./III. перевезено лише ранених 1190 офіцерів і 46.391 рядових! „Daily Express“ доносить із Токіо, що російські естрати виносять 60.000 вбитих, 100.000 ранених і 50.000 полонених; даліше здобули Японці 90 армат пілних а 51 тяжких. Після доносення Райтера із Токіо оцінює Ояма втрати японські на 41.000. Кольєсгу полонили Японці цілу російську коломну, що втікала над рікою Пуго. Над рікою Шаго втратили Росіяни 90.000. Урядово стверджене число російських полонників виносило до 13. с. м. вже 40.000.

Маршалок Ояма доносить: Росіяни полишили на боєвищі 26.000 трунів. Ми здобули: дві хоругви, около 60 пушок, 60.000 карабінів, 150 возів амуніційних, 1000 вагонів, 200.000 набоїв гарматних, 25 мільонів патронів карабінових, 15.000 коку збіжжя, 55.000 коку на пі, 45 миль (англ.) шин для пілних залізниць, 2000 коней, 23 возів з мапами, 1000 возів з одінем, мільон радий хліба, 70.000 тон топлива, багато худоби, шатра, знаряддя, дроты, етовни телеграфічні, ліжка і т. д.

Кореспондент бюро Райтера при головній квартирі ген. Куропаткіна доносить дня 9. с. м.: Відворот Росиян з над ріки Ша відбув ся дуже добре. Тепер стоять всі сили Росиян на півночі від ріки Гун. Куропаткін, здає ся, уй-

шов швидко безпечною обступленню. Він уратував всі пушки і вози дівого крила і майже всі з над ріки Ша. Войска японські перейшли вчера через ріку Гун, а нині переломили російську лінійю около 10 миль (англ.) на захід від Мукдена та розділили войска російські на дві частини. Часть японського центра по сунула ся в північно-західнім напрямі від Фуншуна. Одинока дорога до відвороту, ведуча на північ, єсть простір більшє менше на 6 миль (англ.) широкий між залізницею а гостинцем, котрі тепер відтяти.

До „Daily Telegr.“ доносять з Токіо: Росіяни взяли з собою насильно хінського ген. губернатора Мукдена підозріваючи его, що він діяв в користь Японців. Страті армії ген. Оку в останніх борбах виносять 15.000 людей.

Могила І. Котляревського.

„Южний край“ напечатав в 8174 числі із 6. VIII. 1904 ось таке письмо д. Василя Іванова п. з. „Благодарність потомства“: 30. августа минувшего року вся интеллигентна Украина съезжалась съветский факт в истории украинской литературы — відкрили в Полтаві пам'ятника звисному українському поетови І. Котляревському.

Природно, многочисленні почитатели поэта, які зібрали ся на се торжество в Полтаву, побували і на його могилі.

Интересно знати, в якім виді застали вони тоді ту дорогу для них могилу і поставлений на ній пам'ятник?

Невже-ж в такім же дійсно страшнім виді, в якім находит ся місце вічного упокоєня любого українського поета було воно і в дану минуту.

Прямо навіть очам своїм не віриш, читаючи слідуочу газетну замітку:

„Намогильний пам'ятник поэта обновлено, приведено в більше або меньше відповідний порядок, в округ построено невеличку біленьку огорожу“. Но діло в тім, що кладовище від Катерининської улиці цілком не огорожене, і пам'ятник таким образом находит ся коло самої дороги, відділеної від неї невеличким окопцем; окопець служить у самого пам'ятника (лячно сказати) за „відходове місце“ — правдоподібно для молодців кладовища (щось а la босяки) і проходячої мимо простонародної публіки. Не досить

того що рів, але і сама огорода кругом пам'ятника поета обернена в таке же саме „відходове місце“, так що від смороду і чувства обридженія многим не стане сил підійти до тої сьвятої України..

Куда же однако глядять полтавська городська управа, яка в минувшій році принимала таку діяльну участь в торжестві відкрити пам'ятника Котляревському?

Невжеж не дістає средств, щоб огородити кладовище в тім місці, де находит ся могила славного співача України і вибавити ту дорогу могилу від яркої хотай очевидно і безвідомої наруги?

О „бладарне“ потомство!
Самферопіль, 17/30. августа 1904 г.).
П. Волоосенка.

*) Из причин від редакції незалежних печатаємо сї стрічки аж тепер. Їх зміст є одначе такий, що задіє до живого кожного сьвідомого Українця, і є актуальний ще й тепер. (Пр. Ред.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. марта 1905.

Проти указу із 1876 р. Комітет міністрів постановив був засигнути оціні харківського й київського університету та петерб. академії наук і київського ген. губернатора в справі звисного указу із 1876 р. Комітет професорів київського університету вже заявив ся проти всяких обмежень для української мови. Рада харківського університету вибрала вже для сї справи комісію із одинадцяти членів, що уособлювала ся, вибираючи головою пр. Н. Сумцова (Українця). Можна надіятись, що згідну оціню із університетом київським видасть і харківський і Академія наук. Питане лише, чи есентуальний ворожий а тоді крайню противний здоровим зміслом голос мів. ген. губ. Клайгельса не заважить більше чим голоси науки... Тепер же в Росії більш значить нагайка чим книжка.

Подорож в цілях наукових. Із поручення краевого відділу виїхав директор краевого шпиталю прав. сов. д-р. Володимир Филинович в товаристві із краєвим надком. будівництва Хорватом до Відня а звідти до Німеччини, щоби ознакомити ся із будованем і уладженем тамошних модерних лічниць, та щоби відтак добутокм своїх студій послужити при розширенню краевого шпиталю і задуманих будівлях шпиталів провінціоніальних.

Пожежа в краєвім правительстві. Вночі із суботи на неділю о годині 3-ій появили ся перші полумінні

язики над тутешнім краєвом правительством. Одначе огонь ятрив ся під потрійним дахом вже з кількох годин між старими актами, що находили ся на стриху, а погашено его аж на другий день. Пожежа знівечила дах і ціле его вилане; в богато міснях попропалювали ся повали, так що в богато бюрах на II. поверсі годі урядувати. Для рахункового відділу вже наймлено нове приміщенє при ул. Славного. Тепер мабуть при репарації будівлі підвисяють будівлю краєв. правительствна о ще один поверх, перед чим досі здержувано ся, головню не хотючи руйнувати даху. Спалені акти не представляють ніякої вартости. Загальна шкода заподіяна огнем виносить около 100.000 кор. і була, як всі державні будинки, незабезпечена. Характерно також, що при ратюванню годі було найти в будинку потрібних драбин... Причиною огню були мабуть іскри, що дістали ся якось день перед тим на стрих підчас випалювання коминів. Підчас огню находив ся в своїм поміщенню краєвий президент і его збуджено аж по розбитю шкляних дверей. Присутних троє дїтий перевезено до готелю центрального, а на другий день примістили ся они у рос. конзуля. Др. Бляйлебен був при огні до ранка, а по однодневім побуті в готелю центральнім вже сировадив ся назад до свого помешканя. Сюди приїхала на телеграфічну вістку про огонь також і президентова, що гостювала в Праї.

Кн. Фердинанд болгарский машиністом! Парискі часописи доносять, що кн. Фердинанд болгарский, вертаючи з Лондону зглядаю із Кале, перебрав ся на станції Аббевіль в одиі робітника і ставуши на локотіви біля машиніста, повів потяг до Парижа. Персонал болг. агентури дипломатичної в Парижі важкав князя на північній двірці і, не мало здивував ся, що, як почот пануючого опускав салюновий вагон, то князь задимлений в робітничій блюзі зійшов з машини, обдарувавши свого товариша подарожи. — Не знати лише чи той дарунок вирізняв кару, яка повинна спасти на машиніста, що припустив до машини чужого чоловіка, розуміє ся, як ся ціла історія не є звичайною каткою.

Еміграція до Америки. Через Гамбург і Бремен виїхало в лютім 6. р. до Америки 31.047 людей (за той сам час виїхало тамтого року лише 15.646 людей). Від нового року виїхало до Америки 55.579, із чого третина припадає на Австрію.

Непорозумінє. На балю масковім, що відбув ся в Будапешті вночі із 7-го на 8-го с. м. лучила ся кривава пригода. Одна дама із за своєї краси звертала на себе увагу загалу. З між него виділювали ся найзавзятійше три адопатори, які прямо потратили голови. Та при здемаскуванню показало ся, що та гарна дама се перебраний столарчук Іван Антоль. Отсе відкрите звело трох адопаторів в таку дику розпукку, що в првотуні люти закололи Антоля ножами на смерть. Читаючи сю пригоду, годі не згадати на новелю „Маскарада“, яку ми печатали недавно в фейлетоні.

Легат. Проф. Черня в Гайдельбергу призначив 100 тисяч марок на річ інституту для дослідів над недугою рака, що має вже незабаром повстати в єім місті.

Оповідісті і іменованя:

Із тов. укр. студ. „Січ“. В середу д. 16. с. м. відбуло ся в льокалі товариства відчит т. Ярослава Весоловського „Про хвилі суспільного перелому“. Початок точно о год. 1/4 на 9. Вступ вільний. Гості пожадані. — За научний кружок В. Домбровський.

З краевого правительствна. Міністер внутрішних справ іменував д. 11. с. м. прав. конценіста д-ра Льва Схап. к. повітовим комісарем при ц. к. старостві в Вишніці.

Взірцеві статуту консумційних снілок видала „Селянська Каса“. 1. примірник коштує 40 сот. Замавляти треба просто з „Селянської Каси“. Звертаємо увагу всіх інтересованих, що лише сї статуті відповідають принципам законним і практичним потребам. — „Селянська Каса“.

чинаю... В котрім би місці? так, тут... (Прибирає поставу Гамлета). „Ага ту є також і флетист! Подай мені твій флет, (до Микити Іванича). Здаєть ся мені, що за близько за мною слідуєть“.

МИКИТА ІВАНІЧ: „Вірте мій князю, що то має свою причину в моїй любові до вас і в моїм привязанню до короля“.

СВЕТЛОВИДОВ: „Я не зовсім добре розумію. От краще заграй мені що на флеті“.

МИКИТА ІВАНІЧ: „Не можу мій князю!“

СВЕТЛОВИДОВ: „Спробуй лиш!“

МИКИТА ІВАНІЧ: „Дійсно, мій князю, неможу!“

СВЕТЛОВИДОВ: „Пробіг, но грай же раз!“

МИКИТА ІВАНІЧ: „Алеж я зовсім не вмію грати на флеті“.

СВЕТЛОВИДОВ: „Ах се рівно легко, як брехати. Візьми лиш оттак флет до рук, приложи його до уст... так... палльй положи тут і заграє!“

МИКИТА ІВАНІЧ: „Я не вчив ся ніколи“.

СВЕТЛОВИДОВ: „Тепер осуди сам, за кого ти мене маєш? Хочеш грати на моїй душі, а не потрапиш виграти найменшої мелодії на тій марній дудці. Чи ж в гірший від того флету? Бері ме-

не за кого хочеш, можеш виправді мене драгувати, але бавити ся мною не можеш!“ (Смієть ся і плескає). Браво, біс, Браво! Деж тут у біса старість. Я зовсім не є старий, то лож, бредня. Сила бе зі всіх жил неначе вода у водограю. То молодість, сьвіжість життя! Де є талант, Нікитушко, там нема старости! Нікитушко щож ошалів чи зачумів? Чекай нині увійду в настрій... О мій Господи Боже!... Тепер слухай скільки ніжности, жалосливости, музики в отсих віршах! Пет! Тихо!

Тиха ноче українська...
Небо ясне, зорі сяють,
Річка котить фялі сонні —
Між лозами шепіт чути...
(Чути голосне трісканє дверима).

МИКИТА ІВАНІЧ: То мабуть прийшли Єгорка і Петрушка... Талант, у вас, Василю Василевичу, талант!

СВЕТЛОВИДОВ: (Звертаючи ся в сторону, відки чути залаз, кличе). Сюда соколи мої! (До Іванича). Ходім перебрати ся. Нема ніякої старости, те все дурниці, галіматиє... (Смієть ся весело). А чогож ти плачеш? Мій ти добрий, малый дурню, чож ти розустив плаччи? Се не гарно! То справді більше, чим погано! Но, но старик, хто-б там давив ся так понуро? По що глядіти так сумно?... Но, но... (Цілує його пі словами). Не треба плакати... Де є штука і талант,

там нема ні старости, ні самоти, ні слабости, навіть сама смерть доконує свого діла лиш до половини... (Плаче). Ні, Нікитушко, одначе наша пісня вже скінчена... талант? Який з мене талант? Я хіба витиснена цигрина, бурулька, заржавілий цвях, а ти — ти є старим театральним щуром, суєзером... — Ходім. (Ідуть). Який я талант?... В поважних штуках грати-б мені хіба ролю Фортімбраса, а й до неї я вже троха застарий. Пам'ятаєш сей уступ з „Отелля“, Нікитушко:

Працай вдоволене і ти прелюбий спокою
Працай, пернате війско, горді битви.
Працай, і ржучий коно й труби й сурми
І духодвижні гримі бубни й флєте
І королівський естагу і все шаню,
Тиха гордосте, пригоди й славо!

МИКИТА ІВАНІЧ: Талант, їй Богу талант!

СВЕТЛОВИДОВ: Або послухай отсего:

Іду з Москви; вже я не гордий лицар той,
Не ним вже я тепер, тож проч з відсіля йду.
Тікаю в сьвіт і позад себе не гляджу,
Собі шукаю захорони й нільги жду,
Я-ж тільки ран зазнав.
То-ж гей, коня сідлай!

(Відходить із Микитою Іваничем).
Поволи спадає занавіса.

Оголошення Кас райфайзенських.

Перші загальні збори новозаснованої „Каси позичкової і шадничої для і громади Зеленева стов. зареєстрованого з необмеженою порукою“ відбудуться дня 26. марта 1905 о 11-ій год. переї. пол. слідуєчим порядком: 1. має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікові зложити до шадниці каси; має ся установити речинці виновідження для вкладок шадничих і речинці платності відсотків від вкладок шадничих; має ся установити яку найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стону процентову для вкладок шадничих і для позичок (§§ 52 в—е, 59, 63, 65); 2. має ся ухвалити, що робити з лишиними в касі грошми і як роздобути потрібних для каси гроший; 3. ухвала в справі запомоги краєвої; 4. вибір каспера, і означене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж); 5. ухвала кілько має бути членів в радї надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51), — *Юрій Луцукенко*, начальник.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ упршає в послідне веїх тих Вп. Панів, що замовили і одержали „Словар“ проф. Ом. Поповича, аби зволити за него вирівнати належитість.

КАЛЕНДАР
„Рускої Бесіди“
 коштує тепер лиш 40 с.
 а з пересилною поштовою 50 с.

Найліпші насіння
 пвїтів і всякої огородовини висїлає
 Торговля насінн Якова Кофлера в Залїщиках.
 Жадайте цїнінки від него. Висїлає їх даром і оплатно. 16 (1—2)

Хочете здоровий харч, ретельну услугу і добру станцію получити?
 Зголосїть ся до Маїка при ул. Рускій ч 26. а все те там пайдете.

Друкарня „Рускої Ради“
 виконує
всілякі роботи друкарські
 скоро і дешево.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми вже при ул. Шапський ч. 16 10 (2—12) с. п.

« **РОБІТНЮ і СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦІЙ.** »

Маємо на складі **костюми, загортки, жакети, плащі** і убори дїточі.
 Все те найновїшого крою і по мїрних цїнах,
 Замовленя після мїрїї бажаня виконують ся сейчас.
 О численні відвідини упршаючи лишемось з глибоким поважанем **Кад і Рудель.**

Перша, буковинська
 спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење
ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологїчного ремесельного музея у Відні, і записаного судового анатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновїшого крою для пань, панів і дїтий.
 Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкїр.
 При замовленях я провінїції пожадане, аби прислати зужитий черевиц на мїру.
 Чернівці
 ул. Руска II, а Фїлія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).
 7 (—)

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляя Вп. Публику, шо надїшли весняні артикули в великій виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Піхлер і Сини в Грацу, П. Лидице в Алемсандрії. Склад ріжнородних фабрик з фїлцу, льодену, бобріві, чорні і у веїляких модних краєках. Цилїндри і кляєк-послїдня новїсть.

Парасолї від сонця і дощу. Еп tout сая чистїшовкові з наймодїйшими ручками. Чорні (гаранція через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на оден рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17.— Такї самї у веїх модних краєках. Цигарницї і прочї подібні артикули після послїдної моди. Парасолїки дитинячі в найбільшїм виборі. Парасолї від дощу, для панів пань і дїтий.

Шапки для дам, панів, дївчат і дїтий до гри Геповіс і т. д. п. ужитку у великій виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамскї сїтки, паньчохи для дїтий найліпшїй вирїб, сїткові кафтанїтки, зарукавочки у веїх модних краєках.

Конфекция. Убраня для дїтий Ceys, жакети і т. к.

Склад ц. к. упрвїліюваної фабрики товарів з альпаки і хїньского срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Я, Анжа Чіляк

58 (18—52)

завдячую власному випахови помади, через котрої уживане, зріст мого волоса дійшов до 185 см. довготи. Се є одинокє средство проти винаданя волоса, скріплює і приєпїшає его зріст віддає великі приєлуги панам, котрим їде о красні вуєс і бороду, запобїгає передчасному лїсенню і сивїню, взагалї чудотворна ся помада вертає волосам так на головї як на бородї натуральну полискую бавру. Дїлає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців. Цїна одного слоїка 1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цілий свїт за попередним надїсланєм гроший, або за посїллатою. Найліпше замавляти просто з фабрики:

Анна Чіляк
 Відень
 I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмїд і Фонтін.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ звертає увагу інтересованих, шо веїкі друкарські висїлає лиш за попередним надїсланєм надїсланої або за посїллатою.

НАЦЕЛЯРИЯ
 друкарні товариства „Рускої Ради“
 в неділю і свята від 1/11 до 1/1 год. по пол.

Учебник рільництва

для шкїл рїльничих і спорїднених закладів а також до ужитку для практичних рїльників
 уложив
Евгеній Жуковский
 директор школи рїльничої на Буковинї практичний рїльник.
 До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.
 Цїна 4 корон.
 При замовленях поштою, належить посилати 30 с. на порто. (—)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток
 Чернівці,
 ул. Руска ч. 8.
 8 (—)

Великий склад ДРУКСОРТІВ

(—) для шкїл народних, урядів парохїяльних так для гр.-ор. як і гр.-кат. дістати можна по дуже дешевїй цїні в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Велику фотографію

бук. руских послів із славної робітні ц. і к. придворного фотографа Багриновича висїлає франко за 2 Корони „Руска Бесїда“ в Чернівцях.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережені. — Рекламациі неоче-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 R. — с.
„пів року“	10 „ — „
„чверть року“	5 „ — „
„місяць“	1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і наданість за інсерат
платні в Чернівцях.

„Руска Каса“.

Загальні збори „Рускої Каси“ від-
були ся в неділю дня 12. марта с. р. о
години 6-й пополудни при досить чи-
сленній участі членів.

Збори отворив голова товариства
др. Ст. Смаль-Стоцкий і візав касиера
товариства п. Омеліяна Могильницького до
перечитання протоколу із послідних за-
гальних зборів, що становило першу
точку дневного порядку зборів. По від-
читанню і провіренню того протоколу при-
ступлено до другої точки дневного по-
рядку т. е. справоздання касового. З
огляду на се, що справоздане не дійшло
до рук всіх членів, відчитав др. Ст.
Смаль-Стоцкий ціле справоздане, а від-
так подав доволі вичерпуючу історію
розвитку сей каси і на основі даних спра-
вездання змалював її гарний теперішній
стан. З кінцем року 1903 мало товари-
ство 451 членів з 808 паями, в році 1904
вступило 133 членів з 193 паями а ви-
ступило 6 членів з 8 паями так, що з
кінцем 1904 року остає ся 578 членів з
993 паями. Так само вкладки щадничі
показують значний зріст, бо з кінцем
року 1903 було вкладок щадничих 80.065
кор. 81 с., в році 1904 вложено 119.647
кор. 68 с., а винято 91.704 кор. 89 с.
так, що остає отже з кінцем року 1904
108.008 кор. 60 с. З кінцем року 1903
позістало позичок 163.712 кор. 74 с., в
році 1904 дано позичок 154.437 кор.,
а звернено 83.818 кор. 93 с. так, що
у людей на позичках з кінцем 1904 року
лишає ся 234.330 кор. 81 с. Сі позички
ділять ся: а) на позички вексельні
143.007 кор. 50 с., б) на позички скрип-
тів 91.323 кор. 31 с. Фонду резервового
було з кінцем року 1903 5814 кор. 75 с.,
в році 1904 прибуло 2035 кор. 81 с.
так, що з кінцем 1904 року резервовий
фонд вносить 7850 корон 56 сотників.
„Руска Каса“ виробила собі своєю
розумною господаркою довіре у чужих і
своїх грошових інституціях. О сім свід-
чить значний кредит, який вона має. І
так значило товариство з Краєвого
Союзу кредитового 6000 кор., з товари-
ства взаїмних обезпечень „Дністер“ 2000

кор., з товариства „Селянська Каса“
35.580 кор., з поземельного кредитового
заведення 42.320 кор., разом 85.900 кор.
А вже найліпше свідчить о гарнім
розвою „Рускої Каси“ ся обставина, що
за час існування товариства каса оберну-
ла в себе 1.923.320 кор. 80 сот. Такий був
оборот касовий за вісім років. Коли
розважимо, що в самім 1904-ім році
оборот касовий виносив 930.011 кор.
26 сот., то будемо мати ясний образ
розвою товариства. Із сего рахунку
іменно видно, що в р. 1904-ім оборот
був майже такий за великий, як за 7
попередних років разом.

Чистий зиск товариства за рік 1904
виносить 4.293 кор. 41 сот.

Рада надзорча і відпоручник позе-
мельного заведення п. Фаерштайн, так
само союзний ревізор др. Лев Когут
провірили біланс, найшли все в най-
більшій порядку і се дає нам запоруку,
що каса розвиває ся солідно і веде ся
як слід. Переходячи до розділу чистого
зиску, зауважує, що в ній фігурує пер-
ший раз уділ на фонд пенсійний а то
з тої причини, що старшина на своїм
засіданню ухвалила стабілізувати касиєра
Ом. Могильницького а враз із тим і
призначила 4 проц. на фонд пенсійний
для урядників товариства. — Наша ка-
са при ще більшій грошовій засобі, мо-
гла сего року принести нашому селян-
ству незвичайні користи, бо з одної
сторони багато жидівських банків лікві-
дує ся, через се, що управляли хитру,
а до того ще невротай примуше се-
лянство шукати дешевого кредиту. Об-
булоб можливе, якби наша інтелігенція
вже порозуміла раз вагу своєї еконо-
мічної інституції і вложували свої ка-
пітали не по чужих банках але в нашій
касі. Всеж таки можемо мати повну на-
дїю, що каса при танім соліднім веде-
нню як досі, та при затягненню більшої
суми із краєвого банку (який не в довзі
ввійде в жите) сповняти ме свою зада-
чу як найліпше.

По сім справозданню розведено не-
звичайно оживлену дискусію, яку роз-
почав о. сов. Т. Матейко як голова над-
зорчої ради. В дискусії брали уділ ще
др. Т. Галін, надсов. В. Ясеницький і др.

Ст. Смаль-Стоцкий, уділюючи потрібних
висисень. Дискусію закінчено, ухвалюючи
внесені п. надсов. В. Ясеницького, силою
якого уділено старшині абсолютторії за
минулий рік адміністраційний.

При сій точці забрав слово і п. Грин-
щук і сконстатував факт, що число інтелі-
гентції вже значно зросло, а враз із тим
мусить іти і наше діло швидше вперед,
лиш треба, щоб вся інтелігенція брала
ся швидко до діла. Сего бажало ся і в
„Рускій Касі“, бо доси наї мужицькі
перемагають число наїв вложених інте-
лігентцією, хоч у неї є засобів грошових
хоба більше як у мужиків.

Вкінці приступили збори до розділу
чистого зиску т. е. 4.293.41 кор. і ухва-
лили дати 5% на добродійні цілі, з того
50 кор. на „Шкільну Поміч“ а решту т.
е. 164 кор. 65 с. на будову бурей „На-
родного Дому“; 30% т. е. 1288.20 кор.
на дивіденду, 20% т. е. 858.70 кор. на
адміністрацію, із чого потручено по мисли
§ 17, статута 527.40 кор. на доповнення
6-процентової дивіденди, 25% т. е. 1073.35
кор., 15% т. е. 643.82 кор. на тантєнми
й нагороди для урядників, 4% т. е. 171.74
кор. на новозаснований фонд пенсійний
функціонерів товариства а 1% т. е. 42.95
кор. на „Народний Дім“ в Чернівцях.
Після полагодження сєї точки дневного
порядку, замкнув голова товариства
збори, висловлюючи надїю, що руска пуб-
ліка стане обильніше складати свої
ощадности у „Рускій Касі“ як до тепер.

Політичний перегляд.

Австрія. На посліднім засіда-
нню парламенту ведено дискусію
над згадуваним вже нами внесенем
пос. Дершати, при чім пос. Дер-
шата, Лехер, Шенерер, Феррі,
Шайхер і Барайтер висловлювали
свої погляди на ролі, яку повинна
тепер відограти Австрія після
звісних подій на Угорщині. — В
комісії бюджетовій при титулі „Ви-

датки на цілі штуки і археології“
домагав ся посол Барвінський
належного запомогання руских ма-
лярів, що виставили собі перекону-
юче свідощтво послідною виставою
штуки. Оттому домагав ся, щоб їх
узгляднювано при надаванню запо-
мог і субвенцій. З окрема домагав
ся обильнішого запомогання наук.
товариства ім. Шевченка, що має
між своїми задачами також Zalo-
жене національної галерії маляр-
ської. В кінці домагав ся більшої
печаливости при консервованню рус-
ких археологічних пам'яток. Посол
Дупул домагав ся підвищення
субвенцій музичним товариствам
в Чернівцях і Сучаві та дбайли-
вости о удержане княжого замку
в Сучаві.

Росія. Цар іменував началь-
ником Кавказу бр. Воронцова-Даш-
кова. — Комітет міністрів покінчив
наради над справою толеранції су-
проти нехристиянських віроіспо-
відань.

Франція. Провідники орлеан-
стичної партії утворили лігу, у якій
згуртують ся всі прихильники кон-
кордату до борби з законом про роз-
діл держави від церкви.

Італія. Італійський міністер війни
має після берл. „Local-Anzeiger-a“
зажадати 200 міль. додаткових кре-
дитів на укріплене альпейської гра-
ниці проти Австрії.

Розрухи в Росії.

Перед вбійством Плевого чу-
ла ся саме така пригода як тепер

Грицько Коваленко Колом.

Настя.

(Після Альфреда Тейнсона).

Богатий дід Охрім мав гарний хутір.
Жили там з дідом Настя і Максим.
Максим був син-одинок у Охріма,
а Настю-сироту малою взяв
до себе дід, і виросла у його.
Дививсь на їх Охрім і часто думав:
„Добро було-б, коли-б їх спарувать!“
Бажання діда Настя відгадала:
вона любила парубка, а він
про неї не гадав зовсім, хоч в купі
під одлею стріхою зросли.

Аж ось Охрім, поклавши Максима,
сказав йому: „Я пізно одруживсь,
але я ще бажаю перед смертю
свого онука пестити, сину мій.
Бажаю я, щоб ти вже одруживсь.
Поглянь на Настю: Хоч ще й молода,
а вже хозяйка добра. І вродлива...
Її отець-небіщик, як пішов
від нас десь на чужину тай загинув.
Він приятель мій був, і я для того
його дочку на виховане взяв,
і виросла вона на моїх очах.
Ти з нею одружись, сину мій,
і тим задовольниш мое бажане,
котре від давна в серці я ношу.“

Але Максим відмовив прикро батьку:
„Не хочу я, бо Насті не люблю...“
У батька очі гнівом заблищали.
„Не хочеш ти? — Максиме він спитав
і стиснув кулаки. — Се ти насмілився

на перекир мені піти? Як ми
були колись молодші, — кожне слово
своїх батьків вважали за закон.
Ось слухай, що скажу, мій сину любий:
Роздумайсь тобі я місяць дам;
і коли знов мені не покориш ся
і відповідь таку ти знов даш,
то я божусь Творцем, що ти ніколи
не ступиш на поріг мій, доки я
на світі жити буду!...“

Одвернувшись
Максим і мовчки з хати почвалав,
сердито грюкнувши дверима за собою.
Стурбований, він сам не пам'ятав
себе, і до крові кусав він губи.
Чим більше він до Насті придивлявся,
тим більше бачив, що любить її
не зможе; і почав сердито з нею
поводитись. Але вона була
як перед тим — покірна і ласкава.
І лихо те, що глибоко в душі
вона носила, — в погляді спокійнім
не відбивало ся.

Ще не минув
і час, призначений Максиму батьком,
як з рідної оселі він пішов.
Найнявся в роботу на сусіднім полі,
а потім одруживсь. (Чи була
любов там, чи досада — Віг те знає!)
Подругою він взяв одну селянку,
дівча убоге, Катрю-сироту.

Почувши дзвін церковний, як звичав він
про його сина шлюб, — старий Охрім
покидає Настю і сказав їй так:
„Ти мені мила, дочко; та коли-б ти

промовляла хоч слово до того,
хто звав ся моїм сином, і тиєї,
котру він взяв за жінку, то в туж мить
ми зараз-же розлучимось на віки.
Що я сказав — те міцне, — не забудь!“
Вводити волю діда обіцяла
без суперечки Настя; а сама
подумала: потухне трохи — згодом
старого гнів, і сина простиць він.

За днями дні летіли. У Максимі
родив ся син. Але сумне було
його жите. І часто він проходив
побіля хати батька, — все смутний,
худий, похмурий. Та старий не м'якшав,
не хтів йому у нужді поміч дати.
І тільки нішком Настя посиляла
до його жінки все, що приховать
могла зі своїх крихт. Не знала Катря
ані Максима — хто їх таємний друг,
поки Максим не заведудав тяжко
і в осени в могилу не пішов..

Тоді до Катрі Настя завітала.
Вдова дитя держала на руках,
і із очей її лили ся слози.
Гадуючи, що Настя ворог їй,
хотіла стрінити її суворо.
Але, ввійшовши, мовила ласкаво
до неї Настя:

„Доста я була
покірна волі діда, та тепер
в тім гірко каюсь: через мене всі
нещастя склались на Максима...
Тепер, для тїня дорогого нам
того, що узала могла рання;
для тебе, що подругою він мав

свою; для світки — його сина
сюда прийшла я... Бачиш, що Господь
великий урожай нам послав,
якого вже від давна не було.
Віддай мені своє дитя, — на полі
між квітками та житом посаджу
його, — най дід побачить. Може нині,
великому врожаю радий, він
помякшає і, давний гнів забувши,
невинне дитя благословить.“

Взяла дитину Настя і пішла
по полю. На квітчастому шпилечку
вона присіла. По близу пройшов
старий Охрім, та її не зобачив.
Із слуг йому ніхто сказати не смів,
що з внуком його Настя дожидала.
Уже вона хотіла встать, іти
йому на зустріч, та в ту мить відвага
її покинула... Вже погасав
останній промінь сонця. Вже кінчали
жінці свою денную працю. Ніч
темрявою поля — лани вкривала...

А рано знов, з дитиною в руках
над стежкою сиділа в полі Настя.
Нарвавши квіточок, сплела вінок
і ним закреслила дитинячу голівку,
щоб діда очі вабила вона.
Прийшов Охрім поглянути на ниву
і Настю вгледівши, до неї повернувся.
„Де вчора ти була?“ — її спитав він.
„Чого ти тут? Чи дитя держиш?“
— Се — твій онук, а син твого Максима,
небіщика, — промовила вона,
похнюпившись. — „А тиж хоба забула, —
сказав Охрім, — забула мій приказ?
Та я-ж заборонив!“ Вона сказала:

в петербургському готелю Брістоль, де мабути в наслідок необережності слідував передчасний вибух бомби, яка була призначена для когось зовсім иншого. Про вибух бомби в готелю Брістоль в Петербурзі доноситься тепер, що сталося то в комнаті, де від якогось часу мешкав чоловік, літ около 35, котрий мав англійський паспорт, виставлений на ім'я якогось Генрі Кульона. Він мешкав сам один, вертав вчасно вечером додому і ніхто до нього не заходив, аж тої ночі, коли настав вибух, було у нього кількох мужчин, котрі вийшли аж коло 4 год. над раном. Вибух був так страшний, що того чоловіка розірвало на дрібні кусні і лиш одна голова з него лишилася. Із слідів вибуху можна здогадувати, що Кульон був вже розібраний і мабути мав лягати спати і хотів бомбу вложити до комоди, а тоді вона вибухла. В комнаті порозривало всі предмети на кусні і вирвало одну стіну та покалічило тяжко дві жінчини, що спали в сусідній комнаті. Кульон приїхав із Риги ще 25. січня і робив в готелю свою „підземну роботу“. Слідство, яке ведеся в сій справі дуже енергично, мало виказати, що то приготівлювано атентат на когось із царської родини. Вікна Кульонові кімнати виходять на ул. Морську, яку треба конче пробути, їдучи так на дворець варшавський як і на балтійський, або вертаючи із двірця в місто. По вибуху поробили власті численні арештованія, але рівночасно появилися в місті у великій кількості прокламації, що заповідають нові терористичні вчинки боевої організації революціонерів.

Мужички розрухи розширюють ся в грізний спосіб, дарма що російський урядовий комунікат заповідав уже супокій. В губернії орловській і курській та в повітах димітриївській і сівським заточує мужичкий бунт що раз ширші круги. Починаючи від 8. марта збираються мужики що дини на якесь умовлене місце і около півночі нападають на двори і фільварки. Шпіхлері рабують до тла, двори руйнують, а ліси вирубують. Досі зрабовано двори в Хомутівці, Прилипах, Дубівцях, Сальнім, Погре-

бах, Позднішевській, Добрім Поли, Гламаздині, Романові, Хотуши і н. У містечку Прилипах в губ. Курській зрабували мужики шпіхлері, що належали до бар. Маєндорфа, забираючи з собою около 10 тисяч пудів збіжжя. — Після зрабовання хутора Михайловського і спалення цукроварні Тетерещенків (в губ. чернігівській) потягли селяни на маєток Неплюєва Свєсу, де знаходиться цукроварня і фабрика машин. — Майно неб. вел. кн. Сергія, що знаходилося біля Дмитровська (губ. орловська), селяни ограбили а промислові заводи спалили. В курській губернії сплюндрували мужики королівщину вел. кн. Михайла Александровича. В губернії вітебській заворушили ся селяни також; рабують двори а відтак пускають їх з димом. Мужички розрухи можна добачити ще й в провінціях надбалтійських. Як доноситься із Риги, то недалечко від неї прийшло до заворушень в маєтку Кокенгаузен, що належить до бар. Левенштерна. Як адміністрація хотіла мужиків привести до спокою, то селяни побивали двірську службу. У дворі побивано шиб і знівчено обстанову. Управа маєтку завізвала була вже й військо, однак до его висилки не прийшло, бо конфлікт покладено мирово.

Загалом видно, що аграрно-революційний рух у Росії росте. Мужики йдуть від двора до двора, пакують дідичів на вози і відсилають їх до недалечких міст, а двори сплюндрують. Французький орган соц. рев. „Tribune russe“ оголошує ухвали „Спілки мужичкої партії“ соціалістично-революційної, в якій мужики зазначають велику нужду, що панує між ними і заявляють ся проти війни, що забрала вже досі 150 тисяч жертв. Можна припускати, що сей рух між мужицтвом стоїть в звязи із діяльністю сеї партії. В губ. сіддєцькій і любинській, де мешкає багато населення українського, ширить ся знова рух страйковий, при чім не буває ніяких насиль. Берлінський L. Anzeig. доносить, що страйк в губ. любинській прибирає що-раз острійший характер.

Росія й Японія.

Нові вісті лише малюють в що раз страшніший красках мукденську трагедію. Вже не уявляє сумніви, що одна третина російської армії знищена до тла. На 350 тисяч 156 тисяч погибло, потерпіло рани або попало в полон. Одна частина рос. армії, якою проводив ген. Деневич знаходиться вже в Теліні. Вона знаходилась на лівім крилі і потерпіла найменші втрати бо лише (!) 20 тисяч вбитих, не числячи полонених. Доля прочих частин армії ще не відома. Ген. Більдерлінг мабути погіб. Дня 12. слав з коня ген. бар. Меєндорф і зловив собі обійчик... Японці добили ся вже на віддалі 40 км. на північ від Мукдену і марш. Оама вже незабаром кине всі свої сили на неукріпленій Теліні, щоб знова розбити Росіян. Для них одиноким захистом може стати лише Харбін, та питане, кілько російського війська до него дібеє ся! До Daily Telegr. доноситься з Токіо під датою 13. с. м.: Межи войсками російськими, котрі піддали ся на захід від Мукдена, знаходяться ся також войска 16-го корпусу. Відділи, котрі йшли із сторін Мукдена утворили велику колоїну, котра однак заатакована через Оку вивисла білу хоругву. Богато Росіян укриває ся ще в хінських домах. — Російський відворот відбувався серед нечуванних обставин. Під страшним огнем японських армат гинули російські салдати тисячами, або здавали ся в полон. Під Сантайне прим. налетіла несподівано на уступаючих Росіян японська кінниця й стала їх засипати гранатами, з яких кожний, вибухаючи, рвав на дрібні кусні по 20 людей!

Що знаємо про туберкульозу?*)

...Туберкульоза є заразливою хворобою, викликану бацильом туберкульозу Коха. Але сам бациль ледви може викликати слабість, достатня особа мусить бути ще податна. Податність може бути вроджена (через туберкульозу або инші тяжкі слабості, через ослаблене родичів і т. п.). Дуже рідко дідичить дитина слабість просто від матері (якоби від батька). Часто податність набуває ся аж у пізнішій життю. Вона може повстати через слабості (кір, коклюш, тиф,

*) Се, що тут подаємо, є закінченим обговорювано вже нами в 25 ч. розвідки д-ра Олександра Вайсмаєра „Про туберкульозу, охорону перед нею і її лічєне“. (Ред.)

не мало в тому і себе. Останні слова Максимові були: „Най батько не знатиме ніколи, як мені вмирати тяжко-важко в сварці з ним...“ Тепер просю: верніть мені дитину, — від вас у неї серце зачерствіє, і спомин батька буде зневажатъ. І знов прийміть до себе Настю, — нехай усе по — старому іде“.

Так промовляла Катря; і схилилась до неї Настя. Всі замовкли, — тихо у хаті стало... Дід Охрім озвався:

„О, лишенько мені! Моя вина се... бо через мене смерть знайшов мій син, Максим мій дорогий... Мій сину милий! Та я-ж тебе любив!.. Тяжка вина моя... Простіть мені, о, діти! Благаю вас, простіть за муки всі... що ви терпіли, бідні, через мене...“

Простили й обняли його вони і каяття й любов проснувшись в серці старого діда. Довго плакав він, і слюзи лив над сиротою — хлопцем, небіжчика Максима споминав...

І з того часу почали всі жити на хуторі.

Минуло кілька років, — Катря вразі заміж ще пішла. Та ні за кого Настя йти не захотіла і незамужньою жила весь вік...

1895 р. С. Лопухівка, Саратєв. губ.

інфлюєнца, цукрова хвороба), через занятє (вдикуване пилу, великі різниці температури, праця з зігненим тілом), через злі мешканія (вогкі, темні), недостаточну і невідповідну поживу (особливо в дитячій віці та в часі розвою), через пияństwo, через нездоровий, розпусний спосіб життя, великі напруження, клопоти і гризоти і т. и.

Бацилі губ. походять усе з хворого тіла, поза живим організмом не розмножують ся, але швидко гинуть. Одиноким жерелом зараження є отже сухітник. Бацилі одуюкають по найбільшій часті тіло зі спльовинами, дістають ся на землю або до хустинки, а коли спльовини висхнуть, підносять ся з порошком у воздух, а звідси може їх вдихувати здоровий чоловік. При дуже близьких зіткненнях із хорим так, що слина з його уст може дістати ся до уст здорового чоловіка, можуть бути разом із нею і бацилі перенесені і так само і тоді, коли хорий кашляє просто на когось. Та коли хорий зі спльовинами остоорожний (уживає спльовини) та уникає близьких зіткнень, коли при кашляню закриває уста, то сухітник цілковито вільний від небезпек заразити кого і його не належить уникати.

Частим жерелом зараження є й молоко з бацилами губ. туберкулічних звірят. Молоко їх може містити в собі живі бацилі губ., а коли його пють не переваривши, то воно може заразити чоловіка з покармового каналу та викликати туберкульозу кишок. М'ясо хорих звірят не є так небезпечне, бо лише органи виключені від ужитку мають у собі бацилі, але й вони гинуть наслідком варення.

Рідким є вхід бацилів губ. до ран на шкірі.

Туберкульоза може виступати у всіх органах тіла. Найчастіше хворіють легкі потім кишки, желези (скрофульоза) і т. д. Ніяка инша слабість не робить навіть у приближеню стілько нещастя і спустошень серед людей особливо в бідних класах, як туберкульоза, так що вона являєть ся нам як найстрашніша хвороба народу. В різних класах звани виступає вона різно часто. Найбільше терплять робітники, що працюють багато серед пилу.

Туберкульоза не лише вилічима, але й можна устерегти ся перед нею. Охорона перед зараженем вимагає, щоби спльовини хорих на груди збирати в начинях, тримати в вогкім стані, а в кінці нищити; поза тим належить здержувати творене пилу через вогке чищенє мешкань та вулиць. Туберкульозу рогатої худоби належить знищити; аж до того часу мусимо споживати молоко лише варене (або квасне), а м'ясо ніколи сире. Понадто konieczний острій нагляд над молочними господарствами та різницями.

Для охорони перед входом бацилів до ран треба заховувати як найбільшу чистість, а кождо навіть найменшу ранку належить антисептично перевязати; не менше дезінфекція біля уживаного хорим при помочи варення або відраження в спеціальних апаратах, хворонить працьку, що має прати се біле.

Пересадний страх перед бацилами, що нині звертає ся проти кождого хорого на груди, зовсім безпотрібний, не оправданий.

Охорону перед податністю ослабляє ся через гігієнічне житє, гар-

— Зо мною ти, що — хочеш, те й роби, але прийми дитину, і Максима прости хоч після смерті. —

Та Охрім відмовив: „Я вже бачу, що з тією умовившись, ти думаєш мене учити обовязків, — я вже бачу! але гаразд: дитину я беру; тебе-ж від нині я щоб і не бачив!“

І, мовчки взявши на руки дитя, котре пручалося, плакало й кричало, пішов з ним. З голови його вінок упав до ніг засмученої Насті. І довго ще заплакана сиділа вона, руками очі затуливши.

Надходив вечір. Скінчили жєнці свою роботу. Почало темніти. Пішла до Катриної хати Настя, та на порозі стала... Катря у вікно побачила, що Настя — без дитини, і, рада, дякувати Бога стала, що на свіріську долю зглянувся він.

„Старий узав твою дитину, Катре, але мені у тебе жити дозволя“, — сказала Настя, увійшовши в хату, — „бо вже він мене й бачити не хоче...“ Та Катря мовила: „Не поущу, щоби терпіла лихо ти за мене. У діда а дитини не лишу: Він може дїтське серце заморозити, научить рідну матір зневажати. Ходім, ходім до його швидко, Насте, нехай тебе він прийме жити знов, а я візьму назад свою дитину.“

А коли знов тебе не прийме він, тоді у мене вкупі жити станеш, пестити меш хлопця, поки воно само не виросте і нам в пригоді і в помочи на старість нашу буде.“

Попідували ся вони й пішли, і в хутір прибули за пів години. В кімнаті, де в той час сидів Охрім, були відчинені на — половику двері. і ось-що нишком вгледіли вони: старий держав дитину на колінах і гратись дав йому годинник свій; ба навіть сам його старий ласкає, лоскоче шийку, по головці гладить, або поплече тихо пощощає... І нубі-то любов світлася в очах старого... Як вона туди ввійшла, хлопця до матері свої ручиці простягло, плачучи... Охрім зсадив його до доду. І сказала Катря:

Нічого в вас я не просила, тату, (простіть, що так насміялась вас звати!) ні за дїя себе, а ні для Максима, ні для свого хлопця. Та тепер прийшла просити вас за Настю, котра вас любить щиро... Їй дозволять знов до вас вернутись жити... Максим — небі-

жчик, їдучи на той світ, злом не споминав нікого, всім простив він перед смертю. Питала я, чи не жалкує він, що взяв мене подругою своєю? Максим сказав, що він щасливий був зі мною, що його не засмутила нічим я, та журав ся дуже він, що в сварці з батком був, і виноватив

товане і чистість, через особливу осторожність при згаданих слабостях, зміцнюючу поживу, добрі мешкаля (робітничі дома), через відповідний вибір звани, уникане усяких експесів, особливо в питю і т. н. Конечним є поучене широкого загалу, особливо учителів та директорів фабрик за помочню відчитів, книжок, плакатів і безнастанних вказівок зі сторони домашнього лікаря.

Лічити туберкульозу можна з найбільшим виглядом на успіх у спеціальних лічних закладах, причім кождий хорий на груди повинен лічити ся в сім підсою, в яким має пізнійше жити.

Лічене в тих закладах основане на як найбільшій уживаню свіжого воздуха, добрім відживлюваню, старанній чистості пікря і на подаваню ліків проти поодиноких обивів слабости. Поза тим цілий спосіб життя хорого є так управильний, що він має в повній вигляді виздоровіти, коли присвоїть собі те, чого научив ся в закладі. Висліді лічення в закладах уже нині надсподівано добрі, але ще поліпшать ся через красний вибір хорих і продовження часу лічення. В інтересі хорих на груди є як найшвидше шукати лічення в закладі.

Корисний вплив таких закладів зазначає ся ще в тім, що через прийняте хорих усуває ся небезпечність зараження для їх окруженя дома, а при тім лічний заклад зовсім нешкідливий околиці. Також і виховане хорого та вивчене його провадити гігієнічний спосіб життя принесе користь по його випущеню не лише йому, але й його окруженю, бо й воно піде за його прикладом.

Вже нині смертність від туберкульозу в Німеччині трохи зменшилась. А що рух за будовою таких закладів для бідних розширює ся по цілій світі, можемо мати найкрасні надії на будучність. Загальний уділ всіх верств народу в сій боротьбі доведе до побіди, до вигубленя сеї найстрашнійшої зарази.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16. марта 1905.

Справа краевого банку. Краева президія подала до відомости краевого виділу замітки міністерства внутрішніх справ що до статутів краевого банку порішених послідною сесією буковинського союму а переданих для предложеня цісарській санкції. Над сими замітками в краєвий виділ вичерпуючі обради на своїм засіданю із дня 11. с. м. і прийшов до конклюдії, що зміни запроєктованих міністерством не може перевести краєвий виділ на основі даного ему повномочия краевого союму, бо вони сягають поза его межі. Отимто й постановлено, переробити статут краевого банку після заміток пороблених міністерством і предложити его ще раз соймови під обради і до ухваленя. Рівночасно постановлено звернути ся до правительства з просьбою, щоб оно — як се ми вже давно поновідали — скликало коротеньку соймову нараду коло Великодня, аби полагодити на ній справу банку. Через се засноване краєвого банку, яке є горячим бажанем цілого краю, а передовсім селянських верств, значної прозодеки хіба не потерпить. Домагані міністерством зміни є того рода, що директор краевого банку др. М. Пашкіс вже зумів зладити після них новий статут, так що по его рішеню на засіданю краевого виділу зможе він увійти вже як предложене під соймові обради.

Із минувшини м. Чернівців. Вперше зустрічаємо ся із назвою сею і оселею Чернівці в грамоті молдавського господаря Александра Доброго, сплю якої заключено торговельний договір між Польщею а Молдавією. На сім граничним місці переїздили купці Прут і Чернівці були митовим місцем, де вони мали складати ріжні митові оплати. Розути ся, що тоді Чернівці мусіли бути дуже невеличкою оселею, яка одначе досить гарно розвивала ся задля свого корисного торговельного положеня. Ось в грамотах із 1490 р., коли Чернівці перейшли під власть радощевської єпископії читаємо, що там було аж двох сьвященників, а се сьвящать уже про зріст населеня. Придорожнє положенє Чернівців мало й свої погані наслідки. Часті війни наводили на них не одно лихо і значно спинювали розвиток сеї оселі. Ось 1774. р. підчас австрійської окупації Буковини складала ся нинішня столиця Буковини із одної дерев'яної церкви і невеличкого числа дерев'яних хат або й лінянок. Жало тут всего на всего 278 родин або 1390 душ, що в своїх мешканях обходили ся без печей і без шиб у вікнах. Одним словом Чернівці були тоді селом. На тих місцях, де нині красують ся монументальні будівлі були ліси і багна. Ще нільканайцять літ після 1774 р., мож було ураджувати серед Чернівців польованих на дикі качки, а мож було почути й голос вовка сіроманця. Аж під австрійським правлінням перемінли ся вони в нинішнє велике й гарне місто. Не завадять згадати, що в часі прилученя Буковини до Австрії було в ній 240 осель із 100 тисячами душ із чого 21 тисяч родин припадало на самих мужиків.

Антикерберівська демонстрація перед судом. Д. 14. і 15. у Львові ставали перед карним трибуналом, яким провадив радиш Промісний обжалувані ц. к. державною прокуратуриєю: 1) Метислав Сичинський, студ. прав, обжалований о злочин публ. насилья з § 81 к. з., провину в § 312 к. з. (обиди урядової особи) і з § 283 к. з. (о збіговіщі). — 2) Олена з Сичинських Левицка, обжалована о злочин з § 283 к. з., — 3) др. Володимир Загайкевич, канд. адв., обжалований о провину з § 283, 284 к. з. і переступи з § 3. і 19 зак. о зборах і товариствах. — 4) Михайло Петрицкий, ред. Гайдамаків, обжалований о провину з § 283 к. з. — 5) о. Лев Сідинський, з Рожнова, обжалований о провину з 283 к. з. і 6) о. Олекса Пристай, з Журома, обжалований, о провину з § 283 к. з. Прокуратура обжаловала їх за те, що беручи уділ в демонстрації проти б. президента міністрів, який був тоді у Львові допустили ся злочину публичного насилья, чинної і словної обиди поліцейних органів і уладженя згідно браня уділу в недоволеним поході, який як звісно — виконано по великим руским вічу що відбуло ся під той час в сали Фільгармонії. Похід поліція спинила звисними насильними способами, рубаючи й буючи демонстрантів. Розправа покінчила ся аж вчора рано. По переслуханю обжалованих, які до вини не признавали ся і зізнанях свідків доводових із поміж органів поліційних і численних свідків відводових та по промові прокуратора Невадського і обороні обж. д-ра Загайкевича і адв. д-ра К. Левицкого оголосив председатель трибуналу по півгодинній нараді отсей присуд: Метисл. Сичинського за словну зневагу поліційанта засуджує ся на 10 днів арешту з обміною на 50 кор. гривни; Олену з Сичинських Левицку за непослух і вмишуване ся в урядову чинність на 6 днів арешту з обміною на 30 кор. гривни; д-ра Волод. Загайкевича за непослух візваню на 10 днів арешту з обміною на 100 кор., а о. Олекса Пристай за те саме переступство на 5 днів арешту з обміною на 30 кор. гривни. Обжалованих о. Льва Сідинського і редактора Михайла Петрицкого увільнено від вини і кари.

„Неохота до військової служби“... Вчора покінчив самоубійчою смертю в жучській касарні кавалерій гузар Стефан Маркус, родом із Азодінза в Угорщині. Маркус, що був у сій касарні стаціонарний від 15. жовтня, вчинив самоубійство вистрілом із карабіну справленим у правий висок. Мотивом самоубійства мала бути після поданя приложених властей „неохота до військової служби“. Частенькі військові дебати в парламенті вже надто докладно

прояснили, відки та неохота родить ся, тож і сей сумний случай хіба не потребує окремих коментарів.

Муринського населеня є в Сполучених Державах 9,204,631 осіб. Із того 77% займає ся управою рілі, 21,000 тесляркою, 20,000 голарством, 20,000 лікарюваням, 16,000 проповідництвом; 10 тисячів є машиністами й паличами, 5000 шевцями, 4000 музикантами, 3000 авторами а 1000*правниками.

На будову руского народного театру у Львові зложено в місяці лютім після справозданя оголошеного комітетом 3,910 кор. 80 сот. Загальна сума складок на сю ціль виносить досі 135,231 кор. 09 сот.

Оповідки і іменованя:

Личні вісти. Посол Николай Василько прийав на короткий побут до Чернівців.

Із „Бук. Воєна“. Подаємо до відомости членів, що концерт Шевченківський, до якого тепер лагодимо ся, відбуде ся при кінці сего місяця або в перших днях цвітня. Між иньшим будуть виведені два твори в супроводі повної оркестри. Тому треба, щоб всі члени точно явили ся на проби, котрі відбувають ся, як звичайно, що поведілка і п'ятний від год. 7—8 вечером. З окрема анемлюємо до нн. альтисток, щоб вони, коли вже не з патріотизму то бодай з почутя обовязку супроги свого товариства, зволли приходити на проби „Бук. Воєна“. Дивно се виглядає, що коли прочі голоси звичайно обсажені комплетно, то в альти місто всіх 12 співачок являє ся правильно 2 або 3, а решта місто до „Бук. Воєна“ їде звичайно вислугувати ся чужим! Не хочемо шукати слів на здефініюване такого поведеня, тим більше, що проби наші із чужими зовсім не колідують, так що і другі члени „Бук. Воєна“ беруть участь в чужих пробах, але передовсім учащають правильно на свої. Маємо повну надію, що справа ся піде вже ліпшим шляхом! — За виділ: *Модест Левицький*, голова. *Василь Сімович*, писар.

Із краєвого правительства. Краєвий президент іменував уніченого правника Нумітора Литвинюка концептним практикантом в статусі політичних урядників Буковини.

Із залізниць державних. Волюнтерів управи залізничної в Чернівцях Хаїма Арона і Теофіла Брагу іменовано залізничними аспірантами.

Жертви на вбогу молодіж кінцманської гімназії зложили в другім курсі: Вн. панна Наталя Окуневська 5 корбн; пані антикарева Окуневська 2 кор. а до того в натураліях (бараболі й омаста) для одного бідного ученика, як також пару штук убраня. Щира подяка обом паням! Кінцман, в марті 1905. — *Сильва. Яричевский.*

Послідні вісти:

Токію, 16. марта. (Урядово). Ойма доносить, що японська авангарда гонить завзято за неприятелем на всіх точках, а в ночи на 16./III. заняли Телін.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Театральні вечери. Чернов. муж. тов. сьпівацке виставляє в четвер триактову оперету Ів. Штравса „Лилик“ (лібрето Ю. Гопна), в суботу (18). 1) „В цивільному“, 1. акт. жарт І. Кадельбурга 2) „Замкові руїни“, 1 актова ком. К. Каро. 3) „Заручини при світлі ліхтарень“, оперета в 1 акті Оффенбаха.

Малий фейлетон.

Осип Василевич.

В незнані простори.

Хора зболіла душа моя.
Появи моїх мрій сновити, мов у сні серпанком душною імлі — звуки, що бре-

нять у моїй душі — якісь далекі, мов гомін незнаної пісні...

І звуки ті так мене морочать так розривають груди...

Се туга моя — бажаня без цілі!
Се блуд душі моєї...
Самітний стою я, полишений, одинокий у німій великій пустині. Гляджу у небо глибоке, безмежне, гляджу на хмари, що їх люта хуртовина на розпутьї блакити гонить — без вини...

Я їх люблю, бо вони без цілі, як душа моя — як мої бажаня, — як туга моя...

Мінють ся, переливають свої форми з одної в другу озарені кривавим промінєм горючого сонця. Злітають високо, та знова знижують ся — бо мусять упасти на землю.

Довкола жити повне цвітуче метушнє ся у всіх сотворіннях — повне сил. Що раз доходить до моїх ушей заникаючий звук веселого негамованого сьміху. Хтось з легка поглядів віжним оксамітним дотиком мою руку — гарячий, мов жар палкий, пожадливий погляд — сьпечені із сьраги уста — блискуче кучеряве волосє, — вбраня, що лагідно шелестять від ніжних рухів тіла... І все те някє, перелітає, наче по-уловима тілє. Хвиля суповою, забути, і я знова — самітний полишений одинокий...

Душе моя бездомная — чого глядиш в хмари, блукаєш без мети хора зболіла душе моя.

Не має любови для мене.

А тому жити повний цвіт чужим здаєть ся для мене — тому остоїнний гляджу і у хмари вдивляюсь, тому крізь мрак нічого не бачу.

Гляджу у хмари — може з них упаде колись на мое горяче серце цвітучий пил любови — може упаде той горючий цвіт — і воскресить мені душу і людським голосом, мов давнє ударить і скаже слово: „Встань“.

Відень, 1. XI. 1902.

Надіслане.

Читайте!

Важне для руских емігрантів!

Як статистика виказує, десятки тисячів Русинів з Галичини, Буковини і Угорщини, виходять рік річно із рідного краю за море, до свободної, великої і багатой Америки, грядіти там хліба і кращої долі для себе і своїх родин.

Дуже велика часть переселенців Русинів їде звичайно на Бремю (Bremen), портове місто в Німеччині.

Щоби проте там межі Німцями станути нашим безрадним людям в пригоді, подати їм так поміч духовну, як і добру раду ві всякій потребі, основано в Бремі руске душпастирство.

Руский сьвященник висланий до Bremen, єсть вже там на місці, а його адрес такий:

D. Dobrotwor
Ruthen. Pastor in Bremen
Bornstr. 3—4.

Найжеж всі Русини емігранти, перебуваючі до Bremen, зголошують ся до свого руского Духовника, а він кожного охотно вислухає і в чім треба порадить.

Рускі богослужени в Бремі відправляють ся кожного дня о 8-й год. рано, а в неділі о 10. г. рано в каплиці при Falkenstr. 47. недалеко желізн. двірця (бангофу), друга попережна вулиця на право. На приміщене в Бремі знайде ся і готель з рускою обслугою для тих Русинів, що замовлять свої корабельні білети (шьякarty) в товаристві „Norddeutscher Lloyd“.

О приїзді до Бремі най кождий наперед завчасу напише. — На лист наділявати марку почтову тільки за 10 сот. Неоплачених писем не приймає ся.

Управано всіх Вн. Панів, що побрали Календарі тов. „Рускої Весіли“ на рік 1905 в розпродаж, аби зволли ласкаво в можливо найкоротшій часі звернути за них гроші як і не розпродані примірники, бо наближує ся річниця вирівнаня коштів видавництва. З глєб. поважанєм *Ів. Загарко*.

РАХУНОК

Товариства вз. кредиту „Дністер“ у Львові.
За січень і лютий 1905 (сотки пропущено.)

I. Вкладки щадничі:

вложено Кор. 142.590.—
винято „ 63.056.—
стан з кінцем лютого на 1862 книж. „ 1.863.207.—

II. Позички на скрипта і векселі:

уділено 170 нових позичок в сумі . . . 183.029.—
сичлено 66 цілковито і рати . . . „ 77.942.—
стан з кінцем лютого у 3043 довжників „ 1.721.489.—

III. Удїли членські виплачені від 3385 членів . . . 134.036.—

IV. Фонд резервовий і фонди на страти . . . 26.824.—

разом фонд власний „ 160.860.—

V. Цінні папери і вкладки в других Тов. . . 293.083.—

VI. Готівка на рах. біжучім і в касі . . . 126.971.—

Вкладки приймаємо на 4%; позички уділяємо на 6%. При сплаті на 30 рат піврочних вноситься рата амортизаційна 5-18 від 100 кор.

В Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“ видано в місяці січня і лютому с. р. 16.900 важних поліс на суму 18.821.607 кор. обезпеченої вартості з премією 171.272 кор. 19 сот.; передного року за той сам час було 14.003 важних поліс з премією 138.856 кор. 27 сот., отже сего року 2897 поліс і 32.415 кор. 92 сот. премій більше.

Шкід в січні і лютому було 148 случаїв, з котрих 137 вже виплачено а виплату 11 відшкодовано (в сумі 4.800 кор.) на разі з причин правних вздержано. Сума тих шкід разом з коштами ліквідації вноситься загально 70.830 кор. з чого по потрученню часті реасекурованої лишає ся на власний рахунок 33.504 кор. В порівнянню з роком попереднім с сего року шкід більше о 23.249 кор. Фонди товариства виносять 1.199.547 кор.

КАЛЕНДАР

„Рускої Бесіди“

коштує тепер лиш 40 с.

а з пересилкою поштовою 50 с.

Найліпші насіння

цвітів і всякої огородини висіває
Торговля насіння Якова Кофлера в Заліщиках.
Жадайте цінники від него. Висіває їх даром
і оплатно. 16 (1—2)

Хочете здоровий харч, ретельну услугу і добру станцію получить?

Зголосіть ся до Мадика при ул. Рускій ч 26. а все те там найдете.

Шерша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного мурей у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляється с сего часу з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати а'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великій виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Піхлер і Сини в Грацу, П. Лядште-в Александрій. Склад різнорічних фабрик в Філіцу, льодену, боброві, чорні і у великих модних красках. Цилиндри і класи послідня новість.

Парасолі від сонця і дощу, Еп tout cas чистішовкові з наймоднішими ручками. Чорні (гарантия через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на один рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цігарниця і прочі подібні артикули після послідної моди. Парасольки дитинячі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів панів і дітей.

Шапки для дам, панів, дівчат і дітей до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великом виборі.

Вироби паньчохів. Паньчохи дамські сіткі, паньчохи для дітей найліпший виріб, сіткові кафтанітки, зарукавочки у всіх модних красках.

Конфекция. Убраня для дітей Сеус, жакети і т. м.

Товари обувні. Самостійна продаж обу- і з інших славних фабрик як Антін Чапек весну. Черевики весняні обкладані ланером, шом і трикотавим нутром для панів дам дити черевики домові і різні найліпшої якості до виправ гімнастичних.

Біле і краватки з правдивого англійського аффіру, в десень, білі шкові, гладкі, фалдовані під гарантією. Ковнярики і маншети, білі і в красках. Краватки тукраєні і англійські, кожного місяця нові.

Артикули до подорожжя. Найбільший вибір валізок, куферів, нуделок, ташок, клау-ків ремінців до пакування, касет, цигарових мішочків, нецезарків пледів, мішків на біле, дамських мошонок на дорожність і т. д.

Артикули шпортові. Бідбівачі до гри Lawn-Tennis, бальони, бальці, шапки і т. п. до того прибори.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване із обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“)

приймає вкладки до опроцентованя на 4% і оплачує за вклад-чиків податок рентовий від процентів; для ошадження коштів посилок, можна присилати гроші чеками Щадничі поштової; вкла-дати може кожний, навіть і не члени; на жаданя звертає ся в кладку кожного часу навіть без виповідження (за есконтом).

Позички уділяє „ДНІСТЕР“ своїм членам на 6%; сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 17 літ; при 30 ратах 1/2 річ-них вноситься рата амортизаційна (на капітал і відсотки 5%); до позичок вимагає ся першої гіпотекі або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „ДНІСТРА“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „ДНІСТРІ“.

Чистий зиск розділяє межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотепер уділив „ДНІСТЕР“ на церкв, бурси, школи і т. д. 317-38 кор.

Стан фондів Товариства кредит. „Дністер“ 31. грудня 1904

Вкладки . . . 1.783.673 кор.	Позички уділені . 1.616.402 кор
Удїли членські 133.117 „	Цінні папери . . 123.627 „
Ф. резервовий	Льонації . . . 169.456 „
і інші . . . 26.576 „	На рах. біжучім 81.968 „

(—)

Одинокою дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

в бюро М. Г. Фрейдберга в Антверпії.

Лити ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є най-дешевша! Дорога із Черновців до Канади триває 10—12 днів!

Крім нечуваної дешевини дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотівши до лішого маєтку прийти, а се є найгодо-війша точка кожного подорожного! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Жадайте завчасу проспектів і поучень, і сокоїть ся аби не попасти в злі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лити в сего агента найдете справедливість і челоівчество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так:

8 (2—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпія, Van Leriusstraat. Belgia.

Учебник
рільництва

для шкіл рільничих і споріднених закла-дів а також

до ужитку для практич-них рільників

уложив
Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині практичний рільник.

До набути в друкарні тов. „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Ціна 4 корони.

При замовленнях поштою, належить ся посилати 30 с. на порто.

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

(—) для

шкіл народних, урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по думе дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середні, п'ятниця і неділя,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламації не на-
читані відомі від оплати поштової

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„пів року	10 „ — „
„чверть року	5 „ — „
„місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за іасерат
платні в Чернівцях.

Перед розводом.

Австро-Угорська спілка се немов по-
дружє, у якій одна — нехай і „красна“ —
половина вічно вередує, домагаючись про-
ріжних концесій а друга вічно уступає
своїми правами, аби лиш мати честь бути
разом з Угорщиною! Через весь час трив-
ку австро-угорського дуалізму відіграва-
ла Австрія із своїм парламентом роллю
виключно пасивну. Віденському пар-
ламентови оставало ся від р. 1867. тіль-
ки одно себто хочати не хочати згоджу-
вати ся на те, що постановив угорський
король із угорськими політиками. Австрія
за дучбу з Угорщиною, за те, що перед
світом фігуруємо як Австро-угорська мо-
нархія доплачувала значно в готівці
на спільні видатки, а до того терпіла
значно під зглядом економічним. Ся
справа прибрала ще яскравішу барву,
коли більшість в угорській сеймі добули
Комшутівці, які не хотять відступити ні
від безуспішного націоналізованя угор-
ської армії, ні від економічного розділу,
не резагуючи при тім ані з $\frac{2}{3}$ видатків,
які б мали для їх виїсу платити Австрія
ні з єдності австро-угорського банку, що
при економічній розділі не мавби рації
існувати. Про відносини Австрії до
Угорщини заговорили і в пресі ріжні
політики. Із поміж їх голосів наводимо
тут виїмок із статті пос. проф. др. Скедла,
поміщеної в „Zeit“, який обговорює ро-
лю Буковини в сій справі:

„Я хочу тут згадати лише про край,
з котрого мене сюда вислано — про
Буковину. Тяжко представити скільки
той край утерпів через домінуюче ста-
новини Угорщини. Через те ся власти-
во богата провінція зuboжила. Букови-
на в першій лінії се край рілнийчий.
Она, подібно як Галичина, є повикликана
до того, щоб експортувати господарські
продукти, а особливо худоби на заріз-
бо тут є урожайні луки і великі гораль-
ні. Природними місцями вивозу були б
для неї великі міста в западній Австрії,
а особливо Відень. Але високі оплати
тарифові, котрих зниження не мож дїжа-
ти ся задля делікатних зглядів су-
проти Угорщини, зробили се не можли-

вим і треба було вишукувати німецькі
ринки збуту, особливо Франкфурт. Кіль-
ко то грошей через те пішло марно, не
потребує тут підносити. Та новий до-
говор торговельний із Німеччиною вир-
ве нам і той конечний ринок збуту. А
що тоді зробить убоге населенє, се пи-
танє отверте, але затрівожуюче. Най-
яскравіше проявляє ся прихильна для
Угрів політика митова в тарифі на де-
рево. Велике багатство лісів на Бук-
вині уможливило визначний промисл де-
ревланий, що міг би утворити велике
жерело зисків, колиб не устанавлено
митових оплат догідних виключно для
угорського промислу деревляного. Ви-
старчили на доказанє сего один примір
без коментарів: „Віддалене від Рускої Мо-
лавиці (Буковина) до Гановеру вносьте
1596 кілометрів, а з Кронштадту (Угор-
щина) до Гановеру 2015 кілометрів.
Фрахт на буквинське дерево а 10 000
кілограмів коштує 465 марок, а на угор-
ське 411 марок; угорська дорога є о 400
кілометрів довша, а о 54 марок дешев-
ша! Буковина є проте присилувана об-
мінати австрійські жезлізничі і висилати
дерево через Одесу або морем через Га-
лац! А як шкідливо ділає на буквинсь-
ку торговлю і оборот замкненє границь
до Румунії осягненє через переважний
вплив Угорщини вказують міста гра-
ничні Серет, Сучава і беруче участь в
границьній обороті торговельнім місто
Радівці. Ті в початках сімдесятих років
ще багаті міста, яких тяжкеві ярмарки
роїли ся від мешканців румунських ди-
стриктів Дорогої, Вотушан і Фольтішан,
тепер цілком зuboжили. Промисловці,
що попередно займали около 20 челядників
не находять тепер для себе досить ро-
боти, купці, що мали перше великі скла-
ди товарів, зійшли нині на крамарів.
Такі то овочі господарські приніс ду-
алізм для Буковини.

Після сего наскрізь тверезого пере-
гляду наслідків угоди із 1867. р. не
важко буде рішити питанє, яке ста-
новини годить ся заняти в теперішній
квєстії“.

Австрійський парламент розпочина-
ючи дебати над звїсним внесенєм Дер-

плати радби одержати такеж якесь уотум
над порішенєм теперішньої політичної
кризи на Угорщині, яке не мало ангажує
також і австрійські інтереси. Та тут
свінчить ся відай знов лише на бажаню,
хоч бар. Гавч заповідає на вчерашнім
засіданю парламенту, що правительство
вже буде готове до енергїчного виступу
в належнім часі. Австрійському парламен-
тові прийде ся знов тільки дати place,
на те, що порішить ся в Угорщині. Ви-
мовно промавляє за тим і се, що після
дєбатової аудієнції гр. Тієн виїдуть
цїсар до Будапешту, щоб в тамошнім
королївськїм замку зн. далеко від австрій-
ського ґрунту позагодити справу із угор-
ськими парламентарістами.

Розрухи в Росії.

У Росії кипить як у передодень
загальної революції. По величезних
страйках робітників мійських і сту-
дентів паступають тепер грізні роз-
рухи мужицькі — аграрні. Правда
не всюди носять они п'ятно рево-
люційне і попри страйки мужиків
яко тако зорганізованих, проявля-
ють ся бунти темних мас мужиць-
ких, зорганізованих може навіть
полїцією, або темним писним росій-
ським духовенством з кличем: „бій-
те студентів і вчителів“. Та в кож-
дїм разі і одні і другі розрухи свід-
чать, як ми вже пераз писали, про
цілковиту дезорганізацію чиновни-
чого правительства, та про безго-
лове, яке панує в імперії, що ще
недавно мріла про панованє над
свїтом.

Се саме стверджує також і ся
непевна постава кругів правлячих,
їх хиткість в полагоджуваню ріж-
них жадань невдоволених підданих.
От приміром, як приймав Віте де-

путацию польську в справі шкіль-
ній. Єї вислали російські Поляки,
щоби полагодити шкільну кризу у
корол. польськїм. До неї прилучив
ся і на єї чолі станув в Петер-
бурзі гр. Тишкевич. Депутация не
знаючи чи йти до самого царя чи
до міністра просвіти ген. Глазова,
що тепер став великим ворогом
Поляків, здецидувала ся в кінці
просити о аудієнцію у Вітого. 13.
марта Віте прийняв депутацию дуже
привітно і ласкаво; запевняв По-
ляків про зичливість свою, царя і
більшости комітету міністрів, зая-
вив однак, що тепер просто не мож
полагодити справи шкільної, бо те-
пер властиво жадного прави-
тельства нема а те, що є,
стратило цілком голову через страш-
не послїдне поражєнє у війні. Од-
нак Поляки можуть мати добру на-
дію на будучність. Могуть чєслити
на заведєнє — з часом — польскої
мови викладової в народних шко-
лах але в середних і висших мо-
жуть дістати що найвище 2 або 3
предмети з польскою мовою викла-
довою. Впрочім мусить там пану-
вати мова російська в інтересі са-
мих Поляків, котрі в противнім разі
моглиб мати утруднену кар'єру
урядничу в державі.

На закінченє просив міністер
депутацию, щоб впливала на роди-
чів, аби они ділали успокоючо на
молодіж і старали ся єї відвести
від політикованя, на що один з де-
путатів заявив, що се власне ро-
сійське правительство розполїтико-
вує молодіж через утиск мови рід-
ної, а они власне домагають ся
усунєня сєї хибі зі школи. На се
не мав міністер жадної відповіди.

Его Маєр Бенедіктсен.

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(З франц. рукописи переклав Теофіл Бриндзан).

Данське а загалом скандинавське пись-
менство більше знає нам ніжє просвіт-
ні й економічні відносини у Данії. Чи
не вперше заговорив у нас про неї д. А.
Камінський, виїхавши в „Поступі“ про дан-
ські спілки жїлборобські, чим заінтересу-
вала ся вся наша народна преса. А з по-
бутом данського, переважно мужичого на-
роду, що так швидко відродив ся і скрі-
пив ся економічно й просвітно — треба
нам познакомити ся кочє. Д. Его Маєр
Бенедіктсен, лектор данського людогов уї-
верситету із Шарлоттенланду істовав
кілька днів у вересні м. р. в Чернівцях,
щоб познакомити ся також із відносина-
ми нашого народу, про який — мимохо-
дом кажучи — поінформували його зо-
всїмне лестно львівські браця-вїсєшколаки...
На нашу просьбу був д. Бенедіктсен так
ласкав прислати нам отсю розвідку як
причинок про відродженє данського на-
роду, за що йому ось тут щиро дякуємо. —
Розпочинаючи печатати його працю ма-
ємо те переконанє, що вона дасть і у нас
почин до живїйшої просвітної роботи,
щоб і кождий наш мужик зрозумів те,
що — як замічує д. Бенедіктсен — знають
у Данії, а іменю, що „інтелектуальне
образованє се проіші“. *Яр. Весий.*

Гордостю нашої малої вітчизни,
окрасою нашого теперішнього житя
в порівнаню з житєм великих наро-
дів європейських не є так дуже на-
ша політична і громадська свобода,
другі мають єї також — ні наша
штука і наука — великі народи
конкурують на тїй точці з нами
або й перевиснають нас.

Нї, єї становить незвичайний
розвиток наших селянських верств
в парі із значним розвитком їх ма-
теріяльного житя.

Те, що данський нарід посїдає,
завдячує він по більшій часті пиль-
ній праці кількох визначних осіб.
Кожде сїльське населенє є консер-
вативне і під кождим зглядом від-
пирне що-до зміни роботи і думок.
Більше-менше самітнє житє, їх
безконечно однастайна праця наво-
дить їх на думку, що лїпшого жи-
тє нема й не буде — їх їда, їх
окруженє, їх гадка о Бозї остають
ся тими самими, що колись; з того
то походить їх неповорухність, їх
недовірчивість до чужого, незнако-
мого, до кого небудь, хто би бажав
полїпшити їх загальне положєнє.

З початком XIX. столїтя вий-
шло саме наше сїльське населєнє із
підданьства (у нас цілковитого раб-

ства як у Росії ніколи не було,
то було лиш привязанє до землі)
а майже вся земля належала до
короля й до упривілейованих кляс.
В р. 1788 увільнено мужиків і да-
но їм маєтності. Закон з 1814 р.
уладив елементарну науку, котра,
правду сказавши, до 1849 р. була
слабо розвинена, але вже й тоді
що найменше дуже велика часть
наших мужиків була письменною.

Р. 1849 дістали ми ліберальну
конституцию з загальним правом
голосованя. Палата послів і сенат
остають отже під великим впливом
широкого населєня, бо 2/3 сенато-
рів виходить при виборах на під-
ставі загального права голосованя.

Озвободженє селян, яке доверше-
но в спосіб дуже здоровий і для
них прихильний, посунуло значно
наперед матеріяльний розвиток же-
рел багатства, всеж таки ще до по-
ловины 19-го в. стає селянський не
був дуже щасливий, а й релїгійно-
інтелектуальне житє було слабо роз-
винєнє.

Перший крок наперед виклика-
ла борба між Данцем а Німцем в
князівстві Шлезвіг. Колись були
там панами Німці, хоть сей край
так само як і Гольштайн належав

до данської корони, хоч більша
часть мужиків в Шлезвігу була
Данцями по мові і почуваню. Коли
Данці стали побоювати ся сповненя
німецьких бажань то є цілковитого
відділення Шлезвігу від Данії та
прилучєня єго до німецького союзу,
тоді почали вони в тій країні звер-
тати ся до данських мужиків, щоб
з них витворити противвагу до на-
селєня міст, що симпатизували з
Німцями. Почав ся рух національ-
но-данський; данські письменники,
більш діяльні патріоти обияли про-
від, стали відбуватись великі віча,
на які скликувано мужиків, щоби
їх заохотити і підтримати.

Другою причиною відродженя
наших мужиків був рух релїгій-
ний. На чолі єго знаходимо мужа,
що належить до найвизначніших
одиноків, яких видав наш край, —
Николая Фридриха Севери-
на Грунтвіга (Grundtvig). Він був
заразом і релїгійним мисли-
телем і філософом і могутним поетом,
він став ся щасливим пробудите-
лем самосвідомости наших мужиків,
Зражений сильно плитким і „раціо-
нальним“ християнством, яке про-
повідувала тоді церква в люте-
рянських краях, почав бороти ся за

Депутация отже знов повезла до дому повні кишені обіданок.

В непевності о завтра правительство російське хватає ся тепер послідної дошки ратунку перед внутрішньою революцією. Воно кидає ся до свого, від якогось часу часто пробованого способу, до підбурювання одної народності проти другої, а навіть в послідних часах одної класи суспільної проти другої, щоб викликати кроваві міжусобиці. Правительство також викликало послідні буці і розрухи між Вірменами та Татарями в Баку, звалюючи однак перед світом вину за се на революційні комітети вірменські. Отже тепер Вірмени, зібрані на нараду з ген. адютантом Абмиллагори, щоби розслідувати причини послідних розрухів, оголосили протест проти того, неначеб послідні розрухи викликали вірменські революційні комітети. Так отже російське правительство стоїть знова як здемаскований провокатор. Впрочім за провокаторськими покликами пішло, як показують „Новості“ ледви 0.75 процент населення. Се блискучий вислід національного іспиту народів заселюючих російську імперію. „Чиж се не соромне провалене — питають „Новості“ — для тих, що мріють укріпити своє становище на основах навіжества й дикости?“

Коли всі суспільні і політичні відносини російські вимагають основної реформи, то комітет міністрів займає ся дрібницями. От приміром він ухвалив онові на внесенне вел. кн. Константина дозволити надрукувати Св'яте Письмо в мові українській з сим ще застереженням, що за кожним разом треба вистарати ся о дозвіл від „Св'ятійшого Синоду“.

Хибаж і сам комітет міністрів не вірить в те, щоб сим дозволом потвердженням вже царем мож заспокоїти українське питане та усунути невдоволене України. І якже-ж може там панувати инший настрій, коли все що українське проскрібване як найгірший державний злочин, коли та сама Україна, що своїми грішми і своєю кров'ю кріпила основи Росії, чує на собі найважче нечуваний гніт!.. Із дальшої акції Українців годить ся занотувати нову школу, школу не збудовану на те, щоби подавати науку, потрібну для практичного життя, але школу, яка би розбудила людські почування і охоту до життя і праці, справдішню релігійність, що подає чоловікові здоровий і сильний ідеалізм, який йому каже, що треба жити, треба працювати і любити ся, бо того Бог хоче.

Перенятий сим думками Грунтвіг написав книжочку: Думки про основане школи для дорослих мужиків данських 1831 р.

Він відчував, що треба в народі рівноваги, щоб йому не сказати, що існує лиш одна дорога до науки себ-то університет, який для него був лишень інституцією, що ширила пропасть між висшими верствами а масою, а не школою, що в стані виховувати цілий нарід. Грунтвіг прозвав університет „чорною школою“. Він бажав, щоби школа вишла з народу самого, щоби вона основувала ся на ідеях, які народови добре знакомі і які він любить.

Щоби привести нарід до більшого розвитку, треба мати способи, які завжди можуть послужити на те, аби навіязати зносини між ученими а простолюдном. Правда у нас існувала церква і школа елементарна. Та Грунтвігови стало небавом ясно, що треба би винайти практичніший спосіб, через який можна би було впливати не лиш на дітей, котрі не дуже спосібні порозуміти глибокі думки, але й на дорослих людей. Треба було осну-

вати, що лохвицке повітове земство рішило старати ся о дозвіл переміняти „Бюллетени Управи“ на місцеву народню газету під назвою: „Лохвицької земської газети“, яка-б виходила у мові російській і українській, та щоб була вільна від цензури. Чи і тут виступить до тла скомпромітована російська бюрократія із своїм цинічним „зась“ в формі стереотипної замітки, що се є річ „не подлежащая удовлетворению“?...

Консисторський дух по православних руских парафіях або п'ятикратне нещасте Русинів на Буковині.

В неділю д. 13. марта с. р. відтворив посол Пігуляк райфайзенську касу в Станівцях горішніх. Засади і цілі тих кас так загально звісні і утерті, вони служать так чисто економічним потребам народу, що недовинно нікому прийти й на думку аби при отворенні таких народних інституцій могло прийти до ріжниць, спорів і перепон зі сторони, з якої їх не повинно бути хіба зовсім. Та, що де инде ніхто би й не думав, те, на превеликий жаль, у нас прямо процвітає на шкоду народу і церкві. Чужі, рускому народови ворожі душпастирі, що ведуть по руских парафіях акцію в консисторській дусі п'ятикратного руского нещастя поборюють, роздвояють, роздвоюють, синюють і придають в руским народі навіть такі інституції, як райфайзенки, читальні і крамниці і то всякими навіть найнідаїшими способами.

Отсе повторило ся і в Станівцях горішніх. Як близько вже сто других руских громад, приступили і Станівці гор. до основана райфайзенської каси. Але як лиш довідав ся об тім о. др. Богатирець, то зараз почав вести свою кертину роботу. Вперед роздвоїв парафіан на два табори, перевів для руских парафіан рускі статуту каси на німецьку мову (!) і подав до торговельного суду о зареєстроване другої райфайзенки! А треба знати, що Станівці гор. невеличке село, числить не багато по верх півтора тисячі душ. Суд відкинув ті статуту, бо після закону не сьміють бути в однім місці два одноіменні кредитові заведення. Добрий душпастир мужів перебрал на себе виготовлене нових вищих німецьких статутів для руских мужиків!

Чому він ті статуту як раз зладив в мові німецькій, а не в мові нашого п'ятикратного нещастя в конвєнсорії, або не в московській мові — щоб ему було наймиліше — се тому, бо в нас на

буковині панує все ще такий дух: що в німецькій мові уходить всяке хоті би яке безглузде.

Розуміє ся, що скоро суд затвердить ті для руского народу безглузді німецькі статуту „труд о б в о г о“ о. Богатирця, так він приступить до отворення другої каринної каси для рідних о. душпастерим роздвоєних парафіан другого табору.

Тим часом посол Пігуляк отворив вже 13. с. м. першу райфайзенську касу в Станівцях горішніх.

Щоби таку важку подію в селі можливо торжественно перевести удав ся ініціатор райфайзенської каси, надучитель Кунчанко до о. Богатирця і двох господарів, що купили для церкви муздіри з просьбою о відступлене муздірів на той день. Ті господарі два що може ще до нині є властителями тих муздірів згодили ся охотно на відступлене. На підставі того спроваджено муздіри до дому, де вони стояли ще від Йордана, до місцевого надучителя. Тимчасом від о. Богатирця замість дозволу наспіло німецьке повідомлене, що побожний отець духовний дали знати жан-дармерії про крадіж (!) муздірів! Любязний душпастир зазиває, щоби в тій хвили муздіри відставлено до церкви. Надучитель Кунчанко зарядив зараз відставлене тих „крадених“ муздірів назад до того дому, відки їх взято, а муздірів на той день пожило сусідне село!

Які дальші любязні і Богу угодні затії придумає добрий душпастир о. Богатирець в сьм селі крім „крадіж“ муздірів, не мож наперед знати, але що мирнопомазанний панотчик вже резно постарав ся, аби в селі не було миру, аби між власними парафіанами та між школою а церквою панувала люта вражда-борба, се очевидно.

Се все зробив побожний о. духовний на честь і хвалу Богу, та на доволене п'ятикратної спілки консисторської: Бежана—Калінескула—Проконовича—Воюцького—Рентя.

Бо се, що мирнопомазанний о. Богатирець в Станівцях горішніх накривав, не представляє ся як припадковий мало-важний вчинок особистої німєти, або не-такту, ні се, лиш одна з тих безчисленних огидних п'явоточок, з яких сьмітає ся осоружний вінець душпастирської „праці“ чужих сьвященників по руских парафіях. Виймки із сего правила дуже нечисленні. Се дє ся явно в дусі тої п'ятикратної спілки нашого тяжкого нещастя на поля церковнім. Отсе кериня веде ся при засновуванню руских читалень, руских крамниць, руских кас, взагалі при всякій культурній підомі в руских парафіях вже десятиками років. А ті мирнопомазанні вороги руского народу находять в своїй керинній роботі не лиш сильну підпору в нашій названій п'ятикратній нещастю, але удостоюють ся навіть вивисень і відзначень від тої спілки.

Що Богатирцева робота в Станівцях дол. се не одинока кириця по руских парафіях, на доказ сего буде досить вказати прим. на рівне поступоване: о. Влада в Неполоківцях, о. Рудейчука в Пидкивіцях, о. Петрашка в Ленківцях, о. Василя Козарищука в Рогізнї, о. Іосифескула в Товчинцях, о. Василя Велигорського в Витилівцях, о. протоєрея Велигорського в Ошихівцях, о. Дмитра Поповича в Бросківцях, дальше в Кліводинї, в Суховерховї, в Слободї-Раранчу, в Топо-ріцях, в Садагурї, в Ставанцях, в Шипинцях, в Пласї і т. д. їм же нема кінця.

Отак виглядає „спасенна“ робота проповідників Христової віри, Христової любови по руских парафіях, отсе благодать яка сьпливає із церкви по православних Русинах на Буковині завдяки п'ятикратній спілці в консисторії.

На дотичні представлення і скарги Русинів у митрополита і просьби, щоби силою свого становища спливав лютоване оо. духовних по руских парафіях, має Преосвященний на поготові дві вимівки: 1. що він не має карної власти над своїми сьвященниками а 2., що сьвященникам не вільно вкорочувати їх горожанських прав! А вкінці, кому в нашій церкві єстьвучі порядки — а радше не-порядки — не подобають ся, той най собі шукає вільної церкви!

Отсе віз і перевіз поставлений рускому народови від тої лютої п'ятикратної спілки!

Отсе й нагадає подібні історичні події на Україні за часів польсько-шляхетської неволі. На представлення і скарги відпоришників козаків перед польським королем Володиславом IV., що польська шляхта гнобить і нівечить руский нарід, відповів король: Я вам не в силі помочи; „алеж ви преді свободні козаци, маєте шаблі при боці.“

Се козаци зрозуміли. Незабаром здіймають ся козацько-польські бої. Богдан Хмельницький розбив польське військо на прах, прогавляючи шляхетско-польське військо і захитуючи основи королівського престолу і шляхетської всемогутності. Не знати, чи митрополит хоче тим своїми пам'ятками і дивовижними висказами вказати на свою непереможну митрополітичну силу, чи противно на своє безсиле, а через те й на єдиний ратунок православних буковинських Русинів: на сам опоміч мовлав — нехай Русини самі собі помагають.

На розв'язку сего пренажнього питання на Буковині не треба буде довго ждати. Русини мусять тим певніше приступити до впорядкування церковної справи власними своїми силами, що і правительство ігнорує Русинів на полі церковнім, зладивши їх цілковито на самоволю лютої спілки: Бежана—Калінескула—Проконовича—Воюцького—Рентя.

По страшній погромі на рівнинах Мундену, по втраці Теліну відобрано команду Куранаткінови, а на его місце іменовано мабуть провізорично старого ген. Ліневича. Може для того, що Ліневич є ще в найбезпечнішій положенню і він одиникий мігби ще яко тако ослабити і стигати утікаючих, а здержувати Японців що наипрають, із усіх боків. Та, чи Ліневич сповнить єї надії належить дуже сумнівати ся. Японців могаб здержати хіба якась готова значна сьвіжа сила російська, щоб здержувати хоть коротко розгін Японців, дала час зібрати ся недовбиткам і відітхнути. Та такої сили тепер нема, бож нею не мож уважати ніяка, а найвище кілька найцітїх реґіментів, що стоять в Харбїні. Тимчасом Японці пруть на розбиті рештки і добувають що раз нові місцевості деякі навіть без борби.

Цікаво представляє ся доля генералів у теперішній війні. По бої російським зложива ся ціла дїталь їхних нещасть: Ось Штесель здав ся до неволі, винущено его лише на слово, що більше не буде воювати; ірїненберг втратив команду над своєю дивізією і має стати перед воєнним судом; Трусова відкланено; Келер погіб під Мотеніном, Кондратенко в Портї Артура, Рябінкін над Шаго, Рутковский під Ляояном; Смірнов, Флюг, Велий, Горбатовский, Нікітін і Фок пішли в японський полон; Штакельберг, Рененкамф ранені повернули до служби; Романов і гр. Мєєндорф побили ся, поспадавши з коний. Не краще пішло російській генералїї на морі. Адміралів Алексєєва, Штарка, Скридлова, Безобразова відкланено; Макаров погіб під П. Артура; Ухтомский, Вірені Григорович попали ся в японський полон. — Із Японців не попав у полон ні один генерал і ні одного не віділякувано за пездарність. Короткотривале невдоволене проявляло ся лише проти Камімури, але він своїм розбитим владивостоцької ескадри найкраще виказав раціональність своєї тактики. На морі погібло двох японських адміралів разом із п'ятьма „Хацузе“, а на суші погіб 1 японський генерал при облозі Порту Артура. Розуміє ся, що російські корєси, ховади вже пераз і Курокого і Ноґоґо але лише на папері, а на ділі заважають вони Росії нові удари й доєї...

Тимчасом цар відгрожує ся, що не хоче кінца війни і заповідає висилку нової армії в числі 400.000, що має остаточно тати побити Японців. Та лише в тім біда, що ся нова армія зможе дістати ся на поле борби донєрва за шів року. А що за той час стане ся в Манчжурії з розбитою армією? що з Владивостоком, до якого облога Японці вже тепер лагодять ся, а також пригтовляють похід на Сахалін? До того, щоб нова російська армія могла заїхати до Манчжурії треба єї зібрати, що при нинїшних відносинах у Росії є цілком неможливе, а що найважніше треба гроший.

Росія й Японія.

По страшній погромі на рівнинах Мундену, по втраці Теліну відобрано команду Куранаткінови, а на его місце іменовано мабуть провізорично старого ген. Ліневича. Може для того, що Ліневич є ще в найбезпечнішій положенню і він одиникий мігби ще яко тако ослабити і стигати утікаючих, а здержувати Японців що наипрають, із усіх боків. Та, чи Ліневич сповнить єї надії належить дуже сумнівати ся. Японців могаб здержати хіба якась готова значна сьвіжа сила російська, щоб здержувати хоть коротко розгін Японців, дала час зібрати ся недовбиткам і відітхнути. Та такої сили тепер нема, бож нею не мож уважати ніяка, а найвище кілька найцітїх реґіментів, що стоять в Харбїні. Тимчасом Японці пруть на розбиті рештки і добувають що раз нові місцевості деякі навіть без борби.

Цікаво представляє ся доля генералів у теперішній війні. По бої російським зложива ся ціла дїталь їхних нещасть: Ось Штесель здав ся до неволі, винущено его лише на слово, що більше не буде воювати; ірїненберг втратив команду над своєю дивізією і має стати перед воєнним судом; Трусова відкланено; Келер погіб під Мотеніном, Кондратенко в Портї Артура, Рябінкін над Шаго, Рутковский під Ляояном; Смірнов, Флюг, Велий, Горбатовский, Нікітін і Фок пішли в японський полон; Штакельберг, Рененкамф ранені повернули до служби; Романов і гр. Мєєндорф побили ся, поспадавши з коний. Не краще пішло російській генералїї на морі. Адміралів Алексєєва, Штарка, Скридлова, Безобразова відкланено; Макаров погіб під П. Артура; Ухтомский, Вірені Григорович попали ся в японський полон. — Із Японців не попав у полон ні один генерал і ні одного не віділякувано за пездарність. Короткотривале невдоволене проявляло ся лише проти Камімури, але він своїм розбитим владивостоцької ескадри найкраще виказав раціональність своєї тактики. На морі погібло двох японських адміралів разом із п'ятьма „Хацузе“, а на суші погіб 1 японський генерал при облозі Порту Артура. Розуміє ся, що російські корєси, ховади вже пераз і Курокого і Ноґоґо але лише на папері, а на ділі заважають вони Росії нові удари й доєї...

Тимчасом цар відгрожує ся, що не хоче кінца війни і заповідає висилку нової армії в числі 400.000, що має остаточно тати побити Японців. Та лише в тім біда, що ся нова армія зможе дістати ся на поле борби донєрва за шів року. А що за той час стане ся в Манчжурії з розбитою армією? що з Владивостоком, до якого облога Японці вже тепер лагодять ся, а також пригтовляють похід на Сахалін? До того, щоб нова російська армія могла заїхати до Манчжурії треба єї зібрати, що при нинїшних відносинах у Росії є цілком неможливе, а що найважніше треба гроший.

(Далі буде).

Росія грошей не має, а вірні доси Російські капіталісти французьких спроне-вірилися і Франція відмовила Росії позички аж до часу коли просять ся як внутрішні так вишні подорожні Росії. бо теперішнє правління не дає потрібної гваранції.

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. марта 1905.

„Праця“. Разом із сим числом „Буковини“ розсилаємо вироблений комісією статут нового товариства „Праця“. Перечитавши сей статут шановна громада може переконатися, що засновуючи се товариство наша суспільність зробить один важний крок вперед в господарській організації. Дотепер ми організували ся в спілки кредитові, а декуди вже і в спілки консумційні. Ми досвідчили, що при добрій волі наших громадян ся робота не пішла надаремне, а лишала за собою значні саїди. Треба поступати далі, треба набратися довіри до своїх сил і використати все на добро одиначі і загалу. Про цілі „Праці“ писано вже на сторінках „Буковини“ доволі просторо, видно їх і з залучених статутів, тож годі вдруге їх обговорювати. Тут згадаємо лише про так важну задачу як організацію нашого домашнього промислу по селах. „Праця“ буде старати ся здохнути для тих виробів місця збуту, місця, де би можна ті вироби корисно продати. Се буде полагатися торговля „Праці“, що буде продавати ті вироби на рахунок тих осіб, які при-шлють їх в коміс. Посередниками в сій справі будуть наші, консумційні спілки, а де сих ще нема, читальні та „Січ“ або й поодинокі довірених людей. Про подібну організацію буде бесіда на перших загальних зборах, а потім буде про се й звістка в часописах. До того часу просимо присилати до „Селянської Каси“ оцінки статутів, ради практичні і жаданя від поодиноких сіл. Аби таке підприємство могло добре розвивати ся потрібно дуже а дуже багато членів, потрібно, аби ті члени самі підпирали его всіма силами, замовляли для себе лашен в своїх власних товариствах, а також приєднували нових членів і співробітників. Комітет скличе незабаром перші загальні збори „Праці“ і просить до того часу зголошувати ся в члени і присилати виписи і цюнайменше 1 рату на пай на адресу „Селянської каси“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Тому, що пай розмірно до постановленої задачі дуже малий, комітет має надію, що багато членів заявлять, що вилаять більше пай і просить тих, що будуть зголошувати ся в члени товариства, аби написали, кілька пайв вони думають зложити. Цай поставлений тому так низько і тому поставлено в статуті, що можна по 1 К ратами сплачувати пай, аби й найбільшій могли бути членами товариства, а особливо, аби улекшити селянам і селянкам вступ до товариства. Просимо, аби будучі члени не чекали і не думали довго, але при-ставали скоро до спілки, щоб перші загальні збори могли бути численні і щоб могли вибрати відповідну управу. Задача, яку собі „Праця“ поставила велика і трудна. Але ми маємо надію, що особливо наші інтелігенція по містах і на провінції попре наші змагання. Ми маємо надію, що в наших людей ще знайде ся потрібна для сего діла енергія і охота, найде ся ще досить розуму і витривалості, відваги а в потребі і жертволюбності для інтензивної агітації. Ми маємо певне переконання, що можемо вже взяти ся до такої промислової і торговельної організації і що зможемо наші власні справедливі господарські справи поводити самостійно о своїх силах. Коли возьмемо ся до діла, то наспіє певно й конечна поміч та признание всіх добрих і шляхотних думуючих людей. Тому жваво до діла, збудім віру в наші власні сили, рішим ся вже раз твердо і непохитно помагати собі самим а збудемо для себе і наших поколінь свободу економічну та скинемо з себе гнотуче ярмо користюлюбивих. А се чей-же гідне людського пошанівку. **Комітет.**

Руський мужик — віце-маршалком пов. В Збараж, одним з найбільше свідомих політичних повітів Галичини добули собі руські мужики перевагу в

радї повітової. Вибравши всіх своїх можливих представителів до ради повітової, вибрали також з поміж себе віце-маршалком Янка Остапчука, загально звісного мужицького агітатора і організатора в Збаражчині. Розуміє ся, що верховодача в Галичині шляхотка робила все можливе, щоб такий вибір уневажнити, та коли всі штуки не вдали ся, збаражені представителі шляхти мусіли поголитися з отсим, признаючи ся побідженими. Янко Остапчук се перший руський мужик віце-маршалком пов. в Галичині. Осв тут обнимають руські мужики в свої руські господарку повітову, або бодай великий вплив на ню, бо досі в цілій майже Галичині господарка повітова спочиває в руках польської шляхти, що без найменшої відвічальності марнує тяжко здрану селянську кривавицю, дбаючи лише про „народове цеде“.

Русинофобство буковинських властей жєлєзничих. Жєлєзниця се інституція, яка вже із за свого призначення і характеру повинна задовольвати усі бажаня проїзжих. Домаганя публіки до жєлєзничої управи стають ще на твердших основах, коли вона є інституцією державною, а поступати публіки опирають ся на підставах записаних основним артикулами законів державних. Та прим. признаня своїх прав на буков. жєл. годі діждати ся Русинам і досі. Що лєкше проїздити верблюдами через уха іглы, чим дістати Русинів якє місце при червоноцїй управі жєлєзничій, се річ ноторично звісна, яку потверджує практика послїдних років. Управа жєлєзнича поводить ся при тім супроти національних прав Русинів з зовсім недовозначною тепденцією. На буковинських стаціях руських викликувань стаций, напрямку потягу і часу его відходу годі почути! На буковинських стациях „красують ся“ й даліше „руські“ скандально поперекручувані написи, які дають наглядне свідцтво убожества їхнім безграмотним авторам. Подібно дє ся із печатними оповістками. Правда оповістки червоноцїй управи руху появляють ся вже і в мові руській і то в мові гарній і безошибочній правописи, за те підєласні уряди як ось „Секція будова“, уряд стац. в Чернівцях посягають ся принципіально тільки мовою імецькою. Приміром сего може послужити й останнє оголошенє про ліцитацію матеріялів. Нєвже Русини не мають права користати із сєї ліцитації? Чи вони загалом не діждуть ся пошанованя своїх прав із боку жєлєзничих властей?!

Справедливий суд. Цікавий і рідкий случай лєчив ся оноді в Мадридї в Іспанії. Іспанський король Альфонс їздив собі по містї автомобілем і вїїхав на трамвай електричний. Розуміє ся, що вину за се зложено на кондуктора трамвая і виточено ему слїдство. Однак тим разом круги, котрі привикли щоб навіть за їх проступки кару хто инший поносив, завели ся, бо мер дїстрикту, котрому віддано справу до порішення, видав, цїнячи передо всім правду, такий присуд: „Увільняє ся кондуктор від вини і кари бо: 1) Король їїхав зі шкоростю забороненою приписами 2) корольський еквіпаж не був оплачений таксою належною 3) і не мав числа яке кождий еквіпаж того рода мусить мати. Розуміє ся що від мера зажадано сейчас щоб уступив, але він відповів, що вдавши справедливи присуд, не вважає за відповідне режїгувати єї свого становища.

Що вільно, а чого не вільно презид. Рузвельтові? Вибраний горожанами президент Сполучених Держав Рузвельт є звязаний з одної сторони ріжними звичаями і приписами, а з другої сторони має він привілеї, яких можуть ему позиздростити навіть короновані голови „з ласки Божої“. І так: президентови Сполучених Держав не вільно: перебувати ані години, як довго є президентом, поза краєм; не вільно відвідувати домів послів заграничних, бо посольства уважають ся в Америці за ґрунт екстериторіальний; не вільно вхлїти на покład чужого корабля воєнного; не вільно складати візит прибуваючим до Сполучених Держав, хїба пануючим; не вільно в неділю грати в гри газардові і віддавати ся якуму небудь спортові; не вільно сидіти по лї-вім боці в своїм повозі, хїба що їде з ним декан тїла дипломатичного. Навіть

президентові жінці не вільно робити візит нікому. Натомість президент Сполучених Держав може: децидувати в справах церкви, може запросити який небудь корабель до порту краєвого, хїб би з*того могло вийти небезпеченство для краю і того зарядженя не може знести навіть конгрес; може заключити трактати торговельні без запитаня сенату, може заключити мир з ворогом, лїш війни сам виносити не може. Підчас війни президент є головним вождом армії і веде війну, кермуючи нею з „білого дому“. Але колиби президент мав довги і їїх не віддавав, перед арештом не хоронить его нічо.

Осторога для емігрантів. Міністерство справ внутрішніх одержало повідомленє, що американський комісар еміграційний в Ellis Island видав розпорядженє, силою котрого емігрант не має ніяких средств до життя і не могутий подати цілі своєї подорожі, не одержить приволєня висїдати на беріг і може бути депортований. Міністерство звертає увагу на се розпорядженє і поручило властям краєвим, щоб они старали ся о розширенє сего остереженя в цілі поінформованя тих, що мали би охоту емігрувати до Сполучених Держав.

Пазь заговірником. „Voss. Ztg.“ що звичайно послугує ся зовсім вірними інформаціями, приносить із Петербурга вістку, що небезпечні прояви добачено між корпусом двірських пазь. На найстаршого з них, що дуже любував ся штуркою й літературою, внало підозрінє о неблагонадійності. Переведена ревізія потвердила его цілковито. В его мешканю найдено багато соціалістичних брошур і хемічні препарати, що служать до виробу матеріялів вибухових. Із порученя вел. кн. Константина вбито цілу справу в той спосіб, що пазь заговірника віддано до дому божєвільних.

„Американська Гумбертова“. В Нью Йорку відбув ся сенсацийний процес проти п. Чедвік обжалуваної о величезні обманства банкові в сімох случаях. По доказаню вини засуджено американську надувачку на 4 роки вязниці і 70.000 доларів кари.

Оповідки і іменованя:
Головний видїл „Рускої Бєсїди“ в Чернівцях на своїм засїданю з дня 16. с. м. 1) прийняв до відомости, що статуту філії „Рускої Бєсїди“ в Заставні і Вижицї вже одобрєні краєвим правительством та що в цївїтї відбудуть ся перші головні збори обох нових філії, що починєно відновітні кроки зглядом заснованя філії „Рускої Бєсїди“ в Сторожинцї, що філії „Рускої Бєсїди“ в Кіцманї вислано нові статути, аби предожила їх правительству до одобрєня, що філії в Кіцманї закладає там Читальню „Рускої Бєсїди“; 2) ухвалєно заложити філії „Рускої Бєсїди“ для Червоноцїкого повіту, увійти в переговори з Червоноцїким „Соколом“ зглядом его перетворєня на „Сїч“ гімнастичну а відтак нарадити ся над змінами статутів „Союза Сїчий“ відповідно до жадань деяких „Сїчий“ і предожити его правительству до одобрєня, присїштити виданє перекладу повістий Толстого і розіслати їх членам „Рускої Бєсїди“, видати збірку оповідань Данила Мазни уложєну др. Маковєєм в обємі 10—12 аркушів друку в 2000 примірників; 3) прийнято з подякою портрет бл. п. о. Григорія Воробєвича, який дарував товариству о. проф. Емануїл Воробєвич, і відступлено его до галєрії образів „Народного Дому“ в Чернівцях.

Оповідка. Сим подає ся до відомости всім членам філії тов. „Руска Школа“ в Вижицї, що загальні збори відбудуть ся дня 2. цївїтя 1905 лат. стїлю о пів до 10-ої години перед пол. в комнатах хлопчїй нар. школи в Вижицї з наступаючим порядком: 1) Звіт діяльності за минувший рік і звіт касовий. 2) Евент. відчит (наколи-б хто зголо-сив ся). 3. Вибір нового видїлу. Просить ся о численну участь, о сплачєнє залогостий і о придбанє нових членів. — За видїл: **Никорович** голова, **Храїно** писар, **Лущинський** скарбник.

Із українського Сокола. Нарда членів товариства в дуже важній справі відбудє ся в понедїлок 20. марта в „Народнім Домі“ точно о год. 6. ве-

чером. — За видїл: **М. Левіцький** голова, **О. Свєтлик** справник.

Із кругів церковних. Парохами стали оо.: Гр. прав. парох-єкєнозит в Слободзї Комарівцях др. Онуфрій Мачипський в Комарівцях, гр. прав. сотр. в Магаді Сїмон Кожокар в Гоголанї, гр. прав. духовник карного заведєня в Станиславіві др. Касян Бриндзан в Мїдїх а парохом-єкєнозитом в Слободзї-Комарівцях дотеперішній гр. прав. адміністратор Вєрбівцїв Омєлян Никорович. Гр. прав. духовником карного заведєня в Станиславіві іменовано нововисвячєного свєщєника Дмитра Волошенка, а урльонованого духовника карного завед. в Станиславї Корнїла Барбіра гр. прав. сотр. в Іспасї.

Посмертні вісті.

Дня 13. с. м. номер в Галичині в Говиліві свєщєник-ювілат о. Григорій Олєсницький, батько посла д-ра Євгена. Покійний був горьким і діяльним патріотом ще із 60-их рр. — Дня 16. с. м. номер в Чернівцях голови. уч. учит. сем. Северин Біланківєвич в 63. р. житя. Покійний покінчивши факультет теологїчний, а відтак філософїчний, учительовав через 34 роки в Чернівцях спєршу при гімназїї, а відтак в уч.г. семінарії, де тїшив ся великою симпатїєю між шкільною молодіжжю. Пок. був одним із послїдних прихильників москвофіліації на Буковині. — Дня 16. с. м. номер у Львові по тяжкій грудній недугі Іван Кунцєвич, основатель і редактор а вкінці лиш видавць „Комарі“. Земля пером покійному, самовідрєченому труженникови на теритїїї нивї рускої журналістичнї! В. Ім п.

Із штуки і літератури.

Театральні вечєрі. В неділю відиграє муж. сїпї. товариство в другє триактову оперету І. Штравса „Лїлія“. Цїни мієць і початок як звичайно.

Концерт сїпівачки Ольги Тїрк Рон відбудє ся в сєреду д. 29. с. м. із сїпівудїлом панїста Оскара Даха. Вієти можна замовляти наперед в книгарнї З. Єгєра, ул. головна 9.

Малий Фейлетон.

Сильвестер Яричевський.

Срібні ночі.

(Фраґменти).

I.
О повні сьвітла — чарів, срібні ночі!
Ви знов витаєте у моїм серці,
заводите з душею динї герці —
свинне ваше груди мою доскоже,
немов елегїї і слїз русалка —
хоч яснї — чорні ви як смерти галка!

Пливе магїчний блєск і ревний смуток —
їдуть згадки нещастя рїднї роєм —
кїрей бачу понад головами —
і прудко рвєсь за жмутком жмуток
з вінца алмазів щастя... так без граю...
Й живий немов у труну я лягаю...

II.
Гей ти, що сїплєш блєском тихо —
дївне, навкучливє, плохє сьвітло!
Так глумливо глядїш і лїхо,
їронїєю щит твій покривило.

Близь тебе там почують громи —
сїріють, бовванїють таємничї зорї —
в відлїчїм руху без угоми
встають нові в блакитнїм тихім морі —

і розпадають ся, щєзають
у безконечнїсть чорну-невимовну...
Кїши з болів ти, що груди сповняють,
мов кажеш: в нас таких історїй повно!...

Кіцмань, в лютїм 1905.

Переписна Редакції:

Вп. С. Лукул... і тов. в Глїбодї. Ми помістивши донєсь про о. В—го, помістили і его спростованє, щоб дати і другій сторонї нагоду сказати своє слово, аби через те завести мир у народній роботї у вашім селї. Ваше писмо не подає нічого нового, чогоб не спростував уже о. В—ий, тому ми его не печатаємо, аби не розмазувати в безконечнїсть полагодженої вже справи. — **Вп. Н. Т—к в Км. і П. В—ий в О.** Підє до слїдуючого числа.

Оголошення Кас райфайзенських

Каса пожичкова і щаднича для громади Жадови відбуде свої загальні збори за рік 1904 в неділю, 26. н. ст. марта с. р. в 2. годині пополудню в Народнім домі в Жадові з наступним денним порядком: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздаче касове за рік 1904. 3. Білланс за рік 1904. 4. Зміна в радї надзорчій. 5. Вільні внесення і запитання.

Михайло Яровий, голова, Іля Яровий, касієр.

Загальні весняні збори Каси пожичкової і щадничої для громади Г в відбудуться дня 26 марта 1905 о 1. годині по полудню в з наступним денним порядком: 1. Справоздаче касове за рік 1904. 2. Вибір 2 членів старшини. 3. Вибір 3 членів ради надзорчої. 4. Вибір касієра. 5. Вільні внесення. — Іван Войчук, начальник.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм есть

NERVOL

аптека др. Ю. Францога

в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирання против всяких ревматичних болюв, простуджєня, ломаня костей, плечий гістїя і нервових недуг. Проту уважати на написъ „Nervol“ і не приимати ніяких „Нервотонів“.

Цїна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакованєм.

Хочете здоровий харч, ретельну услугу і добру станцію получить?

Зголосїть ся до Мацїка при ул. Рускій ч 26. а все те там найдете.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне корабельно-перевозове тов. в Триєсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Триєст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦІЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

6 (3-10) н.

Найбільший склад машин на Буковині

ДАВІД ФЕЛЬДМАН,

Чернівці, ул. Почтова

(забудоване біржи)

13 (2-4) н.

поручаю на весну Вп. П. Т. Публиці свій багатий склад різнородних машин для менших і великих господарств, різнородні рілничі знаряди у великій виборі і всякої конструкції по присутніх цінах.

Великий склад машин до шиття, дешево і на рати.

Ретельна услуга.

Цінники даром і оплатно.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великій виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Ніхлер і Сини в Грацу, П. Лядте-в Александрії. Склад різнородних фабрикацій, льодену, боброві, чорні і у всіляких модних красках. Циліндри і кляки посідня новість.

Парасолі від сонця і дощу. Еа tout cas чисті шовкові з наймоднішими ручками. Чорні (гарантия через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на оден рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цигарницї і прочі подібні артикули після посідної моди. Парасолки дитиничі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів пань і дїтїй.

Шапки для дам, панів, дївчат і дїтїй до гри Tennis і т. д. н. ужитку у великом виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамскі єткі, паньчохи для дїтїй найліпший виріб, єткові клятантки, зарукавочки у всіх модних красках.

Конфекция. Убраня для дїтїй Ceys, жакети і т. н.

Товари обувані. Самостійна продаж обу- і з інших славних фабрик як Антін Чапек аесну. Черепки весняні обкладані лєкером, шох і трікотовим нутром для панів дам дї- черевки дошові і ріжні найліпшої якості до вправ гімнастичних.

ви в Гуднярекої фабрики Ф. А. Понера у Відні і т. д. Найліпші фабрики на- Boxealt і Chevreauх а шовковим нї- тий. Чоботи до пользования (ручна робота) для панів і дам як також черевки

Біле і краватки в правдивого англійського зєфіру, в десєнь, білі пікові, гладкі, фалдо- вані під гарантїєю. Ковнірички і маншети, білі і в красках. Краватки тукраві і англійскі, кожного місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валїзок, куферів, пуделок, ташок, клук- тів ремінцїв до пакованн, касет, цигарових мішочків, нецєзарків плєдів, мішків на білє, дамских мошонок на дороговїности і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, балони, болїць, шапки і т. н. до того прибори.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів з альпаки

і хїньського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Календар „Рускої Бєсїди“

коштує тепер лиш 40 сот. а з пересилкою поштовою 50 сот.

Лїнія Гамбург—Америка

Проста пе-
реправа без
пересїданя.

Знаєм із своєї
скорости почто-
вим і посїпним
кораблем т. зв.
Doppelschrauben-
Schnelldampfer.

З Гамбургу до
Нью-Йорку, Канади, Бразилїї, країв Ля-Плята, Полудне-
вої Африки і Східної Азїї.

Парівцї „Гамбург—Америка“ лїнії відзначають ся тим, що єуть заосмотрєні
в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажирї їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всіх естацій Сполучєних держав і до Канади
Генеральна агенция для Буковини:

ЗАСТУПНИК: Герман Мітельман,

7 (3-12)

Чернівці, ул. Ратушева 11.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми взо
при ул. Паньський ч. 16 10 (3-12) с. н.

РОБІТНЮ і СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦІЙ.

Маємо на складі **костюми, загортки, жакети, плащі** і убори дїточі.

Все те найновїшого крою і по мірних цінах,

Замовленя після міри і бажаня виконують ся сейчас.

О численні відвідини упрінаючи пишемоє в глибоким поважанєм

Кад і Рудель.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Рїхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмиряючий лїк на**
втиране по ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити
у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в
орїгінальних флапах з нашим охронним знаком „Котвиця“ з ап-
тики Рїхтера і для остерожности приймати лише флашки тим
охронним знаком яко правдиві.

46 (23-40)

Антика Рїхтера

„під золотим львом“ у Празї, улица Єлисавети ч. 5.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застереження. — Рекламациі неопе-
чатані від оплати поштової.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„пів року	10 „ — „
„чверть року	5 „ — „
„місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсерат
платні в Чернівцях.

Найтемніший кут в Європі.

(Європейська публіцистика про русько-українське
питане).

Земля заселена Русинами-Українцями, від Кариат по Кубань, се найтемніший кут в Європі — се країна, про яку еко-
номічні, культурні і етнографічні відно-
сини цивілізованого світу не мав досі
майже поняття. Вправді не бракувало у
нас людей, що подавали від часу до
часу звістки про наш край в западну
Європу. З особливою енергією взяв ся за
се діло п. Роман Сембратович. Всіми
статтями, які п. Роман Сембратович, по-
містив в західно європейських журналах
і газетах про русько-українські справи,
можна би заповнити кілька здорових то-
мів. Особливо годить ся тут згадати
поважні, оперті на студіях та історич-
них жерелах розвідки оголошені в рр.
1898—1901. як ось: „Про угоду Хмель-
ницького“; „Про свободолюбні змагання на
Україні“; „Про закріпощення України“;
„Проскрипція українського слова, почав-
ши від указу Петра Великого 1620 р.
аж до указу Александра II. 1876“; „Про
літературне відродження на Україні“;
„Про польське господарство в Галичині“;
„Про галицьке шкільництво“; „Історія
польсько-русських відносин“ і т. д. Він
вправді зацікавив трохи заграничну
журналістику нашими справами, а деякі
статті звернули на себе загальну увагу
— але все те мало лиш хвиливе значіння.
Найлучшим доказом сего ся обставина,
що за спеціальні дописи про українські
справи не получав він ніякого гонорара,
а редакції містили йому ті дописи з
огляду на іншій його статті більше
загальної натури. Се знамениті мірило, бо
редакція кожної більшої часописи пла-
тить радо за статтю, котра представляє
для її читачів інтерес. Сембратович
хотів відтак видати в німецькій перекладі
деякі твори Костомарова і Антоновича.
В р. 1900 писав йому начальний редак-
тор „Frankfurter Zeitung“ др. Штерн ось
що: „Я подивляю Ваш ідеалізм, Вашу
безкорисну працю, але сумніваю ся, чи
Ваші змагання віничать ся успіхом. Хочби
Ви видали 100 строго наукових томів з
поля історії і етнографії Вашого народу,

хочби написали 1000 статей по чужих
часописах, то все таки не зацікавите
європейської публіцистики до сєї справи,
щоби вона сама заговорила про Вашу
справу. Наукові томи гаяти будуть по
книгарнях і прочитає їх ледви 2—3 уче-
них, статті підуть в забуте, а остаточно
ніхто не буде знати, хто властиво ба-
жає підвигнення Вашої народної справи.
Ви самі лише, чи також Ваш народ?
Але зорганізуйте Вашу пропаганду, со-
творіть трибуну, з котрої свободно могли
би заговорити представителі Вашого на-
рода — основуєте от хочби невеличкий
тижневник на однім з європейських язиків;
тижневник, в котрім би містились полі-
тичні, історичні, літературні розвідки та
переклади лучших Ваших белетристів;
словом журнал, що був би зеркалом по-
літичного і літературного життя і раз
враз пригадував світові на
Ваш забутий народ — а побачите,
що се найвідповідніша дорога до осяг-
нення цілі. Розуміє ся, що орган такий
не повинен бути одностороннім, бо якби
мав за рік-два упасти, то ліпше справи
не зачинати“.

От Сембратович взяв ся до видавання
тижневника „X-Strahlen“. Маючи не злі
доходи, як кореспондент заграничних
часописів, гадав він, що до такого ви-
давництва не треба буде більше допла-
чувати, як сто кількадесят гільденів
місячно і от буде орган. Але се вида-
ництво вимагало значно більших видат-
ків, відтак було відкинуто від інших за-
нять, та довело его до матеріальної ру-
їни. Показало ся, що се був лише не-
зручний експеримент і що такої гадки
не можна перевести в діло без помочи
цілої суспільности. Але все таки ся, хоч
для видавця неприємна проба, підготвила
терен до дальшої роботи. Редактор др.
Е. Левинський отворив в „Ділі“ дискусію
на тему: чи треба нам органі на євро-
пейській мові? Всі, що забирали слово в
сїй справі висказали ся за потребою
такого журналу. Остаточно зібрав ся у
Відні в перших днях цвітіння 1903 кру-
жок людей (присутні були посли: др. А.
Кос, др. Е. Олесницький, Ю. Романчук,
В. Яворський та публіцисти др. Е. Ле-
винський і Роман Сембратович) і одно-

голосно рішив оснувати двотижневник
„Ruthenische Revue“.

Оттак повстав наш орган, котрого
редакція від самого початку оперта на
плечах одного чоловіка і не знайшла
майже ніякої підмоги серед наших пис-
менників. А мимо сего удало ся за ко-
роткий час видавництво так поставити,
що воно викликало загальне признане
серед чужинців і заняло поважне стано-
вище в європейській публіцистці. Богато
видних письменників висказує ся дуже
корисно про спосіб редагування „Ruthen-
ische Revue“, порівнює нашу часопис
з иншими подібними видавництвами, як
„Finnländische Rundschau“, котрі оперу-
вали далеко більшими средствами, мали
більше сил до розпорядности — а все
таки через скучний спосіб редагування не
з'уміли викликати зацікавлення, помимо
сего, що розсилали і розсилає ся їх по
кілька тисяч примірників даром. Звісний
шведський публіцист, парламентарний по-
сол др. А. Гедін пише в одній із своїх
последніх статей, що „Ruthenische Revue“
з умістністю і правдивим публіцистичним
таланом групує матеріал, через подаване
перекладів виділих українських пис-
менників познакомяє Європу з украї-
нською літературою, поступенно і консе-
квентно вводить русько-українську справу
в сферу прилюдної дискусії, на арену
європейської журналістики.

Бувший парламентарний міністер,
президент комітету Нобля І. Socoland
помістив в поважнім журналі: „Sam-
tiden“ (Христіанія) простору статтю про
русько-українську справу на основі даних
„Ruthenische Revue“. І. Socoland пи-
ше між иншим: „Часопис Ruthenische
Revue, котру від р. 1903 видають у
Відні посли В. Яворський і др. А. Кос
та літерат Р. Сембратович, подає пояс-
нення і поучення про русько-український
народ. Сїй журнал, який ми і пореже-
ским читачам поручаємо — з'умів роз-
яснити і розвяслювати вісти про украї-
нську справу в західній Європі, а бо-
гато часописів заняло ся сєю справою...“

Визначний німецький публіцист, по-
сол до німецького парламенту Hellmut von
Gerlach (чаєн Freisinnige Vereinigung) пи-
ше в „Berliner Zeitung“ ось що: „Be-

лику заслугу около русько-українського
народу покладає кілька визначніших
австрійських Русинів, що оснували у
Відні Ruthenische Revue. Двох послив
і звісний письменник Р. Сембратович
видають сей журнал, що подає нам зна-
менитий образ духового життя русько-
українського народу — а з другого бо-
ку погляд на московські насильства“. Професор Leroy-Beaulieu з Парижа пи-
ше в анкеті: „Я читав Ruthenische Re-
vue з тим більшим інтересом, бо знаю,
що сей журнал зацікавив україн-
ською справою великий народ...“ — Gre-
dich Baier з Копенгаги пише рівнож
в анкеті: „Маю надію, що Ви з'умієте
європейську публіцистику так привертати
для справедливої діла, що указ з р.
1876, остаточно мусить захитати ся.
Ваша Revue на мій погляд так знаме-
нито редагувана, що така надія знові
оправдана...“

Згадати годить ся про анкету на-
шого органу в справі указу з р. 1876,
в котрій взяли участь найважливіші євро-
пейські світоті, про се, що сїю анкету
передрукувало досі около 90 європей-
ських газет: що на основі Ruthenische
Revue написали досі поважні розвідки
про нашу народну справу такі люди, як
I. Socoland (Christiania); Dr. A. Hedin
(Stokholm); Pompeys Gener (Barcelo-
na); Dr. Giuseppe Sergei (Roma); Dr.
Brandes, Prof. Frederiksen (Kopenhagen);
H. v. Gerlach, Cajus Müller і н.; що
майже всі інформативні статті з Ruthen-
ische Revue передруковують заграничні
часописи; що багато друкованих в Ru-
thenische Revue перекладі наших пис-
менників (як М. Вовча, Степаніка, Ко-
дубинського, Коблявського, Грінченка
і т. д.) викликало зацікавлення, а один
віденський журналіст прочитавши Грін-
ченкове „Hunger“ сказав, що він наслу-
хавши ся з польської сторони тільки про
нездарність і некультурність русько-
українського народу, не підозрівав ніко-
ли, щоби література сего народу мала
такі гарні оповідання.

Правда, видавництво наше моглоби
представляти ся у красній формі, як до
тепер. В последних часах дістала ре-
дакція від поважних людей з Парижа і

Его Маер Бенедиктсен.

2)

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(В франц. рукописі переклав Теофіл Бриндзан).

(Дальше).

Кожний нарід має свою вихідну
точку, своє око, яким він глядить
на житє і яким вчить ся. Грунтвіг
попав на справедливу думку, що
у нас треба оснувати школу на
історії свого народу.

Найважнішим предметом мала
там бути історія вітчизни, потому
історія всесвітня, але крім того
також географія — красні штуки,
„все що тішить і зворушує здорову
душу“ — не забуваючи й на сьпів.

Кружок, що одушевляв ся дум-
ками Грунтвіга був з початку сла-
бий. Взагалі мійські товариства і
університетські круги не лише не
підпирали пілого руху, але ще й
поборювали його. Справдішним бать-
ком сєї школи був звичайний му-
жик з Фіонії, Християн Кольд
(Christen Kold). Він заснував ма-
леньку шкільку, де сходило ся 10
до 20 молодих людей з околиці.

Була вона бідненька, як матеріаль-
не житє сєї інституції і ніхто не
думав тоді, що зроблено почин до
великанського руху. Кольд мав свої
власні погляди; будучи дуже ори-
гінальним, умів знаменито научати
і одушевляти молодих людей, що
находили ся округ него, одначе не-
достача грошей присилувала його
небавом закинути отсю пробу.

Слідуючу пробу зроблено на
ліпших основах під доглядом Грунт-
віга в Редінгу (Roedding) в Шлес-
вігу (Sonderjylland — південний Іт-
лянд) 1843 р. Сю школу основано,
як средство для борби проти вина-
родовлювання данських елементів сєї
провінції. Учений проф. Фльор
(Floor) з кільського університету
(Кіль було тоді данським) став ди-
ректором, і з тяжкою бідою удало
ся зібрати 30—40 молодиків, що
попри інтелектуальні науки учили
ся також відомостий господарських,
бо тоді навіть найбільше образовані
мужики не могли зрозуміти хісна
школи для молодіжи, де-б молодики
не мали практичного занятя, а ще
менше схотіли-б були оплачувати
таку інституцію. Пізнійше стало
ся инакше; в ті часи було дуже
тяжко вияснити нашим мужикам,

що інтелектуальна наука, се гроші,
тепер вже воно удалось.

І се вказує на великий поступ
нашого народу.

Сильний розвиток „вищої шко-
ли для мужиків“ (Haut école des
pausens), — назва „сільський універ-
зитет“ не дуже щаслива, бо наука
не є сільською, а лишень ученики
є більш-менш „сільськими“ — по-
чав ся по війні з 1864 р. проти
німецьких держав, в котрій нам ві-
добрано третину нашого королів-
ства.

Зазнавши розпуки і апатії, не-
мов по великій проливні крові прий-
шли ми до себе; чесні і повні від-
ваги люди кинули ся на ново до
праці. Наші широкі степи засадже-
но лісами, наші болота виорано не-
мов на те, щоби на внутрі зискати
те, що втрачено на просторі. Ми
порозуміли, що в маленькім краю
треба, щоби кожда людина осягнула
те, що вона лиш осягнути може, бо
одиниця має більше вартости; кож-
да сила потрібна і хотій малий
край має незавидну судьбу, то
все таки світло скорше загляне в
його найменші закутки, все-таки
находять ся всі близше його же-
рела. Се треба було вихисувати —

треба, аби малі суспільности пра-
цювали кілько мога, щоби доказати
своє право на існування.

Мужі, що переняли ся ідеями
релігійними і народними Грунтвіга,
кинули ся один за другим на села,
щоб засновувати школи.

Ініціатори сего руху мали з по-
чатку багато прикrostий; вони му-
сїли з'їхати край, промавляти до
мужиків, старати ся переконати і
зрушити їх, скликати віча, аби до-
казати потребу науки для молоді-
жи. Підпирані тісними кружками
мужиків, котрих вже переконано і
заохочено до того діла, жертвуючи
навіть своє власне майно, або по-
чинаючи позиченими грошми, за-
кладали вони перші школи, як в Рис-
лінг (Rysling), в Теструп (Testrup)
в Валькільде (Vallékilde). Загал ін-
телігенції відносив ся до сего діла
спершу з великою неохотою. В кру-
гах мійських, сьвященничих і діди-
чівських ним або зовсім не інтере-
сували ся або нападали із злостію
й злобою на сї змагання „виховува-
ти“ мужиків. Ті люди уживали
також всяких насмішок і кпин,
щоби понизити сїй почин.

(Далі буде).

з Копенгаги листи, з котрих радять нам, видавництво наше розширити, видавати Ruthenische Revue що тижня в 4000 примірників, з окремим белегистичним додатком і розсилати більшу частку примірників даром, для пропаганди. Ну, але на се нас не стати! Ми і так висилаємо велику частку примірників даром, для пропаганди розличним науковим інституціям, університетським бібліотекам, товариствам, мужам науки, публіцистам і т. д. Але як раз через те мусимо бороти ся з дефіцитом. Друкарня і порто за графіку поживають і так найбільшу частку наших средств — бо впрочім наша господарка незвичайно ощадна. В серпні 1903. р. перенесли ми видавництво в свої руки і відобрали адміністрацію від нашого бывшего друга Ценкера. Від того часу ведем діло з можливо найбільшою ощадністю. Нашим адміністратором єсть Русин, п. В. Кушнір (VIII/I. Wickenburggasse 10—1/9 Wien) а адміністрація получена з моїм помешканем, в наслідок чого льокаль адміністрації не коштує нас багато. Редакція знаходить ся в помешканю Р. Сембратовича (XVIII/2. Gersthofenstrasse 32 Wien), отже льокаль редакції не коштує нас нічо. Видатки на кождім поли стараємо ся зредувати о скільки можна, але мимо сего мусимо бороти ся з дефіцитом.

Гадаю однак, що такий орган лежить в інтересі цілого нашого народа і що ціла суспільність повинна всіма силами таке видавництво поперти — а як се видавництво унаде, буде се виною цілої нашої суспільности. Бо хоч часопис видавана для чужинців, то всеж таки матеріяльно повинні єї піддержати свої. А якби наша справа поступала так далеко, що такий журнал удержувалиби самі чужинці (своїми передплатами) тоді не треба би нам взагалі ним журити ся, тодіби чужинці самі такий журнал видавали!

Ruthenische Revue повинноби мати між самими Русинами 1500 передплатників. Передплата така мала (8 кор. річно) що кождий наш інтелігент може на се здобути ся. Наколиби в кождім повіті знайшов ся оден патріот, що хотівби заняти ся збиранем передплат і заохочувати людей до передплати, то сирвава пішлаби знаменито. Невдовзі оголосимо виказ передплатників між австрійськими Русинами на незалежних становищах (адвокатів, священників, лікарів), а переконають ся читачі, що сирвава моглаби стояти лучше, чим стоїть. В кінці ще одно слово до В. П. земляків. Наш журнал оснований для інформованя цивілізованого світа про наші народні справи. Містимо радо (і платимо письменникам, що живуть з пера, гонорар — хоч розуміє ся дуже скромний об'єктивно писані статі інфор-

мативні, культурно-історичного змісту і т. д. Алеж ніяких особистих кадил ані чисто особистої полеміки містити не можемо! В останніх часах дістає редакция з Галичини чим раз більше статей виключно полемічного змісту, за котрих непоміщене автори незвичайно гнівають ся. Признаємо, що полеміка нераз дуже потрібна, що вона очищує атмосферу і т. д. Але звертаємо увагу В. П. дописувателів, що для полеміки надають ся найліпше краєві часописи. Апелюємо прито до їх впрозорливости і просимо звинити, що не годні вдоводити їх бажань.

Василь Яворский,
посоа до ради державної.

Політичний перегляд.

Угорщина. Цісар прибув у неділю вечером до Будапешту і замешкав у королівськім замку. В понеділок розпочали ся поновні конференції із угорськими визначними політиками. Перед полуднем був на послуханю гр. Ст. Тіса, а в полудне гр. Юлій Андраші. Гр. Андраші має одержати місію утворення кабінету, ще таки на основі дуалістичній із 1867 р., що удержав би спільну унію митову і торговельну з Австрією. Монарх за те мав згодити ся, щоб заведено малярську коменду в поодиноких полках, за те у висших організаціях, як полк т. є. в бригадах, дивізіях і корпусах має остати коменда німецька. Із великими трудностями не стріне ся мабут і справа ношеня угорськими жовнірами угорських емблемів.

Росія. По переведеню слідства в справі стріляня з армати підчас йорданського торжества до вікон царської палати, переконали ся власті, що обвинувачені офіцери і воляки жадних лихих замірів не мали і що ціла подія склала ся лише через занедбане службових обовязків. Тому обжалованих засуджено лише за занедбане сих обовязків: Капітана Давідова на 1½, Карцева 1 рік і 5 місяців, а підпоручника Рота П. на 1 рік і 4 місяці твердині і всіх трох на утрату деяких прав та видалене зі служби без утрати чина. Поручника Рота І. зазуджено на 3 місяці а канонірів Гондарева

і Абалькова на 2 літа приділеня до батальону арештантського, Половцева і Патрікаєва увільнено.

Франція. Нині розпочала палата депутатів дискусію над відділенем церкви. До сеї справи приступлено по ухвалі закона вієскового, який порішено в п'ятницю 519 голосами проти 32, вводячи дволітню війскову службу.

Туреччина. В Македонї знова проявляє ся революційний рух. Невеличкі дружини ворохобників появляють ся густо в краю і зводять бої із турецькими жовнірами. Прм. коло місточка Смоан убили Турки 42 ворохобників, а решту розігнали. Коло Куклени забили знов ворохобники турецького команданта, 9 воляків і 3 башибужуків, за те пустили Турки ціле село з димом, стріляли до селян і дітей. Годить ся зазначити, що в Македонї господарують тепер ще й протеговані Турками чети грецькі, які безкарно нападають і вбивають Болгар, як се стало ся недавно із болгарськими риболовами біля Єнідже Вардара (солунський вілет). Вчора застрілив якийсь Альбанець муфтіго із Митровиці, Галіфендіго.

Румунізатори при роботі.

(Допись із Кучурова великого).

Нахабність румунських шовіністів-понижів і експансіоністів з ними „педагогів“ перемінити „всіх і вся“ на Волохів і їх нетерпимість до всего, що руске не перебирає у нас в средствах. Замало їм церкви, тож і школу приміняли безсоромні румунізатори до своїх цілей і звідти обкидають белотом все, що руске, намагаються дитвору, щоб говорила лише по волоськи і називала себе Волохами — бо нарік все учить будучь в Кучурові великим по волоськи, а хто тепер навчить ся по волоськи, той скорше скінчить школу, той дістане даром харч і одж! От якими штучками заманює учитель Кожокар — а Воробкевич „душпастир“, наслідник Христовий замість учить „Отченашу“, лакає дітей „голеньм попом“, ба навіть сказав в шкільній канцелярії, що не хоче ся єму учить руского „Отченашу“ (ich will nicht solange, bis die ruthenische Sprache als Unterrichtssprache existirt!) І так кучурівська школа замість учить — румунізує! Замість виховувати дитвору на будучих горожан —

віддає суспільности товпу ренегатів-яничарів! Замість розбуджувати в молодечих серцях любов до всего, що рідне — виціпає ненависть до рідного слова! Замість виховувати релігійно-морально — деморалізує! І все те діє ся під боком п. к. властий шкільних, „ліберального“, „гуманного“ інспектора „Яп—ковського“. Очевидно і не без цілі ся „фабрикація“ Волохів. Кожному відомо, що Кучурів великий чисто руске село з двома рускими школами — а се як раз село в оці нашим румунізаторам. „Педагог“ Кожокар каже дітям, щоб говорили в часі павзи лише по волоськи, пін Воробкевич наказує молитви по волоськи, щоб тим способом надати рускій школі волоський характер, а з часом перемінити школу на волоську! Зрозумів се „ліберальний“ інспектор Япковський і інші душі і се власне є причиною, що п. к. Рада шкільна краєва все ще „надумує ся“ (!) над рескрипцією Кучурівської школи, — не може здецидувати ся, чи знести волоську мову до раду предмету надобовязковою, чи таки все затуманити єї мовою викладовою, щоб борони Боже тих 39, словами турціятськими, румунських дітей не зрутенізували ся.

Після шематизму з р. 1904. було обох Кучурівських шкілах 810 руских дітей, 39 волоських, 35 німецької народности а 5 польської і иньшої. Вже самі числа промавляють за зміною азинових відносин в Кучурівських школах, — а п. к. Рада шкільна краєва не може все таки „здецидувати ся“! Та найвища інституція, котрій поручено опіку над рускими школами над просвітою прислає „спеціальним“ розпорядженням заілого румунізатора-педагога до рускої школи — установає звисного пона румунізатора катехитом в Кучурівських школах. Як далеко посунув ся сей напотики у своїм варварськім шовінізмі, найсвідчить отсей факт: Маючи дня 16. марта релігію в школі св. Марії збив він підчас читаня каталогу руску дитину Івана Левицького за те, що на его поклик не обізвала ся „айчі“ але „а“.

А чи знає Рада шкільна краєва, що наша чесна румунізаторська команія булаками і поличниками і алогічними словами прожеле з кучурівських шкіл руску мову і тоді з триумфом побіди над „мичими“ лувати ме вся румунізаторська команія, бо аж тоді мабуть Рада шкільна краєва без „надуманя“ заведе лад і порядок що до викладової мови в Кучурівській школі. *) „Рутенізатор“.

*) Оттак виглядають відносини в кучурівській школі, що мусять вразити до глибини кождого, хто притавен католічно дитвору, кому осоружні шовіністичні ваті в храмї науки. Як могла супроти сего Vointă poroğlu! помістити статю про рутенізацію той школа, сего ціля не можемо порозуміти. (Прим. Ред.)

Російське міністерство просвіти і російські академіки та професори).

Війна в Росії йде не лише з самими Японцями. Також російські університети і инші висші наукові заведеня, не виключаючи самої царської академії наук, стоять з російським міністерством осьвіти — яка ірровія в назві — на воєнній стопі. Як правліне розуміє свої обовязки і задачі зглядом найвищих наукових заведень, слідно найліпше вже з сего, що по наглім, досі ще не цілком вясненім уступленю послідного міністра, іменовано міністром осьвіти — генерала. Безперечно рішачим моментом для міродатних сфер була війська карність і єї введенє в університетах і других школах. Про правдиві потреби російських висших шкіл, про піднесенє і розширенє спромоги їхньої наукової діяльности не має сей панок,

*) Віденська N. Fr. Presse містить в посліднім числі інтересну оригінальну допись одного із членів петербурзької академії наук, яка наглядно вказує, що мимо обідованих реформ давній реакційний курс держить ся у повнім розцвіті.

як представник мілітаризму, ніякого ясного понятя; адміністративно-політичного гнєту, що тяжить на російських університетах, він не бачить, ані не чує. Коби лише професори точно видержували свої години, а студенти відсидажували їх в сунокійній безпричастности — ось се був би ідеал університетських відносин в понятю бюрократизма. Тому то полишив військовий міністер осьвіти (генерал Глазов) на боці цілі стоси проєктів бажаних реформ, які за єго безпосередних попередників наспіли від всіх університетів. Все то помандрувало тепер до коша. Дозвіл німецьким буршам в Дерпті по давньому являлись на улицях з лєнтами — се одинокє прихильне рішенє послідних часів. Впрочім нан міністер не виявляє себе ані прихильником осьвіти, ані свободолобним. Він відмовив просьбі о отворенє висших жіночих курсів в Києві, а за се горячо поручив молодіжи в Харкові лектуру святих легенд. В Варшаві найшов він предилекцію в науці танців, через котру розвиває ся природна грація у дівчат! В кождім случаю бодай щось. Той стан тривав би безперечно й спокійно дальше, ко-

ли-б нещасливий перебіг війни не викликав неспокою у цілої російської суспільности і не поставив звичайних студентських розрухів на двенний порядок. Тим разом здупшено їх з особливою брутальністю в Москві, резиденції бывшего великого князя-губернатора. Наслідком сего був загальний студентський бунт, який триває вже від кількох місяців. Се безперечно сумна проява, на яку ріжні прирети російської молодіжи і культурного розвою Росії кивають головами, але при загальнім збуреню умів находить і ся сумна проява своє оправданє. Навіть колеції професорів мусіли числити ся з тими відносинами і в більшости случаїв висказували переконане, що, як довго триває теперішнє заворушенє цілої російської суспільности, не можна ручити за сунокійний перебіг викладів на університетах і других висших школах. Незабаром після того зайшло ось що: Велике число професорів університету і багато членів царської академії наук вважали доконечною річю піднести публично голос в тих сумних подіях, тим більше, що з міністерства осьвіти не чути було ні одної ро-

зумної гадки, ні найменшого сліду охоти до яких-то реформ. Таким робом прийшло до „Заяви 342 учених“, що мала бути проголошена вже 25. січня, в св'яго 150 літної річниці першого і найстаршого університету в Росії. Зі страху перед демонстраціями заборонило правительство також се св'ято. Так остала підписаним лиш дорога оголошеня своєї заяви в часописях. Се зроблено дійсно в багацьох російських деньниках з повними іменами підписаних (між ними 16 академіків, імен європейської слави, як Байльштайн, Бекетов, Бородин, Веселовський, Салеман, Марков, Ольденбург, Радлов, Фамінцін, Шахматов і др.). Через пізнійші заяви піднесло ся число учасників в тім пропунціяменті понад 700. Заява висказує коротко і звязно повну правду, що ціла осьвіта в Росії находить ся в нужденнім стані, що народні школи не висгартають, ані що-до числа, ані що-до якості, „правительственна політика, що руководить ся мотивами головно поліцейської натури, являє ся гальмою, когра перепиняє розвою народного шкільництва, здержує умовий ріст народа і пхає державу

Росія й Японія.

Леневіч, обнявши по уступленню Курпаткіна, начальну команду, взяв ся переводити в діло одиникий можливий или концентрації на всі сторони розігнаних і здеморалізованих своїх відділів. Ся робота не легка, бо за сими відділами жене безперестанно Курокі і по днини розбиває, розгонює та забирає в полон численні на простори 80 миль розкинені відділи російські. В виду сего Леневіч буде міг уважати ся дуже щасливим, коли при значних навіть страхах — зможе хоть більшість нинішніх недобитків зібрати і утворити з них яку небудь силу опору в Харбїї, де мають збирати ся єврейські війська що надходити муть з Європи. Але ледви, чи те ему поведе ся, бо приходять вісти, що він вже нині, яко командант першесно лівого крила, стоїть перед альтернативою, або машерувати до Владивостока, або бути окруженим Японцями.

Цар підписав вже указ, котрим мобілізує ся округи варшавський, кїївський, і за радою Драгомірова часть лейбгвардій пєтербурської, щоб через те „додати більшої охоти мужикам до віддана податку крові“.

Офіцери, що їдуть разом з Курпаткіном, оповідають страшні річі про положене недобитків. Здовж залізниць лежать тисячі ранених в покровавленій, підраній одежі і о кожний зах, о мішок з вугля, що може служити за накрите, зводять завзяті бійки між собою. Яке занедбане ранених така і деморалізація здорових утікаючих. Холод, голод, нужда, розлука, незнане, що почати, перестрах і гроза оти характеристичні знаки, що товаришать розбитій армії російській.

НОВИНКИ.

Чернівці, 21. марта 1905.

Краєвий банк, якого змінені статуту потвердив уже краєвий відділ, увійшовши в жите, стане одипкою великою банковою інституцією на Буковині. Се стане ся тому, що із краєвим банком зілля ся дотеперішнє Поземельне заводене кредитове. Пунктації сєї фузії підписали вже в суботу як делегати краю: віцем. др. Ст. Смал Стоцкий, члени краєв. вид. др. Шгравхер і Сіміонович і директор др. Пашкіє, так сов. адм. Позем. зав. кр. бар. Стірча-Грігорча й Мустаца та дир. Брік. Краєвий банк по потвердженню сєї умови загальними зборами Поз. зав. кр. і краєвим соймом, що збере ся на наради не в цвітні, як задумувано спершу, але аж в маю — буде находити ся в дотеперішнім льокалі Поз. зав. кр. Поз. зав. кр. замкне свої рахунки з днем 15. липня с. р. Всі урядники Поз. зав. кр. перейдуть на етат краєвого банку, а акції Поз. зав. кр. викупить край по ціні около 800 кор. Сесєю сойму відложено

до упадку“; що середні школи не в силі заспокоїти потребу освіти у населенні, їх організації придушє кожний свободнійший проблиск індивідуальности ученика і учителя, вбиває охоту до науки і всяке самостійне думанє; що високі школи приведені до цілковитої дезорганізації, находять ся в стані повного упадку, бракує цілковито свободи науки і дослідів, про академічну самоуправу нема й бесіди, бажає ся зробити науку орудієм політики; що студентські розрухи, викликані умовами правительственной системи, раз у раз переривають супокійний хід роботи. Відтак згадує ся, що учителі народних шкіл виняті зпід права, про примушване учителів середних шкіл являти ся бездушним орудієм, що условини, якими звязана діяльність професорів висших шкіл, тяжкі і упокоряючі.

(Конець буде).

до маю тому, що парламент буде радити ще до 15. цвітня.

„Руска більшість в краєвій раді шкільній“ приснила ся декому з учителів, як се бачимо з одної дописи. яку дістали недавно. Отже подаємо тим недоволенним „рускою більшістю“ краєвої ради шкільної єї теперішній склад, може спустити тоді що трохи зі своїх претенсій до тої більшої. Бук. краєва рада шкільна числить крім президентів 12 членів, а ними є тепер 2 урядники: радник Песіч і інсн. Тумайрж, 3 Німці: др. Райс, др. Ціглавер і сентор Фроїнос, 3 Русини: др. Стоцкий, кр. Костецкий і сов. Манастарский а 2 Волохи: др. Тарнавский і дир. Мандичевский; 2 члени а іменю 1 Русин проф. Пігуляк і 1 Волох сов. Сіміонович доси ще не маюць декрету, отже не беруть ще участи в засіданнях, а оба інспектори Попович і Сіміонович засідають в раді тільки з дорадчим голосом. Отже на 10 членів, які є, і з котрих 6 грає на німецьку дудку є всего 3. Русинів а се-же не є і третина голосів не то більшість. Тому бути-б недоволенним нинан трохи скромнішими в їх нераз диких претенсіях до руских членів ради!

Староство в Заставі має увійти в жите із 1 жовтнем 1905. Простір для сего староства, за яким побивали ся ревно наші посли, відділять ся із дотеперішного староства кімчанського, що своім кругом діляни обнимало досі аж 94.633 (!) мешканців.

Жалієнне получене між Кіцманем а Чернівцями. Льокальні потаги на шляху Чернівці—Заліщики належать до тих, яких курсованє можна випрокувати тільки після барометра. Звіє ся буря, припаде злива, або замить то й перериває ся залізничний рух на цілій лінії Чернівці—Заліщики. Льокалька, як підстаркувата людина в пеголу, з хати не вибирає ся. Причиною перериву руху буває звичайно зіпсованє шляху на лінії між Кіцманем а Заліщиками, так що рух між Кіцманем а Чернівцями міг би відбувати ся зовсім правильно. Тимчасом Кіцманцями із тою залізницею велика невігода. Вїхавши рано із Кіцмана до Чернівців, не мають певности, чи ввечером, або й на другий день зможуть дібрати ся залізницею домі. Розуміє ся, що ся аномалія дитинеє так само і всїх, хто мешкає вздовж лінії Кіцмань—Лужани. Крайня пора, щоб черновецька управа руху усунула ту недотачу. Полагоди сєї справи можна сподівати ся хочби тому, що в сїй справі звернула ся до управи руху президія буков. торг. промислової палати, просячи о те, щоби на случай якої небудь перешкоди в комунікації на сїм шляху не переривано залізничного руху на цілій лінії Чернівці—Заліщики, але щоби на безпечній частині шляху удержувано рух і на дальше. Поки що не дала на се писемо управа руху торговельній палаті цілюї відповіді.

Із страху промовив. Оломуєнці часоніє розповідають ось таку інтересну подію: Кавалерієц Антія Немецьки вїав при вправах із коня і в наслідок побитя голови втратив цілковито мову. Його держано довгий час в оломуєнцїм шпиталі гарнізонів без видного успіху, так що вїнці звільнено єго, як німого, із військової служби. Немецьки по довгїм шуканю найшов приміщенє у оломуєнцкого цекаря Теґля; його служба полягала на розношуваню печива. Переходячи сими дїями міст на Мораві посовогаєв ся Немецьки і мало що не вїав до води. Із великого страху він перший раз — крикнув і ось зовсім відзискав мову, якою не володів уже цілий рік.

Злочин в святищені домі. Девятинадцятилітня учителька дїтий панотця в Міговевах стала матерью. Окружний лікар із Міговев покликаний в четвер дня 16. с. м. до оглядин дитини, що вже померла, заприїтив, що дитину мабуть удушено. На вислає урядове донесенє прабудла сейчас судової комісії зложена із суд. секр. Воронка і д-рів Вурцера і Гольдштайна, та сконстатувала, що дитинку вдушено ватою й куснями полотна, найденими в горі новородка. Полїжницю арештовано, ставлячи єї під строгий надзїр. Парохом Міговев є о. Н. П. вже доволі віковий батько численного семейства. Він — як довідуємо ся — із жіночко розвів ся.

Постулати російських Жидів. Також російські Жиди не остали по задумітих народностей і поставили свої жадає на зібраню „Общества для распространения просвещения среди Евреев в России“. На тих зборах ухвалено резолюції, в яких висловлює ся нереконанє, що: 1. Правильне і відповідне житєвим і культурним свїйствам жидівського народу, урядженє жидівського образованя є можливе тільки при повній рівноправности Жидів з прочим населенєм Росїї. 2. Яко гарантія свободного культурного розвитку і рівноправности народностей, є контролю правительствє через народних представителів вибраних на підставі загального, безпосередного і тайного права голосованя всіми горожавами без ріжниць стану, релігії і народности.

Театральна катастрофа. В суботу ввечером завалив ся в Сент Яго Чілійський будинок театру „Teatro Lírico“. Дуже багато осіб вбитих або потерпіло рани.

Нові монополії в Болгарії. Дня 14. с. м. продовжено правосильність австро-болгарського договору торговельного на 6-ти місячий час, при чім Австро-Угорщина прийала до відома, що Болгарія заводить із днем 14. с. м. монополії державний на виріб сїрників, на перу цигаретового, а відтак і карт до гри. Від тепер буде в Болгарії виробляти ся сїрники й наперці тільки на рахунок держави або для вивозу. Удержувати й уладжувати фабрики того рода буде тільки держава, яка всі приватні інституції викупить. Із заграничї отже і з Австро-Угорщини буде болгарська держава сироваджувати тільки таку кількість сїрх продуктів, яка буде потрібна до доповненя краєвої витворчости або консумції. До 14./VII. буде ще вільно приватним купцем випродувати наготовлені засоби із сироваджених сїрників і наперців, а після сего речинця викупить їх держава. В справі карт до гри не видала ще Болгарія подрібних постанов.

Для характеристики польських дїєвників. Недавно відбував ся у Львові базь дїєвників польських, що мав на собі цїлню демонстрації шляхти і буржуазії польської проти жалоби, до якої почувала себе революційна часть польської суспільности задля послїдних масакр робітників в російській Польщі. Підчас того базю, як ми вже писали, явила ся група студентів польських на сали, несучи домовину, з описком: „Варшава плаче, а ви танцюєте!“ і з пісню: „Z dymem rożarów“. Тоді поліція, котру п. Мільський редактор „Смігуса“ поклякає був перед тим ну і сам п. Мільський винули ся на студентів і страшно їх збили. Коли сїй варварський поступок напаятнували поступові польські часоніє, тоді „Товар. дїєвників польських“ скликало свої збори і ухвалило резолюцію, опрокидаючи те, неначеб дїєвники були здібні до такого варварського вчинку. Розуміє ся, що і інтересований особисто п. Мільський був на тих зборах присутний і ухвалював ту резолюцію. Одначе побиті студенти, з котрих декотрі були особисто знакоми з п. Мільським, заявляють у крак. „Напшоді“, що п. Мільський, редактор „Смігуса“ і п. Пенловский кореспондент „Слово польского“, належали власне до тих, що найлітїше знущали ся над демонстрантами. Вийшло також на яву, що оба ті дїєвники вїзвали й поліцію на баль. Шож тепер буде з резолюцією „Тов. дїєвників польських“?

Важне рішенє. В імені міста Рихова вїє був посол др. Біндер зажадов до адміністративного трибуналу супроти домаганя військових властей, що жадали від громади вибудованя шпиталю військового. Отже 18. с. м. видав сенат трибуналу під проводом ґр. Шенборна присуд, котрим звільняє ся громаду Рихів від сего обовязку, бо дотичні приписи закона про обовязки громади супроти військової відносить ся лише до будинків істнуєщих уже. Се рішенє трибуналу адміністративного має значінє засадничє і є дуже важне для громад, в котрих є розміщенє військо.

Оповідки і іменованя:

Личні вісти. Краєвий президент вїїздить дня 25. с. м. в урядових справах до Відня. — Віцем. др. Ст. Смал Стоцкий вїїзав до Відня в справі полагоди банкових статутів в дотичних цен-

тральних урядах. До Відня повернув вже також і пос. Н. Василько.

Звичайні загальні збори тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся в сали „Народного Дому“ в суботу дня 25. с. м. о годині 1/2 3., 3/4 3., 3. із отсим денним порядком: 1. Прочитанє і зверифікованє протоколу з попередних загальних зборів. 2. Справозданє уступаючого відділу. 3. Справозданє кружків. 4. Вибір нового відділу. 5. Вибір кружків. 6. Вільні внесеня і запитаня. — За Виділ тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях: Ярослав Ясоловський, голова. Іван Розжа, писар.

Із краєвого правительства. Краєвий президент поручив на основі міністерської повновласти управу вишницкого староства секр. краєв. прав. Вікторови Негрушови.

Із кругів учительських. Міністер просвіти іменував єпис. Юрія Мандичевского учителем ґр. прав. єписку церковного в черновецких середних школах.

Із тов. укр. студ. „Січ“. В середу, дня 22. с. м. вїгосодить в альокалі товариства відчит тов. Володимир Калинович „Про основи драматургії, а Коріолан Шекспіра“. Початок о год. 8-й веч. Вступ вільний. Гості пожадані. — За „Научний Кругок“: Володимир Домбровський.

На „Народний Дім“ вїзтали членські вкладки слїдуючі Ви. П.: Іван Григорійчук, Теодор Козак, Юрій Гнїдий, Юрій Кирилович, о. Тодор Матейків, Ліля Меленка, Даміан Сімович, Юрій Гнїдий, Іван Григорійчук по 10 кор., Володислав Кукелка, Євгеній Мінтич, Броніслава Клим, др. Мирон Кордуба, Юрій Кирилович по 4 кор., Омелян Іванічний по 15 кор., Каєтан Горвацкий, о. Теодор Драчинський по 20 кор., Чисталія „Жадова“, Гнат Влазюк по 60 кор., Даміан Сімович, Теодор Городиский, Николай Ісєнєнко, Володимир Кмицкевич, Броніслава Клим, Юрій Кавуля, Володимир Кмицкевич, Модест Левицький, Теодор Городиский, Николай Ісєнєнко, др. Ог. Гордицький по 5 кор., Іван Шадиовський по 8 кор., о. Григорій Лаза 30 кор., Кароліна Суханов 6 кор., Дарій Пігуляк 3 кор., др. Сивак, о. Муїтин, Остап Проскурницький, др. Мих. Литвинювич, Остап Проскурницький по 2 кор., Міром Зотик 60 кор., Емануїл Томоруг 11 кор., др. Лев Негровський 6 кор., Іван Солон 14 кор., Николай Ієлка 17 кор., Марія Балашескул 40 кор. — За виділ „Народного Дому“ Мигась Ієашино, касиєр.

„Руска селяньська бурса“. На бурсу жертвували при отвореню читальні в Бергометі п. Ч. на руки п. учителя К. Яновича з Мігови: Вс. о. Стефан Маланчук 1 кор., о. Урсулак 1 кор., п. секр. громадекий Бойчук з Бергомета п. Ч. 1 кор., п. надучитель Данчул з Мігови 1 кор., п. учитель Савкевич 1 кор., п. учитель К. Янович 1 кор., п. управитель почти в Бергометі п. Чер. Іласевич 1 кор., п. господар Стефан Гавалашка з Бергомету п. Ч. 1 кор., п. Стефан Меленка 50 с., п. Пайй Марчук 50 с. і п. Розбіцький, господар з Дунавця 1 кор. Разом 11 кор. — На отвореню „Січ“ в Диктинці зібрав п. учитель А. Мандрик на бурсу 11 кор. і то жертвували: Ви. п. судия Федорович з Путилова 3 кор., надучитель Валашескул 3 кор., о. Валашескул 2 кор., п. учитель Проданик, Майковський, Мандрик, Гнїдий і Маковецкий і газдиня п. Кочерган ршту. — Заряд бурси висказує отсим всім великодушним жертводавцям як найцірїйшу подяку а п. учителям Мандрикови і Яновичеви з особна сердечне признанє за їх труд около збираня грошей. — П. Клим.

Із штуки і літератури.

Перше представленє „Руского селяньского театру“ на яке зложить ся інавгураційна промова і 4-актний народний образ Бороковського „Не судилось“ відбуде ся дня 4. цвітня с. р. в сали черновецкого музичного товариства. Близші інформації подамо в слїдуючїм числї.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великій виборі і просить о ласаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Піхлер і Сини в Грацу, П. Лядште-в Александрий. Склад різномірних фабри-з фільду, льодену, боброві, чорні і у весняних модних красках. Циліндри і кляки послядні новітні.

Парасолі від сонця і дощу, Бп tout cas чисті шовкові з наймоднішими ручками. Чорні (гарантия через один сезон) К. 10 45, чорні (гарант на один рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цигарничі і інші подібні артикули після послядньої моди. Парасолки дитиничі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів пань і дитий.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитий до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великому виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохі дамські ситки, паньчохі для дитий найліпший виріб, ситкові каштантки, аарукавочки у всіх модних красках.

Конфекция. Убраня для дитий Ceys, жакети і т. и.

Товари обувані. Самостійна продаж обу- і в інших славних фабрик як Анті Чарок весну. Черевки весняні обкладані ланером, шом і трикотажним нутром для панів дам дй-черевки домові і різні найліпшої якості до вправ гімнастичних.

Білі і краватки з правдивого англійського асфіру, в десень, білі шкові, гладкі, фалдо-вані під гарантією. Ковнарики і манжети, білі і в красках. Краватки тукрасні і англійські, кожного місяця нові.

Артикули до подорожі. Найліпший вибір напбок, куферів, пуделок, ташок, клуп-ків ремішків до пакованні, касет, цигарових мішочків, нецарків пледів, мішків на біле, дамських мошонок на дорожності і т. д.

Артикули шпортові. Бідбавчі до гри Lawn-Tennis, бальони, бальші, шапки і т. п. до того прибори.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Я, Анна Чіляк

58' (19—52)

завдячую власному ви-находку помади, череа котрої уживане, віст мого волосся дійшов до 185 см. довгої. Се є одинокє средство проти випадання волосся, скріп-ляє і приєднує его віст віддає великі приєдну-панам, котрим йде о красні вуся і бороду, запобігає передчасному лісенню і сивінню, ва-галі чудотворна се по-мада вертає волоссям так на голові як на бо-роді натуральну поли-скуючу бавру. Ділає она однаково так у мо-лодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців. Ціна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цілий світ за попереднім надісла-нем гроший, або за по-сплатою. Найліпше замовляти просто в фа-брики:

Анна Чіляк

Відень

I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмід і Фонтін.

Заряд друкарні „Рускої Ра-ди“ упріває в послядніх реїх тух Ви. Панів, що замовили і одер-жали „Словар“ проф. Ом. Попо-вича, аби зволити за него вирів-нати належність.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ звертає увагу інтересованих, що всіякі друкарські висилає лиш за попереднім надісланням на-лежності або за посляплатою.

Що року горять хлопські мілієни неасекуровані!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

••• у Львові, Ринок число 10, •••

одинокє руске товариство аскураційне

обезпечає будинки движимости, збіже і пашу на слу-чай пожеж. По помарі виплачує „Дністер“ зараз від-шкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 11 літ виплатив „Дністер“ відшко-довань в сумі 5 міліонів 340 тисяч Корон.

Фонди „Дністра“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 Кор. і уміщені суть в цінних паперах.

В „Дністрі“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністера“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

Поліси „Дністера“ приймають ся при всіляких по-зичках в Банку краєвім, касах ощадності і касах сирот-инських.

Чистий зиск по скінченім році звертає ся членам в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284,857 Кор.; (за літа 1900 до 1902 по 8% за 1903 р. 5% премії).

Агенції „Дністра“ находять ся у всіх містах і біль-ших селах і треба подавати обезпечене через агентів; господарі письменні повинні ста-рати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де пильні агенти „Дністра“ не робять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізні 662,807 Корон.

На жите обезпечайте ся тільки через „Дні-стер“ в Товаристві Крак: свою провізію від сих обезпе-чень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

„Дністер“ припоручили Превосв. Епископські Ординарії.

Стережіть ся огни і аскуруйте ся в „ДНІСТРІ“!

Покривайте свої хати черепом (ахінками)!

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного мувеа у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дитий.

Замовленя виготовляють ся сейчас в заграничних шкір.

При замовленях в провінції показанє, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть **NERVOL**

аптика др. Ю. Францоа

в Тернополі.

Се є знамените умирляюче средство до натирания против великих ревматичних боля, простудження, ломани костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу ува-жати на напис „Nervol“ і не прини-мати інших „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фла-шонков) 8 кор. з оплатою і опакованем. — (—2)

Хочете здоровий харч, ре-тельную услугу і добру станцію получить? Зголосіть ся до Мадика при ул. Рускій ч 26. а все те там найдете.

В ДОМІ

Марії Новіцкої

можуть дістати учениці або уче-ники від 1-ого мая уміщенє з цілним утриманем і доброю оікою.

Адреса:

Уліця Ратушева

число 17 II-ий поверх.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські скоро і дешево.

Велику фотографію

бук. руских послів

із славної робітні ц. і к. при-дворного фотографа Вагріновича висилає франко за 2 Корони

„Руска Бесіда“ в Чернівцях.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Черківці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і сьвята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол-

голошення Кас райфайзенських.

Перші загальні збори новоза-снованої „каси позичкової і шадничої д. я і ромаді Нова Жучка стов. зарее-строваного з необмеженою поручою“ відбудуть ся дня 2. цвітня 1905 о 11-ій год. перед пол. слідуєчим порядком: 1. має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одно-му чоловікові зложити до шадничї ка-си; має ся установити річний випові-дження для вкладов шадничих і річний платности відсотків від вкладов шадни-чих; має ся установити яку найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стону процентову для вкладов шадничих і для позичок (§§ 52 в—с, 59, 63, 65); 2. має ся ухвалити, що робити з лишними в касі грошми і як роздобути потрібних для каси гроший; 3. ухвала в справі заемоги краєвої; 4. вибір каспера, і означене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж); 5. ухвала кілько має бути членів в радї надзорній і ви-бір ради надзорної (§§ 32, 40, 51). — Каліник Константинюк, начальник.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
щодорож, п'ятницю і неділю,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застереження. — Роклямації вносе-
чати вільно від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„пів року	10 „ — „
„чверть року	5 „ — „
„місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковина“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Розділ церкви від держави.

Головним мотивом, що кермував французькими клерикалами і націоналістами при поваленні Комба, було відсунути можливо як на найдовше піддане під обрання парламенту пропозиція в справі розділу держави від церкви, котру Комб взяв як коначно перепроводити. І, коли Руве став президентом міністрів, то — хотів він публично заявити, що перебирає на себе всі задачі Комба в цілості і без застережень — все таки могли націоналісти і клерикали сказати, що „у Франції тепер цілком інакше“, як за Комба. Та хотів і як Руве потайки не конштахує з націоналістами і клерикалами всегда таки мусить улагодити більшість і пропозиція в справі розділу держави від церкви стало вже предметом дискусії послів французької палати депутатів, хотів клерикали старали ся коначно відволікти его до нових виборів, що в невдовзі мають наступити, щоби мож при агітації серед мужиків під кличем що ради кади хтять „зникнути церкву і вигнати Бога з Франції“ зискати для себе більшість.

Предложено правительственное, ділитъ ся на сім частин, в яких обговорено культ католицкий, протестантський і жидівський, а відтак порівняно закони обов'язуючі в інших краях із законопроектами обговорюваними в комісіях і з законопроектом предложеним Бріаном, який і прийнято на основі рішення більшості комісії.

Бріан обговоривши висловлюючи дотеперішню історію католицизму у Франції і его відносини до держави доходить до висновку, що ідеальною системою буде неутраляна держава, не знаюча ніякого культу; дотепер обов'язуючий конкордат зломив вже папський престол, тож треба конче перевести розділ держави від церкви, чого домагає ся більшість французького населення.

Предложено Бріану домагає ся в спеціальних точках: щоб держава не оплачувала ніякої інституції для цілї культу, ані не удержувала священників.

Розходи департаментів і громад на віроісповідні цілі перестають фігурува-

ти: Майна віроісповідних громад перейдуть через рік на власність новоутворених релігійних спілок. — Право на пенсії дотеперішніх священників регулює ся в сей спосіб: Священникам що вислужили 20—30 літ визначає ся емеритуру в висоті двох третин їх доходів, але она не може перевищати 1.200 франків річно. Ті священники, що служили менше як 20 літ дістають від держави 400 фр. річно через тільки літ кілька служили.

Колиб священники нарушували привласнювати церковно-політичні, може бути ему відбрана пенсія на 2 роки. — будинки, що служать для богослуження і будинки та маєтності, що тепер є в адміністрації церкви, мають перейти на власність громад і департаментів які віддають їх через два роки релігійним спілкам. Всі інші маєтності мають бути звернені громадам і департаментам, які мають їх на жадане винаймати релігійним спілкам на десятилітній протяз часу. Релігійні спілки будуть основані після постанови закону о стоваришенях з 1-го липня 1901. р. В будинках церковних не можуть відбувати ся жадні збори, окрім зборів в цілях релігійних. На публичні процеси треба мати дозвіл від мера місцевого. — Нарущення повисших принципів має ся карати карою 16—200 франків і ввизницею до 2. місяців. — Священники за політичну і антидержавну агітацію будуть карані ввизницею від 3. місяців до 2 літ і відобранням пенсії, а релігійні спілки забораном будинків церковних. Також карані будуть ті, хто сидуєт на ме до ульду в релігійних актах, або буде недопущати до них. — Закон против конгрегацій остає важний. — Конкордат і всі получені з ним закони зносять ся.

Клерикали і зв'язані з ними політично націоналісти уживають всяких способів, щоб не допустити до ухвалення сего предложення, над яким поки що розпичне ся лиш генеральна дебата. Та се для них неможливе задля їх меншості, з котрої і так що дини дезертирують депутатів на противну сторону, отже хотять бодай відволікати сю постанову на пізнійше. Проте грозять всіми средствами обструкції, а навіть революцією

проти правительства в разі ухвали розділу церкви від держави. Правительство має за собою більшість в парламенті і серед суспільности французької переді їх напором не уступає. Можна проте сподівати ся, що згадане предложення в справі розділу церкви від держави стане в невдовзі законом.

Вістки з України.

В справі привернення рівноправности українській мові для ужитку єї в переводах зроблено перший крок звісним знесенням заборони українського святаго писма. Офіційний комунікат про сю справу в формі „визначення протоколу міністрів з 15. (ст. ст.) лютого про знесення обмежуючих постанов що до видання св. Писма в українській мові (в ориг. „на малоросійському язикѣ“ отже не „на рідній“ — Ред.) звучить:

„Вислухавши в присутности Великого князя Константина Константиновича і митрополита Антонія порушену Великим князем справу знесення обмежень що до видання св. Писма в українській мові, комітет взяв на увагу ось що: Із вищезгаданих св. Писма в українській мові, пояснені показує ся, що заборона друкування українських книжок духовного змісту вийшла 1863 року в наслідок признання, що переклад св. Писма не виправдує ся своїм характером мови і потребою народу, а має лиш політичний характер. В 1901 році академія наук одержала в дар від євандеї Морачевського переклад євангелія в українській мові, з бажаннем, щоби академія видрукувала его. Великий Князь порушив справу видрукування рукописи, взявши на увагу, що побоювання політичного характеру втратили острість. З другої сторони Українці пристрасно бажають читати слово Боже в рідній мові. На запитанні міністри внутрішніх справ Плеве і Святлополк-Мірський однаково висказали ся, що се питання можна розбирати з точки погляду релігійної і наукової. Переклад Морачевського розсудила академія і признала ему високу научну цінність. Що до розсуду справи з ре-

лігійної сторони Великий князь, признаючи особливо вказанню річшю вдоволюти законне змагане Українців іменню тепер — в тяжкий час, переживаний краєм, звернув ся до св. синода з проханням удостоїти той переклад святительского благословення. Комітет міністрів знов прилучив ся до поглядів Великого князя, признаючи се цілком відповідаючим на черкам Государи Імператора в точці 6-й указу з 12. грудня; враз із тим комітет прилучає ся знов до заяви митрополита Антонія на коначність подбання благословення від синоду на кожде видане. А з огляду, що переклад євангелія уже предложено синодови до перегляду, то комітет узнає особливо на часі піддати сю справу ласкавій увазі Его Імператорского Величества. Та постановою комітету удостоїла ся Найвишнього затвердження 25. лютого сего року.“

Дальший хід акції в справі визволення українського слова подає допис, яку прийняв 5. випуск „Ruthenische Revue“. Автор єї захований під ініціалами М. Р. зазначає, що він хоче подати сим разом тільки коротеньку звістку про І. засіданні комісії установленої на основі міністерського розпорядку, в якій склад входять 7 представителів міністерства (себто комітету мін. Ред.) і 7 заступників українських письменників і учених. Про сідуючі засідання обіцяє написати згодом. „Отею комісією, якої перше засідання відбуло ся вже 24. (правдоподібно ст. ст.) лютого, установило міністерство, як відповідь на просьби української депутації, зложеної із визначних письменників і учених, щоби домагали ся від правительства визволення українського слова із кайданів указу з 1876 р.“

На засіданні, визначенім на 24-ого лютого на 8 годину вечером в одній із сал імператорської академії наук, зібрали ся представителі міністерства, князь Ольденбургський і отсі відпоручники українські: В. Науменко редактор „Кієвської Старини“; Г. Шраг, адвокат і член чернігівської думи; Лотоцький, писатель; А. Русов, знаний статистик і знавець України; пані Русова (жінка А. Русова), знана із своїх творів про українську літературу в Росії і Галичині; Олена Пчілка, звана писателькою; Дмитрів, адво-

Его Маєр Бенедиктоен.

3)

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(3 франц. рукописи переклав Теофіл Бриндзан).

(Дальше).

Вони казали, що нові школи підривають здоровий розум хлібороба, що вся наука складає ся лишень з сьпіванок без мелодії і без зміслу, з глухих оповідань з часів поганських, з казок і байок про героїв, які ніколи не істнували.

І ось дивно, як та сама суспільність, що колись говорила між собою про ідеали і казала, що вона любує ся високими стремліннями, поборювала тепер духовий рух серед мужиків „колишніх підданих“!

По що подавати їм иньшу науку, як ту, що займає ся пасущим хлібом, по що учити їх читати книжки, сьпівати пісні, писані лиш для упривілейованих?!

Поголоски про внутрішній стан свих шкіл виходили — розуміє ся — поза границі правди, бо неприятели не знали предмету своєї злоби.

Отсі школи перебули довгу добу розвитку, а їх теперішній стан далекий від стану з перед 30—40 р. Провідною думкою, яку задержано і якої боронить кожда школа, що любить традиції і ідеал Грунтіва, є те, щоби остатись індивідуальною. Нема сталої програми, нема й форми науки, яка б була обов'язуюча.

Кожда людина, що чує себе здатною оснувати школу і є в стані здобути собі довіру народу, починає. А починає від того, в чім чує ся сильною.

На початку припала сим школам роля пробудительок. Теми, а особливо знане позитивне, що подавало ся тоді, мало мале значіння. Треба було отворити молодіжні очі і уха, сказати їм, що навкруг них існує світ багатий, що існує краса, велич і багато більше світу, втіхи і краси, як в їх селі і розуміє ся, треба було мати дар з природи, щоб вміти заговорити до кружка, що полишений своїй ізольованій праці і своїм обмеженим думкам.

Правда, що з початку сьпівано троха більше, як було потрібно і оповідало ся байки й авантури ли-

шень на те, щоби захопити й розвеселити.

Школи оснужували після проекту Грунтіва в певнім віддаленні від міст, серед чистого поля. Були там спальні і їдальні побіч салі конференційної. Ученики, майже виключно хлопці — дівчат там не було — жили в купі з професорами. Наслухавшись кілька годин викладів, просили відтак ученики о пораду, бо всяка інформація була тоді устною. Тому ж і основною думкою Грунтіва, котрий хотів заведи жити і викидував з підручників то, що називав мертвим словом. У розмовах з учителем просили не лиш о пояснення, але зчаста повірювали йому свої душевні журби, шукали у него поради і потіхи.

Хлопці навязували між собою приятельські зв'язки. Їм видавав ся пробіток в сій школі, який тривав взагалі пять до шість місяців, великими вакаціями. На їхню долю припало працювати своїми руками цілий рік, а тепер знайшли ся в інституції, що була уряджена виключно для них, у якій кожде слово сказане було для їхнього підбадьорення.

Тепер основна робота вже покінчена, немов велика будова, підпирана всіма чинниками, які в стані подати нашій суспільності підмогу, а іменню правительством, повітовими управами, що видають на неї великі суми, публичною опінією, що клонить голову перед високими школами і вже сховала від якогось часу меч напасти на сї школи в похву а в кінці і самими мужиками, що учаються до школи в числі, яке рік річно збільшує ся.

Плодотворна думка Грунтіва і слаба проба Кольда можуть тепер з повною гордостю глядіти на своїх дітей. Поверх 60 великих і малих шкіл, існує в Данії а понад всіма домінує школа-матка в Асков із своїм широким планом науковим. Зерно щасливої ідеї запало і поза границі Данії, як в Швеції, Норвегії і в Фінляндії і у всіх краях скандинавських процвітає воно хоч може слабо і скромно та горно до себе що рік все більш зростає число молодіж.

(Далі буде).

кат з України. Крім цих явилися ще й інші особи.

Після приходу председателя комісії Т. Корша розпочалося засідання комісії з прочитанням реферату п. Русової про українське письменство і його теперішнє положення. Реферат викликав загальне зацікавлення так, що і порішено випечатати його в приватних записках комітету міністрів. Другий реферат мав Лотоцький, що представив теперішнє положення цілої справи (т. е. української мови Ред.). Із третім рефератом виступив зв'язний статистик і знаток української літератури й етнографії. Його знаменитий виклад, оснований на особистім досвіді і знанні політичних і соціальних обставин на Україні викликав симпатичні комісії до українського народу і його інтелігенції. Слідуючий реферат зв'язного етнографа й історика, редактора „Кієвської Старини“ викликав також і оживлену дискусію. Принципіально згоджувалися всі члени з висновками депутата. Слідуюче засідання визначено на 27. лютого.

На засіданні був також председатель комітету міністрів Вітте і особливо уважно прислухувався висновкам адвоката Шрага з Чернигова, одного з найвизначніших заступників української інтелігенції, особливо дуже заслуженого на полі народної просвіти.

Із проявів українського життя годяться згадувати святковане Шевченкових роковин, які розпочалися заупокійним богослуженням уладженням петербурскою громадою. „Шевченківський вечір“ уладжено д. 22. лютого в 44 роковини Тарасової смерті в сали „Літературно-артистичного кружка“ в Умані. На вшанування удалим вечір, на якому явилася незвичайно багато публіки відчитано між іншим два реферати один про Т. Шевченка, а другий про українське письменство. — Дня 20. відбувся в м. Ніжині концерт українського хору із с. Воробівки. Співано переважно твори М. Лисенка, які як замічує дописувач „Кієв. Отк.“ — стають що раз більше популярні по селах. Хор мав незвичайне powodження і мусів багато пісень повторювати. Як незвичайно симпатичний об'явив пробудження національної свідомості між українською молоддю треба зареєструвати факт, що уч. 3., 4. і 5. кл. полтавської ремісничої школи розпочали д. 1. марта страйк між іншим і тому, що не сповнено їх домагання, щоб шкільну бібліотеку заасотровано також і в українські книжки.

В теперішню добу, 150 мільйонів російське населення усіма нервами й думками працює над тим, щоб змінити теперішній лад, у якому годі довше жити; виводить ся у пресі на світло денне всі недосконали поодинокі народів, верств і країн. Замітне тут домагання „Кієв. Отк.“, щоб у задуманім земскім собо-

рі, який би він і не був, найшли достаточне число виборні заступники полудневозахідних, себто українських земель, у яких набиравалося не мало суспільних, політичних і релігійних квестій, які треба конче рішити і то власними заступниками.

На одну із таких квестій звертають увагу Ст. П. Відомості у вступній статті 50. ч. н. з. „Кто поб'є дитя?“ Стаття обговорює роль православного духовенства в західній Росії, а саме в Волині, в губ. броднянській, частині Литви і польського королівства. Автор звертає увагу на те, що тамошнє українське (малоруське) дворянство винародовилося, а селяни не змогли ще витворити пиятої інтелігенції вище народних учителів, телеграфістів і т. д. отже міське духовенство мало б явити ся так, як і в сусідній Галичині, представителем народної інтелігенції, устами талановитого, але повільного народу“. Се мало б стати ся тоді, коли б те духовенство порозуміло, що українському народові не потрібне ненависне воювання з Польськими і католицьким. „Українському народові як безодня темряви і збожжєства треба таких (роз. свідомість), щоб не поминали нагоди проповідувати мовою зрозумілою для народу, щоб вчили його живим, простим словом не лиш в церкві або в школі але і на улиці, і на музичній телезі і на більшій сході, щоб боронили його радю і ділом від всякого визиску, щоб будили у ній свідомість Українця, російського горожанина, Славінина, чоловіка. Та до сего величезна частина тамошнього духовенства не доросла, вона потонула в бюрократичних формах і рада б робити ще далі кар'єру на ширенню православ'я і „русского постравлення“. Лиш мала частина його пішла на службу народові. Тепер стануло західні й російське духовенство на розстайнім шляху. Або старати ся о поліпшенє суспільних обставин свого народу, або оставати далі на дотеперішнім становищі, а тоді „жизнь смельот ево как ветер сдувет пиліну“.

Думаємо що висновок російського столічного дневника надто ясні, щоб треба до них коментарів. А увагу, що духовенство, яке, місто йти на службу народові, погорджує народною мовою, і заморочує населення конесинними страхами, пропале під напором життя, як порох звичайний вітром, повинні взяти собі й наші панотці румунізатори і такі наші царославні — нероби.

Політичний перегляд.

Австрія. Посол Ліхт і товариші внесли д. 21. с. м. до правительства інтернацію в справі наміреного про-

довження права провінційного в Галичині і Буковині поза 1910 рік, що мало б дуже шкідливі наслідки для Морави і Шлеску. Посол Яворський інтерпелював в справі нехотання рускої мови урядом податковим в Рудках, а відтак настановили відповісти на інтерпеляції міністрів рільництва, торгівлі, залізниць. На інтерпеляцію пос. Барайтера в справі реформи кримінального закону відповіли управитель міністерства просвіти, що правительство має вже готовий проект реформи, котрий невдовзі предложить на латі. По виборі 36 членів до комісії для розслідування вибору посла Валевського приступлено до дискусії над внесенем Дершати. Промовляв в імені „Кола польського“ Д. Абрагамович проти внесення Дершати. Він зі згляду на великодержавне становище Австрії, та її династичні інтереси, противить ся виборови комісії для розслідування відносин Угорщини до Австрії, бо вона доведла б до більшого заострення відносин і в імені „коловців“ заявив, що вони будуть голосувати проти вибору комісії. Однак по промові генеральних бексидників Банкінського і Грабмаєра палата відкинула внесення Абрагамовича за відісланем внесення Дершати до комісії угодової, а прийняла внесення Дершати. Слідуюче засідання в п'ятницю.

Росія. Розрухи мужицькі і страйки на селах прибирають що раз більші розміри. В губерніях курській та орельській являють ся товпи зложені з около 1000 мужиків, які нищать і рабують двори. Також в губ. кутайській ширять ся розрухи що раз більше. Та найбільше цікавий страйк челяди двірської, який обняв багато повітів польських в Росії. Челядь домагає ся підвищення платні, якоюкого обходження, ліпших помешкань, а що найважливіше знесення „посидок“, то є значаю, на підставі котрого власники приймають лише таких мужиків на службу, котрі мають в дома чи то свою дитину, чи чужу понад 14 літ життя, котраб не йшла від роботи тільки до двора, і щоб була на кожне закликане. Розуміє ся, що платня такої „посидки“ одиниці робочої є третину або і о половину менше від платні звичайного робітника. Недогідність сего звичаю лежить також в тім, що багато із служби, не маючи власних дітей до „посидки“, мусить держати чужих. Не даю проте, що проти сего варварського звичаю протестують навіть порядніші діди і наклеюють до знесення его. В повіті нешавським страйк челяди скінчив ся побідю. Після послідних вістей вибух страйк мужиків також в Курляндії (повіті Гробін, Гасенпот). З Дорпату доносять, що рух мужицький збільшує ся що раз і прибере грізну поставу, де не пороблено для него жадних уступок. Де пороблено хотіть найменші уступки, страйк устает або стає спокійним. Та найгрізніше проявляють ся розрухи на

Кавказі, котрим товаришуть палення домів (в Шаропан спалено 5 сіл) та стріляне до поліції і війська, і на відворот. В відповідь на сі рухи мужицькі, міністерство справ внутрішніх вислало тайнодо радника Снегінцева з властивою генерала — отже може вівзати військо кожної хвили до співділання — і околиці загрожені рухом мужицьким для їх здавлення. В Фінляндії терор не устает; мабуть Фінляндія на добре переконана ся, що своєю аж за легальною легальністю річю не діждуть ся від того, у кого ціде право — се нагайка та пистук. Консервациєю есі зміни переконання є атенгати на видійших московських урядників в Фінляндії, які мабуть не зараз перестануть повторювати ся. Послідні телеграми приносять вість, що якийсь 25 літний чоловік стріляв 3 рази з револьвера до виборського губернатора Мисоєдова і ранив его, хоч здає ся не смертельно, в его власній канцелярії. Стріляючого зловлено і він виявив, що зове ся Матті Рейнікка. Він ще 1896 р. виконав був невдалий атенгати на прокур. сенату Йонзона, котрого недавно також застрілено. Мисоєдов ранений в руку, бедро, ногу і голову. — В Петербурзі говорять, що Вітте за намовлювання царя до заключення мира з Японцями понав в неласку. Сего місця в комітеті міністрів має заняти дотеперішній міністер рільництва Ермолов, уважаний загально за найліберальнішого в комітеті міністрів.

Росія й Японія.

Віденська преса зацікавлювала ся тепер судьбою тих австрійських відпоручників військових, що були вислані до російської армії. Були то підполковник Чічеріч з Угорщини і капітан гр. Станіслав Шеніцкич, брат лівівського митрополита, яких задля знання російської мови і своїх фахових здібностей вислано на поле війни, щоб там робили спостереження на фронті російської армії і доносили про них своїм властям. Їм однак не позволено бути на фронті, лиш в головній кватирі, і для того доносили они по найбільшій частині лиш то, що їм подав російський генеральний штаб. Они вислали звичайно свої звіти листами до австрійської амбасад в Петербурзі. Коли же під Мукденом прийшло до битви, не надходили вже від них ніякі вісті і не знати було, що з ними стало ся. В послідних днях міністерство війни дістало вість, що підполковник Чічеріч єсть в Харбіні, отже в безпечнім місці, а про гр. Шеніцкого й досі нема ніякої вісті. Припускають, що він дістав ся до японської неволі, але може бути, що десь і погиб, бо за надто висувався ся наперед на небезпечні місця і було навіть одного разу так, що втікаючи з російською армією, погубив

Російське міністерство просвіти і російські академіки та професори.

(Дальше.)

Дальше підчеркує заява, як часто добрих, а навіть визначних професорів приневолює уряд покидати діяльність на університеті з причин, які з наукою не мають нічого спільного; через се обнижує ся научна уroveň професорських колегій і спадає їх повага в очах молодіжи — сумна проява, яка тепер в життю російських висших шкіл фатально пробиває ся. „Той грізний стан освіти у нашій вітчизні не дозволяє нам оставати бездільно, він змушує нас виразно висказати наше глибоке переконання, що академічна свобода не дасть ся погодити з пануючим державним організацієм“. Повний радикальний переворот доконечний. „Тяжкі удари судби, які навістили тепер нашу вітчизну, показали зовсім ясно, в яку небезпеку може попасти народ позбавлений освіти і найпростіших за порук законности“. Серед таких сумних відносин злучила ся ціла

російська суспільність в одну думку, яка найшла свій висказ в резолюціях земств, постановках московської городской ради, заявах різних товариств і корпорацій. „Прилучаючи ся до цих об'явів волі думуючої Росії, висказуємо й ми, представники найвисших наукових закладів і інституцій в Росії, сильне переконання, що добро нашої вітчизни домагає ся поставлення основи для незмінного значіння законів, а також з тим нероздільно сполученої основи політичної свободи. Історія учити, що сеї цілі неможливо досягнути без покликання свободи вибраних заступників цілого народу, для закондатної праці і для контролі діяльності заряду“.

Ся ясна і відважна заява викликала всюду серед загалу незвичайно добре вражіння. Майже всі університети зложили подібні заяви. А як поставив себе військовий міністер освіти до сеї справи? Спершу ужив дрібних средств і способів, які при таких нагодах звичайні в бюрократичнім життю: слідства дисциплінарні, зазив до професорів, які тут брали участь,

щоби оправдали ся, длячого підписали заяву і таке друге. Дальшим кроком було виеднане царської нагани для куратора, ректора і інспектора петербурского університету, розумієть ся у відворотній пропорції до їхньої ранги. Також і підписані на заяві члени царської академії не вийшли з порожніми руками; їх ушасливлено циркуляром, в яким між іншим говорить ся: „Ви повинні практично займатися своїми учениками, ви повинні впливати на учеників не словами, а ділами“. Чи добродій військовий міністер освіти справді не знає, що академіки, як такі, не мають до діла ані з учениками ані зі слухачами? Для генерала не було б се нічо дивного. Але що великокіякий президент академії казав такий циркуляр подати до відома академіків, се виглядає майже на глум!

Деякі академіки хотіли, як розказують, брати той циркуляр поважно, тим більше, що у ній був делікатний натяк, щоби вони зrekli ся платні від ганеного ними правління — однак більшість успокоїла їх, бо по таких циркуляри треба безперечно вважати ціле міністерство освіти, не виймаючи его на-

чальника, за нервово подражнене і через се неспочитальне.

Не більше, як з наганами і циркулярами, пощастило ся міністрови з прасовою кампанією отвореною проти „зави 342-ох“*). Сей атаків міністер не у власнім імені, а через одного члена своєї офіцини, званої „ученим комітетом“. Вже перенівчений ректор університету, тайний радник Будилевич, написав против згаданої заяви доволі оригінальну полеміку, що пригадує нам льотіку, якою Омар руководив ся зглядом Александрийської бібліотеки. Коли підписаних 342 учених є дійсно ученими мужами, то се доказує розцвіт науки в Росії; колиж наука в Росії не розвиває ся, то й підписані не мали права, як мужі науки виступати против російського шкільництва, котре здрахлілий ректор вмів ліпше оцінити. Бож він осмілює ся навіть стави-

*) До т. зв. „Записки 342 учених“ прилучувало ся що раз більше визначних личностей із усіх городів Росії, так щ) по її появі прилучило свої підписи, після обчислення „Рус“, ще 1.080 осіб. Єї годило би ся тепер називати радше записка 1422 учених. (Пр. Ред.)

всі свої річч, а иншим разом японська куля вбила його послугача, що держав йому коня в похід підчас битви.

Куропаткіна іменував цар на его дуже покірну просьбу командантом І. Корнуса на місце Леневица, котрий обивав начальну команду.

З Токіо доносять, що заняті Японцями Кіюану буде закінченням гонення Москалів, бо Японці посунули ся вже від початку марта о 100 миль наперед. Армія російська є в критичнім положенню задля відрізаних від урожайних околиць і багатих міст хінських. З телеграмів Леневица виходить, що він сам не знає, що діє ся з его 2. арміями, на котрі врутть цілою силою Японці.

НОВИНКИ.

Чернівці, 23. марта 1905.

„Брехнею світ цілий зійде“... Недавно пустило було „Słowo polskie“ в ч. із 27. лютого приємну для польського серця вістку, що посол Ник. Василько мав намовляти голову молодеческого клубу др. Пацака, аби він привлучив ся до зисного протесту Русинів проти акцій Голуховського по промові Райнбабена. На те мав др. Пацак заявити, що сего не вчинить, бо він знає подожжене Русинів в Галичині, а воно не є так сумно, як се представляють рускі органи. Та отенми ревелациями найбільший польський орган тільки зблмував ся, своєю брехнею не зайшов далше Відня, а не то щоб перейшов цілий світ. Ось дня 21. марта на запит посла Николая Василька поставлений в сій справі до д-ра Пацака заявив він в присутності кореспондента „Narodn-ix List-iv“ ось що: „Я тебе уповноважую до зами, що ціла та нотація є вдумана і брехлива.“ Ось так до „польської віснї, келбаси, олукува“ і т. д. приходять новий „народовий“ артикул — „вшехнїольська правда.“

Жаданя Вижилиці. Пос. Николай Василько передав на виборковій засіданню парламенту петицію м. Вижилиці в справі креованя окружного суду і утвореня середньої школи. На завтрашнім засіданню передасть ся сю справу бюджетовій комісії.

Доля гр.-кат. святичеників. Пос. Єротеї Пігуляк передав дня 21. марта петицію гр.-кат. святичеників о поправу їхніх поборів.

На загальних зборах філії „Руска Школа“ в Чернівцях, що відбули ся дня 12. с. м. в „Нар. Домі“ при доволі скупих числі членів по прильїт до відомости справоздання виділу, порішено між иншим візвати членів до пильнішого сплачування вкладок і залогостий, передати видавництво крейцарової бібліотеки в руки комісії зложеної

із ин. Д. Пігуляка, І. Ілюка і І. Синюка та протиділати неправильностям, які напунють в кучурівській школі. Нововибраний виділ уконститував ся ось так: Дарій Пігуляк став головою, Іля Ілюк заст. головою, В. Корнилик писарем, Ник. Леонтий касиером, Ів. Синюк контролером а н. Ковалевський і Романовський заступниками виділових.

Російські вязниці монастирські. До „Schlesische Zeitung“ пишуть з Петербурга, що існуючі при російських монастирських вязницях, є справдішними заведеннями для тортурованя „невірних“ і „заблудших“. Коли дописувач згадав газети через протекцію удостоїв ся у архимандрита в Гуздалю дозволу на звиджене, такої вязниці і виїшов разом з архимандритом до одної неможливо тісної і темної тюремної келї, вазень на вид архимандрита, почав кидати ся і пінати ся зі злости так, що она мусїла з келї сейчас виїти. Те саме повторило ся в другій келї, а до третьої вже архимандрит не хтів гостя вести, звиняючи ся, що там так само буде — отже нічо цікавого. Із сего можна собі уявити, що роблять тюремні власти і з увязненими, коли вони на самий вид архимандрита прямо відходять від себе!

Недоцінюваний винаходчик. В кишинівській окружній суді розбирало сими днями діло Сергія Бухало. Тамтого року надано в одеській поштової уряді невеличкий пакет, заадресований до Бердїна із зазначеною вартостю поперх 38 тисяч рублів. В чотирьох годинах після прийнятя пакета настунив в поштової уряді страшний вибух, який поранив багато урядників. В поштової будинку повилгали всі шоби. Вибух повстав саме із поданого пакету, в яким на око не було нічо більше крім кількох карток паперових і векселі. Незабаром арештовано в Кишиневі надаючи сего пакету, С. Бухала, що по укінченю сибірського каледеского корпусу, служив техніком у баса-рабським губерніальним земстві. При ревізії найдено у него прегарну хемічну лабораторію з великою кількістю вибухових матерїй. Хеміки спеціалісти вияснили, що картки посилали, яка експлодувала, були насичені паровсильною мішаниною — це незвісною комбінацією, яка заапалила ся від мішанини бертолетової соди з цукром і сірчаної кислоти насиченої в малесенькі трубочки. Спершу думано, що він мусить бути умово хорим. Проф. психіатр Вортвенський експертавав навіть у Бухала манїю винаходчу, впрочім признав, що він під психічним зглядом зовсім здоров. При слідстві поражував він своїм знаннем навіть фактивів. Оттим то й думали, що Бухало надав свою послуху, рахуючи на те, що вона вибухне у вагоні, а тоді єї надавець зможе домагати ся відшкодованя в сумі 30 тисяч рублів. За сим промавляла ще й та обставина, що пакет в часі вибуху повинен був бути вже в вагоні, а

остав ся в уряді поштової лише через опізнєне в урядованю. На суді полав одначе Бухало зовсім инші мотиви свого поступку. Він казав, що винайшов автоматичну міну, яка може зробити у війні незвичайні услуги. Із сею справою звертав ся він в міністерство війни і маринарки, але на его письма не звертали найменшої уваги. Оттоді то придумав він історію з пекельним пакетом, щоб звернути увагу на серйозність своїх винаходів. Він дуже жалє людей, що потерїли при вибуху его послуху, яку за довго задержано на почті, але вони потерїли для ідеї; тепер він свою ціль осягнув. Будь що будь Бухало прадував оригінальний спосіб, щоб звернути увагу на свої вибухові винаходи. Суді присяжні перейшли над обжалуванем прокуратора дві днівного порядку і признали Бухала вільним від вини і кари, мабуть в тій надїї, що він своїми мінами зможе знівечити японську флоту, що добирає ся вже до ескадри Роджественського.

Імляни — по смерті. В Парижі завивав ся комітет зааля обходу 75. уродин ученого історика Фюстеля де Кулянка. Націоналісти французькі, що всяку річ у послїдних часах старають ся визискати для своїх манїфестацій — постановили і сему обходу уродня — надати пїтню демонстрїційної націоналістичної манїфестації. З сего виїшов конфлікт і багато комітетових невдоволенних виступило з комітету. І ось посинала ся по часописях полемічні статї, у яких знова дехто подавав у сумнів квестію, чи Кулянк взагалї заслужив собі на те, щоб святкувати его уродини. Інші прямо питали, що се за птиця той Кулянк. Аж ось заговорила панї Кулянк, протестуючи проти цілої хрїї, яка обиджує память єї мужа, який вже давно — помер, отже обходжене его уродження задумано зовсім не під пору. Ог, видно що не лиш Русини, але й Французи не конче интересують ся долею і житєм своїх учених і письменників.

Пруске шкільництво. Королївске бюро статистичне опубліковано сими днями данї із розвитку прускої школи за період рр. 1891—1901. В 1901. р. було в Прусах 36.756 шкіл, в яких учило ся 2,839.569 хлопців і 2,831.301 дївчат. Порівнюючи ті числа із даними за р. 1891 констатуємо збільшене числа шкіл о 2 тисячі, а шкільної молодїжи о 1.200 тисяч. На кожду школу припадало в 1891 р. 417 учеників, а 1901. р. 454. На питанє, якими коштами обходило ся поучуване подає опублікований звїт такі данї. Удержане одної школи коштувало в 1891 р. пересїчно 16 тисяч марок, а в р. 1901. 28 тисяч марок, удержане кожного ученика вносило в 1891 р. 40 мар., а 1901 р. 62 мар. Платня учителя рівнала ся пересїчно 1395 маркам, а учительки 778.

послух. Прокляте йде з гори. Коли чуємо і читаємо, що в княжїм ортанї, який вважає ся відгомном багатьох впливових панків, кожного російського горожанина, котрий лиш сльїцем писне про заступництво народа, конституцію і др., пїтнють не дуже то княжїм словом л а й да к, то треба боїти ся, що ще не сповнила ся міра нещастя і терпїнь Росії. Гарними постановами, хоч би вони виходили з нарад комітету міністрів і одержали царске потверджене, ще нічого не осягне ся. Ходить о виконанє тих постанов, а се вимагає иньших людий і иньшого способу думаня.

Вправдї, як звїсно, появил ся між тим царський рескрипт до міністра внутрішних справ, але щоби перестали вважати і називати бурителами спокою, спричинниками студентських розрухів, людьми злої волї академиків і професорів, котрі підписали заяву, яка містить лиш то, на що натякає й рескрипт, сего ніхто не бачить і не чує. Глазов остає все ще міністром осьвітї.

Чи лїтертерийний вииграш треба зголошувати до оподаткованя? Недавно розбирав трибунал адміністративний під проводом д-ра Рейсїга справу, чи гроші виграні на лїтертерїї треба зголошувати в урядах податкових, чи нї. Іменно купець Ш. виграв лїос угорський на 100.000 кор. і ульокнував їх користно для себе, а при плаченю податку змивчав се. Тодї на японїмове онесене власти податкові посилали его і мимо сего, що він боронив ся браком законних принисів що до того, чи він обовязаний про виграні гроші зголошувати в уряді податковим чи нї — засуджено его в найбільшїй інстанції, кравїй дирекції скарбу на 20.000 кор. кари, яку в дорозї ласки знижено на 12.000 кор. Одначе адміністративний трибунал зніс сей засуд і увільнив н. Ш. від кари, мотивуючи, що він не свідомо не зголосив виграної, бо в тій справі нема жадних розпорядків властей скарбових — хотїй фактично належить про виграну уряди податкові повідомлювати. Наложено на н. Ш. лише малу кару з те, що не зголосив до оподаткованя доходів, які мав із ужитя виграної суми.

Оповідки і іменованя:

Вїче у Вижилиці устроєє сеї суботи якийсь безіменний комітет. Звертаємо увагу наших людий з Вижилицького повіту на те, що се вїче не є уряджує нїхто з наших буковинських Русинів, отже й нема чого нашим людям туди трудити ся.

Загальні збори акад. тов. „Союз“ відбудуть ся в недїлю дня 26. марта с. р. о год. 3/4 на 4. в „Народнім Домі“. Просимо своїх почетних і спомогаючих членів, як і „старих хат“ о участь в сїх зборах, тим більше, що на днєвнїм порядку будуть точки, при яких їхня рада нам дуже пожадана. — За Вадїа: П. Клим, канд. філь. голова. В. Бриндзан, студ. філь. писар.

Іменованя. Міністер справ внутрішних іменував проф. середн. школи господарської д-ра Н. Вендера інспектором і днєвномовним експертом средств поживних, а маї. фарм. Альойза Арноста асистентом загальної контрольної станції средств поживних в Чернівцях.

Відзначене. Цісар надав артистичному провідникови „Товариства для розвитку музики на Буковині“, А. Гїмалдому рицарський хрест ордену Франца Йосифа.

Відозва. Відповідно до ухвали головних зборів вислав виділ минушого року всім ви. членам підписаного товариства осібні картки з докладним зазначенем суми, котра належить ся товариству і зажадав вирішаня тої надлежитости. На недавнім виділовім засіданню показало ся, що дуже мале число членів сповнило свій важний товариський обовязок, без котрого жадне товариство не може існувати, і тому звертає ся виділ до всіх ви. членів еще раз сею дорогою з сердечною просьбою о найскорше надїсланє належитостий так за минувшї роки, як і за біжучий рік, щоби скарбник товариства міг все точно в касових книжках позанисувати і здати при настунаючих головних зборах, котрі відбудуть ся вже за короткий час, докладне касове справозданє. Гроші просить виділ посылати аше на адрес скарбника н. Дим. де Павиєля, надучителя у Валяві, почта Кіцмань. — Від виділу філії тов. „Руска Школа“ в Кіцмані: І. Стратичук, голова. В. Григорович, писар.

Послїдні вїсти:

Із Куксгавен телеграфують, що німецький цісар розпочав нинї на покладі „Гамбурга“ їзду по середземнїм морі. — Із Кутна (губ. варшавська) доносить: Шеф кравейої поліції на вістку, що в маєтку Ланівцї зїбрало ся 140 мужиків із жінками і дїтьми удав ся туди з компанїєю війська і казав стрїляти до людий хоч вони захоували ся спокійно. Дві особи збито на місци, 50 ранено а із того 20 тяжко. 7. вмерло по дорозї до шпиталю.

Із штуки і літератури.

Театральні вистави. В четвер (д. 23.) грає муж. тов. сьїв. в Чернівцях І. „Страх перед тещою“ 1-актовий жарт Кляри Ціллера, 2. „Безсоромний“ 1-актїву Авергаймера і 3. „Любов і щастє“ оперетку в І. актї Менїгайна; в суботу (д. 25.) по раз третїй „Лилик“ 3-актову оперету Штрауса.

ти такі два твердження: перше, що російські університети мають більшу свободу як французькі; друге, що нїяка конституційна держава не виказує в послїдних 40 роках такого поступу на поли народної осьвітї, як самодержавна Росія. При тїм згадуємо, що, аби Росіянам нагвати страху перед парламентаризмом, вказує ся в реплїці одним духом на французького міністра Комба, на австрійський §. 14., на панованє Мадярів над всіма народами на Угорщині. На жалє ся філіїшїка не зробила навіть там вражїня, де Буділович оставив найліпший спомина свого урядованя — в Дерпті. Як-раз один дерптський професор відповів ексмаїніфікови в часописи „Русь“ (з 8. марта) дуже гідно. Два дни пізнійше появил ся в ліберальній московській часописи „Русскія Вїдомости“ отверте письмо професора київського університету, князя Трубецкого, під заг. „Чи мають існувати університети чи нї?“ Письмо се не звернене до міністра, як би можна думати. Очевидно від сего міністра не надїє ся князь Трубецкий нічого. Воно звучить, як акт обжалуваня против міністерства і

пануючого там вже від більше як трох десятків лїт духа недовіри зглядом всякого свобідного розвою російського шкільництва. Попираний жандармкратїєю і поліцейським вмішуванєм розкладовий процес довів в кінци до анархістичної пайдократїї; російська школа стала забавкою і спортом студентів і гімназистів. Як на те лихо зарадити? Для університетів проектує професор відновленє самоуправя, отже признає основ університетського статута з 1863 р. І се средство не загоїть сейчас всіх ран, але привернена професорським колеґїям самоуправа і авторитет, увільненє від безнастанного вмішуваня і опікуництва зі сторони заряду була би все таки в силі, придбати їм страчене довіре у студентів. Проект добрий і легкий до переведеня, тим більше, що ходить властиво о поворот до давного, випробуваного стану, який не викликав би сумнівів навіть в консервативних кругах, що лїкають ся всіх новостей. А всеж-таки ми не віримо, щоби проект професора, котрий сейчас підписала би величезна більшість всіх університетських професорів, найшов

Оголошення Кас райфайзенських.

Каса позичкова і щаднича для громади Галицької, відбуде свої загальні збори дня 30. марта 1905, о годині 3. пошудни в сали Читальні, з слідуєчим денним порядком: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове за рік 1904. 3. Біланс за рік 1904. 4. Зміна в раді надзорчій. 5. Вільні внесення і запитання.

Неміджан,
голова.

Матейко,
касир.

Другі загальні збори „каси позичкової і щадничої“ для громади Неполоківці стов. зареєстрованого з обмеженою порукою, відбудуться дня 31. марта 1905, о 11-й годині перед полуднем, з слідуєчим порядком: 1. справоздане касове за рік 1904; 2. вибір нової старшини; 3. зменшене ради надзорчої на 9 членів і вибір нової ради надзорчої; 4. вибір нового касира і назначення платні для него; 5. вільні внесення.

Тодер Руснак,
начальник ради надзорчої.

КАЛЕНДАР

„Рускої Бесіди“

коштує тепер лиш 40 с.

а з пересилкою поштовою 50 с.

ХЛОПЕЦЬ

з укінченою 6-тою класою виділовою, що добре уміє по руски і по німечки найде місце

в друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровица.

Одиною дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро М. Г. Фрейдберга в Антверпії.

Лиш ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є найдешевша! Дорога із Чернівців до Канади триває 10—12 днів!

Крім нечуваної дешевини дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотівши до лішого маетку прийти, а се є найголовніша точка кожного подорожного! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Жадите завчасу проспектів і поучень, і сокогїть ся аби не попасти в злі руки і на зау дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего агента найдете справедливість і челоуїчество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так:

8 (3—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпін, Van Leriusstraat. Belgia.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Найбільший склад машин на Буковині ДАВІД ФЕЛЬДМАН, Чернівці, ул. Почтова

13 (2—4) п.

поручаю на весну Вп. П. Т. Публиці свій богатий склад різнородних машин для менших і великих господарств, різнородні рілничі знаряди у великім виборі і всякої конструкції по присутніх цінах.

Великий склад машин до шиття, дешево і на рати.

Ретельна услуга.

Цінники даром і оплатно.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великім виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Піхлер і Сини в Граду, П. Ладичев-в Александрії. Склад різнородних фабри-в фільцу, льодену, боброві, чорні і у весляких модних красках. Циліндри і кляки послідня новість.

Парасолі від сонця і дощу, En tout cas чисті шовкові з наймоднійшими ручками. Чорні (гаранція через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на один рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цигарниці і прочі подібні артикули після послідної моди. Парасолки дитинячі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів панів і дитий.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитий до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великем виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамскі сітки, паньчохи для дитий найліпший виріб, сіткові каштанники, зарукавочки у всіх модних красках.

Конфекция. Убраня для дитий Сеус, жакети і т. п.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів з альпаки

Товари обувані. Самостійна продаж обуві з вишних слявних фабрик як Антін Чапек весну. Черевика весняні обкладані ланкером, швом і трікотером нутром для панів дам ді-черевика домові і різні найліпшої якості до вирав гімнастичних.

ви в Гудиярської фабрики Ф. А. Попера у Відні і т. д. Найліпші фабрикати на-Boxealt і Chevreaux з шовковим нді-тий. Чоботи до польованя (ручна робота) для панів і дам як також черевика

Біле і краватки з правдивого англійського зефіру, в десень, білі нікові, гладкі, фалдо-вані під гарантєю. Ковнярики і маншети, білі і в красках. Краватки тукраєві і англійські, кожного місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валізок, куферів, пуделок, ташок, клау-ків ремінців до пакованя, касет, цигарових мішочків, нецеларків пледів, мішків на біле, дамських моншонок на дорожність і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, бальони, бальці, шапки і т. п. до того прибори.

і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

КАНЦЕЛЯРИЯ
друкарні товариства „Рускої Ради“
отворена
в неділю і свята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол.

Друкарня „Рускої Ради“
виконує
всілякі роботи друкарські
скоро і дешево.

В ДОМІ
Марії Новіцкої
можуть дістати учениці або уче-ники від 1-ого мая уміщене з цілим утриманем і доброю опікою.

Адреса:

Улиця Ратушева

число 17 II-ий поверх.

Заряд друкарні „Рускої Ра-ди“ упрашає в послідніе всіх тих Вп. Панів, що замовили і одер-жали „Словар“ проф. Ом. Попо-вича, аби зволили за него вирів-нати належитість.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучење акційне кора-бельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краюї 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

6 (3—10) п.

Шерша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і заправженого судового анатома

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дитий.

Замовлення виготовляється ся сейчас в заграничних шкір.

При замовленях в провінціїю пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Видає товариство „Руска Рада“, в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Іван Захарко

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неона-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	„	—
„ чверть року	5	„	—
„ місяць	1	„	70

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсератом
платні в Чернівцях.

Із аграрної політики.

Минулої неділі зібрали ся у віденським рільничим товаристві заступники рільничих кругів Німеччини, Австро-Угорщини і Іспанії, щоб поінформувати ся про задуманий італійським королем, Віктором Емануїлом міжнародний інститут рільничий. Вістка про сей інститут розійшла ся світом ще з кінцем лютого. Ініціатори его виходять із тої точки погляду, що у всіх рільників є певні спільні інтереси, так, що вони для їх досягнення повинні полудити ся в міжнародний інститут рільничий, дарма, що конкуренційні згляди промавлялиб за тим, щоб лучили ся разом тільки рільники поодиноких країн чи держав і через те добували собі у держави підмогу в конкуренційній борбі з чужим рільництвом.

Всесвітня лучба средств кому-
нікатийних витворила одначе із усеї
земскої території немовби одноціль-
ний витворчий простір для артику-
лів економічних; митова політика
може мати тут тільки значіне дру-
горядне. Оттимто являє ся для ріль-
ників річю невідкличною мати точ-
ну всесвітню статистику аграрну,
переведену після одноцільної мето-
ди. Першою саме задачею задума-
ного міжнародного інституту ріль-
ничого булоб видавати в періодич-
них випусках статистичні міжна-
родні дані про управні простори,
стан засівів, скількість і якість збо-
рів і віродостойну статистику кон-
сумцій потреб рільництва. Інститут

буде крім сего подавати інформації
про відносини рільних робітників.
Се незвичайно важне для спрямо-
вання на відповідні терени еміграції,
бо тепер — як звісно — емігра-
ция пересельна що-раз більше усту-
пає еміграції заробковій. Для єї
корисности мусять робітники рішу-
чо знати, де для їхньої робучої сили
був би найліпший ринок збуту. Тре-
тою задачею сего інституту бу-
де одноцільна борба проти спільних
ворогів усього рільництва, а се по-
шестий худоби і ростинних недуг.
Крім сего повинна увійти в круг
єго ділання ще й справа організа-
ції рільного кредиту, хоч се стріне
ся із значними перепонами з огляду
на існуючі вже постанови законні
в поодиноких краях. „Благословенні
наслідки діяльності такого інститу-
ту, що як видна ознака солідарно-
сти усіх, що займають ся рільниц-
твом, причинив би ся до удержання
мира не дадуть — після слів ко-
роля-ініціатора — довго на себе
вижити“.

Віденські збори під проводом
кн. Аверсберга та при участі кн.
Боргеа після реферату Д. Люгіна
із Каліфорнії рішили виключити із
справ того інституту всякі націо-
нальні моменти, обмежуючись чисто
господарскими справами. Інститут
повинен складати ся із представни-
ків найважніших рільничих орга-
нізацій поодиноких держав. Він по-
дбати повинен після віденських ре-
золюцій передовсім про скликуване
міжнародних конгресів та про між-
народне згідне установлюване ці-
н збіжжя. Певна річ, що з задуманого

інституту будуть користати передо-
всім властителя великих земельних
посіlostей, а лише в дрібній мірі
дрібнотельні мужики, які впрочім
лишені всякої інгеренції до справ
міжнародного рільничого інституту.

В таких менше більше відно-
шенню до нашого селянства буде й
закон про районованє бураків, над
яким стане вже незабаром дебату-
вати нині парламент. Районованє
бураків, се один із найважливіших
родів картелів. Цукрові фабриканти
поробили між собою умови, силою
яких поодинокі цукроварні покри-
вають свої потреби тільки у певних
предуцентів бураків, які мусять, хо-
тячи не хотючи, відступати свій про-
дукт за запроєктовану ціну, бо
інакше не купить у них бураків
ніхто. Цукрові барони відобрали
продуцентова бураків спромогу віль-
ної конкуренції, зводячи їх до ролі
безпомічних підданих. Новий зако-
нопроект форсований аграріями ро-
бить умови про районованє неваж-
ними, а навіть протизаконними, на-
значаючи за них кару арешту від
8 днів до 3 місяців, або гривну до
2000 К.

Сей законопроект мабуть бу-
де ухвалений і колиб не те, що
у нїм є деякі реакційні постанови,
що пригадують протистрайкові
коаліційні постанови, то треба би
его радо повитати, хочби з огляду
на інтерес наших селян, які на Бу-
ковині і у східній Галичині стали
занимати ся управою цукрових бу-
раків.

Політичний перегляд.

Австрія. На вчорашнім засіданню
предсідателів клубів, у який брав уділ
також пос. Н. Василько постановлено,
щоб до Великодня відбували ся лише
по два засідання тижнево в понеділок
і вівторок прочі дні призначено для ко-
місій. Парламентарні ферії розпочнуть
ся д. 11. цвітня. — Вчорашнє засіда-
нє ради державної займало ся головню
справами посольскої нетикальності. По-
слів Шгайна і Бергера помимо дома-
гань інсбручского суду рішено не вида-
ти, за те по довгій дискусії 142 голо-
сами проти 34 видало пос. Гавка за
звісну статю в „Ald. Zgbl.“ проти тай-
ни св. причастія. Видало також пос.
Штернберга за побите коресп. Пеніжка.
У впливі п'ятничного засідання нахо-
дять ся інтерпретації пос. Штраухера і Ва-
силька про підвишенє державної суб-
венції для червоногого ліцея дівочого
та в справі будови желізничого двірця
в центрі м. Чернівців і інтерпретація
пос. Пігуляка в справі поминеня Рус-
на-правника Куропатницького при надава-
нню ступендїї проти постанов фундації.

Мін. Козель говорючи в бюджетовій
комісії про санацію краєвих фінансів
сказав, що є на се дві дороги: 1) Змен-
шенє коштів адміністрації, або 2) під-
вишенє доходів краєвих через підви-
шенє податку посередного від горівки,
бо підвишенню податків безпосередних
він є противний. Що до уділюваня зі
сторони держави частини єї доходів кра-
ям, а особливо громадам, то про се те-
пер і мови бути не може, бо на се тре-
баби зараз хоть яких 400 мільонів ко-
рон, яких нема. Що до затягненя по-
зички на розширенє сітї телефонів в
краю, то она не потрібна, бо се розши-
рюванє з природи річи мусить відбува-
ти ся повільно, а на се вистарчить чи-
стий зиск з банку австро-угорского (річ-
но 475.000 кор.) При точці адміністра-
ция скарбу скаржив ся посол Романчук
на переносненє „ze względów służbo-“

НАШ АЛЬБОМ.

Ярослав Весоловський.

Гей, дівчино моя...

Гей дівчино моя мила,
гей рибчино ти єдина,
полюбив я, покохав я
тебе, раю. Й сам не знаю,
ні на що се, ні за що се...
Чи за личко — цвіт рожевий?
Чи за брови — шовк ніжненький?
Чи за очи мов криниця?
Чи за мову, що так мчить ся
мов чарівная водиця?
Ой дівчину мою мила
люблю, люблю до загину.

Іван Діброва.

Тоді.

Як склонить ся день
до сну на спокій —
позбудеть ся геть
всіх чарів і мрій,
а сонце сховаєсь
далеко за гай,
тоді то дівчино
мене ти згадай!

Як зоря зійде
й засвітить мені
Тим світлом блідим
тихенько в тюрмі,
і світлє весь покрийсь
тим світлом, як сніг,
звіздою впаду
до твоїх я ніг...

Осип Маковей.

На що мені, братчику...

На що мені, братчику, пущі шукати
і темного ліса з ярбм?
На що мені душу свою замикаєти
з її невеличким добром?

Хто каже, що миле жите се пустинне,
що я вже забув, як було?
Хто каже, що щастє невинно-дитинне
від мене уже утекло?

Я тішу ся світом, як хлопчик на весну,
шукаю красн і любови
і рад би все бачити землю чудесну —
я більша дитина, як ви!

3./III. 1903.

Франц Михайлів.

Чужий мотив.

Сліз мені дайте, бо сконаю з муки!
Гей вихре буйний, гей буре ревуча,
сліз мені дайте, хай мовчить пекуча
туга, хай мовкнуть розпучливі звуки!
Деж ті люди? Де ті веліти,
що могли знищити всемогучу силу,
де любов вірна, що йде за могилою,
де?... — — — — —

Мое серце кровію полите...

19./IX.

Ярослав Стефчин.

В задушний вечір.

На спомин С. І. Б.

Вечірня хвиля тихою ходою
йшла й кляла мраку на хрестів каміня,
горіли свічі... цвинтарною тьмою

пили у віддалі важкі голосія...
З розбитим серцем, туги-отупія,
в бездушнім сумі, я йшов за Тобою...

Горіли свічі... жалібні звуки
з сердець горячих несли ся стежками, —
в родиннім кружі, як зложилась руки
й слова молитви складала устами,
я Тебе бачив... і ждав на сю хвилю,
чи кинеш погляд моему безсиллю...

Я тебе бачив... кризь свіч опалеві
левади сайва думки мої плили, —
не чув ні звука... лише єї вишневі
уста солодкі... — вкруг мене могили
лягли у тиші і піснь шепотіли
німу, сувору... — я ждав Твого зору...

Ждав Твого зору... і сеї хвилини
ні, не забуду здає ся й до смерті,
тихенький усьміх... Він до домовини
зі мною йде, і з ним хочу вмерти,
з ним нічим сумом, що мрів у безодні
очий всміхнених... Хотяб ще й сьогодні!!
15. II. 1905.

Сильвестер Яричевський.

Бувають хвилі.

М. Г... присвята.

Бувають хвилі: ревно туга
у серце нишком йде
і ожиданє того друга
незнаного веде.

Що має нам душу огріти
подумам чарівним —
В серце внести райські цвіти
лиш словечком дрібним.

Побачимо серед дороги
часом яснійшу твар —

то в мить нам серденько убоге
обсипле втіхи жар!

А глянем оком-серцем ближше —
геть аж до серця дна,
то сумно голов клоним низше
не він то, не она!...

І відвертаєм очи скоро,
душу опаде біль —
несем самотну тугу-змору
стежками темних піл...

Нараз душа в нас задзвеніла
як сфрамський дзвін —
пізнала — і загомніла:
то він — мій друг — то він!

Як ми побачились...

С. П... присвята.

Як ми побачились, подруго —
марілан цвіти,
носив тоді я томну тугу
по білим світі.

Як ми пізнали ся, дівчино, —
цвітки зівали —
лиш в моїм серці без ушину
нові зростали.

Нараз я глянув в очи й личко
і відчував,
що вже Тебе, моя зірничко
я звіднись знаю —

Тужив я часто серед глуші
в світів огроми —
то звідтам певно наші душі
давно знакоми...

вуч" урядників Русинів до зах. Галичини, що має характер переслідування — і дотання прав рускої мови в урядах скарбових. По кінцевих виводах референда Гурского діл той ирини. — Сензацию викликало votum недовіра ухвалене в субкомітеті жєлзничім для міністра жєлзниць Вітека за перевисшене кредитів на жєлзницї альпейскї на вносене пос. Еленбогена, що по сконстатованю надужитя, котре є навіть нарушенем конституції, кінчить ся словами: „є виключене, щоби рада державна могла мати довіре до теперішого п. міністра жєлзниць, котрого самовільне поступоване грозить фінансам і господарству державному і противить ся основним підставам конституції“. В виду сього мін. Вітек подав ся, як доносять, до димісії.

Угри. Помимо виїзду до Будапешту для пересправ з угорськими політиками коронї залагодити мадарську кризу. Посередник в сій справі між короною, а сторонництвом незалежності, гр. Андраші, зложив передвчєра свою місію в руки цїсаря, а сам на зборах опозиції сформувавши жаданя опозиції ось так: 1) Реформа виборча на найширших підставах 2) реформа адміністративної 3) утворенє (з Угрів) самостійної економічної території, але тоді коли се буде могло стати ся без шкоди для Угрів (sic) 4) Що до реформ військових то програма скоалізованої опозиції признає програму стор. незалеж. о скільки она не противить ся угоді з 1867 р. — Корона, узглядяючи перші 2 пункти, ждає за се 450,000,000 кор. на цілі військові, підвищення контингенту рекрутів і вилученя жаданя угорської команди та угорських відзнак у армії. По зложеню місії через Андрашію, цїсар конферує далше з політиками і носить ся з думкою утвореня кабінету „неполітичного“ і недопущеня до житя в соїм в котрім більшість належить до опозиції, через розв'язанє его і розписанє нових виборів. Сей експеримент однак дуже небезпечний, як сего доказом послїдні вибори особливо, коли тепер навіть угорські ліберали боронять кардинальних жадань опозиції перед атаками австрійських політиків.

Італія. Несподіване уступленє Джіолітто загнало в великий клопіт італійське правительство. Фортіс не міг утворити кабінету і мусїв по кількох днях з'усиль уступити. Тепер лишило ся королеви просити Тітонію, щоб він задержуючи цілий кабінет Джіолітто, обняв президентуру. Та і се обняте залежить від того, чи Тітоні знайде потрібну більшість, котра групувала ся коло кабінету Джіолітто лише задля его особи, а не для его політичного стагу. Коли отже особи Джіолітто не стало, то хоть цілий кабінет остає і не змінє основно своїх плянів політичних,

все таки мимо сього якось трудно ему згуртувати більшість, яку мав Джіолітти. Міністри спорять між собою не о якісь програми політичні, але о справи особисті, що сей не хоче з тим бути разом товаришом в кабінеті міністрів, а той з иншим. До особистих трудностей приходять однак ще й моменти політичні. Тітоні і Люзатті обусловлюють своє належає до кабінету задержанєм парграфів страйкових звернєних проти персоналу жєлзничого, що були причиною уступленя Джіолітто; а знов при їх задержаню ніхто не хоче обняти теки міністра публичних робіт. На послїд одержав місію утвореня кабінету Тітоні через обняте президентури над старим кабінетом Джіолітто. Він вже представив ся в сїм характері палаті дня 22. марта і просив еї о votum довіри для програми Джіолітто, котрої той не міг здійснити задля причин позапарламентарних — лихого стану здоров'я — а котру він, Тітоні підіймає за свою. Палата має бути до сего кабінету доволі прихильна і — як доносять послїдні вісті — криза буде залагоджена добре. Та ось має Італія новий клопіт в виду мужицких розрухів; населєне полудневої Італії, де нема промислу є засуджене виключно на житє з рільництва. А тимчасом і рільництво стоїть там ще на дуже низькім степені, бо населєне є темне, а італійське правительство, що дбає лише про інтереси шляхти, не має охоти дбати про закладанє та організації шкіл та тов. просвітно-господарських для своїх мужиків. Звідси випливає страшна нужда, яка панує в полудневій Італії, а яка що року на переднюку викликає розрухи мужицкі. Розрухи такі вже вибухли і сего року, а головною і безпосередною їх причиною є немилосердне стяганє через правительство податків, які виносять около 55% всіх доходів убогої людности і демонстраційне попиранє шляхти, що дразнить бідну людність і в часї голоду доводить еї до розрухів. Розрухи вже мають досі і жертви, бо в Сан Марко в Горбі військо убило 4 а ранило 16 мужиків і робітників. Найсильніше вибухли розрухи на Сицилії, де голодні кидають ся на склени з хлібом і живиною і рабують еї і лише через такт та вирозумієність властей громадських, що здержують військо від стріляня, не прийшло досі до більшого проливу крови.

Росія й Японія.

Побережє ріки Сунгарі і еї допливів, се найурожайніша і найгустіше залюднена частина Монголії і для того околиці Сунгарі є одним місцем де могаб зібратися і поручатися армія російська, користаючи з локальних средств

комунікаційних, живности, засобів і т. д. Сюда переходить жєлзниця сибірська, трансманьжурска і північна хінська, не згадуючи вже, що самі ріки Сунгарі та Амур єуть важними перевозовими дорогами. А оточують сю просторонь, гори пусті, степ монгольський та залив морський Ляотун. Ся отже околиця буде може в недовзі свідком нових подій воєнних, як тимчасом нинішнє положєнє і нинішні відносини не прислує Росії до заклєченя мира.

Мир або далша війна має залежати від того, як вицаде перегляд війська, який має перевести з найбільшою докладністю вел. кн. Николай. Рівночасно написла вістка, що цар наказав Ленєвичєви далше не уступати але ставити Японцям чоло над рікою Сунгарі. — Балтійська флота, якої вага полягає виключно на „плаваню“ причалила вчєра під командою Небогатова до Порт. Саїду а звідси позвала на полуднє.

До тямущих Русинів Вижницького повіту.

Що Русини на Буковині зробили останніми часами колосальний крок наперед, сему ніхто не заперечить і заперечити не може. Найкрасшим доказом того поступу є ріжні здобутки їх чи то на полі політичнім чи на просвітнім, або й економічнім, а з другої сторони заяви наших преріжних ворогів та їх заходи щоби нас побороти.

І дійсно на Буковині, котру до недавна називано згрідливо зеленою, стала тепер цвітучою Буковиною, бо в самій річї знаходять ся она в початках найкрасшого свого розвитку і просвітнього житя.

На полі організації і просвіти поступили найбільше наперед повіт кімчанецкий і ватковецкий, відтак повіт черновецький і сторожинецький, а за ними аж слїдує повіт вижницький. І сей останній послїдними часами прочуваю, протєр свої заспані досі очі, збудив ся в дотеперішного свого сну і вступає в слїди своїх побратимів. Доказом того є те, що і в нашій повітї, названій повсюдно „глухим кутом“, є вже числені Січї і читальні бачі каси, котрі ростуть мов гриби по дощї, а що важнійше ділаємо ся милою вісткою про отворенє філії товар. Рускої Бєсїди в Вижницї, що відбуде ся дня 2. цвітня 1905. в сали п. А. Москви.

Порівнявши наші обставини, до організації яких повітів повинні ми з великим одушевленєм повстати нову нашу сьвятиню, нове наше спільне прибіжище, де ми найшли підмогу моральну-цирку раду і пораду. Така інституція є конче потрібна і кожній тямущій

і далше зрячий Русин признати се мусить. Во виду так великої стійности маючого вступити в житє товариства повинна вся руско-українська інтелігенція без ріжниць віку і пола, як також і всі свідомі брати селяни, принаймі вижницького повіту прибути на се торжєство як найчисленійше. Кожний повинен взяти собі се за конечний обовязок, бо будуть нас там ждати важні наради. Тут треба зазначити, що в нашій повітї маємо з одної сторони до діла з матеріалом палким і похонним як також і страшно занедбанім і підупавшим, а з другої сторони з безчисленною хмарою павуків, котрі поневолєних і темних Гучулів аж надто обсотали і взяли в свої смертельні шпони. Протє нуж всі тямущі патріоти снішть на отворенє конче нам потрібного товариства і ми віримо в те що в кого єсть тільки козацька честь і щиро руске серце того не забравне дня 2. цвітня 1905 в Вижницї. До побачєня!

Гуцул А. М.

НОВИНКИ.

Чернівці, 25. марта 1905.

Рускі товариства на Буковині.

Після нашого обрахунку є на Буковині досі кругло 250 руских товариств для селян і міщан, а то 100 Читальнє, 92 Каси і 59 „Січї“. З того припадає на поодинокі повіти так:

Вашківський:	11	Ч.	10	К.	7	С.	7	с. н.
Вижницький:	13	"	8	"	15	"	6	"
Гуморський:	0	"	0	"	0	"	3	"
Заставницький:	19	"	18	"	6	"	6	"
Кимполунзький:	2	"	2	"	2	"	4	"
Кіцманський:	17	"	17	"	17	"	3	"
Радовецький:	1	"	1	"	1	"	3	"
Серетський:	11	"	10	"	2	"	2	"
Сторожинецький:	6	"	7	"	0	"	1	"
Сучавський:	0	"	0	"	0	"	3	"
Черновецький:	20	"	19	"	10	"	10	"

разом 100 Ч. 92 К. 59 С. 48 с. н.

Коли взяти на увагу, що Читальні „Рускої Бєсїди“ почало ся засновувати 10 літ, каси райфайзєнські лєдво 5 років, а „Січї“ лєдво 2 роки тому, то можна уважати сей успіх великим і відрадним. Коли ж розважити, що ще є до 50 темних закутків на Буковині і то таких, де є школи, то се мусить поразити кожного народолюбця не мало, а ще сумніший той факт, що багато із сих товариств спить сном блаженним мертво народженого дитяти, як се видно по тім, що не обзивають ся на неустанні відозви „Рускої Бєсїди, аби приступили до гурту, надсилали вкладки на книжки до своїх бібліотек, тай з того, що дуже мало з них передплачує рускі газети народні: „Руску Радю“ і „Хлібороба“ а про другі

Его Маєр Бенедиктоєн.

4)

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(З франц. рукопису переклав Теофіл Бриндзан).

(Далше).

Кожда школа у нас і у них — є під кожним зглядом свободна; не має правил означених школоматкою. Кожний директор є паном у себе і йому вільно провадити і завідувати школою по своїй впадоби.

Щоби пояснити спосіб науки по тих школах, я оповім про те, що вони в Данії мають поміж собою спільного.

Річно відбувають ся два курси: один від першого падолиста до першого цвітня для парубків, другий від 1-го мая до 1-го серія для дівчат.

Взагалі не приймає ся учеників перед 18-им роком, однак тих, що хочять вступити по 30-ім році приймає ся радо, та се лучає ся з рідка. Однак такі припадки все-таки бувають.

Для парубків вибрано зиму, бо

у нас можна без них в сю пору лекше обійти ся, а знов дівчата менше потрібні в літї, як в зимі, їх увільняє ся від науки з кінцем липня, коли у нас починають ся жнива і коли кожда рука стає потрібною. Щоб дати погляд на те, як уживає ся часу підчас курсу, треба знати, що день поділений є так, що ученики знають що їм робити. В Данії живуть ученики за всігди в школі. Будинок має певне число спалєнь, яке вистарчає для числа учеників. Бувають школи, що приймають до 200 учеників на рік, бувають і такі, що мають 10 до 20 учеників; все залежить від директора. Однак не можна сказати, щоби великі школи були безумовно найліпші, хотий й взагалі також лучає ся; дєнеколи є ліпші малі. Коли їх директор розумний і звинний чоловік, може красше впливати на своїх учеників як їхне, число обмеженє, як чим в школах з великим числом учеників, у яких кожний день буває немов свого рода сьвятом, при чім одиниці гублять ся серед товпи. Нєраз школа ростє і упадає з причини течій публичної опінії, щоденної моди, які не раз-у-раз можна зрозуміти.

Найпевнійшою рекламою для школи се самі ученики, вони то сповняють ролю агітаторів серед молодіжи для своєї школи. Коли школа не має ліжок для всіх учеників, то мужики з околиці розбирають їх до себе. В Фінляндії буває се майже за всігди, бо школи малі і бідні та не в стані приймати інтернєстів.

Ученики їдять в купі. При обідї сидять з ними також директор і професор.

Предмети, яких учать за всігди, є:

1. Житє чоловіка, значить історія вітчизни і цілого сьвіта.
2. Рідна мова і література.
3. Географія.
4. Фізика.
5. Сьпів.
6. Гімнастика для обох полів.
7. Шитє, гакльованє і т. н. для дівчат і
8. Читанє, писанє і рахунки яко повторєнє предметів з школи елементарної.

Число учителів зовсім не залежить від числа учеників, бо переважна часть викладів відбуває ся на зборах, на які сходять ся всі ученики до великої сали. Для викладів, що вимагають більше уваги

від кожного ученика, розділює ся їх на групи, розміщуючи їх по иньших локалах.

Наука гімнастики відбуває ся що-дня. Разом взявши, треває се занятє з потрібними перервами від 8-ої рано до 6-ої годяни у вечір.

Релігія не є предметом науки. Грунтвіт, сам релігійний, думає собі, що віра християнська буде немов духом понад водами. Кожний день розпочинає ся ранною молитвою. Сам директор має відчит на християнську тему. Звичайно церква так близько, щоб легко можна до неї всегушити.

Щоби показати конкретну програму якоїсь школи, наведу програму з Теструп, великої школи в Югляндії, що має дуже велику славу, а також любов у своїх учеників (буває їх 150 що курсу):

1. Історія всєсвітня 9 разів на тиждєнь.
2. Рідна мова 15 разів на тиждєнь.
3. Історія скандинавських країв 6 разів на тиждєнь.
4. Географія 3 разів на тиждєнь.
5. Аригметика 4 разів на тиждєнь.
6. Фізика 2 рази на тиждєнь.

нема що й говорити. „Руска Бесіда“ ладить обширне справоздане про стан своїх Читальень на підставі вказів, які надрукувала і розіслала всім Читальням, аби їх виповнили. А покищо поміщуємо отсе списе глухих кутів руских на Буковині, де є руска інтелігенція, а нема ніякого народного товариства. Чей сей вказ пригадає їм святий обов'язок, який має інтелігенція суцього рідного народу, з котрого жие і для котрого трудити ся повинна поза своєю урядом. Коли-б зайшла в сім списі яка похибка, то просимо подати єї нам картою, а ми радо єї справимо. Просимо заразом нашу інтелігенцію з отсих сіл написати нам, чому в них нема досі ніякого товариства і як би запобічи тому лихови. Отже глухими кутами Буковини є отсі рускі місцевости: Арджел, Багна, Банянів Слободзія, Бергомін над Прутом, Біла, Бобівці, Бросівці Нові, Борівці, Вриза, Бурдей, Гатна, Глинця, Горича, Гоголина, Давидівці, Джемини, Задубрівка, Замісте, Ізвир, Іпотешти, Кабин, Кирибаба, Костинці, Крещатик, Лолушна, Лукавиця, Маморниця, Межиброди, Михальче, Мереція, Милишівці, Онут, Остра, Петраші, Підзахарчі, Погорилівка, Раранче Слободзія, Реваківці, Репужанці, Садова, Самушів, Стягче, Черешенка, Чумурна, Чунів, Шербівці і Ширівці Долині. — Крім того є отсі рускі села, де нема навіть школи, не то якого небуде руского товариства: Гаврени, Герівці, Гропана, Данила, Калівівці-Купаренка, Калівівці-Євасія, Квидешти і Легучени. Оттаке діє ся у нас в 20. столітї, 130 років по прилученю Буковини до Австрії, по 30-літнім існуваню університету в Чернівцях, за столітню німецькою „культурою“ в краю і т. п. „добродійств“, яких дізнають „невдачні“ Русини зі всіх боків. Чи не сумно воно і не соромно для всіх, а всіх наших опікунів, чи не страшно для нас самих, для рідної інтелігенції за єї крайню байдужність?

Гурагумора містом. Цісар дозволив найвищим рішенням із 12. марта с. р. на переміну торговельної оселі Гурагумори в місто.

Руский промисел на Угорщині. Дівчата сільські в Нижніх Раметах на Угорщині поробили для своєї церкви артистичні цвітї для окраси. Сі цвітї і вінці так подобали ся послови угорському того округу, що він їх післав на огаз до віднової фабрики до Будапешту. Ту змісьови артистичному руских дівчат видано повне признание і ухвадено заложити в Раметах Н. школу шкільних цвітїв, щоб дати можливість розвинути ся і поглибити природним спосібностям артистичним нашого народу. Мадри є дуже завзятыми шовіністами і гноблять на кождім кроці проблиск національного пробудження і економічного піднесення поневодених ними

народів. Тому дивним може видати ся декому сей поступок Мадярів. Та треба тамити, що школа ся буде ведена Мадярами шовіністами в дуєї мадьяризації і буде лише визискувати природні здібности руских дівчат на користь мадьярського капіталіста-фабриканта. Та в кождім разі щось воно з того прийде і для Русинів.

Водна комунікація на Буковині. Із зіставленя правительств краєвого про водну комунікацію за рік 1904 виходить, що вивіз дерева ріками Дорною, Бистрицею, Черемошем та Прутом збільшив за послідний 1904 рік до Румунії о 50 584 кубічн. метрів дерева ужиткового, вивіз до Росії о 50 860 кубічн. метрів, так що загальом сплавлено Дорною і Бистрицею 262.120 куб. метрів дерева на 18.106 сплавах, а Черемошем і Прутом 249.100 куб. метрів на 12.455 сплавах. Сей зріст треба завдати сему, що в послідних часах порегульовано єї ріки разом з допливами, так що в відповідних порах року комунікація може відбувати ся безперервно. Зазначити однак треба тут, що лише 194.340 куб. метрів дерева обраблене є і ріже ся в фабриках краєвих, а решта т. є. 320 198 куб. метр. іде на оброблене до фабрик румунських та російських. З другої сторони вже сама дешевість сплавлення вказує на незвичайно низьку платню робітників місцевих, особливо в кімполонгським та вижницьким повітї. Поминувши вже те, що праця при сплавленю дерева як і їх вироби дуже важка і буває де инде краше платна, не треба забувати на те, що тут лучає ся дуже багато нещасних випадків, які не рідко кінчають ся смертю. Осє за час від рр. 1901—1903 було зголошених у властї 68 випадків смерти спричинених падаючим деревом. До жертв промислу деревного треба би дочислити певне число потопельників, що лучає ся передовсім при розбїтї сплавів. Та найприкріше в єї історії є те, що наших робітників занятих при рубаню, сплавленю і оброблюваню дерева роботодавці не забезпечують на случай хороби каліцтва або смерті. Закон обходить ся преріжними способами, а пошкодованих і темних Гудулів зацїткєє ся дуже часто казочно дрібним відцїпним.

Ще раз європейські цивілізатори. Дрови Ротсови в Квінсленді поручено розслідати відносини між австралійськими тубольцями, а англійською адміністрацією. Із єго звіту вишли сензаційні вісти, що в тамошних англійських колонїях ще й досі приковують переступника до сїдала конного поліцейнта ланцюхом, який веде довкола проступникової ший. Стан тюрем, в яких держуть арештованих, прямо страшний. Кого суд присудить на замкненє у в'язницю, того приковують ланцюгом поза ший і не зводять їх ні в день ні в ночи. В'язниці

фесори мають визначені години, під час котрих ученики до них приходять, щоби запитувати ся про що їм любо та щоби з ними розмовити ся про релігійні і вселюдські справи, які лежать їм на серці. Деколи робить ся прогульки до музеїв, в ліс, або організує ся разом з иньшими школами конкурсів громадних гімнастичних.

Як курси кінчать ся, ученики розходять ся — часто се лучає ся, особливо у дівчат — з рясними сльозами у очах, але без жадного іспиту, без найменшого посвідчення, яке би подавало більшу або меньшу користь тим, що їх посїдають. В тім то й криє ся саме тайна сего рода шкіл; вони іменно мають лише одну ціль: розширити овид моральний і інтелектуальний народу і заспокоїти о скілько можна його духову жадобу.

Тепер подибує ся по сих школах образованя відділ, що має реальну ціль. Ремісники або господарі лучає з практичною наукою курс відчитів. Таким робом сей відділ ходить лиш на виклади, а решту часу занятий своїм ремеслом, для якого тримає ся учитель-спеціалістів.

домагає ся др. Ротсе, щоби ввизням, яких пускають власти до роботи, скорочено робітний день на 6 годин, бо досі працюють вони 10—12 годин в снєдї, яка сягає више 96° Фаренгайта.

Злочин у євхаристичім домі. Для поясненя пожалуваня гідної події, яка лучила ся в мігловенським приходстві інформують нас, що гувернантка, яка єтала там матрю зове ся Адела Гос... та що в домі тамошнього панотця Нїк. Поповича пробували вона вєєго шість днів, припоручена чернованським бюро посредництва праці Гекеля.

Клерикальні аргументи. Справа розділу держави від церкви незвичайно розатрида ворожечу між євхаристичними клерикалами і антиклерикалами. Тамтої суботи прим. скликав редактор вільнодумної часовиси „Action“ В. Шаргонель в місті Лиршель віче в єї справі. Поєго виводи взяв ся збивати абат Фонтан, а бачучи повну обортність саухачів і референта, добув револьвер і спрямував на Шаргонеля. Розуміє ся револьвер відобрано, а євхаристичного абата виведено з салї.

Вічний процес. Мадьярський трибунал судовий має незабаром присудити до остаточного перішення процесу, що веде ся ще від 1517 року! Ходить у єї безконечнім процесі о право майорату, о який убивав ся тепер з одного боку ір. Торе де Карара, а з другого маркіз де Біана. Розуміє ся, що на сей процес пішла вже безліч грошей, а актів, що відносять ся до него назбирили ся новієри. Перед мадьярським трибуналом виведено справу в р. 1872 і судий взяли ся тепер за діло, щоб полагодити вже раз справу, не допускаючи щоб процес віддавав ся чотирьстатітного ювлєю.

Оповідки і іменованя:
Головні збори філії „Рускої Бесіди“ у Вижниці. Відбудуть ся в неділю дня 2. лат. цвітня о 2 ії години з полудня в салї коло склепу п. Москви в такім порядку: 1) Отворене зборів. 2) Поясненє цілі філії. 4) Приняте нових членів. 4) Вибір відділу. 4) Вільні внески. На єї збори запрошає „Руска Бесіда“ всіх Русинів Вижницького повіту, однак голосувати мати муть право лише члени Читальні і Сичї і ті Русини, що приступлять найдалше в день самих зборів до „Рускої Бесіди“ в Чернівцях і зможать вкладку 4 корон на рік 1905. за що крім того дістануть ще й усі книжки, які „Руска Бесіда“ досі видала. Просимо руску інтелігенцію Вижницького повіту повідомити про се всі Читальні і Сичї та прибути разом з Читальниками і Сичовиками на єї збори.

Надзвичайні загальні збори товариства „Кружок українських дівчат“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю дня

2. цвітня с. р. о годині 10-ій рано в салї „Народного Дому“ з отсим денним порядком: 1. Прочитанє протоколу з послідних зборів. 2. Вибір нових членів виділових. 3. Вільні внесеня і запитаня. — За виділ: *Олена Шкуріаківна*, заст. голови. *Стефанія Федоровичівна*, писарка.

Виділ „Рускої Бурси“ в Кіцмані почуває ся до милого обов'язку подати до прилюдної відомості, що о. Стефан Іванович, протоєрей і парох Кіцманя, звисний покровитель бідної гімназійної молодіжи, зволів зложити на цїлі товариства 100 кор. і тим самим зістав єго першим членом добродієм. Рівнож єккадає єму виділ за єї щедрий дар як найщирішу подяку. — *Іл. Семака*, голова. *Іл. Федорович*, секретар.

Відозва. Відповідно до ухвали головних зборів вислав виділ минушого року всім ви. членам підписаного товариства особні картки з докладним зазначенєм суми, котра належить ся товариству і зажадав вирішення тої належності. На недавнім виділовім засіданю показало ся, що дуже мале число членів сповнило єї важний товариський обов'язок, без котрого жадне товариство не може існувати, і тому звертає ся виділ до всіх ви. членів єще раз: сєю дорогою з сєрдечною просьбою о найскорше надісланє належностей так за минуші роки, як і за біжучий рік, щоби скарбник товариства міг все точно в касових книжках позначувати і здати при наступних головних зборах, котрі відбудуть ся вже за короткий час, докладне касове справозданє. Гроші просить виділ послати лише на адрес скарбника п. Дам. де Павнєля, надучителя у Валяві, почта Кіцмань. — Від виділу філії тов. „Руска Школа“ в Кіцмані: *І. Стратичук*, голова. *В. Григорович*, писар.

Із штуки і літератури.

Виданя Р. У. П. Послідним часам видала Р. У. П.: „Віжницькі Діброви“ 1 акт др. Габр. Зонольської, нове виданє „Дядька Дмитра“ і брошуру „Військо і робітники“ з додатком „Японська війна“. У єї посліднім виданю виложено лихо, яке носє мілітаризм, способи як його поборювати і план революційної агітації між рос. війском. Крім сего живо заходить ся Р. У. П. Около правильного видаваня мужицького рев. органу „Селянин“.

Літературно-Науковий Вістник. Річ. VIII. Том XXIX. Книжка III. За март. Зміст. а) части наукової: Наш альбом, Володимир Сухий: І. Перед театром, II. Дар добра народу, М. Старикий: Чарівний сон (конєць), А. Володиславич: Той третій, Е. Щербаківська: Перекотиполе, А. дрії Чайківський: З ласки родичів, повість (далі буде), Франц Норріс: Вар, повість (далі буде), Стефан Жеромський: Покуса. б) Части белетристичної. Новий документ до старого „спору“, Іван Франко: Михайло Павлич, С. Євремів: Бонавентура в українській літературі, О. Вешневський: На переломі, М. Грушевський: В справі руских шкіл і руського театру, Іван Франко: Замість дискусії — цвітїї полеміки, Ст. Чарнецький: Гостина театру „Рускої Бесіди“ у Львові, Р. Братковський: Перша вистава укр. штуки і промислу у Львові, Хроніка і бібліографія.

Ruthenische Revue. Зміст ч. 5. (випуск за першу половину марта): Die beleidigte Schlachzizenwirtschaft. (Zur Affaire Rheinbaben-Goluchowski.) Von Reichsratsabgeordneten Basil R. v. Jaworskyj. — Briefe aus und über Russland. Von Romanow. — Die Sitzung der ukrainischen Kommission. Von M. R. — Aus der Blumenlese der galizischen Verwaltungspolitik. — Das Ausland über die ruthenische Frage. V. Univ.-Prof. Dr. E. Hasse über die Ruthenen. — Vom Fischer Panas Krut, Eine Erzählung von Iwan Lewickij. — Rundschau.

Шевченкові вечірні в Кїві відбудуть ся в неділю дня 26. марта с. р. Відчит про єуть і літературно-історичне значіє поезій Шевченка виголосить І. Степанюк. В літературно-музичній частині візьме уділ мішаний хор під управою М. Лисенка і артисти М. Старица, Зотова, Кульженко-Мусатова і Вонсовєна та артисти Брикін і Лосский. Чистий дохід із вечєрка — як довідують ся „Кїєвскіє Отклики“ — призначений на паматник Т. Шевченка в Кїві.

7. Читанє поезий 4 разів на тиждєнь.

8. Гімнастика 9 разів на тиждєнь.

Надпрограмово відбувають ся що місяця великі засіданя, на які запрошує директор мешканців з околиці, на яких забирають голос не лише професори, але й иньші бесідники, що прибувають з далека і говорять про певчї предмети між иньшим про літературу і релігїю.

Кождий виклад шкільний зачинає ся і кінчить ся пісєню. Взагалі єспів є дуже улюблєним і уживаним у сих школах. Він розбуджує та підносить духа. У нас видано збірку чудових данєських пісєнь (деякі подибують ся також в мові шведській і норвєській) понад 500, всі написані справжними поєтами як Грунтвіг, Рїхард, Інгеман, Бернзон і и. Підчас перерви шкільна молодіж їєть, розмаєєє, грає ся під голим небом і відпочиває. За той час навязують ся приязні зносини, бо кождий займає ся чим хоче і як розуміє. Учителі перебувають велику пайку часу серед молодіжи. По великих школах, де годї пожертвувати ся цїлком, бо через те процав би весь час, про-

Хто платить за науку? Ученики самі! значить звичайно їх родичі; але бувають завсїгди ученики, що склали собі з своєї плати потрібну суму, аби перебути в єї школі один курс. Школа отворена для вєєї молодіжи — плата майже всюди та сама — за науку і харч 40 франків (30 скандинавських корон або 38 корон наших) місячно. Та не треба забувати, що в Данії третина учеників учаєє до сих шкіл безплатно або за дуже мірною оплатою. З одного боку школи мають майже завсїгди кілька безплатних місць, а з другого соими дають що року певному числу учеників запомогти. Ученики обов'язані приносити з собою одїж в куфрі і постіль. Тих кілька книжок, яких уживає ся по школах, можуть вони позичити, тільки зопити мусять собі купувати самі.

Самі ученики єтєлять собі постіль і замітають спальні. Звичайно мешкає їх в одній комнаті кілька по 6 або 4, найменше 2. Спальні дуже скромні. В них стоїть ліжко, умивальниця і куфєрки.

(Далі буде).

МИЛОШІХТА

„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвидат-
нійше і найдешевше
мило. Вільне від
всіх піфідливих
домішок.

Всюди до набути

При купні належить зауважати, аби кож-
дий кавалок мила мав напис „SCHICHT“
і повисшу марку охоронну.

41 (12—18 п.)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складі
Книги і друки для Кас райфайзенських.

Марка охоронна: котвиця
LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий **усмирюючий лік на**
втиране по ціні 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. можна купити
у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в
оригінальних флашках з нашим охронним знаком „котвиця“ з ап-
тики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки тим
охронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми вже
при ул. Пажьській ч. 16 10 (4—12) с. н.

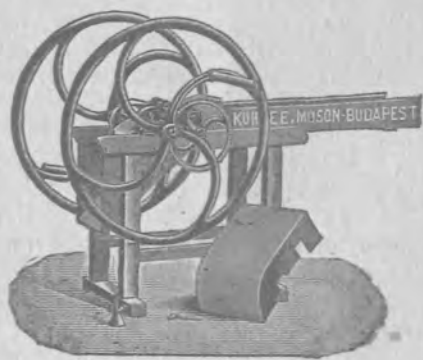
« **РОБІТНЮ І СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦІЙ.** »

Маємо на складі **костіюми, загортки, жакети, плащі** і убори диточі.

Все те найновішого крою і по мірних цінах,

Замовлення після міри і бажання виконують ся сейчас.

О численні відвідини управаючи пишлемось **Кад і Рудель.**
з глибоким поважанем

Найбільший склад машин на Буковині
ДАВІД ФЕЛЬДМАН,
Черківці, ул. Почтова
(забудоване біржи)

13 (3—4) п.

поручаю на весну Вп. П. Т. Публіці свій багатий склад різнородних машин для менших і великих господарств,
різнородні рільнічі знаряди у великій виборі і всякої конструкторії по присутніх цінах.

Великий склад машин до шиття, дешево і на рати.

Ретельна услуга.

Цінники даром і оплатно.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великій виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів
Осип Піхлер і Сини в Грапу, П. Ляди-
в Александрій. Склад різнородних фаб-
ри-а фізичу, льодену, боброві, чорні і у всіляких модних красках. Циліндри і кляки посадна новіть.

з ц. к. надвірної фабрики І. Г. Іта, у Відні,
тер і Сини у Відні, Борсольна Осип і С-ка
катів для панів хлопців і дитий. Капелюхи
циліндри і кляки посадна новіть.

Парасолі від сонця і дощу, En tout cas чисті шовкові з наймоднійшими ручками. Чорні
(гарантия через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на оден рік К. 13-30, чорні (гарант на 2
роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цигарниця і прочі подібні артикули після
посадної моди. Парасольки дитинячі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів
пань і дитий.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитий до гри Тенніс і т. д. п. ужитку у великом виборі.

Вироби паньчохів. Паньчохи дамські сїтки, паньчохи для дитий найліпший виріб,
сїткові кастанітки, гарукавочки у всіх модних красках.

Конфекция. Уборня для дитий Сеус, жакети і т. п.

Товари обувані. Самостійна продаж обу-
и з інших славних фабрик як Антін Чапек
весну. Черевки весняні обкладані ланером,
шом і трікотним нутром для панів дам дї-
черевки домові і ріжні найліпшої якості
до виправ гімнастичних.

ви в Гуднярської фабрики Ф. А. Попера
у Відні і т. д. Найліпші фабрики на-
Boxealt і Chevreauх з шовковим плі-
тий. Чоботи до польованя (ручна робота)
для панів і дам як також черевки
до виправ гімнастичних.

Біле і краватки з правдивого англійського шовку, в десень, білі пікові, гладкі, фалдо-
вані під гарантією. Ковнярики і маншети, білі і в красках. Краватки тукраєні і англійські,
кожного місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валізок, куфрін, пуделок, ташок, клун-
ків ремінців до пакованя, касет, цигарових мішочків, нецезарків пледів, мішків на біле,
дамських мошонок на дорожності і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, бальони, бальоні, шанки і т. п.
до того прибори.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполуче акційне кора-
бельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до
Америци через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краюї 6.

Для провінцій приймає ся агенти.

6 (4—10) п.

Шерша, буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерского курсу п. к. технологічного ремесельного
мусає у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції покадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неоче-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „
Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Економічний стан російського мужицтва.

Пропаша війна з Японією що раз то більше приближує цілковиту економічну руїну Росії. Росія се край головної рілляничий, вбогий на капітал, із молодого індустрією. Під абсолютним режимом, що цілує ся екстензивною, авантюричною політикою, корупцією правительства, яке глухе на потреби населення, дбало тільки про свої війничі цілі, попадали верстви народні крок за кроком що раз глибоше в матеріальну і культурну пропасть. Для своїх фінансових і воєнних спекуляцій потребувало російське самодержавне правительство безліччя покладного гроша в державних касах, яким тепер величає ся російський міністер фінансів Коконцев. До сего йшли російські фінансисти послідних літ двома шляхами: 1. добували за границею позички, а 2. накладали на населення що раз тяжіші податки. Те саме населення мусіло рівночасно платити за границю суменні гроші в виді процентів чужим вірителям. Щоби спинити відлив російського гроша за границю хопили ся російські політики не до раціонального піклування власним промислом, а до найвного меркантилізму, ставлячи незвичайно високі оплати від ввозжуваних заграничних виробів, через що треба було протегування краєвим фірмам оплачувати нечувані суми за далеко гірші вироби. Прим. англійські фабрики хотіли для сибірської залізничі доставляти шани по 70 коп. за пуд; тимчасом правительство заплатило своїм піклуванцям за пуд шани по 2 рублі; за шани переплачено за послідну добу будови жел. держ. 151 мільонів рублів. Після обчислень міністерства фінансів видало прим. російське населення за вироби бавовняні за один рік 123 мільонів рублів більше, чим би яло ся. За сей протекціонізм доплачує російське населення річно 700 міль. рублів. Розуміє ся, що львину пайку сих грошей платити селянство, якому дає ся в знаки ще й дорожні рілляничі машини, яка впливає із звісної вже митової політики російського правительства.

Жаждя грошевих засобів каже ро-

сійському правительству всіма силами перти рілляничі верстви до вивозу збіжжя за границю.

Міністер фінансів Вшинградский висловив ся в голодовім 1891 р. ось як характеристично: „Самі не будемо їсти, а будемо вивозити.“ І справді російське рілляництво виказує значний експорт: в перших 4 місяцях 1904 р. вивезено за границю 167.4 міль. пудів збіжжя. Але се не природний вивіз, се сидуваний вивіз мужиків, які не мають що їсти, не мають чим заплатити нечуваних податків, не можуть продалати збіжжя на своїх торгах через установлене диференціальних тарию. Податковий угніт російського мужика промовляє переконуючо із отсего обрахунку російського статистика: богата мужицка родина, що має 1000 кор. річного доходу мусить платити третину сего на податки!

Щоб розуміти долю російського мужика треба глянути ще й на те, що его ціле господарство дає крайню оплакані добути. Правда, перес. випадає на кождо мужичу голову в Росії більше землі, як у западноевропейських країнах. На кожде господарство припадає прим. в Росії 12.5 десятин (1.0925 га) коли прим. у Франції три четвєртини мужицких господарств досягає тільки до 5 десятин. Але російська десятина дає річного збору мізерних 39 пудів (по 16.38 кг.) збіжжя, рівночасно коли той сам простір дає в Англії 122, північній Америці 81, Франції 70, Німеччині 75 а навіть в Австрії 70 пудів. Колиж взяти в рахубу те, що одну п'яту часть збору треба обернути на засів, що багато землі стоїть облогом то правдивий збір із одної російської десятини винесе ледви одну третину збору із десятини французької або і австрійської. Земляж дає в Росії такі малі збори тому, що вона зовсім вияловіла. Крайне убожество селянина не дає ему можності погноїти ей, бо не має худоби. В році 1851 припадало на одну голову 31.0 худоби а 1880 лиш 30.0 і спадає се число що раз нисше так, що на 1000 десятин є всего 24.4 худоби рогатої, 17.0 коний, 38.1 овець і 91

свиний, хоч би повинно бути при ко-
них 30 проц. більше, а при прочій ху-
добі ще в п'ятеро тільки.

Коли порівняти висоту консумції населення по інших краях, із тим, що з'їдає пересічно кождий мешканець Росії, то аж тоді побачимо, що російське населення в чистій нужді і голоді. Ось в Сполучених Державах консумує пересічно кожда людина 62 пудів, у Німеччині 26 пудів, в Англії 26 пудів, а в Франції 34 пудів збіжжя при незвичайно великій консумції мяса й інших средств споживних, а в Росії, де мяса їсть ся дуже мало припадає на кождо голову всего 18 пудів їди. Для пізнання властивого стану річий, треба зважити що є дані подаючі пересічну консумцію російського населення є в дійсности при мужиках далеко страшніші. Розумієть ся, що серед таких обставин мужицтво дегенерує ся, приріст населення слабне квантитаивно і квалітатаивно, бо ось за послідних 7 літ піднесло ся число неспосібних до військової служби о 14 і пів проц. на сто!

Отсе той рай мужицкий, до якого вислатиб раді наш нарід наемні рублелюбн, марні колісцята в потворній машині шпіонажі і інтригантства російської бюрократії. Але тріщуть вже стіни російської тюрми, вона розвалить ся і в руїнах погребє винувників сего народно-го горя wraz із усіма гончими, що гасять із усієї сили світло волі і свободи російського люду.

Із буюв. краєв. товариства для охорони звірят.

Вельми сумною, а zarazом дуже характеристичною появою наших часів є число молодечих проступників, яке зростає в застрашаючий спосіб. Перших злочинів допускають ся вони на домашніх звірятах. Богато часописий підносить з жалем сю сумну обставину і шукає

за способами, якими би мож сему запобічи. Найблишим средством до сего було-б поборювати безсердечність в поводженю із домашніми звірятами. Але де і як ей треба поборювати? Отсими двома питаннями займає ся безпереривно управа товариства. Як довго та груба безсердечність буде проявляти ся в найширших верствах населення, так довго будуть ей перебирати діти в зароді від своїх родичів, крім сего будуть лихі приміри перших те почуване розвивати, через сировола споживану отрую будуть їх душа й думки притуплювати ся, аж замруть зовсім.

Товариство для охорони звірят мусить про те стреміти до того, щоб спинити масову безсердечність люду. Чи-ж се можливе? Певне, але тільки тоді, як в першій ліній всі державні і педержавні чинники будуть змагання товариства кріпко підпомагати, а як в другій ліній й інтелігенція виступати ме енергічно проти всего, що разить ей почування.

Закорінену в народі брутальність можна буде викорінити, але на те треба багато, багато часу, желізної витривалости і непохитної надії, що сей тип чоловіка мож буде час за часом півечити, аж вкінці витворить ся новий тип чоловіка — людяний чоловік.

Тож всі люди, що думають людяно повинні твердо держати ся отсих трох основних точок і безстраху й зневіри прямувати до нашої цілі. Побідити колись мусимо! І ту брутальність, що оддічена в зароді дрімає в дитинчій душі можна здавити в розвитку через

Українська вистава образів, різьб та плахт у Львові.

(Вражіння, спостереження, уваги).

I.

Коли перший раз вчитав я в часописях наших вістку про приготуване вистави образів та різьб українських заходом „Товариства прихильників української науки і штуки“ у Львові, — то від разу незвичайно зрадів вісткою тією, зацікавив ся тим ділом дуже горячо і не менш щиро сердив ся на лиху долю, що приневолила мене пробувати постійно досить далеко від місця, де саме тепер готується така поважна вистава! Небавом зайшли однак такі обставини, що і мені пощастило ся заглянути до Львова, розглянути ся в доробку артистів наших і — відтак вже — поділити ся з читачами „Буковини“ моїми вражіннями, спостереженнями та увагами.

По переступленю порогу до першої салі виставової відійс я дуже прикре почуте! „Не те, братчику, не те!“ — погадав собі порівнюючи в пам'яті львівський салон артистичний з пражським або краків-

ським. Кімнати досить малі, невідгні, а передовсім — темні. Ну образів, як слід, примістити тут не годен і оглянути їх часом відповідно — в тих обставинах — трудно.

Щож робити? Констатує людина, що все се діється у Львові, зживає ся згодом, привикає, забуває. Забуває тим скорше, коли так, як я, найдеть ся вже в двох перших залах з своїми добрими знакомими. Були ними для мене всі майже образи т. зв. „краківської школи“. Гляджу: той сам „Смуток“ Жука, що бачив я його давнійше, той сам портрет молодого Жеромського, що змалював його Бойчук (лише котика маленького не стало; підріс занадто, заки мож було докінчити маляреви образ) і т. д., і т. д. Новим за те Сосенко, Красицький, Макушенко та ще дехто. Годилоб ся тепер розказати дещо про кождого артиста, коли вже не про кождий образ. Не зроблю однак сего ізза багатьох причин. Передовсім тому, що — по моїй гадці — се на нічо не придало-б ся. Імена авторів та назви образів, хотяби із яким-таким поясненем або описом — се ще не справоздане! Тут треба-б доконче

змалювати вражіння, яке викликає в душі цілість, треба-б передати сю атмосферу, яка витворюєть ся в виставових залах і так нерозривно вяжеть ся з виставленими річами. Ясна річ, може бути на виставі множество образів — а цілість з них не виїде. Мож оглянути сотки різьб, пейзажів, портретів, орнаментів, рисунків і т. д., а мимо те вийти відтак без ніякого загального вражіння.

Що-б не розводити ся надто, скажу від разу, що остання українська вистава робила вражіння що найкрасше. Се не фраза, ані самодурство, ні безкритичний патос не мудрого патріотизму, (я бачив немало чужих вистав, деякі справді незвичайно цікаві і поважні), — се такі вічим иньшим, лише почутем справедливости підктована правда! Без найменшої пересади треба признати, що з поміж всіх (коло 100) виставлених там образів найбільш строгий судия артистичний не міг би вибрати ані одного (за сі слова беру радо відвічальність), якому не дістало-б ся місце на кождій иньшій виставі. На неодній виставі краківській (exclus. вистави товариства: Sztuka) доводилось ме-

ні бачити річи, що рішучо не дорівнюють навіть слабшим образам з української вистави львівської. Коли звернеть ся належну увагу на те, як молодію є малярська штука наша в порівняню хотяби з польською та російською, — тоді сей факт набере властивого освітлення і значіння. Вибір був такий щасливий, що ціла вистава робила незвичайно добре вражіння. Не відчувало ся того, що образи стягнути було треба з ріжних сторін Європи, що зложили ся на те всякі люди, всяких напрямків, розумінь, часів, не було розбіжностей, а противно здавати могло ся, що отсе існує від десятиків літ сталий кружок українських артистів, які жили ся вже і самі хоч ріжні, та все-ж таки витворили свій спільний характер, спільну артистичну культуру. Словом, на мене робила вистава львівська таке вражіння, як би се не була перша, велика, репрезентаційна українська вистава, а вистава спеціально дібраних артистів, спеціального кружка, вистава, що повторить ся що-річно і тому она така гармонійна, хоч не одностороння, не монотонна.

Думаю, що така гармонія ці-

відповідне виховане в дома і в школі. Осея остання інституція є тепер вповні свідомо своєї поважної задачі, вона впливає через добрі образи дуже сильно на молодецьку душу, виростає почуте благородності і краси. До сего треба причинювати ще й живим словом. Осея задача спадає на цілу науку, оттоді й ціла наука релігії не буде у дитині механічним витвердженням біблійних гадок, але невичерпаним джерелом, із якого можуть черпати величаву науку християнської любови. Лиш як в сей спосіб розбудить ся в дитині душі милосердя до інших сотворін, та те пізніше почування підтримать ся, оттоді лише стане звільна але разом і тим певнішим вимирати улюблене до брутальностей, яке є ознакою тупої, безсердечно відчувачої душі. Буковинське краєве товариство для охорони звірят хоче причинити ся до сего й своєю жертвою через те, що випечатало своїм накладом 10 тисяч штук вірша „До милосердних сердець“, пропагуючого охорону звірят в мові рускій, волоській і німецькій і передало наклад краєвій раді шкільній з просьбою, щоб вона роздала его даром між учеників буковинських шкіл народних і найнищих клас шкіл середніх.

Політичний перегляд.

Австрія. На п'ятиденній засіданні палати послів ухвалено також видати пос. Дашинського за обиду чести. Відтак на внесення віцепрезидента Кайзера назначено слідує засідання на понеділок з порядком денним: 1) Закон про заборону районування буряків цукрових, 2) Справа підвод, 3) Закон про похатництво. На понеділковім і нинішнім засіданню дискусують про закон заборони районування буряків цукрових, якого читане відбуває ся вже по раз другий.

Угри. Конференція з Векерлем, котрому мав цісар поручити утворення кабінету „безбарвного“, не довела до нічого. А тимчасом цісар покликав на аудієнцію Кольмана Шелля. Про що було говорено на аудієнції, Шелль задержав в таємниці, заявив тільки що цісар не поручив ему місії утворення кабінету. Але так оповідає, як і корона покладають великі надії на сего політика, що вже два рази вивів Угри з клопоту,

лості — се велика прикмета. А однак се приневолює до певного роздумання справи. І так: артисти українські, заступлені на нашій виставі дали всі (одні менше, другі більше) наглядний доказ, що вони не лише талановиті самоуки, чи дилетанти, але талановиті справдішні малярі, яким не чужа світова, європейська, малярсько-технічна та загалом артистична культура. В більшій частині вони й студенти або їх абсолюенти. Всі вони роботу свою трактують поважно, як і годиться ся се поважним артистам. З другої за те сторони багато з них (головно молодші) так переняли ся чужими напрямками, способами та потребами, так ввійшли в тоту інтернаціональну культуру малярську, так улягли сильним, подекуди й добрим та незвичайно гарним впливам різних, знаних артистів-малярів, що поки що у Львові бачилисьмо виставу Українців-малярів, але не виставу українську*).

*) Не йде тут бесіда про плахти та різьби.

раз яко міністер скарбу 1875, а другий раз підчас замішання за Банфіого, яко дорадник корони. Велику вагу прикладає ся до покликання до Будапешту гр. Szögelei Marischa амбасадора австрійського в Берліні, визначеного дипломата, що після „Montags Revue“ вже перед тим переслав короні меморіял про небезпеченство розділу цвогого і військового для держави. Цісар сподіє ся, що амбасадор потрафить переконати опозицію про надмірність жадань.

Росія. Після донесення лондонського бюро Райтера найшла вчера росписка поліція у вимурованім гробі на Повонзнім цвинтарі 80 бомб. — В неділю вчером о год. 8-ій експлодувала на подвір'ю поліційної дирекції в варшавським передмістю Прага бомба, яка ранила 6 осіб, а між ними дві смертельно. Поліцейський Нолькен, якого смерть вже раз сигналізувало, поїхав сейчас на місце припадку. Підчас переїзду виставського мосту кинено на него бомбу, яка Нолькена тяжко ранила. Виновик атентату утік, а підчас втікання вбив ще поліційного агента, що гонив за ним, аби его зловити. Чоловік, що виконав атентат на поліційну естаду полав у арешт, бо вибухаюча бомба завдала рани і ему, так що не зміг спасти ся утечю.

Сербія. Орган проти заговорників „Опозиція“ розповідає про не аби який скандал, що лув ся на останнім дворісним балю в Білгороді. На балю запрошено всіх репрезентантів чужих держав, акредитованих в Білгороді. Вони обіцяли прийти на него в тім переконанню, що там не стрінуть нікого із провідників заговору проти короля Александра і королеви Драги. Але надії завели їх. Виправді на вечері не стрінули ся з ніким із заговорників, між якими був і полковник Машин, але се стало ся немишучим на сали підчас танців і довело до скандалу. Ось при одній котиліонній фігурі мали тансери зібрані по однім боці сали подати руки тансерам, що стояли по боці протинім. Підчас того закримітив один із репрезентантів європейських держав, що ему прийшло би ся подати руку заговорникови. Щоб сего не зробити опустили дипломат балеви сали, а за ним пішли другі дипломати. Настала невелика перерва, серед якої король Петро, що все бачив, сильно побід. Вряди танцюючих вискочили швидко молоді люди й заповнили ряди, але дипломати до балевої сали вже не вернули, тільки остали в одній із бічних комнат.

„Руский Селяньский Театр“.

Вже дня 4. цвітня розпочне свою діяльність Р. С. Т., виставляючи в великій сали музичного товариства народний образ Бораковського „Не судилось“. Управи-

ся обставина, що багато малярів наших се діти кількох шкіл, кількох артистичних гнізд (головно Кракова), ся обставина була, здасть ся мені, й причиною тої гармонії, якої не конче надіятись було можна — перед отворенем вистави. Не було там багато широкого, відважного, власного розмаху крил молодечих, свіжих помислів (цікавим в тім згляді був для мене малий образок Сосенка: три дівчачки на золотім тлі, щось як бів фрагмент іконоста, коли глядіти на образ здалека), — була за те всяка гарна техніка, рутинна, вправа, словом все, що дає школа талановитим своїм людям.

Що до kwestії інтернаціональності та своєрідності в штуці, то тут можна-б довго розводити ся та сперечатися, але се виходить поза рамці нинішнього фейлетону. Малярі наші дали доказ, що не чужа їм світова штука, що в царстві її порушують ся они вільно і вільно, що в силі суть докинути до тої європейської скарбниці річи цінні та поважні, що шукають себе не втомимо у всяких напрямках та

тель і ініціатор сего невеличкого поки-що театру (дружина складає ся до тепер із 10 осіб, які виступали вже й на інших сценах), задумав гарне діло — навідувати з театральними виставами в неділі і святоточні дні найдавніші рускі оселі на Буковині, щоб ширити любов до рідного слова, та щоб по можности сповняти морально-педагогічне післанництво питеме театрови. По інавгураційній виставі в Чернівцях, до якої йдуть гарячі приготування, грати буде театр в Кіцмані, Садагурі, Новоселиці а відтак Заставні, Вижиці, Вапківцях і т. д. Грати буде Р. С. Т. по полудні з огляду на залізничне полученє з Чернівцями. На репертуар складають ся поки-що „Не судилось“ Бораковського — „Свтанє на Гончарівці“ Квітки Основненка — „Безталанна“ Тобилєва — „Честь“ Судермана — „Вихованець“ Янчука — „Верховиці“ Коженевського — „Сто тисяч“ Тобилєвича — „Трійця гільтайська“ Нестроя і др. Управа сего людого театру придбала нові дуже гарні декорації і старає ся, щоб запрезентувати ся як найкраще нашій публіці, яка певне не відмовить свого попертя інституції, яка сповнить немаловажну задачу, дбаючи, розуміє ся, про удержанє єї на певній артистичній висоті.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. марта 1905.

Акція російських Українців. На посліднім засіданню лубенського „Сільсько-господарського товариства“ порушено — як пишуть до „Кіевск. Отк.“ — один его член Є. Н. Взятков справу свободи печатати і української мови. Бесідник висловив погляд, що на основі царського рескрипту із 16. лютого кожда інституція або група осіб може вказувати від себе на способи удосконалення державного ладу. Після него як інтереси сільського господарства так і повинність громадянина кажуть заявити ся в теперішню пору враз із всею Росією за свободу печатати. В принципі ніхто сям виводам не противив ся. Дехто замічував, що загальні справи ледви чи підходять під рішенє спеціального товариства. На те відповіджено, що приватні справи заявлять від загальних. Вкінці прийнято отої резолюції: „Лубенське товариство

струях дня (Сосенко), а в кінці і приневолити надіяти ся всім, що скорше, чи пізніше, силою справдішних талантів своїх — використать знанє своє в той спосіб, що як нові люди дадуть почин новим шляхам, новій справдішній українській штуці.

І штука тота — прийде! Молодші малярі наші висвободять ся із впливу тих, що ввели їх в європейську, артистичну атмосферу, найдуть себе, — а тоді і почне ся може нова фаза нашого малярства. Поки-що треба віддати заслужену почесність тому, що нам артисти наші вже дали! Здасть ся мені, що для багатьох з нас остання наша вистава була великою несподіванкою. Ся несподіванка, се великий крок вперед на дорозі нашого культурального розвою і всі лиш вдячними можуть бути тим людям, що уможливили ширшому світові пошту сєї сконстатувати.

(Далі буде).

сільських хазяїв, надіючись, що свобода преси вплине оспасенно на хазяйство, просить, щоб з огляду на етнографічні властивости краю свободу печатати розширено і на українську мову.

Шілеровий ювілей в Чернівцях. На засіданні ради міської із дня 23. с. м. полагоджено м. н. також справу сотих роковин Шілерової смерті. Р. др. Біліг, реферуючи сю справу, згадав, що після попередніх постанов до комісії, яка займає ся сєю справою, кооптовано людей із усіх артистичних кіл міста, а передовсім запрошено голови єврейських товариств. Всі вони заявили си, що візьмуть уділ в святі, а руске й румунське співачке товариство вчинило се зависимим від того, як в програмі свята буде узгляднена і їх націоналістичність. На се радо згоджено ся. Комісія становить в справі Шілерового ювілею ось такі внесення: 1. Щоб назвати уліцю, яка лувить площу Єлисавети із ул. Старою ім. Фридриха Шілера; 2. щоб оснувати стипендію шілерівську в висоті 250 кор., якуб виплачувано що року 9. мая абсолювентом ц. к. І. гімназії, що посвятить ся германістичній; 3. щоб розділити між учеників нар. шкіл Шілерові брошури; 4. щоб поставлено Шілерову статую та 5., щоб дня 9. мая уладжено Шілерівський концерт в сали музичного товариства із отсею програмою: а) Кантата до Шілерового тексту; б) торжественна промова д-ра Тумайка; в) „Пісня до приятелів“ (9. симф. Бетовена) продукція музичного товариства; г) апотеоза. При сій точці виступати будуть перед увічаний бюст Шілера представителі поодиноких народів із відповідними промовами. По полудні дня 9. мая відбуде ся людого Шілерівське свято, на яким робітники представляти муть Шілерового „Дзвона“. — Що до Шілерового пам'ятника, то до його збудовання повинна причинити ся рада міста, а решту видатків покривуть скарди і дохід із представлєна-рабє, яке відбуде ся в міській театрі дня 10. цвітня 1905, як в річницю поетових уродин. — Над звітом комісії забрав перший голос ради. надеон. Вел. Ясеницький, підносячи зовсім справедливо, щоб право на евентуальну Шілерівську стипендію мали також ученики п'ятих гімназій, а не лиш такі, що кінчать І. (нім.) гімн. На сю зміну реф. згодив ся. Піднесено ще справу, чи не ліпше було би місто ставити пам'ятник — зладити Шілерівську криницю, однак се відхилено і внесення комісії прийнято одноголосно. Цікаво знати, чи черновецька рада міська візьме ся в свій час так гарячо до святкування Шевченкового ювілею, як тепер до Шілерового?!. Сего розуміє ся годі не добачити, що дехто заходив ся околє сего ювілею не так для пошани самого Шілера, як для заакцентування, що ось Чернівці німецьке місто. Отимто треба піднести домаганє голови „Бук. Воля“, підперте старшиною „Агитаци“, щоб в програму Шілерового ювілею увійшли також точни рускі, а зга. румунські. На тім, що се всі народи Буковини будуть величати безсмертного творця „Дзвона“ скористає хіба й велич самого ювілею німецького гєнія.

Два намірені самоубийства лувчили ся Чернівцях 25. с. м. впливаючі майже з однакових мотивів — нещасної любови в однім, а з нещасного пожиття родного в другім случаю. В домі офіціала виділу краєвого А. Р. при ул. Понєва ч. 25. хотіла з початку отруїти ся, а коли отруя не діляла — стрілила собі в груди з револьвера служниці др. Б. Перля Лєсюкіна. Причиною самоубийства є нещасна любов. Лєсюкіна через лектуру романів виробила собі прекрасний світогляд і погляд на любов не та суцїрне жите і лятото предмет єї любови міг бути лиш чоловік інтелігентний, суспільно лїпше ентуований. Нещасна не бачила, що люди єї, лїпше суспільно ситуовані, відділюють ся від таких, як она дівчат незглубною пропастею на день і дозволяють лиш у ночі їм сю пропасть перебувати. Се незнанє переналити Лєсюкіна мабуть житєм. Єї улюблений п. А. П. „полюбивши ся“ з нею, по лїпше часі став єї вьяснювати, що пропасть суспільного положення між ним, а нею не дасть ся вирівняти і через те їхнув єї револьвер в руки. Поліція переводить слїдство, відки она взяла зброю, бо підозрілим є се, що самоубийство мало місце в домі

улюбленого. Того самого дня кинув ся з балкона I. поверху в „Готелю Паріс“ учитель в Ренуживець Гая Плешка і розгортював собі до плит подвіри череп. Охотничя станиця ратункова відвезла обох самоубийників до шпиталю краєвого, де они доходить. Причиною знов убійства Плешка було нещасливе жите родинне, а іменно часті сварки з жінкою від кількох літ. Они довели его до розпуки і він постановив умерти. При нещаснім найдено листи і книжки: „Das Buch über die Ehe“, і „Vollständiger Ratgeber über das Leben in der Ehe“. На допити про причину розлучення кроку конаючий відповів сам: „Нещасливе подружжя пхнуло мене до сего вчинку“.

Торговля тютюном на Буковині. В році 1902 сконсумувала Буковина тютюну на значну суму 3,024,158 кор. з того заграничних цигар сконсумовано на 2645 кор. Решта се вироб краєвий. Після сорт, то цигар разом з заграничними сконсумовано 106 сотн. метр. загальної вартості 187,147 кор. цигаретів за 409,552 кор. тютюну в начках 5196 сотн. метр. загальної вартості 2,390,509 кор., та 135 сотн. метр. табаків загальної вартості 17,650 кор. Коли інші краї консумують більше цигар, то Буковина консумує більше тютюну в начках. Прим. в Шлеску консумція цигар вивисла в тім самім році, що на Буковині 106 сот. метр. — аж 2691 метр. сотн. Кілько то гроший край нужди і аналіфетів пускає річно з димом!

Із Воинчука. Встелкий пес, котрий з Комарівки (коло Воинчука) надбіг до Воинчука, покусав тут чоловіка в таз, а в Юрківцях шкільного хлопця Пентелея Ганен. Тут ів ся він з другими псами і звіден побіг до Вербівців, де також лаха нароби. Покусаного хлопця і чоловіка відвезено до Букареншту. Встелкий пес білий великий, щоби его вбили чутки нема. — *А. Зибачинський.*

Велике нещасте в Земліні. В Земліні дучла ся дня 25. с. м. страшна пригода. Старенька 70 літня жінка пішла до своєї пивниці, а тимчасом над пивницею завалила ся страшна лавина земна, засипуючи нещасну. На ратунки наслід відділа війська. Та коли жовніри вже почали відкопувати засипану, завалили ся нові маси землі, засипуючи 6 жовнів. Доси є один забитий, 6 ранених, а 3 ще припасаних землею.

Злоба чиновників в Росії. В повісті гостинським в селі Ланьонті коло Острова асенгтерунконий викликав негодоване серед селян. Се негодоване використав для своїх цілей начальник сторожи земскої Гріб. Він намовив мужиків, щоби йшли до властителя Ланьонті і домагали ся підвищення платні, та щоби забезпечили ся добре, бо шляхта хоче назад завести панщину. Та коли у згаданого властителя мужики справді явили ся в числі 150, з чого 50 було із сусіднього села, властитель згодив ся на підвищення платні і они спокійно відійшли від него, випроваджуючи товаришів з другого села до дому. Та на дорозі зупинив їх відділ війська сироваджений Грібом і на его розказ дав три салви до спокійно і дучих людей. 2 трупи на місці, 7 сконало в дорозі до шпиталю, а около 42 тяжко ранених — ото наслідки злоби чиновника в державі де право — се нагайка. Сим поступком Гріба обурив ся навіть і переляканий офіцер ротний, що стояв під комендою Гріба і сказав: „Я удоволила ваше розпаченіє, а хто вас будет судить, не майо дело“. Гріб по сповненню сего вчинку пішов записати ся, а прокураторія тимчасом зажадала секційонованя трунів для слідства в сій справі — про людске око, бо вислід его можна вже нині предвидіти.

Прогнана королева. Королева Мадагаскару Ранаваля усунена з престолоа французским правительством і прогнана до Альгері живе там з 30,000 франків, які єй річно виплачує правительство мадагаскарске. Та она чує ся покряданеною не тільки задля прогнаня з батьківського престолоа, але і задля назької пенсії і що пів року вносить поданя до міністра колоній о підвищення цивільної дісти, котрі міністер регулярно видає до коша, о скілько їх не продає збирачам автографів. Навіть факт, що одна з французских часописив виступає в обороні сирвадженної королеви не зворушує пана міністра в его вже зі звичаю впливаючий практиці кидати поданя бувшої королеви до коша.

Слюб Марконіого славного винахідника телеграфу без дроту, відбув ся в неділю в Лондоні з н. Беатрічею О'Бrien. На слюб було запрошено 500 осіб, а дарунки слюбні мають вартість злиж 500,000 франків. Акт слюбний підписав амбасадор італійський. Молоді виїжджають до Деблінна, а відтак з Ліверпулю за тиждень виїдуть до Нью-Йорку. Жінка Марконіого має 20 літ і походить з дуже старинного роду ірландских лордів, що колись панували в Ірландії, аж доки один з его представителів не зріс ся корони на річ короля англ. Генриха VIII. Ї она дуже образована, володіє кількома язиками і любує ся в спортах. З Марконіом пізнала ся на однім з зборів в Лондоні.

Оповістки і іменованя:

Особисті вісти. Президент краю др. Октавіан Бляйзбен перебуває тепер у Відні. — Віцемаршалок краю др. Ст. Смал-Стоцкий повернув уже із Відня до Чернівців.

Із тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях. На загальних зборах товариства що відбули ся дня 25. марта 1905. вибрано ось який виділ: Ярослав Веселовський, студ. прав голови; Іван Гошовський, студ. філь. заступником голови; Святослав Лавуста, студ. філь. писарем; Едвард Валлер, студ. філь. скарбник; Левко Рудницький, студ. філь. бібліотечарем; Яків Голога, студ. філь. господаром; Емануїл Стратичук, студ. прав архіварем; Іван Галушницький, студ. філь. конгрессором. Заступниками виділових вибрано: Миколу Полека студ. філь., Івана Голубовича студ. філь., Миколу Харжевського студ. філь. До заряду научного кружка вибрано: Володимира Домбровського, студ. філь. головою; Методія Огородника, студ. прав заст. голови; Миколу Полека, студ. філь. писарем. У видавничий кружок вибрано: Івана Галушницького, студ. філь. головою; Левка Рудницького, студ. філь. заст. голови; Осипа Гусановського, студ. філь. писарем. В драматичнім кружку вибрано головою: Якова Голоту, студ. філь.; Івана Гошовського, студ. філь. заст. голови; Левка Добрянського, студ. філь. писарем.

Відозва. Відповідно до ухвали головних зборів вислав виділ минулого року всім ви. членам підписаного товариства особні картки з докладним зазначенням суми, котра належить ся товариству і зажадав вирішення тої належності. На недавнім виділовім засіданні показало ся, що дуже мале число членів сповнило свій важний товариський обов'язок, без котрого жадне товариство не може існувати, і тому звертає ся виділ до всіх ви. членів еще раз сею дорогою з сердечною просьбою о найскорше надіслане належностей так за минулі роки, як і за біжучий рік, щоби скарбник товариства міг все точно в касових книжках позначувати і здати при наступаючих головних зборах, котрі відбудуть ся вже за короткий час, докладне касове справоздане. Гроші просить виділ посылати лише на адрес скарбника п. Дим. де Павнеда, надучителя у Валяві, пошта Кіцмань. — Від виділу філь тов. „Руска Школа“ в Кіцмані: І. Стратичук, голова. В. Григорович, писар.

На біду шкільну молодіж в Черногузах зібрани Ви. п. О. Лучинський і Георгій Андрук 48 кор. 20 сот. а зложили їх Ви. п.: Осип Лучинський 1 кор., Атанасій Дальницький 1 кор., Марія Костецка 1 кор., Schojl Hirsch 2 кор., Георгій Андрук 2 кор., Lanfer Herzl 2 кор.; Singer u. Dauber 5 кор., М. Евдошек 20 сот., Nachmann Pauker 1 кор., Гнат Шпанюк 1 кор., Николай Грабовський 1 кор., Іван Іоан 1 кор., Георгій Малирчук 1 кор., Josef Zloszower 1 кор., Іван Гулей 80 сот., Н. Кравчук 40 сот., І. Кордяк 1 кор., А. Мацканюк 1 кор., Олександр Семанюк 20 сот., К. Семанюк 1 кор., М. Бобульчук 40 сот., С. Малирчук 1 кор., Т. Кордяк 1 кор., С. Колотило 50 сот., В. Каум 1 кор., Н. Данилюк 40 сот., Д. Несторук 20 сот., П. Танаїччук 20 сот., Froim Hoffer 2 кор., І. Масік Амб. 1 кор., І. Огородник 40 сот., Berl Naimayer 50 сот., Ф. Іоан 20 сот., о. Х. Зеленчук 1 кор., D. Hebel 1 кор., J. Hirschhorn 1 кор., І. Стратичук 1 кор., К. Перенелія 20 сот., Ф. Грібович 20 сот., В. Іванюк 20 сот., В. Козлян 20 сот., Е. Шпак 40 сот., Н. Білак 40 сот., Ф. Іванюк 20 сот., Іван

Урбанський 1 кор., Dawid Hoffer 2 кор., J. Mitter 40 сот., В. Мазена 1 кор., Т. Стратичук 50 сот.; Хмилевский, управитель дібр. в Вишинці 20 кор., Т. Прокопиц 60 сот., Hersch Rennert 50 сот.; Кирило Загул з Мілєва 1 кор., В. Гумей 1 кор., — Заряд школи висказує отсим всім великодушним жертводавцям як найщирішу подяку, а н. О. Лу... і І. Андрукови за особна сердечне призначення за їх труд около збираня гроший. — *О. Лучинський надучитель.*

Із штуки і літератури.

„Історія Руси-України“ проф. М. Грушевського по довгих літах відмов і заборон одержала таки від міністра внутрішних справ дебіт до Росії.

Артистичний Вістник місячник посвячений музиці і штуці. Зомит П. і Ш. за лютий і марець 1905. Зміст: Наш журнал і суспільність. — Іван Труш: Проект українського театру у Львові і публіка. — Афоризми Нітшего і Ів. Труша. — Філарет Карлесса: Кілька слів про збирання і гармонізованя українських народних пісень з доданем листів Миколи Лисенка. — Степан Чарнецький: Sancta a cappella (вірш). — Дюмет Людкевич: Наші видавництва і музикалі за останні літа (1900—1901). — Іван Труш: Вистава українських артистів. — Іван Труш: Артистичний орнамент облядинки. — Огляд: Музика, пластичні штуки, з широкого світа, Нові книжки. Випуск містить крім сего фотографічну різьбу Василя Шкрибляка „Барильце“, „Портрет“ Модеста Сосенка: „Перед сьвятом“, образ Івана Макушенка: Фотографію Миколи Шкрибляка, а на окремій картоні: „Пієт із Запорожя“. Образ Фотія Красінького. В музичнім додатку є дві пісні народні укладу Ост. Нижанковського: І. Колісанка. II. Ой ти похав, мене понехав. Арт. Вістник видає „Союз співачок і музичних товариств у Львові. (ул. Вірменська 2. I. поверх; річна передплата 10 кор.) За редакцію відповідає Олександр Бережницький.

Руска хата. Ілюстрована часопись літератури, штуки і сучасного життя. Ч. 6. із 20 марта с. р. містять: Осип Шнитко Весною. К... у відповідь, М. Т. до альбому. — Вячеслав Будзінковський: Не такий, як нині. (Конець). — Гнат Шнитко: Власнословна будь. — Франц Михайлів: Сомети. — І. Вдовиченко: 1—4 (поези). — Іван Франчук: Нещасливий випадок (новельки — дальше). — І. Б-вч: Огляд угро-руської літератури. — Кнут Гамзун: Пан (дальше). — К. Міксат: Неясна справа (дальше). В сїм числі Р. Х. є між ілюстраціями портрети М. Лисенка, мін. Райнабена, Т. Шевченка і кільканадцять знімков із Шевченкових власноручних рисунків. Руска Хата виходить двічі в місяць і коштує річно 12 кор. (Адрес Львів, Выхарска 8.)

Rebellen. Ein sozialer Roman von Karl Marburger. Wien. Moderner Verlag. Leipzig—Budapest. Ст. 282. (Ціна 3 кор. 60 сот.) Під таким заголовком появилася не так то давно повість німецького писателя Карла Марбургера, яку він назвав суспільним романом, а яка представляє образ життя гуртка людей, названих автором ребелантами-бурителями (Rebellen). Гурток сей складає ся в переважній частині з російських студентів і студенток, революціонерів і кількох поступовіших одиниць різного походження. Повість написана здає ся в Парижі, видана „модерним накладом“ у Відні, а тереном єй Швайцарія, а властиво одно єй місто т. є. Ціріх. Зверхний модерний вигляд книжки ведема сензацийнай. На окладинці змальована острими штрихами сцена, у якій полісмен прирештував жінчину в чорній сукні, на певно студентку і провадить єй, як належить сподівати ся до тюрми. На дальшій плані кинуте учинна демонстрація у воздуші має червоний прапор, а не бракує там і також більш сензацийної бомби. Однак такий лиш зверхний вигляд книжки, бо в середині не знайде читач нічого подібного. Автор не любить, щоби его герої входили в безпосередню козізю з державними властями, мимо того, що се бунтівники, „бурителі суспільних основ жита, неблагонадійні, революціонери і безбожні соціалісти“, він задовільняє ся теоретизуванням своїх героїв. Люди ті ведуть дискусії над всіма найваж-

модерними, суспільними питаннями, а навіть і природничими, як прим. над улученим методом препарованя промінчиків. Властивої акції в повісті дуже мало, до чогось подібного не надавав ся сам терен повісті, місто Ціріх. Однак мимо того, книжка привязує читача до себе так сильно, що годі відорвати ся від неї, а се головню тому, що автор наже своїм героям дискутувати над тими власне темами, які стоять на першому місці денного порядку суспільних питань і тому, що дискусію провадить „бурителі“. Та пригляньмо ся тепер ближе тим людям, тим бурителям. Найбільш інтересними є тини жінчин. На сам перед познакомлює нас автор з Німкою Герміною Кандерс, яка по втраті родичий, без відома оікуна покинула дім і приїхала до Ціріху, щоби записати ся на університет. Туда загнало єй сильне бажанє „пізнати“ все, але вона не знає, як брати ся до того, доперва за порадою товаришів і товаришів, з якими скоро познакомилася, укладає особі систематичний план науки. Починає поперед слухати викладів з філософії природи, наук суспільних, а опісля постановляє виобразувати ся спеціально в правознавстві, щоби стати помічною найбільше пониженому родови людському. Перша єй товаришка, Росіянка Полька випроваджує єй в ширший товариський кружок, який з виїмкою австрійського Німця Родєго, складає ся з російських студентів і студенток. Родє робить на Герміну велике вражінє, вона відчуває до него симпатію, яка описи випрождає любов. Особливо ділає на неї его вдача, яку коротко схарактеризувала Ральска словами, що се жовірі і труба,ур в одній особі. Цілий розвій переконали Герміни відбуває ся під впливом людей того кружка, а особливо під впливом Родєго, она стає ся соціалісткою. Але єй переконали, лишають ся лише переконалими, мимо того, що вона дини з переконали про рівноправність мушци і жінчин перша єму освідчає ся, мимо того, що вкінці згоджує ся і на вільне супружество, бо не в силі згодити ся на дальші консеквенції сего поступку. На питанє Родєго, чи з хвилю, коли-би він єй покинув, тому, що перестав єй любити, вона не чулаби ся покряданеною, вона відповідає потакующе. Се і є причиною, чому Родє не згоджує ся на пропозицію супручества, бо він тую любов любить і тій любові лишить ся вірним. „Wir sind nur in der Theori viel weiter als in der Praxis. Nietzsche hat recht: „Viele haben nicht den Mut zu dem, was sie wissen“. Was wir wissen, muss uns so in Fleisch und Blut übergegangen sein, dass wir auch darnach handeln. Sonst ist es eine Lüge. — Ja, wir sind Rebellen geworden und haben die Ketten gesprengt, aber wir sind Rebellen geblieben. Was wir tun, kommt immer nur aus dem rebellierenden, aber nicht aus dem freien Geiste. Wir schleppen die Reste der Sklavenketten immer noch mit uns herum und wir fühlen uns — nicht als freie — sondern als Rebellen, als Helden oder Märtyrer“.

Горкій, а російська Академія. Звісний російський математик А. А. Марков виїде до російської „Академії Наук“ слідуюче писмо: „Позаяк я бажано, сподію ся і вірю, що через найвищий магістрат з 25. грудня 1904. починає ся нова ера в російськім праводавстві, уважаю за свій обов'язок пригадати загальному зборови безпримірно нарушене права, що мало місце при іменованні Пешкова (Горкого) почетним членом (академії), котрий і доси не є втягнений в спис членів Академії і через се є позбавлений можности уживати прав почетного члена Академії. Правда уважене вибору Пешкова на почетного члена було оголошене в російських часописях, акби в імені Академії наук; але ми знаємо, що то оголошене є сфальшоване. Таки оголошене мають лише там місце, де панує неограничена самоволя, а по єй усуненню упадають цілковито. Проте я пропоную тепер втягнути імя Пешкова до спису почетних членів Академії наук і запросити его брати участь після прав в працях Академії“. По випущенню Горкого з пизниці значне число Академіків на особній нараді ухвалило в друге запропонувати Горкого на почетного член Академії наук в Петербурзі.

Оголошення Кас райфайзенських.

Перші загальні збори „каси позичкової і шадничої для громади Шпівців горішніх стов. зареєстрованого з необмеженою порукою“ відбудуться дня 9. цвітня 1905 із слідуєчим порядком денним: 1. має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікові зложити до шадниці каси; має ся установити речинці виповідження для вкладок шадничих і речинці платності відсотків від вкладок шадничих; має ся установити яку найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стону процентову для вкладок шадничих і для позичок (§§ 52 в—с, 59, 63, 65); 2. має ся ухвалити, що робити з лишиними в касі грошми і як роздобути потрібних для каси грошей; 3. ухвала в справі заповоги краєвої; 4. вибір каспера, і означене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж); 5. ухвала кілько має бути членів в радї надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51), —
Олекса Величко, голова.

КАЛЕНДАР „Рускої Бесіди“ коштує тепер лиш 40 с.

а з пересилкою поштовою 50 с.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

аптика др. Ю. Францопа
в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до нагираня против всяких ревматичних болюв, простудження, ломаня костей, плечий гістиді і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакуванем.

—(—?)

Велику фотографію

бук. руских послів

із славної робітні ц. і к. придворного фотографа Багряновича висилає франко за 2 Корони „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські

скоро і дешево.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великим виборі і просить о ласнаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Шхлер і Сини в Грацу, П. Ладите-в Александрий. Склад ріжнородних фабрик в фільцу, льодену, боброві, чорні і у всіляких модних красках. Циліндри і вляки посідня новість.

Парасолі від сонця і дощу, En tout cas чисті шовкові з наймоднійшими ручками. Чорні (гарантия через оди сезон) К. 10-45, чорні (гарант на оди рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цигарини і прочі подібні артикули після посідня моди. Парасольки дитинячі в найбільшим виборі. Парасолі від дощу, для панів пань і дитий.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитий до гри Tennis і т. д. н. ужитку у великом виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамскі сїтки, паньчохи для дитий найліпший виріб, сїткові каштанитки, зарукавочки у всіх модних красках.

Конфекция. Убрания для дитий Ceys, жакети і т. н.

Склад ц. н. упрвілівованої фабрики товарів з альпаки

Товари обувні. Самостійна продаж обуви і з інших славних фабрик як Антін Чанек весну. Черевки весняні обкладані ланером, шом і трикотивом нутром для панів дам дівчат черевки дошові і ріжні найліпшої якості до вирав гімнастичних.

Біле і краватки в правдивого англійського зефіру, в десень, білі пікові, гладкі, фалдовані під гарантією. Ковнярики і маншети, білі і в красках. Краватки тукрасі і англійські, кожного місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валізок, куферів, пуделок, ташок, клунків ремінців до пакованя, касет, цигарових мішочків, пенцариків пледів, мішків на біле, дамських мошонок на дорожнївності і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, бальони, бальці, шапки і т. н. до того прибори.

і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Мужеске, дамске і діточе Етаблісема
ТАЙТЛЕР і ШТЕРНБЕРГ

Чернівці, Ринок 5. (готель „під чорним Орлом“)

23 (1—24) поручаю на весну і літо

Новости дамскої конфекції і мужескої гардероби

найновійшого рода

Специяльности в уборах діточих.

Все після найновійшого крою і наймоднійшої англійської і французької моди.

Дешеві сталі ціни — явні на кожній штуці.

САМУЇЛ ГАБЕ

Модний Базар в Чернівцях

ул. Паньска ч. 4

напротив каварні „Habsburg“

напротив каварні „Habsburg“

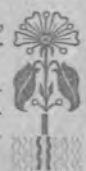
22 (1—7)

Склад новостей у:

шовках, воннах, батистах, льнянках, зефірах і лавантинах, до суконь і блюзок.

Найліпші фабрики товарів полотняних як: полотна, шифони, шіртінги і перкалі, накривала на стіл ріжнородної величини.

Новости в хусточках до носа, постели, як також в комплектних виравах сльобних, і франках тканих і коронкових, еторах, диванах, етеліках і т. н.

Матері на убори мужескі тукрасі як і заграничні. Матері на ковнярики, маншети, як також комплектне біле мужеске після найновійшої моди.

Лінія Гамбург—Америка

Проста переправа без пересідання.

Знанням із своєї скорости почтовим і поспішним кораблем т. зв. Doppelschrauben-Schnelldampfer.

З Гамбургу до Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ лінії відзначають ся тим, що єть заосмотрені в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажери їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всіх стаций Сполучених держав і до Канади Генеральна агенция для Буковини:

заступник: Герман Мітельман,

Чернівці, ул. Ратушева 11.

7 (4—12)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях в провінції пожадане, аби прислати зужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застереження. — Реклямації неопе-
чатані відліт від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„пів року	10 „ — „
„чверть року	5 „ — „
„місяць	1 „ 70 „

Поодиноким число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Гостина у мароканського султана.

Цесар Вільгельм II., невтомний „рай-
зендер“, якому вповні належить ся епітет
loquax себто балакун, синувши ще одну
пб. не послідню промову при відселенню
пам'ятника цесаря Фридриха, у якій за-
стерігав ся і проти пустої світової по-
д'їтки і жадни землі із боку Німеччини
зібрав сотню своєї дружини, головно з
поміж генералів, яких мундури аж ка-
пають від золота (мундури придумав
сам цесар — бравецтво для него теж не
чуже) і вибрав ся погуляти по хвилях
Середземного Моря. Цесар Вільгельм II.
любить блеск давних імператорів, любить
грати великих людей, любить преріжні
країни ушасливляти своєю присутністю
і бавити ся в протектора, про що свід-
чить недавня ще его подорож до Єру-
салима, тож нова подорож середземно-
морська німецького цесаря не була нікому
дивом, не дивували би ся люди й тому,
як би „псмазаний“ балакун, хотів пере-
говорити навіть морські флі. Та діло тут
у тім, що цесар Вільгельм II. з сего ні з
того забав поїхати в гостину до маро-
канського Танжеру, до того самого Ма-
роко, якого жребієм поділили ся вже Ан-
глія й Франція, зовсім не питаючи ся
про се Німеччину. Гостина ся, яка вхо-
дить в „сферу інтересів“ Франції нева-
жально занепокоїла французких політиків,
які злякали ся, що ізза сеї подорожі
Вільгельма може прийти до німецько-
французького непорозуміння.

Договор в справі Марока заключила
Франція із Англією тамтого року. Его
подав французьке правительство тільки
до відома Іспанії, поминаючи зовсім Ні-
меччину. Парижський амбасадор Німеч-
чини Радолін дістав у тій справі від
французького міністра справ заграничних
доволі виминаючи відповідь. І ось цесар
Вільгельм вибрав ся до Танжеру, не пи-
таючи ся Франції, щоби зазначити су-
веренність мароканського султана, та
щоби заакцентувати значіне Німеччини,
головно для охорони німецької торгівлі.
Вправді англійсько-французький договір
запоручив „свобідні двері“ для європей-
ської торгівлі на довгих 30 років, але
як вказують приміри інших французьких
колоній, як Альжер, Туніс і Тонкін —

стремить Франція проти торговельної
свободи і синіює импорт чужих про-
дуктів, а се булоб доволі прикрий про-
гностиком для німецької торгівлі в Мароко.

Цесар Вільгельм вже завтра при-
чалить із Лізбони до Танжеру, де витати
его буде султанів кийко Мулай Абдуль
Мадік і трох підсекретарів державних,
ну і ціла колонія німецька. А цікаво, що
та ціла колонія менш численна, як
Вільгельмова дружина. Тож очевидна річ,
що німецькому цесареві ходить тут тільки
о протифранцузьку демонстрацію та о
підбадьорене султана, що мовляв нехай
не лякає ся Франції, а за ним стане
могутний володар країни, якої горожани
не боять ся крім Бога нікого лиш —
польської інтриги і гидри червоного інтер-
націоналу.

Отсе непорозуміння з Німеччиною
тим прикріше для Франції, що Віль-
гельм дрібними честицями, як кондо-
лейційними письмами до родни помер-
ших визначних Французів, гостюванем
французьких політиків, грав знаменито
на струні французької народної гордості,
а обвинянем прикрих для Франції істо-
ричних роковин і зручним політикованем
дуже роздобрухав Французів і підірвав
рацію політиці реванжу, чого найкрас-
шим доказом російсько-німецько-французь-
кий альянс на Співнічному океані, удо-
кументований сімоносонним договором,
який однаке російсько-японська війна
аннулювала.

Із приводу Марока має Франція
кловит не лише із боку ворожої Німеч-
чини але і з боку „приязної“ Англії. Ось
командантом мароканських військ став
Англієць Мек Лін, коли після договору
мало бути се становище зарезервоване
тільки для Француза. Англія спеекує ся
вини, бо Мек Лін Мароканський уроже-
нець, тож нема резону брати его в ра-
хубу за Англієця.

Розуміє ся, що подорож супроводить
полеміка німецьких і французьких овіца-
зів, які заступають інтереси своїх пра-
вительств, дехто із французьких журна-
лістів винувє однаке й свою дипломатію,
яка заключувала договір з Англією по-
тай від Німеччини, через що зрелла ся
на корист Англії претенсія до Єгипту,
а тепер готова ще стратити своє зна-
чіне в Мароко на корист Німеччини.

Розрухи в Росії.

Безголове у російського правитель-
ства проявляє ся особливо в тій хитко-
сті, яка доказує, що оно не має нині
жодного плану, жадної програми посту-
пованя. Нині лучає ся велике поражене
на полі війни — то правительство ки-
дає ся обдумувати способи нової мобі-
лізації і нової позички; завтра вибу-
хають великанські розрухи робітників
— правительство радить над реформами
для робітників; відтак порушили ся
Українці в обороні українського языка
— правительство ухвалює дозвіл друку-
вати свята писмо по українськи; на
страйк студентів польських оно радить і
ухвалює в основі польський язык в серед-
школах польського королівства; а під
вражінем цілої суми сих рухів народно-
стей російського царства, оно студіює
конституцій держав європейських, за-
вляючи і зі своєї сторони схильність до
реформ. Все се і факт, що правительство
то стає хвилями аж надто ліберальним,
щоб за хвилию хопити ся найострійших
середств репресій проти того, на що пе-
ред хвилю дозволяло — доказує що
правительство російське перестало бути
паном ситуації, що оно стало ся пи-
ляно в руках подій, які нині потрясать
цілою Росією, що оно жеде рішення і
розв'язаня всіх питань і справ у Росії
від часу. І тому оно все старає ся нині
приобіцяти (доказ безсилності), щоб
відтак сейчас сповнене своєї обіцянки
відложити на як найдаліший, можливо
неозначений час.

І так. Школи в Польщі в більшій
часті замкнені, молодіж страйкує, отже
збирає ся рада міністрів і принципіаль-
но рішає, що дотеперішній систем ру-
сифікації польських шкіл не довів до ні-
чого, що витворив лиш велику вороже-
чу Польків до Росії — проте рада
міністрів ухвалює, що в польських шко-
лах середних повинен бути викладовим
язык польський і обіцянка вже є. А тим-
часом за пару днів „Варшавський дзєв-
нік“ констатує, що се лише опінія по-
бічної ради частини міністрів. Не диво
отже що польська суспільність на сю
обіцянку не зловила ся і так молодіж,
як і інституції, що кермують тамошнім

рухом шкільним, ухвалили видержати
далше в страйку.

Що до скликаня представителів на-
роду, то справу також відкладає ся ad
calendas graecas бо мін. Булігін вики-
дає догідної хвилю, щоб реформи могли
бути як найменші, або і жадні. Тож
вже нині говорить правительство, що
скликанє тих представителів можливе
аж 1-ого січня 1906 р. бо до того часу
ледви всійють покінчити ся потрібні при-
готованя.

А тимчасом події йдуть своєю хо-
дою, а тимчасом рух революційний шир-
шає, сильнішає, поглиблює ся і криста-
лізує ся. Між поодинокими групами ре-
волюційної успособленої суспільности ви-
творює ся природний контакт, природна
сподука всіх народів, верств і кругів
революційних.

З Тифліса надходять вісти про
вибух і розширене хаосних розрухів.
І так в Вардзії 350 мужиків з ошанка-
ми: „Волі хочемо!“ „Проч зі старими
законами!“ впадає до школи і дре в
кусні портрет царя. Знов в селі Му-
храрьське 800 мужиків узброєних в бу-
ки і карабіни впадає до канцелярії гу-
берніальної і жадає свобод в школі, пре-
сі і урядах та грозить революцією, ко-
ли до 27. сего місяця не будуть введе-
ні реформи конституційні. В окрузі Го-
рі мужики забирають часть земської землі
без плати і ухвалюють всі свої справи
полагоджувати через власну репре-
зентацію. Коло стації Михайлово
робітники і мужики ухвалюють для ви-
мущеня реформ налити будинки держав-
ні, та уживати насильства проти уряд-
ників. В Керелі хлопці кинулись на уряд-
ників; в Руїві ушкодили 4 млини, о ко-
трі був сир між мужиками і поміщи-
ками.

Величезні розрухи вибухли також в
Ялті на Кримі; понищено і спалено
магазини і склени монополюні. До
Ялти виїхали кораблі з військом зі Сева-
стополя, бо поліція була безсилна.

З Чернігова приходять також ві-
сти про розрухи мужицькі в Ніжинським
окрузі; в Юзівці задля розрухів робіт-
ничих замкнено тов. гутниче, а 4000 ро-
бітників лишило ся без занятя. В Сама-
рі 1.500 помічників торговельних страй-
кує. В Раскасові страйкує 6.000 робіт-

Его Маєр Бенедиктсен.

5)

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(З франц. рукопису переклав Теофіл Бриндзан).

(Передруковувати не вільно).

(Дальше).

Будова і прикрашене шкіль за-
лежить від материяльного положеня
кожної школи і від вкусу дирек-
тора.

Можна бачити школи дуже по-
єдинчі з комнатами або саями, що
не можуть помістити більше як 40
до 50 учеників; окрім того мають
вони гімнастичну саяю, де відбува-
ють ся більші засіданя; св'ятку-
ють ся визначні торжества. Але є
также й інші школи, як Вале-
кільде, в Фредвікбурзі, в Теструп,
що збудовані, прикрашені гарно, а
навіть величаво, з ідальнями, з кон-
ференційними саями, прикрашени-
ми образами, та статуями, а ті са-
лі бувають так просторі, що мо-
жуть помістити навіть 300—400
осіб.

Професори рекрутують ся зви-
чайно із кругів учительських. Вони

або були колись народними учите-
лями або скінчили ті самі науки по
інших школах; та межі ними є та-
кож й університетські кандидати
звичайно богослови. Всі визначні-
ші професори се люди талановиті,
що працювали та розширили свої
відомости по скінченню своїх шкіль-
них студій. Вони є талановитими
бесідниками та знають й розуміють
простий нарід. Їх платять тепер до-
сить добре, ліпше як учителів на-
родних. Розумієть ся, що їх робота
вимагає більше знаня й специаль-
них здібностей.

Дуже часто стає вчителем уче-
ник, що був одну або дві зими
в одній із сих „Висших шкіл“. Він
кінчить школу в Асков (про школу
в Асков я оповім в дальших ряд-
ках), оснований на те, аби заокруг-
лити відомости людей, що посв'я-
чують ся сему ділу.

Університет в Копенгазі дає
від кількох літ що року підчас ва-
кацій в серини курси для профе-
сорів „Висших мужицьких шкіл“
про всілякі предмети. Се один із
зв'язків між „білою школою“ сіль-
ською і чорною школою столиці.

Є то між иньшим знак щасливого
розвитку та зв'язи між поодинокими
верствами суспільности, яка міц-
ніє в нашім краю з кожним днем.
Правительство підпирає тепер сі
школи значною сумою 200.000 фран-
ків річно. Гроші роздає ся після
означеної системи. Більш 4000 фр.
не дістає жадна — з виїмком шко-
ли в Асков, котрій дають 20.000
франків.

Школа в Асков є продовженем
школи в Реддінг. Кілька літ по
втраті Шлесвігу в користь Німців,
школу в Реддінгу замкнено. Дирек-
тор, що управляє тепер школою
в Асков до сегодня, Людвік Скре-
дер (Schröder) рішив ся оснувати
єї на ново по тім боці границі.
І знайшло ся гарне місце в відда-
леню 3 кілометрів від потоку, що
тепер напрасно роздвоює наш на-
рід; се місце називає ся Асков.
З часом школа ся розвила ся так,
що перевиснула всі; по часті за-
вдяки своїй давнині по часті по-
ложенню — немов кріпость нашого
культурного житя на границі —
а по часті завдяки славним про-
фесорам, котрі працювали тут дов-

гий час, як і сам директор та про-
фесор математики, винахідник Павло
Лякур і инші.

В Аскові приймають літом —
як і всюди — дівчат на звичайний
курс, а в зимі від 1. падолиста до
1. мая лиш мужики і дівчат, що
скінчили иньшу школу, чи то „Вис-
шу мужицьку школу“ чи то мій-
ський ліцей, або котрі де инде при-
дбали собі ширшу науку, як на-
уку народної школи.

Асков се неначе мужицький уні-
верситет, інституція, що розвила
ся незалежно від латинського уні-
верситету.

Науку провадить ся тут на так
широкій основі, що ученикам годі
ходити на всі лекції. Вони мусять
вибирати, що їм більше відповідає.

Р. 1885 було там 8 професорів
і гувернанток.

Р. 1895 було там 19 професо-
рів і гувернанток.

Число учеників виносить в зи-
мі 150 і то 90 учеників а 60 уче-
ниць. Ученики мешкають і їдять
в школі, дівчата мешкають по ро-
динах професорів і харчують ся в

ників. З Тамбова поїхало туди військо. В Петербурзі вибух стрейк робітників наново з великою силою. В стрейку бере участь 35.000 робітників. В Лівані стрейк студентів, домагаючихся усунення інспектора і вибору учителів і страйк вищої школи женьської за закат відбутися баль по битві мукденській. В Варшаві відбули ся наради всіх партій революційних в справі сподіваної мобілізації і ухвалили силою до мобілізації не допустити. Навіть фабриканти та капіталісти російські на онотійнім зібранні під проводом звісного мільонера Сави Морозова ухвалили не підписати ані одної копійки внутрішньої позички, аж доки не будуть впроваджені в жите заповіджені реформи конституційні.

Політичний перегляд.

Австрія. При дальшій дискусії в справі закону проти районування бураків репрезентанти продуцентів домагаються ся санкції кари за переступства, чому однак противить ся пос. Кінк, заявляючи, що се було би обидливо для промислу. 29. с. м. при кінці засідання прийшло до бурливих сцен при запитанню Шенерера до президента, чи ему звісно що від кількох днів ведуть ся перотрактації між послами німецькими, а чеськими. Відтак відповів міністер Вітген на інтерпеляцію пос. Брайтера що артистам котрі беруть участь безплатно в концерті на дохід вдів і сиріт по службі жєлізничій давано безплатні білети. — В комісії бюджетовій по зазначених мін. Козля, що він буде мав на оці не тільки справи фискальні, але і інтереси оподаткованих прийнято для „податків безпосередніх“ і бюджет найвишого трибуналу рахункового.

Угри. Що до покликання амбасадора австро-угорського в Берліні Шегені-Маріша, то оно мало на цілі, щоб амбасадор пояснив, як задивлює ся правительство німецьке в справі трактату торговельного між Німеччиною, а Австро-Уграми на случай розділу митового. Шегені-Маріш, відповів, що Німеччина в тім случаю неузнала би заключеного трактату торговельного. По авдієнції у цїсаря Шегені-Маріш конферував з гр. Андрашім, а відтак удав ся знов на авдієнцію до цїсаря.

Італія. Хоч кабінет „Джіоліттого без Джіоліттого“, як прозвано жартобливо кабінет Тіттоніого одержав від палати депутатів головню завдяки краснорічності Фортіса бажане вотум довіри, однак Тіттоні сейчас після того вручив кородеві димісію цілого кабінету, не бачучи для себе ніяких виглядів. Як доносить агенція Стефанієго поручив король утворене кабінету така Фортісови, а він зложив вже такий кабінет: Фортіс — президія і справи внутрішні, Тіттоні — справи заграничні, Ф. Априле —

них. Всі збирають ся до великої сали на виклади.

А така злука обох полів має лишень дуже гарний і заохочуючий успіх. Вона триває дотепер через 16 літ, а директор міг би що-до духового і морального життя в сій школі висловити ся тільки похвально.

Острійшої дисципліни не потрібно, а надто прикрі припадки і нестерпимі зносини не відомі. Правда, трапляє ся кілька сльобів, буває й троха флірту — та чому би на те скаржити ся?

Дуже приємно придивити ся життю в тій школі підчас зими. Ученики тут самі більше просвічені, як по інших школах; науки пильнує ся тут дуже строго. Ученики мають комнати для двох, а навіть для одної особи. В Асков палить ся по комнатах, чого не буває по других школах, у яких ученики пробувають весь час в комнатах, призначених для науки. В Асков є велика бібліотека із 10.000 томів, хемічна лабораторія, великі збірки апаратів для фізики.

Самі будинки пригадують гарну

судівництво, Агажорана — фінанси, Каріано — скарб, Педотті — війна, Міробелло — маринарка, Л. Бенкі — просвіта, К. Ферраріс — публичні роботи, Рава — рільництво, Морелі-Гвальтієротті — почта й телеграф. Всі міністри зложили вже присягу на руки короля.

Франція. Фванцуска палата депутатів ухвалила одномісячну провізію, після чого ведуть ся дальші наради над розділом церкви від держави. Пятьох французьких кардиналів, а іменно архієпископи Парижа, Ліону, Бордо, Ремсу і єпископ Отун вислали до президента республіки письмо, в янім виступають за удержанем конкордату і заявляють, що система „віроісповідних стоваришень“ перечать єствоване Церкви і формально рівнає ся пробі схізму. Предлога про розділ церкви від держави не є виразом волі народа, а коли би прийнято сю предлогу, то се могло би довести до релігійних переслідувань. Если би появил ся конечність зміни конкордату, то належало би єї перевести в порозумінню з Ватиканом. — Не мало важною подією є рішене соціалістичного конгресу в Роен, що заявив ся за злукою всіх соціалістичних партій у Франції. Се повинно зробити конєць ворожнечі двох таборів Жорєєстів і Ієлієстів себто соціалістів міністерських і революційних.

Крета. Партія опозиційна на Креті, що домагає ся прилучення Крети до Греції, виступила дуже енергійно, так що вдержане спобою майже неможливе. Провідники руху Венісело, Манос та Фуміс з 300 прихильниками урядили вечером в четвер дня 23. с. м. збори в Геріссо 12 кілометрів від Каней. Правительство вислало там 15 жандармів з лейтнантом Борніа, котрих ворохобники облягли. В борбі в ниянцію убито 2 особи. З Канді, Ретімо і інших місцевостей наспіла ворохобникам поміч і число їх зросло до 2000, з чого половина є озброєна. Они хотять прокламувати прилучення Крети до Греції і в тій справі видали в суботу меморіал до держав європейських, в котрім вияснюють мотиви своїх наглих поступків, та обіцяють удержати порядок і спокій, а події з пятаці представляють яко непорозумінє.

Реформа військова у Франції.

Ухвалений недавно закон військовий у Франції реформує армію французьку особливо у двох напрямках. По перше він впроваджує дволітню службу військову, а через те й значні зміни в ученю і вправах військових; а з другої сторони він старає ся більше у народити і демократизу-

історію заведення. В середині знаходиться маленька хатка, де зроблено перший починок по вигнанню з Шлесвігу. Навкруг неї стоїть немов довкола рідної матери єї здорові діти — безліч будинок нових, які треба було з часом будувати в міру розвитку школи.

Дальше збудовано помешкання професорів, окружені огородами. Богато ремісників і купців поселило ся довкола школи і з часом повстало маленьке торгове місто серед поля, де сорок літ тому назад не було нічо більше крім поля.

Церков зняла ся також, а всі люди, що належать до школи, як також селяни з околиці обібрали собі сьвященника. Ученики приходять не лиш з усіх сторін нашого королівства, але і з Швеції, Норвегії, з Ферес, з данських кольоній в Америці (Спол. держави), деколи навіть з Фінляндії, Ієліндії, а особливо з Пруссів, з поза границі.

(Далі буде).

в а т и армію. До сеї послідної цілі служить передовсім знесенє всяких привілеїв, як знесенє інституції „однорочних охотників“ і знесенє упривілейованого становища шкіл військових (прим. до академії військової в Saint-Cyr, що доси приймала лишє „ліпше уроджених“, каже новий закон приймає кожного жовніра, що зраджує певні здібності військові). Дальше до демократизованя армії французької причиняють ся богато такі приписи нової устави, як закон, що офіцери мусять, після нової устави, перед одержанем своєї шаржі служити рік рядовими, (так само рік рядовими мусять служити вихованки шкіл військових), як закон позваляючий не тільки студентам але і ремісникам і купцям і самостійним рільникам і особам, що часово перебувають за границею, відложити собі службу чинну при війську аж до 25. р. життя. Новостями доси в військовості належить уважати такі приписи, як виплачуване незаможним головам родин, котрих член служить при війську, за цілий час его служби відшкодованє в квоті 75 сантимів денно; як знесенє кавцій, яку мусять у всіх арміях складати офіцери, коли женять ся; як ограниченє юрисдикції судів військових і відданє більшости справ, які доси рішали суди військові, судам цивільним.

Одним словом, коли придивити ся сему закону, то вдарає нашу увагу передовсім се, що закон сей узгаляняє тягар, який задля служби військової мусить поносити убоге населенє і старає ся для него впровадити різні пільги (дволітня служба, відшкодованє для убогих, можливість ремісникам і робітникам відложити службу військову на пізніше і т. д.) і права. Ту відразу видно, що закон сей не ухвалили такі представителі народу, як прим. в австрійськім парламенті, але посла, що є справді речниками і репрезентантами цілого народу, що є з тим народом звязані і знають добре его інтереси і потреби. І тому закон сей, хоть ще далекий до досконалости, дуже користо відрізняє ся від законів інших держав Європи, де армії їстнують нелиш для оборони краю і народу, але головню для удержання в карбах поневоленних клас народу і поневоленних народів. Через послідний закон ухвалений 504 голосами проти 34. Франція показала, що она девізу інших держав: „армія для армії“, позваляючи їм доплати інтереси найширших верств народу для цілий армії, перемінила на девізу „армія для оборони інтересів краю і народу“, ставлячи через те справу на цілком природній основі.

ЖІЛЬ ВЕРН.

У вівторок віднесено до могил в Амьєн, у Франції письменника, безперечно найбільше любленого серед дорастаючої молодіжи. Той і не диво, що похоронного воза прямо не було видно із під віниць, а за домовиною поступало поверхня тисяч народу. Ж. Верн (Jules Verne) помер д. 25. с. м. але для читаючого загалу зійшов він із сего сьвіта вже перед кількома літами, як отемнів і перестав писати. А треба признати, що Верн мав мільйони читачів, бо й хто-ж із нас

не любував ся його оповіданнями, у яких незвичайно буйна уява, опертая на природописних студиях, доходила до змачинової правди!

Молодий Верн, уроджений в Навт 1828 р., покинувши низші науки посьвятив ся правничим студиям, які заміняв відтак на природописні, а вступивши 1863 р. вперше на літературне поле, не займав ся вже нічим иньшим до смерті. В той час був Жіль помічним агентом у одного біржевого агента в Парижі. Одного дня заявив він до своїх товаришів: „Братя, мабуть прийде ся мені вас покидати. Я понав на ідею, яку після Жірдардена повинен мати кождий чоловік, щоб здобути своє щастє. Я написав роман зовсім нового типу, моя питома ідея. Коли мені се вдасть ся, так я певно стану золотою жилою. Я буду дальше писати романи, а ви можете купувати й продавати папери. Я предчуваю, що заробляти му більше від вас“. Не проминуло богато часу, а в Magasin l'Education et de Récréation Вернів роман „Cinq semaines en ballon“ (пять тижнів в баллоні), мав задля своєї оригінальности нечуваній успіх. За першим романом пішли десятки інших, із котрих найзнаменитіші: „Діти капітана Грента“, „Подорож до місяця“, „Подорож до середини землі“, „Зима серед ледів“, „З Москви до Іркутска“, „Матій Сандорф“, „Пригоди з Росіяни і з Англіїців“ і много інших. Вони здобули Верному славу і добру пожиточність. Характерно, що Верн помімо авантурних пригод своїх героїв жив у найбільшій затишності і то постійно в Амьєн, працюючи із точністю машини. Коли якась часописна вістка дала ему товчок до нового твору, тоді сїдав за природописні твори і географічні писання Е. Реклю і з найбільшою сумлінністю опрацьовував свої помисли, які дуже часто справджували ся і на ділі.

Росія й Японія.

Коли притихло троха на поли війни по битві мукденській і коли операції воєнні мають характер більше приготівляючий до нових будучих боїв — то умн займають ся тепер більше справою мира, а тільки більш воєнничо настроєні видці дають волю своїй розпаленій фантазії, видумуючи різні плани обруженя і знищення російської армії Японцями, що однак на певно не вплине на дальші кроки Японців. Отже до „Echo de Paris“ доносять з достовірною жерела з Царского Села, від особи, що має тісні звязи з двором царским — що цар і не хоче чути про мир, бо мир, а ще з відшкодованем воєнним тепер викликає би в Росії революцію; бож контрибуція ся надавала би страшно 90.000.000 мужиків російських, котрі не є в силі знести нових тягарів. Не є однак виключене — гозорити дальше та особа — що цар згьотич ся на мир, колиб Японці поза опорожненем Манджурії, зреченем ся зі сторони Росії всякого впливу на Корею і відступленем часті Сахаліну — жадних інших умовин не ставили. Дальше говорять та особа, що Росія ще не така безсилна, що она може вести і два літа ще війну, що навіть втрата Харбіну для Росії не така страшна, і що она остаточно таки справу вииграє. Дехто вникає знов, що Сполученим Державам піки. Америка удало ся уможливити перотрактації між сторонами воюючими, а иньші, що вже навіть має нині явити ся маніфест дари в сій справі. Що до операцій воєнних, то про них годі щось певного сказати, бож плани, які тепер переважають думують Японці, мусять бути тайними. Фактом однак є, що рух обружаючий

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Рекламації неопі-
чатані відні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокє число „Буковина“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

ДО СИТУАЦІЇ.

Чернівці, дня 1. цвітня 1905.

(X) В перших днях мая, 3. або 4. по наших Великодних сьвятах збере ся на коротку тридню сесію наш буковинський сойм, щоб полагодити передовсім остаточно справу краевого банку.

То, що міністерство відослало статуту краевого банку до скорегованя краєвому виділови, дало претекст ворожій народи кляції накинута ся у „Lügen Ztg.“ мокрим рядом на вільнодумну більшість, що — мовляв — вона промаршувала минулу соймову сесію, ухвалюючи закони, які не підіставали санкції. Супроти сего констатуємо факти, що досі крім банкового закона, про що буде мова далше, не відінуло досі міністерство ніякої постанови переведеної послідною сесією. Отже вже сама основа, на якій опирають ся виводи збанкрутованої політично кляції — є не правдива, і видумана тільки в злобній інтенції зводити на манівці публичну оцінку.

Ми можемо поки що тільки заявити, що недавно порішені закони є тепер предметом студій в міністерствах, які відносять ся до них доволі прихильно. Причиною того, що вони досі неполагоджені є їхня далекодність. Впрочім хто лиш троха обзнавкомлений із політичними справами знає, від кількох обставин зависить санкціоноване якогось закона, а вже цю крайній мірі оцінить ріжницю між тим, як треба перемінити у законі дрібні формальности для одержання санкції від відмінювання постанов, що відносять ся до самої сути річи. — Впрочім, колиб навіть (се ко л и б) акцентуємо нарочно, бо про се нема що нині й говорити) ні один однієкий із переважних законів послідної сесії не одержав тепер санкції, то й тоді незабутної соймової сесії, що постановила своєю задачею перемінити в краю старий лад дідичівський, який привів край над пропасть банкрутства і занепаду — не мож вважати змарнованою. Раз обгово-

рені і подавляючою більшістю порішені закони не зійдуть вже з порядку денного соймових нарад і швидше, чи пізніше мусять стати санкціоновані мимо завзятої кертичної роботи старих грішників! Вони, винуватки лиха Буковини, що десятками літ не зробили нічо для добра народу, а навпаки ще занепащували его, повинні у власнім інтересі прямо не виринати на очи тяжко кривдженого загалу, а не то виступати в роли менторів.

Впрочім навіть справа краевого банку свідчить не про промаршоване минулої сесії, але саме про велике плюс у єї роботі. Зміни, яких забажало міністерство в банківім статуті мігби був поробити сам краєвий виділ на основі уділеної соймом повновласти і він був би проте вже санкціонований, розуміє ся, з теором, який надав ему сойм. Та в послідних часах виринула нова думка викупна на рахунок краю Буковинського поземельного заведеня — думка як найгорячіше підпрана рускими послами із краєвим відом. др. См. Стожним на чолі, які уважали між иншими і на те, що істнує двоє таких кредитових заведень доволі серед даної ситуації, тільки до економічної борби і до заклопотаня мира, яке відбило би ся погано на цілім краю, а передовсім на селянстві, яке так нетерпеливо жде сповнення великих реформ.

Для сєї нової обставини був порішений вже закон банківий невідповідний, бо прямо зовсім не брав єї в рахунок. Оттим по обговореню фузії Бук. Поз. Зав. із краєвим банком після волі теперішньої соймової більшої статуту банківий — як се ми вже й писали — перередаговано так, що одержить певно цісарську санкцію, як лиш пунктації фузії — про що нема сумніву — потвердять загальні зборя Бук. Поз. Зав., що відбудуть ся дня 28. с. м. і сойм на маєвій тридівці.

Зараз після санкції увійде вже в життя краєвий банк, який стане обильним жерелом дешевого кредиту для нашого селянства. Краєвий банк спов-

няти ме крім сего ще й велике господарне післяництво при розпарцелюванню великих земельних посіlostей між незасібних селян. Отсю справу нормувати ме закон про рентові оселі, яким також займе ся слідуюча соймова сесія. До обговореня сего важного закона про рентові оселі приступимо иншим разом. Тут тільки зазначимо, що вони на Буковині не будуть мати ніяких політичних ані національних тенденцій, як ось в Галичині, а тільки виключно економічну ціль витворювати на місце розпадаючих ся великих посіlostей 3—20 а не більше фальшов господарства і то серед обставин для селян незвичайно корисних.

Гігієна алкоголю.

Зачинати від того, що алкоголь, се велике нещастє людскости, підтинає також сили й нашого організму, було б повторюванем річій, які надто загально звісні. Але загально звісно й те, що алкогользм, коли не обнимає що-раз ширших верств нашого народа, то певно що не меншає. А наслідки його тим страшніші, що гро нашого народу становлять верстви селянські, яких цілі покоління затроюють ся найгіршою сорти алкоголічними напінками. Наслідки сего бачимо передовсім в клясичній країні розвельможного алкоголізму, в Гудульщині, яка неначе боляками окрита густо концесіонованими й неконцесіонованими корпимами й шинками. З одного боку дегенерація фізична, зріст смертности, що доходить передовсім до переражаючих чисел при малій дїтворі, а з другої матеріальна руїна — поступенна екс-

проприяция полонин на користь володарів коршми. Отсе й не диво, бо у нашій Австрії видає ся річно на алкогольчні напої ні менше ні більше лиш 3 мільярди!

Дотеперішня борба із алкогользмом, як про якусь консеквентну протиякологічну акцію на Буковині можна говорити (бо сліди єї незначні) — була хибна й не вистарчаюча. Не треба передовсім забувати, що verba tibi loquent, а доперва exempla trahunt, а ті приміри, що мали не лиш звбрушити, але й потягнути були не тільки такі, як се змалювано у звісній сатурі Осипа Маковоя під заг. „Чудо“. По друге не без значіня був і сам спосіб борби. Коли борба з алкогользмом має вестись тільки, як з гріхом, коли ліком на него має бути тільки страх перед некими карами, то до цілі не дійде ся ніколи! З алкогользмом треба бороти ся, як із страшною пошестною недугою, а головним ліком повинно стати освідомлене про руїнуючі наслідки, які веде за собою алкоголь у людській організмі. Найкраще може сповнити сю задачу народна школа, як у ній учитель буде постійно викладати гігієну алкоголю. Отсєї предмет заводять поволи по школах у инших державах. Почин до сего дала держава Масачусетс в Сполучених Державах, за нею пішли й инші держави і ті, що мають право самостійного видавання законів і ті, що зависимі від цілодержавного конгресу. В Спол. Державах учать гігієні алкоголю ось так, як географію,

НАШ АЛЬБОМ.

Меланія Булівна.

На Поділю...

На Поділю є могилы,
що ми щастечко закрила —
зникло щастє — там при тобі
розмовляє в тихім гробі.
О, моя гірєнька доле,
я в слезах тут мру поволи —
серце пукне з болю й туги...
Любову, жди своі подруги.

Іван Діброва.

I. Ах, літа!...

Ах літа, ви молодії
Мило згадувать про вас,
Мило думкою літати
В так невинний, любий час!
О, коби ви хоч приснились,
Хоч однієкий раз мені,
Та згодили мої рани,
Пригадали лучші дні.
Бо тільки мого щастя,
Що було, як був малим,
А тепер воно пропало,
Як у чорних хмарах дим!

І тепер про него мрію —
Але мрії не гоять
Мого серця ран глибоких —
Тільки гірше ще ранають!...

II. Під весну.

Що ледве заблисли яснійші проміння,
Що ледве всміхнуло ся сонце зза хмар —

Вже пісні хоралні повсюди несуть ся,
Поети сьпівають про щастє, та чар;

Про радість, про тихі любовній мрії,
Чаруючі хвилі кохання, чуття —
Про вечері любі, прекрасні ночі,
Чудові іділлі, про райське життя!

Скрізь рай! І найменшого смутку не має!
Затихли плачі, нарікання усе —
Минули терпіння, пропали вже муки,
І все покорилося весняній красі!...

Не вірши? Ось глянь лишелуччємій друже!
Прислухай ся добре тим тонам сьвятим,
Послухай гармоній піснї оттої,
То певно унеш ся тим сьпівом дивним! —

Ось сироти з голоду і нужди попухли,
Бо хліба й крихітки у хаті нема!
Та дурно не слухай, тут сьпіву не вчуеш,
Тут пісні сьпіває розпука німа! —

А там ось послідну свитину здирає,
Послідну корову „здекутор“ бере —
Чи чуєш той сьпів, що діти справляють,
Той чар відчуваєш, що з піснї пливе?

Диви ся! Схилилась хатина до долу,
А в ній догорає вже сьвічка кінця —
Там мати дитинці весіля справляє!
Чи бачиш ту радість на чертах лица?!

Під тинном сьпіває он батько і матір
А діти зморені, змарнілі, як квіт,
Склонились, вже й їсти не просять, не [годні —
Жиди їх прогнали із хати під ніт.

Ось сумно та тихо ступають там люди,
У серцю замкнули всі бої свої —
Чого-ж би і плакати! Вандрують із пекла!
Шукать долі — щастя в чужому краї! —

Чи-ж бачиш ті чарі весняної піснї
Наслухай ся добре, в тих тонах засни —
А ви всі поети малюйте іділлі,
Сьпівайте нам далше про чарі весни! —
26. III. 1905.

Евген Мандичевський.

Над Прутом.

Рече ріка і стогне водопад
Як веде у тяжкім ярмі!
Наперед рвесь і рвесь назад
А змагання його пусті!

Шумить вода, кипить, грізе,
І суною в ній нема!
Цілим поверхом гір трясє,
Дрожить і небо, сьвіт, земля!

Гадюкою іде, тихцем,
І суне ся на животі...
Хотілаб взяти тебе живцем
І затопить на темнім дні!...

А там скоріше знов жене,
Понід каміне, під плоти,
Часу немає і бере,
Чого ще фиді не взяли!

Сильвестер Яричевський.

В альбом М.

Житє тобі пливе так супокійно
і силє в серце й душу споро прози —
Весна іде незамітно — безмірно
і частим гостем в Тебе бої, сльози.
Горячої не знаєш Ти любови,
яку удати знає сьвіт наш модний —
вона не шибавє по Твоїй крові,
у тобі є огонь лишень — холодний...

Краса на манівці Тебе не зводить,
Ти до похвальних гимнів не привична —
тому она тобі й нещастє не зродить,
як дівчині, що зветь ся „історична“.
Тихо чємво Ти жити меш — трудя-
[тєсь —
душа Твоя в край знидїти не встигне,
буде облудою дівчат гидитись
і серед „визних“ радощів застигне...
Київськє, 4. II. 1905.

II. Гимн.

Побідна пісєна загрєми,
доволі вже терпїли ми
знуцання, муки і обид —
терпїти далше навіть встид!
З краю обид, терпїнь, могол
устань, хто каплю має сил —
в кого надїї сьвіт не збїд,
гей до борби, гей до побід!

Не вижидати нам чудес,
щоб сам зі себе ворог щєз,
не скинуть ласки небеса —
самі творимо чудеса!
Огонь із душ, зі серця грим
сильною волею крєшїм!
В кого надїї сьвіт не збїд —
гей до борби, гей до побід!

І милосердя не зносїм —
ми завелись нераз на нїм,
колиб інакше думав Хмїль,
ми малиб жити, не кукїль!
Вкраїно, втихне плач твій, стон,
ми йдем по жизнь, а не по скон!
В кого надїї сьвіт не збїд —
гей до борби, гей до побід!

12./I. 1905.

історії і т. д., а нота із сего предмету має велике значіння при переході до висшої класи, неоднакова лише скількість годин того предмету по школах різних штатів. Державне законодавство назначає навіть скількість сторінок посвячених сему предмету в поодиноких народних читанках. В початкових народних школах повинен той предмет займати около четвертини книги, а в читанках для висших відділів по 20 сторінок. Гігієна алкоголю входить, як обов'язковий предмет також і в народних школах Бельгії, Норвегії і Швеції, що рівночасно величаються мінімальним числом безграмотних людей. Почин до сього діла дало відповідним циркуляром міністерство просвіти у Франції 1901 р., але протинальоголічна діяльність школи знаходить великі перепони із боку громад і капіталістів, що мають власні горальні, винокурні і т. д., отже дбають саме о щось протинного, о зріст консумції алкоголю. У всіх школах, про які ми говорили до тепер, є гігієна алкоголю предметом науки обов'язковим. В англійських школах вчать її необов'язково спеціальні вандрівні учителі. За одинадцять літ від 1888 до 1899 р. прочитали вони по різних англійських школах 35.000 анти-алкоголічних викладів, яких слухало 3,800.000 дітей і 127.000 учителів *). По народних школах німецьких і австрійських сего предмету не вчать ні обов'язково ні надобов'язково, що повинно сповнити ся швидше, чи пізніше. При тім треба тямити, що монотонний виклад гігієни алкоголю навчує ся швидко не лише дітям, але й селянам по читальнях, тому треба його вести методом англійською, переплітаючи висновки свідальними образами, анатомічними окремками, хемічними досвідками і т. п. Розуміє ся однак, що не треба знов надто займатися експериментуванням, а то готові слухачі, передовсім старші, робити експерименти на собі самих, щоб переконатися докладно про

*) Гл. розвідку А. Дамашкого „Alkohol und Volksschule“.

вплив алкоголю на організм у різних дозах in crescendo... (яв).

Політичний перегляд.

Австрія. Комісія бюджетова полагодила бюджет міністерства оборони країни. В дискусії жалувалися пос. Романчук на перенесення жандармів Русів до західної Галичини, на переселення жандармів руских стоваришень, та жадав уваги до уваги при військових докладах дрібних промисловців і звороту коштів подорожі для покликаних до військ. Міністер Шенайх відповідав, що дати відшкодоване родинам резервістів підчас їх покликання до військ неможливо, бо на се треба мільйонів, яких нема. Правління уважливості дрібних промисловців при доставках і пабуванню коний. Що до язики жандармерії, то она мусить бути в силі порозумівати ся з людною. В справі урегулювання районів кріпосних, правління підприємство студії і наради. По сих висновках бюджет прийнято. Відтак прийнято бюджет найвисшого трибуналу рахункового і приступлено до дискусії над етатом митовим. По ухваленню його і відтак ділу: податок консумційний, приступлено до дискусії над ділом: стемпль, такси і належності. По рефераті посла Романчука залагоджено діла „друкарня державна“ і приступлено до дискусії над етатом почт і телеграфів. В комісії правовій по ухваленню §§ 14, 15. і 16. вивязала ся горяча дискусія над § 17, що каже про продаж друку перед брамами церков і в сусідстві домів царських. Пос. Странскі домагав ся, щоб не вільно було продавати друку і в середній церкві, бо се служить до агітації клерикальної, на що пос. Шенер відповів, що закритий не мож уважати за місце публічне і там мусить бути вільно продавати друку.

Угорщина. До подій, що відбуваються на днях в Угорщині, сторонництво ліберальне ухвалило на внесення гр. Тіен, що уболює над сям, що досі зі скоалізованою опозиційною більшістю ще не утворив ся кабінет. Сторонництво ліберальне, яке меншість, не може надати напрямку нинішній кризі, ані її залагодити через утворення власного правління, але зі становища публічних інтересів буде оно попарати незаколончене примоване до правного залагоджування справ публічних. Іваранцію конституційного залагоджування сих справ публічних бачить сторонництво в інституціях, які постановляє артикул XII. закона з р. 1867, що опирає ся на закон з р. 1848, після котрого то артикулу язики службовий і команда спільної армії є правом корони. Той основи держали ся всі патріоти від 1867 р. і виключали сю

квєстаю з порядку денного, щоб не доводити до спору між народом, а короною. Отже сторонництво ліберальне уминає нарід, щоб не заколончував і нині той гармонії між королем, а народом. Що до справ господарських, то сторонництво є переконане, що нині не є пора до утворення самостійного терену митового зі зглядом на міжнародні трактати торговельні. — Покликана Шеґені-Маріша має здає ся такі наслідки, що криза дасть ся в недовзі залагодити, тим скорше, що цар здає ся здецидував ся поробити певні уступки в справах військових чого доказує нагале покликання міністра війни Пітрайха, котрий вчера о 2 й год. поп. прийхав до Будапешту і сейчас удав ся на аудієнцію до царя. — „Neue Freie Presse“ доносить, що по аудієнції Пітрайха і его конференції з гр. Андрашом прийшло між короною, а опозицією до компромісу на сідуючих умовах: Власті військові зрікають ся на два літа кредитів, ухвалених минулого року спільними делегаціями на надзвичайній цілі зброєній, з винятком грошей, котрі вже видано т. е. 76 мільонів. За се опозиція угорська зрікає ся на два літа порушувати справу коменди угорської в полях угорських, відкладаючи сю справу аж до внесення нового закону військового, що наступить 1907 р. Міністерство має складати ся із скоалізованих сторонниць опозиції.

Росія. Телеграми принесли вість з Петербурга, що якийсь молодий чоловік, перебравши в одужу служачого стріляв 2 рази з револьвера до позовки ген. губ. Петербурга Трепова, але хибив. Стріляючи приловлено. — Розрухи в Ялті дійшли до найвисшої точки 26. марта. Товпа кинула ся на вазничі і увільнила всіх арештантів. Відтак спалено більше як 500 магазинів і домів монополічних. Дня 29. марта прийхав там з військом ген. губ. і оголосив, що не виїде з Ялти аж приверне спокій. В Вороніжській і Катеринославській губернії вибухли мужицькі розрухи.

Росія й Японія.

З поля війни нема жадних нових вістей. Японці, здає ся, дуже основно але і скоро переводять рух окружаючи. Нічого також певно не звісно про нову армію, що має облягати Владивосток. Лише леда день сподіють ся походу Японців на Сахалін і его заняття, бо остров сей не має жадних шанс оборонних. Частина его людности вже виїхала. Остали майже самі поселенці і каторжники, з котрих правління потво-

рило відділи для оборони острова. Чи однак сям людям схоче ся проливати кров за титул „оборонців вітчизни“ — побачимо. Тимчасом довідуємо ся, що вже в початках цвітіння має дивізія японська облягати в посіданні остров, а що Росія на те? Губернатор тамоний Лопухін запитує про якісь дрібні реформи при тюрмах у настанників тюремних. В виду сего замічає „Син Атечества“ іронічно: „На Сахалінні спокій і власті забирають ся до внутрішніх реформ...“

Та всі надії покладає нині цар на флоті Рождественського і се є причиною его відволікання в справі мирових переговорів. Іменно Рождественський в злучі з П. ескадрою балтійською під Небогатовом, буде мав чисельну перевагу над флотом японською. В разі ж найменшого сукцесу его жде слава і ласка царська, що були би тим більші, чим більші були нещастя російські в тій війні. Про те треба сподівати ся, що та нагорода скується адмірала російського спробувати щастя і змирити ся з Тогом, впливши проти него. В разі побіди він став би спасителем Росії. При силувавши розбиту флоту японську поховати ся до портів краєвих, він оборонив би Владивосток, відтак би армію Оями від вітчизни і може перемінив би цілком ролі обох на суші бючих ся армій. Не диво отже, що увага цілої Росії, а радше всіх інтересуючих ся війною, звернена нині на флот.

Тимчасом однак доносить, що Рождественський досі держить ся Мадагаскару, може жде на Небогатов, що зі Суєзу поплив в напрямі Мадагаскару.

Що до японської флоты то одні вісти говорять, що она держить ся островів сундайських і ту жде флоту російської, інші, що она поплила на стрічу російській і находит ся коло Цейлону.

Дехто навіть пророкує, що місцем стрічи обох флотів буде околиця Малакки.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Его Маєр Бенедиктоєн.

6)

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(З франц. рукописи переклав Теофіл Бриндзан).

(Передруковувати не вільно).

(Дальше).

Висні школи мужицькі є „найважливішою підпорою“ в борбі за нашу мову в Шлесвігу.

Що року вчить ся по тих школах по 200 молодиків з Шлесвігу.

Вони розходять ся по різних школах після своєї впадоби. Завсігди перебуває 8—10 в Асков.

Кожного місяця уряджує ся засіданє для мешканців з околиці, на котрім професори виголошують промови, звичай, що існує по богатіях школах. І так само, як по всіх школах того роду, так відбуває ся і в Асков кожної осени сьвято, на яке запрошує ся колишніх учеників, їх родичів, приятелів школи, вони живуть по 2—3 в купі, слухають відчитів і проповідий, розмавляють, відсвіжують колишні знайомиства. За мірну плату їдять і сплять вони в школі, а в величезній пекарні заведеня готують ся страви для кожного, що бажає собі брати участь в згаданім сьвяті.

Без сумніву не треба описувати, як важний вплив мали ці школи на жите нашого рідного краю. Треба згадати, що загальне число учеників, які ходили до сего рода школи від 1884—1900, доходить до 140.000 (і то 90.000 мужчин а 50.000 дівчат).

116.000 було нових учеників данських, а 24.000 або чужинців або Данців по другий раз, значить пересічно 2000 річно, або иньшими словами з всего данського населення між 25 а 50 р. було 16 проц. у „Висній школі“.

В р. 1853—54 200 учеників.

В р. 1873—74 3240 учеників і учениць.

В р. 1893—94 6000 учеників і учениць, майже половина кожного полу. Так зростало число учеників.

Жите наших мужиків стоїть під впливом напрямку сих шкіл. Люди набрали більше довіри до науки і охоти вчитися чогось, показала ся потреба більше освіченого життя. Таким способом заняли ся також поліпшенням господарки. Варто поглянути хочби на наше молочарство. 20—25 літ тому назад продаж збіжжя стала некорисна. Отже

наше мужицтво кинуло ся до виробу масла і хованя худоби та свиний. Коли заказано впроваджувати живу худобу до Англії, то мужики заснували великі спільні різниці і вивозять тепер морожене мясо.

Особливо-ж треба приписати „Висним школам селянським“ склонність до злуки, щоби таким способом осягнути більший опір проти капіталу.

Самосвідомість, знанє того, що треба робити в борбі о існуванє, значить ціла сума освіченої звинности в практиці, як обрабляти землю, як ховати худобу, — не належить ні до обов'язків, ні до задач школи Грунтвіга — для сеї ціли ми маємо багато шкіл спеціальних, хотий, як було вже зазначено в горі, кілька „Висних шкіл“ має практичні відділи чи для ремісників, чи для господарки, і то добре зорганізованих, як пр. школа Лінобі (Lynøby), в віддаленю около 20 кілометрів від Копенгагена, з господарським музеєм та славними професорами. Отже щоби зрозуміти розвиток материяльний нашого мужика, треба пізнати, який вплив розбуджуючий мали ці школи Грунтвіга.

Та ці школи вплинули не лише

на материяльний бит, але его ціле жите стало живішим. Ми маємо тепер майже скрізь по селах маленькі комнати, доми для зборів, де відбувають ся торжества, слухає ся відчитів, на які мужики запрошують учених людей, що інформують їх про всілякі справи: релігійні, політичні, географічні і т. д.; там відбувають ся засідання, на які приходять правительственні дорадники, що поучають людей про хліборобство, огородинцтво, хованє худоби, птахів, про пильництво і т. д., розказуючи їм про нові і певніші поліпшення на тім полі.

Навіть в родиннім кружку можна добачити вплив наших „Висних шкіл“ серед молодого покоління. Вони спричинили більше змагу до чистоти, до краси, більше смаку в одязі і поведєню, але також і ліпше пожитє між жінкою, а чоловіком. Чоловік ліпше розуміє вимоги жінки; серед ліпших кругів мужицьких вона стає ся з кожним днем все більше помічницею чоловіка, його доброю товаришкою; обоє зближились духово, ліпше себе розуміють, обоє люблять читати; обоє мають глибокий змісл до релігійного життя. Тож і заручини і сь-

НОВИНКИ.

Чернівці, 1. цвітня 1905.

Ані honogowo ані zdrowo. Тутешна „Gaz. Polska“ доносить собі із Вишнівці, що там д. 25. с. м. „бядало“ „о болізни руского народа, живущим (sic!) над гнетом румунсько-ляцьким“ віче скликано пп. Трильовским, Соломійчук, Васильком(!), Романчук(!) і „подають ре-ляції вригідней“ Смал-Сгончим. Комітет придуманий клясично! Не для того, щоб ми чвсали ся з тим, що про нас пише „Gaz. Polska“, яка має такі гумористичні інформації але з огляду на журналістичну етику мусимо сконстатувати, що нотатка „Gaz. Pol.“ в виду виразно зазначеного нашого ставовища супроти віча виживицкого — в 20. ч. — є крайню безсовісна й безсоромна.

Із послідних днів пузообразних ь а і ь-ти. Хоч послідні події в Росії потрясли до дна душі російську інтелігенцію й звернули її увагу на важніші громадянські справи, то інтерес загально до зреформованих застарілої російської правопиші така не ослабає. До ортографічної комісії петербурської Академії Наук наспівали — як пишуть „С. П. Ведомості“ — що раз нові заваи й брошури головню педагогів у сій справі. Матеріалу назбирало ся доволі багато, а для его полагодження зачали знов відбувати засідання названої комісії під проводом члена акад. Ф. Фортунатова. Перважна частина заяв вказує на безхосенну велику втрату часу і праці на виучуване, де писати букву „ь“ та на економію в роботі складачів і обемі книжок, колиб усунути злишню ь, бо на 15—16 аркушів припадає після точного рахунку пересічно один аркуш самих ь-ів. Тож нема сумніву, що незабаром і „ь“ і „ь-ти“ зникнуть із російської правопису. А щоді буде з нашими капанами, які покланяють ся трийци ь, ь і ь і ратують нею Русь і православіє від всякого врага суностата, а найпаче ненависних Українцїв? Невже із погребенням тих „історических“ букв наступить і остаточно изчезнованіє йоро-яти, чи там рублюлюбів?

Полагожденє спору. З нагода іменованя п. Штронера старостою в Вашківцях — як нам відті пишуть — складача ему депутация заступників учительства вашківського повіту желаня. В імени тов. „Руска Школа“ говорив п. надучитель П. Данчул, а в імени учительства того повіта п. надучитель В. Стернюк. Пап староста привняв депутацию дуже сердечно і обіцяв на будуче підпирати всі бажаня учительства. З тою вісткою ділмо ся із всею рускою громадою, бо можна уважати всі непорозуміння між учительством, а п. старостою Штронером полагодженими.

бів буває тепер більше ізза взаємної прихильности, як обрахунки родичів, як се діяло ся давніше.

Щоби оцінити ціле значіне сего відродженя, треба лишень бути на осійних засіданнях в Асков або Теструп або деінде, щоби відчуті то, чим стало ся тепер жите серед множества наших мужиків, треба лишень відтіти їх релігійні сходина, які уряджують мешканці одноі або другої околиці, на які збирає ся більше 1000 людей, котрі слухають проповідий і відчитів, розмавляють та перебувають серед приятелів свого переконаня.

Тож завдяки внутрішньому розвитку наших мужиків повстали в богатях частях нашого краю бібліотеки, які стоять часто під управою пароха або управителя школи — также і судії займають ся нераз сею річю. За дармо або за марницю (3—4 франки) мають родина право позичати книжки. Певну суму гроший уживає ся на закупно книжок; нераз парохіяльні збори або краєвий виділ дає запомогі бідним та далеким околицям, а так само і правительство.

(Далі буде).

„Свобідна школа.“ Ліберальні круги австрійських Німців задумують оснувати загально австрійське товариство „Freie Schule“ із відіями по всіх провінціях. У заваи до приступлюваня до сего товариства, який підписало багато визначних професорів, письменників і політиків, опреділює ся цілі і характер нового товариства ось так: „Ми хочемо протидіяти клерикалізмови, який вбиває національний і культурний розвиток звертаємо ся до всіх, хто готов вести борбу за свободну школу... Ними не лиш учителя висших, середних і низших шкіл, що вже після свого звана і професії стоять ближше всіх коло сего діла, але також всі родичі дбайливі про будучиість своїх дітей і кожда дитина що в духовній свободі бачить запоруку красної будучиости народу. Ми хочемо підняти протест проти проб припиненя школи до роді орудия віроисповідної ерархії, проти ввяденя до школи політики під претекстом релігійного уособленя, проти обнижуваня шкільного образованя і вівеченя учительської неависимости“.

Віче шинкарів у Львові. В авяи з внесенем посла Лихта в справі продовженя закона проіпацийного в Галичині поза 1910 р. відбуло ся у Львові віче шинкарів безперечно в справі проіпацийній дуже інтересованых, що ухвалило сідуючу резолюцію: „Віче шинкарів енергійно протестує проти наміру продовженя зневажливого людностию монополю проіпацийного поза рік 1910; заявляє, що продовженє того привівлю проіпацийного булоби рівнозначно з безважлигим подотганем живітних інтересів величезної маси консументів, цілого стану шинкарів, фабрикантів горівок, броварів краєвих і т. д., звертає ся до найвищої власти автономічної з правним жаданем, щоби санкціонованого закона проіпацийного з р. 1899. не задержала і щоби закон проіпацийний в р. 1910 устав, звертає ся до ряду з категоричним жаданем, щоби опирав ся безпідставним забатанкам горетки монополістів проіпацийних і в справі привілею проіпацийного мав передовсім на оці інтереси консумуючої людности та численного, а правдовитого стану шинкарского; апелює до людности цілого краю, без вагляду на верстви суспільні, сторонитва політичні і релігійні, щоби через збори, петиції і т. д. мавіфестували публично при кожній спосібности, що інтерес краю і широкіх верств суспільних домагає ся знесеня привілею проіпацийного в імя справедливости і матеріального добробуту краю!“

Закон а начальство. Характерна подія лудила ся недавно у Вільні. Перед судом ставали „поігичні“ Маг. Пацевич і Булатик; їх увільнено вердиктом судії присяжних. Предсідатель суду Картавцов, оголосивши увільнячий присуд, заявив обвиненням, що вони вільні і можуть зійти із лави засуджених. Та ось із поміж публіки підняв ся неждано капітан жандармерії Ляцкий із заявою, що він обжадувалих і не думав пустити і заведе їх у тюрму. Вийшов коведіт. Предсідатель суду поклинав ся на постанови закона, які кажуть дати увільненям від засуду свободу, але Ляцкий заявив, що се его не інтересує, бо він має приказ начальства завести обжадувалих назад у тюрму. Нічо не помогла й акция оборона, тільки списано в суді протокол про цілу подію, а увільненх судом від вини повели жандарми назад до тюрми, бо у Росії не обовязує нікого закон лиш воля, а радше самоволя всякого начальства.

Право про любов. При реформі кодексу цивільного, над котрою тепер у Франції працює 6 комісій, занятий є також Павло Гервіє, автор: „Права мужичина“. При дискусії над зміною § 212 кодексу цивільного він запропонував додати до слів: „Супруги винні собі взаїмну вірність, поміч і підпору“ ще слово „любов“, на що вніші члени комісії згодили ся. Та цілком інакше віднесла ся до сего додатку преєа париска. Ого одні кажуть: Пrawdавець повинен виражати ся ясно і недвозначно; отже і п. Гервіє повинен ясно сказати, що треба розуміти під словом „любов“. Він тимчасом не каже, чи любов платонічна може уважати ся за вистарчаючу в житю і чи 70-літній старець, що оженив ся з любовю з молододо дівчиною, заізнаний перед суд, що єї недостаточно любить,

може на підставі § 212 бути уважаний за сповняючого свої обовязки, яко муж. Інші знов говорять, що запропонуваня зміна § 212 лише побільшить число розводів, „бож котрий судія потрапить нереконати ся, чи п. Х. любить свою жінку, або чи пані У. любить свого мужа.“ Спирітський і справа важна і актуальна, бо фактом є, що не тільки у Франції, але і на цілм світі, що раз менше причиною супружеств є любов, а що раз частійше інтерес, що відтак справляє, що ніхто з нас не заложив би ся нині чи на 100 супружеств є хотє одно щасливє. Та чи сему може зарадити право — чи може радше зміна устрою суспільного і вихованя? Здаєть ся відповідь не трудна.

Ойа і дивенникар. Справоздавець бюра Райтера при ген. Оку мав оттаке інтервю з маршалком Ойомо: Справоздавець: „Сьм репрезентантом наймогутнійшого в світі бюра, кореспондентийного Райтера в Львові і прошу о відомости, який є дальший план війни?“ Ойама: „Не могу нічого сказати.“ Справоздавець: „Чи суть які шанси до заклоченя мира?“ Ойама: „Сьм жовніром, подітига до мене не належить.“ Справоздавець: „Огже війна буде тривати дальше?“ Ойама: „Ми готові бити ся так довго, як буде потреба.“

Населенє Хін. Після послідної переписи виносило число мешканців хінського цїсарства 427 мільонів. Певне, що се число з огляду на трудности, які зустрічала перепис в глухих провінціях, годі уважати точним. Та колиб его й брати тільки, як приближне обрахование, то його числа мають у собі такі багато інтересного. Властиві хінські провінції мали 1902. р. 408 міль. мешканців без підчинених країв із 19. міль. в 740. році було на тім самім просторі около 50 міль. після обчислень із 1812 р. 360 міль. а в р. 1844 р. 367 мільонів мешканців. В Манджурії є всего 9 міль. населеня. В 18 провінціях властивого Китаю припадає на 1 кв. км. по 116 мешканців, а в підчинених краях як Манджурія й Тибеті по 9 і 3, а в Туркестані і Монголії не припадає пересічно й один мешканець на 1 км.

Козаки в Парижі. Дня 30. с. м. приїхало на північний дворець залізничний в Парижі 12 козаків російських в повнім мундурі. Коли они появили ся на двірці, збігло ся тільки цікавої публіки, що поціняла ледво весіла зробити козакам дорогу до міста. Не були то однак жадні герої з далекого Востока, але звичайні дезертири, що утікли з королівства польського перед покликанем на війну. За границею продавали коні і за сї гроші дістали ся до Франції, де задумують вступити до французької легії заграничної.

Оповідки і іменованя:

Краєва рада шкільна іменовала на засіданю з дня 31. марта с. р. надучителя в Чорнім Потюці Володимира Коверчука надучителем в Горюшівцях, учителя Івана Брагу в Багні надучителем в Прилину, а помічницю Ольгу Данчул в Оршівцях підучителькою притійже школі, перенесла уч. Франца Холоднюка на его просьбу до Іванівців і призвалила на отворене шестої класи при школі в Милишівцях.

Конкурс розписаний на місце надучителя двокласової школи в Чорнім Потюці і на місце учителя в Костинцях до кінця цвітня с. р.

Курс садівництва для учителів шкіл народних відбуде ся в Чернівцях від 3. до 8. мая і від 18. до 23. вересня с. р. Учасники одержуть 5 кор. денно на удержанє і 20 кор. на подорож, а по скінченю курсу прибори потрібні садівникам. Подана належить внести в айдальше до 8. цвітня с. р. до повітової ради шкільної.

Вістника буков. Краєвої ради шкільної вийшов випуск IV. і містить між иньшим розпорядки, як провадити шкільну літотіє, дальше що учителям у вільний від служби час можна виїжджати з місця пробуту без особного дозволу чи повідомленя, відтак про винагороди для управителів шкіл відіальних за 15 поїздок на рік до відіязок по 30 сот. від кілометра, про підвишенє дозаций для повітових бібліотек учительських зі 140 кор. на 300 кор. річно, по-чавши від 1909 р.

До Кіцманської повітової ради шкільної вступає с. м. як член дир. Школярівський, а патотієсть виступає з неї надуч. Шорш, що засідав у ній, як другий заступник учительства, має на заснованє гїмназії в Кіцмані коє на будуче вибрати лше одного члена до ради шкільної.

Із академ. тов. „Союз“ в Чернівцях. На загальних зборах, які відбули ся дня 26. с. м. вийав вибір старшини ось так: Голова, студ. філ. Шлятон Мігул, заступник голови, канд. прав Володимир рип. де Ганкевич, секретар, студ. філ. Ізидор Пурканович, контролєр, канд. філ. Панько Клим, касиєр, студ. філ. Володимир Бриндзан, бібліотекер, Володимир Карбулицкий, архівар, студ. філ. Евсєвий Галєизовский, господар студ. філ. Дмитро Войнович; заступниками віділових: Ник. Копачук, А. Міський, студ. філ. Василь Костецкий і Ів. Жулинский. Головою літературно-наукового кружка є: Петро Катеринюк, его заступником студ. філ. Дмитро Войнович. — *Плятон Мігул* голова, *Ізидор Пурканович* секретар.

Запрошенє. Відділ філії товариства „Руска Школа“ в Кіцмані скликає на 7. н. с. цвітня с. р. (Влагодіненє) звичайні головні збори з низше наведеним пнєвним порядком і просить всіх члєнів о найчисленнійшу участь. Гості з центрального товариства, як і з других сеестер-філій щиро пожадані. Збори відбудуть ся у дівоцій школі в Кіцмані о 1-ій годіні в полудне. При сій нагоді роздаєть ся також поодиноким члєнам статут філії і полагодиєть ся остаточно зреалізованє стипендії ім. Ом. Поповича. Дневний порядок: 1. Привітанє. 2. Верифікация протоколу послідних головних зборів. 3. Справозданє про діяльність відділу. 4. Справозданє касове. 5. Вибір нового відділу. 6. Відчити. 7. Вільні внесенє. — *І. Стратичук*, голова. *В. Григорович*, писар.

Із краєвого Товариства Буковинських Учителів. Дня 19. марта с. р. відбуло ся засіданє центр. відділу „Краєвого Товариства Бук. Учителів“, де між иньшим переведено отєї рішеня: Що до точи: „Становиско до саміюнованя нового законопроекту учит. плати“ — ухвалєно, щоби члєни центр. відділу удались до маршалка бар. Васильяка і иньших послів і розвідали ся, як та справа стоїть, а відтак рішити ся чи і коли має вислати ся депутацию учителів до Відня. На внесок уч. Кісановича ухвалєно висказати вдоволенє з причини, що на засіданю Ради громадскої в Чернівцях дня 16. лютого с. р. много радних заняло дуже прихильне становиско що до уділеня додатку дорожнього учителям (лькам), занятям при черновецких школах. Уч. Кіпер вносить: „З огляду, що шкільні відносини сторожинецкого повіту вже від 2 років звертають на себе загальну увагу; з огляду що в процесі „Попович-Кісанович“, який відбув ся в Чернівцях дня 7. і 8. марта с. р. перед судом присяглих, доведено — що повітовий інспектор шк. Попович фальшиво і наглядно в тії цілі, щоби шкоди́ти компетентови в одержаню посади, вивняв таблицю кваліфікаційну уч. Кісановича, — що паде на него підозріне, що поданє уч. Кісановича в доси невинєний спосіб йому задержав і вислав на фальшиву адресу, щоби она заізно вплинула до Ради шкільної місцеї; — що виражував ся перед учителями такими словами, з яких відала ненависть до уч. Кісановича; — що не повинував ся наказови ц. к. Ради шк. кр. що до поставленя відповідного вєску в справі номінації уч. Кісановича, а кромє того не повідомив послідного о уділеніи ему відпустці; — що шкідливого становиє і службі поступуючи своїм фаворитизм (прігоровича, Харігена, Іздєстія) не трактував після вимогів закона; — з огляду вкінці, що се все доказує его неспосібність до занимаия такого одвічального становища, як інспектора шкільного — апелює центральный відділ „Кр. Т. Б. Уч.“, котрий бачить в тім загроженє довіре до властий шкільних, до ц. к. Ради шк. кр. і до всіх послів до сойму і ради державної і просить усунути п. Поповича зі становиска інспектора шк. і постарати ся, щоби подібні відносини на будуче не мали місця“. — Всі ті резолюції прийнято одностано, а їх текст переслано компетентним особам.

Руский „Селяньський Театр“ під дирекцією Ів. Захарка.

У вівторок, 4. цвітня 1905, в великій сали тов.
музичного в Чернівцях

Інавгураційне представлення:

I. привітна промова, п. Я. В.

II. НЕ СУДИЛОСЬ

Народний образ в 4. актах Бораковського.

Особи:

Горпина, вдова	Й. Кордасевич.
Любка, її донька	Д. Березовська.
Павло Дробот, заможний селянин	А. Сидор.
Степан, його син	І. Федик.
Потап Леміпка, сват	І. Захарко.
Телітін, фельдшер	І. Созанський.
Десятник	У. Маріяньський.
Ганна	А. Мадек.
Макрина } дівчата	П. Остроїгівська.
Одарка }	А. Мазуркевич.
Петро } парубки	М. Ружицкий.
Іван }	С. Война.

Селяни, селянки, дівчата, парубки. — Річ діє
ся на Україну в часі турецько-московської війни.

Між I та II актом проминає один рік.

Музика Г. Шеффера. Режисер: І. Захарко.

Ціни місць (враз з податком від карт): Льожа 10 к.
Крісла: I-рядні 2 20 к., II-рядні 1 54 к.,
III-рядні 1 10 к. — Партер 55 сотиків.

Початок точно о пів до 8. вечором.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть NERVOL

антика др. Ю. Францопа
в Тернополі.

Се є знамените умирляюче средство до
натирана против всяких ревматичних
болей, простуджених, ломаних костей, пле-
чий гістця і нервових недуг. Пропу ува-
жати на напис „Nervol“ і не припи-
мати віяких „Nervotonia“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фла-
шончок) 8 кор. з оплатою і опакованем.

— (7) —

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські

скоро і дешево.

Мужеске, дамске і діточе Етаблісема ТАЙТЛЕР і ШТЕРНБЕРГ

Чернівці, Ринок 5. (готель „під чорним Орлом“)

23 (2—24)

порукаю на весну і літо

Новости дамскої конфекції і мужескої гардероби

найновішого рода

Спеціальности в уборах діточих.

Все після найновішого крою і наймоднійшої англійської і французької моди.

Дешеві сталі ціни — явні на кожній шитці.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий умирляючий лін на
втиране по ціні 80 сот., 1 40 кор. і 2 кор. можна купити
у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лін все лише в
оригінальних флашках з нашим охронним знаком „Котвиця“ з ан-
тики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки тим
охронним знаком яко правдиві.

46 (25—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, уліця Єлисавети ч. 5.

Лінія Гамбург—Америка

Проста пе-
реправа без
пересідання.

Знаєм із своєї
скорости почто-
вим і поспішним
кораблем т. зв.
Doppelschrauben-
Schnelldampfer.

З Гамбургу до
Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудне-
вої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ ліній відзначають ся тим, що суть заосмотрені
в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажиря їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всіх стаций Сполучених держав і до Канади
Генеральна агенція для Буковини:

ЗАСТУПНИК: Герман Мітельман,

7 (5—12)

Чернівці, ул. Ратушева 11.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне кора-
бельно-перевозове тов. в Триєсті.

Правдивий пасажирский оборот до
Америни через Триєст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краювої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

6 (5—10) п.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великій виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів
Осип Піхлер і Сини в Грацу, П. Ладите-
в Александрий. Склад різноморозних фабри-
в фільцу, льодену, боброві, чорні і у всіх модних красках. Цилиндри і кляки послідня новітє.

Парасолі від сонця і дощу, Ел tout саз чисті шовкові з наймоднійшими ручками. Чорні
(гарантия через один сезон) К. 10 45, чорні (гарант на один рік К. 13 30, чорні (гарант на 2
роки) К. 17. — Такі самі у всіх модних красках. Цигарниця і прочі подібні артикули після
послідної моди. Парасольки дитинячі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів
панів і дитий.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитий до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великем виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамські еткі, паньчохи для дитий найліпший виріб,
етккові кафтанітки, зарукавочки у всіх модних красках.

Конфекция. Убраня для дитий Сеус, жакети і т. м.

Склад ц. к. упрвіліованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відни.

Товари обувні. Самостійна продаж обу-
і з інших славних фабрик як Антін Чапек
весну. Черевики весняні обкладані ланером,
шом і трикотерим нутром для панів дам ді-
черевики домові і різні найліпшої якості
до вправ гімнастичних.

Біле і краватки з правдивого англійського сезіру, в десень, білі пікові, гладкі, фалдо-
вані під гарантією. Ковчариски і маншети, білі і в красках. Краватки тукраві і англійські,
кожного місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валізак, куферів, пуделок, ташок, клун-
ків ремінців до пакованих, касет, цигарових мішочків, нецарків пледів, мішків на біле,
дамських моншок на дорожності і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, бальони, бильці, шапки і т. п.
до того прибори.

САМУЇЛ ГАБЕ

Модний Базар в Чернівцях

ул. Паньска ч. 4

напротив каварні „Habsburg“

напротив каварні „Habsburg“

22 (2—7)

Склад новостей у:

шовках, вовнах, батистах, льняних, краєві як і заграничні. Матерії на
зешірах і левантинах, до сукох і блю-
зок.

Найліпші фабрикаті товарів по-
лотняних як: полотна, піфони, шпрі-
тінги і перкалі, накривала на стіл різ-
нородної величини.

Новости в хуєточках до нося, постели, як також в комізетних виправах елюбних,
і фіранках тканих і коронкових, еторах, диванах, етелівках і т. п.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми вже
при ул. Паньській ч. 16 10 (6—12) с. п.

РОБІТНЮ і СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦІЙ.

Маємо на складі костюми, загортки, жакети, плащі і убори діточі.

Все те найновішого крою і по мірах цінах,

Замовленя після міри і бажаня виконують ся сейчас.

О численні відвідини упрашаючи пишмось

Кад і Рудель.

Видає товариство „Русна Рада“, в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Іван Захарко

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Іменования в буковинській православній консисторії.

Цісарским рішенням з дня 27. марта с. р. іменовані совітник Ми-
рон Калінеску вікарієм, парох
Мелетій Галіп совітником конси-
стореким, а катехит Калістрат Ко-
ка протопапою катедральної цер-
кви. Отсе добуток півтретяїтної
борби в православній церкві. Неу-
сипним заходам наших послів удало
ся помімо завзятих затії румуні-
заторско-кацапської кліки, яка має
своїх покровителів в самій конси-
сторії, здобути знов одно місце в
консисторії для священика — Ру-
сина, яке заяв о. Галіп, свідомий
і щирий Русин, від якого надіє ся
православний руский нарід, що він
обставати ме все і всюди сьміло
і рішучо за правами Русинів у пра-
вославній церкві на Буковині і ні-
коли не згодить ся на ніяку крив-
ду. В сїм сильнім переконанню ви-
тають православні Русини на Бу-
ковині сердешно нового заступника
прав руского народу в православ-
ній церкві на Буковині. Православ-
ні Русини свідомі незвичайно труд-
ної задачі, яка жде его, свідомі
того, що неодні его заходи остануть
даремні супроти ворожої Русинам
більшости консисторії, тому й не
надіють ся великих успіхів із сеї
номінації, але надіють ся і мають
право жадати того, щоби новий со-
вітник-Русин не занедбав ні одної
нагоди піднести свій голос в кон-
систорії за правами і проти кож-

дої кривди православних Русинів
на Буковині, маючи все перед оч-
ма, що за ним стоїть православний
руский нарід, котрий чим раз то
більше приходить до свідомости
своїх прав у православній церкві і
що-раз голоснійше і сильнійше упо-
минати ся буде за них.

А як-раз сї послідні іменования
мусять бути для православних Ру-
синів новим товчком до дальшої
ще завзятішої борби проти ворогів
свого народу, що все ще ма-
ють в консисторії верх, ба в на-
слідок отсих іменowań ще й скрі-
пили ся. Бо хоч і входить до кон-
систорії один совітник-Русин, то
ворогам руского народу прибула
подвійна сила, одна через виис-
шене такого Калінескула, а друга
через іменование Коки, котрий досі
ішов все з ворогами руского на-
роду рука в руку. Зваживши ще,
що навіть із трох совітників-Руси-
нів о. Галіпкий є слїпим орудієм
кацапів, а послухником румуніза-
торів, то кождому стане ясно, що
від такої консисторії під проводом
такого митрополита, як Репта, пра-
вославний руский нарід не має
надіяти ся ніякої ласки, а що здо-
буде, як і сего разу, тільки те, що
собі силою возьме. Оттому то лаго-
дити ся православизму народови
до нової ще завзятішої борби про-
ти своїх духовних кривдників і не
попускати їм, аж доки не виборе
собі приналежних, рівних прав.
Отже борба, невсипуща завзята
борба зі всіх наших сил супроти

пануючої, ворожої народови рус-
кому системи в православній цер-
кві на Буковині, отсе наша відпо-
відь на послідні іменования в конси-
сторії черновецькій, се гасло кож-
дого свідомого і щирого право-
славного Русина-патріота на Буко-
вині. Борба і ще раз борба аж до
остаточного успіху, до нашої рівно-
правности, яка належить ся руско-
му народови після Божих і люд-
ських законів.

Політичний перегляд.

Австрія. На інтерв'єляцію посла
Скелди в справі сучасного гарнізону
відновив міністер оборони кравей, що
перевезене відділів ландверні до Суча-
ви, Радовець і Серету є теєр задля
браку відповідних відділів не можливе.
Також не мож говорити про перевезене
до тих місцевостей іншого війська, як
се внаєсно міністерство війни. Однак
міністер заявив, що на се, що Сучава поно-
сить втрати на опорожненні касарних
ландверних зверне ся увагу при нара-
дах в справі відшкодованя, котрі бу-
дуть укінчені вже незабаром. — Нині
веда ся в парламенті дальша дебата над
загальним про районване буранів.

Угорщина. Сподіване розв'язане
крізи угорської, яке ми представили в
послїднім числі нездійснило ся. План
розв'язаня крізи запропонований короною
і вже прийнятий Комитом та Андрашім,
що виділи в нїм „промінь надії“ на
утворенє з опозиції кабінету — розбав
ся в суботу на засіданні егзекутивного
комітету полученої опозиції, де его від-
кинуто 10 голосами проти 7 і Комито-
ви та Андрашіму зроблено певні доко-

ри, що они в своїх обіцянках і ревелі-
циях роблених в імені опозиції зайшли
задалеко і переступили поручений
їм круг ділани Ввиду сего прикрого інци-
денту Комит по внаєсненні забрав ся при-
гноблений сейчас із засіданя, не ждучи
кінця обряд, з чого ліберали виворожу-
ють роздвоєне в полученій опозиції.
Тимчасом цісар візав в понеділок мін.
Пітрайха знов до Будапешту, а по его
конференції з Люкачом та Тішою, покли-
кав на аудієнцію гр. Андрашіго, котрий
був по подїях в комітеті опозиції остро
запротестував проти поголоєски, немов він
готов підняти ся утвореня кабінету —
і представив ему новий план компромісу
та просив его зараз порозуміти ся з опо-
зицією, що Андраші і сповнив, але ко-
мітет егзекут. опозиції відкинув і сей
план, ввиду чого сподіють ся, що ко-
рона заперестане переговори з опози-
цією і возьме ся остржих средств — роз-
в'яже парламент і розіграє нові вибори.
— Цісар вертає завтра вечером із Буда-
пешту до Відня.

Росія. Під обради комітету міні-
стрів поступили, як телеграфують до
Києв. Отки, із Петербурга петиції в справі
введення земств по полуднево-західних
провінциях і що для нас превеликої ваги
в справі допущення української
мови при викладах по деяких шко-
лах. Ближних подробиць про се не зна-
ємо, можна тільки припускати, що се
булоб наслідком звісної петиції полтав-
ского земства. — Крім сего радив комі-
тет міністрів над академічними заведе-
ннями. Рішено розпочати науку з осеню,
а колиб і тоді поновили ся студентські
розрухи, то студентів будуть релегу-
вати, а професорів звільнять із урядів.
Дня 22. марта радив ком. мін. над ре-
формою православної церкви,
до чого дав ініціативу митрон. Антоній,
домогаючись установленя патріархату,
який ієстнував в XVI і XVII ст. Побі-
доносцев запротестував проти того, щоб
над сїм радив комітет міністрів. В сїй

Українська вистава образів, різьб та плахт у Львові.

(Вражіння, спостереження, уваги).

П.

Що їно тепер перейду до по-
дробиць — і то найважнійших.

Найбільше образів виставив до-
бре знавий нам артист Іван
Труш. Побіч великого числа дріб-
них розміром, але незвичайно гар-
них, субельних і богатих змістом
образочків — є там кілька більших
праць. Різнородність велика. Там
градка цвітів пишає ся розкішно
в повнім освітленю сонця, здаєть
ся, що ціла радує ся лїтом і всьмі-
хає ся і принаджує і каже: „диви-
як тут гарно!“ А там — саїтна
соєна „одинок“, спокійна, тиха,
задумана дуже глядить сумно на
червоні маки. Між тими дрібничка-
ми красують ся гарні кримські
картини — отже „Ай Петрі“, „Ча-
тирдаг“, „Байчисарай“, „З крим-
ського берега“ і г. д. Артист руко-
водив ся в виборі тим змістом со-
нетів Міцкевича, але сї пейзажики
заслугують на пильну увагу не ли-
ше, як ілюстрації „Сонетів“. З біль-
ших праць Труша зазначати пере-
довсім треба дві, незвичайно цїні,
а іменно „Захід сонця“ та портрет
п. А. Т. Тут красуєть ся справді
великий талант, незвичайне опану-
ване техніки малярської, а субель-

ність в відчуваню і передаваню вра-
жінь („Захід сонця“) доходить до
кульмінаційної точки. Що-ж се та-
ке сей „Захід сонця“ спитаєть?
Ано нічо, звичайний захід сонця,
нич більше... Довга алея дерев,
зелені гілля одних пнів в'яжуть ся
мов дах з гіллями других — а на
кінці алеї заходять сонце. Така
незмінно буденна річ, а стільки кра-
си в ній, тільки чудесної краси і
поезії. Річ ціла трактована без та-
них ефектів разячих, — проста,
щира, поетична. Портрет паві А.
Т. — се знов свідомство значного
поступу в порівнаню з давнішими
портретами Труша. Се справді жи-
ва людина перед нами і артист зна-
менито передає нам її характер не
лиш в чертах, але і в психіці. Всею,
що виставив Труш, се річи повного,
свідомого, доспілого таланту. При-
кмети і характер діяльности сього
артиста знаві суспільности нашій
досить добре і се звільняє мене на-
тому місци від подаваня дальших
моїх вражінь і уваг.

Фотій Красицький — се
у нас його новис. Від разу однак
дав себе дуже добре пізнати. Його
пейсажі, жанрові картини та пор-
трети приєвоюють бачити в авто-
рі справдішнього артиста, що по-
важно і уміло веде свою працю.
Між портретами висуваєть ся на
перший план портрет Лесі Україн-

ки. Краска, тон портрету і особа
писательки творять добру, гарну
і незвичайно годячу ся з характе-
ром портретованої особи — цілість.
Найбільшим заїтересованєм тішив
ся (так мені здавало ся) образ:
„Гість з Запорожя“. Вернув отсе
між своїх козак нестарий і приїз
всякі дарунки. Спроваджують тих,
що для них вони призначені. Мо-
лодий, несьміливий, немало стур-
бований тим всім хлопчина і більш
сьміла, кокетливо всьміхаюча ся,
старша від хлопця дівчинка — зма-
льовані дуже гарно.

Богато спільних чертів з Кра-
сицьким має і другий Українець:
Макушенко Іван. (У першого
більш поезії, у другого видний на-
хил до реалізму).

Між иньшими „новими людьми“
передовсім треба згадати про Жу-
ка і Бойчука. Перший з Укра-
їни, другий з Галичини; оба не-
давні студенти краківської акаде-
мії штук красних, оба молоді, оба
незвичайно талановиті. Жук дав
себе пізнати, як незвичайно стиль-
вий орнаментист-декоратор, цікавий
портретист та поважний імпресіо-
ніст, настроєвий маляр-поет. Поки
що видно в ньому аж надто добре
великий, невіддільний майже вплив
геніального, незвичайно оригіналь-
ного польського маляра Вієнян-
ського. Жук — се улюблений його

ученик і нині годі відмежити в тво-
рах Жука те, що належить до вчи-
теля, від того, що є власність його
обожателя-студента. На всякий спо-
сіб лише дуже талановита людина
могла щасливо вийти із проби по-
служуваня ся такою оригінальною
манерою, як Вієнянського. Нічо
легшого, як зломити карк в таких
випадку. Жук вийшов побідно! Вже
нині стоїть він не за Вієнянським,
але побіч него. І так, хоч ми в на-
строєвій, на причуд гарній компо-
зиції „Смукот“ (старець побіч сум-
ної, пригнобленої, покірної, дівчи-
ни) — знаменито добачуємо манеру
Вого в загальнім трактованю річи,
хоч сей старець і нагадує нам по-
дібні лиця із знаних образів Маль-
чевського, — то все-ж таки поза
тими формальними спостереженнями
лишаєть ся нам глибоке вражінє,
щире почутє безмежного смутку,
жалю і недолі. Неможливо перейти
побіч того образу без звернення ува-
ги, без зворушення. Я певний, що
Жук перетравить всі впливи, скине
невільничі налетілости (вони є в
нього не лише в образах; видний
вплив Вієнянського і в його нїде
досі непечатаних поезіях), — ста-
не до решти собою і обдарує нас
не одним ще великим, гідним, свого
таланту твором.

справі компетенцію може мати тільки — Синод. За царською згодою виведено справу дійсно перед св. Синод, однак Побідоносцеві рахунки, щоб вбити справу заведи, бо св. Синод помимо его оповіщення ухвалив вернути до давньої форми церковного правління і рішив просити царя, щоб скликав собор для вибору патріарха.

Число Українців у Росії.

Звісний український статистик М. Русов поміщує в останньому випуску „R. Review“ отсю статтю:

Вислід найновішої конскрипції в Росії до сеї пори замкнені в архівах, тому то й тяжко подати докладніші свідкості Українців, що живуть у великій Славянській державі. Показало ся, що в деяких державах пануючі верстви уміють на свою користь обернути числа конскрипційні та перекручувати їх, так, як їм того треба. А ще до того в Росії, де по школах та урядах панує офіційна російська мова, зачисляють усіх людей, що стоять у яких небудь відносинах до держави, (урядників, слуги державні, солдати, ученики, студенти) до „таварячих па русски“. Але коли вже не вважати урядових статистичних дат найвищою інстанцією, то все таки треба їх признати одним мирлом в тій справі і треба з ними числити ся.

Перед нами лежать офіційні дані про число Українців у Росії з р. 1897. і про процентове збільшене Українців після одноднєвої статистики з р. 1897. Таким чином ми можемо подати докладно, кілька Українців мешкає в 20 губерніях і виказати процент їх в порівнянню з иншими народами. Після офіційних дат число Українців у Росії виносилось що найменше 26,245,301 люда. У мішаних губерніях мешкають побіч Українців инші народи як: Вірмени, Ірузини, Татары, Жиди, Росіяни, Польки і т. д.

Треба ще замітити, що сільське населення по тих губерніях наскрізь українське; лиш міста мають мішану людність. Та й в тих губерніях, де Українці в меншості, мешкають вони рідко по розкиданих оселях, але по більшій частині у компактній масі; не раз цілі повіти мають чисто українське населення. Річ у тім, що поділ на губернії робили в Росії не на основі історичних традицій, але зовсім довільно. І так мешкає після статистики з 1897. р.

В губернії:	% населення	Число
Податський —	93—	2,583,133
Чернігівський —	85-6	2,000,000
Подільський —	80-9	2,442,819
Харківський —	80-6	2,009,411
Київський —	79-2	2,819,145
Волинський —	70-1	2,095,579
Катеринославський —	68-9	1,456,369
Херсонський —	53-5	1,462,039

Амтрон Маногон.

Убийница.

Сидів та машинально курив папіроску. Клуби диму виїдали з його уст, кружили над головою, вносили ся високо і опадали мішаючись із собою мов, його мрій.

І він вдихав ся в сірі клуби диму і здавалось, його блудні очі розмовляли з сими сірими туманами. А тумани кружили, бавились з собою, і цілували його, тихесенько цілували свого творця.

Ясне сонечко, перепливало невеличку гору, стало над задуманим лісом та кинуло вязку золотистого проміння в віконце і освітило біде його лице.

Стрепенула ся душа, сильніше забало ся серце. Він глянув на золотисті проміння, що так сяють так і блищать, усміхаючись до нього.

Думки його буали мов ті метелики весняні, одні других доганяли, колихались, наче цвітіння дрібненькі від подуву тихенького вітру. Інколи розходились по инших сторонах, інколи вязались мішаючись з собою разом, творячи дивний й нескінчений хаос.

Він дав волю своїм думам-дітям. А сонечко що раз то більше пригрівало, підносилося все вище та вище, та кидало свої тепленькі проміння усюди.

„Весна буде!“ — загомонів хтось

Кубанський —	60—	1,321,000
Тавридський —	42-2	611,121
Вороніжський —	36-2	915,883
Донський області —	28-11	719,655
Гродненський —	22-6	362,526
Курський —	22-3	527,778
Ставропольський —	20—	479,000
Бессарабський —	19-7	379,698
Люблинський —	16-9	196,476
Сіделський —	13-9	107,785
Астраханський —	13-3	133,115
Самарський —	4-3	11,301
Саратівський —	6-2	149,891
Терський —	4-5	42,036
Оренбургський —	2-6	41,541

Польща і Центральна Росія —	400,000
Прибуток від 1897 до 1904 1 1/2 % —	2,870,000
	26,245,301

Треба замітити, що історик Грушевський начислає у „Очерках історії українського народу“ — Петербург 1903 „Українців на 34 мільйони, а чеський учений Нідерле подає їх число на 32 мільйони. Дати сих учених, що основується на неофіційних жерелах, відповідають далі більше дійсному становищу річі.

Монастирі в Іспанії.

Після переведеної в р. 1901 урядової статистики виходить, що в Іспанії було в тім році 40,030 монахів і 10,630 монахів разом 50,660. Однак вже урядово додано до сеї статистики, що в тім році 382 монастирів жіночих, а 88 мужеских не зголосило ся до конскрипції. Коли нунцій папи скаржив ся на правительство, що оно робить се обчислене, то тодішнє ліберальне правительство просто відповіло, що оно боїть ся небезпеченства для краю ізза величезного числа монахів і монахинь примандровуючих з Франції, бо се може викликати антиклерикальні розрухи.

Від 1901 р. число прибуваючих з Франції монахів, з причини ухваленого там закону проти конгрегацій, значно зросло і нині всі урожайні місцевості і багаті міста, покрили ся монастирями, що в останніх літах ростуть мов гриби по дощ. За те не здібеш тих інституцій на убогих кастильських степах, в бідних околицях Андалузії та в голодуючій Галіції.

Конгрегації сї опанували в Іспанії не тільки школу і навчане,

маючи в своїх руках майже всі висші і нисші школи народні, але і найбільші підприємства та інтереси, як „Банк іспанський“, „Трансатлантичне мореплавське товариство“, монополія тютюну, залізниць цивільні і збивають страшні маєтки, скуповуючи землю і займаючи в свої руки що-раз більше промисла та торгівлю. (Найдете там кофейні, готелі, клініки, аптики, фабрики лікерів найдосконаліших, друкарні монастирські, а в Барселоні навіть заняті акушерок перейшло в руки певного ордену монахинь). У всіх тих напрямках праці роблять тамопні монахи велику конкуренцію свіському населенню, бо они не платять податків і мають робітника майже безплатного в вихованках та людях, котрими они „опікують“ ся.

В виду того всего не диво, що Іспанія — се вітчизна нужди, край анархії і аналіфбетизму; 2/3 людности не вміє ні читати ні писати.

Ми бачимо даліше, що Іспанія се справді класичний край, котрего історія показує дуже виразно, що розвій і збільшене числа монахів в тім крає всегда спроводжувало на край убуток в природі людности і упадок добробуту у краю, а на відворот ограничене, або і прогнане монахів головню Єзуїтів мало за собою в наслідках піднесене і епоху економічного та морального розцвіту краю.

Такі думки снує дописувачель „Die Zeit“ з нагоди недавньої книжки мадридського журналіста Мороте під заголовком: „Los Frailes en Espana“ („Монахи в Іспанії“).

Із черн. Філії тов. „Руска Школа“.

Дня 12. марта с. р. відбули ся в „Народнім Домі“ в Чернівцях загальні збори черновецької філії товариства „Руска Школа“. З жалем приходиться ся зазначити, що на збори прибуло всего-навсего 19 (дев'ятнадцять) членів-учителів, — учительки навіть не показали! Сумний се факт, а сумніший тим, що нічим неоправданний; бо хотия в нашій повіті по руках школах завдяки раді шкільній повітовій дуже багато неруских учителів, то все таки найде ся Русинів-учителів (жон) понад 19... Винна тут лише ругенська байдужність, — просте не-

дбалство, лінність і більше дбана про особисті інтереси, як про справу публичну, се одинока причина, що переважна частина наших учителів не вступає в члени сего товариства, а будучи членами, не являє ся навіть раз на рік на загальні збори. Тож і зовсім оправданим був докір голови тов. Дарія Пігуляка, котрий, отвираючи збори, зазначив ту недбалість учителів Русинів про добро власне і добро загальне, яке випливає із діяльности товариства „Руска Школа“ — бо згадавши товариство стоїть не лише на сторожі інтересів нашого шкільництва, але заступає також станові справи учителів; — ніхто инший, лише черновецька філія товариства „Руска Школа“ причинила ся до повалення § 43.1 — Вправді, того року філія не виказала широкої і значної діяльности, бо торічні вибори забрали багато часу, але все таки в порівнянню до инших, філія наша виказала за той рік досить значну діяльність. Ширше справоздане з діяльности філії за рік 1904 здає публичного товариства тов. Волод. Романовський, з якого виймаємо ось що: Філія відсвяткувала дня 14. липня 1904 р. величавим концертом 30-літню річницю літературної діяльности дра Івана Франка, розписала конкурс на 3 оповідання, виголовила просьбу до повітової Ради шкільної в справі уряджування повітових конференцій найдаліше в місяці маю або червни і в справі передачі тем для референтів найдаліше в місяці лютім. Філія внесла до союму петицію в справі виплачування пашалів урядом податковим (що й полагоджено), а в кінці видавала она „Крейцарову бібліотеку“ для шкільної молодіжи. — Справоздане касове здавав тов. Николай Топушак. Приходи філії малі, бо члени залагають з вкладками, е такі, що вже 4 роки нічо не платять. Чистого доходу було 11-88 кор. Помимо малих засобів грошових філія уклала одноразову записку „Селянський бурей“ в квоті 20 кор., а „Дівочий шляхочий бурей“ 10 кор. — Т. Карбулицкий здавав справоздане із видавани „Крейцарової бібліотеки“. Він старав ся передовсім видавати книжочки дешеві, при тім цікаві, а і штучного змісту. Очевидно лише се причинило ся, що книжочки розійшли ся поміж дітьми в великій числі. Видано звиш 30,000 примірників і майже всі розійшли ся. Справоздавець ставить висує, щоб в будучности задержати ті самі примітки „Крейцарової бібліотеки“: і нтересний зміст і дешевість, бо лише они причинять ся, що „Крейц. бібл.“ відповість вповні своїй цілі. — Т. Люк Іля витав радісно знаменитий стан „Крейц. бібл.“ однак ставить висує, щоб для успішнішого розвитку „Крейц. бібл.“ вибрати редакційний комітет із трьох людей, що велоб се видавництво. Принято і вибрано до него тт. І. Люка, Д. Пігуляка і І. Слюка. — Відтак забирає слово делегат центрального товариства „Руска Школа“ п. проф. А. Клим, а підійшов передовсім вагу ви-

Розлетілись, розпилились його квітіння.

Нічо не вгадає само бідне серце, безспільна душа його. Він схилив ся перед своєю судобою, і вже об нічим не думав. Здавалось, він вже на все обопитий.

Блудні його очі бігали по різних предметах, та ніде не могли довше задержатися.

Яксь загадочна сила всегда їх відхиляла, і вони послухні летіли все даліше і даліше...

В тім уста його склали ся знов до якогось іронічного усміху і він усміхнувся.

З чого? Чому?

Немічна душа його зродила нову думку, таку молоденьку і свіжув таку принадну. І думка ся, блиснувши своєю ніжністю, легесенько поплила далеко в країну щастя і любови.

Покинула свої сестри і полетіла сама-саміська в країну, давнійш любов для нього, осяйвану, знедлану, а тепер забуту і зненавджену.

Поплила, полетіла наймолодше дитя його душі.

Він сам остав ся, забутий людьми, забутий своїми почуваннями.

Раді пригорнула єї душа, а серце мовби оживало. І гадав даліше. А жаданем тим ворухились зашмерлі нерви, будилось якесь ніжне чувство.

Він перший раз зішлов ся з його несміливий, мовчальний сільський хлопчина. Він перший раз глянув єї в очі в ті очі зірничі, так як він сільської дівчини, тихої, найвної. Він вперше стискав єї дрібненьку ручку. Він вперше чув ся щасливим дивлячись на неї.

Він покохав єї першим святим коханем. А кохане се заволоділо ним пристрасно і він охотно піддавав ся йому ошомлений мріями.

За ним нічого не бачив і не хотів бачити. За ним нічого не знав і не хотів знати. Те знав, що любив єї і вірив в єї любов. Вона для нього була богинею, надією, щастям, була заглибленим святом. Про неї тільки мріяв і снів снімами.

Кохане зіркою незнаного щастя і вдоволення сияло йому і душа його піднімала ся високо, летіла із зіркою в ідейні краї, а в слід за нею тихими рядками ступали ніжні чувства його серця.

Він кохав і чув ся щасливим.

Та не богато днів утекло, не богато води упило у синєе море — а щасте його змінилось. Трівожно очікує їх, чейже ще раз повернуть, пригадують йому минуле, відкриють правду, визнають єї.

І вони вертали, повертали після давнини. Бідоланна душа наповнилась ними і веліла йому гадати. Послушний гадав. Згадав за свої молоді літа, коли простоволосим й розхристаним бігав-угаївав за метеликами і був щасливий. Щасливий, як ті метелики.

давана „Крейц. бібл.“, веденої т. Карбу-
лїцким завзяває філію, щоб на будуче і
в інших напрямках більше працювала і
розвивала ся на користь і славу руського
народу і руського шкільництва. По сїм
розвинула ся горяча дискусія, а відтак
приступлено до вільних внесень. Т. Кор-
нилик представляє сумні і невідрадні від-
носини в кучурівських школах і ставити
внесення, щоб філія „Руської Школи“ ви-
готувилася в сій справі петицію впрод
до п. к. Ради шкільної краю. До Ради
школьської повітової нема чого звертатись,
бо она сама як раз тут найбільше за-
вважала, єї шеф п. к. інспектор Жанков-
ский для успішної румунізації при по-
руч в устно читати румунської мови
уже в першій класі, (що проти-
вить ся навіть законам шкільним!) Вно-
сене прийнято, але припорушено, самим
кучурівським учителям Русинам, щоб вони
заявили ся перше сею справою, а як се
не поможе, то аж тоді філія „Руської
Школи“ починить відповідні кроки. Т.
Влад ставити внесення, щоб установити
двох учителів, котрі стояли членські вклади
при касі уряду податкового і відбирали
від членів вкладку і то частками. Се
внесення прийнято і припорушено одному
з товаришів збирати членські вклади
при касі податкового уряду в Садагурі,
а другому в Чернівцях. Вибору нового
Виділу не подаємо, бо про него була
уже звістка в „Буковині“.

Волод. Корнилик.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. цвітня 1905.

Знаменне оголошене. Кажуть,
що положення народного вчителя вказує
на висоту культурного рівня певної
країни. Колиж воно так, то „дбайли-
вість“ самодержавної Росії про наро-
дне шкільництво не треба краще ска-
ристеризувати, як тим, що ось росій-
ська часопись „Русь“ помістила си-
ми днями оповістку одного учителя, який
по дев'яти й п'яти літах бездоган-
ної служби шукає місця лояла або при-
дверка, бо не має з чого — із родиною
вижити, тому, що на його школу від
довгого часу не асигнує ніхто й копійки.
По 19-ти літах шукає голодуючий учи-
тель бодай місця лояла. Справді стра-
шно за чоловіка — прийде ся викли-
нути за „Кіев. Отк.“ Для повноти обра-
зу згадаймо ще, що в Росії припадає
одна школа нерісично хочби й найгір-
шого роду людей на 1600 мешканців що
видатки міністерства просвіти фігуру-
ють у державнім бюджеті на самим сі-
рім вінці і то з сумою прямо поража-
ючо дрібною в порівнянню до інших
видатків державних.

**Резигнація бурмістра бар. Ко-
хановського.** Довголітній бурмістр м.

Згадав свою рідну хату і родичів,
що так піклували ся ним. Згадав той
час, коли в перше повитав велике місто
і школу, де має учити ся. Думка думі
уступала і пригадувала йому все по
порядку.

Він вже в гімназії, питає ся зо-
лотими відзнаками, гордиться ним, тим
двома пасочками.

В тім стрепенулась його душа зно-
ва. Перестав думати. В душі дум не
має. Наймолодше дитя ще не вернуло.
Він знов побачив себе безсилним й
немічним, як передше.

А серце дальше конвульсійно било
ся — трепотало.

Повіяв тепленький вітерець і на своїх
ніжних крилах приніс його думку мо-
лоденьку.

Сонце, перепило вже лісок, і спо-
кійно, нічим не спинене, ступало по сні-
жній дорозі. Часом яка збиточна хмарка
закриє на хвилику його обличчя, злегка
засміється ся із суму природи — та гу-
бять ся в нескінченні просторі.

Тихо, спокійно, гарно на дворі.

Він вдихав ся в сю тишину, в сей
природний нічим не заколочений спокій,
а на душі зробилось йому так тяжко,
так сумно...

Чув, що роля його на світовій сцені
уже кінчить ся, знав що мусить улягчи
противникови — безсильний, безнадій-
ний. Радби ще жити, хотів би світом

Чернівців А. бр. Кохановский передав
йї руки віцебурмістра Райса резигна-
ційну заяву із дотеперішного станови-
ща мійського посадики із за свого пре-
клонного віку. Нині предложити ся за-
яву іменем магістрату до відома радних
віцеб. др. Райс. Уряд радного міста бар.
Кохановский задержує і візьме навіть
уділ у виборах свого заступника, що
відбудуть ся найдалше д. 11. цвітня
с. р. Кандидатами на сю гідність являть
ся віцеб. др. Райс, а з другої сторони
знова бар. Хірт, якого радї би бачити
на уряді посадики християнські Нїмці.

Незвичайні дарунки дістав в
Мароко цесар Вільгельм II. Іменно султан
дарував ему 6 берберийських оверів, а
місто Танжер 30 бербів і 50 найкращих
баранів. В виду сего замічає „Arbeiter
Zeitung“ жартувливо: „Болл Вільгельм
тільки часто буде відвіджувати афри-
канських султанів, то наряд німецький не
буде потребував журити ся довозом ху-
добы. Бо котрийсь инший султан, при-
пустім зі Занзібару, не лишити ся по-
заду і подарує німецькому цесареві під-
час візиту 100 бербів і 300 баранів, а
якийсь третій султан піднесе те число
в десятикрато. Німецьчина буде мусіла по-
будувати нові кораблі, щоб ся спроваджу-
вати живі дарунки. І в німецькій державі
Вільгельма стане танше м'ясо.“

Угорські підроблювачі грошей
засуджені в Америці. З кінцем марта
с. р. відбув ся в Клівеланді процес І.
Керковіца, М. Омерца, І. Горвата та ще
одного їх спілїника, підданих австрій-
ських, походивших з Угорщини, за під-
роблюваня фальшивих австрійських бан-
кнотів 20 коронових. При розправі був
присутній австрійсько-угорський консуль. По
доказанню вини засудив суд присяжних
І. Керковіца на 2 літа в'язниці і на 2500
кор. карн, а Омерца і Горвата кожного
з осіб на 18 місяців в'язниці і 500 кор.
карн. Що до четвертого їх спілїника, то
его увільнено, бо не прийшло до згоди
між присяжними що до висоти его карн,
а американське право обвинуваченого в
такім случаю увільняє від карн.

Годї вимовити. Недавно виринула
в Валї із приводу якогось процесу оселя
із справді незвичайною назвою. Валїйські
казки мали в Англії вже з давня свою
питому славу, бо були незвичайно довгі,
так що годї було їх вимовити навіть
родовитому англійцеві. Назване сеї оселі
перевиснає своєю довготою все, що
можна собі в тім роді придумати. В тім
процесі уживали адвокати для єї озна-
чення слова „Lianfair“, а як судия, що
знав добре Валїю спитав про дійсну на-
зву тої місцевости, то ему написане отсе
слово: „Lianfairpiollgwngyllgogerych-
wyrndrowllytsiliogogach“. Місцевість
ся звїсна у Валїї ще й під назвою „The
Englishmann's jawbreaker“ то значить,
що Англієць, який вимовить се слово,
ломить на вїм свою щокву.

Лявїни і звалища землі. Як
доносять із Зальцбурга скотила ся коло

любуватись — та годї. Серце равене,
затреною стрілою, наскрізь пробите, в
последнє тріпоче ся в конвульсиях.

Злїцями очима шукає він за тим,
хто вбив його. В хатині пусто, він сам-
саміський. Глянув в віконце. Там весна
красуєсь, сміється ся до нього.

І чому сміється ся вона — чому?
Чи вона та красна мала-б убити його?
Не вгадає того. Забув про все, по-
кинений своїми гадками.

Змїнилась вона, змїнилось його ща-
сте. Він благав, молив, просив — так
не помагало. Він плакав, ридав, грозив
— не дарма. Вона сказала прямо, що
його вже не любить. Так сказала, він
чув се слово. То було на весні, там в
городі, на тім самім місці, де єї перший
раз побачив, де вперше пізнав ся з нею.

Страшне, страшне слово...

Прошибаюче зітханє вишло із гру-
дий. Сльози полились. Серце конвуль-
сійно билось-вонало.

Замкнув очі і вже нічого не бачив,
нічого не знав. А сонічко світило пе-
рестило його проміянями. А пташки спів-
вали — і весна всміхалась до нього
кажучи: Найшов вже убійцю?

Проклинув ся, неначе з просони.

Що? Вона вбила мое серце? Так,
вона убійниця! Вона прошила невинне
серце затреною стрілою — страшним
словом...

Вона... Вона...

Чорнава, 18. марта 1904.

Гастейну лявіна і друлила також високу
скалу, засипуючи собою цесарську дорогу
на 120 метрів, та ушкоджуючи міст же-
лізничий і привалуючи одну кузницю та
магазин. Сейчас розпочато праці над від-
грабанєм. Жертв у людях нема.

Землетрясене навістидило тими днями
місцевости в околиці Степнах-Ірдині.
Повторило ся оно два рази і тривало за
кождим разом 60—80 секунд. Земле-
трясене було так сильне, що в домах
потрісали вікна і повискакували з завіс
двері. Богато домів зарисовало ся, а
образи та инші річи, що висїли на сті-
нах, попадали. Серед населена панїка.

Ошуканець. Недавно зник з Відня
ошуканець, що подавав себе за книгари
Кароля Альбрехта; він надув н. А. Б. на
1500 кор., обіцяючи з нею жити ся.
Гроші єї видурив він від легковірної на-
реченої під претекстом, що потребує їх
на кавцію, аби дістати місце в величчій
магазинній товарів. Одержавши гроші, пі-
шов складати єю кавцію, тай пронав.
Доперва другого дня дістала зведена на-
речена лист і ключі від каси та дові-
дала ся, що перестала бути нареченою.
Розуміє ся, що за нареченим почала шу-
кати віденська поліція.

Оповідки і іменованя.

Особисті вісти. Краєвий маршалок
бар. Юрій Василько, повернувши із своєї
египетської подорожі, прибав вчєра до
Чернівців і обнимає нині провід крає-
вого виділу, який досі вів віцемаршалок
др. Ст. Смоль-Стоцкий. — Із Відня по-
вернули посли др. Ф. Луну і др. Штра-
хер. — Директор краєв. шпиталю сов.
др. Володимир Филипович і надкомісар
будівничий д. Харват повернули із на-
укової подорожі в справі будівництва
шпитального.

**Шевченківський концерт в Чер-
нівцях.** В XLIV. роковини смерті Та-
раса Шевченка відбудуть ся заходом то-
вариства „Бук. Боян“ дня 9. цвітня с. р.
в великій залі музичного товариства ве-
личавий концерт при співучасті п. Гелди
Бухер і повної оркестри 41. н. п. із ось
якою програмою: 1. Вступне слово д-ра
Осипа Маковоя. 2. Лисенко: Гей не ди-
суйтесь добрі люди — мужеський хор
„Бук. Боян“ в супроводі оркестри.
3. Декламація п-и Жураківської. 4. Вер-
бський Михайло: Симфонія G-dur — ви-
конає оркестра 41. н. п. 5. Шевченко-
Лисенко: За сонцем хмаронька пливе —
мішаний хор „Бук. Боян“ в супроводі
фортепіана з сольовим квартетом п-и Г.
Бухер, п-и З. Грушкєвичівної, п. Модеста
Левіцького і п. Ол. Садагорського. 6. Ли-
сенко: Народні пісні: а) Гей, щож бо
то за ворон; б) Ой поїхав мій милоцький;
сольо барітонове, о. Бучко. 7. Шевченко-
Лисенко: Радуй ся ниво — ораторія
в 5 частях. Солоїсти: п-а Бухер, п-а Пі-
гуляківна, п. Модест Левіцький і п. Ев-
ген Федорович. Хором управляє і веде
фортепіановий акомпанїмент п. Антін
Коллер. Початок точно о год. 8-й веч.
Білетів скорше набути можна у „Руській
Касі“ у п. Могильницького. Вступ (без
податку): льожі по 10 кор., 5 перших
рядів крісел 3 кор., дальші ряди 2 кор.,
вступ на саяло 1 кор. для учеників 50 с.
Не сумніваємо ся, що ради пошанованя
безсмертної пам'яті Тараса збере ся в
день концерту весь наш патріотичний
загал, якому попри се подає „Бук.
Боян“ справді добіру і старанно вико-
нану програму.

Із кругів св'ященничих. Цесар
надав о. екс. Т. Семанюкови гр. прав.
парохови в Вижниці і о. В. Загаровському
парохови в Лукавці дол. золоті хрести
із короною. — Гр. кат. парох Гайбогої
о. сов. Т. Матейко розстав ся із Буко-
виною, одержавши прихідство в Опри-
шівцях коло Станиславова, адміністрацію
Гайбогої поручено о. Куницькому.

Із „Бук. Боян“. Четвергова перед-
последня проба із оркестром відбуде ся
в „Народнім Домі“ не в Музичнім това-
ристві о год. 7-й веч. Остання проба
в п'ятницю. На сих пробах повинні наїти
ся всі члени безусловно із усею точно-
стю. — *Виділа.*

Повідомлене. Заповіджені збори
філією товариства „Руська Школа“ в
Кіцмані не відбудуть ся дня 7. н. с.
цвітня с. р., але дня 16. н. с. цвітня
с. р. з тим самим дневним порядком і о
3-й год. по полудні. — *І. Стратичук,*
голова. *В. Григорович,* писар.

В неділю дня 9. н. ст. цвітня
с. р. відбуде ся заходом товариства
„Руська Бєсїда“ в Залїцнах в великій
залі „Сокола“ Концерт в XLIV. роко-
вини смерті Тараса Шевченка при зас-
кавій співучасті Ви. п-и Крушельницької.
Програма: 1. Вступне слово. 2. Ше-
ченко-Лисенко: „Скорбна дума“ муж.
хор. 3. Шевченко-Лисенко: „Якби мені
мамо намисто“ сольо-сольов п-и Круше-
льницької. 4. Лішт: VIII. Рапсодія, сольо
фортепіан п-и Туркєвичєва. 5. Сарассате:
„Phantasie brillante“ сольо-скрипка п.
Файгеля. 6. Лисенко: Народні пісні на
муж. хор а) Ой щож бо то тай за ворон
б) Ой бре море бре в) Та забіліли сїніги.
7. Декламація. 8. а) Шевченко Володимир:
„Ой гляну я“ б) Грінченко-Нижанковський:
„І молила ся я“ — сольо-сольов п-и Кру-
шельницької. 9. Нижанковський: „Люблю
дивитись“ дуєт на тенор і барітон пп.
С. і Б. 10. Верді: „Miserere i Allegro“
з опери „Trovatore“ терпет на скрипку,
гармонію і фортепіан п. Ф. і пп. Т. і Т.
11. Артемовський: „Молятва і Фінал“ з
опери „Запорожець за Дунаєм“ сольо-
сопран і тенор в супроводі мішаного
хору і форт. — Ціни місць: перворядні
крісла 3 кор., дальші 2 кор. Вступ на
саяло 1 кор. Для учеників і селян 50 сот.
Початок точно о годині 7½ вечєром
Білетів можна вчаснійше набути в тор-
говлі Вд. Стернюка, а вечєром при касі. —
Виділа.

Із штуки і літератури.

Попис музичної школи „Боян“.
В неділю дня 2. цвітня с. р. відбув ся
перед кружком запрошених гостей пере-
важно родичів перший попис учеників
новозаснованої музичної школи „Боян“.
Школа введена в жите дня 15. жовтня
м. р. Розпочало ся дрібними починами.
Самі ініціатори не вірили в успіх ново-
початого діла. Тимчасом дійсність пере-
висшила покладані надії. Показало ся,
що виділа „Боян“ почав діло потрібне,
бо вписало ся як на початок та на па-
нуюче у нас недовіре до кожного нового
діла поважне число учеників, і так: на
науку співу сольового 4, на науку фор-
тепіану 14, на науку скрипки 8 учеників,
разом 26 учеників. Школа утримувала
ся лише з невеличкої шкільної оплати,
із якої оплачувано учителів, чини і при-
бори нотні. Як школа буде дальше роз-
виватись, то на другий рік, коли бурса
випроводить ся з „Народного Дому“ ви-
найме ся для єї інституції більше убі-
каций, а рівночасно поставити ся школу
поки що приватного характеру на трив-
кійших правних основах. Сам попис, який
має обіймати час науки 5 місяців, або
у деяких учеників час ще коротший, бо
дехто вписав ся на науку доперва в
грудні, дехто в січні, а дехто вєсього на
одні місяці, виказав великі успіхи, чого
доказом були хочби горячі признання пу-
блики. Особливо загально впадало в око,
що початкуючі ученики гри на фортепіані,
значить ся, що доперва в музичній школі
„Боян“ одержали перші початки музи-
кального образованя, грали пропорціо-
нально найліпше, доказ, що учнт. п-а
Гелда Бухер навчає після доброї методи,
хоч не мала ще часу усунути злих на-
вичок набутих ученицями деінде. Наука
співу сольового виказала, що у нас під
тим зглядом багато грїшить ся. Співало
3 учеників. Всі мають добрий голос, та
лише у одного, який поробив поступки
найбільші, зауважати можна було від-
повідну емісію голосу, рівномірний роз-
діл віддиху і фразованє, коли другі,
правда дуже коротко учащуючі на науку
виказували, як наші співачи не уміють
співати і покладаючи ся на славновісну
співолубивість українського народу спів-
вають так, що мимоволі пригадує ся нам
біблійний робітник, що талант свій за-
копав. Подібних робітників у нас на 100
співачів 95%. Найкращі успіхи ви-
казав відділ скрипковий. Ученики ще за-
мало поступали, щоб виступати в сольо-
вих продукціях, але хор зложений з 6
скрипок в супроводі фортепіану виказав,
що уч. п-на Гелена Аберле завдала собі
дуже багато праці і в короткім часі при-
звичаїла учеників до спільного рівно-
мірного потягу смака, видобування чист-
ого тону і удержування танту. Перший
попис дає великі надії на будуче, тож
пожаданім би було, щоб виділа „Боян“
розпочатє діло з рівною енергією прова-
див дальше, а наші родичі повинні під-
перти его змагання, посилаючи свої діти
на науку музики лише до музичної школи
„Боян“. — *Присутний.*

Оголошення Кас райфайзенських.

Каса позичкова і щаднича для громади Шипинець відбуде свої загальні збори дня 16-цвїуна годині 2. пополудни з слїдуючим дневним порядком: 1. Прочитанє протоколу. 2. Справозданє касове за рік 1904. 3. Біляне за рік 1904. 4. Зміна в радї надзорчій. 5. Вільні внесеня і запитаня.

Іван Місальчук,
начальник

Микола Дячук,
касієр.

КАЛЕНДАР

„Рускої Бесїди“

коштує тепер лиш 40 с.

а з пересилкою поштовою 50 с.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Черківці,

ул. Руска ч. 8.

Йосиф Савчинський

порукає свїй

ЗАКЛАД ФРИЗИЕРСКИЙ

ул. Руска ч. 23. 252-2

Заряд друкарні „Рускої Ради“ упрашає в послїдне всїх тих Вп. Панів, що замовили і одержали „Словар“ проф. Ом. Поповича, аби зволити за него впрівнати належитість.

Велику фотографію

бук. руских послїв

із славної робітні п. і к. придворного фотографа Багряновича висилає франко за 2 Корони „Руска Бесїда“ в Чернівцях.

МИЛОШІХТА

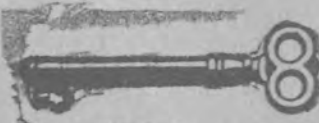
„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвидатніше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідливих домішок.

Всюди до набутия

При купнї належить зауважати, аби кожний кавалок мила мав напис „SCHICHT“ і повнєшу марку охоронну.

41 (13-18 н.)

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всїлякі роботи друкарські

скоро і дешево.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і свята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надїшли весняні артикули в великій виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Шхлер і Сини в Грацу, П. Ладитте-в Александрії. Склад ріжнородних фабрик з фільцу, льодену, боброві, чорні і у всїляких модних красках. Циліндри і класи послїднї новїсть.

Парасолї від сонця і дощу, En tout cas чисті шовкові з наймоднїшими ручками. Чорні (гаранція через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на оден рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17.— Такі самі у всїх модних красках. Цігарницї і прочі подібні артикули після послїдної моди. Парасольки дитинчї в найбільшій виборі. Парасолї від дощу, для панїв пань і дїтий.

Шапки для дам, панїв, дїчат і дїтий до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великому виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамскі сїтки, паньчохи для дїтий найліпший виріб, сїткові каштанитки, зарукавочки у всїх модних красках.

Конфекция. Убраня для дїтий Сеус, жакети і т. п.

Товари обувні. Самостійна продаж обу і з иньших славних фабрик як Антїв Ч. пек-весну. Черевки весняні обкладані ланером, шом і трікотовим нутром для панїв дам дї-черевки домові і ріжні найліпшої якості до вправ гімнастичних.

Бїлє і краватки з правдивого англїйского зефіру, в десен, білі пікові, гладкі, фалдовані під гарантією. Ковчирики і маншети, білі і в красках. Краватки тукраєні і англїйскі, кожного мїсяця нові.

Артикули до подорожї. Найбільший вибір валїзок, куферів, пуделок, ташок, клупків ремїць до лаковани, касет, диятових мїшочків, нецарків пледів, мїшків на білє, дамських мошонок на дорожнїчності і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачи до гри Lawn-Tennis, бальони, бальї, шанки і т. п. до того прибори.

Склад ц. к. упрвїліюваної фабрики товарів з альпаки і хїньского срібла В. Бахмана і спілки у Відни.

Я, Ажжа Чіляк

58 (21-52)

завдячую власному випахови помади, через котрої уживанє, зріст мого волоса дійшов до 185 см. довготи. Се є одинокє средство проти випаданя волоса, скріплює і припішає его зріст віддає великі прислуги панам, котрим йде о красні вуся і бороду, запобігає передчасному лісеню і сивїню, взагалї чудотворна ся помада вертає волосям так на головї як на бородї натуральну полиску ючу бавру. Дїлає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 мїсяців.

Цїна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цілий свїт

за попередним надїсланим грошїм, або за послїплатою. Найліпше замовити просто з фабрики:

Анна Чіляк

Відень

I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмїд і Фонтін.

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складї

Мужеске, дамске і дїточє Етаблїсема ТАЙТЛЕР і ШТЕРНБЕРГ

Чернівці, Ринок 5. (готель „під чорним Орлом“

23 (3-24)

порукаю на весну і лїто

Новости дамскої конфекції і мужескої гардероби

найновїйшого рода

Специяльности в уборах дїточих.

Все після найновїйшого крою і наймоднїшої англїйскої і французької моди.

Дешеві сталї цїни — явні на кожній штуцї.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми вже

при ул. Паньський ч. 18 10 (7-12) с. п.

РОБІТНЮ і СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦІЙ.

Маємо на складї костюми, загортни, жакети, плащі і убори дїточі.

Все те найновїйшого крою і по мірних цїнах.

Замовленя після міри і базаня виконують ся сейчас.

О численні відвідини упрашаючи нимось

з глибоким поважанєм

Кад і Рудель.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застережене. — Рекламациї неопла-
чтані відля від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсера-
татнї в Чернівцях.

Під крилами дуалізму.

(X) Конфлікт (австро-угорський, чи радше конфлікт угорської опозиції з короною, перейшов знова в остру фазу із огляду на те, що монарх, як головний командант спільної армії не може згодити ся на обниження єї боевої спроможности через роздвоєне, якеб викликало введенє мадярської коменди, рішаючись остаточно на постуляти економічні, якіми можуть представителі угорського народу розпоряджувати до вигоди.

На сім місяці не думаємо займати ся ближше розв'язкою, яка покінчить теперішню прикру ситуацію, наведемо лише декілька даних про економічне скріпленє Угорщини за послідні роки, яке наступило під крилами дуалізму і то по більшій часті коштом Австрії. Ті дані викажуть, що безпосередня митова відрубність Угорщини від Австрії булаб руйнуючою хабом для Угорщини, а не для Австрії. Проворна економічна політика угорських міністерств податковими пільгами, обниженням жезлзничних тарифів і т. д. довела до того, що угорський промисл і рільництво в послідних роках незвичайно піднесли ся, заливаючи австрійські провінції та й побиваючи своєю дешевістю на ринках продукти провінцій австрійських між иньшими Буковини і Галичини, у яких промислом і рільництвом підають ся по мачошному і де стремить ся головнє до того, щоб видушити із кожного найбільшу скількість податку без огляду на те, чи се продуцента не доведе до банкрутства.

Зачим зрільної господарки. Аграрна продукція Угорщини змогла ся в послідних десятиліттях більше чим в попередних століттях. Угорська збіжєва продукція зросла від 1870 до 1902 р. із 50 на 105 міль метричних цетнарів, себто на кругах 800 тисяч корон у рік. Се стало ся через збільшенє простору, який піддано збіжєвій культурі, що із 6-5 міль га в 1870 р. підніс ся в 1903 р. на 9-5 міль га, а за той сам час піднесла ся ще й видатність одного га із 7 на 12 цетнарів метричних шнениці, а подібно й иньших родів збіжє. Отсе уліпшенє і зріст рільної господарки Угорщини були можливі тільки завдяки дуалізмови. Угорські продуценти

вивозять річно до Австрії 25 мільонів метричних цетнарів збіжєа годовнє в мущі вартости 360 міль кор., а не оплачуючи ніяких мит можуть заробити пересічно на метричним цетнарі збіжєа більше по 4 кор. від продуцентів сусідних аграрних держав, що відділені митовими границями від Австрії. Не треба й говорити, що зріст вивозу угорського збіжєа й муки вбиває рільництво і млинарство галицьке й буковинське.

Та не слід забувати, що велика часть угорського збіжєа йде на хов худоби, яку теж закуповує Австрія в що раз більших скількостях. В 1886 р. продала Угорщина Австрії 100.000 штук худоби рогаатої, головнє волів у вартости 45 міль кор., а 1904 р. 375.000 штук у вартости 136 міль корон. Ковий продала Угорщина Австрії 1885 р. 84.000 штук, а 1904 р. 22.300. Не треба тут промовувати й торговлі безрогами, що приносять Угорщині річно 55 до 77 міль при продажі в Австрії 400 до 600 тис. штук. І так прим. віденьський ривон завла рогаатої й безрога худоба угорська, а за те буковинськї й галицькї торговельники товару мусять шукати місця збуту по містах німецьких і то річ прирідна серед обставин далеко більш некорисних. Коли говорити ся про витвори рільної господарки, то треба згадати ще й про угорське вино, якого річно йде до Австрії 700 до 800 тис. гектолітрів на шість мільонів гектол. усеї продукції.

Загалом треба сказати, що майже одна третина угорської рільної продукції находити збут у Австрії. Вивіз угорський у австрійських провінціях завдяки дуалізмови зріс за послідне пидесятилітє із 60 на 1000 міль кор. і серед наведених вже незвичайно корисних обставин буде зростати що раз більше. Колиж Угорщина стане від Австрії відмежована митовою границею, то продукція угорського рільництва відразу втратить корисність австрійського ринку збуту, а за те двигнутоб ся рільництво австрійське. Отгямото й хатрі Мадяри ставлять справді клясичне бажанє, щоб митовий розділ введено аж в дотідній (!) для них хвили.

Замітні для сеї справи також дані що до угорського промислу. В 1857 р. було на Угорщині занятих промислом

430.000 людей, а 1900 р. підскочило те число на 1,183.000. Сей зріст стане ще яснійший, як згадаємо, що за той сам час, коли загальна скількість населення підняла ся о 35 проц., то число промисловців збільшило ся о 175 проц. Розвиток угорської індустрії викажуть ще й отсї дані: 1868 р. вивозила продукція вугля 12, а 1902 р. 62 міль метр. цети., продукція жезлзна 1868 р. — 1-1 а 1902 р. — 4-3 міль метр. цети., продукція цукрова 1868 р. — 0-1, а 1902 р. 2-6 міль метр. цети., продукція шива вивозила 1868 р. 0-6 міль гектолітрів а 1902 р. 1-2 міль га. Акційний капітал Угорщини заангажований в промислї вивозив 1868 р. 50 міль кор., а нинї підніс ся до 350 міль кор. Про зріст угорського промислу свідчить і те, що прим. 1885 р. єпрядено в Угорщині 12.000 метр. цети. бавовни, а крім сего переткано 53.000 метр. цети. сприваджених ниток бавовняних, а в р. 1903 перероблено 92.000 метр. цети. бавовни і 116.000 метр. цети. сприваджених ниток. Угорський промисл ютовий спотребував 1885 р. 13.500 метр. цети., а 1904 р. 100.000 метр. цети. Зріст промислу цілує з одної сторони те, що Угорщина, що раз більше обходить ся без австрійських продуктів так прим. австрійський вивіз льняних тканин до Угорщини снав за послідних 20 літ із 31 на 14 міль кор. а за те угорський вивіз скіряних виробів зріс із 4-7 міль кор. в 1890 р. на 14 міль кор. в 1904 р.

Зріст угорського промислу постуває ходюю такою, як у ніякій із сусідних рільних держав, отже економічні інтереси „сривджені“ Угорщини процвітають під крилами дуалізму так гарно, що ми булиб незвичайно вдоволєні, колиб щось подібного можна сконстатувати і в Австрії.

Політичний перегляд.

Австрія. Перед вівторковим засіданєм парламенту відбуло ся засіданє предсідателів парламентар-

них клубів, у яких брав уділ також президент міністрів бар. Гавч. Ходило о установленє речинця великодних ферій. Спершу мали вони тривати від 11. цвітня до 2. мая. По промові пос. Василька, який вказав, що як-раз на 2-го припадає руский Великдень, постановлено, що ферії тривають аж до 3-го; перше засіданє парламенту відбуде ся 4. мая. — Понеділковє засіданє посольської палати розпочало ся о годині 3/4 по полуднї. Президент міністрів і міністер краєвої оборони відповідали на інтерпеляції. Після того вибрано членів до комісії для внесеня Дерпаті. Між інтерпеляціями внесеними на тім засіданю є також інтерпеляція посла Данинського в справі будівлі водних каналів, яка зачинає відсудати ся у що-раз дальшу будуччину. — Мін. Кляйн вніс законопроект про уживанє гривен, які платять адвокати й адвокатські кандидати. Частина їх повинна бути обернена на гуманітарні цілі адвокатського стану. В дальшій дискусії над законом про районованє бураків промаляли генеральні бесїдники. Внесенє пос. Примавесі, щоб цілий законопроект відіслано знов до комісії, відкинєно в поїменнім голосованю 210 голосами проти 80, після того приступлено до дебати спеціальної і ухвалено чотири перші параграфи. На кінці засіданя інтерпелював посол Шраффель в справі переговорів з Угорщиною, домагаючись головнє виясненя в справі угорської коменди у війську, що мала би бути відрочена лиш на два літа. — Вівторковє засіданє розпочало ся читанєм інтерпеляцій і внесенє. Всєнімецький посол Бергер поставив одно внесенє, щоб правительство обняло

Українська вистава образів, різьб та плахт у Львові.

(Вразімя, спостереженє, уваги).

(Дальше).

В цілій тій краківській атмосфері артистичній пробував з Жуком молодший його товариш Михайло Войчук. І цікава річ: Войчук прийшов до Кракова (здаєть ся менї завдяки великим заходам пп. Панькевичів) прямо з наших піль, з під мужицької стріхи; всео тут було для нього нове, незнане, пориваюче, — а предсї в працях його годї добачити таке невільництво, як є оно у талановитого Жука. Войчук не загубив свого „я“; на всео дивив ся, скажім по мужицьки: цїнив, хвалив, впадав в ентузіязм, оглядаючи пр. законянські краєвиди Вичулковського, — а сам говорив собі: — „Гей, Божечку, — я то колись... но-но!“... І справді Войчук переміг всякі перешкоди і початкові технічні трудности (рисунок), почув себе свободним в передаваню пайніжнійших вражінє і тонкостий краски, в портретї зумів зазначити всю душу

даної людини, а в пейзажі всю красу і настрій. Пригадую собі, з яким вдоволєнем, з якою розкішю гляділи ми в Кракові на слідний поступ в кожній новій річи, що виходили з під кисти Бойчука в останніх двох роках. На виставі львівській було два портрети роботи Бойчука: портрет звісного письменника польського Жеромського і його сина. Оба дуже добрі. Як-раз недавно мож було оглядати на краківській виставі портрет Жеромського, роботи проф. тутешньої академії Вичулковського. Веї, що бачили оба єї портрети Бойчука і Вичулковського признають, що Бойчук дав портрет ліпший, цікавіший. У Вичулковського Жеромський — се такий собі гарний пан, а у Бойчука — жива людина так і бачить ся, що се автор Ludzi bezdomnych, Argumana, Poroi-iv. Жалувати треба, що Бойчук не надіслав на виставу иньших ще своїх праць, портретів і пейзажів.

Між рештою „краківських людей“ вирізняєть ся ще гарно Бурачок Іван з Київє. Се знов ученик так добре знаного нам ма-

ляра-артиста, проф. Станіславського. Оба они з України, оба любують ся і розуміють красу української природи, лише Станіславський се вже скінчений майстер-артист, а Бурачок лише спосібний ученик його. Праці Бурачка добрі, гарні, інтересні, але о нїм самім говорять поки що небогато. Се правда — каже десь-там чи не Нітше — треба людині якогось чоловіка другого, мудрого, даровитого, щоб сеї вивольов в ній тайну її духа, ввів її на шлях, але відтак треба остаточно позбути ся визволяючого провідника. Сам Станіславський цїнить (о скілько менї відомо) праці нашого артиста дуже високо, — але і сам Ст-ий, здаєть ся, не заперечив би, що Бурачкови треба, як-раз ізза його правдивого таланту, визволити ся із впливу учителя свого.

Вперве бачив я також малюнки Модеста Сосенка. На образах в більшій часті читаю: Париж... Отже вже не Краків. Гарно! Починаю розглядати ся. Ніхто-б може і не припускав, не прочитавши вперед підпису: Сосенико, що веї єї річи справді діло одної лю-

дини. Така ріжнородність! Там, видаєть ся здалека, якийсь сьвятий в византийськїм стилі, намальований до церкви сьв. Юра. Приходим ближше, читаєш: ...Митрополит Атанасій Шептицький. Образ величезний, інтересний, але... не найлучший. Гарнійші і ліпші портрети, студії, етюдї. Видно, артист се молодий, але поважний, серйозний, кидаєть ся і ту і там, пробує малювати ськ і так, все дає річи, коли не все скінчені, то що найменше інтересні. На признанє, яке стрїнуло його зі сторони „Товариства прихильників“ — заслужив вповні. Се справді артист!

Наконець хотїв би я ще кількома хотїлиб словами згадати про Ю. Панькевича. Панькевич один із старших майстрів наших, такий заслужений і талановитий, а предсї не дїждав ся такого загального признаня, як пр. Труш. Чому, не знаю. Труш прийшов вже в гарнійших, більш сприяючих часах, — Панькевич пережив часи найгірші. Малював церкви, бо му-сїв. В глухих селах полищав свої гарні річи, ніхто їх не знає поза

управу церковних маєтків у Передлітаві, а друге, щоб перенести духовенство на етат державних урядників. По відповідях міністрів Гартля і Біляндта на деякі інтерпеляції, прийняла палата в другім і третім читанні закон про районування буряків. Відтак дорогою наглячого внесення рішено продовжити речинець локальних желізниць, який припадав на 31./XII. 1904 до 31./XII. 1905. З черги реферував посол Пастор закон про військові підводи. Дотепер нормували сю справу цесарський патент із 1897 р. та розпорядок із р. 1782 — отже закони зовсім перестарілі. Обов'язуюча в них платня 6 сот. за 1 км. зовсім не відповідає нинішнім обставинам, тож краєві фонди мусіли давати відшкодовані все таки не вистарчаючи на дійсну заплату. Після постанов нового законопроекту буде доплата із рамени країв зовсім злишня, бо плата за підводи буде чотири рази більша, як досі. Далше нормує новий законопроект платню після утраченого часу, а не після дійсно переїханих кілометрів. Дебата над сим законопроектом доволі хосенням для населення, розпиче ся на засіданні понеділковім.

Угорщина. 4. с. м. реферував Кошут в сторонництві незалежності справу про положення політичне. До недавня була надія — говорив він — що король вилучить 450 мільонів кредитів військових і підвищене контингенту рекрутів з політичних жадань. Коли однак показало ся, що лише 80,000.000 з того мало бути вилучених, комітет егзекутивний опозиції заявив, що угода на тій підставі наступити не може. Відтак говорив Кошут, що засідання сойму з 4. с. м. мало лише полагодити формальности і назначити друге засідання на 5. с. м. Кошут дістав поручення від комітету егзек. опоз. поставити в соймі внесення на анульоване т. зв. lex Daniel як порушуючого конституцію. Навіть сліди того закона будуть вицекнені з протоколу. В соймі має бути також поставлений проект адреси до корони. Сі виво-

ди Кошута сторонництво прийало одностайно до відомости. На засіданні сойму 5. с. м. по полагодженню формальностей і ухваленню Апоіному 4 тижневого урльопу, поставив Кошут внесення на анульоване „lex Daniel“ і на вибір комісії з 21 членів задля ухвалення адреси до Корони. На сім замкнено засідання. Слідуюче 6. с. м. з порядком денним: мотивоване тих внесення.

Росія. В часописі „Син Атечества“ підносить кн. Трубецький, проф. московського університету в артикул під заголовком „Пильні справи“, що конечно треба зайняти ся пародностями мешкаючими в державі російській. Нашим обов'язком — говорить він — в нинішній хвилі є настоювати на се, щоби чужоплеменні нації одержали однакове право репрезентації з людности російської. „Русское Слово“ доносить, що оберпрокуратор Сьв. Синоду Пободоносцев подав ся до димісії. Причиною є нові напрями, які проявили ся в церкві російській, яка протестує остро проти упослідження прав і традицій церковних через влади світські і домагає ся повороту до форми церковної з XVII. століття. — „Таймс“ доносить, що всі урядники, що мешкали в палаті маринарки в Петербурзі, а де відбувають ся засідання ради міністрів і комітету міністрів, дістали наказ, щоби до 14 днів опорожнили помешкання, бо там буде розміщене військо, щоб боронити міністрів від атентатів. — В Лодзі виконано динамітовий замах на комісара поліції Штаталовича. В Петербурзі зловила поліція 12 членів комітету соц. револ. Між арештованими є і жінки, між ними дочка бувшого ген. губ. полтавського Леонтієва, у котрої найдено кількадесятів кілограмів динаміту.

Росія й Японія.

Російські війська концентрують ся коло Кіріну. Малі відділи російські атакують і неювають наступаючих Японців, щоби в той спосіб дати можливість

зібрати ся великим відділом російським. Доносять також часописи що Куроні лагодить ся до головного і наглого атак на уступаючих Росіян. — Внутрішню позичку російської на 200,000.000 рублів на 5 проц. по курсі 96 обійшло вартість інших вальорів. Рента російська сейчас по затягненню позички спала в Петербурзі з 87 на 83. а в тім самім відношенню подешевівши також прочі заставні листи земські і міські. Від часу виповідження війни рента російська спала загальною о 16 рублів. Тамчасом позичка японська загранична тішиться найліпшим поводженем. Сума субсидіована лише в Америці перевищає 7 разів а в Європі 12 разів позичку, так що Японія місто 20,000.000 ф. ст. могла взяти 30,000.000 ф. ст. т. е. 280,000.000 руб. по курсі: у Лондоні 86 а в Нью-Йорку по 88.75, переїчно отже 87 на 4 і пів процент. Коли отже обчислити чисту суму яка з російської позички вплине до кас — то она вносить лише 192,000.000 рублів, а процент фактичний буде 5.53 підчас коли японська позичка вляє до каси реальну суму 244,000.000 рублів лише на 5.12 фактичного проценту. До сего тра додати, що Японія вже по 5. лігах може викупити свій довг, підчас коли Росія доперва по 12 лігах може се зробити; як також і факт, що звичайною стоною процентною в Японії є 5 проц., підчас коли в Росії 4 проц. Отже тим тяжше виглядає для Росії нинішня підвишка стои процентової, коли в Японії ся підвишка є майже невидна 0.12. А ту ще самі російські часописи сподіють ся в найближчих днях зниження курсу російських паперів на 80, або і вище.

В виду сего всемо можна сказати, що Росія потерпіла при своїй позичці в порівнянню до японської не менше поражене, як під Мукденом. Додати варта ще й те що попередня позичка японська заглянена по курсі 93 на 6 проц. має нині курс 116 отже о 23 висший, та що навіть державні банки Німеччини, приятельки Росії, знакомили ся і заангажували ся в позичці японській. Капіталісти синтетичні не знають і саме тому, що они позангажували свої капітали в теперішній війні, назирають воюючі сторони до мира; відносять ся се головню до французьких вірителів Росії.

НОВИНКИ.

Чернівці, 6. цвітня 1905.

Безглузде російської цензури супроти української мови. Про

угній української мови в Росії заговорив харківський унів. професор Н. Сумцов на стовпках „Русских Ведомостей“. Між иньшим пише він „Не мало шкоди приносить також повне усунення української мови із народної літератури. Не дозволяють печатати популярних книжок на щоденні життєві питання. Ось так не пропущено в останні часи розвідок Черняхівського — про вісипу, Лободовського — про кертину, Комара — про жите св. Кирила і Методія, Загірної — про гори, Бондаренка — про вулькани і богато иньших. Українці тільки через те, що вони Українці єдино за свою мову лишені елементарних відомостей про лічене недуг, про поведене з домашнім товаром і т. п.“

Борба за українську мову. Лубенське сільсько-хазийське товариство звернуло ся до такогож товариства полтавського, щоб воно піддержало у прасовій комісії Д. Кобка поставлене ним домагане о визвід української мови із під дотеперішних переслідувань. На засіданні полтавського сіль. поз. товариства із 17. марта рішено за ініціативою голови Д. Квітки прихилити ся до сего і вибрати окрему комісію для сей справи, у склад якої увійшли П. Н. Малама, Н. А. Дмитрієв, П. М. Дубровський, М. П. Ганько і В. І. Василенко.

Резиґнація бар. Кохановського. По 30 літнім бурмістрованню зложив д. 4. цвітня бар. А. Кохановський свій уряд, який сповняв після свого найбільшого розуміння для добра міста. Рада міська, приймаючи резиґнацію 1) іменувавши его на внесення р. проф. др. Ціцлавера почесним бурмістром із задержанем пенсії 2) ул. Кохановського названо улицею бурмістра Кохановського 3) установлено 250 кор. стипендії імені Бурмістра Кохановського, яку надляювати буде бар. Кохановський кожного року д. 13. червня в день своїх іменин. Всі рішення переведено одностайно, а для усьвяточення хвилі покінчено на тім засіданні міської ради.

Як жие цесар в Будапешті? Угорська газета „Uj Idők“ помістила оводі артикул публіциста Герцега — про спосіб життя нашого цесара у Будапешті: Король встає рано о 5-й або 5.30 год. отже о годину пізнійше, чим давнійше. Камердьер Бахер голяє монарха, що відтак не відлянує кави з булкою і склянку води спроваджувану що дня із Шенбруну. Відколи король прїїхав до Будапешту має звичай сїдати в канцелярії, щоби відтак сейчас міг забрати ся до праці, що триває до полудня. Відтак предкладають ся монархові писма канцелярії кабінетової до підпису. Від години 9-ої займає ся король актами мі-

мешкаючими тих кутів, а що Панькевич, як маляр церковний не хотів робити компромісів на річ такого ефекту, звичаю, чи густу, — тому і не чуємо про нього так, як би сего треба. А преді не хто иньший, але Панькевич дав нам пр. чудесні орнаменти в „Акордах“, орнаменти стильові, артистичні, наші... Сим разом виставив Панькевич дуже мало своїх праць. Здасть ся мені: чотири або п'ять. Як звичайно — нарис вуглем або кридкою. Найбільш вбив ся мені в пам'ять ескіз під назвою: Ліс. Чудесна річ! Голі дерева, похилені сумно, а долом осіннє, жовте листе. Кілька разів вертав я до сего рисунку, вдивляв ся і не міг надивитись. Ціна: чи не 120 кор. І сумно, мені стало і смішно... Що ж? ані такої дрібниці не було тоді у мене. Інтересним видав ся мені надто портрет якоїсь старшої пані. Згармонізований, стильовий. Так і пригадував мені старі старезні портрети, часи і людей колишніх.

Сі праці заслугують по моїй думці на спеціальне зазначення.

(Конець буде).

Мансим Горний.

Раз в осени...

Оповідане бувшої людини.

Із рос. переклав Грицько Коваленко.

... Раз в осени довелось мені стати в дуже неприємне і невідгдне становище: в місті, до якого я що йно прїїхав і де в мене не було жадного знайомого, — я опинив ся без копійки в кишені і без помешкання.

Спродавши перших двіх усе те з гардероба, без чого можна було перебути, я відійшов до місцевости що прозивала ся „Усте“, де були пароходні пристані і де в часи навігації киїло шпарке працюючиче жите, а тепер було безлюдно й тихо, бо се діялось останніми днями жовтня.

Лягаючи ногами по важкому піску і пильно придивляючись йому, бажаючи знайти які небудь послідки поживи, я блукав самотно поміж порожніми будівлями та серед торгових рундуків і думав про те, як добре бути неголодним.

При сучаснім стані культури голод душі скоріш можна вдоволити, ніж голод тіла. Ви блукаєте вулицями, вас окружують гарні на вигляд будівлі і — можна без помилки сказати — гарно обставлені в середині; се зможе збудити у вас радісні мисли про будівництво, про гігієну і багато ще дечого мудрого та розумного; з вами зустрічають ся вигідно й тепло одягнені люди, вони ввічливі, завше сходять вам з дороги, делікатно, не хочучи помічати сумного факту вашого існування. Далєбі душа голодної людини завше живить ся краще й здо-

ровійше душі насиченого, — се теза, з якої можна зробити дуже дотепний висновок на користь насичених!...

... Наступав вечір, падав дощ і з півночі дув різкий вітер. Він свистів по порожніх рундуках та крамничках, стукав в позабиті дошки вікна трактирів, і хвилі ріки від його ударів пінилися, шумно плюскали на береговий пісок, високо підкидаючи свої білі хребти, і неслись одна по одній в каламутну далечінь, свавно перекочуючись одна через другу... Здавалось, що ріка відчувала близькість зими і зо страху тікала кудись від оковів льоду, що сієї-ж ночі міг накинута на неї північний вітер. Небо було важке й похмуриє, з нього безупинно падали ледви примітні для ока краплі дощу, а сумну елегію в природі округ мене підкреслювали дві обламані й потворні верби і човен перекинутий сторч біля їхнього корія.

Перекинутий човен з пробитим дном і обдерті холодним вітром старі дерева, були гідні жалю... Усе навкруги зруйновано, безлюдно й мертво, а небо роїть невичерпні сльози. Пустельно й похмурно було навколо — здавалось, усе помірає, незабаром зостануть живим один лишень я, а мене теж чекає голодна смерть.

А мені тоді було вісімнадцять років — гарна пора!

Я ходив, ходив по зимному й вохкому піску, вистукуючи зубами трелі на честь голоду та холоду; в даремному шуканню чогось їдального я завернув за один рундук і знаєнацька побачив за ним згорчену при землі фіґуру в жіночому убранні, мокрому від дощу і щільно при-

липнувшому до похилених плеч. Зупинившись над нею, я придивив ся до того, що вона робила. Виявилось, що вона рве руками яму, підкочуючись до одного з рундуків.

— Пощо се тобі? — спитав я, присїдаючи на почіпки біля неї.

Вона тихо скрикнула і хутко скочила на ноги. Тепер, коли вона стояла і дивилась на мене широко відкритими сірими очима, повними страху, — я бачив що се дівчина моїх літ, з дуже миловидним личком, оздобленим на жаль трома великими синяками. Се псувало його, хоча синяки були порозставлювані з визначною пропорціональністю — по одному одній мірі під очима і один більший на лобі, саме над переніссям. В сій семетрії було видно роботу артиста, великого майстра псувати людські облича.

Дівчина дивилась на мене і боязнь в її очах ступнево гасла... Ось вона потрусилася руки від піску, поправила на голові металеву хустку, скулилась і промовила:

— Ти теж десь хочеш їсти?... Ану, рий... в мене руки заболіли. — Там, — вона кивнула головою в напрямі рундука — мабуть єсть хліб... а то й ковбаса. Сей рундук ще торгує...

Я став рити. Вона-ж, зачепавши трохи і подивившись на мене, приїїла обік і стала помагати мені...

Ми робили мовчки. Я не можу оканати тепер, чи памятав я тієї хвилі про карні закони, про мораль, про власність та про иньші речі, які по думці багатьох тямучих людей кожному слід тямити по всяк час життя. Бажаючи бути як найближче до правди, я мушу признатись,

містерий, або починає загальні авдієнції, відмовивши передтим коротку молитву в каплиці св. Стефана. Около години 11-ої їсть король сніданє, що складає ся з паштету або зупи, одної або двох м'яких потрав та шклянки баварського пива. Підчас сніданя прокладають королеви тепці на слідувачий день, що король переглядає і потверджує. Обід їсть всегда сам і не багато; курити майже цілком перестав. По короткім проході в городі замку король йде знов до своєї канцелярії, де перебуває до години 6-ої в котрій то години дають обід в п'ять накриють, з чого король споживає звичайно лише дві страви. Відтак працює він ще до 8-ої або 9-ої години, коли то з'являється парубок і вишиває філіжанку герба — йде спати. Через цілу ніч перебуває в третім покої від спальні короля его ад'ютант. Двері спальні є цілком відкриті. Кухню цесарську веде кухмістер двірський Вебер, що має під своєю рукою 8 кухарів, 11 помічників і 20 кухарок. Ним страви йдуть на стіл, контролює і кушає їх контролор Клейдер. Ціле жатє двірське є спокійне і тихе.

Тайна японських побід. Дуже цікаву причину японських побід подає жінка одного аташе при японським посольстві в Лондоні — маркіза Імоно. Причини та має крити ся в "кімоно" т. е. в тій характеристичній одежі Японців, що задля своєї свободи і обширности не стісняє нігде тіла Японки і дозволяє їй бути здоровою матір'ю. Дитина ще в лоні матери має найповнішу свободу рухів і се є власне причиною пізньої зручності і подвижності Японців, якими вони перевищують Европейців, котрих жінки навіть в найбіднійших верствах носять тісну одежу.

Еміграція з Галичини. За місяць март виїхало лише через Краків до Америки 10.500 галицьких емігрантів, а на роботу до Німеччини і Данії около 26.000. А загалом від січня 1905 р. до 1-го цвітня с. р., т. е. за 3 місяці виїмлювало з Галичини 18.000 мужиків до Америки, а 31.000 до Німців і Данії. На лінії Жилець-Дідичі нема обчислень а на Пляшів-Осьвенцім виїхало менше більше таке саме число, як на Краків.

Масове затроєне. В Палявцях коло Лодзі в королівстві польським, в фабриці тов. акц. виробів бавовняних Крушечі і Ендера настуило оводі в комнати, де викінчує ся робота, масове затроєне робітниць. Працювало там 112 робітниць у двох саях. Отже у саях де працювало 60 робітниць одна на раз около год. 7-ої рано захорувала: дістала дрож рук і ніг, біль голови, втрату сил і т. н. обяви наглого затроєня. За нею захорувала

друга, третя, а до 5 хвиль були вже хорі всі 60. 28 з них тяжко хорих відвезено сейчас до шпиталю, де они борються із смертю, прочі що лекше захорували відослапо домів, а фабрику замкнуто, аж до розслідження причини затроєня.

Епізоди з часу облоги Порту Артура. В. Ж.—ко, що повернув з Порту Артура подає в "Од. Лист." цікаві епізоди з часу облоги Порту Артура, які свідчать, що лучали ся між ворогами й ідилічні картини. Коли борба мінами була в повнім розгарі оповідає д. Ж.—ко: японські підкопи приблизили ся до кріпостних окопів декула на 15—25, а декула і на 8 шагів, (форт. II.) часто між стрільцями російськими і японськими йшли розмови, а в однім місці веселий Японець що дня рано, висунувши голову з піддона кричав: "здорово брати" і пивидко ховав ся. Їм російські стрільці відповідали сьміхом і криком: "Здравія бажаєм, Японшка". Всі були задоволені. Було й таке. Чути роботу бігую. Від Росіян кричать: "Японшка, котра година?" "Четверта", відповідає той. "Кінчи роботу і йди п'яти чай". "Чейчас". Шум, робота устає і показує ся голова Японця. Хтось, щоб настрашити Японця, стріляє в воздух. Японець ховає ся і сварить ся: "Чого, шкотино, штірляєш?" "Я жартував" відповідає той, що стріляв. Японець визиває его всякими словами, а всі сьміють ся. — В яньшій місці салдат питає: "Японшка, є тютюн?" "Є." "Дай табак." "А в тебе хліб є?" "Є." "Дай хліба." "Добре, підійз на середину." "А не будеш штірляти?" "Та ні дурний, ходи." І з одної сторони а поза укріплення висунує ся салдат, а з другої Японець. Мінються ся устисками долонь, один другому дає хліба і тютюну і вертають ся на свої місця. Стрілянина з базьзя часом устає, з поза укріплень виглядають веселі салдати і Японці. Ріг і жарті несуть ся з обох сторін. А коли із розмови вернуть на свої місця летять знов кулі і гудять набой.

Хіньські пословиці. Приводимо кілька пословиць зі збірки Брунона Наварри "Хіньські пословиці", що вказують на спосіб думання і характер того народу: "Гроші се добрий слуга, але небезпечний пан." "Сильний Бог має добре обгородованих жреців." "Хто пожичає на будову — той буде на продаж." "Хто своєї потреба змьншає, збогачує ся." "Ціни висше добрих сусідів над далеких своїх." "Є два добрі чоловіки: один помер, а другий ще не вродив ся." "Мужчини в товаристві слухають себе, жінки оглядають себе." "Гарні жінки є переважно дуже нещасливі." "Погана подруга є цінним скарбом." "Жаль є

що був о стільки перенятий справою підкопу під рундук, що цілком забув про все друге, крім того, що могло бути в тому рундуці."

Вечеріло. Темрава — вохка, притихла, холодна — усе густішала круг нас. Хвиля шумів ніби приглушено, а дощ тарабанив об дошки рундука усе гучніш та частійш... Десять прокатав вже в каплато нічний сторож...

Є у його підлога чи нема? — тихо спитала моя помішниця. Я незрозумів про що річ й промовчав...

— Я кажу, чи є підлога в рундуці? Коли є, то ми даремно ломимо ся Вирішмо яму, а там може грубі дошки... як їх відірвеш? Краще колодку зломати... колодка поганенька...

Добрі ідеї не густо навідуєть ся до жіночих голов, — але, як бачите, вони навідуєть ся до них... Я завше шанував добрі ідеї і завше старав ся користати з них по змозі.

Знайшовши колодку, я сів у неї і вирвав разом з рихлами... Моя снівчачасниця вмиг зігнулась і гадюкою медьнула в четверкутний отвір рундука. Звідти почув ся похвальний вигук її: — Молодець!

Одна маленька хвальба жінки для мене дорожча, чим дитирамба від мужчини, хочби він був красномовний, як усі давні й новітні оратори в купі. Але я тоді був в менш чимному настрою ніж зараз, і, не звернувши уваги на комплімент моєї товаришки, коротко й похально спитав її: — Чи є щось?

Вона одномоментно почала перелічувати мені свої відкриття.

— Кім з пляшками... Мішки порожні... Парасоль... Відро залізне.

Усе се було не істинне. Я почував, що мої надії гаснуть... Але вона зненавська скрикнула радісно: — Ага! ось він...

— Хто?

— Хліб... цілий... Тільки мокрий... Тримай!

До моїх ніг викотив ся хліб, а за ним і вона, моя лицарка-товаришка. Я вже відламав кусник, запах його до рота й жував...

— Ану мені дай... Та треба й тукати звідси. Де-б нам піти? — Вона пильно поглядала ся в пітьму на всі чотири боки... Було темно, шумно...

— Ген там човен перекинута... гайда туди?

— Ходім! — І ми пішли, ламаючи на ході нашу здобич та набиваючи нею роти... Дощ змагав ся, ріка ревіла, звідкись доносив ся протяжний насльмішкуватий свист, — ніби се хтось великий, що нікого не боїть ся, обвистував усі земні порядки, і сей поганій осійний вечір і нас двох його героїв... Серце болізно нило від сього посвяту; одначе я пожаждало їв, а дівчина, що йшла з дівка від мене, теж не поступала ся мені в тім.

— Як тобі на ймення? — навіщо спитав я її.

— Наталі! — коротко відповіла вона голосно плямаючи.

Я поглянув на неї — в мене серце стисло ся від болю, я поглянув в пітьму наперед і мені уявило ся, що іронічна мацапура моєї долі всьміхаєть ся до мене загадково й змисно...

(Далі буде).

відомоном загубленої чесноти." Ним винаймеш помешканє, розвідай ся про сусідів." Розумні чоловіки є дуже рідко гарними, гарні жінки рідко розумними."

Лік на отроєне. Средством для першої помочи при случах отроєня, яке можна мати все під рукою є таке. Більшешеньку ложечку від гербати звичайної соли і половину сеї кількості гірчиці треба всипати до філіжанки літньої або й зимної води; мішанину сю треба як найшвидше проковтнути. Се ділає дуже швидко, прочищаючи жолудок. Якби в жолудку ще троха отруї остало, то треба випити білко із яйця і філіжанку чорної кави; бо се матеріялі знівочують ділає багато отрійних матерій.

Оповістки і іменованя:

"Руска Каса" в Чернівцях пригадує сям, що її бюра отворені для еторія в дні звичайні виключно від год. 9—3 а в дні святі тільки від 10—11, впрочім буде каса замкнена. — *Старшана.*

Обниженє ціни соли для худоби. Міністерство фінансів обнижило ціну соли для худоби о 1 кор. на 100 кг., а ціну каменя до лизаня при вазі 5 кг. після законної ціни соли для худоби 6 кор. на 100 кг. із додатком 2 кор. за витисканє.

Із научного кружка тов. укр. студ. "Січ". Дня 8. с. м. о годині 8½ вечером відбуде ся відчит т. Святослава Ланусти п. з. "Про верховинських опришків" (ч. I.). Вступ вільний, гості пожадані. — За заряд научного кружка: В. Домбровський, голова.

Руска бурса в Кіцмани. В місяці марті 1905 р. зложили жертви на кіцманську бурсу слідуєчі Добродійці і Добродії: Веч. отець Стефан Маланчук парох із Лукавця н. С. зібрав дня 12. марта с. р. на отвореню читальні в Берегометі — квоту 22 корон 70 сот., на котру зложили ся: о. Ст. Маланчук 2 к., п. Іллясевич управитель почти 1 к., п. Мих. Данчук надучитель 1 к., о. Урсудик із Берегомету 2 к., п. Савуляк учитель 1 к., п. Савкевич учитель 1 к., п. Янович учитель 1 к., п. Садір Годованський 1 кор., п. Гидий учитель 1 к., п. Андрей Розбічний 1 к., п. Петро Бойчук секретар громадський із Берегомету 5 к., гоєподар Гаврило Мельничук із Мігови 40 сотиків і бергометські господарі: Стефан Гавлешка 1 к., Стефан Мелонка 1 к., Михайло Гавлешка 2 к., Палій Марчук 1 к. і Василь Максимчук 30 сот. — Веч. отець протоєрей Стефан Іванович із Кіцмани 40 корон; Членські вклади зложили: п. Ілія Семака 2 к., п. Паракева Прокопович 2 к., п. Сергій Шойнарівський 2 к., отець Анольон Сімович 2 к., п. Евгений Жуковський 2 к., пан Сидір Томоруг 2 к., п. Осип Бурачинський 2 к., п. Володимир Григорович 2 к., п. Іларій Федорович 2 к., п. др. Воввідка 2 к., п. Іларій Стратичук 2 к., п. Садір Томоруг 2 к., п. Евгений Павель 2 к., п. Денис Омельський 2 к., п. Петро Войновський 4 к., п. Дамян Сімович 2 к., п. Андрей Зугаєвич 2 кор., пан Дмитро де Павель 2 к., п. Денис Евстафєвич 2 к., п. Осип Пастушанський 2 к., пан Іван Стратичук 2 к., п. Остап Попович 2 к., п. Дмитро Падюра 2 к., п. Володислав Кукелка 2 к., п. Евгений Мінтич 2 к., п. Вероніка Бульбук 4 к. і п. Стефан Костянюк 2 к.; — Добродійка Івана Архін із Каїводина жертвувала 10 хлібів і корець барабаль. — Всім жертводавцям складаємо на сім місяці, а з особіа веч. отцім Івановичеві, Маланчукові і добродійці Архін за значніші дари, як найсердечнішу подяку і щиро руке спасибі! — За виділ кіцманської бурси: Ілія Семака голова, Денис Евстафєвич каснер.

На будучий "Народний Дім" в Кіцмани жертвував п. Андрей Зибачинський надучитель в Юрківцях 7 кор. За значну до тепер зложену суму складаємо вп. добродієви сердечну подяку! — За тимчасову управу: Ілія Семака голова, Денис Евстафєвич каснер.

Із штуки і літератури.

Програма Шевченківського концерту що відбуде ся в XLIV. роковини смерті Тараса Шевченка заходом товариства "Бук. Бояна" дня 9. цвітня с. р. в великій салі музичного товариства в Чернівцях при співучасті п. Гедди Бухер і нової оркестри 41. п. п. після оста-

точної редакції буде така: 1. Вступне слово д-ра Осипа Маковоя. 2. Лисенко: Гей не дивуйтесь добрі люди — муж. хор "Бук. Бояна" в супроводі оркестри. 3. Шевченко: "До Основ'яненка". Деклямація п-и О. Журавівскої. 4. Шевченко-Лисенко: За сонцем хмаронька пливе — мішаний хор "Бук. Бояна" в супроводі фортеп'яна з сольовим квартетом п-и Г. Бухер, п-и З. Грушкєвичівної, п. Модеста Левицького і п. Ол. Садагорського. 5. Вербицкий Михайло: Симфонія G dur — виконає оркестра 41. п. п. 6. Лисенко: Народні пісні: а) Ой, щож бо то за ворон — із сольовим баритоновим о. Бучка. б) Ой поїхав мій миленький — виконає мужеский хор "Бук. Бояна" в супроводі фортеп'яна. 7. Шевченко-Лисенко: Радуй ся ниво — ораторія в 5 частях — виконає міш. хор "Бук. Бояна" в супроводі оркестри 41. п. п. Солісти: п-и Г. Бухер, п-и Ф. Пігуляківна, п. Модест Левицький і п. Евгений Федорович. Хором управління і веде фортеп'яновий аккомпанімент п. Ант. Коллер. Початок точно о год. 8-ій веч. Билетів скорше набути можна у "Рускій Касі" у п. Могильницького. Вступ (без податку): зложі по 10 кор., 5 перших радів крісел 3 кор., дальші ради 2 кор., вступ на салю 1 кор. для учеників 50 с. Звертаємо увагу нашої публіки, яка певно заповнить по береги салю музичн. товариства на величаву кантату Лисенка, що буде виконана на сім концерті.

"Діти Сонця". Підчас свого арештованя написав Максим Горький новий драматичний твір "Діти Сонця". Повстав він при незвичайно лихій стані здоров'я Горького в сірих мурах осоружної Петропавловської кріпости, де його держано за державну зраду, поповнену годловно зладженням проклямації до офіцерів по петербургській робітничій масакрі. "Діти Сонця" писав Горький на сірім "арештантським" папері, понумерованим і означеним підписом арестантів "Алексій Пшчков". Пешков, се, як звісно, дійсне імя М. Горького. Першими читачами нового твору "поета босяків" були урядники департаменту поліції і вони не найшовши в нім нічо протизаконного, видали вже його рукопис, що повинна полвитись незабаром друком в збірнику "Знаніє", у яким поміщують свої твори Горький, Андреев, Бунін, Скиталець і др. Горького арештовано отсе вже четвертий раз за політичні справи. Побут у вогкій Петропавловській кріпости, у поганім арештантським убраню, значно підкосив его здоров'я. Чахотка объявила ся в грізній формі. У него объявила ся лихорадка і плюване кровію. Оттак брутально замордовує офіціальна Росія своїх найкрасших людей, обєспуючи дощем ордерів і достатків льоальних злодіїв і мошенників. Тепер Горький у Ризі і незабаром виїде до Ялти, як лиш удасть ся добути дозвіл на переїзд на те місце.

Ruthenische Revue. Nr. 6, 2-ий мартовий випуск містить: Ein Fenster nach Europa. Von R. Sembratowycz. Das Verbot der ukrainischen Sprache in Russland. Von Georges Weil (Paris); Dr. Friedrich Herz (Wien). Zum Kampfe gegen die Mundsperrung in der Ukraine. Genauere Daten über die Anzahl der Ruthenen in Russland. Von M. R. R. Briefe aus und über Russland. Von Romanow. Die Kulturarbeit der Jesuiten in Galizien. Von einem griech. kath. Pfarrer. Die ruthenische Frage im österreichischen Reichstage 1848. Der Glückner. Eine Erzählung von Danylo Mordowzew.

Елегантська мужеська мода ставить не менше смаку супроти жіночої моди, але числять ся також з практичними вимогами. Хто хоче в обох напрямках належимо обслууженим бути, най уметь ся до магазину мод Тайтлера і Штернберга (Райок, під чорним орлом) де найновіші річі суть по уміркованих цінах.

Другі загальні збори „каси пожичкової і шадничої для громади Неполоківців стов. зареєстрованого з необмеженою порукою“, відбудуться дня 23. цвітня 1905, о 11-й годині перед полуднем, з наступним порядком: 1. сирваздане касове за рік 1904; 2. вибір нової старшини; 3. зменшене ради надзорчої на 9 членів і вибір нової ради надзорчої; 4. вибір нового касиера і назначення платні для него; 5. вільні внесення.

Михайло Луцко
голова.

КАЛЕНДАР
„Рускої Бесіди“
коштує тепер лиш 40 с.
а з пересилкою поштовою 50 с.

Одиною дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро **М. Г. Фрейдберга** в Антверпії.

Лиш ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є найдешевша! Дорога із Черновець до Канади триває 10—12 днів!

Крім нечуваної дешевини дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотівши до ліпшого майтку прийти, а се є найголовніша точка кожного подорожного! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Жадайте завчасу проспектів і поучень, і сокотить ся аби не понасти в зі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего агента найдете справедливість і челоуічество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так:

8 (5—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпін, Van Leriusstraat. Belgia.

Лінія Гамбург—Америка

Проста переправа без пересідання.

Знаєм із своєї шкорошчї поштовим і поспішним кораблем т. зв. **Doppelschrauben-Schnelldampfer**.

З Гамбургу до Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ ліній віддавають ся тим, що єуть заосмотрені в анімативний харч, чисті каюти, і пасажери їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всіх етаций Сполучених держав і до Канади

Генеральна агенція для Буковини:

заступник: Герман Мітельман,

7 (6—12)

Чернівці, ул. Ратушева 11.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські

шкоро і дешево.

КАНЦЕЛЯРИЯ
друкарні товариства „Рускої Ради“
отворена
в неділю і свята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучене акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦІЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

6 (6—10) п.

САМУЇЛ ГАБЕ

Модний Базар в Чернівцях

ул. Паньська ч. 4

напроти каварні „Habsburg“

напроти каварні „Habsburg“

22 (3—7)

Склад новостий у:

шовках, вовнах, батистах, льнянках, зефірах і левантинах, до суконь і блуз.

Найліпші фабрики товарів поштових як: полотна, шифони, шіртінги і перкалі, накривала на стіл різнобарвної величини.

Новости в хусточках до носа, постели, як також в комплектних виправах елюбних, і фірмах тканих і коронкових, сторах, диванах, стеліках і т. п.

Матерії на убори мужескі ту-краєві як і заграничні. Матерії на ковчирки, маншети, як також комплектне біле мужеске після найновішої моди.

Мужеске, дамске і діточе Етаблісема ТАЙТЛЕР і ШТЕРНБЕРГ

Чернівці, Ринок 5. (готель „під чорним Орлом“)

23 (4—24)

поручаю на весну і літо

Новости дамської конфекції і мужескої гардероби

найновішого рода

Спеціальности в уборах діточих.

Все після найновішого крою і наймоднішої англійської і французької моди.

Дешеві еталі ціни — авні на кожній штуці.

Упрашаю всіх тих Вп. панів що побрали календарі „Рускої Бесіди“ в розпродаж а до сеї пори не звернули ані гроший ані календарів, аби в можливо короткім часі зробили одно або друге.

З поважанем
Ів. Захарко.

Перні загальні збори „рускої Каси шадничої для громади Чагор стов. зареєстрованого з необмеженою порукою“ відбудуться 16. цвітня 1905. із звичайним дневним порядком. — *Николай Коблюк*, начальник, *Тамасій Поштарюк* заст. нач.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великім виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Піхлер і Сини в Грапу, П. Лядице-в Александрії. Склад різнобарвних фабрик з фільшу, льодену, боброві, чорні і у всіляких модних красках. Циліндри і класи пошадна новість.

Парасолі від сонця і дощу. Ет tout cas чисті шовкові з наймоднішими ручками. Чорні (гаранція через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на оден рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цігарниці і прочі подібні артикули після пошадної моди. Парасолки дитинячі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів і дитини.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитини до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великом виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамські сіткі, паньчохи для дитини найліпший виріб, сіткові кастантики, зарукавочки у всіх модних красках.

Конфекция. Убрана для дитини Сеуз, жакети і т. п.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів з альпаки

Товари обувні. Самостійна продаж обу- і з інших славних фабрик як Анті Чарек-весну. Черевки весняні обкладані лисером, шом і трикотавим нутром для панів дам ді-черевки домові і різні найліпшої якості до виправ гімнастичних.

Біле і краватки в правдивого англійського зефіру, в дешеві, білі пікові, гладкі, фалдовані під гарантією. Ковчирки і маншети, білі і в красках. Краватки тукраєві і англійські, кожного місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валізок, куєрів, пуделок, ташок, клупків ремінців до паковани, касет, цигарових мішочків, нецарків пледів, мішків на біло, дамських мошонок на дорожності і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, бальони, больці, шапки і т. п. до того прибори.

і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відни.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„пів року“	10	— „
„чверть року“	5	— „
„місяця“	1	70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Вибір бурмістра в Чернівцях.

Барон Кохановський зложив, як відомо, гідність бурмістра нашої столиці і вже у вівторок рада міста приступить до вибору нового голови міста. Два кандидати стоять напроць себе, один то теперішній перший заступник начальника міста, адвокат др. Едвард Райс, а другий радний барон Фелікс Фірт, провідник християнських Німців. Барона Фірта попирають християнські Німці, що тим способом хотять з одного боку задокументувати нібито німецький характер міста, а з другого боку взяти керму управи міста в свої повнісильно-німецькі руки. Коли-ж приглянути ся населенню нашого міста з боку національного, то виходить після останньої переписки з року 1900, що в Чернівцях на 65.767 мешканців є 21.587 Жидів, 13.030 Русинів, 12.854 Німців, 9.400 Волохів і 8.601 Поляків. Із сего не виходить ніяк християнсько-німецький і взагалі ніякий німецький характер міста, бо тільки враз із Жидами становлять Німці ледви більшість населення міста. Але що загал Жидів не вважає себе німецькими націоналами, то не можна ніяк говорити про німецький характер Чернівців, де не менші права належать ся Русинам і Волохам, котрих число перевищує або доходить до числа Німців, між котрими є ще й чимало змішаних Юрків. Коли-ж дивити ся на Чернівці, як на столицю руско-волоської Буковини, то вже не має й найменшої підстави говорити про німецький характер сего міста. Оттому Русини й Волохи мусять відперти з обуренем всенімецькі забаги людей, що надто в значній своїй часті є тут тільки не-прошеними гостями. До сего протесту супроти германізаторських забігів є тим більша причина тому, що й Жиди, котрі досі тягнули всенімецький віз, противні німецьким забагам, а тимто й кандидатурі всенімецького політика Фірта, проти котрого радні-Жиди ставляють кандидатуру др. Райса. Помінявши обставину, що кандидатура др. Райса, як об'єктивного і в кождім згляді бездоганного чоловіка, найсимпатичніша, то вже з національного боку Русини, а так само й Волохи мусять стати за ним, щоби дати вираз своєму протестови супроти германізаторської тенденції, яку має кандидатура німецького націонала-політика др.

Фірта. Як зачуваємо, забіги християнських Німців около волостських радних остануть безуспішні і є надія що бурмістром стане др. Райс, а навіть на его місце не увійде Німець-націонал, а Волох. Хоч Русини по Жидях найчисленніша нація в Чернівцях, і сего разу не увійдуть до президії міста, то радні-Русини, яких завдяки германізаторській політиці в раді міській справді найменше число, голосувати муть разом зі всіма ненімецькими радними.

Так то є надія, що германізаторська бута одержить у вівторок заслужену відправу і що се буде початком кінця німецького партійного пановання і в столиці краю.

Політичний перегляд.

Австрія. Пос. Еленбоген публікує в „Arb. Ztg.“ кілька фактів, які вказують на се, як страшно бажає мін. Вітек удержати ся на фотели міністеріальнім. Ого его президиальст Ферстер, котрий, мимоходом кажучи, господарує в мініст. желязниц, як баша, протегуючи своїх кривняків, та знайомих — грози кождому послоні, котрий приходить до канцелярії міністеріальної, що если він буде в повній палаті голосувати за votum недовіря для міністра Вітека, то округ его не дістане желязниць льовлянських. Сю агітацію за Вітеком Ферстер веде так завзято і нещирливо, що обурив на себе і на Вітека навіть найбільшійших послів. Щоби для Вітека скаутувати „коло польське“ спроваджено до Відня гр. Баденського, що має на коловців в тім дусі впливати.

Угорщина. Сойм прийняв мимо супротивлення гр. Тіши і цілої партії ліберальної по виводах пос. Іульнера 182 голосами проти 89. внесені Кошута на уважжє „lex Daniel“. Так само мамо протесту Тіши ухвалено в звичайнім голосуванню значною більшістю друге внесені Кошута о виборі комісії адресової. На порядку деннім завітнішого засідання сойму є вибір комісії адресової. Посол Беда Барабаш оголосив в „N. F. Presse“, що если корона в недовозі не заіменує правительства з опозиції,

то він поставить в парламенті внесені, щоби мін. скарбу перестав виплачувати рати місячні на весільні видатки, а навіть на лісту цивільну.

З'їзд монархів. В відповідь на демонстраційну подорож Вільгельма II. до Танжеру відвідав король англ. Едвард VII. президента Любета. Привітання на Pierrefitte було дуже сердечне; відпровождавши короля до Люньського двірця, Любет вернув ся, а король поїхав даліше. Сєю візитом заосини франц. англійські значно скріпили ся. Рівночасно майже візитували ся король італійський Віктор Емануїл і цесар Вільгельм II. почли на здоров'є народів німецького і італійського і вихваляючи потрійний союз держав.

Змова військова в Парижі. В помешканню урляпованого капітана Тамбурінського найдено 500 мундурів для піхоти французької. Отже „Temps“ пише, що ходить ту о поважнійшій справі, як з початку думано. Арештований Тамбурін оправдував ся, що мундурів закупив у одного гандяра старими річами для одного офіцера, котрий був відвічальний за мундурів, а котрому украдено багато мундурів, але не хотів подати назви того офіцера. Та зараз же найшла поліція у гандяра Маєра 8000 набоїв, а говорять, що вже найшла також 500 карабінів до тих набоїв. З сего виходить, що поліція відкрила змову військовою проти республіки, що мала на цілі, подібно, як змова ген. Малета 1812 р. знищити цесарство — звалити нинішню республіку при помочи військової революції. Іменно змовляючи ся мали фантастичний намір, вдерти ся до палати елїзейської, зловити Любета, ув'язнити міністрів та сенат і прокламувати королем кн. Віктора Наполеона. Цікаві дрібниці про змову оповідав депутат Рабіє в кулуарах парламенту. Він говорив, що вже 23. лютого с. р. дістав був від одного капітана з Рошефорта лист з донесенням про змову проти республіки у військових кругах, але не прив'язував до сего жадної ваги. Внесдовзі дістав другий лист від того самого капітана з вказівкою на небезпечність змови і тоді передав він ті листи презид. мін. Руверові, котрий ему оповів, що дістав від того самого капітана також лист, в котрім він вказує, що его самого ста-

рано ся втягнути до змови. Правдоподібно капітан той буде визваний до суду слідчого. Поліція тимчасом дістала вже навіть спис членів змови. Є ними переважно вислужені підполковники і воєни армії колоніальної.

Росія й Японія.

Причину мукденської катастрофи якій нарі історія не знає можна добачити із стану бувшої манджурської армії. На короткий час перед борбою писав один салдат у листі із Мукдену, який печатає тепер Рев. Росія — ось таке: „Весь город оборнено в казарми, набиті битом салдатами. Якби хто не знав, що се салдати, то міг би подумати, що се збіговище голодуючих обірванців. Лиш де-не-де зустрінеш цілу шинель, а вирочім самі лахи, брудні і вонючі. Є багато таких салдатів, на яких шинелі зовсім порозгнивали, а є і такі що зовсім не мають шинелі. Богато салдатів бродить по Мукдені шукаючи огню, щоб погріти ся, але дуже часто мимо найенергійніших шукань ніяк не можуть його найти. Більша половина салдатів, не маючи чобіт, обв'язує ноги шматками і шнурою, богащі купують хінські ходики, яких тут теж не легко докупити ся“. Даліше пише той салдат, аби йому нічого не писали, бо все пропаде „по дорозі“ і то як гроші та і річі.

Знова у вчорішнім листі пише ся про салдатів харч таке: „А їсти що нам дають? Тут, де є все для варення, одержуємо кукурудзяну муку, помішану з гарячою водою, і ми їмо те тісто і радіємо, що бодай його маємо, а то приходить ся задовольовати ся залісіними сухарями, що розширюють ріжні слабости, а передовсім дезинтерію. Тим салдатам, що пробувають на кораулах, далеко від осель приходить ся жити ще важче. Вони крім сухарів не дістають нічого. А як хоч і рідко получаются кукурудзяну муку, то не маючи вогню їдять її помішану із студеною водою.

Про боевий „завзятост“ російських салдатів писав один офіцер таке: „...Телеграфічні вісткі про добрий оган військ — чиста брехня. Не лиш того нема але

Українська вистава образів, різьб та плахт у Львові.

(Вражіння, спостереження, уваги).

(Конець).

Остають ся плахти і різьби гуцульські. Ся колекція справді незвичайно була потрібна і комітетови виставовому погратувувати можна, що заходи їх і в тім згляді до такого гарного успіху звели. Гуцульські річки, а навіть і плахти достаточо, здасть ся, знані читачам „Буковини“. Зазначу, що виставлені були побіч плахт українських гуцульські вироби всіх трох Шкрябляків, Мегеденюка, Тарантюка, Якимбюка і інших. Всюди видно правдиво гарне розумінє гармонії красок, орнаменту та надлюдську терпеливість в виконанню. Душа радувала ся, що се річи наших звичайних мужиків. Яка шкода, що так мало оцікують ся тими людьми і їх штукою! Колись порозуміє се і наш широкий загал, — та хто знає — чи не в однім случаю не запізно... Поляки

мають Закопане і працюють над витворенєм польського, народного стилю, присвячують сему багато труда, провадять спеціальні видавництва в тім напрямі, студіюють, комбінують, а паша о много красна і богата гуцульська орнаментика даром викидає людей, які-б вивели її з Яворова і Річки в широкій світ. Нам все це імпонує віденська, барокова тандита.

Се бесіда о тім, що на виставі було. А тепер перейду до сего, чого там не було. І так даром розглядав ся я пр. за малюнками земляка нашого д. Івасюка. А шкода. Чи у д. Івасюка не було підсю пору ніяких готових річий? Не можу так думати. Отже чим виправдати абстиненцію? Най мені вільно буде висказати в тім місці мій особистий жалє на адресу шановного маляра. Я певний, що не лише я бажав побачити його твори. Знаю, що таких людей було більше. Побіч нього не було на виставі львівській річий Новаківських, Українців, знаного мені з не-

давньої вистави образів в Кракові, не було малюнків Мауберга, Куріляка і інших. Новаківський впевняв мене, що нічо про виставу не чув ані не знав. Довідав ся о всім з рецензій в польських часописах. Сидить саме тепер на селі коло Кракова. Треба догадувати ся, що при найближній нагоді всі они зійдуть ся разом, а тоді і загальний образ вистави буде, коли не ще більш цінний та інтересний, то на всякий спосіб повніший.

III.

Починаєть ся отся стаття загальними увагами, най же вони її і замикать.

Так отже, як бачимо, діждала ся суспільність наша малярської своєї вистави, всі признають, що була се несподіванка незвичайна, інтересна, поважна. Догадувати-б ся отже треба, що ся суспільність, передовсім її дивенікарство, зацікавила ся, як слід, таким небувалим фактом, висказала при тій нагоді всю свою радість і вдоволенє, роз-

ширила сю вістку у найдаліші та найтемніші кути, обговорила та розібрала що найдокладніше цілу справу, — словом треба-б думати, що перша така серйозна наша вистава артистична стала квестією дня, що нема у нас ні одної шануючої себе часописи української, яка-б не подала про виставу цілого циклю що найкрасніших оглядів та звітів.

На жалє так не є. Навіть найповажніші дивенікарі наші, навіть ті, що виходять у Львові, отже там, де більш, як місяць вистава була отворена, — навіть вони ні словечком не обізвали ся... Квестія стає тим більш непонятна, що про виставу тоту помістили в своїм часі просторі справоздання майже всі часописи та журнали польські! А нам так імпонує предсеї загранична, чи загалом чужа реклама... „Нехай Німець скаже“ — а ми уже відтак! Та тепер і того „відтак“ не було!

Що се нечуване віде варварство не треба вважати образцем

НОВИНКИ.

Чернівці, 8. квітня 1905.

Справа румунської гімназії в Кімполонгу. На інтерпеляцію поставлену консервативними румунськими послами в парламенті дня 3. марта с. р., щоб основано з р. шк. 1905/6 румунську гімназію в Кімполонгу, відповів дня 4. квітня мін. просвіти Гартель так: На полі середнього шкільництва на Буковині вимагає полагоди передовсім справа третьої гімназії в Чернівцях. Тут розходяться о те, щоб заведемо філіалі І. гімн. в Чернівцях, яке складає ся із пригатованою класою і чотирьох дальших класів німецьких і німцею-румунських зорганізувати, як самостійну висшу гімназію. З огляду на великі кошти сеї акції, як також інших заряджень на полі шкільництва, яких годі відкладати поза роки 1905 і 1906 зможе прийти справа основана кімпольонгської гімназії на порядок денний із огляду на стан державних фінансів доперва в пізнійший час.

О. совітника Галіна повитали з іменоманом всі Черновецькі рускі товариства, на що одержали таку телеграму: „Сердечний поклін з подякою високоповажаним товариствам Народний Дім, Руска Бесіда, Руска Школа, Руска Рада, Руска Каса, Православна Шляхта, Українські Дівчата, Шкільна Поміч, Міщанська Читальня, Союз, Боян, Сокол, Січ за щирий привіт з нагоди мого іменования. Галіна.“

Краєва рада шкільна на засіданні з дня 31. марта с. р. ухвалила що, розширити школу в Черепківцях на 3 класи, а знести тамешню філіалку і перенести надучителя в Замістю Ілю Міронка в сталій стан сучаснику.

През. мін. бар. Гавч занедужав на рожу в тварі.

Убийство в поединку. В ліску під Берліном відбув ся недавно поединок на пістолети між 24-літнім інженером Францом Кобилінським з Варшави, а 25-літнім німецьким козлом з Афріки, Ціліцом, що пробував у Берліні, як посол німецьких колоністів в Афріці в справі добути в правительстві відшкодовання за ферми, понищені Герерами. Оба зустріли ся случайно в одній реставрації, куди Кобилінський зайшов у жіночій товаристві. Сму здавало ся, що Ціліц його іронічно „віксе“. В коритарі зажадав Кобилінський „пояснення“, під час чого прийшло до суперечки, у якій ударив Ціліц в твар. Прийшло до поединку, який відбув ся на пістолети. При першій виміні кулі унав Ціліц труном. Кобилінського арештовано.

Рабунок. Вночі із 29. на 30. марта невисліджені досі злочинці напали на хату Домініка Сави Васелевого в Дол. Пертептах, що находив ся тоді в комнаті сам. По виломаню дверей кинули ся розбишаки на Саву, замотали його голову петеком і кинули ним до землі, добре побивши. Після того взяли ся до очищування Савиною майна. Забрали 7 рушників, 2 хустки, 6 зовів золотна вартости 71 кор. 65 сот. і втекли. Як бачимо обловили ся зовсім не обильно.

Удушені димом. Дня 5. квітня б. р. около 11-ої години рано став ся в Приличу такий нещасний випадок: Жена тутешнього зарібника Петра Безбородки понесла ему до скарбу обід, а трое дітей замкнула в хаті. Діти грали ся сіринками і запалили в хаті соломю. Вона набрала так багато диму в хаті, що ті нещасні діти подушили ся. На місце нещастя прийшла судово лікарська комісія із Заставної.

Землетрясене в Індиях. В Дарм-зали лучило ся таке сильне землетрясене, що дільниця заселена тубільцями майже пропала з лиця землі. Усі мешканці погинули під завалищами мурів. Більша частина домів європейської дільниці також порозпадала ся. Спустошене нечуване. Хто остав в живих, снить під голим небом на недалечких збічах гір.

Поліція а горожани в Росії. Горожанин Медведіков в Петербурзі переходив із знакомим своїм через Невський проспект вночі. Тут побачив він, як поліцейський був ізвозчиком. На увагу Медведікова, що поліцействови не вільно бити, відповів той, що нехай его скар-

жить до циркулу. Медведіков з товаришом пішов справді до циркулу, але як лише ввійшов на подвірє, поліцейський прибіг за ним ще з двома сторожами і так оббив обох, що ледви їх відратував урядник поліцейський. Побиті внесли скаргу до прокуратури, але чи то їм що може, треба сумнівати ся.

Корупція чиновників російських. Російське правительство замовило було недавно в фабриці машин в Вотиніолах (париске передмісті) 114 алокомотив. За посередництво в тім інтересі фабрика заплатила чиновникови російському 63.156 франків. Та відтак фабрика мусіла поробити пра тх машинах певні зміни, за що ей осібно платити ся. Отже президент ради надзорчої тої фабрики ніше до того посередника лист і кінчить словами: „Наш заступник подасть Вам висоту надлати за конечні напрази, а що Ви більше виторгуете в міністерстві, буде Ваше.“ Отже при так малім відносно інтересі посередник „заробляє“ такі гроші, а щож доперва сказати про посередників при закупці кораблів німецьких на вартість кілька мільонів!

Як повстають антижидівські розрухи? Часопись „Nowiny stanisl.“ доносить про слідуєчий факт: Сзуті Міськевич на казаню дня 25. марта в Станіславові сказав, що в „Пурім“ один жид перебрав ся за священника і ніс хрест, щоб висвітлює релігію християнську. Радний пін Ейзельт заінтерпелював бурмістра, чи факт той є правдивий. Тоді бурмістр на підставі актів дав слідуєче висноєне: Сзуті Міськевич, говорячи се, опирав ся на інформації пона Ногі; пін Ногі чув від ученика VI. класи реальної школи Чаплінського, що на ул. Пелеша мав видіти жиди перебраного за пона з хрестом в дорожці, а з ним другого жиди перебраного за папаяра і жінку, правдоподібно перебрану жидівку. Чаплінський покликаний на поліцію відкликав ся на свідомство п. Лозового, урядника податкового. Сей зізнав, що справді видів пона з хрестом, папаяра та жінку, але се був справді пін католицкий Ідучий до хорого, а не жид. В уряді парохіальнім стверджено, що тоді власне їхав ул. Пелеша пін Місь з папаяром і жінкою, що его покликано, до хорого. В виду сего прононував бурмістр цілу справу віддати старостови, але на висноєне дра Борала віддано ей судови для покарання винувників о розсіванє непокоячих поголосок.

Пенсії ген. Куропаткіна і Алексеева. Куропаткін і Алексеев все ще побирають свої давні платні; Куропаткін як головнокомандуючий, а адм. Алексеев як віцекороль Куропаткін побирає ще крім платні 1 міль. корон додатку, а Алексеев 700 тисяч корон річного додатку. Се діє ся в той сам час, як з мужиків стягають послідне на війну, як діти й жінки саадатські примірають з голоду.

Оповідки і іменованя:

Популярно наукові виклади в Чернівцях. Заходом „Міщанської Читальні“ і тов. укр. студентів „Січ“ відбуде ся в неділю дня 9. квітня о год. 3-ій по пол. в сали „Нар. Дому“ виклад д. Володимара Домбровського „Про відродженє українського письменства“. — Перед викладом виконає кілька продунцій „Міщанський Хор“ під управою п. М. Гундича. — Вступ вільний. О найцінніший участь просять: Йосиф Мицук, голова „Міщанської Читальні“, Ярослав Веселовський, голова „Січ“.

Із тов. „Кружок укр. дівчат“ в Чернівцях. На надзвичайних загальних зборах товариства, що відбули ся дня 2. квітня 1905 вибрано ось який виділ: Стефанія Федоровичівна, голова; Олена Шкурганівна, заст. голови; Кароліна Суханосівна, писарка; Анна Варницька, бібліотекарка; Ольга Шкурганівна, касирка; Николай Костецка, господарня. Заступницями виділових вибрано: Е. Маличку, Ольгу Журавівку, Ангелю Бабюк, а до контрольної комісії вибрано: Йоєву Маєрівну, Ольгу Поповичівну і Леонидию Веселю. — За виділ: Стефанія Федоровичівна, голова. Кароліна Суханосівна, писарка.

Надзвичайні збори тов. „Січ“ в Старій Жучці відбудуть ся в неділю

дня 9. с. м. в годині 2-ій по полудні з таким денним порядком: 1. Вибір коштового. 2. Вибір І. і ІІІ. читаря. 3. Вільні внесеня. — *Захарій Вільняський, осавул.*

Із штуки і літератури.

„Руский Селянський Театр“. Перше представленє сеї нової інституції відбуло ся дня 4. с. м. у великій сали музичного товариства. Інаугураційну промову виголосив пан Ярослав Веселовський. Майже в пів годинний бесіді розповів він значіне такої інституції, представив докладно вагу української театральної штуки, то вказав на роль, яку відіграє така інституція в нац. освідженню нашого народу. Наше відродженє — говориць бесідник — вже не процесом, а довершеним фактом. Телер виступаємо на арену публичного життя, як нація, що в царні духової творчости стає в ряди враз з иншими цивілізованими народами. На се вказує розвиток нашої науки, літератури і штуки, якою, як се доказала прим. вистава укр. штуки у Львові, не можемо зазвистидати ся перед цивілізованою Європою. Відтак перейшов бесідник до історії повстаня театру в Галичині і на Україні. В границях рос. України в послідних роках був театр майже одним обивом нашого народного життя. І там підняла ся укр. штука до найбільшого зеніту артізму. Правда, деякі люди робили із дому штуки „дім гінеотирства“ і під тим впливом повставали і різні безварті драматичні твори, але там повстала і слава „трійця“ українських артистів. І коли Галичани витали вперве свій сталій театр вже в р. 1848, а рос. Українці р. 1860 то ми витавмо его в Чернівцях аж нині. Правда, ми не можемо на разі і багато сподівати ся від гуртку сих людей, сеж прецінь люди денної праці, що можуть лише в вільних хвилях посвятити ся сему ділу, але всеж є надія, що коли вже раз ступлено на дорогу, то нею і дійде ся до цілі. Руский Сел. Театр понесе в найдальші кути нашої країни замишуванє до рідного слова, до штуки взагалі і відіграє також важну роль в нашім народнім відродженю! Ходить лиш, щоб публіка так щиро повитала сю інституцію, як щиро занили ся нею її організатори. Довгі оплески і дощ цвітів, які поспішали ся на бесідника, були надгородою за його промову. *Ів. Д.*

Перший виступ „Р. С. Театру“ зробив — скажім отверто — дуже добре вражінє головно тому, що всі граючі витвердили добре свої ролі і завдали собі дійсно праці, щоб відіграти як найсолідійше доволі деревляний твір Боратовського „Не судилось“ (чи там „Як долі не має то й щастє минає“). Тема сего народного образу, се трагізм, який виходить із того, що батько (п. Сидор) жепить ся із судженою (п. Березовська) свого сина (п. Федик), який мав згинуту у війні з Турками. На ділі-ж аист про се підробив вічно залицяючий ся Хвершак (п. Созанський), якому пособляє Лемішка (п. Ів. Захарко). Одначе сама будова штуки й переведенє акції з поприлатуванєм аксесорій храмає на всі чотири ноги, але артисти бороли ся успішно із недотепністю автора. Своїй задачі — поза дрібними помилками — відповіли всі аж до дрібної ролі воєнного слуги (п. Уманський), одначе слід замітити, що наперед вибили ся п. Захарко і п. Кордасевичева в ролі Любичиної матери. Дуже гарне вражінє робила й п. Березовська, яка має всі сценічні вимоги. Із повним признанєм треба висловити ся про пп. Созанського і Сидора. Пан Федик, який буде незвичайно добрим в ролях героїчних або комічних не міг деколи пристати до ролі ліричного аманта. На будуче бажаєм лиш щоб Р. С. Т. подбав про точну обстанову на сцені та відповідний репертуар для сезону, а може бути певний заслуженого поведженя. Тепер ще слово про нашу публіку. Правда до того, щоб інаугураційне представленє повлічило ся дефіцитом, що не дійшло, одначе... одначе до сего не багато бракувало. Вийшло на жаль на таке, що лекше булоб перечислити, хто із черновецької інтелігенції був, чим кого не було. Се сумний обав, який годі промовчати. Маємо повну надію, що щось подібного Рускому Селянськ. Театрови більше не звучить ся. *О. Сатур.*

нема навіть розуки! Туша апатія до всего, бездушна здача на волю судьби — отсе пануючий настрій. У всіх неохитне переконане, що всіх переберуть. Наших офіцерів в пору горячих рукопашних боїв не знайдеши із свічкою навіть в день. Японці в своїх подвигах доходить до віртуозности. Офіцери їх при стрічи в близьких віддаленях командують на два фронти своїми і рос. саадатами, манячи їх за собою російською комендою і заводять їх в таке положене, в якім вони гинуть від японських куль, як мухи. Такі речі удають ся їм тим легше, що багато японських офіцерів знає добре російську мову і військову коменду... Як лиш розпочне ся бій, то нема ні одного генерала. А скінчив ся то повно усяди, жартують і посміхаються ся з саадатів і глумлять з Японців. Добре, що забрали Штабельберга. За него діялись нестерпимі річи. Передаю про него одну обурюючу подію. Він якось то, почувши, що його позвиці розпочали артилерійну борбу дав приказ, щоб не сміли без него розпочинати стріляти. В той час перед його позиціями переходили Японці цілими кольонами. Віжуть до него по дозвілі стріляти, та заки він його дав, із колонь противників не стало й сліду. Я мушу признати ся, що наші офіцери, передовсім російські, далеко не на своїм місці. Про кавказких офіцерів сего сказати не можна, бо они хоробростію виділяються ся із всіх нас. Російські офіцери кидають ся перші на втікача, а за ними саадати... Всі ближні шпиталі повні офіцерів, що прикидають ся недужими. Тепер установлено окрему комісію, що їздить по шпиталях та виганяє офіцерів, що удають недужих. Генерали що до хоробрости не далеко від чисторосійських офіцерів. Між нами куреє така анекдота: Куропаткін балакає з Курокім і Курокі обідав йому уступити із під Мукдену, як Куропаткін найде в цілій своїй армії і прийде йому п'ять розумних генералів“.

А тепер ще вишлюк із листу одного офіцера про здоровельний стан манджурскої армії. Поперед всего кидає ся в очи ціле місто шпиталів. Всі будівлі хоч трохи пригожі до чого обернено на шпиталі, а тепер будуть шпиталі ще на 60 тис. хорих. „В теперішній час тут недужих до 40 тисяч, а з того 2 тисяч на тиф. Смертність дуже значна. Одні цвинтар вже пероповнений, визначили вже другий. Якуж має саадатів виносити туди кожної днини! В шпиталях обходять ся гаразд, тільки лікарям страшно працювати. Нема навіть найбільш необхідних медикаментів. Сестри милосердя — годі се сказати про всіх — але багато їх є на висоті своєї задачі, і таких то дуже треба. Про всіх сего ми не можемо сказати, бо багато з них поводило ся так, що Куропаткін мусів соцію їх відослати з поворотом до Росії.“

загального заінтересованя, чи там загальної обоятності, — се річ певна. В сім разі провинило ся само дивенікарство.

Промавляє за тим хотяби й се, що дуже багато образів в короткім часі розкуплено. Правда, завдячити се треба деяким одиницям (Митрополит Шентицький, проф. Грушевський), але і сего у нас досі не бувало. Яке велике значіне має матеріяльне поведженє вистави для дальших успіхів артистичних, про се, думаю, не треба говорити.

А в кінці ще одно. Чи не добре було би вистарати ся о солідні репродукції деяких образів з вистави в формі переписних листків? Крайна пора зірвати нам з всякими ідейотичними карикатурами, хоч би се мали бути й „фантазії“ на патріотичні теми!

Сим кінчу і думаю, що в будучности буде в „Буковині“ писати про наші вистави малярські людина більш компетентна від нинішнього підписаного.

Краків, 26. ІІІ. 1905.

Остап Луцький.

Видає товариство „Руска Рада“, в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Іван Захарко

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застереженк. — Рекламації неопе-
чатані відлі від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і надяжитість за інсерації
платні в Чернівцях.

Про так зване „українофільство“.

У 84. ч. Київск-их „Отклик“—ів помістив київський учений і поет Іван Стещенко статю, яку вважа-
ем за відповідне передати ось тут
в переводі і для наших читачів:
„В звісній постанові комі-
тету міністрів в справі українсько-
го слова признано уявляючими за-
ходи обмежуючі його, а викликані
думкою про сепаратистичні тенден-
ції „Українофільства“. Через те
зроблено почин для здійснення одної
із головних задач українського ру-
ху іменню для свобідного розвитку
рідного письменства.

Разом із сим остали — розу-
мієть ся — невиконані другі, не
менш важні задачі сього руху, а
також не вияснено і самого поня-
тя „українофільства“, на скільки
можна про те що-небудь думати
на основі тої постанови. Після неї
виходило-б, що суть українофіль-
ства, се стремління до літературного,
а може й політичного відділення
України від Росії, та що воно є
явищем наносним. Чи ж воно справ-
ді так?

На скільки ми се знаємо, то
таке поняття „українофільства“
являєть ся радше патхенем звіс-
ного роду преси, яка веде свій по-
чаток ще із часів Каткова, але із
дійсним станом річий значно роз-
ходить ся. Що-ж се таке „україно-
фільство“?

Після етимології слова — укра-
їнофілом є чоловік, що любить Укра-
їну. Як ми назовем так людину
українського походження, то розумі-
ємо під тим, що зовсім понятне,
щось більше, як звичайну любов
чоловіка до рідного краю. Поляка,
що любить свій край не станемо
називати польонофілом і так даль-
ше. Під назвою „українофіль“ без-
сумнівно розумієть ся окрема, сві-
дома, так сказатиб умотивована лю-
бов до України. На віщо-ж ужи-
вати в такому случаю так таємни-
чого слова, як українофільство, коли
у нас є назва патріот, яка зовсім
точно означає синів рідного краю,
що люблять його свідомою любовю?
Український патріот, се означене —
коли його приложити до Україн-
ців — зовсім ясне, навпаки-ж зо-
всім непонятну і тільки запутуючу
справу, назву „українофіль“ треба
зовсім відкинути.

Отже „українофільство“ — се
рух між українськими патріотами.
Чи-ж питане стане яснійшим через
те, що станемо термін дефініювати
із більшою точністю і уживати
його? Ані на одробину!

І глибоко помиляє ся той, хто,
вимовляючи слово „українофіль“, ду-
має що що-небудь розуміє, або гово-
рить про річ для кого-небудь зро-
зумілу. Поняте „українофільства“,
а також „українського патріотиз-
му“, обнимає все, а в той сам час

і нічо, се й становить його основ-
ну питомість.

Чи ж із того факту, що хто-не-
будь любить свою вітчизну, виявляє
ся що-небудь про внутрішній зміст
предмету сеї любови? Та-ж се річ
очевидна, що люблячий суб'єкт мо-
же бути після свого внутрішнього
змісту всім, а рівночасно й нічим.
Консеквентно йдучи треба би при
уживанню слова „українофіль“ або
„український патріот“ робити ана-
лізу внутрішньої суті особи або
групи осіб, які розпоряджають озна-
ченим свійством „українофільства“
і тільки тоді можна би висловлю-
вати ся із приводу суті сего змісту.
І коли ми приложимо подібне, впро-
чим єдине приймане до поняття „укра-
їнофільства“, то в ту мить побачи-
мо, що нам приходить ся говорити
про все відразу або, навпаки, про
нічо абсолютно.

Поява „українофільства“, чи там
українського патріотизму не нова,
новою, недавною вона й бути не
може, коли сам нарід існує вже
через не малу кількість століть.
А одначе, хоч суть його остає од-
наковою так тепер, як перед кіль-
кома століттями, то ми не будемо
розбирати головних признак його
за весь час естования українського
народа. Коли суть його однакова і
в 17. і 18. століттю, то під зглядом
методичним буде квестією зовсім
обоятною, чи ми станемо говорити
про українських патріотів пізній-
ших, чи давнійших! Навпаки, се
буде навіть відповіднійше говорити
про український патріотизм в 19
століттю, бо саме у відношенню до
сеї доби піднесено сумнів, чи такий
патріотизм є вмістний? Виясняючи
отже суть стремління українських
патріотів в 19. століттю, ми рішимо
рівночасно також питане, чи тої
патріотизм має право на естование?
Переглядаючи спис діячів-патріотів
України в 19. ст., починаючи від
І. П. Котляревського, треба призна-
ти, що всі вони, будучи патріотами
різнили ся одначе що до своїх
внутрішніх стремлінь — соціально-
політичних, економічних, культурно-
просвітних і т. п. Так стоїть спра-
ва й тепер: українські патріоти
різняють ся своїми поглядами і ста-
новлять осередок зовсім не одно-
цільний.

Соціально-економічні питання —
се як-раз сфера, у якій найрізкій-
ше проявляє ся різниця „україно-
філів“: там є і капіталісти і спе-
ціальні аграрії і народники і марк-
систі і заступники всіх інших від-
мін економічних теорій. То-ж не
яло ся в сій області підчеркати
особливості „українофільства“ і не
тут треба шукати почви для супе-
речки із ним. Се-ж очевидно, що
прм. Українців-марксистів треба
утотожнювати із представниками
аналогічного напрямку в сфері су-
спільної економії у Росіян, Поля-
ків і т. д. і на всякий случай не-

розуміє змислу такого стремління
між Українцями хіба не повинно
мати місця.

(Конець буде).

Справоздане пос. Єротея Пігуляка в Кіцмані.

Дня 2. цвітня с. р. адавав посол
Єротея Пігуляк у громадскім домі в Кіц-
мані справозданє із своєї діяльності у
краєвій соймі. Для вислухання сего спра-
возданія зійшла ся вся руска інтеліген-
ція міста Кіцманя і яких 400 кіцмань-
ских селян. Хоя се справозданє було
призначене виключно для Кіцманя, то
щира праця дорогого нашого посла, за-
интересувала і сусідні села, так що та-
кож і з них поприбували селяни й уч-
театі найбільше з Кіцводина. Годить ся
віднести і се, що на справозданє прий-
шло також велике число Жидів.

Незабаром після 2-ої години по пол-
но щирим привітанням послом присутних
передано провід зборів совітникови Се-
макови, який покланяв на секретаря п.
В. Григоровича надуч. з Кіцводина. По
сім уділив провідник зборів слово пос.
Єр. Пігулякови, котрий говорив через 2
години менше більше ось так: Своє
справозданє розпочав від зазначення, що
сойм є вже 40 років, але нарід довгий
не інтересував ся ним і навіть не
знав, на що є той сойм. Дальше порів-
нював сойм з громадскою радою, наво-
дячи, що в руках послів лежить вся сила,
або подішити або погіршити жите ці-
лого народу в краю. По сім дотеперіш-
ний несправедливий склад сойму, у яком
150 дідачів в краю заступає аж 10, а
730 тисяч народу лише 12 послів, а на-
рід до сего злиха в своїй темноті і за-
дорадою дідачівних посівних поступав
так, що вибирав вераз до 10 дідачівних
заступників ще 12 дідачів, як своїх за-
ступників, а з сеї то причини виходили
всі закони лиш на користь дідачів, а
не народу. На се ось такий примір: Тих
12 дідачів, ніби то заступників громад,
робили свого часу угоду з 10 мильними
дідачами, яко заступниками дідачів, за
силачуване дідачам права пропінанційного,
котре собі дідачі і так безправно набули,
і повели справу на велику некористь
народу так, що край мусівь силачувати
дідачам за якоесь видуване право пропін-
анційне 16 мільонів.

Бесідачик говорить дальше, що его
першого вибрано до сойму, яко недідача
року 1890. Отже перед 15 роками і за-
чав він зразу лагідно упоминати ся за
кривдами народу, а як то не помагало,
то й острійше. Зрозуміла річ, що хісна
з сеї роботи не було, бо одному записи
йтак дати собі раду із 30 готвами. Піз-
нійше увійшли до сойму і другі щирі
посли народу, вперед рускі, а за ними
волоскі і німецкі, і через злучене сих
всіх послів в „Вільнодумний Союз“ для
виборення загального добра недідачів але
народу без ріжниць довело ся послі своєю
щирою і неустанною працею для загаль-
ного добра краю до того, що більшість
дідачівська, не могучи враз у-раз слухати
виявлювану кривду народу, втекли із
сойму перед меньшістю згаданого со-
юзу, і слідували нові пам'ятні ви-
бори дня 22. липня 1904 року, до
чого причиняла ся найбільше про-
світля темного люду переведена народ-
ними школами. При послідних виборах
вибрали громади остаточно (по поновім
виборі в Сучаві) усіх своїх 12 правди-
вих заступників. До сих прилучили ся
при нарадах у соймі також 7 заступни-
ків міст і торговельної палати, і таким
чином лежить тепер керма краю не в
дідачівських руках, а в руках вірних при-

театів народу, і тому є надія на осво-
божене населення Буковини із арма діда-
чівського, в котрім оно стогне вже через
40 років. Тут наводить посол з притис-
ком, що і настала вже зміна і то велика,
бо в послідній сесії скасовано неспра-
ведливі панські закони і уложено між
іншими 22 важнійших законів. В краю
настане по санкції сих законів великий
переворот, переверне ся в краю
все не горі погами але горі
головою, а нарід, котрий проливав за
сю землю свою крові всяких ворогів,
відживе свобіднійше і не буде потребу-
вати їти з рідного краю в світ за море.

Дальше зупинив ся посол при важ-
нійших законах, недавно порішених.

Найперше розповів він про закон
пропінанційний і сказав, що при злій до-
теперішній господарії з пропінанційним
було з них 1½ мільона річного доходу.
Край перебере тепер пропінанції в свої
руки і буде так господарувати, що дасть
1½ мільона на сплачене довгу, а 1 мільон
лишить на обхід для краю, через що не
треба буде підвишувати додатків до по-
датку, але еще навіть в повна надія на
знижене тих додатків. Край буде винай-
мати пропінанції лиш тим, хто сам буде
заниматися сею розпродажею панитків, че-
рез що зникнуть також барисівники-ді-
дачі, бо от приміром у Лужанах мусів
дати пропінатор такому барисівникови
поверх 4000 відстунного. Пропінатор не
буде вже потребувати зароблати і на
барисівників, і тому зможуть бути на-
жати аніж і дешелші.

Дальше пояснив посол закон про до-
роги і рогатні і дозавав, що послідні
через їх кривдне запроваджене то справ-
дішні шибениці по дорогах. Новий закон
зносить дотеперішні повітові дорогові
комітети, котрі були без жадного над-
зору, а запровадить краєвий комітет до-
роговий. Так само будуть усунені й ро-
гатні, а удержавя доріг розложити ся на
податок від корони: Утримане одного
краєвого комітету буде коштувати менше
ніж багатьох повітових, а рогатні бу-
дуть ті оплачувати, котрі легше живуть,
значить, котрі платять більші податки,
через що знов настане полекна для під-
упалого народу Буковини.

За сим слідувало обяснене закону
про обшари двірські. Їх скасує ся, а ді-
дачі не будуть вже вільні від оплати
додатків громадских, але будуть платити,
як перший лінійний господар, а щоби гро-
мади не потребували занимати ся поряд-
ками на їх добрах дістануть дідачі 40%
від громад назад.

Рівночасно з сим законом мусів
сойм уложити закон громадский, щоби
була лішня господарка по громадах з
майном громадским. До виборів будуть
розділені громади на 3 класи, але не пі-
сли маєтку, як до тепер, але після го-
лов, через що стануть всі 3 класи рівні.
Рішення Ради громадскої мусить вперед
одержувати потвердження краєвого Ви-
длу, а крім сего будуть ще для неспо-
діваної ревізії рахунків громадских
установлені 2 інспектори громадскі.

При обясненю закона банкового на-
вів п. пос., що по скасованю панщини
перебрав нарід чисту землю, а тепер
тяжить на ній крім незаінтабульованих
довгів в книгах ґрунтових 40 мільонів,
до сего головному тому, що земля приносить
лише 5 проц. чистого зиску, а за по-
житки треба було платити 10 проц. і
більше. Щоби отже освободити нарід
з лихварских рук заведе ся від 1. лип-
ня с. р. краєвий банк з можливо деш-
вим процентом, а той буде спомогати
людий через райоайзонські каси. Треба
отже завчасу закладати такі каси, де їх
до тепер ще нема.

В кінці згадав п. пос. що і про
справедливіший закон за презенту
святицьників, щоби при обсаджуваню на-
рохій мали слово і громади. Війши про-

сив посол, щоби присутні так Руєни, як і Жиди висказали свій осуд що до его поступованя в соймі.

За кожним з наведених законів діставав бесідник гучні оплески і одноступні одобрєня его поступованя, а описля прийнято на внесенє п. Ростоцького із Кіцманя одноступно отсю резолюцію від руского народу: „Зібрані тут виборці міста Кіцманя висказують своему дорожньому послові, п. Єрот. Пігуляков, щирю подяку за его неуготому працю коло піднесеня руского народу на Буковині взагалі, а міста Кіцманя з особіа і ухваляють ему повне признанє за его посольську діяльність. Далше висказують ему своє повне довіре, а солідаризуючи ся з его дотеперішню політику просять его і далше так, як до тепер заступати інтереси руского народу і визволити руский народ цілковито від дідичівської дотеперішньої неволі“. Іменем Жидів прилучив ся до сїєї резолюції п. Вольф Текелблат, заявляючи отверто, що п. пос. робив у соймі найменше 10 разів більше, як тут говорив.

Подякувавши за висказанє ему довіре, згадав ще пос. Єрот. Пігуляк, що він займав ся ще особіа справою гімназії у Кіцмані і заявив, що п. президент відноситься ся прихильно сїї справі і є за тим, щоби релігійний фонд збудував дім для гімназії, а громада аби дала лише отриманє. При сїй нагоді передала Рада громадська під проводом п. Бажапа п. пос. дотичну петицію, висказуючи ему рівночасно, яко почетному горожанинові міста Кіцманя, найсердечніші бажаня, на що відповів п. посол довгою промовою.

Крім сего оголошував ся до слова п. Петро Словський з Кіцманя, щоби при чинєню шанців при повітових дорогах не кидано рінь і глину людям на ниві, і дістав від п. посла відповідь, що вже при недалеїм заведеню краєвого комітету дорожнього буде се полагодженє.

Пан Ілаш Руєнак з Кіцманя просив, щоби зробити раз кінєць тїй обставині у Кіцмані, що кілька бунтівників не дає перейти порядним людям дороги. П. пос. відповів, що є вже надія на ліпший порядок, бо чув се передом і говорив вже в сїї справі з п. управителем староства і з п. начальником міста. Рівночасно промовив п. посол всім до серця, щоби між собою проживали мирно.

Далше говорив п. Теод. Головачук із Кіцманя, що місто тратить деякі границі з релігійним фондом і дістав відповідь, щоби не заспати сїю справу, як будуть небагом закладати нові книги ґрунтові.

Той сам селянин упоминав ся та кож, щоби релігійний фонд платив громадські додатки і получив відповідь, що сойм ухвалив вже дотичний закон.

При кінці упоминав ся п. Теод. Георгійко з Лашківки, щоби релігійний фонд винаймав поле поодиноким газдам, а п. пос. вияснив, що се буде аж тогди можливо, як ввійде в жите краєвий банок. З него зможуть дістати райфайзенські каси більшу суму грошей,

будуть ліцувати тогди поле релігійного фонду і роздавати то поле поміж люди.

За сїм подякував п. пос. еще раз щиро за численну участь і розпороцє ся з своїми виборцями, а они розійшли ся з поважно надїєю на ліпше добро на своїй рідній землі.

Писар.

Наслідки невідвчальної господарки.

По уступленю міністра фінансів Бем-Баверка подавано ріжні причини его поступку, та найзагальнішою була оцінка, що Бем-Баверк, який вважав за відповідне при своїй господарії оглядати ся не тільки на жаданя міністерства війни, але також на фінансову спроможність скарбу та податників, уступив для того, щоби зробити місце иньшому міністрови, більше бюрократичному, у котрого би жаданя міністерства війни були найважнішою політичною конєчною, якій треба підпорядкувати всі инші вимоги так держави, як і загалу горожан. Що єя оцінка була правдива, доказує дотеперішня господарка наслідника Бем-Баверка, котра показала ся в повній сьвітлі підчас переговорів корони з угорською опозицією. Се відома річ, що минулого року делегації спільні ухвалили 450,000.000 кор. згядно 390,000.000 к. на кораблі та арматі. Але сїї гроші повинні були після законів конституції австрійської насамперед бути ухвалені австрійським парламентом та угорським соймом, чи радше парламенти мали ухвалити, відки ті гроші мають ся взяти, чи з пожички, чи з засобів скарбу, а доперва тоді могли бути ратами зі скарбу виплачені і зжитковані. А тимчасом міністер війни, не числячи ся з тим, що австрійський парламент ще сих кредитів не ухвалив, та що сойм угорський ухвалив лише 53,000.000 доси, для него найважніше се, що круги військової жаданої грошей і він мимо найвиразніших постанов законних видає гроші на цілі военні без затвердження парламентів, так що коли треба було на жаданє опозиції угорські ухвалу сих кредитів відволічи на 2 роки — показало ся, що з 450,000.000 є не виданих лише 80,000.000 кор. а 370,000.000 кор. або вже видані, або загвож-

жені обовязуючими замовленнями. Тепер стає ясно для чого правительство Кербера і инішнє правительство Гавча так твердо домагали ся рефундації вичерпаних засобів скарбових, тепер стає ясно, чому правительство не приступає до будови каналів водних, хотія після ухвали парламенту їх будованє повинно було почати ся вже перед роком, тепер стає ясно чому Бем-Баверк мусів уступити міністерську теку своему наслідникові. І коли би хтось дивував ся, як ся подія могла в конституційній державі сповнитися, то вистарчить пояснити, що міністер війни, як взагалі всі спільні міністри є невідвчальні перед парламентами.

Розуміє ся, що така безконтрольна, дбаюча тільки про зріст мілітаризму господарка ради в цілі удержаня „великодержавного становища“ Австрії, обявляє ся і на зверх на населєню держави: Ось цифри відєньского торгу виказують, що мимо приросту лєдності в Австрії в послїдних літах — скількість спожитих средств поживи щороку меншає. Прм. коли сума худоби призначеної на заріз виносила в р. 1901 263.833 штук, то в р. 1902 она спадає вже на 257.170 штук, в р. 1903 на 256.818 штук, а в р. 1904 на 251.366 штук. Отже в протягу 3 років мусїли горожаня, мимо свого зросту чисельного, зменшити скількість мяса споживаного в році о 12.467 штук худоби! За те ростє число нових армат і нових воєнних кораблів.

Росія й Японія.

Події военні вступили в нову фазу розвою. Коли на суші відбуває ся далше концентрованє армії російської, та коли команданти російські, як Куропаткін та Лєнєвич, не маючи що иншого доноєсати, оповіщують цареві іменем офіцарів своїх, що они молять ся за царя, царєву, наслідника престолу і властителя полку (з нагоди що 11. і 12. полк обходили сьвято полкове) і що они певні, що ворог буде побитий, лише на се треба часу (розуміє ся, що цар подякував за се запевненє) — то на мори заносить ся на більш рішучі події. Ось несподівано для всіх вплив Рождєственський на хінське

море 9 с. м. пів до 1 год. в полуднє російська флота по 4 кораблі в ряді в числі 47 кораблів (між ними є 23 транспортних) переплила в віддалєню 7 миль попри Сінгапур, впливаючи на води хінського моря. Блиснє до рос. кораблів допущєно лише рос. конзулі в Сінгапур, що доручив флоті телеграми і принїє вістку про битву під Мукденом, а крім него ще й кореспондєнта Бюра Райтера. Кораблі є покриті на лїнії водній поростами — доказ довгого перебуваня на воді. Небогатів ще не получив ся з Рождєственським. Здає ся, що Рождєственський нарочно не ждав на Небогатов, бо ті кораблі, що їх має Небогатов, як не зашкодять скорості і свободі рухів флоти Рождєственського, то їй на певно нічого не допоможуть. Рождєственський пливе до Формози французкої, щоб там набрати вугля і запасів поживи. Тимчасом про флоту японську не чути нічого. Певнє тільки, що японська флотія торпедовців вишукала флоту російську і тепер уступає перед нею в віддалєню 7 миль морських на переді, слїдючи єї рухи. Що робить Того, де він є і який его план, не звісно. Звісно тільки, що перед 6 тижнями попрощав ся з мікадом і обяв команду над цілою японською флотою. Дехто сподїє ся, що японська флота заатакує російську коло Формози, щоб не допустити єї до набраня вугля і засобів живности й води. Се правда, правдоподібний догад, але все лише догад. На случай его здійсненя води полуд. хінського моря були би сьвідками найбільшого морского бою від часів битви під Трафальгаром, де адмірал англійський Нельзон знищив флоту Наполеона 1798 року.

НОВИНКИ.

Чернівці, 11. цвітня 1905.

Із „Svas y Ceskoslovanskeho studenstva в Празі, у якім заступлені студенти чєські і всі инші славянські студенти, а між ними й українські одержуємо отсю заяву із просьбою о поміщенє: „Ustredni sbor „Svazu ceskoslav. studenstva“ уважає за свій культурний та студентський обовязок запротєстувати проти ухвали зїзду німецкого студентства у Відні, що висловив слїдуючі постанови: 1) щоби не закладати славянських університетів, 2) щоби був захо-

Максим Горький.

2)

Раз в осени...

Оповіданє бувшої людини.

Із рос. переклав Грицько Коваленко.

(Далше.)

... По човні невгавно бив дощ, і тихий шум його наганяв сумні думи, і вітер свистів, вриваючись в проламанє дно — в щілину, де била ся якась трісочка, билась і тріскотїла жалібно і невтомно. Хвилі ріки плюскали об берег і той плюскіт лунав так одноманїтно й безнадївно, ніби хвилі оповідали про щось невимовно нуднє та тяжке, що обридло їм до шкодливості, про таке щось, від чого хотїло ся-б тікати їм та про що все таки не минучє казати. Шум від дощу єднав ся з плюском хвилі, і над перекинутим човном ніби носилось зітханє — протяжнє, безкрає, тяжке зітханє землі, ображеної і втомленої сими віковичними змінами ясного й теплого літа — холодною, туманною та вохкою осїню. І вітер все носив ся над безлюдним берегом та запіненою рікою, носив ся і виводив сумну пісню...

Місце під човном не мало жадного комфорту: там було тісно, вожно, в про-

бите дво синались дрібні, холодні краплі дощу... вривав ся вітер... Ми сидїли мовчки та трусїлись з холоду. Менї, пригадую, хотїлось спати. Наталя пригудилась спиною до борту човна, скорчившись в клубок. Обнявши руками колїна та поклавши на них підборїд, вона пильно дивилась на ріку, відчинивши широко очі... на білому тлі її обличчя вони здавались великими від синяків під ними. Вона не ворухилась і ся непорушність та мовчаня — я почував — будять в менї постєпенно острах перед моєю сусідкою... Менї хотїло ся забалакати до неї, але я не знав з чого почати.

Вона забалакала сама.

— Що за каторжнє жите!... вимовила вона ясно, відрубно з глибоким переконанєм у тоні.

Але се не наріканє було. В сих словах було дуже багато байдужности для того. Людина просто подумала, як умїла, подумала й прийшла до відомого висновку, який і висловила на голос, якого я не міг перечити, бо й сам так думав. Через те я мовчав. А вона ніби, не помічаючи мене, сидїла далше непорушно.

— Хоча-б здохнути або що... — знов промовила Наталя, на сей раз тихо й замислено. І знову в її словах не було

чути жадної ноти наріканя. Було видно, що людина помисливши про жите, поглянула на себе і спокійно прийшла до висновку, що для охорони себе від глумоти жита їй не сила зробити щось другє, як тільки „здохнути“. Менї зробило ся невимовно нудно й боляче від такої ясности мисленя, і я почував, що коли буду мовчати далі, то напевно заплачу... А се було-б соромітно перед жінкою, тим більш, що ось вона-ж не плаче. Я постановив забалакати до неї.

— Хто се побив тебе? — спитав я, не надумавши спитати про щось розумїйше та звичайнїше.

— Та вже-ж Пашка... — рівно й голосно відповіла вона.

— А він хто?...

— Полюбовник... Пекар один...

— Часто він бє тебе?

— Та як напєть ся, так і бє... Часто!

Прислухавшись зєнацька до мене, вона почала оповідати про себе, про Пашку і про їх взаємнїна. Вона — „дївчина з непутящих, що“... — а він пекар з рудими вусами і дуже добре грає на гармонії. Ходив він до неї в „заведенє“ і їй дуже подобав ся, бо він людина весела і одягаєть ся чєпурно. Чумарка за пятацять рублів і чоботи в його з „набором“... З сього powodu вона

полюбила його і він став її „борговий“. А коли став таким, то почав з того, що відбрав у неї ті гроші, що давали їй другі гості на цукорни, і напиваючись за ті гроші став бити її, — се ще нічого, — а то став „плутатись“ з другими дївчатами на її очах...

— Чи се-ж не кривдно менї? Я не згїрш других... Виходить, що він знущаєть ся наді мною підляк. Позавчора я відпросилась у хазайки гуляти, прийшла до його, а у нього Дунька пина сидить. І він теж „под шефе“. Я й кажу йому: „підляк ти, підляк! Ракло ти!“ Він побив мене усю. Йї стусанами, й за волося — усю... Се й це дарма! А то ось розпанахав усю... як се тепер? Як я до хазайки з'явлюсь? Усе порвав: і спідницю, й юпку — новенька ще зовсім... п'ять рублів дала!... і хустку зірвав з голови... Господи! Як я маю бути тепер? — заголосила вона зразу журливим, надсадженим голосом.

І вітер вив, стаючи все дужчим та холоднїшим...

У мене знову зуби почали витанцюовувати. А вона теж корчилась з холоду, прислухавшись о стїлях близько до мене, що я вже бачив крізь пїтму блєск її очей...

(Конець буде).

ваний німецький характер німецьких університетів (пр. у Відні). 3) щоби студенти жидівського віросповідання були допущені до студій на вищих школах тільки відносно до проценту їх населення до всіх горожан, (згід відбувся вил 2.—6. марта 1905) — і звертає увагу, що тими некультурними ухилами відмавляє ся права на образоване з одної сторони ненімецьким народностям, з другої сторони тим, що належать до певної конфесії в розріз всім поступають людськості та основним державним законам. Хотят єї ухвали не мають законодатного значіння, то однак є доказом цілковитого недостатку поняття справедливості, а разом сумною чертою культурного урівня німецьких академіків, які в своїм шовінізмі не встидають ся так ретроградних ухвал. — За „ustred. sbor „Sv. ces. slav. stud.“ Phil. O. Milan Svoboda t. c. mistopredseda, Must. Jos. Tvrzicky t. c. jednatel.

Катастрофа в Мадриті. Телеграми з 9. с. м. рознесли з Мадриту вість про страшну катастрофу, яка там мучила ся при будові величезного 500.000 метрів куб. об'ємного резервуару. При роботі було зайнятих 435 робітників. При пробованню витривалості резервуару через накладане шихти землі грубої на 80 см. завалив ся він, гребаючи під собою робітників, з котрих 235 уважають за пропавших; решта майже всі легше або тяжше ранені, вивратувало ся лиш дуже мало. Вість про страшну катастрофу з блискавницею розійшла ся по місті, стягаючи тисячі людей на місце нещастя. Ратушкою заняло ся військо. На місце катастрофи прибув король і міністри. Робітники вже від давня предвиджували катастрофу і показували 4 великі риси в резервуарі, та підприємці і інженери не робили собі нічо з того. В виду сего заридив міністер рільництва слідство проти винуватця, а на нараді міністрів вибрано комісію слідчу, що складає ся з половини цивільних, а половини військових осіб під проводом генерала Цереро. Серед робітників Мадриту викликала катастрофа страшне обурення. Жінки переходять з чорними хоругвами місто і змушують замикати склади на знак жалоби. Вчора урядило 5000 робітників велику демонстрацію, при якій прийшло до кровавого конфлікту з поліцією.

Поважний вік. В Лондоні померла в 93. р. життя княгиня Abercorn. Небіжка мала 200 потомків в простій ліній т. є. синів, внуків та правнуків, з котрих доси живе ще 162. Самих правнуків і праправнуків було в р. 1904. 92. А 20 членів палати лордів англ. се єї потомки безпосередні. Перед двома роками в 91. річницю уродин княгині 145 потомків в простій ліній складало особисто свої бажання ювіляції. Смерть єї оприває жалобою половину англійської аристократії.

Нове масове затроєне. Другого дня в фабриці сукна в Пабяніцах повторило ся знов масове затроєне робітниць (про затроєне 60 роб. ми вже писали). Кільканайдцять з них тяжко недужих відвезено до шпиталю, а кількадесять легше хворих домів. Переведене слідство вказало, що отроєне наступило від розепнаного аршеніку; хто однак допустив ся сего злочинного розепнання аршеніку в намірі потроєня робітниць, досі незвісно.

„Комітет тринадцятьох“. В Будапешті багато заможних осіб дістало листи з жаганням, щоби на вказанім місці зложили на 1000 кор. в протівнім разі жде їх смерть. В листах тих найдено також порошок, в яким розізнано динаміт. Листи були підписані словами: „Комітет тринадцятьох“. Розуміє ся поліція горючо пошукує за тим цікавим комітетом, але ще доси не могла впасти на єго слід.

Однодневний генеральний страйк. В Шеґедіні на Угорщині застрайкували перед кількома днями робітники ткацкі, закладаючи після прийнятого звичаю табор страйковий. Та власти, як всегда, виступили проти страйкуючих і щоби їх зломити, розвезали табор страйковий а бурмістр Шеґедину прогнав з міста робітничого провідника Рефеша. Але тоді всі робітники шеґединські проголосили страйк генеральний, що тривав цілий день. Аж коли бурмістр відкавив Ре-

феша назад і привернув страйковий комітет, робітники проголосили закінчене генерального страйку.

Оповідки і іменованя:

Із ради шк. краюї. Міністерство просвіти і віросповідань дозволило, щоби аж до порішення справи систематизації нових урядів краєвих шкільних інспекторів в приміненю § 4. закону із 26. марта 1869. Взд. ч. 40 передано професорови Омелянови Поповичеві і Діонізови Сімоновичеві, яких призначено до ради шкільної і наділено функціями краєвих інспекторів шкільних — самостійний реферат про педагогічно-дидактичні справи в привідлених їм народних школах (т. є. руских згляд, румунських Ред.) а також самостійно інспекціоноване в тих школах під уловинами наведеними в предложеніи нарисі службової інструкції. — Огеї міністерський розпорядок посуває справу визволю нашого шкільництва від чужих і дуже часто ворожих чинників знов о одив крок на перед, а рівночасно дає сприну керманічєви руского народного шкільництва інс. О. Поповичеві який доєї положив для него неоцінені заслуги, ще видатніше прищовати на тім переважній полї народного розвитку.

Головний відділ „Рускої Бєсїди“ в Чернівцях ухвалив на засіданні з дня 26. марта і 7. цвітня с. р. відступити від імені „Рускої Бєсїди“ на рік 1905 на їхні потреби половину членських вкладок з їхніх повітів, далі змінив деякі постанови статуту „Союза Січїй на Буковині“ після жагань „Січїй“ і предложив статут правительству до одобрєня, ухвалив заснувати відділ „Рускої Бєсїди“ в Путилові для судових повітів Путилів і Селетин, відтак прийняв до відомості справозданя своїх відпоручників про отворєне відділу у Вижицї і читали в Новій Жучї та, що предложено правительству статуту нових читальнь в Комарівцях, Гатї, Бразї, Вагї, Стебнїх і Сирчу тай відділ в Сторожинцї і Чернівцях.

До „Рускої Бєсїди“ пристаєи ще читальня в Старих Мамєвцях, відтак уч. Киселиця з Чаґра і учитель Галицький із Вагї. Після поодиноких новітїв належить доси до „Рускої Бєсїди“ з Вижицького 19 товариств, із Путилівського-Селетинського 18, із Кїдманьського 16, із Заставецького 15, із Черновецького 13, із Вашиївського 8, а із Серєцького і Сторожинецького по 5, отже разом 99 товариств, себто 67 Читальнь і 32 „Січїй“. Що роблять прочі? Мабуть сплять сном блаженних. Сумно і ще раз сумно. Побудіть ся й озвіть ся!

Із „Буковиньського Бояна“. Пригадуємо членам, що проби до добродїйного представлення „Подорож до Африки“ вже розпочали ся і просимо, щоби всі члени точно приходили на проби. В п'ятницю прийдуть солїсти. — За відділ: Сїмовичєва, заступниця голови, В. Сїмович, секретар.

Із кругів духовних. Іменовано о. Михайла Сїмовича, сотрудника в Чернівцях совітником, а о. Володимира Лисинецького пароха Садагурї асесором станиславської консисторії.

Слідуюче засіданє краюї ради шкільної відбуде ся сеї п'ятницї.

Панї Іванна Ільїїца, учителька в Садагурї, піддала ся в четвер тяжкій операції новотвору. Визначний учитель і Русиний-Патріотїї жєлаємо щиро, щоби як найкорше виздоровїла.

Із буковиньських шкїл середних. На засіданню ради шк. кр. із 31-го марта с. р. рішено м. я. старати ся в міністерствї просвіти і віросп. о заведенє другої єгзорти для гр. кат. учеників чернов. шкїл середних, предложено міністерству із прихильною заявою просьби о уральоні професорів Іл. Федоровича і Нусєвєва, а також іменовано сулєнтами укінчених студентів фїлософії Андрїя Сабата в Кїдманї, а Кляґа в І. ц. к. гімн. в Чернівцях. — Найближші клязурові і устні іспити для учителїв шкїл серед. розпочнуть ся в суботу дня 20. мая. Зголошувати ся треба листовно або особисто в дирекції найдалше до 15. мая.

В Білїй (пол. нов. Чернівцї) увїїшла в житє із днем 10. цвітня с. р.

почтова складниця; єї дучать із ц. к. урядами почтовими в Стрілецькїм Кутї і Чернівцях (2) ніпшїй писеманець, що ходить двїчі денно до названих урядів почтових. Ведєне сеї складницї поручєно надучителєви Синюковї в Білїй.

Вечерок в честь Тараса Шевченка відбуде ся в недїлю дня 16. цвітня с. р. н с. о 6їй годинї по пол. в сали громадскїй в Бергометї н. С. з отсею програмою: 1. Вступне слово (К. Д.) 2. Deutsches Lied (ученики VI. кл.) 3. Руска декламация (уч. IV. кл.) 4. Дуєт (М. Д. і К. І.) 5. Відчит (С. С.) 6. „А звїдєси гора“ (мішаний хор.) 7. „Alpe“ (К. Д.) 8. Ой Дїєстрє, мїй Дїєстрє (уч. IV. і V. кл.) 9. Тєнолї (О. Б.) 10. Сїчовї вїрави. 11. скрипки-Solo (П. Б.) 12. „Гамалїн“ уч. V. кл.) 13. Мужєскїй хор. 14. „Кавказ“ (С. С.) 15. Ще не вмерла Україна („Сїч“). Вступ: Крієло 2 кор., стєячі мїєцї 50 сот. Чистий дохід призначєний на будову „Народного Дому“ в Бергометї н. С. Наддатки приймає ся з подякою. — Комїтет.

Нова аґєнция „Дїєстра“. Маючесть прилюдно повідомити, що писємом з дня 27. лютого 1905. Товар. вз. обезпичєнь „Дїєстер“ у Львовї установило мене аґєнтом для Серєту й окресности. — Отвїраючи длятого в своїм власнім домі в Серєтї при улицї Войнаровича ч. к. 570 (коло старої почти) аґєнцию згаданого єдинокого руского товариства, упрямую всіх щирих Русинів серєтського повіта, щоби зволили всі огнєві обезпичєня будинків, двєжимо єтей і збіжа у мене залагоджувати. — Іл. Лануєта учитель в Серєтї.

На бурсу Народного Дому звали ласкаво жертвувати Ви. П.: Єротей Пігуляк 6 кор., Омелян Попович 6 кор., Кмицикевич 2 кор., Волод. Яєницький 6 кор., Володимир Михальський 12 кор., др. Конєт. Клям 6 кор., др. Смал-Стоцький 6 кор., др. Гординський 9 кор., о. Тимінський 10 кор., Руска Каса в Чернівцях 203 кор. 60 сот. — Членські вкладки вложили Ви. П.: Модєст Левинський, Николай Ієоєнєко, др. Стєфан Гординський по 5 кор., Казимір Петрачук, Прєдєслава Клям і др. Мирон Кордуба по 4 кор., др. Михайло Литвинович і Осип Проскурїїцький по 2 кор., Дамян Сїмович 10 кор., і др. Лев Петровський 6 кор. — За відділ Народного Дому Миґась Іванко.

„Руска сєлянська бурса“. На бурсу жертвували: Пн. уч. Каролїна Суханєс 4 кор., офіційя почт. Жалковський 4 кор., надуч. Іван де Брага 1 кор., Мінєдора де Брага 2 кор., уч. Леонтий 1 кор., надуч. Шєрбановський 1 кор., уч. Шлемко 1 кор., Ієан де Тєвтул з Гадїкальви 1 кор., а п. Хрієнт Янубович пожертвовув підчас урядованя п. судїї Коралєвича, котрий погодив єго із протівником 20 кор. Заряд бурси складає всім щирим жертводавцям як найсердєчїїшу подяку. — П. Клям.

Із штуки і літератури.

Концерт в пам'яті Т. Шевченка, устроєний сеї недїлі „Буковиньським Бояном“, був гідним євяткованєм пам'ятї нашого безсмертного гєнія, в чїм головна заслуга невтомого голови „Бояна“, п. Модєста Левинського. Трудні композиції Лисєнковї відєспївав мішаний і мужєскїй хор бездоганно, в чїм головна заслуга проф. Колєра, що з малєньких початків нашого „Бояна“, номимо неперестанної зміни членів хору, держить єго на висотї справдїйного артизму. Солїєстки п. Бухєр, Пігуляк і Грушєвич та солїєсти навоє Левицький, Бучно, Садагорський і Федорович відєспївали свої трудні партїї знаменито. І повна орєстра войєсова грала добре, особливо Вєрбїцаного симфонїю, котру мусїла на домаганя публїки повторити. Панна Жукравїєва вїголєсила оду „До Основинєнка“ зі зрозумїєм і запалом, а п. др. Маковєй павязав свою вступну промову влучно до нїпшїх подїй у Росїї. На концерт прабули прєзидєнт краю, др. Влїєбєн, маршалок краю, барон Василько і вїєнпрєзидєнт мїєста, др. Райє із своїми подруґами. Із черновєцких Русинів явили ся майже всі, бо декого з „патрієтїв“ ми таки не бачили, за те з провінції явило ся дуже мало, а з наших мїщан майже ніхто, чєрез що багато крієєл в партєрі було порєжєних. На будучє пам'ятати б нашїй інтєліґєнції і на провінції, що Шевчєнковє єв'єто в Чернівцях є головною націо-

нальною манїфєстацією бун. Русинів, в якїй вся євїдома буюв. Русь повинна взяти громадну участь. Та про се і де-що нїпшє поговоримо небавом обшпрїїшє.

„За красотою“. В Чернівцях вїїдє вже незабаром під сїм заголовком альманах в чєстє нашої писемниці Ольги Кобиланьскої. Альманах сєї зібраний і виданий заходом д. Оєстапа Луцького вїїдє без нїякої формальної конєчностї і будєнної конвєнціональностї. До двайцяти писемників із України, Галичини і Буковини, між якими зуєстрїчаємо першї імена нашого писемнєства, що помістїли у нїм свої творя, роблять сє ради прївітї для нашої славної писемниці. Звєрхній вїглад альманаха, не кажучи вже про сам зміст, дуже добрий. Альманах виходить наказом д. М. Грабчука і будє коштувати зброшурований 3 кор., а в золочєній оправї 4 кор.

Пан Іван Франко супроти моґо 30-літнього ювілєя. Львів 1905. 3 друкарїй Народової Манєвич ст. 11—16-ї. — Навєдєна брошюра сє відповїдє д. М. Паванка на статю д. др. Івана Франка, поміщену в мартовїй єнїжї „Лїт. Наук. Вієстника“ н. з. „М. Паванка. Замїєсь ювілєйної єнїєтєти“. До сєї пожадєваня гідної та незвичайно прїявної справи надїємо ся ще повернути.

Das Urteil der europäischen Kulturwelt über den Ukas vom Jahre 1876. Eine Enquete. Äusserungen von: 1) Reichstagsabgeordn. Dr. A. Hödin (Stockholm); 2) Universitätsprofessor Mr. Oskar Browning (Cambridge); 3) Johannes Schlaf (Berlin); 4) Universitätsprofessor Dr. Mario Rapisardi (Catania, Sizilien); 5) ehem. franz. Minister Yves Guyot (Paris); 6) Van Eeden (Bussum, Niederlande); 7) Dr. Franz Oppenheimer (Berlin); 8) Universitätsprof. Dr. Giuseppe Sergi (Rom); 9) Universitätsprofessor Dr. N. C. Frederiksen (Kopenhagen); 10) Björnstjerne Björnson (Aulestad, Norwegen); 11) Professor A. De Gubernatis (Rom); 12) Universitätsprofessor Dr. E. Hasse (Leipzig); 13) Reichstagsabgeordn. E. Wavrinisky (Stockholm); 14) Universitätsprofessor Dr. G. Buchholz (Leipzig); 15) Prof. Anatole Leroy-Beaulieu (Paris); 16) Fredrik Bajer (Kopenhagen); 17) Reichstagsabgeordn. Bischof Dr. K. H. v. Schéle (Visby, Gotland); 18) Reichstagsabgeordn. H. v. Gerlach (Berlin); 19) Georges Weil (Paris); 20) Dr. Friedrich Hertz (Wien); 21) norwegischer Minister J. Lövald (Christiania), u. a. Wien 1905. Verlag der „Ruthenischen Revue“. Preis 30 Heller. Отєа брошура вїїшла якє прєдрук з „Ruthenische Revue“ і мїєстїть вискази 21 найвизначнїїших європейських євїточїв про культуру вартїєть заборона українського слова в Росїї. Знаходимо там такі імена, як др. А. Гєдїн; Бєрнштїєрне Бєрнзон; звїєний англїєскїй учєний, проф. Оскар Браунїґ; італїєскїй проф. др. Джєзєнє Сєрдїґї; проф. Лєроу-Бєауїєу; звїєний францужкїй писемник (що був вже двома наворєтами міністром) Yves Guyot; загално поважаний в Європї учєний, іменованїй недавно (вже другий раз) міністром І. Лєвланд; звїєний шведскїй учєний, др. тєольогїї, прав і фїлєзофїї К. Г. Шєлє (єпископ Готландїї і загално поважаний всіма партїями посол до парламенту) і н. Брошуру єю, що єї в бїльшїй частї розїєслано даром за границю, набували можна в адмінїєстрації „Ruthenische Revue“ у Відні, VIII, Wickenburggasse Nr. 10 або в книгарнї Наукового тов. ім. Шевчєнка у Львовї. Цїна 15 крїєдєрїєв (30 сотників).

К. Менїє, славний рїзбяр-малєр бєльгїєскїй, що любив брати за темї своїх праць особливо мотиви з житя робітників — єдан з найшляхотнїїших і найглубшїх таланів артистичних умєр в Бруксєлї.

„Bukowiner Schule“ платїть за всі праці поміщенї в сїй часєписє, на що звертаємо увагу руского учительства, щоби надєслали свої праці редакції, як найчислєннїїшє, що лєжать надто і в інтєрєсї руского шкїльництва.

Комїтет редакційний ґрєйцєрєвої бїблїєтєки „Вїдїл Руска Шко-ла“ черн. пов. робить отсею дороґою уважними ви. прєдплатників, що вєєнї залєґлєсти чи то замовлєнїя чи до пєєше згаданого видавництва, належать прєєслати на руки тов. Івана Сєвєна надучитєля в Білїй п. Ієоє. — Іл. Ланує-

Оголошення Кас райфайзенських.

Загальні весняні збори „Каси позичкової і щадничої“ для громади Рокотки відбудуться дня 16. лют. цвітня о 1-й пополудні в домі читальні з наступним днем: 1. Справоздане касове за рік 1904. 2. Прочитане протоколу. 3. Біланс за рік 1904. 4. Вибір старшини 5. Вільні внески і запитання. Старшина.

Каса позичкова і щаднича для громади Малятинці відбуде свої загальні збори дня 23. цвітня 1905. пополудні з наступним днем: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове за рік 1904. 3. Біланс за рік 1904. 4. Зміна в раді надзорній. 5. Вільні внески і запитання. — За старшину Михайло Колотилук.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

антика др. Ю. Францоуа в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирання против всяких ревматичних болів, простудженя, ломаня костей, плечий гістичи і нервових недуг. Прому уважати на напис „Nervol“ і не приймати інших „Нервотинів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem.

Велику фотографію

бук. руских послів

із славної робітні ц. і к. придворного фотографа Багряновича вкислає франко за 2 Корони „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

КАЛЕНДАР

„Рускої Бесіди“

ноштує тепер лиш 40 с.

а з пересилкою поштовою 50 с.

Упрашаю всіх тих Ви. панів що побрали календарі „Рускої Бесіди“ в розпродаж а до сеї пори не звернули ані гроший ані календарів, аби в можливо короткім часі зробили одно або друге.

З полаганем
Ів. Захарко.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські

скоро і дешево.

ОПОВІСТКА.

На основі рішення тридцять п'ятих звичайних загальних зборів акціонерів Віденського банку, що відбули ся нинішнього дня, виплатити ся дивіденда за рік 1904

30 корон

почавши від 7. цвітня с. р. за зворотом зиску в р. 1904 дотичних купонів акційних à 200 злр.

У Відні в ліквідатурі віденського банку, I. Herrengasse 8. як також в депозитових касах і конторах виміни віденського банку:

I. Herrengasse 10, II. Praterstrasse 15, III. Hauptstrasse 24, IV. Rainerplatz 8, V. Mariahilferstrasse 75, VII. Burggasse 71, VIII. Josefstaaterstrasse 25, IX. Nussdorferstrasse 2, X. Keplerplatz 11, XV. Mariahilfergürtel 1, XVII. Hernalser Hauptstrasse 43, XX. Wallenst. 3.

в Аусірі а/Е, Берлі, Буда-Песті, Чернівцях, Грацу, Львові, Празі, Фрідку-Містенку,

в Ст. Пельтен, Просіці і Бін-Найштат в експозитурах Wiener-Bankverein-у. 30 (1—1)

в Берліні в німецькім банку. в Франкфурті а/М. в німецькім тов. банкові і в Франкфуртській філіалі нім.

в Трієсті в комерційнім банку Triestina в Стутгарті в віртсбергі. тов. банкові, в Монахові в баварській філіалі німецького банку.

в Цюриху у швайцарськім кредитовім банку.

в Басилеї у швайцарськім кредитовім банку і в тов. акційнім.

Купони, на котрих мусять бути подані іма надавши на задній стороні, мусять подавати ся wraz із посвідкою, яку дістане ся при кожних виспих агаданях платних місяцях.

Відень, 6. цвітня 1905.

Віденський Банк.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучење акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краюї 6.

Для провінцій приймає ся агентів.

6 (7—10) н.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великім виборі і просить о ласнаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Оєпп Шклер і Сини в Грацу, П. Ладите-в Александри. Склад ріжнородних фабрик з фелцу, льодену, боброві, чорні і у великих модних красках. Циліндри і класи посвідна новість.

Парасолі від сонця і дощу. En tout cas чисті шовкові з наймоднішими ручками. Чорні (гаранція череа один сезон) К. 10 45, чорні (гарант на один рік К. 13 30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17.— Такі самі у всіх модних красках. Цігарниці і прочі подібні артикули після посвідної моди. Парасольки дитинячі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів панів і дитий.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитий до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великом виборі.

Вироби паньчохів. Паньчохи дамські ситки, паньчохи для дитий найліпший виріб, ситкові кавтанітки, закувачки у всіх модних красках.

Конфекция. Убраня для дитий Ceys, жакети і т. п.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів з альпани

Товари обувані. Самостійна продаж обуви з інших славних фабрик як Анті Чалек весну. Черевичи весняні обкладані ланером, шов і трикотичним нутром для панів дам дитячих дощові і ріжні найліпшої якості до вирив гімнастичних.

Біле і краватки з правдивого англійського аффіру, в десев, білі нікові, гладкі, фалдо-лані під гарантією. Ковнярики і машети, білі і в красках. Краватки тукраєні і англійські, кожного місяця нові.

Артикули до подорожи. Найліпший вибір валізок, куфрів, пуделок, ташок, клунків ремішків до пакованя, касет, цигарових мішочків, нецарарків пледів, мішків на біле, дамських мішочок на дорожнійності і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, бальони, бальоні, шапки і т. п. до того прибори.

і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Маємо честь повідомити Ви. П. Т. Публику, що отворили ми вже при ул. Паньський ч. 16 10 (8—12) с. п.

« РОБІТНЮ І СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦИЙ. »

Маємо на складі костюми, загортки, жакети, плащі і убори диточі.

Все те найновішого крою і по лірих цінах,

Замовлення після міри і бажаня виконують ся сейчас.

О численні відвідини упрашаючи пишемось з глибоким поважанем

Кац і Рудель.

МИЛОШІХТА

„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвда-тійше і найдешевше мило. Вільно від всяких шкідливих домішок.

Всюди до набутия

При купні належить зауважати, аби кож-дий кавазок мила мав напис „SCHICHT“ і повнеше марку охоронну.

